Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

ນໂມ ຕສ຺ສ ຠຄວໂຕ ອຣຫໂຕ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຘສ຺ສ

ຂຸທ຺ທກນິກາເຍ

ເຖຣຄາຖາ-ອຏ຺ຐກຖາ

(ປຐໂມ ຠາໂຄ)

ຄນ຺ຖາຣມ຺ຠກຖາ

ມຫາກາຣຸຓິກໍ ນາຖໍ, ເຎຍ຺ຍສາຄຣປາຣຄຸໍ;

ວນ຺ເທ ນິປຸຓຄມ຺ຠີຣ-ວິຈິຕ຺ຣນຍເທສນໍຯ

ວິຊ຺ຊາຈຣຓສມ຺ປນ຺ນາ, ເຍນ ນິຍ຺ຍນ຺ຕິ ໂລກໂຕ;

ວນ຺ເທ ຕມຸຕ຺ຕມໍ ຘມ຺ມໍ, ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຘປູຊິຕໍຯ

ສີລາທິຄຸຓສມ຺ປນ຺ໂນ, ຐິໂຕ ມຄ຺ຄຜເລສຸ ໂຍ;

ວນ຺ເທ ອຣິຍສງ຺ຆໍ ຕໍ, ປຸຎ຺ຎກ຺ເຂຕ຺ຕໍ ອນຸຕ຺ຕຣໍຯ

ວນ຺ທນາຊນິຕໍ ປຸຎ຺ຎໍ, ອິຕິ ຍໍ ຣຕນຕ຺ຕເຍ;

ຫຕນ຺ຕຣາໂຍ ສພ຺ພຕ຺ຖ, ຫຸຕ຺ວາຫໍ ຕສ຺ສ ເຕຊສາຯ

ຍາ ຕາ ສຸຠູຕິອາທີຫິ, ກຕກິຈ຺ເຈຫິ ຕາທິຫິ;

ເຖເຣຫິ ຠາສິຕາ ຄາຖາ, ເຖຣີຫິ ຈ ນິຣາມິສາຯ

ອຸທານນາທວິຘິນາ, ຄມ຺ຠີຣາ ນິປຸຓາ ສຸຠາ;

ສຸຎ຺ຎຕາປຏິສໍຍຸຕ຺ຕາ, ອຣິຍຘມ຺ມປ຺ປກາສິກາຯ

ເຖຣຄາຖາຕິ ນາເມນ, ເຖຣີຄາຖາຕິ ຕາທິໂນ;

ຍາ ຂຸທ຺ທກນິກາຍມ຺ຫິ, ສງ຺ຄາຍິໍສຸ ມເຫສໂຍຯ

ຕາສໍ ຄມ຺ຠີຣຎາເຓຫິ, ໂອຄາເຫຕພ຺ພຠາວໂຕ;

ກິຎ຺ຈາປິ ທຸກ຺ກຣາ ກາຕຸໍ, ອຕ຺ຖສໍວຓ຺ຓນາ ມຍາຯ

ສຫສໍວຕ຺ຕານໍ ຍສ຺ມາ, ຊຣເຕ ສຕ຺ຖຸ ສາສນໍ;

ປຸພ຺ພາຈຣິຍສີຫານໍ, ຕິຜ຺ຄເຕວ ວິນິຈ຺ຉໂຍ໚

ຕສ຺ມາ ຕໍ ອວລມ຺ພິຕ຺ວາ, ໂອຄາເຫຕ຺ວານ ປຌ຺ຈປີ;

ນິກາເຍ ອຸປ຺ນິສ຺ສາຍ, ໂປ຺ຣາຕຜ຺ຄກຖານຍໍ໚

ສຸວິສຸທ຺ຊໍ ອສໍກິຕ຺ຕໍ, ນິປຸຕຕ຺ຖວິນິຈ຺ຉຍໍ;

ມຫາວິຫາຣວາສີນໍ, ສມຍໍ ອວິໂລມຍໍ໚

ຍາສໍ ອຕ຺ໂຖ ທຸວິຌ຺ເຌຍ຺ໂຍ, ອນຸປຸພ຺ພິກາຖໍ ວິນາ;

ຕາສໍ ຕຌ຺ຈ ວິກາເວນ຺ໂຕ, ທີປຍນ຺ໂຕ ວິນິຈ຺ຉຍໍ໚

ຍຖາພລໍ ກຣິສ຺ສາມິ, ອຕ຺ຖສໍວຕ຺ຕານໍ ສຸກໍ;

ສກ຺ກຈ຺ຈໍ ເຖຣຄາຖານໍ, ເຖຣີຄາຖານເມວ ຈ໚

ອິຕິ ອາກງ຺ຂມານສ຺ສ, ສທ຺ຊມ຺ມສ຺ສ ຈິຣຜ຺ຄິຕິໍ;

ຕຫຕ຺ຖໍ ວິກຊນ຺ຕສ຺ສ, ນິສາມຍຖ ສາຊໂວຕິ໚

ກາ ປເນຕາ ເຖຣຄາຖາ ເຖຣີຄາຖາ ຈ, ກຖຌ຺ຈ ປວຕ຺ຕາຕິ, ການຌ຺ຈາຍມຕ຺ໂຖ ຄາຖາສຸ ວຸຕ຺ໂຕເຍວ ປາກຜກຣຕຕ຺ຖໍ ປນ ປຸນປີ ວຸຈ຺ຈເຕ – ຕຕ຺ຖ ເຖຣຄາຖາ ຕາວ ສຸກູຕິຕ຺ເຖຣາທີຫິ ກາສິຕາ໚ ຍາ ຫິ ເຕ ອຕ຺ຕນາ ຍຖານິຄຕໍ ມຄ຺ຄຜລສຸຂໍ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂິຕ຺ວາ ກາຈິ ອຸທານວເສນ, ກາຈິ ອຕ຺ຕໂນ ສມາປຕ຺ຕິວິຫາຣປຈ຺ຈເວກ຺ຂຕາວເສນ, ກາຈິ ປຸຈ຺ຉາວເສນ, ກາຈິ ປຣິນິພ຺ພານສມເຍ ສາສນສ຺ສ ນິຍ຺ຍານິກກາວວິກາວນວເສນ ອກາສິສຸ, ຕາ ສພ຺ພາ ສງ຺ຄີຕິກາເລ ເອກຊ຺ຊໍ ກຕ຺ວາ “ເຖຣຄາຖາ”ອິຈ຺ເຈວ ຊມ຺ມສງ຺ຄາຫເກຫິ ສງ຺ຄີຕາ໚ ເຖຣີຄາຖາ ປນ ເຖຣີໂຍ ອຸທ຺ທິສ຺ສ ເທສິຕາ໚

ຕາ ປນ ວິນຍປີຜກໍ, ສຸຕ຺ຕນ຺ຕປີຜກໍ ອກິຊມ຺ມປີຜກນ຺ຕິ ຕີສຸ ປີຜເກສຸ ສຸຕ຺ຕນ຺ຕປີຜກປຣິຍາປນ຺ນາ໚ ທີຆນິກາໂຍ, ມຊ຺ຊິມນິກາໂຍ, ສໍຍຸຕ຺ຕນິກາໂຍ, ອງ຺ຄຸຕ຺ຕຣນິກາໂຍ, ຂຸທ຺ທກນິກາໂຍຕິ ປຌ຺ຈສຸ ນິກາເຍສຸ ຂຸທ຺ທກນິກາຍປຣິຍາປນ຺ນາ, ສຸຕ຺ຕໍ, ເຄຍ຺ຍໍ, ເວຍ຺ຍາກຣຕໍ, ຄາຖາ, ອຸທານໍ, ອິຕິວຸຕ຺ຕກໍ , ຊາຕກໍ, ອພ຺ກຸຕຊມ຺ມໍ, ເວທລ຺ລນ຺ຕິ ນວສຸ ສາສນງ຺ເຄສຸ ຄາຖງ຺ຄສງ຺ຄຫໍ ຄຕາ໚

“ທ຺ວາສີຕິ ພຸທ຺ຊໂຕ ຄຕ຺ຫິໍ, ທ຺ເວສຫສ຺ສານິ ກິກ຺ຂຸໂຕ;

ຈຕຸຣາສີຕິສຫສ຺ສານິ, ເຍ ເມ ຊມ຺ມາ ປວຕ຺ຕິໂນ”ຕິ໚

ເອວໍ ຊມ຺ມກຕ຺ຫາຄາຣິເກນ ປຜິຌ຺ຌາເຕສຸ ຈຕຸຣາສີຕິຍາ ຊມ຺ມກ຺ຂນ຺ຊສຫສ຺ເສສຸ ກຕິປຍຊມ຺ມກ຺ຂນ຺ຊສງ຺ຄຫໍ ຄຕາ໚

ຕຕ຺ຖ ເຖຣຄາຖາ ຕາວ ນິປາຕໂຕ ເອກນິປາໂຕ ເອກຸຕ຺ຕຣວເສນ ຍາວ ຈຸທ຺ທສນິປາຕາຕິ ຈຸທ຺ທສນິປາໂຕ ໂສລຸອສນິປາໂຕ ວີສຕິນິປາໂຕ ຕີສນິປາໂຕ ຈຕ຺ຕາລີສນິປາໂຕ ປຌ຺ຌາສນິປາໂຕ ສຜ຺ຄິນິປາໂຕ ສຕ຺ຕຕິນິປາໂຕຕິ ເອກວີສຕິນິປາຕສງ຺ຄຫາ໚ ນິ

ປາຕນໍ ນິກ຺ຂິປນນ຺ຕິ ນິປາໂຕ. ເອໂກ ເອເກໂກ ຄາຖານໍ ນິປາໂຕ ນິກ຺ເຂໂປ ເອຕ຺ຖາຕິ ເອກນິປາໂຕ. ອິມິນາ ນເຍນ ເສເສສຸປິ ອຕ຺ໂຖ ເວທິຕພ຺ໂພ.

ຕຕ຺ຖ ເອກນິປາເຕ ທ຺ວາທສ ວຄ຺ຄາ. ເອເກກສ຺ມິໍ ວຄ຺ເຄ ທສ ທສ ກຕ຺ວາ ວິສຸຕ຺ຕຣສຕໍ ເຖຣາ, ຕຕ຺ຕິກາ ເອວ ຄາຖາ. ວຸຕ຺ຕຍ຺ຫິ –

‘‘ວິສຸຕ຺ຕຣສຕໍ ເຖຣາ, ກຕກິຈ຺ຈາ ອນາສວາ;

ເອກກມ຺ຫິ ນິປາຕມ຺ຫິ, ສຸສງ຺ຄີຕາ ມເຫສິກີ’’ຕິ.

ທຸກນິປາເຕ ເອກູນປຍ຺ຍາສ ເຖຣາ, ອຏ຺ຐນວຸຕິ ຄາຖາ; ຕິກນິປາເຕ ໂສຬສ ເຖຣາ, ອຏ຺ຐຈຕ຺ຕາລີສ ຄາຖາ; ຈຕຸກ຺ກນິປາເຕ ເຕຣສ ເຖຣາ, ທ຺ເວປຍ຺ຍາສ ຄາຖາ; ປຍ຺ຈກນິປາເຕ ທ຺ວາທສ ເຖຣາ, ສຏ຺ຐິ ຄາຖາ; ຉກ຺ກນິປາເຕ ຈຸທ຺ທສ ເຖຣາ, ຈຕຸຣາສີຕິ ຄາຖາ; ສຕ຺ຕກນິປາເຕ ປຍ຺ຈ ເຖຣາ, ປຍ຺ຈຕິໍສ ຄາຖາ; ອຏ຺ຐກນິປາເຕ ຕໂຍ ເຖຣາ, ຈຕຸວີສຕິ ຄາຖາ; ນວກນິປາເຕ ເອໂກ ເຖໂຣ, ນວ ຄາຖາ; ທສນິປາເຕ ສຕ຺ຕ ເຖຣາ, ສຕ຺ຕຕິ ຄາຖາ; ເອກາທສນິປາເຕ ເອໂກ ເຖໂຣ, ເອກາທສ ຄາຖາ; ທ຺ວາທສນິປາເຕ ທ຺ເວ ເຖຣາ, ຈຕຸວີສຕິ ຄາຖາ; ເຕຣສນິປາເຕ ເອໂກ ເຖໂຣ, ເຕຣສ ຄາຖາ; ຈຸທ຺ທສນິປາເຕ ທ຺ເວ ເຖຣາ, ອຏ຺ຐວີສຕິ ຄາຖາ; ປນ຺ນຣສນິປາໂຕ ນຕ຺ຖິ, ໂສຬສນິປາເຕ ທ຺ເວ ເຖຣາ, ທ຺ວຕ຺ຕິໍສ ຄາຖາ; ວີສຕິນິປາເຕ ທສ ເຖຣາ, ປຍ຺ຈຈຕ຺ຕາລີສາຘິການິ ທ຺ເວ ຄາຖາສຕານິ; ຕິໍສນິປາເຕ ຕໂຍ ເຖຣາ, ສຕໍ ປຍ຺ຈ ຈ ຄາຖາ; ຈຕ຺ຕາລີສນິປາເຕ ເອໂກ ເຖໂຣ, ທ຺ເວຈຕ຺ຕາລີສ ຄາຖາ; ປຍ຺ຍາສນິປາເຕ ເອໂກ ເຖໂຣ, ປຍ຺ຈປຍ຺ຍາສ ຄາຖາ; ສຏ຺ຐິນິປາເຕ ເອໂກ ເຖໂຣ, ອຏ຺ຐສຏ຺ຐິ ຄາຖາ; ສຕ຺ຕຕິນິປາເຕ ເອໂກ ເຖໂຣ, ເອກສຕ຺ຕຕິ ຄາຖາ. ສມ຺ປິຓ຺ເຑຕ຺ວາ ປນ ທ຺ເວສຕານິ ຈຕຸສຏ຺ຐິ ຈ ເຖຣາ, ສຫສ຺ສໍ ຕີຓິ ສຕານິ ສຏ຺ຐິ ຈ ຄາຖາ ຕິ. ວຸຕ຺ຕມ຺ປິ ເຈຕໍ –

‘‘ສຫສ຺ສໍ ໂຫນ຺ຕິ ຕາ ຄາຖາ, ຕີຓິ ສຏ຺ຐິ ສຕານິ ຈ;

ເຖຣາ ຈ ທ຺ເວ ສຕາ ສຏ຺ຐິ, ຈຕ຺ຕາໂຣ ຈ ປກາສິຕາ’’ຕິ.

ເຖຣີຄາຖາ ປນ ເອກນິປາໂຕ ເອກຸຕ຺ຕຣວເສນ ຍາວ ນວນິປາຕາຕິ ນວນິປາໂຕ ເອກາທສນິປາໂຕ, ທ຺ວາທສນິປາໂຕ, ໂສຬສນິປາໂຕ, ວີສຕິນິປາໂຕ, ຕິໍສນິປາໂຕ, ຈຕ຺ຕາລີສນິປາໂຕ, ມຫານິປາໂຕຕິ ໂສຬສນິປາຕສງ຺ຄຫາ. ຕຕ຺ຖ ເອກນິປາເຕ ອຏ຺ຐາຣສ ເຖຣິໂຍ, ອຏ຺ຐາຣເສວ ຄາຖາ; ທຸກນິປາເຕ ທສ ເຖຣິໂຍ, ວີສຕິ ຄາຖາ; ຕິກນິປາເຕ ອຏ຺ຐ ເຖຣິໂຍ, ຈຕຸວີສຕິ ຄາຖາ; ຈຕຸກ຺ກນິປາເຕ ເອກາ ເຖຣີ, ຈຕສ຺ໂສ ຄາຖາ; ປຍ຺ຈກນິປາເຕ ທ຺ວາທສ ເຖຣິໂຍ ສຏ຺ຐິ ຄາຖາ; ຉກ຺ກນິປາເຕ ອຏ຺ຐ ເຖຣິໂຍ ອຏ຺ຐຈຕ຺ຕາລີສ ຄາຖາ; ສຕ຺ຕນິປາເຕ ຕິສ຺ໂສ ເຖຣິໂຍ, ເອກວີສຕິ ຄາຖາ; ອຏ຺ຐ ນິປາຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ຍາວ ໂສຬສນິປາຕາ ເອເກກາ ເຖຣິໂຍ ຕໍຕໍນິປາຕປຣິມາຓາ ຄາຖາ; ວີສຕິນິປາເຕ ປຍ຺ຈ ເຖຣິໂຍ, ອຏ຺ຐາຣສສຕຄາຖາ; ຕິໍສນິປາເຕ ເອກາ ເຖຣີ, ຈຕຸຕ຺ຕິໍສ ຄາຖາ; ຈຕ຺ຕາລີສນິປາເຕ ເອກາ ເຖຣີ, ອຏ຺ຐຈຕ຺ຕາລີສ ຄາຖາ; ມຫານິປາເຕປິ ເອກາ ເຖຣີ, ປຍ຺ຈສຕ຺ຕຕິ ຄາຖາ. ເອວເມຕ຺ຖ ນິປາຕານໍ ຄາຖາວຄ຺ຄານໍ ຄາຖານຍ຺ຈ ປຣິມາຓໍ ເວທິຕພ຺ພໍ.

ນິທານຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ເອວໍ ປຣິຈ຺ຉິນ຺ນປຣິມາຓາສຸ ປເນຕາສຸ ເຖຣຄາຖາ ອາທິ. ຕຕ຺ຖາປິ –

‘‘ສີຫານໍວ ນທນ຺ຕານໍ, ທາຐີນໍ ຄິຣິຄພ຺ເຠ;

ສຸຓາຖ ຠາວິຕຕ຺ຕານໍ, ຄາຖາ ອຕ຺ຕູປນາຍິກາ’’ຕິ.

ອຍໍ ປຐມມຫາສງ຺ຄີຕິກາເລ ອາຍສ຺ມຕາ ອານນ຺ເທນ ເຕສໍ ເຖຣານໍ ໂຖມນຕ຺ຖໍ ຠາສິຕາ ຄາຖາ ອາທິ. ຕຕ຺ຖ ສີຫານນ຺ຕິ

ສີຫສທ຺ໂທ ‘‘ສີໂຫ, ຠິກ຺ຂເວ, ມິຄຣາຊາ’’ຕິອາທີສຸ (ອຯ ນິຯ ໔ຯ໓໓) ມິຄຣາເຊ ອາຄໂຕຯ ‘‘ອຖ ໂຂ ສີໂຫ ເສນາປຕິ ເຍນ ຠຄວາ ເຕນຸປສງ຺ກມີ’’ຕິອາທີສຸ (ອຯ ນິຯ ໕ຯ໓໔) ປຓ຺ຓຕ຺ຕິຍໍຯ ‘‘ສີໂຫຕິ ໂຂ, ຠິກ຺ຂເວ, ຕຖາຄຕສ຺ເສຕໍ ອຘິວຈນໍ ອຣຫໂຕ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຘສ຺ສາ’’ຕິອາທີສຸ (ອຯ ນິຯ ໕ຯ໙໙; ໑໐ຯ໒໑) ຕຖາຄເຕຯ ຕຕ຺ຖ ຍຖາ ຕຖາຄເຕ ສທິສກປ຺ປນາຍ ອາຄໂຕ, ເອວໍ ອິຘາປິ ສທິສກປ຺ປນາວເສເນວ ເວທິຕພ຺ໂພ, ຕສ຺ມາ ສີຫານໍວາຕິ ສີຫານໍ ອິວຯ ສນ຺ຘິວເສນ ສຣໂລໂປ ‘‘ເອວໍສ ເຕ’’ຕິອາທີສຸ (ມຯ ນິຯ ໑ຯ໒໒) ວິຍຯ ຕຕ຺ຖ ອິວາຕິ ນິປາຕປທໍຯ ສຸຓາຖາຕິ ອາຂ຺ຍາຕປທໍຯ ອິຕຣານິ ນາມປທານິຯ ສີຫານໍວາຕິ ຈ ສມ຺ພນ຺ເຘ ສາມິວຈນໍຯ ກາມຎ຺ເຈຕ຺ຖ ສມ຺ພນ຺ຘີ ສຣູປໂຕ ນ ວຸຕ຺ໂຕ, ອຕ຺ຖໂຕ ປນ ວຸຕ຺ໂຕວ ໂຫຕິຯ ຍຖາ ຫິ ‘‘ໂອຏ຺ຐສ຺ເສວ ມຸຂໍ ເອຕສ຺ສາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ໂອຏ຺ຐສ຺ສ ມຸຂໍ ວິຍ ມຸຂໍ ເອຕສ຺ສາຕິ ອຍມຕ຺ໂຖ ວຸຕ຺ໂຕ ເອວ ໂຫຕິ, ເອວມິຘາປິ ‘‘ສີຫານໍວາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ສີຫານໍ ນາໂທ ວິຍາຕິ ອຍມຕ຺ໂຖ ວຸຕ຺ໂຕ ເອວ ໂຫຕິຯ ຕຕ຺ຖ ມຸຂສທ຺ທສນ຺ນິຘານໍ ໂຫຕີຕິ ເຈ, ອິຘາປິ ‘‘ນທນ຺ຕານ’’ນ຺ຕິ ປທສນ຺ນິຘານໂຕ, ຕສ຺ມາ ສີຫານໍວາຕິ ນິທສ຺ສນວຈນໍຯ ນທນ຺ຕານນ຺ຕິ ຕສ຺ສ ນິທສ຺ສິຕພ຺ເພນ ສມ຺ພນ຺ຘທສ຺ສນໍຯ ທາຐີນນ຺ຕິ ຕພ຺ພິເສສນໍຯ ຄິຣິຄພ຺ພເຣຕິ ຕສ຺ສ ປວຕ຺ຕິຏ຺ຐານທສ຺ສນໍຯ ສຸຓາຖາຕິ ສວເນ ນິໂຍຊນໍຯ ຠາວິຕຕ຺ຕານນ຺ຕິ ໂສຕພ຺ພສ຺ສ ປຠວທສ຺ສນໍຯ ຄາຖາຕິ ໂສຕພ຺ພວຕ຺ຖຸທສ຺ສນໍຯ ອຕ຺ຖູປນາຍິກາຕິ ຕພ຺ພິເສສນໍຯ ກາມຎ຺ເຈຕ຺ຖ ‘‘ສີຫານໍ ນທນ຺ຕານໍ ທາຐີນ’’ນ຺ຕິ ປຸລ຺ລິງ຺ຄວເສນ ອາຄຕໍ, ລິງ຺ຄໍ ປນ ປຣິວຕ຺ເຕຕ຺ວາ ‘‘ສີຫີນ’’ນ຺ຕິອາທິນາ ອິຕ຺ຖິລິງ຺ຄວເສນາປິ ອຕ຺ໂຖ ເວທິຕພ຺ໂພຯ ເອກເສສວເສນ ວາ ສີຫາ ຈ ສີຫິໂຍ ຈ ສີຫາ, ເຕສໍ ສີຫານນ຺ຕິອາທິນາ ສາຘາຣຓາ ເຫຕາ ຕິສ຺ໂສ ນິທານຄາຖາ ເຖຣຄາຖານໍ ເຖຣີຄາຖານຎ຺ຈາຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ສຫນ຺ໂຕ ຫນນ຺ໂຕ ຈ ສີໂຫຯ ຍຖາ ຫິ ສີຫສ຺ສ ມິຄຣຎ຺ໂຎ ພລວິເສສໂຍຄໂຕ ສຣາມິຄມຕ຺ຕວຣວາຣຓາທິໂຕປິ ປຣິສ຺ສໂຍ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ວາຕາຕປາທິປຣິສ຺ສຍມ຺ປິ ໂສ ສຫຕິເຍວ, ໂຄຈຣາຍ ປກ຺ກມນ຺ໂຕປິ ເຕຊຸສ຺ສທຕາຍ ມຕ຺ຕຄນ຺ຘຫຕ຺ຖິວນມຫິສາທິເກ ສມາຄນ຺ຕ຺ວາ ອຠີຣູ ອຉມ຺ຠີ ອຠິຠວຕິ, ອຠິຠວນ຺ໂຕ ຈ ເຕ ອຎ຺ຎທຕ຺ຖຸ ຫນ຺ຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ມຸທຸມໍສານິ ຠກ຺ຂຍິຕ຺ວາ ສຸເຂເນວ ວິຫຣຕິ, ເອວເມເຕປິ ມຫາເຖຣາ ອຣິຍພລວິເສສໂຍເຄນ ສພ຺ເພສມ຺ປິ ປຣິສ຺ສຍານໍ ສຫນ຺ໂຕ, ຣາຄາທິສໍກິເລສພລສ຺ສ ອຠິຠວິຕ຺ວາ ຫນນ຺ໂຕ ປຊຫນ຺ໂຕ ເຕຊຸສ຺ສທຠາເວນ ກຸໂຕຈິປິ ອຠີຣູ ອຉມ຺ຠີ ຌານາທິສຸເຂນ ວິຫຣນ຺ຕີຕິ ສຫນ຺ໂຕ ຫນນ຺ໂຕ ຈ ສີຫາ ວິຍາຕິ ສີຫາຯ ສທ຺ທຕ຺ຖໂຕ ປນ ຍຖາ ກນ຺ຕນຕ຺ເຖນ ອາທິອນ຺ຕວິປ຺ລາສໂຕ ຕກ຺ກໍ ວຸຈ຺ຈຕິ, ເອວໍ ຫິໍສນຏ຺ເຐນ ສີໂຫ ເວທິຕພ຺ໂພຯ ຕຖາ ສຫນຏ຺ເຐນຯ ປິໂສທຣາທິປກ຺ເຂເປນ ນິຣຸຕ຺ຕິນເຍນ ປນ ວຸຈ຺ຈມາເນ ວຕ຺ຕພ຺ພເມວ ນຕ຺ຖິຯ

ອຖ ວາ ຍຖາ ມິຄຣາຊາ ເກສຣສີໂຫ ອຕ຺ຕໂນ ເຕຊຸສ຺ສທຕາຍ ເອກຈາຣີ ວິຫຣຕິ, ນ ກຎ຺ຈິ ສຫາຍໍ ປຈ຺ຈາສີສຕິ, ເອວເມເຕປິ ເຕຊຸສ຺ສທຕາຍ ວິເວກາຠິຣຕິຍາ ຈ ເອກຈາຣິໂນຕິ ເອກຈຣິຍຏ຺ເຐນປິ ສີຫາ ວິຍາຕິ ສີຫາ, ເຕນາຫ – ຠຄວາ ‘‘ສີຫໍເວກຈຣໍ ນາຄ’’ນ຺ຕິ (ສໍຯ ນິຯ ໑ຯ໓໐; ສຸຯ ນິຯ ໑໖໗)ຯ

ອຖ ວາ ອສນ຺ຕາສນຊວປຣກ຺ກມາທິວິເສສໂຍຄໂຕ ສີຫາ ວິຍາຕິ ສີຫາ, ເອເຕ ມຫາເຖຣາຯ ວຸຕ຺ຕຎ຺ເຫຕໍ ຠຄວຕາ –

‘‘ທ຺ເວເມ, ຠິກ຺ຂເວ, ອສນິຍາ ຜລນ຺ຕິຍາ ນ ສນ຺ຕສນ຺ຕິ, ກຕເມ ທ຺ເວ? ຠິກ຺ຂຸ ຈ ຂີຓາສໂວ ສີໂຫ ຈ ມິຄຣາຊາ’’ຕິ (ອຯ ນິຯ ໒ຯ໖໐)ຯ

ຊໂວປິ ສີຫສ຺ສ ອຎ຺ເຎຫິ ອສາຘາຣໂຓ, ຕຖາ ປຣກ຺ກໂມຯ ຕຖາ ຫິ ໂສ ອຸສຠສຕມ຺ປິ ລງ຺ຆິຕ຺ວາ ວນມຫິສາທີສຸ ນິປຕຕິ, ໂປຕໂກປິ ສມາໂນ ປຠິນ຺ນມທານມ຺ປິ ມຕ຺ຕວຣວາຣຓານໍ ປຏິມານໍ ຠິນ຺ທິຕ຺ວາ ທນ຺ຕກຬີຣໍວ ຂາທຕິຯ ເອເຕສໍ ປນ ອຣິຍມຄ຺ຄຊໂວ ອິທ຺ທິຊໂວ ຈ ອຎ຺ເຎຫິ ອສາຘາຣໂຓ, ສມ຺ມປ຺ປຘານປຣກ຺ກໂມ ຈ ນິຣຕິສໂຍຯ ຕສ຺ມາ ສີຫານໍວາຕິ ສີຫສທິສານໍ ວິຍຯ ສີຫສ຺ສ ເຈຕ຺ຖ ຫີນູປມາ ທຏ຺ຐພ຺ພາ, ອຈ຺ຈນ຺ຕວິສິຏ຺ຐສ຺ສ ສຫນາທິອຕ຺ຖສ຺ສ ເຖເຣສ຺ເວວ ລພ຺ຠນໂຕຯ

ນທນ຺ຕານນ຺ຕິ ຄຊ຺ຊນ຺ຕານໍຯ ໂຄຈຣປຣກ຺ກມຕຸຏ຺ຐິເວລາທີສຸ ຫິ ຍຖາ ສີຫາ ອຕ຺ຕໂນ ອາສຍໂຕ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ວິຊມ຺ຠິຕ຺ວາ ສີຫນາທໍ ອຠີຕນາທໍ ນທນ຺ຕິ, ເອວໍ ເອເຕປິ ວິສຍຊ຺ຌຕ຺ຕປຈ຺ຈເວກ຺ຂເຓົາທານາທິກາເລສຸ ອິມໍ ອຠີຕນາທໍ ນທິໍສຸຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ – ‘‘ສີຫານໍວ ນທນ຺ຕານ’’ນ຺ຕິຯ ທາຐີນນ຺ຕິ ທາຐາວນ຺ຕານໍຯ ປສຏ຺ຐທາຐີນໍ, ອຕິສຍທາຐານນ຺ຕິ ວາ ອຕ຺ໂຖຯ ຍຖາ ຫິ ສີຫາ ອຕິວິຍ ທຬ຺ຫານໍ ຕິກ຺ຂານຎ຺ຈ ຈຕຸນ຺ນໍ ທາຐານໍ ພເລນ ປຏິປກ຺ຂໍ ອຠິຠວິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ມໂນຣຖໍ ມຕ຺ຖກໍ ປູເຣນ຺ຕິ, ເອວເມເຕປິ ຈຕຸນ຺ນໍ ອຣິຍມຄ຺ຄທາຐານໍ ພເລນ ອນາທິມຕິ ສໍສາເຣ ອນຠິຠູຕປຸພ຺ພປຏິປກ຺ຂໍ ອຠິຠວິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ມໂນຣຖໍ ມຕ຺ຖກໍ ປາເປສຸໍຯ ອິຘາປິ ທາຐາ ວິຍາຕິ ທາຐາຕິ ສທິສກປ຺ປນາວເສເນວ ອຕ຺ໂຖ ເວທິຕພ຺ໂພຯ

ຄິຣິຄພ຺ຠເຣຕິ ປພ຺ພຕຄຸຫາຍໍ, ສມີປ຺ຕ຺ເຖ ຠຸມ຺ມວຈນໍຯ ‘‘ຄິຣິຄວ຺ຫເຣ’’ຕິ ເກຈິ ປຐນ຺ຕິຯ ປພ຺ພເຕສຸ ວນຄຫເນ ວນສຓ຺ເຑຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ອິທໍ ປນ ເນສໍ ວິໂຣຈນຏ຺ຐານທສ຺ສນຎ຺ເຈວ ສີຫນາທສ຺ສ ໂຍຄ຺ຍຠູມິທສ຺ສນຎ຺ຈຯ ນທນ຺ຕານໍ ຄິຣິຄພ຺ຠເຣຕິ ໂຍຊນາຯ ຍຖາ ຫິ ສີຫາ ເຍຠຸຍ຺ເຍນ ຄິຣິຄພ຺ຠເຣ ອຎ຺ເຎຫິ ທຸຣາສທຕາຍ ຊນວິວິຕ຺ເຕ ວສນ຺ຕາ ອຕ຺ຕໂນ ທສ຺ສເນນ ອຸປ຺ປຊ຺ຊນກສ຺ສ ຂຸທ຺ທກມິຄສນ຺ຕາສສ຺ສ ປຣິຫຣຓຕ຺ຖໍ ໂຄຈຣຄມເນ ສີຫນາທໍ ນທນ຺ຕິ, ເອວເມເຕປິ ອຎ຺ເຎຫິ ທຸຣາສທຄິຣິຄພ຺ຠຣສທິເສ ສຸຎ຺ຎາຄາເຣ ວສນ຺ຕາ ຄຸເຓຫິ ຂຸທ຺ທການໍ ປຸຖຸຊ຺ຊນານໍ ຕຓ຺ຫາທິຏ຺ຐິປຣິຕ຺ຕາສປຣິວຊ຺ຊນຕ຺ຖໍ ວກ຺ຂມານຄາຖາສງ຺ຂາຕໍ ອຠີຕນາທໍ ນທີສຸຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ‘‘ສີຫານໍວ ນທນ຺ຕານໍ, ທາຐີນໍ ຄິຣິຄພ຺ຠເຣ’’ຕິຯ

ສຸຓາຖາຕິ ສວນາຓຕ຺ຕິກວຈນໍ, ເຕນ ວກ຺ຂມານານໍ ຄາຖານໍ ສນ຺ນິປ຺ຕິຕາຍ ປຣິສາຍ ໂສຕຸກາມຕໍ ອຸປ຺ປາເທນ຺ໂຕ ສວເນ ອາທຣໍ ຊເນຕິ, ອຸສ຺ສາຫໍ ສມຸຏ຺ຐາເປນ຺ໂຕ ຄາຣວໍ ພຫຸມານຎ຺ຈ ອຸປຏ຺ຐເປຕິຯ ອຖ ວາ ‘‘ສີຫານ’’ນ຺ຕິອາທີນໍ ປທານໍ ສທິສກປ຺ປນາຍ ວິນາ ມຸຂ຺ຍວເສເນວ ອຕ຺ໂຖ ເວທິຕພ຺ໂພຯ ຕສ຺ມາ ທຬ຺ຫຕິກ຺ຂຠາເວນ ປສຏ຺ຐາຕິສຍທາຐຕາຍ ທາຐີນໍ ຄິຣິຄພ຺ຠເຣ ນທນ຺ຕານໍ ສີຫຄຊ຺ຊິຕໍ ຄຊ຺ຊນ຺ຕານໍ ສີຫານໍ ມິຄຣາຊູນໍ ວິຍ ເຕສໍ ອຠີຕນາທສທິສາ ຄາຖາ ສຸຓາຖາຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ‘‘ຍຖາ ສີຫນາທໍ ນທນ຺ຕານໍ ສີຫານໍ ມິຄຣາຊູນໍ ກຸໂຕຈິປິ ຠ຺ຍາຠາວໂຕ ໂສ ອຠີຕນາໂທ ຕທຎ຺ຎມິຄສນ຺ຕາສກໂຣ, ເອວໍ ຠາວິຕຕ຺ຕານໍ ອປ຺ປມຕ຺ຕານໍ ເຖຣານໍ ສີຫນາທສທິສີໂຍ ສພ຺ພໂສ ຠ຺ຍເຫຕູນໍ ສຸປ຺ປຫີນຕ຺ຕາ ອຠີຕນາທຠູຕາ, ປມຕ຺ຕຊນສນ຺ຕາສກຣາ ຄາຖາ ສຸຓາຖາ’’ຕິຯ

ຠາວິຕຕ຺ຕານນ຺ຕິ ຠາວິຕຈິຕ຺ຕານໍຯ ຈິຕ຺ຕຎ຺ຫິ ‘‘ອຕ຺ຕາ ຫິ ກິຣ ທຸທ຺ທໂມ (ຘຯ ປຯ ໑໕໙) ໂຍ ເວ ຐິຕຕ຺ໂຕ ຕສຣໍວ ອຸຊ຺ຊູ’’ຕິ (ສຸຯ ນິຯ ໒໑໗) ຈ ‘‘ອຕ຺ຕສມ຺ມາປຓິທີ’’ຕິ (ຂຸຯ ປາຯ ໕ຯ໔; ສຸຯ ນິຯ ໒໖໐) ຈ ເອວມາທີສຸ ອຕ຺ຕາຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ, ຕສ຺ມາ ອທິຈິຕ຺ຕານຸໂຍເຄນ ສມຖວິປສ຺ສນາຠິວຸຑ຺ຒິຕຈິຕ຺ຕານໍ ສມຖວິປສ຺ສນາຠາວນາມຕ຺ຖກໍ ປາເປຕ຺ວາ ຐິຕານນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ອຖ ວາ ຠາວິຕຕ຺ຕານນ຺ຕິ ຠາວິຕສຠາວານໍ, ສຠາວຠູຕສີລາທິຠາວິຕານນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ຄີຍຕີຕິ ຄາຖາ, ອນຸຏ຺ຐຸຠາທິວເສນ ອິສີຫິ ປວຕ຺ຕິຕໍ ຈຕຸປ຺ປທໍ ຉປ຺ປທໍ ວາ ວຈນໍຯ ອຎ຺ເຎສມ຺ປິ ຕໍສທິສຕາຍ ຕຖາ ວຸຈ຺ຈນ຺ຕິຯ ອຕ຺ຕຕ຺ຖາທິເກ ອຕ຺ເຖ ອຸປເນນ຺ຕິ ເຕສຸ ວາ ອຸປນີຍ຺ຍນ຺ຕີຕິ ອຕ຺ຖູປນາຍິກາຯ

ອຖ ວາ ຠາວິຕຕ຺ຕານນ຺ຕິ ຠາວິຕຕ຺ຕຠາວານໍ, ອຕ຺ຕຠາໂວ ຫິ ອາຫິໂຕ ອຫໍ ມາໂນ ເອຕ຺ຖາຕິ ‘‘ອຕ຺ຕາ’’ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ, ໂສ ຈ ເຕຫິ ອປ຺ປມາທຠາວນາຍ ອນວຊ຺ຊຠາວນາຍ ຠາວິໂຕ ສມ຺ມເທວ ຄຸຓຄນ຺ຘໍ ຄາຫາປິໂຕຯ ເຕນ ເຕສໍ ກາຍຠາວນາ ສີລຠາວນາ ຈິຕ຺ຕຠາວນາ ປຎ຺ຎາຠາວນາຕິ ຈຕຸນ຺ນມ຺ປິ ຠາວນານໍ ປຣິປຸຓ຺ຓຠາວໍ ທສ຺ເສຕິຯ ‘‘ຠາວນາ’’ຕິ ຈ ສມ຺ໂພຘິປຏິປທາ ອິຘາຘິປ຺ເປຕາຯ ຍາຍໍ ສຈ຺ຈສມ຺ໂພຘິ ອຕ຺ຖິ, ສາ ທຸວິຘາ ອຠິສມຍໂຕ ຕທຕ຺ຖໂຕ ຈຯ ສມ຺ໂພຘິ ປນ ຕິວິຘາ ສມ຺ມາສມ຺ໂພຘິ ປຈ຺ເຈກສມ຺ໂພຘິ ສາວກສມ຺ໂພຘີຕິຯ ຕຕ຺ຖ ສມ຺ມາ ສາມໍ ສພ຺ພຘມ຺ມານໍ ພຸຊ຺ຌນໂຕ ໂພຘນໂຕ ຈ ສມ຺ມາສມ຺ໂພຘິຯ ສພ຺ພຎ຺ຎຸຕຎ຺ຎາຓປທຏ຺ຐານໍ ມຄ຺ຄຎາຓໍ ມຄ຺ຄຎາຓປທຏ຺ຐານຎ຺ຈ ສພ຺ພຎ຺ຎຸຕຎ຺ຎາຓໍ ‘‘ສມ຺ມາສມ຺ໂພຘີ’’ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິຯ ເຕນາຫ –

‘‘ພຸທ຺ໂຘຕິ ໂຍ ໂສ ຠຄວາ ສຍມ຺ຠູ ອນາຈຣິຍໂກ ປຸພ຺ເພ ອນນຸສ຺ສຸເຕສຸ ຘມ຺ເມສຸ ສາມໍ ສຈ຺ຈານິ ອຠິສມ຺ພຸຊ຺ຌິ, ຕຕ຺ຖ ຈ ສພ຺ພຎ຺ຎຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ພເລສຸ ຈ ວສີຠາວ’’ນ຺ຕິ (ມຫານິຯ ໑໙໒; ຈູຬນິຯ ປາຣາຍນວຕ຺ຖຸຄາຖານິທ຺ເທສ ໙໗; ປຏິຯ ມຯ ໑ຯ໑໖໑)ຯ

ໂພຘເນຍ຺ຍໂພຘນຕ຺ໂຖ ຫິ ພເລສຸ ວສີຠາໂວຯ ປຈ຺ເຈກໍ ສຍເມວ ໂພຘີຕິ ປຈ຺ເຈກສມ຺ໂພຘິ, ອນນຸພຸທ຺ໂຘ ສຍມ຺ຠູຎາເຓນ ສຈ຺ຈາຠິສມໂຍຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຘຎາເຓຫິ ສຍມ຺ຠູຎາເຓຕາຍ ສຍເມວ ປວຕ຺ຕມາໂນປິ ສຈ຺ຈາຠິສມໂຍ ສານຸພຸທ຺ໂຘ ອປຣິມາຓານໍ ສຕ຺ຕານໍ ສຈ຺ຈາຠິສມຍສ຺ສ ເຫຕຸຠາວໂຕຯ ອິເມສໍ ປນ ໂສ ເອກສ຺ສາປິ ສຕ຺ຕສ຺ສ ສຈ຺ຈາຠິສມຍເຫຕຸ ນ ໂຫຕິຯ ສຕ຺ຖຸ ຘມ຺ມເທສນາຍ ສວນນ຺ເຕ ຊາຕາຕິ ສາວກາຯ ສາວການໍ ສຈ຺ຈາຠິສມໂຍ ສາວກສມ຺ໂພຘິຯ ຕິວິຘາເປສາ ຕິຓ຺ຓໍ ໂພຘິສຕ຺ຕານໍ ຍຖາສກໍ ອາຄມນີຍປຏິປທາຍ ມຕ຺ຖກປ຺ປຕ຺ຕິຍາ ສຕິປຏ຺ຐານາທີນໍ ສຕ຺ຕຕີໍສາຍ ໂພຘິປກ຺ຂິຍຘມ຺ມານໍ ຠາວນາປາຣິປູຣີຕິ ເວທິຕພ຺ພາ ອິຕຣາຠິສມຍານໍ ຕທວິນາຠາວໂຕຯ ນ ຫິ ສຈ຺ຈິກິຣິຍາຠິສມເຍນ ວິນາ ຠາວນາຠິສມໂຍ ສມ຺ຠວຕິ, ສຕິ ຈ ຠາວນາຠິສມເຍ ປຫານາຠິສມໂຍ ປຣິຎ຺ຎາຠິສມໂຍ ຈ ສິທ຺ໂຘເຍວ ໂຫຕີຕິຯ

ຍທາ ຫິ ມຫາໂພຘິສຕ຺ໂຕ ປຣິປູຣິຕໂພຘິສມ຺ຠາໂຣ ຈຣິມຠເວ ກຕປຸພ຺ພກິຈ຺ໂຈ ໂພຘິມຓ຺ຑໍ ອາຣຸຍ຺ຫ – ‘‘ນ ຕາວິມໍ ປລ຺ລງ຺ກໍ

ຠິນ຺ທິສ຺ສາມິ, ຍາວ ນ ເມ ອນຸປາທາຍ ອາສເວຫິ ຈິຕ຺ຕໍ ວິມຸຈ຺ຈິສ຺ສຕີ’’ຕິ ປຏິຎ຺ຎໍ ກຕ຺ວາ ອປຣາຊິຕປລ຺ລງ຺ເກ ນິສິນ຺ໂນ ອສມ຺ປຕ຺ຕາຍ ເອວ ສຎ຺ຌາເວລາຍ ມາຣພລໍ ວິຘມິຕ຺ວາ ປຸຣິມຍາເມ ປຸພ຺ເພນິວາສານຸສ຺ສຕິຎາເຓນ ອເນກາກາຣໂວກາເຣ ປຸພ຺ເພ ນິວຸຕ຺ຖກ຺ຂນ຺ເຘ ອນຸສ຺ສຣິຕ຺ວາ ມຊ຺ຌິມຍາເມ ທິພ຺ພຈກ຺ຂຸວິໂສຘເນນ ຈຸຕູປປາຕຎາຓອນາຄຕໍສຎາຓານິ ອຘິຄນ຺ຕ຺ວາ ປຈ຺ຉິມຍາເມ ‘‘ກິຈ຺ຉໍ ວຕາຍໍ ໂລໂກ ອາປນ຺ໂນ ຊາຍຕິ ຈ ຊີຍຕິ ຈ ມີຍຕິ ຈ ຈວຕິ ຈ ອຸປປ຺ຊ຺ຊຕິ ຈ, ອຖ ຈ ປນິມສ຺ສ ທຸກ຺ຂສ຺ສ ນິສ຺ສຣຓໍ ນປ຺ປຊານາຕິ ຊຣາມຣຓສ຺ສາ’’ຕິອາທິນາ (ທີຯ ນິຯ ໒ຯ໕໗) ຊຣາມຣຓໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ປຏິຈ຺ຈສມຸປ຺ປາທມຸເຂນ ວິປ຺ສສນໍ ອຠິນິວິສິຕ຺ວາ ມຫາຄຫນໍ ຉິນ຺ທິຕຸໍ ນິສທສິລາຍໍ ຜຣສຸໍ ນິເສນ຺ໂຕ ວິຍ ກິເລສຄຫນໍ ຉິນ຺ທິຕຸໍ ໂລກນາໂຖ ຎາຓຜຣສຸໍ ເຕເຊນ຺ໂຕ ພຸທ຺ຘຠາວາຍ ເຫຕຸສມ຺ປຕ຺ຕິຍາ ປຣິປາກໍ ຄຕຕ຺ຕາ ສພ຺ພຎ຺ຎຸຕຎ຺ຎາຓາຘິຄມາຍ ວິປ຺ສສນໍ ຄພ຺ຠໍ ຄຓ຺ຫາເປນ຺ໂຕ ອນ຺ຕຣນ຺ຕຣາ ນານາສມາປຕ຺ຕິໂຍ ສມາປຊ຺ຊິຕ຺ວາ ຍຖາວວຕ຺ຖາປິເຕ ນາມຣູເປ ຕິລກ຺ຂຓໍ ອາໂຣເປຕ຺ວາ ອນຸປທຘມ຺ມວິປ຺ສສນາວເສນ ອເນກາກາຣໂວກາຣສງ຺ຂາເຣ ສມ຺ມສນ຺ໂຕ ຉຕ຺ຕິໍສໂກຏິສຕສຫສ຺ສມຸເຂນ ສມ຺ມສນວາຣໍ ວິຕ຺ຖາເຣຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ມຫາວຊິຣຎາຓສງ຺ຂາເຕ ວິປ຺ສສນາຎາເຓ ຕິກ຺ເຂ ສູເຣ ປສນ຺ເນ ວຸຏ຺ຐານຄາມິນິຠາເວນ ປວຕ຺ຕມາເນ ຍທາ ຕໍ ມຄ຺ເຄນ ຆເຏຕິ, ຕທາ ມຄ຺ຄປຏິປາຏິຍາ ທິຍ຺ຑ຺ຒກິເລສສຫສ຺ສໍ ເຂເປນ຺ໂຕ ອຄ຺ຄມຄ຺ຄກ຺ຂເຓ ສມ຺ມາສມ຺ໂພຘິໍ ອຘິຄຈ຺ຉຕິ ນາມ, ອຄ຺ຄຜລກ຺ຂຓໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ອຘິຄໂຕ ນາມຯ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຘຠາວໂຕ ທສພລຈຕຸເວສາຣຊ຺ຊາທໂຍປິ ຕສ຺ສ ຕທາ ຫຕ຺ຖຄຕາເຍວ ໂຫນ຺ຕີຕິ ອຍໍ ຕາວ ອຠິສມຍໂຕ ສມ຺ມາສມ຺ໂພຘິປຏິປທາຯ ຕທຕ຺ຖໂຕ ປນ ມຫາຠິນິຫາຣໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ຍາວ ຕຸສິຕຠວເນ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ເອຕ຺ຖນ຺ຕເຣ ປວຕ຺ຕໍ ໂພຘິສມ຺ຠາຣສມ຺ຠຣຓໍຯ ຕຕ຺ຖ ຍໍ ວຕ຺ຕພ຺ພໍ, ຕໍ ສພ຺ພາກາຣສມ຺ປນ຺ນໍ ຈຣິຍາປິຏກວຓ຺ຓນາ ຍໍ ວິຕ຺ຖາຣໂຕ ວຸຕ຺ຕເມວາຕິ ຕຕ຺ຖ ວຸຕ຺ຕນເຍເນວ ເວທິຕພ຺ພໍຯ

ປຈ຺ເຈກໂພຘິສຕ຺ຕາປິ ປຈ຺ເຈກໂພຘິຍາ ກຕາຠິນິຫາຣາ ອນຸປຸພ຺ເພນ ສມ຺ຠຕປຈ຺ເຈກສມ຺ໂພຘິສມ຺ຠາຣາ ຕາທິເສ ກາເລ ຈຣິມຕ຺ຕຠາເວ ຖິຕາ ຎາຓສ຺ສ ປຣິປາກຄຕຠາເວນ ອຸປ຺ຏ຺ຐິຕໍ ສໍເວຄນິມິຕ຺ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ສວິເສສໍ ຠວາທີສຸ ອາທີນວໍ ທິສ຺ວາ ສຍມ຺ຠູຎາເຓນ ປວຕ຺ຕິ ປວຕ຺ຕິເຫຕຸໍ ນິວຕ຺ຕິ ນິວຕ຺ຕິເຫຕຸຎ຺ຈ ປຣິຈ຺ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ ‘‘ໂສ ‘ອິທໍ ທຸກ຺ຂ’ນ຺ຕິ ໂຍນິໂສ ມນສິ ກໂຣຕີ’’ຕິອາທິນາ ອາຄຕນເຍນ ຈຕຸສຈ຺ຈກມ຺ມຏ຺ຐານໍ ປຣິພ຺ຣູເຫນ຺ຕາ ອຕ຺ຕໂນ ອຠິນິຫາຣານຸຣູປໍ ສງ຺ຂາເຣ ປຣິມທ຺ທນ຺ຕາ ອນຸກ຺ກເມນ ວິປ຺ສສນໍ ອຸສ຺ສຸກ຺ກາເປຕ຺ວາ ມຄ຺ຄປຏິປາຏິຍາ ອຄ຺ຄມຄ຺ຄໍ ອຘິຄຈ຺ຉນ຺ຕາ ປຈ຺ເຈກສມ຺ໂພຘິໍ ອຠິສມ຺ພຸຊ຺ຌນ຺ຕິ ນາມ, ອຄ຺ຄຜລກ຺ຂຓໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ປຈ຺ເຈກສມ຺ພຸທ຺ຘາ ນາມ ຫຸຕ຺ວາ ສເທວກສ຺ສ ໂລກສ຺ສ ອຄ຺ຄທກ຺ຂິເຓຍ຺ຍາ ໂຫນ຺ຕິຯ

ສາວກາ ປນ ສຕ຺ຖຸ ສພ຺ຣຫ຺ມຈາຣິໂນ ວາ ຈຕຸສຈ຺ຈກມ຺ມຏ຺ຐານກຖໍ ສຸຕ຺ວາ ຕສ຺ມີເຍວ ຂເຓ ກາລນ຺ຕເຣ ວາ ຕຊ຺ຊໍ ປຏິປຕ຺ຕິໍ ອນຸຕິຏ຺ຐນ຺ຕາ ຆເຏນ຺ຕາ ວາຍມນ຺ຕາ ວິປ຺ສສນໍ ອຸສ຺ສຸກ຺ກາເປຕ຺ວາ, ຍທິ ວາ ປຏິປທາຍ ວຑ຺ຒນ຺ຕິຍາ, ສຈ຺ຈານິ ປຏິວິຊ຺ຌນ຺ຕາ ອຕ຺ຕໂນ ອຠິນິຫາຣານຸຣູປສິທ຺ຘິອຄ຺ຄສາວກຠູມິຍາ ວາ ເກວລໍ ວາ ອຄ຺ຄມຄ຺ຄກ຺ຂເຓ ສາວກສມ຺ໂພຘິໍ ອຘິຄຈ຺ຉນ຺ຕິ ນາມຯ ຕໂຕ ປຣໍ ສາວກພຸທ຺ຘາ ນາມ ໂຫນ຺ຕິ ສເທວເກ ໂລເກ ອຄ຺ຄທກ຺ຂິເຓຍ຺ຍາຯ ເອວໍ ຕາວ ອຠິສມໂຍ ປຈ຺ເຈກສມ຺ໂພຘິ ສາວກສມ຺ໂພຘິ ຈ ເວທິຕພ຺ພາຯ

ຕທຕ຺ຖໂຕ ປນ ຍຖາ ມຫາໂພຘິສຕ຺ຕານໍ ເຫຏ຺ຐິມປຣິຈ຺ເຆເທນ ຈຕ຺ຕາຣິ ອສງ຺ຂ຺ເຍຍ຺ຍານິ ກປ຺ປານໍ ສຕສຫສ຺ສຎ຺ຈ ໂພຘິສມ຺ຠາຣສມ຺ຠຣຓໍ ອິຈ຺ຉິຕພ຺ພໍ ມຊ຺ຌິມປຣິຈ຺ເຆເທນ ອຏ຺ຐ ອສງ຺ຂ຺ເຍຍ຺ຍານິ ກປ຺ປານໍ ສຕສຫສ຺ສຎ຺ຈ, ອຸປຣິມປຣິຈ຺ເຆເທນ ໂສລສ ອສງ຺ຂ຺ເຍຍ຺ຍານິ ກປ຺ປານໍ ສຕສຫສ຺ສຎ຺ຈ ເອເຕ ຈ ເຠທາ ປຎ຺ຎາຘິກສທ຺ຘາຘິກວິຣິຍາຘິກວເສນ ເວທິຕພ຺ພາຯ ປຎ຺ຎາຘິການຎ຺ຫິ ສທ຺ຘາ ມນ຺ທາ ໂຫຕິ ປຎ຺ຎາ ຕິກ຺ຂາ, ຕໂຕ ຈ ອຸປາຍໂກສລ຺ລສ຺ສ ວິສທນິປຸຓຠາເວນ ນຈິຣສ຺ເສວ ປາຣມິໂຍ ປາຣິປູຣິໍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕິຯ ສທ຺ຘາຘິການໍ ປຎ຺ຎາ ມຊ຺ຌິມາ ໂຫຕີຕິ ເຕສໍ ນາຕິສີຆໍ ນາຕິສຓິກໍ ປາຣມິໂຍ ປາຣິປູຣິໍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕິຯ ວິຣິຍາຘິການໍ ປນ ປຎ຺ຎາ ມນ຺ທາ ໂຫຕີຕິ ເຕສໍ ຈິເຣເນວ ປາຣມິໂຍ ປາຣິປູຣິໍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕິຯ ນ ເອວໍ ປຈ຺ເຈກໂພຘິສຕ຺ຕານໍຯ ເຕສຎ຺ຫິ ສຕິປີ ປຎ຺ຎາຘິກຠາເວ ທຸເວ ອສງ຺ຂ຺ເຍຍ຺ຍານິ ກປ຺ປານໍ ສຕສຫສ຺ສຎ຺ຈ ໂພຘິສມ຺ຠາຣສມ຺ຠຣຓໍ ອິຈ຺ຉິຕພ຺ພໍ, ນ ຕໂຕ ໂອຣໍຯ ສທ຺ຘາຘິກວິຣິຍາຘິກາປິ ວຸຕ຺ຕປຣິຈ຺ເຆທໂຕ ປຣໍ ກຕິປເຍ ເອວ ກປ຺ເປ ອຕິກ຺ກມິຕ຺ວາ ປຈ຺ເຈກສມ຺ໂພຘິໍ ອຠິສມ຺ພຸຊ຺ຌນ຺ຕິ, ນ ຕຕິຍໍ ອສງ຺ຂ຺ເຍຍ຺ຍນ຺ຕິຯ ສາວກໂພຘິສຕ຺ຕານໍ ປນ ເຍສໍ ອຄ຺ຄສາວກຠາວາຍ ອຠິນິຫາໂຣ, ເຕສໍ ເອກໍ ອສງ຺ຂ຺ເຍຍ຺ຍໍ ກປ຺ປານໍ ສຕສຫສ຺ສຎ຺ຈ ສມ຺ຠາຣສມ຺ຠຣຓໍ ອິຈ຺ຉິຕພ຺ພໍຯ ເຍສໍ ມຫາສາວກຠາວາຍ, ເຕສໍ ກປ຺ປານໍ ສຕສຫສ຺ສເມວ, ຕຖາ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ມາຕາປິຕູນໍ ອຸປ຺ຏ຺ຐາກສ຺ສ ປຸຕ຺ຕສ຺ສ ຈຯ ຕຕ຺ຖ ຍຖາ –

‘‘ມນຸສ຺ສຕ຺ຕໍ ລິງ຺ຄສມ຺ປຕ຺ຕິ, ເຫຕຸ ສຕ຺ຖາຣທສ຺ສນໍ;

ປຸພພຊຊາ ຄຸຕສມປຕຕິ, ອຂີກາໂຣ ຈ ຂນທຕາ;

ອຜຸຖສມມສໂມທານາ, ອກິນີຫາໂຣ ສມິຊຊຕີ''ຕິ។ (ພຸ។ ວໍ។ ໔໗໔໘) –

ເອວໍ ວຸຕເຕ ອຜຸຖ ສມເມ ສໂມຂາເນຕວາ ກຕປຕິຂານານໍ ມຫາໂພຂີສຕຕານໍ ມຫາກິນີຫາໂຣໂຕ ປກຕິ ສວິເສສໍ ທານາທິສຸ ຍຸຕຕປປຍຸຕຕານໍ ທິວເສ ທິວເສ ເວສສນຕຣທານສທິສໍ ມຫາທານໍ ເທນຕານໍ ຕທນຸຣູປສີລາທິເກ ສພພປາຣມີຂມເມ ອາ ຈິນນຕານມປີ ຍຖາວຸຕຕກາລປຣິຈເຂທໍ ອສມປຕວາ ອນຕຣາ ເອວ ພຸທຂກາວປປຕິ ນາມ ນຕຖິ។ ກສມາ? ຍາຕາສສ ອປຣິປຈຈນໂຕ។ ປຣິຈຂິນນກາເລ ນິປຜາທິຕໍ ວິຍ ທີ ສສສໍ ພຸທຂຍາຕໍ ຍຖາປຣິຈຂິນນກາລວເສເນວ ວຸທຂີ ວິຣຸລທີ ເວປຸລລໍ ອາປຊຊນຕໍ ຄພກໍ ຄຕທນຕໍ ປຣິປາກໍ ຄຈຂຕີຕິ ເອວໍ –

''ມນຸສສຕຕໍ ລິງຄສມປຕຕິ, ວິຄຕາສວທສສນໍ;

ອຂີກາໂຣ ຂນທຕາ ເອເຕ, ອກິນີຫາຣກາຣຕາ''ຕິ។ (ສຸ។ ນິ។ ອຜຸຖ។ ໑໗ຂຄຄວິສາຕາສຸຕຕວຕຕນາ) –

ອິເມ ປຍຈ ສມເມ ສໂມຂາເນຕວາ ກຕາກິນີຫາຣານໍ ປຈເຈກໂພຂີສຕຕານໍ ''ອຂີກາໂຣ ຂນທຕາ''ຕິ ທວງຄສມນນາຄຕາຍ ປຕຖນາຍ ວເສນ ກຕປຕິຂານານໍ ສາວກໂພຂີສຕຕານຍຈ ຕຕຖ ຕຕຖ ວຸຕຕກາລປຣິຈເຂທໍ ອສມປຕວາ ອນຕຣາ ເອວ ປຈເຈກສມໂພຂີຍາ ຍຖາວຸຕຕສາວກສມໂພຂີຍາ ຈ ອຂີຄໂມ ນຕຖິ។ ກສມາ? ຍາຕາສສ ອປຣິປຈຈນໂຕ។ ອິເມສມປີ ທີ ຍຖາ ມຫາໂພຂີສຕຕານໍ ທານາທິປາຣມີທີ ປຣິພຣູທິຕາ ປຍຍາປາຣມີ ອນຸກກເມນ ຄພກໍ ຄຕທນຕີ ປຣິປາກໍ ຄຈຂນຕີ ພຸທຂຍາຕໍ ປຣິປູເຣຕິ, ເອວໍ ທານາທິທີ ປຣິພຣູທິຕາ ອນຸປຸພເພນ ຍຖາຣທໍ ຄພກໍ ຄຕທນຕີ ປຣິປາກໍ ຄຈຂນຕີ ປຈເຈກໂພຂີຍາຕໍ ສາວກໂພຂີຍາຕຍຈ ປຣິປູເຣຕີ។ ທານປຣິຈເຍນ ເທເຕ ຕຕຖ ຕຕຖ ກເວ ອໂລກຊຊາສຍຕາຍ ສພພຕຖ ອສງຄ ມານສາ ອນເປກຂຈິຕຕາ ທຸຕວາ, ສີລປຣິຈເຍນ ສຸສໍວຸຕກາຍວາຈຕາຍ ສຸປຣິສຸທຂກາຍວຈິກມມນຕາ ປຣິສຸທຂາຊີວາ ອິນ ທຣິເຍສຸ ຄຸຕຕທວາຣາ ໂກຊເນ ມຕຕຍຍຸໂນ ທຸຕວາ ຊາຄຣິຍານຸໂຍເຄນ ຈິຕຕໍ ສມາທທນຕິ, ສວາຍໍ ເຕສໍ ຊາຄຣິຍານຸໂຍໂຄ ຄຕປຈຈາຄຕິກວຕຕວເສນ ເວທິຕພໂພ។

ເອວໍ ປນ ປຜິປຊຊນຕານໍ ອຂີກາຣສມປຕຕິຍາ ອປປກສີເຣເນວ ອຜຸຖ ສມາປຕຕິໂຍ ປຍຈາກິຍຍາ ຂລອກິຍຍາ ອຂີຜຸຖານກູຕາ ປຸພພກາຄວິປສສນາ ຈ ທຕຖຄຕາເຍວ ໂທນຕີ។ ວິຣິຍາທໂຍ ປນ ຕທນໂຕຄຂາ ເອວ។ ຍຍທີ ປຈເຈກໂພຂີຍາ ສາວກໂພຂີຍາ ວາ ອຕຖາຍ ທານາທິປຸຍຍສມກຣເຕ ອພກຸສສທນໍ, ອິທໍ ວິຣິຍໍ។ ຍໍ ຕທນຸປໂຣຂສສ ສທນໍ, ອຍໍ ຂນຕີ។ ຍໍ ທານສີລາທິສມາທານາວິສໍວາທນໍ, ອິທໍ ສຈຈໍ។ ສພພຕຖເມວ ອຈລສມາຂານາຂີຜຸຖານໍ, ອິທໍ ອຂີຜຸຖານໍ ។ ຍາ ທານສີລາທິ ນໍ ປວຕຕິຜຸຖານກູເຕສຸ ສຕເຕສຸ ທິເຕສິຕາ, ອຍໍ ເມຕຕາ។ ຍໍ ສຕຕານໍ ກຕວິປປກາເຣສຸ ອຊຊຸເປກຂນໍ, ອຍໍ ອຸເປກຂາຕິ។ ເອວໍ ທານສີລກາວນາສຸ ສີລສມາຂີປຍຍາສຸ ຈ ສິຊຊມານາສຸ ວິຣິຍາທໂຍ ສິທຂາ ເອວ ໂທນຕີ។ ສາເຍວ ປຈເຈກໂພຂິອຕຖາຍ ສາວກໂພຂິອຕຖາຍ ຈ ທານາທິປຜິປທາ ເຕສໍ ໂພຂີສຕຕານໍ ສນຕານສສ ກາວນໂຕ ປຣິກາວນໂຕ ກາວນາ ນາມ។ ວິເສສໂຕ ທານສີລາທີທີ ສວາກິສງຂເຕ ສນຕາເນ ປວຕຕາ ສມຖວິປສສນາປຜິປທາ, ຍໂຕ ເຕ ໂພຂີສຕຕາ ປຸພພໂຍຄາວຈຣສມ ທາຄມສມປນນາ ໂທນຕີ។ ເຕນາທ ກຄວາ –

''ປຍຈິເມ, ອານນທ, ອານິສໍສາ ປຸພພໂຍຄາວຈເຣ។ ກຕເມ ປຍຈ? ອິຂານນທ, ປຸພພໂຍຄາວຈໂຣ ທິຜເຖວ ຂມເມ ປຜິກຈຈ ອຍຍໍ ອາຣາເຂຕິ, ໂນ ເຈ ທິຜເຖວ ຂມເມ ປຜິກຈຈ ອຍຍໍ ອາຣາເຂຕິ, ອຖ ມຣຕກາເລ ອຍຍໍ ອາຣາເຂຕິ, ອຖ ເທວປຸຕໂຕ ສມາໂນ ອຍຍໍ ອາຣາເຂຕິ, ອຖ ພຸທຂານໍ ສມມຸຂີກາເວ ຂິປປາກິຍໂຍໂລ ໂທຕິ, ອຖ ປຈຊິເມ ກາເລ ປຈເຈກສມພຸທໂຂ ໂທຕີ''ຕິ (ສຸ។ ນິ។ ອຜຸຖ។ ໑໗ຂຄຄວິສາຕາສຸຕຕວຕຕນາ)។

ອິຕິ ປຸພພກາຄປຜິປທາກູຕາຍ ປາຣມີຕາປຣິກາວິຕາຍ ສມຖວິປສສນາກາວນາຍ ນິໂຣຂຄາມິນິປຜິປທາກູຕາຍ ອກິສມຍສງ ຊາຕາຍ ມຄຄກາວນາຍ ຈ ກາວິຕຕຕກາວາ ພຸທຂປຈເຈກພຸທຂພຸທຂສາວກາ ກາວິຕຕຕາ ນາມ។ ເຕສຸ ອິຂ ພຸທຂສາວກາ ອຂີປເປຕາ។

ເອຕຸຖ ຈ ‘‘ສີຫານံວາ’’ຕິ ອິມິນາ ເຖຣານံ ສີຫສມານວຸຕຸຕິຕາທສຸສເນນ ອຕຸຕໂນ ປຎິປຕຸເຕີ ອນກິກາວນີຍຕໍ, ເຕ ຈ ອກິກຸຍຍ ປວຕຸຕີ ທສຸເສຕິ ‘‘ສີຫານໍວ ນທນຸຕານໍ...ເປ... ຄາຖາ’’ຕິ ອິມິນາ ເຖຣຄາຖານໍ ສີຫນາທສທິສຕາທສຸສເນນ ຕາສໍ ປຣວາເທ ຫີ ອນກິກາວນີຍຕໍ, ເຕ ຈ ອກິກາວິຕຸວາ ປວຕຸຕີ ທສຸເສຕິ ‘‘ກາວິຕຕຸຕານ’’ນຸຕີ ອິມິນາ ຕທຸກາຍສຸສ ການຕໍ ວິກາເວຕິ ກາວິຕຕຸຕກາເວນ ເຖຣາ ອິຜ ສີຫສທິສາ ວຸຕຸຕາ, ເຕສລຸຈ ຄາຖາ ສີຫນາທສທິສີໂຍ ‘‘ອຕຸຖູປນາຍິກາ’’ຕິ ອິມິນາ ອກິກາວເນ ປໂຍຊນໍ ທສຸເສຕິ ຕຕຸຖ ເຖຣານໍ ປຎິປຕຸໂຂ ນາມ ສໍກິເລສທມຸໂມ, ຕທກິກາໂວ ຕທງຄວິກຸຂມຸການປຸປ໌ຫາເນຫີ ສທຸຂີ ສມຸຈຸເຈທປຸປ໌ຫານໍ ຕສຸມິ ສຕິ ປຎິປສຸສທຸຂີປຸປ໌ຫານໍ ນິສຸສຣຕາປຸປ໌ຫານລຸຈ ສິທຸຂເມວ ໂຫຕິ, ຍໂຕ ເຕ ກາວິຕຕຸຕາຕິ ວຸຈຸຈນຸຕິ ມຄຸຄກຸຂເຕ ຫີ ອຣິຍາ ອປຸປ໌ມາທກາວນໍ ກາເວນຸຕີ ນາມ, ອຄຸຄຜລກຸຂຕໂຕ ປຜຸຖາຍ ກາວິຕຕຸຕາ ນາມາຕິ ວຸຕຸໂຕວາຍ ມຕຸໂຖ

ເຕສຸ ຕທງຄປຸປ໌ຫາເນນ ເນສໍ ສີລສມຸປທາ ທສຸສິຕາ, ວິກຸຂມຸການປຸປ໌ຫາເນນ ສມາຂິສມຸປທາ, ສມຸຈຸເຈທປຸປ໌ຫາເນນ ປລຸລາສມຸປທາ, ອິຕເຣນ ຕາສໍ ຜລໍ ທສຸສິຕໍ ສີເລນ ຈ ເຕສໍ ປຎິປຕຸຕິຍາ ອາທິກລຸຍາຕາຕາ ທສຸສິຕາ, ‘‘ໂກ ຈາທິ ກຸສລານໍ ຂມຸມານໍ? ສີລລຸຈ ສຸວິສຸທຸຂໍ’’ (ສໍ ນິ ຽ໔໙ຝ), ‘‘ສີເລ ປຕິຜຸຖາຍ’’ (ສໍ ນິ ໑໗໔໙; ວິສຸທຸຂີ ໑໑), ‘‘ສພຸພປາປສຸສ ອກຣຕາ’’ນຸຕີ (ຂ ປ ໑໘໙; ທີ ນິ ໔໗໐) ຈ ວຈນໂຕ ສີລໍ ປຎິປຕຸຕິຍາ ອາທິກລຸຍາຕໍວ ອວິປຸປ໌ຜິສາຣາທິຄຸຕາວຫຕຸຕາ ສມາຂິນາ ມຊຸເຊກລຸຍາຕາຕາ ທສຸສິຕາ, ‘‘ຈິຕຸຕໍ ກາວຍໍ’’, ‘‘ກຸສລສຸສ ອຸປສມຸປທາ’’ຕິ ຈ ວຈນໂຕ ສມາຂິປຎິປຕຸຕິຍາ ມຊຸເຊກລຸຍາໂຕວ, ອິທຸຂີວິຂາທິຄຸຕາວຫຕຸຕາ ປລຸລາຍ ປຣິໂຍສານກລຸຍາຕາຕາ ທສຸສິຕາ, ‘‘ສຈິຕຸຕປຣິໂຍທປນໍ’’ (ຂ ປ ໑໘໙; ທີ ນິ ໔໗໐), ‘‘ປລຸລໍ ກາວຍ’’ນຸຕີ (ສໍ ນິ ໑໗໔໙; ວິສຸທຸຂີ ໑໑) ຈ ວຈນໂຕ ປລຸລາ ປຎິປຕຸຕິຍາ ປຣິໂຍສານໍວ, ປລຸລຸຕຸຕຣໂຕ ກຸສລານໍ ຂມຸມານໍ ສາວ ກລຸຍາຕາ ອິຜຸຖານິຜຸເຖສຸ ຕາທີກາວາວຫຕຸຕາ

‘‘ເສໂລ ຍຖາ ເອກຂໂນ, ວາເຕນ ນ ສມີຣຕິ; (ມຫາວ ໔໔໔);

ເອວໍ ນິນຸທາປສໍສາສຸ, ນ ສມິລຸຊນຸຕີ ປຕຸທິຕາ’’ຕິ (ຂ ປ ຽ໑) –

ທີ ວຸຕຸຕໍ

ຕຖາ ສີລສມຸປທາຍ ເຕວິຊຸຊກາໂວ ທສຸສິໂຕ ສີລສມຸປຕຸຕິລຸທີ ນິສຸສາຍ ຕິສຸໂສ ວິຊຸຊາ ປາປຸຕາຕິ ສມາຂິສມຸປທາຍ ຉ ລຸອກິລຸລາກາໂວ ສມາຂິສມຸປຕຸຕິລຸທີ ນິສຸສາຍ ຉລຸອກິລຸລາ ປາປຸຕາຕິ ປລຸລາສມຸປທາຍ ປກິນຸນປຜິສມຸກິທາກາໂວ ປລຸລາສມຸປທລຸທີ ນິສຸສາຍ ຈຕສຸໂສ ປຜິສມຸກິທາ ປາປຸຕາຕິ ອິມິນາ ເຕສໍ ເຖຣານໍ ເກຈິ ເຕວິຊຸຊາ, ເກຈິ ຉລຸອກິລຸລາ, ເກຈິ ປຜິສມຸກິທາປຕຸຕາຕິ ອຍມຕຸໂຖ ທສຸສິໂຕຕິ ເວທິຕພຸພໍ

ຕຖາ ສີລສມຸປທາຍ ເຕສໍ ກາມສຸຂານຸໂຍຄສງຂາຕສຸສ ອນຸຕສຸສ ປຣິວຊຸຊນໍ ທສຸເສຕິ ສມາຂິສມຸປທາຍ ອຕຸຕກິລມຖານຸໂຍຄສງຂາຕສຸສ, ປລຸລາສມຸປທາຍ ມຊຸຊິມາຍ ປຎິປທາຍ ເສວນໍ ທສຸເສຕິ ຕຖາ ສີລສມຸປທາຍ ເຕສໍ ວີຕິກຸກມປຸປ໌ຫານໍ ກິເລສານໍ ທສຸເສຕິ ສມາຂິສມຸປທາຍ ປຣິຍຸຜຸຖານປຸປ໌ຫານໍ , ປລຸລາສມຸປທາຍ ອນຸສຍປຸປ໌ຫານໍ ທສຸເສຕິ ສີລສມຸປທາຍ ວາ ທຸຈຸຈຣິຕສໍກິເລສວິໂສຂນໍ, ສມາຂິສມຸປທາຍ ຕຕຸຫາສໍກິເລສວິໂສຂນໍ, ປລຸລາສມຸປທາຍ ທິຜຸຖິສໍກິເລສວິໂສຂນໍ ທສຸເສຕິ ຕທງຄປຸປ໌ຫາເນນ ວາ ເນສໍ ອປາຍສມຕິກຸກໂມ ທສຸສິໂຕ ວິກຸຂມຸການປຸປ໌ຫາເນນ ກາມຂາຕຸສມຕິກຸກໂມ, ສມຸຈຸເຈທປຸປ໌ຫາເນນ ສພຸພກາວສມຕິກຸກໂມ ທສຸສິໂຕຕິ ເວທິຕພຸພໍ

‘‘ກາວິຕຕຸຕານ’’ນຸຕີ ວາ ເອຕຸຖ ສີລກາວນາ, ຈິຕຸຕກາວນາ ປລຸລາກາວນາຕິ ຕິສຸໂສ ກາວນາ ເວທິຕພຸພາ ກາຍກາວນາຍ ຕທນຸໂຕຄຂຕຸຕາ ສີລກາວນາ ຈ ປຎິປຕຸຕິຍາ ອາທິຕິ ສພຸພໍ ປຸຣິມສທິສໍ ຍຖາ ປນ ສີຫນາທໍ ປເຣ ນິຄຄຕາ ນ ສຫນຸຕີ, ກຸໂຕ ອກິກາເວ, ອລຸລທຕຸຖຸ ສີຫນາໂທວ ເຕ ອກິກາວຕິ ເອວເມວ ອລຸລຕິຕຸຖິຍວາທາ ເຖຣານໍ ວາເທ ນ ສຫນຸຕີ, ກຸໂຕ ອກິກາເວ, ອລຸລທຕຸຖຸ ເຖຣວາທາວ ເຕ ອກິກາວນຸຕີ ຕໍ ກິສຸສ ເຫຕຸ? ‘‘ສພຸເພ ສງຂາຣາ ອນິຈຸຈາ, ສພຸເພ ສງຂາຣາ ທຸກຸຂາ, ສພຸເພ ຂມຸມາ ອນຕຸຕາ’’ຕິ (ຂ ປ ໔໗໗-໔໗໙) ‘‘ນິພຸພານຂາຕູ’’ຕິ ຈ ປວຕຸຕນໂຕ ນ ຫີ ຂມຸມໂຕ ສກຸກາ ເກນຈິ ອລຸລຖາ ກາຕຸໍ ອປຸປ໌ຜິວຕຸຕນີຍໂຕ ຍໍ ປເນຕຸຖ ວຕຸຕພຸພໍ, ຕໍ ປຣໂຕ ອາວິກາວິສຸສຕິ ເອວເມຕຸຖ ສງເຂເປເນວ ປຖມຄາຖາຍ ອຕຸຖວິກາວນາ ເວທິຕພຸພາ

ທຸຕິຍຄາຖາຍໍ ປນ ອຍໍ ສມ຺ພນ຺ຘທສ຺ສນມຸເຂນ ອຕ຺ຖວິຠາວນາຯ ຕຕ຺ຖ ເຍສໍ ເຖຣານໍ ຄາຖາ ສາເວຕຸກາໂມ, ເຕ
ສາຘາຣຓວເສນ ນາມໂຕ ໂຄຕ຺ຕໂຕ ຄຸຓໂຕ ຈ ກິຕ຺ເຕຕຸໍ "ຍຖານາມາ"ຕິອາທິ ວຸຕ຺ຕໍຯ ອສາຘາຣຓໂຕ ປນ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ
ຄາຖາສ຺ເວວ ອາວິຠວິສ຺ສຕິຯ ຕຕ຺ຖ ຍຖານາມາຕິ ຍໍຍໍນາມາ, ສຸຠູຕິ ມຫາໂກຏ຺ຐິໂກຕິອາທິນາ ນເຍນ ນາມເຘຍ຺ເຍນ ປຎ຺ຎາ
ຕາຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ຍຖາໂຄຕ຺ຕາຕິ ຍໍຍໍໂຄຕ຺ຕາ, ໂຄຕໂມ ກສ຺ສໂປຕິອາທິນາ ນເຍນ ກຸລປເທເສນ ຍາຍ ຍາຍ ຊາຕິຍາ ປຎ຺ຎາຕາຕິ
ອຕ຺ໂຖຯ ຍຖາຘມ຺ມວິຫາຣິໂນຕິ ຍາທິສຘມ຺ມວິຫາຣິໂນ, ປຣິຍຕ຺ຕິປຣມຕາຍໍ ອຏ຺ຠຕ຺ວາ ຍຖານຸຣູປໍ ສມາປຕ຺ຕິວິຫາຣິໂນ ຫຸຕ຺ວາ
ວິຫຣິໍສູຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ອຖ ວາ ຍຖາຘມ຺ມວິຫາຣິໂນຕິ ຍຖາຘມ຺ມາ ວິຫາຣິໂນ ຈ, ຍາທິສສີລາທິຘມ຺ມາ ທິພ຺ພວິຫາຣາທີສຸ
ອຠິຓ຺ຫໂສ ວິຫຣມານາ ຍາທິສວິຫາຣາ ຈາຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ຍຖາຘິມຸຕ຺ຕາຕິ ຍາທິສອຘິມຸຕ຺ຕິກາ ສທ຺ຘາຘິມຸຕ຺ຕິປຎ຺ຎາຘິມຸຕ຺ຕີສຸ ຍໍ
ຍໍອຘິມຸຕ຺ຕິກາ ສຸຎ຺ຎຕມຸຂາທີສຸ ວາ ຍຖາ ຍຖາ ນິພ຺ພານໍ ອຘິມຸຕ຺ຕາຕິ ຍຖາຘິມຸຕ຺ຕາຯ "ນິພ຺ພານໍ ອຘິມຸຕ຺ຕານໍ, ອຕ຺ຖໍ ຄຈ຺ຉນ຺
ຕິ ອາສວາ"ຕິ (ຘຯ ປຯ ໒໒໖) ຫິ ວຸຕ຺ຕໍຯ ອຸປນິຘ຺ເຈຕໍ ປຸພ຺ພຠາຄວເສນ ເວທິຕພ຺ພໍຯ ອຣຫຕ຺ຕປ຺ປຕ຺ຕິໂຕ ປຸພ຺ເພເຍວ ຫິ
ຍຖາວຸຕ຺ຕມຘິມຸຈ຺ຈນໍ, ນ ປຣໂຕຯ ເຕນາຫ ຠຄວາ –

"ອສ຺ສທ຺ໂຘ ອກຕຎ຺ຎູ ຈ, ສນ຺ຘິຈ຺ເຉໂທ ຈ ໂຍ ນໂຣ"ຕິອາທິຯ (ຘຯ ປຯ ໙໗)ຯ

"ຍຖາວິມຸຕ຺ຕາ"ຕິ ວາ ປາໂຐ, ປຎ຺ຎາວິມຸຕ຺ຕິອຸຠໂຕຠາຄວິມຸຕ຺ຕີສຸ ຍໍຍໍວິມຸຕ຺ຕິກາຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ສປ຺ປຎ຺ຎາຕິ ຕິ
ເຫຕຸກປຏິສນ຺ຘິປຎ຺ຎາຍ ປາຣິຫາຣິກປຎ຺ຎາຍ ຠາວນາປຎ຺ຎາຍ ຈາຕິ ຕິວິຘາຍປິ ປຎ຺ຎາຍ ປຎ຺ຎວນ຺ໂຕຯ ວິຫຣິໍສູຕິ ຕາຍ
ເອວ ສປ຺ປຎ຺ຎຕາຍ ຍຖາລທ຺ເຘນ ຝາສຸວິຫາເຣເນວ ວສິໍສຸຯ ອຕນ຺ທິຕາຕິ ອນລສາ, ອຕ຺ຕຫິຕປຏິປຕ຺ຕິຍໍ ຍຖາພລໍ ປຣ
ຫິຕປຏິປຕ຺ຕິຍຎ຺ຈ ອຸຍ຺ຍາມວນ຺ໂຕຕິ ອຕ຺ໂຖຯ

ເອຕ຺ຖ ຈ ປນ ນາມໂຄຕ຺ຕຄ຺ຄຫເຓນ ເຕສໍ ເຖຣານໍ ປາກຏປຎ຺ຎາຕຠາວໍ ທສ຺ເສຕິຯ ຘມ຺ມວິຫາຣຄ຺ຄຫເຓນ ສີລສມ຺ປທໍ ສ
ມາຘິສມ຺ປທຎ຺ຈ ທສ຺ເສຕິຯ "ຍຖາຘິມຸຕ຺ຕາ ສປ຺ປຎ຺ຎາ"ຕິ ອິມິນາ ປຎ຺ຎາສມ຺ປທໍ ຯ "ອຕນ຺ທິຕາ"ຕິ ອິມິນາ ສີລສມ຺ປທາທີນໍ
ກາຣຓຠູຕໍ ວີຣິຍສມ຺ປທໍ ທສ຺ເສຕິຯ "ຍຖານາມາ"ຕິ ອິມິນາ ເຕສໍ ປາກຏນາມຕໍ ທສ຺ເສຕິຯ "ຍຖາໂຄຕ຺ຕາ"ຕິ ອິມິນາ
ສທ຺ຘານຸສາຣິຘມ຺ມານຸສາຣີໂຄຕ຺ຕສມ຺ປຕ຺ຕິສມຸທາຄມໍ, "ຍຖາຘມ຺ມວິຫາຣິໂນ"ຕິອາທິນາ ສີລສມາຘິປຎ຺ຎາວິມຸຕ຺ຕິວິມຸຕ຺
ຕິຎາຓທສ຺ສນໍ ສມ຺ປຕ຺ຕິສມຸທາຄມໍ, "ອຕນ຺ທິຕາ"ຕິ ອິມິນາ ເອວໍ ອຕ຺ຕຫິຕສມ຺ປຕ຺ຕິຍໍ ຐິຕານໍ ປຣຫິຕປຏິປຕ຺ຕິໍ ທສ຺ເສຕິຯ

ອຖ ວາ "ຍຖານາມາ"ຕິ ອິທໍ ເຕສໍ ເຖຣານໍ ຄຣູຫິ ຄຫິຕນາມເຘຍ຺ຍທສ຺ສນໍ ສມຎ຺ຎາມຕ຺ຕກິຕ຺ຕນໂຕຯ "ຍຖາໂຄຕ຺ຕາ"ຕິ ອິທໍ
ກຸລປຸຕ຺ຕຠາວທສ຺ສນໍ ກຸລາປເທສ ກິຕ຺ຕນໂຕຯ ເຕນ ເນສໍ ສທ຺ຘາປພ຺ພຊິຕຠາວໍ ທສ຺ເສຕິ ຯ "ຍຖາຘມ຺ມວິຫາຣິໂນ"ຕິ ອິທໍ
ຈຣຓສມ຺ປຕ຺ຕິທສ຺ສນໍ ສີລສໍວຣາທີຫິ ສມງ຺ຄີຠາວທີປນໂຕ ຯ "ຍຖາຘິມຸຕ຺ຕາ ສປ຺ປຎ຺ຎາ"ຕິ ອິທໍ ເນສໍ ວິຊ຺ຊາສມ຺ປຕ຺ຕິທສ຺ສ
ນໍ ອາສວກ຺ຂຍປຣິໂຍສານາຍ ຎາຓສມ຺ປຕ຺ຕິຍາ ອຘິຄມປຣິທີປນໂຕຯ "ອຕນ຺ທິຕາ"ຕິ ອິທໍ ວິຊ຺ຊາຈຣຓສມ຺ປຕ຺ຕີນໍ ອຘິຄມູ
ປາຍທສ຺ສນໍຯ "ຍຖານາມາ"ຕິ ວາ ອິມິນາ ເຕສໍ ປາກຏນາມຕໍເຍວ ທສ຺ເສຕິຯ "ຍຖາໂຄຕ຺ຕາ"ຕິ ປນ ອິມິນາ
ປຈ຺ຈິມຈກ຺ກທ຺ວຍສມ຺ປຕ຺ຕິໍ ທສ຺ເສຕິຯ ນ ຫິ ສມ຺ມາອປ຺ປຓິຫິຕຕ຺ຕໂນ ປຸພ຺ເພ ຈ ອກຕປຸຎ຺ຎສ຺ສ ສທ຺ຘານຸສາຣີຘມ຺ມານຸສາຣີ
ໂນ ໂຄຕ຺ຕສມ຺ປຕ຺ຕິສມຸທາຄໂມ ສມ຺ຠວຕິຯ "ຍຖາຘມ຺ມວິຫາຣິໂນ"ຕິ ອິມິນາ ເຕສໍ ປຸຣິມຈກ຺ກທ຺ວຍສມ຺ປຕ຺ຕິໍ ທສ຺ເສຕິຯ ນ ຫິ
ອປ຺ປຕິຣູເປ ເທເສ ວສໂຕ ສປ຺ປຸຣິສູປນິສ຺ສຍຣຫິຕສ຺ສ ຈ ຕາທິສາ ຄຸຓວິເສສາ ສມ຺ຠວນ຺ຕິຯ "ຍຖາຘິມຸຕ຺ຕາ"ຕິ ອິມິນາ
ສທ຺ຘມ຺ມສ຺ສວນສມ຺ປທາສມາໂຍຄໍ ທສ຺ເສຕິຯ ນ ຫິ ປຣໂຕໂ຃ເສນ ວິນາ ສາວການໍ ສຈ຺ຈສມ຺ປຏິເວໂຘ ສມ຺ຠວຕິຯ "ສປ຺ປຎ຺ຎາ
ອຕນ຺ທິຕາ"ຕິ ອິມິນາ ຍຖາວຸຕ຺ຕສ຺ສ ຄຸຓວິເສສສ຺ສ ອພ຺ຍພິຈາຣີເຫຕຸໍ ທສ຺ເສຕິ ຎາຍາຣມ຺ຠທສ຺ສນໂຕຯ

ອປໂຣ ນໂຍ – "ຍຖາໂຄຕ຺ຕາ"ຕິ ເອຕ຺ຖ ໂຄຕ຺ຕກິຕ຺ຕເນນ ເຕສໍ ເຖຣານໍ ໂຍນິໂສມນສິກາຣສມ຺ປທໍ ທສ຺ເສຕິ
ຍຖາວຸຕ຺ຕໂຄຕ຺ຕສມ຺ປນ຺ນສ຺ສ ໂຍນິໂສມນສິກາຣສມ຺ຠວໂຕຯ "ຍຖາຘມ຺ມວິຫາຣິໂນ"ຕິ ເອຕ຺ຖ ຘມ຺ມວິຫາຣຄ຺ຄຫເຓນ
ສທ຺ຘມ຺ມສ຺ສວນສມ຺ປທໍ ທສ຺ເສຕິ ສທ຺ຘມ຺ມສ຺ສເວນ ວິນາ ຕທຠາວໂຕຯ "ຍຖາຘິມຸຕ຺ຕາ"ຕິ ອິມິນາ ມຕ຺ຖກປ຺ປຕ຺ຕໍ ຘມ຺ມານຸ
ຘມ຺ມປຏິປທໍ ທສ຺ເສຕິຯ "ສປ຺ປຎ຺ຎາ"ຕິ ອິມິນາ ສພ຺ພຕ຺ຖ ສມ຺ປຊານກາຣິຕໍຯ "ອຕນ຺ທິຕາ"ຕິ ອິມິນາ ວຸຕ຺ຕນເຍນ ອຕ຺ຕ
ຫິຕສມ຺ປຕ຺ຕິໍ ປຣິປູເຣຕ຺ວາ ຐິຕານໍ ປເຣສໍ ຫິຕສຸຂາວຫາຍ ປຏິປຕ຺ຕິຍໍ ອຠິລາສຸຠາວໍ ທສ຺ເສຕິຯ ຕຖາ "ຍຖາໂຄຕ຺ຕາ"ຕິ ອິມິ
ນາ ເນສໍ ສຣຓຄມນສມ຺ປທາ ທສ຺ສິຕາ ສທ຺ຘານຸສາຣີໂຄຕ຺ຕກິຕ຺ຕນໂຕຯ "ຍຖາຘມ຺ມວິຫາຣິໂນ"ຕິ ອິມິນາ ສີ
ລກ຺ຂນ຺ຘປຸພ຺ພງ຺ຄໂມ ສມາຘິກ຺ຂນ຺ໂຘ ທສ຺ສິໂຕຯ "ຍຖາຘິມຸຕ຺ຕາ ສປ຺ປຎ຺ຎາ"ຕິ ອິມິນາ ປຎ຺ຎກ຺ຂນ຺ຘາທໂຍຯ ສຣຓຄມນຎ຺ຈ

ສາວກຄຸຕານໍ ອາທີ, ສມາຂີ ມຊຸເຊ, ປັຄຸຄາ ປຣີໂຍສານນຸຕິ ອາທີມຊຸຊປຣີໂຍສານທສຸສເນນ ສພຸເພປີ ສາວກຄຸຕາ ທສຸສິຕາ ໂຫນຸຕິฯ

ອິທິສີ ປັນ ຄຸດາວິກູຕິ ຍາຍ ສມຸມາປຜິປຕຸຕິຍາ ເຕທິ ອຂິຄຕາ, ຕໍ ທສຸເສຕຸໍ ‘‘ຕຕຸຖ ຕຕຸຖ ວິປສຸສິຕຸວາ’’ຕິອາທີ ວຸຕຸຕໍฯ ຕຕຸຖ ຕຕຸຖາຕິ ເຕສຸ ເຕສຸ ອຣຄຸຄຣຸກຸຂມູລປພຸພຕາທີສຸ ວິວິຕຸຕເສນາສເນສຸฯ ຕຕຸຖ ຕຕຸຖາຕິ ວາ ຕສຸມີ ຕສຸມີ ອຸທານາທີກາເລฯ ວິປສຸສິຕຸວາຕິ ສມຸປສຸສິຕຸວາฯ ນາມຣູປວວຕຸຖາປນປຈຸຈຍປຣີຄຸຄເຫທີ ທິຍຸຖິວິສຸທຸຂີກງຂາວິຕຣຕາວິສຸທຸຂີໂຍ ສມຸປາເທຕຸວາ ກລາປສມຸມສນາທີກຸກເມນ ປຄຸຈນໍ ວິສຸທຸຂີ ອຂີຄນຸຕຸວາ ປຜິປທາຄາຕາທສຸສນວິສຸທຸຂີຍາ ມຕຸຖກໍ ປາປນວເສນ ວິປສຸສນໍ ອຸສຸສຸກກາເປຕຸວາ ຜຸສິຕຸວາຕິ ປຕຸວາ ສຈຸອິກຕຸວາฯ ອຈຸຈຸຕໍ ປທນຸຕິ ນິພຸພານໍฯ ຕຄຸຫີ ສຍໍ ອຈວນຂມຸມຕຸຕາ ອຂີຄຕານໍ ອຈຸ ຈຸຕິເຫຕຸກາວໂຕ ຈ ນຕຸຖີ ເອຕຸຖ ຈຸຕີຕີ ‘‘ອຈຸຈຸຕໍ’’ฯ ສງຂຕຂມຸເມທີ ອສມຸມິສຸສກາວຕາຍ ຕທຕຸຖີເກທີ ປຜິປຊຸຊີຕພຸພຕາຍ ຈ ‘‘ປທ’’ນຸຕິ ຈ ວຸຈຸຈຕິฯ ກຕນຸຕນຸຕິ ກຕສຸສ ອນຸຕໍฯ ໂຍ ທີ ເຕທີ ອຂີຄໂຕ ອຣີຍມຄຸໂຄ, ໂສ ອຕຸຕໂນ ປຈຸຈເຍທີ ອຸປຸປາທິຕຕຸຕາ ກໂຕ ນາມฯ ຕສຸສ ປັນ ປຣີໂຍສານກູຕໍ ຜລໍ ກຕນຸໂຕຕິ ອຂີປຸເປຕໍฯ ຕໍ ກຕນຸຕໍ ອຄຸຄຜລໍฯ ອຖ ວາ ປຈຸຈເຍທີ ກຕຕຸຕາ ນິປຸຜາ ທິຕຕຸຕາ ກຕາ ນາມ ສງຂຕຂມຸມາ, ຕນຸນິສຸສຣຕາກາວໂຕ ກຕນຸໂຕ ນິພຸພານໍฯ ຕໍ ກຕນຸຕໍฯ ປຈຸຈເວກຸຂນຸຕາຕິ ‘‘ອຂີຄຕໍ ວຕ ມຍາ ອຣີຍມຄຸຄາຂີຄເມນ ອີທໍ ອຣີຍຜລໍ, ອຂີຄຕາ ອສງຂຕາ ຂາຕູ’’ຕິ ອຣີຍຜລນິພຸພານານີ ວິມຸຕຸຕິຄາຕາທສຸສເນນ ປຜິປຕຸ ຕີ ອເວກຸຂມານາฯ ອຖ ວາ ສຈຸຈສມຸປຜິເວຂວເສນ ຍໍ ອຣີເຍນ ກຣຕີຍໍ ປຣີຄຸຄາທີໂສລຸອສວິຂໍ ກິຈຸຈໍ ອຄຸຄຜເລ ຖິເຕນ ນິປຸ ຜາທິຕຕຸຕາ ປຣີໂຍສາປິຕຕຸຕາ ກຕໍ ນາມ, ເອວໍ ກຕໍ ຕໍ ປຈຸຈເວກຸຂນຸຕາฯ ເອເຕນ ປຫີນກິເລສປຈຸຈເວກຸຂຕໍ ທສຸສິຕໍฯ ປຸຣີມນເຍນ ປັນ ອິຕຣປຈຸຈເວກຸຂຕານີຕີ ເອກູນວີສຕີ ປຈຸຈເວກຸຂຕານີ ທສຸສິຕານີ ໂຫນຸຕິฯ

ອິມມຕຸຖນຸຕິ ເອຕຸຖ ອິມນຸຕິ ສກໂລ ເຖຣເຖຣີຄາຖານໍ ອຕຸໂຖ ອຕຸຕໂນ ອິຕເຣສຄຸຈ ຕຕຸຖ ສນຸນິປຕິຕານໍ ຂມຸມສງຄາໜກມ ໜາເຖຣານໍ ພຸທຸຂີຍໍ ວິປຣີວຕຸຕມານຕາຍ ອາສນຸໂນ ປຈຸຈກຸໂຂຕິ ຈ ກຕຸວາ ວຸຕຸຕໍฯ ອຕຸຖນຸຕິ ‘‘ຂນຸນາ ເມ ກຸຜິກາ’’ຕິອາທີທີ ຄາຖາທີ ວຸຈຸຈມານໍ ອຕຸຕູປນາຍິກໍ ປຣູປນາຍິກໍ ໂລກິຍໂລກຸຕຸຕຣປຜິສໍຍຸຕຸຕໍ ອຕຸຖໍฯ ອກາສີສຸນຸຕິ ຄາຖາພນຸຂວເສນ ກເຖສຸໍ, ຕໍ ທີປນີໂຍ ອິທານີ ມຍາ ວຸຈຸຈມານາ ເຕສໍ ກາວິຕຕຸຕານໍ ຄາຖາ ອຕຸຕູປນາຍິກາ ສຸຕາຖາຕິ ໂຍຊນາฯ ເຕ ຈ ມຫາເຖຣາ ເອວໍ ກ ເຖນຸຕາ ອຕຸຕໂນ ສມຸມາປຜິປຕຸຕິປກາສນີທີ ຄາຖາທີ ສາສນສຸສ ເອການຸຕນິຍຸຍານິກວິກາວເນນ ປເຣປີ ຕຕຸຖ ສມຸມາປຜິປຕຸຕິ ຍໍ ນິໂຍເຊນຸຕີຕິ ເອຕມຕຸຖໍ ທີເປຕິ ອາຍສຸມາ ຂມຸມກຕຸໜາຄາຣີໂກ, ຕຖາ ທີເປນຸໂຕ ຈ ອິມາທີ ຄາຖາທີ ເຕສໍ ໂຖມນໍ ຕາສຄຸຈ ເຕສໍ ວຈນສຸສ ນິທານກາເວນ ຄຸປນໍ ຄານຄຕເມວາຕິ ທສຸເສຕີຕິ ທຍຸຄຸພຸພໍฯ

ນິທານຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຍຸຖິຕາฯ

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

໑ຯ ເອກກນິປາໂຕ

໑ຯ ປຐມວຄ຺ໂຄ

໑ຯ ສຸພູຕິຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ອິທານິ ຉນ຺ນາ ເມ ກຸຏິກາຕິອາທິນຍປ຺ປວຕ຺ຕານໍ ເຖຣຄາຖານໍ ອຕ຺ຖວຓ຺ຓນາ ໂຫຕິຯ ສາ ປນາຍໍ ອຕ຺ຖວຓ຺ຓນາ ຍສ຺ມາ ຕາສໍ ຕາສໍ ຄາຖານໍ ອຏ຺ຐຸປ຺ປຕ຺ຕິໍ ປກາເສຕ຺ວາ ວຸຈ຺ຈມານາ ປາກຏາ ໂຫຕິ ສຸວິຎ຺ເຎຍ຺ຍາ ຈຯ ຕສ຺ມາ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ອຏ຺ຐຸປ຺ປຕ຺ຕິໍ ປກາເສຕ຺ວາ ອຕ຺ຖວຓ຺ຓນໍ ກຣິສ຺ສາມາຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ຉນ຺ນາ ເມ ກຸຏິກາຕິຄາຖາຍ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ວຸຈ຺ຈເຕ – ອິໂຕ ກິຣ ກປ຺ປສຕສຫສ຺ສມຕ຺ຖເກ ອນຸປ຺ປນ຺ເນເຍວ ປທຸມຸຕ຺ຕເຣ ພຄວຕິ ໂລກນາເຖ ຫໍສວຕີນາມເກ ນຄເຣ ອຎ຺ຎຕຣສ຺ສ ພ຺ຣາຫ຺ມຓມຫາສາລສ຺ສ ເອໂກ ປຸຕ຺ໂຕ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິຯ ຕສ຺ສ ‘‘ນນ຺ທມາຓໂວ’’ຕິ ນາມໍ ອກໍສຸຯ ໂສ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕໂຍ ເວເທ ອຸຄ຺ຄຫິຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ສາຣໍ ອປສ຺ສນ຺ໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ປຣິວາຣພູເຕຫິ ຈຕຸຈຕ຺ຕາລີສາຍ ມາຓວກສຫສ຺ເສຫິ ສທ຺ຘິໍ ປພ຺ພຕປາເທ ອິສິປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອຏ຺ຐ ສມາປຕ຺ຕິໂຍ ປຎ຺ຈ ຈ ອພິຎ຺ຎາໂຍ ນິພ຺ພຕ຺ເຕສິຯ ອນ຺ເຕວາສິການມ຺ປິ ກມ຺ມຏ຺ຐານໍ ອາຈິກ຺ຂິຯ ເຕປິ ນ ຈິຣສ຺ເສວ ຌານລາພິໂນ ອເຫສຸໍຯ

ເຕນ ຈ ສມເຍນ ປທຸມຸຕ຺ຕໂຣ ພຄວາ ໂລເກ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິຕ຺ວາ ຫໍສວຕີນຄຣໍ ອຸປນິສ຺ສາຍ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ປຈ຺ຈູສສມເຍ ໂລກໍ ໂວໂລເກນ຺ໂຕ ນນ຺ທຕາປສ຺ສ ອນ຺ເຕວາສິກຊຏິລານໍ ອຣຫຕ຺ຕູປນິສ຺ສຍໍ ນນ຺ທຕາປສ຺ສ ຈ ທ຺ວີຫງ຺ເຄຫິ ສມນ຺ນາຄຕສ຺ສ ສາວກຏ຺ຐານນ຺ຕຣສ຺ສ ປຕ຺ຖນໍ ທິສ຺ວາ ປາໂຕວ ສຣີຣປຏິຊຄ຺ຄນໍ ກຕ຺ວາ ປຸພ຺ພຓ຺ຫສມເຍ ປຕ຺ຕຈີວຣມາທາຍ ອຎ຺ຎໍ ກຎ຺ຈິ ອນາມນ຺ເຕຕ຺ວາ ສີໂຫ ວິຍ ເອກຈໂຣ ນນ຺ທຕາປສ຺ສ ອນ຺ເຕວາສິເກສຸ ຜລາຜລຕ຺ຖາຍ ຄເຕສຸ ‘‘ພຸທ຺ຘພາວໍ ເມ ຊານາຕູ’’ຕິ ປສ຺ສນ຺ຕສ຺ເສວ ນນ຺ທຕາປສ຺ສ ອາກາສໂຕ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ປຐວິຍໍ ປຕິຏ຺ຐາສິຯ ນນ຺ທຕາປໂສ ພຸທ຺ຘານຸພາວຎ຺ເຈວ ລກ຺ຂຓປາຣິປູຣິຎ຺ຈ ທິສ຺ວາ ລກ຺ຂຓມນ຺ເຕ ສມ຺ມສິຕ຺ວາ ‘‘ອິເມຫິ ລກ຺ຂເຓຫິ ສມນ຺ນາຄໂຕ ນາມ ອຄາຣໍ ອຊ຺ຌາວສນ຺ໂຕ ຣາຊາ ໂຫຕິ ຈກ຺ກວຕ຺ຕິ, ປພ຺ພຊນ຺ໂຕ ໂລເກ ວິວຏຈ຺ຉໂທ ສພ຺ພຎ຺ຎູ ພຸທ຺ໂຘ ໂຫຕີຯ ອຍໍ ປຸຣິສາຊານີໂຍ ນິສ຺ສໍສຍໍ ພຸທ຺ໂຘຕິ ຎຕ຺ວາ ປຈ຺ຈຸຄ຺ຄມນໍ ກຕ຺ວາ, ປຎ຺ຈປຕິຏ຺ຐິເຕນ ວນ຺ທິຕ຺ວາ, ອາສນໍ ປຎ຺ຎາເປຕ຺ວາ, ອທາສິຯ ນິສີທິ ພຄວາ ປຎ຺ຎຕ຺ເຕ ອາສເນຯ ນນ຺ທຕາປໂສປິ ອຕ຺ຕໂນ ອນຸຈ຺ຉວິກໍ ອາສນໍ ຄເຫຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິຯ

ຕສ຺ມິໍ ສມເຍ ຈຕຸຈຕ຺ຕາລີສສຫສ຺ສຊຏິລາ ປຓີຕປຓີຕານິ ໂອຊວນ຺ຕານິ ຜລາຜລານິ ຄເຫຕ຺ວາ ອາຈຣິຍສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ສມ຺ປຕ຺ຕາ ພຸທ຺ຘານຎ຺ເຈວ ອາຈຣິຍສ຺ສ ຈ ນິສິນ຺ນາສນໍ ໂອໂລເກນ຺ຕາ ອາຫໍສຸ – ‘‘ອາຈຣິຍ, ມຍໍ ‘ອິມສ຺ມິໍ ໂລເກ ຕຸມ຺ເຫຫິ ມຫນ຺ຕຕໂຣ ນຕ຺ຖີ’ຕິ ວິຈຣາມ, ອຍໍ ປນ ປຸຣິໂສ ຕຸມ຺ເຫຫິ ມຫນ຺ຕຕໂຣ ມຎ຺ເຎ’’ຕິຯ ນນ຺ທຕາປໂສ, ‘‘ຕາຕາ, ກິໍ ວເທຖ, ສາສເປນ ສທ຺ຘິໍ ອຏ຺ຐສຏ຺ຐິສຕສຫສ຺ສໂຍຊນຸພ຺ເພທໍ ສິເນຣຸໍ ອຸປເມຕຸໍ ອິຈ຺ຉຖ, ສພ຺ພຎ຺ຎຸພຸທ຺ເຘນ ສທ຺ຘິໍ ມາ ມໍ ອຸປມິຕ຺ຖາ’’ຕິ ອາຫຯ ອຖ ເຕ ຕາປສາ ‘‘ສເຈ ອຍໍ ໂອຣໂກ ອພວິສ຺ສ, ນ ອມ຺ຫາກໍ ອາຈຣິໂຍ ເອວໍ ອຸປມໍ ອາຫເຣຍ຺ຍ, ຍາວ ມຫາ ວຕາຍໍ ປຸຣິສາຊານີໂຍ’’ຕິ ປາເທສຸ ນິປຕິຕ຺ວາ ສິຣສາ ວນ຺ທິໍສຸຯ ອຖ ເຕ ອາຈຣິໂຍ ອາຫ – ‘‘ຕາຕາ, ອມ຺ຫາກໍ ພຸທ຺ຘານໍ ອນຸຈ຺ຉວິໂກ ເທຍ຺ຍຘມ຺ໂມ ນຕ຺ຖິ, ພຄວາ ຈ ພິກ຺ຂາຈາຣເວລາຍໍ ອິຘາຄໂຕ, ຕສ຺ມາ ມຍໍ ຍຖາພລໍ ເທຍ຺ຍຘມ຺ມໍ ທສ຺ສາມ, ຕຸມ຺ເຫ ຍໍ ຍໍ ປຓີຕໍ ຜລາຜລໍ ອານີຕໍ, ຕໍ ຕໍ ອາຫຣຖາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອາຫຣາເປຕ຺ວາ ຫຕ຺ເຖ ໂຘວິຕ຺ວາ ສຍໍ ຕຖາຄຕສ຺ສ ປຕ຺ເຕ ປຕິຏ຺ຐາເປສິຯ ສຕ຺ຖາຣາ ຜລາຜເລ ປຏິຄ຺ຄຫິຕມຕ຺ເຕ ເທວຕາ ທິພ຺ໂພຊໍ ປກ຺ຂິປິໍສຸຯ ຕາປໂສ ອຸທກມ຺ປິ ສຍເມວ ປຣິສ຺ສາເວຕ຺ວາ ອທາສິຯ ຕໂຕ ໂພຊນກິຈ຺ຈໍ ນິຏ຺ຐາເປຕ຺ວາ ນິສິນ຺ເນ ສຕ຺ຖຣິ ສພ຺ເພ ອນ຺ເຕວາສິເກ ປກ຺ໂກສິຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິເກ ສາຣຓີຍໍ ກຖໍ ກເຖນ຺ໂຕ ນິສີທິຯ ສຕ຺ຖາ ‘‘ພິກ຺ຂຸສງ຺ໂຄ ອາຄຈ຺ຉຕູ’’ຕິ ຈິນ຺ເຕສິຯ ພິກ຺ຂູ ສຕ຺ຖຸ ຈິຕ຺ຕໍ ຎຕ຺ວາ ສຕສຫສ຺ສມຕ຺ຕາ ຂີຓາສວາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ອຏ຺ຐໍສຸຯ

ນນ຺ທຕາປໂສ ອນ຺ເຕວາສິເກ ອາມນ຺ເຕສິ – ‘‘ຕາຕາ, ພຸທ຺ຘານໍ ນິສິນ຺ນາສນມ຺ປິ ນີຈໍ, ສມຓສຕສຫສ຺ສສ຺ສປິ ອາສນໍ ນຕ຺ຖິ, ຕຸມ຺ເຫຫິ ອຊ຺ຊ ອຸຬາຣໍ ພຄວໂຕ ພິກ຺ຂຸສງ຺ຄສ຺ສ ຈ ສກ຺ກາຣໍ ກາຕຸໍ ວຏ຺ຏຕິ , ປພ຺ພຕປາທໂຕ ວຓ຺ຓຄນ຺ຘສມ຺ປນ຺ນານິ ປຸປ຺

ຜານິ ອາຫາຣຖາ’’ຕິ. ອຈິນ຺ເຕຍ຺ຍຕ຺ຕາ ອິທ຺ຘິວິສຍສ຺ສ ມ຺ຫຕ຺ເຕເນວ ວຕ຺ຕຄນ຺ຘສມ຺ປນ຺ນານິ ປຸປ຺ຜານິ ອາຫາຣິຕ຺ວາ ພຸທ຺ຘານໍ ໂຍຊນປ຺ປມາຕໍ ປຸປ຺ຜາສນໍ ປຝ຺ຝາເປສຸໍ. ອຄ຺ຄສາວການໍ ຕິຄາວຸຕໍ, ເສສພິກ຺ຂູນໍ ອຑ຺ຒໂຍຊນິກາທິເພທໍ, ສງ຺ຆນວກສ຺ສ ອຸສພມຕ຺ຕໍ ອໂຫສິ. ເອວໍ ປຝ຺ຝຕ຺ເຕສຸ ອາສເນສຸ ນນ຺ທຕາປໂສ ຕຖາຄຕສ຺ສ ປຸຣໂຕ ອຝ຺ຊລີ ປຄ຺ຄຍ຺ຫ ຖິໂຕ, ‘‘ພນ຺ເຕ, ມຍ຺ຫໍ ທີຆຣຕ຺ຕໍ ຫິຕາຍ ສຸຂາຍ ອິມໍ ປຸປ຺ຜາສນໍ ອພິຣຸຫຖາ’’ຕິ ອາຫ. ນິສີທິ ພຄວາ ປຸປ຺ຜາສເນ. ເອວໍ ນິສິນ຺ເນ ສຕ຺ຖາຣິ ສຕ຺ຖຸ ອາການໍ ຝຕ຺ວາ ພິກ຺ຂູ ອຕ຺ຕໂນ ອຕ຺ຕໂນ ປຕ຺ຕາສເນ ນິສີທິສຸ. ນນ຺ທຕາປໂສ ມຫນ຺ຕໍ ປຸປ຺ຜຉຕ຺ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຕຖາຄຕສ຺ສ ມຕ຺ຖເກ ຘາເຣນ຺ໂຕ ອຖ຺ຖາສິ. ສຕ຺ຖາ ‘‘ຕາປສານໍ ອຍໍ ສກ຺ກາໂຣ ມຫປ຺ຜໂລ ໂຫຕູ’’ຕິ ນິໂຣຘສມາປຕ຺ຕິໍ ສມາປຊ຺ຊິ. ສຕ຺ຖຸ ສ ມາປນ຺ນພາວໍ ຝຕ຺ວາ ພິກ຺ຂູປິ ສມາປຊ຺ຊິສຸ. ຕຖາຄເຕ ສຕ຺ຕາຫໍ ນິໂຣຘໍ ສມາປຊ຺ຊິຕ຺ວາ ນິສິນ຺ເນ ອນ຺ເຕວາສິກາ ພິກ຺ຂາຈາຣ ກາເລ ສມ຺ປຕ຺ເຕ ວນມູລຜລາຜລໍ ປຣິພຸຝ຺ຊິຕ຺ວາ ເສສກາເລ ພຸທ຺ຘານໍ ອຝ຺ຊລີ ປຄ຺ຄຍ຺ຫ ຕິຖ຺ຖນ຺ຕິ. ນນ຺ທຕາປໂສ ປນ ພິກ຺ຂາຈາຣມ຺ປິ ອຄນ຺ຕ຺ວາ ປຸປ຺ຜຉຕ຺ຕໍ ຘາເຣນ຺ໂຕ ສຕ຺ຕາຫໍ ປີຕິສຸເຂເນວ ວີຕິນາເມຕິ.

ສຕ຺ຖາ ນິໂຣຘໂຕ ວຸຖ຺ຖາຍ ອຣຕວິຫາຣິອງ຺ເຄນ ທກ຺ຂິເຕຍ຺ຍງ຺ເຄນ ຈາຕິ ທ຺ວີທິ ອງ຺ເຄຫິ ສມນ຺ນາຄຕໍ ເອກໍ ສາວກໍ ‘‘ອິສິຄຕສ຺ສ ປຸປ຺ຜາສນານຸໂມທນໍ ກໂຣຫີ’’ຕິ ອານາເປສີ. ໂສ ຈກ຺ກວຕ຺ຕິຣຝ຺ໂຝ ສນ຺ຕິກາ ປຕິລທ຺ຘມຫາລາໂພ ມຫາໂຍໂຘ ວິຍ ຕຸຖ຺ຖມານໂສ ອຕ຺ຕໂນ ວິສເຍ ຖຕ຺ວາ ເຕປິຏກໍ ພຸທ຺ຘວຈນໍ ສມ຺ມສິຕ຺ວາ ອນຸໂມທນໍ ອກາສິ. ຕສ຺ສ ເທສນາວສາເນ ສຕ຺ຖາ ສຍໍ ຘມ຺ມໍ ເທເສສິ. ເທສນາປຣິໂຍສາເນ ສພ຺ເພ ຈຕ຺ຈຕ຺ຕາລີສສຫສ຺ສຕາປສາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຕິໍສຸ. ສຕ຺ຖາ ‘‘ເອຖ, ພິກ຺ຂໂວ’’ຕິ ຫຕ຺ຖໍ ປສາເຣສິ. ເຕສໍ ຕາວເທວ ເກສມສ຺ສຸ ອນ຺ຕຣຘາຍິ. ອຖ຺ຖ ປຣິກ຺ຂາຣາ ກາເຍ ປຕິມຸກ຺ກາວ ອເຫສຸໍ. ສຖ຺ຖິວສ຺ສຕ຺ເຖຣາ ວິຍ ສຕ຺ຖາຣໍ ປຣິວາຣຍິສຸ. ນນ຺ທຕາປໂສ ປນ ວິກ຺ຂິຕ຺ຕຈິຕ຺ຕຕາຍ ວິເສສໍ ນາຘິຄຈ຺ຉິ. ຕສ຺ສ ກິຣ ອຣຕວິ ຫາຣິຕ຺ເຖຣສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ຘມ຺ມໍ ໂສຕຸໍ ອາຣທ຺ຘກາລໂຕ ປຖ຺ຖາຍ ‘‘ອໂຫ ວຕາຫມ຺ປິ ອນາຄເຕ ອຸປ຺ປຊ຺ຊນກພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສເນ ອິ ມິນາ ສາວເກນ ລທ຺ຘຘຸຣໍ ລເພຍ຺ຍ’’ນ຺ຕິ ຈິຕ຺ຕໍ ອຸທປາທິ. ໂສ ເຕນ ປຣິວິຕກ຺ເກນ ມຄ຺ຄຜລປຕິເວຘໍ ກາຕຸໍ ນາສກ຺ຂິ. ຕຖາຄຕໍ ປນ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ສມ຺ມຸເຂ ຖຕ຺ວາ ອາຫ – ‘‘ພນ຺ເຕ, ເຍນ ພິກ຺ຂຸນາ ອິສິຄຕສ຺ສ ປຸປ຺ຜາສນານຸໂມທນາ ກຕາ, ໂກ ນາມາຍໍ ຕຸມ຺ ຫາກໍ ສາສເນ’’ຕິ. ‘‘ອຣຕວິຫາຣິອງ຺ເຄ ທກ຺ຂິເຕຍ຺ຍອງ຺ເຄ ຈ ເອຕທຄ຺ຄໍ ປຕ຺ໂຕ ເອໂສ ພິກ຺ຂູ’’ຕິ. ‘‘ພນ຺ເຕ, ຍ຺ວາຍໍ ມຍາ ສຕ຺ ຕາຫໍ ປຸປ຺ຜຉຕ຺ຕໍ ຘາເຣນ຺ເຕນ ສກ຺ກາໂຣ ກໂຕ, ເຕນ ອຝ຺ຝໍ ສມ຺ປຕ຺ຕິໍ ປຕ຺ເຖມິ, ອນາຄເຕ ປນ ເອກສ຺ສ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສເນ ອຍໍ ເຖໂຣ ວິຍ ທ຺ວີຫງ຺ເຄຫິ ສມນ຺ນາຄໂຕ ສາວໂກ ພເວຍ຺ຍ’’ນ຺ຕິ ປຕ຺ຖນມກາສິ.

ສຕ຺ຖາ ‘‘ສມິຊ຺ຊິສ຺ສຕິ ນຸ, ໂຂ ອິມສ຺ສ ຕາປສສ຺ສ ປຕ຺ຖນາ’’ຕິ ອນາຄຕໍສຝາຕໍ ເປເສຕ຺ວາ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ກປ຺ປສຕສຫສ຺ສໍ ອ ຕິກ຺ກມິຕ຺ວາ ສມິຊ຺ຊນກພາວໍ ທິສ຺ວາ ນນ຺ທຕາປສໍ ອາຫ – ‘‘ນ ເຕ ອຍໍ ປຕ຺ຖນາ ໂມຆາ ພວິສ຺ສຕິ, ອນາຄເຕ ກປ຺ປສຕສຫສ຺ ສໍ ອຕິກ຺ກມິຕ຺ວາ ໂຄຕໂມ ນາມ ພຸທ຺ໂຘ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິສ຺ສຕິ, ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ສມິຊ຺ຊິສ຺ສຕີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ຘມ຺ມກຖໍ ກເຖຕ຺ວາ ພິກ຺ຂຸສງ຺ຆປຣິວຸໂຕ ອາກາສໍ ປກ຺ຂນ຺ທິ. ນນ຺ທຕາປໂສ ຍາວ ຈກ຺ຂຸປຖສມຕິກ຺ກມາ ສຕ຺ຖາຣໍ ພິກ຺ຂຸສງ຺ຆຝ຺ຈ ອຸທ຺ທິສ຺ສ ອຝ຺ຊລີ ປຄ຺ຄຍ຺ຫ ອຖ຺ຖາສິ. ໂສ ອປຣພາເຄ ກາເລນ ກາລໍ ສຕ຺ຖາຣໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຘມ຺ມໍ ສຸຕິ. ອປຣິຫີນຊ຺ຌາໂນວ ກາລງ຺ກຕ຺ວາ ພ຺ຣຫ຺ມໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ. ຕໂຕ ປນ ຈຸໂຕ ອປຣານິປິ ປຝ຺ຈ ຊາຕິສຕານິ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອາຣຝ຺ຝໂກ ອໂຫສິ. ກສ຺ສປສມ຺ມາສມ຺ ພຸທ຺ຘກາເລປິ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອາຣຝ຺ຝໂກ ຫຸຕ຺ວາ ຄຕປ຺ຈຈາຄຕວຕ຺ຕໍ ປູເຣສິ. ເອຕໍ ກິຣ ວຕ຺ຕໍ ອປຣິປູເຣຕ຺ວາ ມຫາສາວກພາວໍ ປາປຸຓນ຺ຕາ ນາມ ນຕ຺ຖິ. ຄຕປ຺ຈຈາຄຕວຕ຺ຕໍ ປນ ອາຄມຖ຺ຖກຖາສຸ ວຸຕ຺ຕນເຍເນວ ເວທິຕພ຺ພໍ. ໂສ ວີສຕິວສ຺ສສຫສ຺ສານິ ຄຕປ຺ຈຈາຄຕວຕ຺ຕໍ ປູເຣຕ຺ວາ ກາລງ຺ກຕ຺ວາ ກາມາວຈຣເທວໂລເກ ຕາວຕິໍສພວເນ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ. ວຸຕ຺ຕຝ຺ເຫຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໑.໓.໑໘໑) –

‘‘ຫິມວນ຺ຕສ຺ສາວິທູເຣ , ນິສໂພ ນາມ ປພ຺ພໂຕ;

ອສ຺ສໂມ ສຸກໂຕ ມຍ຺ຫໍ, ປຕ຺ຕສາລາ ສຸມາປິຕາ.

‘‘ໂກສິໂຍ ນາມ ນາເມນ, ຊຏິໂລ ອຸຄ຺ຄຕາປໂນ;

ເອກາກີໂຍ ອທຸຕິໂຍ, ວສາມິ ນິສເພ ຕທາ.

‘‘ຜລໍ ມູລຝ຺ຈ ປຕ຺ຕຝ຺ຈ, ນ ພຸຝ຺ຊາມິ ອຫໍ ຕທາ;

ປວຕ຺ຕໍວ ສຸປາຕາຫໍ, ອຸປຊີວາມິ ຕາວເທ។

“ນາຫໍ ໂກເປມິ ອາຊີວໍ, ຈຊມາໂນປິ ຊີວິຕໍ;

ອາຣາເຘມິ ສກໍ ຈິຕ຺ຕໍ, ວິວຊ຺ເຊມິ ອເນສນໍ។

“ຣາຄູປສໍຫິຕໍ ຈິຕ຺ຕໍ, ຍທາ ອຸປ຺ປຊ຺ຊເຕ ມມ;

ສຍໍວ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂາມິ, ເອກຄ຺ໂຄ ຕໍ ທເມມຫໍ។

“ຣຊ຺ຊເສ ຣຊ຺ຊນີເຍ ຈ, ທຸສ຺ສນີເຍ ຈ ທຸສ຺ສເສ;

ມຸຍ຺ຫເສ ໂມຫນີເຍ ຈ, ນິກ຺ຂມສ຺ສຸ ວນາ ຕຸວໍ។

“ວິສຸທ຺ຘານໍ ອຍໍ ວາໂສ, ນິມ຺ມລານໍ ຕປສ຺ສິນໍ;

ມາ ໂຂ ວິສຸທ຺ຘໍ ທູເສສິ, ນິກ຺ຂມສ຺ສຸ ວນາ ຕຸວໍ។

“ອຄາຣິໂກ ຠວິຕ຺ວານ, ຍທາ ປຸຕ຺ຕໍ ລຠິສ຺ສສິ;

ອຸໂຠປິ ມາ ວິຣາເຘສິ, ນິກ຺ຂມສ຺ສຸ ວນາ ຕຸວໍ។

“ຉວາລາຕໍ ຍຖາ ກຏ຺ຐໍ, ນ ກ຺ວຈິ ກິຈ຺ຈກາຣກໍ;

ເນວ ຄາເມ ອຣຎ຺ເຎ ວາ, ນ ຫິ ຕໍ ກຏ຺ຐສມ຺ມຕໍ។

“ຉວາລາຕູປໂມ ຕ຺ວໍ ສິ, ນ ຄິຫີ ນາປິ ສຎ຺ຎໂຕ;

ອຸຠໂຕ ມຸຕ຺ຕໂກ ອຊ຺ຊ, ນິກ຺ຂມສ຺ສຸ ວນາ ຕຸວໍ។

“ສິຍາ ນຸ ໂຂ ຕວ ເອຕໍ, ໂກ ປຊານາຕິ ເຕ ອິທໍ;

ສທ຺ຘາຘຸຣໍ ວຫິສິ ເມ, ໂກສຊ຺ຊພຫຸລາຍ ຈ។

“ຊິຄຸຈ຺ຉິສ຺ສນ຺ຕິ ຕໍ ວິຎ຺ຎູ, ອສຸຈິໍ ນາຄຣິໂກ ຍຖາ;

ອາກຑ຺ຒິຕ຺ວານ ອິສໂຍ, ໂຈທຍິສ຺ສນ຺ຕິ ຕໍ ສທາ។

“ຕໍ ວິຎ຺ຎູ ປວຫິສ຺ສນ຺ຕິ, ສມຕິກ຺ກນ຺ຕສາສນໍ;

ສໍວາສໍ ອລຠນ຺ໂຕ ຫິ, ກຖໍ ຊີວິຫິສິ ຕຸວໍ។

“ຕິສາປກິນ຺ນໍ ມາຕງ຺ຄໍ, ກຸຍ຺ຊຣໍ ສຍ຺ຖິຫາຍນໍ;

ພລີ ນາໂຄ ອຸປ຺ຄນ຺ຕ຺ວາ, ຍູຖາ ນິຫາຣເຕ ຄຊໍຯ

“ຍູຖາ ວິນິສ຺ສໂຜ ສນ຺ໂຕ, ສຸຂໍ ສາຕໍ ນ ວິນ຺ທຕິ;

ທຸກ຺ຂິໂຕ ວິມໂນ ໂຫຕິ, ປ຺ຊ຺ຊາຍນ຺ໂຕ ປເວຮຕິຯ

“ຕເຖວ ຊຜິລາ ຕມ຺ປີ, ນິຫາຣິສ຺ສນ຺ຕິ ທຸມ຺ມຕີ;

ເຕຫິ ຕ຺ວໍ ນິສ຺ສໂຜ ສນ຺ໂຕ, ສຸຂໍ ສາຕໍ ນ ລຈ຺ຉສີຯ

“ທີວາ ວາ ຍທິ ວາ ຣຕ຺ຕີ, ໂສກສລ຺ລສມ຺ປ຺ປີໂຕ;

ທຍ຺ຫຕິ ປຣິລ຺ອາເຫນ, ຄໂຊ ຍູຖາວ ນິສ຺ສໂຜຯ

“ຊາຕຣູປໍ ຍຖາ ກູຜໍ, ເນວ ຊາຍຕິ ກຕ຺ຖຈິ;

ຕຖາ ສີລວິຫີໂນ ຕ຺ວໍ, ນ ຊາຍິສ຺ສສີ ກຕ຺ຖຈິຯ

“ອຄາຣໍ ວສມາໂນປີ, ກຖໍ ຊີວິຫີສິ ຕ຺ວໍ;

ມຕ຺ຕິກໍ ເປຕ຺ຕິກຍ຺ຈາປີ, ນຕ຺ຖິ ເຕ ນິຫິຕໍ ຮນໍຯ

“ສຍໍ ກມ຺ມໍ ກຣິຕ຺ວານ, ຄຕ຺ເຕ ເສທໍ ປໂມຈຍໍ;

ເອວໍ ຊີວິຫີສິ ເຕເຫ, ສາຮຸ ເຕ ຕໍ ນ ຣຸຈ຺ຈຕິຯ

“ເອວາຫໍ ຕຕ຺ຖ ວາເຣມິ, ສໍກິເລສຄຕໍ ມນໍ;

ນານາຮມ຺ມກຖໍ ກຕ຺ວາ, ປາປາ ຈິຕ຺ຕໍ ນິວາຣຍີຯ

“ເອວໍ ເມ ວິຫຣນ຺ຕສ຺ສ, ອປ຺ປມາທວິຫາຣິໂນ;

ຕີສວສ຺ສສຫສ຺ສານິ, ວິປີເນ ເມ ອຕິກ຺ກມຸໍຯ

“ອປ຺ປມາທຣຕໍ ທິສ຺ວາ, ອຸຕ຺ຕມຕ຺ຖໍ ຄເວສກໍ;

ປທຸມຸຕ຺ຕຣສມ຺ພຸທ຺ໂຮ, ອາຄຈ຺ຉິ ມມ ສນ຺ຕິກໍຯ

“ຕິມ຺ພຣູສກວຕ຺ຕາໂກ, ອປ຺ປເມຍ຺ໂຍ ອນູປໂມ;

ຣູເປນາສທິໂສ ພຸທ຺ໂຮ, ອາກາເສ ຈງ຺ກມີ ຕທາຯ

“ສຸຜຸລ຺ໂລ ສາລຣາຊາວ, ວິຊ຺ຊູວພ຺ຠຆນນ຺ຕເຣ;

ຎາເຓນາສທິໂສ ພຸທ຺ໂຘ, ອາກາເສ ຈງ຺ກມິ ຕທາຯ

“ສີຫຣາຊາວສມ຺ຠີໂຕ, ຄຊຣາຊາວ ທປ຺ປິໂຕ;

ລາສິໂຕ ພ຺ຍຄ຺ຆຣາຊາວ, ອາກາເສ ຈງ຺ກມິ ຕທາຯ

“ສິງ຺ຆີນິກ຺ຂສວຓ຺ຓາໂຠ, ຂທິຣງ຺ຄາຣສນ຺ນິໂຠ;

ມຓີ ຍຖາ ໂຊຕິຣໂສ, ອາກາເສ ຈງ຺ກມິ ຕທາຯ

“ວິສຸທ຺ຘເກລາສນິໂຠ, ປຸຓ຺ຓມາເຍວ ຈນ຺ທິມາ;

ມຊ຺ຌນ຺ຫິເກວ ສູຣິໂຍ, ອາກາເສ ຈງ຺ກມິ ຕທາຯ

“ທິສ຺ວາ ນເຠ ຈງ຺ກມນ຺ຕໍ, ເອວໍ ຈິນ຺ເຕສຫໍ ຕທາ;

ເທໂວ ນຸ ໂຂ ອຍໍ ສຕ຺ໂຕ, ອຸທາຫຸ ມນຸໂຊ ອຍໍຯ

“ນ ເມ ສຸໂຕ ວາ ທິຏ຺ໂຐ ວາ, ມຫິຍາ ເອທິໂສ ນໂຣ;

ອປິ ມນ຺ຕປທໍ ອຕ຺ຖິ, ອຍໍ ສຕ຺ຖາ ຠວິສ຺ສຕິຯ

“ເອວາຫໍ ຈິນ຺ຕຍິຕ຺ວານ, ສກໍ ຈິຕ຺ຕໍ ປສາທຍິໍ;

ນານາປຸປ຺ຜຎ຺ຈ ຄນ຺ຘຎ຺ຈ, ສນ຺ນິປາເຕສຫໍ ຕທາຯ

“ປຸປ຺ຜາສນໍ ປຎ຺ຎາເປຕ຺ວາ, ສາຘຸຈິຕ຺ຕໍ ມໂນຣມໍ;

ນຣສາຣຖິນໍ ອຄ຺ຄໍ, ອິທໍ ວຈນມພ຺ຣວິໍຯ

“ອິທໍ ເມ ອາສນໍ ວີຣ, ປຎ຺ຎຕ຺ຕໍ ຕວນຸຈ຺ຉວໍ;

ຫາສຍນ຺ໂຕ ມມໍ ຈິຕ຺ຕໍ, ນິສີທ ກຸສຸມາສເນຯ

“ນິສີທິ ຕຕ຺ຖ ຠຄວາ, ອສມ຺ຠີໂຕວ ເກສຣີ;

ສຕ຺ຕຣຕ຺ຕິນ຺ທິວໍ ພຸທ຺ໂຘ, ປວເຣ ກຸສຸມາສເນຯ

“ນມສ຺ສມາໂນ ອຏ຺ຐາສິໍ, ສຕ຺ຕຣຕ຺ຕິນ຺ທິວໍ ອຫໍ;

ວຸຝຸຖຫິຕ຺ວາ ສມານິມຸຫາ, ສຕ຺ຖາ ໂລເກ ອນຸຕ຺ຕໂຣ;

ມມ ກມ຺ມໍ ປກິຕ຺ເຕນ຺ໂຕ, ອິທໍ ວຈນມພ຺ຣວິ။

“ກາເວຫິ ພຸທ຺ຘານຸສ຺ສຕິ, ກາວນານມນຸຕ຺ຕຣໍ;

ອິມໍ ສຕິ ກາວຢິຕ຺ວາ, ປູຣຢິສ຺ສສິ ມານສໍ။

“ຕິສກປ຺ປສຫສ຺ສານິ , ເທວໂລເກ ຣມິສ຺ສສິ;

ອສີຕິກ຺ຂຕ຺ຕຸໍ ເທວິນ຺ໂທ, ເທວຣຊ຺ຊໍ ກຣິສ຺ສສິ;

ສຫສ຺ສກ຺ຂຕ຺ຕຸໍ ຈກ຺ກວຕ຺ຕິ, ຣາຊາ ຣຝ຺ເຖ ກວິສ຺ສສິ။

“ປເທສຣຊ຺ຊໍ ວິປຸລໍ, ຄຓນາໂຕ ອສງ຺ຂິຢໍ;

ອນຸໂກສ຺ສສິ ຕໍ ສພ຺ພໍ, ພຸທ຺ຘານຸສ຺ສຕິຢາ ຜລໍ။

“ກວາກເວ ສໍສຣນ຺ໂຕ, ມຫາໂກຄໍ ລກິສ຺ສສິ;

ໂກເຄ ເຕ ອູນຕາ ນຕ຺ຖິ, ພຸທ຺ຘານຸສ຺ສຕິຢາ ຜລໍ။

“ກປ຺ປສຕສຫສ຺ສມ຺ຫິ, ໂອກ຺ກາກກຸລສມ຺ກໂວ;

ໂຄຕໂມ ນາມ ໂຄຕ຺ເຕນ, ສຕ຺ຖາ ໂລເກ ກວິສ຺ສຕິ။

“ອສີຕິໂກຝີ ຉຫ຺ເຫຕ຺ວາ, ທາເສ ກມ຺ມກເຣ ພຫູ;

ໂຄຕມສ຺ສ ກຄວໂຕ, ສາສເນ ປພ຺ພຊິສ຺ສສິ။

“ອາຣາຘຢິຕ຺ວາ ສມ຺ພຸທ຺ຘໍ, ໂຄຕມໍ ສກ຺ຢປຸງ຺ຄວໍ;

ສຸກູຕິ ນາມ ນາເມນ, ເຫສ຺ສສິ ສຕ຺ຖຸ ສາວໂກ။

“ກິກ຺ຂຸສງ຺ເຆ ນິສີທິຕ຺ວາ, ທກ຺ຂິເຕຢ຺ຢຄຸເຓມ຺ຫິ ຕໍ;

ຕຖາຣຓວິຫາເຣ ຈ, ທ຺ວີສຸ ອຄ຺ເຄ ຖເປສ຺ສສິ။

“ອິທໍ ວຕ຺ວານ ສມ຺ພຸທ຺ໂຘ, ຊລຊຸຕ຺ຕມນາມໂກ;

ນກໍ ອພ຺ກຸຄ຺ຄມີ ວີໂຣ, ຫໍສຣາຊາວ ອມ຺ພເຣ။

“ສາສິໂຕ ໂລກນາເຖນ, ນມສ຺ສິຕ຺ວາ ຕຖາຄຕໍ;

ສທາ ກາເວມິ ມຸທິໂຕ, ພຸທ຺ຘານຸສ຺ສຕິມຸຕ຺ຕມំ។

‘‘ເຕນ ກມ຺ເມນ ສຸກເຕນ, ເຈຕນາປຓິຘີຫິ ຈ;

ຊຫິຕ຺ວາ ມານຸສំ ເທຫំ, ຕາວຕឹສំ ອຄຈ຺ឆຫំ។

‘‘ອສີຕិກ຺ຂຕ຺ຕុំ ເທວិນ຺ໂທ, ເທວຣຊ຺ຊមការຣយិ;

ສຫສ຺ສກ຺ຂຕ຺ຕុំ ຣາຊາ ຈ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕិ ອໂຫສຫំ។

‘‘ປເທສຣຊ຺ຊំ ວិປុລំ, ຄណនាໂຕ ອສ຺ງ຺ខិយំ;

ອນុໂភមិ ສុສម຺ປត຺តិ, ພុທ຺ຘានុស຺សតិយា ຜលំ។

‘‘ភវាភເវ ສំສຣន຺ໂຕ, មហាໂភគំ លភាមហំ;

ໂភເគ ເម ອូនតា នត຺ថិ, ພុទ຺ធានុស຺សតិយា ຜលំ។

‘‘សតសហស຺សិໂត កប຺ເປ, យំ កម຺មមករិំ តទា;

ទុគ຺គតិំ នាភិជានាមិ, ພុទ຺ធានុស຺សតិយា ຜលំ។

‘‘ປដិសម຺ភិទា ຈតស຺សោ, វិໂមក຺ខាបិ ຈ អដ຺ឋិមេ;

ឆឡភិញ຺ញា សច຺ឆិកតា, កតំ ພុទ຺ធស຺ស សាសន’’ន຺តិ។ –

ឥត຺ថំ សុទំ អាយស຺មា សុភូតិត຺ເថໂរ ឥមា គាថាໂយ អភាសិត຺ថាតិ។

ເອວំ ປន ໂສ ຕາວຕຶສກາເຍ ອປຣາປຣំ ອຸປ຺ປ຺ຊ຺ຊນວເສນ ທິພ຺ພສມ຺ປຕ຺ຕឹ ອນຸភວິຕ຺ວາ ຕໂຕ ຈຸໂຕ ມນຸສ຺ສໂລເກ ອເນກສຕກ຺ຂຕ຺ຕុំ ຈກ຺ກວຕ຺ຕិຣາຊາ ຈ ປເທສຣາຊາ ຈ ຫຸຕ຺ວາ ອຸລຸອារំ ມນຸສ຺ສສມ຺ປຕ຺ຕឹ ອນຸភວិຕ຺ວາ ອຖ ອມ຺ຫាកំ ភຄວໂຕ ກາເລ ສាវត຺ថិយំ សុមនເសដ຺ឋិស຺ស ເគເហ អនាថបិណ຺ឌិកស຺ស កនិដ຺ໂឋ ហុត຺វា និព຺ពត຺តិ ‘‘សុភូតិ’’តិស຺ស នាមំ អໂហសិ។

ເຕນ ຈ ສມເຍນ ອມ຺ຫາກំ ភຄວា ໂລເກ ອຸປ຺ປ຺ຊ຺ຊិត຺វា ປវត຺តវរធម຺មចក຺ໂក អនុបុព຺ເពន រាជគហំ គន຺ត຺វា តត຺ថ ເវឡុវនប຺បដិគ຺គហណាទិនា ໂលកានុគ຺គហំ ករោន຺ໂត រាជគហំ ឧបនិស຺សាយ សីតវេ វិហរតិ។ តទា អនាថបិណ຺ឌិໂក ເសដ຺ឋិ សាវត຺ថិយំ ឧដ຺ឋានកភណ຺ឌំ គហេត຺វា អត຺តໂន សហាយស຺ស រាជគហេសដ຺ឋិໂន ឃរំ គໂត ພុទ຺ធុប຺បាទំ សុត຺វា សត຺ថារំ សីតវេ វិហរន຺តំ ឧបស຺ង຺កមិត຺វា បឋមទស຺សេនេវ ໂសតាបត຺តិផលេ បតិដ຺ឋាយ សត຺ថារំ សាវត຺ថឹ អាគមនត຺ថាយ យាចិត຺វា តໂត បញ຺ចចត຺តាលីសໂយជនេ មគ຺គេ ໂយជេ ໂយជេ សតសហស຺សបរិច຺ចាគេន វិហារេ បតិដ຺ឋាបេត຺វា សាវត຺ថិយំ រាជមានេន អដ຺ឋករីសប຺បមាណំ ជេតស຺ស រាជកុមារស຺ស ឧយ຺យានភូមឹ ໂកដិសន຺ថារេន កិណិត຺វា តត຺ថ ភគវໂត វិហារំ ការេត຺វា អទាសិ។ វិហារបរិគ຺គហណទិវេ អយំ សុភូតិកុដុម຺ពិໂក អនាថបិណ຺ឌិកເសដ຺ឋិនា សទ຺ធឹ គន຺ត຺វា ធម຺មំ សុណន຺ໂត សទ຺ធំ បដិលភិត຺វា បព຺ពជិ ។ ໂស ឧបសម຺បជ຺ជិត຺វា ទ຺វេ មាតិកា បគុណា កត຺វា កម຺មដ຺ឋានំ កថាបេត຺វា អរញ຺ញេ សមណធម຺មំ ករោន຺ໂត មេត຺តាឈានបាទកំ វិបស຺សនំ វឌ຺ឍេត຺វា អរហត຺តំ បាបុណិ។ ໂស ធម຺មំ ເទເសន຺ໂត យស຺មា សត຺ថារា ເទសិតនិយាមេន អໂនទិស຺សកំ កត຺វា ធម຺មំ ເទເសតិ។ តស຺មា អរណវិហារីនំ អគ຺ໂគ នាម ជាໂត។ បិណ຺ឌាយ ចរន຺ໂត ឃរេ ឃរេ មេត຺

ຕາຊານໍ ສມາປຊ໌ຊິຕ຺ວາ ວຸຜ຺ຖາຍ ກິກຸຂໍ ປ໌ຜິຄຸຄຕຸທາຕິ ‘‘ເອວໍ ທາຍການໍ ມຫປ຺ຜລໍ ກວິສຸສຕິ’’ຕິ. ຕສຸມາ ທກຸຂິເຕຍຸຍານໍ ອຄ຺ໂຄ ນາມ ຊາໂຕ. ເຕນາຫ ກຄວາ – ‘‘ເອຕທຄຸຄໍ, ກິກຸຂເວ, ມມ ສາວການໍ ກິກຸຂູນໍ ອຣຕວິຫາຣີນໍ ຍທິທໍ ສຸກູຕິ, ທກຸຂິເຕຍຸຍານໍ ຍທິທໍ ສຸກູຕິ’’ຕິ (ອ. ນິ. ໑.໑໙໗, ໒໐໑). ເອວມຍໍ ມຫາເຖໂຣ ອຣຫຕຸເຕ ປຕິຜຸຖາຍ ອຕຸຕນາ ປູຣິຕປາຣມີນໍ ຜລສຸສ ມຕຸຖກໍ ປຕຸວາ ໂລເກ ອກິລຸລາໂຕ ອກິລກຸຂິໂຕ ຫຸຕຸວາ ພຫຸຊນຫິຕາຍ ຊນປທຈາຣິກໍ ຈຣນຸໂຕ ອນຸປຸພຸເພນ ຣາຊຄຫໍ ອຄມາສິ.

ຣາຊາ ພິມຸພິສາໂຣ ເຖຣສຸສ ອາຄມນໍ ສຸຕຸວາ ອຸປສງກມິຕຸວາ ວນຸທິຕຸວາ ‘‘ອິເຮວ, ກນຸເຕ, ວສຖາ’’ຕິ ວຕຸວາ ‘‘ນິວາສນຜຸຖານໍ ກຣິສຸສາມິ’’ຕິ ປກຸກນຸໂຕ ວິສຸສຣິ. ເຖໂຣ ເສນາສນໍ ອລກນຸໂຕ ອພຸໂກກາເສ ວີຕິນາເມສີ. ເຖຣສຸສ ອານຸກາເວນ ເທໂວ ນ ວສຸສຕິ. ມນຸສຸສາ ອວຸຜຸຖິຕາຍ ອຸປທຸທຸຕາ ຣຸໂຍ ນິເວສນທຸວາເຣ ອຸກຸກຸຜຸຖິມກໍສຸ. ຣາຊາ ‘‘ເກນ ນຸ ໂຂ ກາຣເຜນ ເທໂວ ນ ວສຸສຕິ’’ຕິ ວີມໍສນຸໂຕ ‘‘ເຖຣສຸສ ອພຸໂກກາສວາເສນ ມຸລເຍ ນ ວສຸສຕິ’’ຕິ ຈິນຸເຕຕຸວາ ຕສຸສ ປຕຸຕກຸຜີ ກາຣາເປຕຸວາ ‘‘ອີມິສຸສາ, ກນຸເຕ, ປຕຸຕກຸຜິຍາ ວສຖາ’’ຕິ ວຕຸວາ ວນຸທິຕຸວາ ປກຸກາມີ. ເຖໂຣ ກຸຜິກໍ ປວິສິຕຸວາ ຕິຕາສນຸຖາຣເກ ປລຸລງເກນ ນິສີທິ. ຕທາ ປນ ເທໂວ ໂຖກໍ ໂຖກໍ ຟຸສາຍຕິ, ນ ສມຸມາ ທາຣໍ ອນຸປຸປເວຈຸຈຕິ. ອຖ ເຖໂຣ ໂລກສຸສ ອວຸຜຸຖິກາຍໍ ວິສມິຕຸກາໂມ ອຕຸຕໂນ ອຊຸຊຕຸຕິກພາຫິຣວຕຸຖຸກສຸສ ປຣິສຸສຍສຸສ ອກາວໍ ປເວເທນຸໂຕ –

໑.

‘‘ຉນຸນາ ເມ ກຸຜິກາ ສຸຂາ ນິວາຕາ, ວສຸສ ເທວ ຍຖາສຸຂໍ;

ຈິຕຸຕໍ ເມ ສຸສມາຫິຕໍ ວິມຸຕຸຕໍ, ອາຕາປີ ວິຫຣາມິ ວສຸສ ເທວາ’’ຕິ. –

ຄາຖມາຫ.

ຕຕຸຖ ຉນຸນ-ສທຸໂທ ຕາວ ‘‘ຉນຸນາ ສາ ກຸມາຣິກາ ອິມສຸສ ກຸມາຣກສຸສ’’ (ປາຣາ. ໒໙໖) ‘‘ນຈຸຉນຸນໍ ນປຸປຕິຣູປ’’ນຸຕິອາທີສຸ (ປາຣາ. ໖໗໖) ປຕິຣູເປ ອາຄໂຕ. ‘‘ຉນຸນໍ ຕຸເວວ, ຟຄຸຄຸຕ, ຟສຸສາຍຕນານ’’ນຸຕິອາທີສຸ ວຈນວິສິຜຸເຖ ສງຂຍາວິເສເສ. ‘‘ຉນຸນມຕິວສຸສຕິ, ວິວຕໍ ນາຕິວສຸສຕິ’’ຕິອາທີສຸ (ອຸທາ. ໔໕; ຈູລຸວ. ໖໗໘) ຄຫເຕ. ‘‘ກຸຍາທໍ ເຕ ນຈຸຉນຸໂນປີ ກຣິສຸສາມິ’’ຕິອາທີສຸ ນິວາສນປາຣຸປເນ ‘‘ອາຍສຸມາ ຉນຸໂນ ອນາຈາຣໍ ອາຈຣຕິ’’ຕິອາທີສຸ (ປາຣາ. ໔໒໔) ປຜຸຜຕຸຕິຍໍ. ‘‘ສພຸພຈຸຉນຸນໍ ສພຸພປຣິຈຸຉນຸນໍ (ປາຈິ. ໔໒, ໔໔), ຉນຸນາ ກຸຜິ ອາຫິໂຕ ຄິນີ’’ຕິ (ສຸ. ນິ. ໑໗) ຈ ອາທີສຸ ຕິຕາທີຫິ ຉາທເນ. ອິທາປີ ຕິຕາທີທີ ຉາທເນເຍວ ທຜຸຖພຸໂພ, ຕສຸມາ ຕິເຕນ ວາ ປຕຸເຕນ ວາ ຉນຸນາ ຍຖາ ນ ວສຸສຕິ ວສຸໂສທກປຕນໍ ນ ໂທຕິ ນ ໂອວສຸສຕິ, ເອວໍ ສມຸມເທວ ຉາທິຕາຕິ ອຕຸໂຖ.

ເມ-ສທຸໂທ ‘‘ກິຈຸເຉນ ເມ ອທິຄຕໍ, ຫລໍ ທານິ ປກາສິຕຸ’’ນຸຕິອາທີສຸ (ມຫາວ. ໗; ທີ. ນິ. ໒.໖໔; ມ. ນິ. ໑.໒໗໑; ໒.໖໖໗; ສໍ. ນິ. ໑.໑໗໒) ກຣເຕ ອາຄໂຕ, ມຍາຕິ ອຕຸໂຖ. ‘‘ຕສຸສ ເມ, ກນຸເຕ, ກຄວາ ສໍຂິຕຸເຕນ ທມຸມໍ ເທເສຕູ’’ຕິອາທີສຸ (ສໍ. ນິ. ໖.໑໗໔; ອ. ນິ. ໔.໒໕໗) ສມຸປທາເນ, ມຍຸຫນຸຕິ ອຕຸໂຖ. ‘‘ປຸພຸເພວ ເມ, ກິກຸຂເວ, ສມຸໂພຣາ ອນກິສມຸພຸທຸສຸສ ໂພທິສຕຸຕສຸເສວ ສໂຕ’’ອາທີສຸ (ມ. ນິ. ໑.໒໐໖; ສໍ. ນິ. ໔.໑໔) ສາມິອຕຸເຖ ອາຄໂຕ. ອິທາປີ ສາມິອຕຸເຖ ເອວ ທຜຸຖພຸໂພ, ມມາຕິ ອຕຸໂຖ. ກິຜຸຈາປີ ຊິຕາສວານໍ ມມາຍິຕພຸພໍ ນາມ ກິຜຸຈິ ນຕຸຖິ ໂລກສມຸເມທິ ອນຸປລິຕຸຕກາວໂຕ, ໂລກສມຸລຸລາວເສນ ປນ ເຕສມຸປີ ‘‘ອທໍ ມມາ’’ຕິ ໂວຫາຣມຕຸຕໍ ໂທຕິ. ເຕນາຫ ກຄວາ – ‘‘ກິນຸຕິ ເມ ສາວກາ ທມຸມທາຍາທາ ກເວຍຸຍໍ, ໂນ ອາມິສທາຍາທາ’’ຕິ (ມ. ນິ. ໑.໒໙).

ກຸຜິກາຕິ ປນ ມາຕຸກຸຈຸຉິປີ ກຣຊກາໂຍປີ ຕິຕາທິຈຸຉທໂນ ປຕິສຸສໂຍປີ ວຸຈຸຈຕິ. ຕຖາ ຫິ –

‘‘ມາຕຣໍ ກຸຜິກໍ ພຸຣູສິ, ກຣິຍໍ ພຸຣູສິ ກຸລາວກໍ;

ປຸຕຸເຕ ສນຸຕານເກ ພຸຣູສິ, ຕຜຸຫາ ເມ ພຸຣູສິ ພນຸທນ’’ນຸຕິ. (ສໍ. ນິ. ໑.໑໙) –

ອາທີສຸ ມາຕຸກຸຈ຺ຉິ “ກຸຏິກາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕາຯ

“ອຏ຺ຐິກງ຺ກລກຸຏິເກ , ມໍສນ຺ຫາຣຸປສິພ຺ພິເຕ;

ຘິຣຕ຺ຖຸ ປູເຣ ທຸຄ຺ຄນ຺ເຘ, ປຣຄຕ຺ເຕ ມມາຍສີ”ຕິຯ (ເຖຣຄາຯ ໑໑໕໐) –

ອາທີສຸ ເກສາທິສມູຫພູໂຕ ກຣຊກາໂຍຯ “ກສ຺ສປສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາສິນິ ກຸຏິ ໂອວສ຺ສຕີ” (ມຯ ນິຯ ໒ຯ໒໙໑) “ກຸຏິ ນາມ ອຸລ຺ລິຕ຺ຕາ ວາ ໂຫຕິ ອວລິຕ຺ຕາ ວາ”ຕິອາທີສຸ (ປາຣາຯ ໓໔໙) ຕິຓກຸຏິປຕິສ຺ສໂຍຯ ອິຘາປິ ໂສ ເອວ ເວທິຕພ຺ໂພ ປຕ຺ຓສາລາຍ ອຘິປ຺ເປຕຕ຺ຕາຯ ກຸຏິ ເອວ ຫິ ກຸຏິກາ, ອປາກຏກຸຏິ “ກຸຏິກາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕາຯ

ສຸຂ-ສທ຺ໂທ ປນ “ວິປິຏ຺ຐິກຕ຺ວານ ສຸຂໍ ທຸຂຌ຺ຈ, ປຸພ຺ເພວ ຈ ໂສມນສ຺ສໂທມນສ຺ສ”ນ຺ຕິອາທີສຸ (ສຸຯ ນິຯ ໖໗) ສຸຂເວທນາຍໍ ອາຄໂຕຯ “ສຸໂຂ ພຸທ຺ຘານມຸປ຺ປາໂທ, ສຸຂາ ສທ຺ຘມ຺ມເທສນາ”ຕິອາທີສຸ (ຘຯ ປຯ ໑໙໔) ສຸຂມູເລຯ “ສຸຂສ຺ເສຕໍ, ພິກ຺ຂເວ, ອຘິວຈນໍ ຍທິທໍ ປຸຌ຺ຌານີ”ຕິອາທີສຸ (ອຯ ນິຯ ໗ຯ໖໒; ອິຕິວຸຯ ໒໒) ສຸຂເຫຕຸມ຺ຫິຯ “ຍສ຺ມາ ຈ, ໂຂ, ມຫາລິ, ຣູປໍ ສຸຂໍ ສຸຂານຸປຕິຕໍ ສຸຂາວກ຺ກນ຺ຕ”ນ຺ຕິອາທີສຸ (ສໍຯ ນິຯ ໓ຯ໖໐) ສຸຂາຣມ຺ມເຓ, “ທິຏ຺ຐຘມ຺ມສຸຂວິຫາຣາ ເອເຕ, ຈຸນ຺ທ, ອຣິຍສ຺ສ ວິນເຍ”ຕິອາທີສຸ (ມຯ ນິຯ ໑ຯ໘໒) ອພ຺ຍາປຊ຺ເຊຯ “ນິພ຺ພານໍ ປຣມໍ ສຸຂ”ນ຺ຕິອາທີສຸ (ມຯ ນິຯ ໒ຯ໒໑໕; ຘຯ ປຯ ໒໐໓-໒໐໔) ນິພ຺ພາເນຯ “ຍາວ ຌ຺ຈິທໍ, ພິກ຺ຂເວ, ນ ສຸກຣໍ ອກ຺ຂາເນນ ປາປຸຓິຕຸໍ ຍາວ ສຸຂາ ສຄ຺ຄາ”ຕິອາທີສຸ (ມຯ ນິຯ ໓ຯ໒໕໕) ສຸຂປ຺ປຈ຺ຈຍຏ຺ຐາເນຯ “ໂສວຄ຺ຄິກໍ ສຸຂວິປາກໍ ສຄ຺ຄສໍວຕ຺ຕນິກ”ນ຺ຕິອາທີສຸ (ທີຯ ນິຯ ໑ຯ໑໖໓; ສໍຯ ນິຯ ໑ຯ໑໓໐) ອິຏ຺ເຐ, ປີຍມນາເປຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ອິຘາປິ ອິຏ຺ເຐ ສຸຂປ຺ປຈ຺ຈເຍ ວາ ທຏ຺ຐພ຺ໂພຯ ສາ ຫິ ກຸຏິ ອນ຺ໂຕ ພຫິ ຈ ມນາປກາເວນ ສມ຺ປາທິຕາ ນິວາສນຜາສຸຕາຍ “ສຸຂາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕາຯ ຕຄາ ນາຕິສີຕນາຕິອຸຓ຺ຫຕາຍ ອຸຕຸສຸຂສມ຺ປຕ຺ຕິໂຍເຄນ ກາຍິກເຈຕສິກສຸຂສ຺ສ ປຈ຺ຈຍການໂຕຯ

ນິວາຕາຕິ ອວາຕາ, ຜຸສິຕຄ຺ຄລອປິຫິຕວາຕປານຕ຺ຕາ ວາຕປຣິສ຺ສຍຣຫິຕາຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ອິທໍ ຕສ຺ສາ ກຸຏິກາ ສຸຂການວິການນໍຯ ສວາເຕ ຫິ ເສນາສເນ ອຸຕຸສປ຺ປາໂຍ ນ ລພ຺ພຕິ, ນິວາເຕ ໂສ ລພ຺ພຕີຕິຯ ວສ຺ສາຕິ ປວສ຺ສ ສມ຺ມາ ຘາຣໍ ອນຸປ຺ປເວຈ຺ຉຯ ເທວາຕິ ອຍໍ ເທວ-ສທ຺ໂທ “ອິມານິ ເຕ, ເທວ, ຈຕຸຣາສີຕິ ນຄຣສຫສ຺ສານິ ກຸສວຕີຣາຊຘານີປ຺ປມຸຂານິ, ເອຕ຺ຖ , ເທວ, ຉນ຺ທໍ ຊເນຫິ ຊີວິເຕ ອເປກ຺ຂ”ນ຺ຕິອາທີສຸ (ທີຯ ນິຯ ໒ຯ໒໖໖) ສມ຺ມຸຕິເທເວ ອາຄໂຕຯ “ຈາຕຸມຫາຣາຊິກາ ເທວາ ວຓ຺ຓວນ຺ໂຕ ສຸຂພຫຸລາ”ຕິອາທີສຸ (ທີຯ ນິຯ ໓ຯ໓໓໗) ອຸປ຺ປຕ຺ຕິເທເວສຸຯ “ຕສ຺ສ ເທວາຕິເທວສ຺ສ, ສາສນໍ ສພ຺ພທສ຺ສິໂນ”ຕິອາທີສຸ ວິສຸທ຺ຘິເທເວສຸ ຯ ວິສຸທ຺ຘິເທວານຌ຺ຫິ ກຄວໂຕ ອຕິເທວການເວ ວຸຕ຺ເຕ ອິຕເຣສໍ ວຸຕ຺ໂຕ ເອວ ໂຫຕິຯ “ວິທ຺ເຘ ວິຄຕວລາຫເກ ເທເວ”ຕິອາທີສຸ (ມຯ ນິຯ ໑ຯ໔໗໖; ສໍຯ ນິຯ ໑ຯ໑໑໐; ອິຕິວຸຯ ໒໗) ອາກາເສຯ “ເທໂວ ຈ ການເລນ ກາລໍ ນ ສມ຺ມາ ຘາຣໍ ອນຸປ຺ປເວຈ຺ຉຕີ”ຕິອາທີສຸ (ອຯ ນິຯ ໔ຯ໗໐) ເມເຆ ປຊ຺ຊນ຺ເນ ວາຯ ອິຘາປິ ເມເຆ ປຊ຺ຊນ຺ເນ ວາ ທຏ຺ຐພ຺ໂພຯ ວສ຺ສາຕິ ຫິ ເຕ ອາຓາເປນ຺ໂຕ ເຖໂຣ ອາລປຕິຯ ຍຄາສຸຂນ຺ຕິ ຍຄາຣຸຈິຯ ຕວ ວສ຺ສເນນ ມຍ຺ຫໍ ພາຫິໂຣ ປຣິສ຺ສໂຍ ນຕ຺ຖິ, ຕສ຺ມາ ຍຄາກາມໍ ວສ຺ສາຕິ ວສ຺ສູປຊີວິສຕ຺ເຕ ອນຸຄ຺ຄຓ຺ຫນ຺ໂຕ ວທຕິຯ

ອິທານິ ອພ຺ການ຺ຕເຣ ປຣິສ຺ສຍາການໍ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ “ຈິຕ຺ຕ”ນ຺ຕິອາທິມາຫຯ ຕຕ຺ຖ ຈິຕ຺ຕໍ ເມ ສຸສມາຫິຕນ຺ຕິ ມມ ຈິຕ຺ຕໍ ສຸຏ຺ຐຸ ອຕິວິຍ ສມ຺ມາ ສມ຺ມເທວ ເອກຄ຺ຄການເວນ ອາຣມ຺ມເຓ ຐປິຕໍຯ ຕຌ຺ຈ ໂຂ ນ ນີວຣຓາທິວິກ຺ຂມ຺ການມຕ຺ເຕນ; ອປິ ຈ ໂຂ ວິມຸຕ຺ຕໍ ໂອຣມ຺ພາຄິເຍາທ຺ຘໍພາຄິຍສໍຍົຄເຫຫິ ສພ຺ພສໍໂຍຊເນຫິ ສພ຺ພກິເລເສຫິ ມຸຕ຺ໂຕ ຈ ວິເສເສນ ວິມຸຕ຺ຕໍ, ສມຸຈ຺ເຉທປ຺ປຫານວເສນ ປຏິປ຺ປສ຺ສທ຺ຘິປ຺ປຫານວເສນ ເຕ ປຊຫິຕ຺ວາ ຄິຕນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ອາຕາປີຕິ ວີຣິຍວາຯ ຜລສມາປຕ຺ຕິອຕ຺ຖໍ ວິປ຺ສ຺ສນາຣມ຺ການວເສນ ທິຏ຺ຐຘມ຺ມສຸຂວິຫາຣຕ຺ຖຌ຺ຈ ອາຣທ຺ຘວິຣິໂຍ ຫຸຕ຺ວາ ວິຫຣາມິ, ທິພ຺ພວິຫາຣາທີຫິ ອຕ຺ຕການໍ ປວຕ຺ເຕມິ, ນ ປນ ກິເລສປ຺ປຫານຕ຺ຖໍ, ປຫາຕພ຺ພສ຺ເສວ ອການໂວຕິ ອຘິປ຺ປາໂຍຯ “ຍຄາ ປນ ພາຫິຣປຣິສ຺ສຍາການເວນ, ເທວ, ມຍາ ຕ຺ວໍ ວສ຺ສເນ ນິໂຍຊິໂຕ, ເອວໍ ອພ຺ການ຺ຕຣປຣິສ຺ສຍາການເວນປີ”ຕິ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ ປຸນປິ “ວສ຺ສ, ເທວາ”ຕິ ອາຫຯ

ອປເຣ ປນ ຉນ຺ນາຕິ ຉາທິຕາ ປິຫິຕາຯ ກຸຏິກາຕິ ອຕ຺ຕການໂວຯ ໂສ ຫິ “ອເນການຍວສ຺ສ ສມຸທາຍສ຺ສ ອວິຊ຺ຊານີວຣຓສ຺ສ, ພິກ຺ຂເວ, ປຸຄ຺ຄລສ຺ສ ຕຓ຺ຫາສໍຍຸຕ຺ຕສ຺ສ ອຍເຌ຺ວ ກາໂຍ ສມຸທາຄໂຕ, ພຫິທ຺ຘາ ຈ ນາມຣູປ”ນ຺ຕິອາທີສຸ (ສໍຯ ນິຯ ໒ຯ໑໙) ກາໂຍຕິ ອາຄໂຕຯ “ສີຌ຺ຈ, ພິກ຺ຂຸ, ອິມໍ ນາວໍ , ສິຕ຺ຕາ ເຕ ລຫຸເມສ຺ສຕີ”ຕິອາທີສຸ (ຘຯ ປຯ ໓໖໙) ນາວາຕິ ອາຄໂຕຯ “ຄຫ

ກາຣກ ທິຏ຺ໂຐສິ, ຄຫກູຏໍ ວິສຽຂຕ''ນ຺ຕິ (ຘຯ ປຯ ໑໕໔) ຈ ອາທີສຸ ຄຫນ຺ຕີ ອາຄໂຕຯ ''ສຕ຺ໂຕ ຄຸຫາຍໍ ພຫຸນາຠິຉນ຺ໂນ, ຕິຏ຺ຐໍ ນໂຣ ໂມຫນສ຺ມິ ປຄາຬ຺ໂຫ''ຕິອາທີສຸ (ສຸຯ ນິຯ ໗໗໘) ຄຸຫາຕິ ອາຄໂຕຯ ''ເນລຽໂຄ ເສຕປ຺ຉາໂທ, ເອກາໂຣ ວຕ຺ຕຕີ ຣໂຖ''ຕິ ອາທີສຸ (ອຸທາຯ ໖໕) ຣໂຖຕິ ອາຄໂຕຯ ''ປຸນ ເຄຫໍ ນ ກາຫສີ''ຕິອາທີສຸ (ຘຯ ປຯ ໑໕໔) ເຄຫນ຺ຕິ ອາຄໂຕຯ ''ວິວຏາ ກຸຏິ ນິພ຺ພຸໂຕ ຄິນິ''ຕິອາທີສຸ (ສຸຯ ນິຯ ໑໙) ກຸຏີຕິ ອາຄໂຕຯ ຕສ຺ມາ ອິຘາປິ ໂສ ''ກຸຏິກາ''ຕິ ວຸຕ຺ໂຕຯ ອຕ຺ຕກາໂວ ຫິ ກຍ຺ຄາທີນີ ປຏິຈ຺ຈ ລພ຺ຠມານາ ເຄຫນາມິກາ ກຸຏິກາ ວິຍ ອຏ຺ຐິອາທີສລ຺ລິເຕ ປຖວີຘາຕຸອາທີເກ ຜສ຺ສາທີເກ ຈ ປຏິຈ຺ຈ ລພ຺ຠມາໂນ ''ກຸຏິກາ''ຕິ ວຸຕ຺ໂຕ, ຈິຕ຺ຕມກ຺ກຏສ຺ສ ນິວາສຠາວໂຕ ຈຯ ຍຖາຫ –

''ອຏ຺ຐິກງ຺ກລກຸຏິເວສາ, ມກ຺ກຏາວສໂຖ ອິຕິ;

ມກ຺ກໂຏ ປຎ຺ຈທ຺ວາຣາຍ, ກຸຏິກາຍ ປສກ຺ກິຍ;

ທ຺ວາເຣນານຸປຣິຍາຕິ, ຆຏ຺ຏຍນ຺ໂຕ ປຸນປ຺ປຸນ''ນ຺ຕິ ຈຯ

ສາ ປເນສາ ອຕ຺ຕກາວກຸຏິກາ ເຖຣສ຺ສ ຕິຕ຺ຕໍ ຉນ຺ນໍ ອຍ຺ຄນ຺ນຎ຺ຈ ອສໍວຣທ຺ວາຣານໍ ວເສນ ສມຕິ ວິຌ຺ຌນກສ຺ສ ຣາຄາ ທິອວສ຺ສຸຕສ຺ສ ປຎ຺ຎາຍ ສໍວຸຕຕ຺ຕາ ສມ຺ມເທວ ປິຫິຕຕ຺ຕາ ''ຉນ຺ນາ''ຕິ ວຸຕ຺ຕາຯ ເຕນາຫ ຠຄວາ – ''ໂສຕານໍ ສໍວຣໍ ພ຺ຣູມິ, ປຎ຺ຎາເຍເຕ ປິຘີຍເຣ''ຕິ (ສຸຯ ນິຯ ໑໐໔໑)ຯ ວຸຕ຺ຕນເຍນ ຉນ຺ນຕ຺ຕາ ເອວ ກິເລສທຸກ຺ຂາກາວໂຕ ນິຣາມິສສຸຂສມງ຺ຄິຕາຍ ຈ ສຸຂາ ສຸຂປ຺ປຕ຺ຕາ, ຕໂຕ ເອວ ຈ ນິວາຕາ ນິຫຕມານມທຖມ຺ກສາຣມ຺ກຕາຍ ນິວາຕວຸຕ຺ຕິກາຯ ອຍຎ຺ຈ ນໂຍ ''ມຍ຺ຫໍ ນ ສໍກິເລສຘມ຺ມານໍ ສໍວຣຕມຕ຺ເຕນ ສິທ຺ໂຘ, ອຖ ໂຂ ອຄ຺ຄມຄ຺ຄສມາຘິນາ ສຸຏ຺ຐຸ ສມາຫິຕຈິຕ຺ຕຕາຍ ເຈວ ອຄ຺ຄມຄ຺ຄປຎ຺ຎາຍ ສພ຺ພສໍໂຍຊເນຫິ ວິປ຺ປມຸຕ຺ຕຈິຕ຺ຕຕາຍ ຈາ''ຕິ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ ອາຫ ''ຈິຕ຺ຕໍ ເມ ສຸສມາຫິຕໍ ວິມຸຕ຺ຕ''ນ຺ຕິຯ ເອວໍຠູໂຕ ຈ ''ອິທານາ ຫໍ ກຕກຣຕີໂຍ''ຕິ ນ ອປ຺ໂປສ຺ສຸກ຺ໂກ ໂຫມິ, ອຖ ໂຂ ອາຕາປີ ວິຫຣາມິ, ສເທວກສ຺ສ ໂລກສ຺ສ ຫິຕສຸຂູປສໍຫາເຣ ອຸສ຺ສາຫຊາໂຕ ຠິກ຺ຂາຈາຣກາເລປີ ອນຸພຣໍ ພ຺ຣຫ຺ມວິຫາເຣເນວ ວິຫຣາມິຯ ຕສ຺ມາ ຕ຺ວມ຺ປີ, ເທວ, ປຊ຺ຊນ຺ນ ມຍ຺ຫໍ ປີຍໍ ກາຕຸການຕາຍປີ ວສ຺ສູປຊີວີນໍ ສຕ຺ຕານໍ ອນຸກມ຺ປາຍປີ ວສ຺ສ ສມ຺ມາ ຘາຣໍ ອນຸປ຺ປເວຈ຺ຉາຕີ ເອວເມຕ຺ຐ ອຕ຺ໂຐ ທຏ຺ຐພ຺ໂພຯ

ເອຕ຺ຐ ຈ ເຖໂຣ ''ຉນ຺ນາ ເມ ກຸຏິກາ ສຸຂາ ນິວາຕາ''ຕິ ອິມິນາ ໂລກິຍໂລກຸຕ຺ຕຣເກທໍ ອຕ຺ຕໂນ ອຘິສີລສິກ຺ຂໍ ທສ຺ເສຕິຯ ''ຈິຕ຺ຕໍ ເມ ສຸສມາຫິຕ''ນ຺ຕິ ອິມິນາ ອຘິຈິຕ຺ຕສິກ຺ຂໍຯ ''ວິມຸຕ຺ຕ''ນ຺ຕິ ອິມິນາ ອຘິປຎ຺ຎາສິກ຺ຂໍຯ ''ອາຕາປີ ວິຫຣາມີ''ຕິ ອິມິນາ ທິຏ຺ຐຘມ຺ມສຸຂວິຫາຣໍຯ ອຖ ວາ ''ຉນ຺ນາ ເມ ກຸຏິກາ ສຸຂາ ນິວາຕາ''ຕິ ອິມິນາ ອນິມິຕ຺ຕວິຫາຣໍ ທສ຺ເສຕິ ກິເລສວສ຺ສປິຘານມຸເຂນ ນິຈ຺ຈາທິນິມິຕ຺ຕຕ຺ຆາຏນທີປນໂຕຯ ''ຈິຕ຺ຕໍ ເມ ສຸສມາຫິຕ''ນ຺ຕິ ອິມິນາ ອປ຺ປຕິຫິຕວິຫາຣໍຯ ''ວິມຸຕ຺ຕ''ນ຺ຕິ ອິມິນາ ສຸຎ຺ຎຕວິຫາຣໍຯ ''ອາຕາປີ ວິຫຣາມີ''ຕິ ອິມິນາ ເຕສໍ ຕິຕ຺ຕໍ ວິຫາຣານໍ ອຘິຄມູປາຍໍຯ ປຖເມນ ວາ ໂທສປ຺ປຫານໍ, ທຸຕິເຍນ ຣາຄປ຺ປຫານໍ, ຕຕິເຍນ ໂມຫປ຺ປຫານໍຯ ຕຖາ ທຸຕິເຍນ ປຖມທຸຕິເຍຫິ ວາ ຘມ຺ມວິຫາຣສມ຺ປຕ຺ຕິໂຍ ທສ຺ເສຕິຯ ຕຕິເຍນ ວິມຸຕ຺ຕິສມ຺ປຕ຺ຕິໂຍຯ ''ອາຕາປີ ວິຫຣາມີ''ຕິ ອິມິນາ ປຣຫິຕປຏິປຕ຺ຕິຍໍ ອຕນ຺ທິຕກາວໍ ທສ຺ເສຕີຕິ ທຏ຺ຐພ຺ພໍຯ

ເອວໍ ''ຍຖານາມາ''ຕິ ຄາຖາຍ ວຸຕ຺ຕານໍ ຘມ຺ມວິຫາຣາທີນໍ ອິມາຍ ຄາຖາຍ ທສ຺ສິຕຕ຺ຕາ ຕຕ຺ຐ ອທສ຺ສິເຕສຸ ນາມໂຄຕ຺ເຕສຸ ນາມໍ ທສ຺ເສຕຸໍ ''ອິຕ຺ຐໍ ສຸທ''ນ຺ຕິອາທິ ວຸຕ຺ຕໍຯ ເຍ ຫິ ເຖຣາ ນາມມຕ຺ເຕນ ປາກຏາ, ເຕ ນາເມນ, ເຍ ໂຄຕ຺ຕມຕ຺ເຕນ ປາກຏາ, ເຕ ໂຄຕ຺ເຕນ, ເຍ ອຸຠຍຖາ ປາກຏາ, ເຕ ອຸຠເຍນປິ ທສ຺ສິສ຺ສ''ນ຺ຕິຯ ອຍໍ ປນ ເຖໂຣ ນາເມນ ອຠິລກ຺ຂິໂຕ, ນ ຕຖາ ໂຄຕ຺ເຕນາ ຕິ ''ອິຕ຺ຐໍ ສຸທໍ ອາຍສ຺ມາ ສຸຠູຕິ''ຕິ ວຸຕ຺ຕໍຯ ຕຕ຺ຐ ອິຕ຺ຐນ຺ຕິ ອິທໍ ປກາຣໍ, ອິມິນາ ອາກາເຣນາຕິ ອຕ຺ໂຐຯ ສຸທນ຺ຕິ ສຸ ອິທໍ, ສນ຺ຘິວເສນ ອິກາຣໂລໂປຯ ສູຕິ ຈ ນິປາຕມຕ຺ຕໍ, ອິທໍ ຄາຖນ຺ຕິ ໂຍຊນາຯ ອາຍສ຺ມາຕິ ປິຍວຈນເມຕໍ ຄຣຸຄາຣວສປ຺ປຕິສ຺ສວຈນເມຕໍຯ ສຸຠູຕີຕິ ນາມກິຕ຺ຕນໍຯ ໂສ ຫິ ສຣີຣສມ຺ປຕ຺ຕິຍາປິ ທສ຺ສນີໂຍ ປາສາທິໂກ, ຄຸຕສມ຺ປຕ຺ຕິຍາປີຯ ອິຕິ ສຸນ຺ທຣາຍ ສຣີຣາວຍວວິຠູຕິຍາ ສີລສມ຺ປຕ຺ຕິຍາທິວິຠູຕິຍາ ຈ ສມນ຺ນາຄຕຕ຺ຕາ ສຸຠູຕີຕິ ປຎ຺ຎາຍິຕ຺ຐ ສີລສາຣາທີທີຣຄຸຕໂຍຄໂຕ ເຖໂຣຯ ອກາສິຕ຺ຐາຕິ ກເຖສິຯ ກສ຺ມາ ປເນເຕ ມຫາເຖຣາ ອຕ຺ຕໂນ ຄຸເຕ ປກາເສນ຺ຕີຕິ? ອິມິນາ ທີເຘນ ອທ຺ຘຸນາ ອນຕິຄຕປຸພ຺ພໍ ປຣມຄມ຺ຠີຣໍ ອຕິວິຍ ສນ຺ຕໍ ປຕີຕໍ ອຕ຺ຕນາ ອຘິຄຕໍ ໂລກຸຕ຺ຕຣຘມ຺ມໍ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂິຕ຺ວາ ປີຕິເວຄສມຸສ຺ສາຫິເຕາທານວເສນ ສາສນສ຺ສ ນິຍ຺ຍານິກກາວວິກາວນວເສນ ຈ ປຣມປ຺ປິຈ຺ຉາ ອຣິຍາ ອຕ຺ຕໂນ ຄຸເຕ ປກາເສນ຺ຕິ, ຍຖາ ຕໍ ໂລກນາໂຖ ໂພຘເນຍ຺ຍຍອຊ຺ຌາສຍວເສນ ''ທສພລສມນ຺ນາຄໂຕ, ຠິກ຺ຂເວ, ຕຖາຄໂຕ ຈຕຸເວສາຣຊ຺ຊວິສາຣໂທ''ຕິອາທີນາ ອຕ຺ຕໂນ ຄຸເຕ ປກາເສຕິ, ເອວມຍໍ ເຖຣສ຺ສ ອຎ຺ຎາພ຺ຍາກຣຕຄາຖາ ໂຫຕີຕິຯ

ປຣມຕ຺ຖທີປນີຍາ ເຖຣຄາຖາສໍວຕ຺ຕນາຍ

ສຸກ຺ຕິຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຍ຺ຖິຕາຯ

໘ຯ ມຫາໂກຍ຺ຖິກຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ອຸປສນ຺ໂຕຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ມຫາໂກຍ຺ຖິກຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ຕສ຺ສ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ເຖໂຣ ປທຸມຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ຫໍສວຕີນຄເຣ ມຫາໂກຄກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິລ຺ລຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ມາຕາປິຕູນໍ ອຈ຺ຈເຍນ ກຸຍ຺ມ຺ພໍ ສຕ຺ຖເປຕ຺ວາ ຆຣາວາສໍ ວສນ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ປທຸມຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ກຄວໂຕ ຘມ຺ມເທສນາກາເລ ຫໍສວຕີນຄຣວາສິເກ ຄນ຺ຘມາລາທິຫຕ຺ເຖ ເຍນ ພຸທ຺ໂຘ ເຍນ ຘມ຺ໂມ ເຍນ ສງ຺ໂຆ, ຕນ຺ນິນ຺ເນ ຕປ຺ໂປ໌ເຕ ຕປ຺ປ຺ພ຺ກາເຣ ຄຈ຺ຉນ຺ເຕ ທິສ຺ວາ ມຫາຊເນນ ສທ຺ຘິ ອຸປຄໂຕ ສຕ຺ຖາຣໍ ເອກໍ ກິກ຺ຂຸໍ ປຝິສມ຺ກິທາປຕ຺ຕານໍ ອຄ຺ຄຍ຺ຖາເນ ຖເປນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ອຍໍ ກິຣ ອິມສ຺ມິ ສາສເນ ປຝິສມ຺ກິທາປຕ຺ຕານໍ ອຄ຺ໂຄ, ອໂຫ ວຕາ ຫມ຺ປິ ເອກສ຺ສ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສເນ ອຍໍ ວິຍ ປຝິສມ຺ກິທາປຕ຺ຕານໍ ອຄ຺ໂຄ ກເວຍ຺ຍ’’ນ຺ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ເທສນາປຣິໂຍສາເນ ວຸຍ຺ຖິຕາຍ ປຣິສາຍ ກຄວນ຺ຕໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ, ‘‘ກນ຺ເຕ, ສ຺ເວ ມຍ຺ຫໍ ກິກ຺ຂໍ ຄຕ຺ຫຖາ’’ຕິ ນິມນ຺ເຕສິຯ ສຕ຺ຖາ ອຘິວາເສສິຯ ໂສ ກຄວນ຺ຕໍ ອກິວາເທຕ຺ວາ ປທກ຺ຂິຕໍ ກຕ຺ວາ ສກນິເວສນໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສພ຺ພຣຕ຺ຕິໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ກິກ຺ຂຸສງ຺ຆສ຺ສ ຈ ນິສຊ຺ຊຍ຺ຖານໍ ຄນ຺ຘທາມມາລາທາມາທີຫີ ອລງ຺ກຣິຕ຺ວາ ປຕີຕໍ ຂາທນີຍໍ ໂກຊນີຍໍ ປຝິຍາທາເປຕ຺ວາ ຕສ຺ສາ ຣຕ຺ຕິຍາ ອຈ຺ຈເຍນ ສເກ ນິເວສເນ ກິກ຺ຂຸສຕສຫສ຺ສປຣິວາຣໍ ກຄວນ຺ຕໍ ວິວິຘຍາຄຸຂຊ຺ຊກປຣິວາຣໍ ນານາຣສສູປ຺ພ຺ຍລ຺ຊນໍ ຄນ຺ຘສາລິໂກຊນໍ ໂກເຊຕ຺ວາ ກຕ຺ຕກິຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ຈິນ຺ເຕສິ – ‘‘ມຫນ຺ຕໍ, ໂຂ, ອຫໍ ຖານນ຺ຕຣໍ ປຕ຺ເຖມິ ນ ໂຂ ປນ ມຍ຺ຫໍ ຍຸຕ຺ຕໍ ເອກທິວສເມວ ທານໍ ທຕ຺ວາ ຕໍ ຖານນ຺ຕຣໍ ປຕ຺ເຖຕຸໍ, ອນຸປຝິປາຝິຍາ ສຕ຺ຕ ທິວເສ ທານໍ ທຕ຺ວາ ປຕ຺ເຖສ຺ສາມີ’’ຕິ ຯ ໂສ ເຕເນວ ນິຍາເມນ ສຕ຺ຕ ທິວເສ ມຫາທານານິ ທຕ຺ວາ ກຕ຺ຕກິຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ທຸສ຺ສໂກຍ຺ຖາຄາຣໍ ວິວຣາເປຕ຺ວາ ອຸຕ຺ຕມໍ ຕິຈີວຣປ຺ປໂຫນກໍ ສຸຂຸມວຕ຺ຖໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ປາທມູເລ ຖເປຕ຺ວາ ກິກ຺ຂຸສຕສຫສ຺ສສ຺ສ ຈ ຕິຈີວຣໍ ທຕ຺ວາ ຕຖາຄຕໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ, ‘‘ກນ຺ເຕ, ໂຍ ໂສ ກິກ຺ຂຸ ຕຸມ຺ເຫຫິ ອິໂຕ ສຕ຺ຕມທິວສມຕ຺ຖເກ ເອຕທຄ຺ເຄ ຖປິໂຕ, ອຫມ຺ປິ ໂສ ກິກ຺ຂຸ ວິຍ ອນາຄເຕ ອຸປ຺ປຊ຺ຊນກພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສເນ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ປຝິສມ຺ກິທາປຕ຺ຕານໍ ອຄ຺ໂຄ ກເວຍ຺ຍ’’ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ປາທມູເລ ນິປຊ຺ຊິຕ຺ວາ ປຕ຺ຖນໍ ອກາສິຯ ສຕ຺ຖາ ຕສ຺ສ ປຕ຺ຖນາຍ ສມິຊ຺ຊນກາວໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ອນາຄເຕ ອິໂຕ ກປ຺ປສຕສຫສ຺ສມຕ຺ຖເກ ໂຄຕໂມ ນາມ ພຸທ຺ໂຘ ໂລເກ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິສ຺ສຕິ, ຕສ຺ສ ສາສເນ ຕວ ປຕ຺ຖນາ ສມິຊ຺ຊິສ຺ສຕີ’’ຕິ ພ຺ຍາກາສິຯ ວຸຕ຺ຕມ຺ປິ ເຈຕໍ ອປທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໑ຯ໔໔ຯ໔໑-໔໕໐) –

‘‘ປທຸມຸຕ຺ຕໂຣ ນາມ ຊິໂນ, ສພ຺ພໂລກວິທູ ມຸນິ;

ອິໂຕ ສຕສຫສ຺ສມ຺ຫິ, ກປ຺ເປ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິ ຈກ຺ຂຸມາຯ

‘‘ໂອວາທໂກ ວິລ຺ລາປໂກ, ຕາຣໂກ ສພ຺ພປາຕິນໍ;

ເທສນາກຸສໂລ ພຸທ຺ໂຘ, ຕາເຣສິ ຊນຕໍ ພຫຸໍຯ

‘‘ອນຸກມ຺ປໂກ ກາຣຸຕິໂກ, ຫິເຕສີ ສພ຺ພປາຕິນໍ;

ສມ຺ປຕ຺ເຕ ຕິຕ຺ຖິເຍ ສພ຺ເພ, ປລ຺ຈສີເລ ປຕິຍ຺ຖປີຯ

‘‘ເອວໍ ນິຣາກຸລໍ ອາສິ, ສຸລ຺ລຕໍ ຕິຕ຺ຖິເຍຫິ ຈ;

ວິຈິຕ຺ຕໍ ອຣຫນ຺ເຕຫິ, ວສີກູເຕຫິ ຕາທິກິຯ

‘‘ຣຕນານຍ຺ຖປລ຺ລາສໍ, ອຸຄ຺ຄໂຕ ໂສ ມຫາມຸນີ;

ກຎ຺ຈນຄ຺ຆິຍສງ຺ກາໂສ, ພາຕ຺ຕິໍສວຣລກ຺ຂໂຓຯ

“ວສ຺ສສຕສຫສ຺ສານິ, ອາຍຸ ວິຊ຺ຊຕິ ຕາວເທ;

ຕາວຕາ ຕິຏ຺ຐມາໂນ ໂສ, ຕາເຣສິ ຊນຕໍ ພຫຸໍຯ

“ຕທາຫໍ ຫໍສວຕິຍໍ, ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ເວທປາຣຄູ;

ອຸເປຈ຺ຈ ສພ຺ພໂລກຄ຺ຄໍ, ອສ຺ໂສສິໍ ຘມ຺ມເທສນໍຯ

“ຕທາ ໂສ ສາວກໍ ວີໂຣ, ປຠິນ຺ນມຕິໂຄຈຣໍ;

ອຕ຺ເຖ ຘມ຺ເມ ນິຣຸຕ຺ເຕ ຈ, ປຏິຠາເນ ຈ ໂກວິທໍຯ

“ຐເປສິ ເອຕທຄ຺ຄມ຺ຫິ, ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ມຸທິໂຕ ອຫໍ;

ສສາວກໍ ຊິນວຣໍ, ສຕ຺ຕາຫໍ ໂຠຊຍິໍ ຕທາຯ

“ທຸສ຺ເສຫຈ຺ຉາທຍິຕ຺ວານ, ສສິສ຺ສໍ ພຸທ຺ຘສາຄຣໍ;

ນິປຈ຺ຈ ປາທມູລມ຺ຫິ, ຕໍ ຐານໍ ປຕ຺ຖຍິໍ ອຫໍຯ

“ຕໂຕ ອໂວຈ ໂລກຄ຺ໂຄ, ປສ຺ສເຖຕໍ ທິຊຸຕ຺ຕມໍ;

ວິນຕໍ ປາທມູເລ ເມ, ກມໂລທຣສປ຺ປຠໍຯ

“ພຸທ຺ຘເສຏ຺ຐສ຺ສ ຠິກ຺ຂຸສ຺ສ, ຐານໍ ປຕ຺ຖຍເຕ ອຍໍ;

ຕາຍ ສທ຺ຘາຍ ຈາເຄນ, ສທ຺ຘມ຺ມສ຺ສວເນນ ຈຯ

“ສພ຺ພຕ຺ຖ ສຸຂິໂຕ ຫຸຕ຺ວາ, ສໍສຣິຕ຺ວາ ຠວາຠເວ;

ອນາຄຕມ຺ຫິ ອທ຺ຘາເນ, ລຈ຺ຉເສຕໍ ມໂນຣຖໍຯ

“ສຕສຫສ຺ສິໂຕ ກປ຺ເປ, ໂອກ຺ກາກກຸລສມ຺ຠໂວ;

ໂຄຕໂມ ນາມ ໂຄຕ຺ເຕນ, ສຕ຺ຖາ ໂລເກ ຠວິສ຺ສຕິຯ

“ຕສ຺ສ ຘມ຺ເມສຸ ທາຍາໂທ, ໂອຣໂສ ຘມ຺ມນິມ຺ມິໂຕ;

ໂກຏ຺ຐິໂກ ນາມ ນາເມນ, ເຫສ຺ສຕິ ສຕ຺ຖຸ ສາວໂກຯ

‘‘ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ມຸທິໂຕ ຫຸຕ຺ວາ, ຍາວຊີວໍ ຕທາ ຊິນໍ;

ເມຕ຺ຕຈິຕ຺ໂຕ ປຣິຈຣິໍ, ສໂຕ ປຎ຺ຎາ ສມາຫິໂຕຯ

‘‘ເຕນ ກມ຺ມວິປາເກນ, ເຈຕນາປຓິຘີຫິ ຈ;

ຊຫິຕ຺ວາ ມານຸສໍ ເທຫໍ, ຕາວຕິໍສມຄຈ຺ຉຫໍຯ

‘‘ສຕານໍ ຕິກ຺ຂຕ຺ຕຸຎ຺ຈ, ເທວຣຊ຺ຊມກາຣຍິໍ;

ສຕານໍ ປຎ຺ຈກ຺ຂຕ຺ຕຸຎ຺ຈ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕິ ອໂຫສຫໍຯ

‘‘ປເທສຣຊ຺ຊໍ ວິປຸລໍ, ຄຓນາໂຕ ອສງ຺ຂິຍໍ;

ສພ຺ພຕ຺ຖ ສຸຂິໂຕ ອາສິໍ, ຕສ຺ສ ກມ຺ມສ຺ສ ວາຫສາຯ

‘‘ທຸເວ ຠເວ ສໍສຣາມິ, ເທວຕ຺ເຕ ອຖ ມານຸເສ;

ອຎ຺ຎໍ ຄຕິໍ ນ ຄຈ຺ຉາມິ, ສຸຈິຓ຺ຓສ຺ສ ອິທໍ ຜລໍຯ

‘‘ທຸເວ ກຸເລ ປຊາຍາມິ, ຂຕ຺ຕິເຍ ອຖ ພ຺ຣາຫ຺ມເຓ;

ນີເຈ ກຸເລ ນ ຊາຍາມິ, ສຸຈິຓ຺ຓສ຺ສ ອິທໍ ຜລໍຯ

‘‘ປຈ຺ຉິເມ ຠເວ ສມ຺ປຕ຺ເຕ, ພ຺ຣຫ຺ມພນ຺ຘຸ ອໂຫສຫໍ;

ສາວຕ຺ຖິຍໍ ວິປ຺ປກຸເລ, ປຈ຺ຈາຊາໂຕ ມຫທ຺ຘເນຯ

‘‘ມາຕາ ຈນ຺ທວຕີ ນາມ, ປິຕາ ເມ ອສ຺ສລາຍໂນ;

ຍທາ ເມ ປິຕຣໍ ພຸທ຺ໂຘ, ວິນຍີ ສພ຺ພສຸທ຺ຘິຍາຯ

‘‘ຕທາ ປສນ຺ໂນ ສຸຄເຕ, ປພ຺ພຊິໍ ອນຄາຣິຍໍ;

ໂມຄ຺ຄລ຺ລາໂນ ອາຈຣິໂຍ, ອຸປ຺ຊ຺ຌາ ສາຣິສມ຺ຠໂວຯ

‘‘ເກເສສຸ ຉິຊ຺ຊມາເນສຸ, ທິຏ຺ຐິ ຉິນ຺ນາ ສມູລິກາ;

ນິວາເສນ຺ໂຕ ຈ ກາສາວໍ, ອຣຫຕ຺ຕມປາປຸຓິໍຯ

‘‘ອຕ຺ຖຘມ຺ມນິຣຸຕ຺ຕີສຸ, ປຏິຠາເນ ຈ ເມ ມຕິ;

ປ຺ຠິນ຺ນາ ເຕນ ໂລກຄ຺ເຄ, ເອຕທຄ຺ເຄ ຐເປສິ ມໍຯ

‘‘ອສນ຺ທິຍຸຄໍ ວິຍາກາສິ, ອຸປຕິສ຺ເສນ ປຸຈ຺ຈິໂຕ;

ປຏິສມ຺ភິທາສຸ ເຕນາຫໍ, ອត຺ໂត ສມ຺ພຸທ຺ធសាសនេ។

‘‘ກິເລសា ឈាបិតា ມយ຺ហំ, ກວາ សព຺ពេ សមូហតា;

ນາໂគវ ພន຺ធនំ ឆេត຺វា, វិហរាមិ អនាសវោ។

‘‘ສ຺វាគតំ វត មេ អាសិ, មម ពុទ຺ធស຺ស សន຺តិកេ;

ติស຺សោ វិជ຺ជា អនុប຺បត຺តា, កតំ ពុទ຺ធស຺ស សាសនំ។

‘‘ປຏິສມ຺ភិទា ចតស຺សោ, វិមោក຺ខាបិ ច អដ຺ឋិមេ;

ឆឡភិញ຺ញា សច຺ឆិកតា, កតំ ពុទ຺ធស຺ស សាសន’’ន຺តិ។

ເອວំ ໂສ ຕត຺ថ ຕត຺ថ ກເວ ປຸញ຺ញនាតសម຺ភារំ សម຺ភរន຺តោ ອປរាបរំ ເທວមនុស຺សេសុ សំសរន຺តោ ឥមស຺មឹ ពុទ຺ធុប຺បាទេ ສាវត຺ថិយំ ພ຺ราហ຺មណមហាសាលកុលេ និព຺ពត຺តិ។ ໂກដ຺ឋិតោតិស຺ស នាមំ អកំសុ។ ໂស វយប຺បត຺តោ តយោ វេទេ ឧគ຺គហេត຺វា ພ຺ราហ຺មណសិប຺បេ និប຺ផត຺តឹ គតោ ເອກទិវសំ ສត຺ថុ ສន຺តិកំ គន຺ត຺វា ធម຺មំ ສុត຺វា ປຏិលទ຺ធសទ຺ធោ ປព຺ពជិត຺វា ឧປសម຺បន຺ន ກាលតោ ປដ຺ឋាយ វិປស຺សនាយ កម຺មំ ករោន຺តោ សហ ປຏິສម຺ភិទាហិ អរហត຺តំ ປត຺វា ປຏິສម຺ភិទាសុ ចិណ຺ណវសី ហុត຺វា ອភិញ຺ញាតេ ອភិញ຺ញាតេ មហាថេរេ ឧປស຺ងຄមិត຺វា ປញ຺ហំ ປុច຺ឆន຺តោປិ ទសពលំ ឧປស຺ងຄមិត຺វា ປញ຺ហំ ປុច຺ឆន຺តោປិ ປຏິສម຺ភិ ທាស຺វេវ ປញ຺ហំ ປុច຺ឆិ។ ເອវមយំ ថេរោ តត຺ថ កតាធិការតាយ ចិណ຺ណវសីភាវេន ច ປຏິສម຺ភិទាປត຺តានំ អគ຺គោ ជាតោ។ អថ នំ សត຺ថា មហាវេទល຺លសុត຺តំ (ម។ និ។ ១។៤៤៩ អាទយោ) អដ຺ឋុប຺បត຺តឹ កត຺វា ປຏិសម຺ភិទាປត຺តានំ អគ຺គដ຺ឋានេ ឋ ປេសិ – ‘‘ເອតទគ຺គំ, ភិក຺ខវេ, មម សាវកានំ ភិក຺ខូនំ ປຏិសម຺ភិទាປត຺តានំ យទិទំ មហាកោដ຺ឋិកោ’’តិ (អ។ និ។ ១។២០៩, ២១៨)។ ໂສ អបរេន សមយេន វិមុត຺តិសុខំ ປຏិសំវេទេន຺តោ ឧទានវសេន –

៤។

‘‘ឧປសន຺តោ ឧປរតោ, មន຺តភាណី អនុទ຺ធតោ;

ធុនាតិ ປាປកេ ធម຺មេ, ទុមប຺បត຺តំវ មាលុតោ’’តិ។ –

ឥមំ គាថំ អភាសិ។

តត຺ថ ឧປសន຺តោតិ មនច຺ឆដ຺ឋានំ ឥន຺ទ຺រិយានំ ឧປសមេន និព຺ពិសេវនភាវាបាទនេន ឧປសន຺តោ។ ឧປរតោតិ សព຺ពស຺មា ປាປករណតោ ໂອរតោ វិរតោ។ មន຺តភាណីតិ មន຺តា វុច຺ចតិ ປញ຺ញា, តាយ ປន ឧប຺បរិក຺ខិត຺វា ភណតិតិ មន຺តភាណី, កាល វាទិអាទិភាវំ អវិស຺សជ຺ជេន຺តោយេវ ភណតីតិ អត຺ថោ។ មន຺តាគហណវសេន វា ភណតីតិ មន຺តភាណី, ទុព຺ភាសិតតោ វិនា អត຺តនោ ភាសនវសេន ចតុរង຺គសមន຺នាគតំ សុភាសិតំយេវ ភណតីតិ អត຺ថោ។ ញាតិអាទិវសេន អត຺តនោ អនុក຺កំសនតោ ន ឧទ຺ធតោតិ អនុទ຺ធតោ អថ វា តិណ຺ណំ កាយទុច຺ចរិតានំ ឧປសមេន តតោ ປຏិវិរតិយា ឧປសន຺តោ, តិណ຺ណំ មនោទុច຺ចរិតានំ ឧປរមណេន ປជហនេន ឧປរតោ, ចតុន຺នំ វចីទុច຺ចរិតានំ អប຺បវត຺តិយា ປរិមិតភាណីតាយ មន຺តភាណី, តិវិធទុច຺ចរិតនិមិត຺ត ເហតុប຺បជ຺ជនកស຺ស ឧទ຺ធច຺ចស຺ស អភាវតោ អនុទ຺ធតោ។ ເອវំ ປន តិវិធទុច຺ចរិតប຺បហានេន សុទ຺ធេ សីលេ ປតិដ຺ឋិតោ, ឧទ຺ធច຺ចប຺បហានេន សមាហិតោ, តេនេវ សមាធិំ ປទដ຺ឋានំ កត຺វា វិປស຺សនំ វឌ຺ឍេត຺វា មគ຺គប຺បដិប຺បាដិយា ធុនាតិ ປាປកេ

ສມຸເມ ລາມກຍຸເຖຸນ ປາປເກ ສພຸເພປີ ສໍກິເລສສມຸເມ ນິທຸສຸນາຕິ, ສມຸຈເລທວເສນ ປຊຫຕິ ฯ ຍຖາ ກື? ທຸມປຕຸຕໍວ ມາລຸໂຕ, ຍຖາ ນາມ ທຸມສຸສ ຣຸກຸຂສຸສ ປຕຸຕໍ ປຕຸທຸປລາສໍ ມາລຸໂຕ ວາໂຕ ສຸນາຕິ, ພນຸສນໂຕ ວິໂຍເຊນຸໂຕ ນີຫຣຕິ, ເອວໍ ຍຖາວຸຕຸຕປຜິປຕຸຕິຍໍ ຄິໂຕ ປາປສມຸເມ ອຕຸຕໂນ ສນຸຕານໂຕ ນີຫຣຕິ, ເອວມຍໍ ເຖຣສຸສ ອຄຸຄາປເທເສນ ອຄຸຄາພຸຍາກຣຕາ ຄາຖາປີ ໂຫຕີຕິ ເວທິຕພຸພາฯ

ເອຕຸຖ ຈ ກາຍວຈີທຸຈຈຣິຕປຸປຫານວຈເນນ ປໂຍຄສຸທຸຣີ ທສຸເສຕິ, ມໂນທຸຈຈຣິຕປຸປຫານວຈເນນ ອາສຍສຸທຸຣີฯ ເອວໍ ປໂຍຄາສຍສຸທຸສສຸສ "ອນຸທຸສໂຕ"ຕິ ອິມິນາ ອຸທຸສຈຈາກາວວຈເນນ ຕເທກຍຸຖຕາຍ ນິວຣຕາປຸປຫານໍ ທສຸເສຕິฯ ເຕສຸ ປໂຍຄສຸທຸສິຍາ ສີລສມຸປຕຸຕິ ວິກາວິຕາ, ອາສຍສຸທຸສິຍາ ສມຖກາວນາຍ ອຸປການກສມຸມປຣິສຸຄໂທ, ນິວຣຕາປຸປຫາເນນ ສມາສິກາວນາ, "ສຸນາຕິ ປາປເກ ສມຸເມ"ຕິ ອິມິນາ ປຄຸຄາກາວນາ ວິກາວິຕາ ໂຫຕີฯ ເອວໍ ອສິສີລສິກຸຂາທໂຍ ຕິສຸໂສ ສິກຸຂາ, ຕິວິສກລຸຍາຕໍ ສາສນໍ, ຕທງຄປຸປຫານາທີນິ ຕີຕິ ປຫານານິ, ອນຸຕທຸວຍປຣິວຊຊເນນ ສທຸຣີ ມຊຊິມາຍ ປຜິປຕຸຕິຍາ ປຜິປຊຊນໍ, ອປາຍກວາທີນໍ ສມຕິກຸກມນູປາໂຍ ຈ ຍຖາຣຫໍ ນິທຸສາເຣຕຸວາ ໂຍເຊຕພຸພາฯ ອິມິນາ ນເຍນ ເສສຄາຖາສຸປີ ຍຖາຣຫໍ ອຕຸຖໂຍຊນາ ເວທິຕພຸພາฯ ອຕຸຖມຕຸຕເມວ ປນ ຕຕຸຖ ຕຕຸຖ ອປຸພຸພໍ ວຕຸຕາຍິສຸສາມฯ "ອິຕຸຖໍ ສຸທໍ ອາຍສຸມາ ມຫາໂກຍຸຄິໂກ"ຕິ ອິທໍ ປູຊາວຈນໍ, ຍຖາ ຕໍ ມຫາໂມຄຸຄລຸລາໂນຕິฯ

ມຫາໂກຍຸຄິກຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຍຸຄິຕາฯ

໓ฯ ກງຂາເຣວຕຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ປຄຸຄໍ ອິມໍ ປສຸສາຕິ ອາຍສຸມໂຕ ກງຂາເຣວຕສຸສ ຄາຖາฯ ກາ ອຸປຸປຕຸຕິ? ອຍມຸປີ ເຖໂຣ ປທຸມຸຕຸຕຣກາຄວໂຕ ກາເລ ຫໍສວຕິນຄເຣ ພຸຣາຫຸມຕມຫາສາລກຸເລ ນິພຸພຕຸໂຕฯ ເອກທິວສໍ ພຸທຸສານໍ ສມຸມເທສນາກາເລ ເຫຍຸຖາ ວຸຕຸຕນເຍນ ມຫາຊເນນ ສທຸຣີ ວິຫາຣໍ ຄນຸຕຸວາ ປຣິສປຣິຍນຸເຕ ຄິໂຕ ສມຸມໍ ສຸຕາບໂຕ ສຕຸຖາຣໍ ເອກໍ ກິກຸຂໍ ຊານາກິຣຕານໍ ອຄຸຄຍຸຖາເນ ຄເປນຸຕໍ ທິສຸວາ "ມຍາປີ ອນາຄເຕ ເອວຣູເປນ ກວິຕຸໍ ວຍຸຍຕີ"ຕິ ຈິນຸເຕຕຸວາ ເທສນາວສາເນ ສຕຸຖາຣໍ ນິມນຸເຕຕຸວາ ເຫຍຸຖາ ວຸຕຸຕນເຍນ ມຫາສກຸກາຣໍ ກຕຸວາ ກຄວນຸຕໍ ອາຫ – "ກນຸເຕ, ອຫໍ ອິມິນາ ອສິກາຣກມຸເມນ ອຄຸຄໍ ສມຸປຕຸຕີ ນ ປຕຸເຖມິ, ຍຖາ ປນ ໂສ ກິກຸຂຸ ຕຸມຸເຫທີ ອິໂຕ ສຕຸຕມທິວສມຕຸຖເກ ຊາຍີນໍ ອຄຸຄຍຸຖາເນ ຄປິໂຕ, ເອວໍ ອຫມຸປີ ອນາຄເຕ ເອກສຸສ ພຸທຸສສຸສ ສາສເນ ຊາຍີນໍ ອຄຸໂຄ ກເວຍຸຍ"ນຸຕິ ປຕຸຖນມກາສິฯ ສຕຸຖາ ອນາຄຕໍ ໂອໂລເກຕຸວາ ນິປຸຜຊຊນກາວໍ ທິສຸວາ "ອນາຄເຕ ກປຸປສຕສຫສຸສາວສາເນ ໂຄຕໂມ ນາມ ພຸທຸໂສ ອຸປຸປຊຊິສຸສຕິ, ຕສຸສ ສາສເນ ຕຸວໍ ຊາຍີນໍ ອຄຸໂຄ ກວິສຸສສີ"ຕິ ພຸຍາກຣິຕຸວາ ປກຸກາມິฯ

ໂສ ຍາວຊີວໍ ກລຸຍາຕກມຸມໍ ກຕຸວາ ກປຸປສຕສຫສຸສໍ ເທວມນຸສຸເສສຸ ສໍສຣິຕຸວາ ອມຸຫາກໍ ກຄວໂຕ ກາເລ ສາວຕຸຖິນຄເຣ ມຫາໂກຄກຸເລ ນິພຸພຕຸໂຕ ປຈຸຈາກາຕຸຕໍ ສມຸມສຸສວນຕຸຖໍ ຄຈຸຈນເຕນ ມຫາຊເນນ ສທຸຣີ ວິຫາຣໍ ຄນຸຕຸວາ ປຣິສປຣິຍນຸເຕ ຄິໂຕ ທສພລສຸສ ສມຸມກາຖໍ ສຸຕຸວາ ປຜິລທຸສສທຸໂສ ປພຸພຊິຕຸວາ ອຸປສມຸປທໍ ລກິຕຸວາ ກມຸມຍຸຖານໍ ກຖາເປຕຸວາ ຊານປຣິກມຸມໍ ກໂຣນຸໂຕ ຊານລາກີ ຫຸຕຸວາ ຊານໍ ປາທກໍ ກຕຸວາ ອຣຫຕຸຕໍ ປາປຸຕິฯ ໂສ ເຍກຸຍຸເຍນ ທສພເລນ ສມາປຊຊິຕພຸພສມາປຕຸຕີ ສມາປຊຊນຸໂຕ ອໂທຣຕຸຕໍ ຊາເນສຸ ຈິຕຸຕາວສີ ອໂຫສິฯ ອຖ ນໍ ສຕຸຖາ "ເອຕທຄຸຄໍ, ກິກຸຂເວ, ມມ ສາວການໍ ກິກຸຂູນໍ ຊາຍີນໍ ຍທິທໍ ກງຂາເຣວໂຕ"ຕິ (ອ. ນິ. ໑.໑໙໗, ໒໐໔) ຊາຍີນໍ ອຄຸຄຍຸຖາເນ ຄເປສິฯ ວຸຕຸຕມຸປີ ເຈຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໒.໕໔.໓໔-໕໓) –

"ປທຸມຸຕຸຕໂຣ ນາມ ຊິໂນ, ສພຸພສມຸເມສຸ ຈກຸຂຸມາ;

ອິໂຕ ສຕສຫສຸສມຸຫິ, ກປຸເປ ອຸປຸປຊຊິ ນາຍໂກฯ

"ສີຫຫນຸ ພຸຣຫຸມຄິໂຣ, ຫໍສທຸນຸທຸກິນິສຸສໂນ;

ນາຄວິກຸກນຸຕຄມໂນ, ຈນຸທສູຣາສິກປຸປໂກฯ

“ມຫາມຕິ ມຫາວີໂຣ, ມຫາຎາຓີ ມຫາພໂລ;

ມຫາກາຣຸຓິໂກ ນາໂຖ, ມຫາຕມປນູທໂນ។

“ສ ກທາຈິ ຕິໂລກຄ຺ໂຄ, ເວເນຍ຺ຍໍ ວິນຍໍ ພຫຸໍ;

ຘມ຺ມໍ ເທເສສິ ສມ຺ພຸທ຺ໂຘ, ສຕ຺ຕາສຍວິທູ ມຸນີ។

“ຎາຓິໍ ຎານຣຕໍ ວີຣໍ, ອຸປ຺ສນ຺ຕໍ ອນາວິລໍ;

ວຕ຺ຕາຍນ຺ໂຕ ປຣິສຕິໍ, ໂຕເສສິ ຊນຕໍ ຊິໂນ។

“ຕທາຫໍ ຫໍສວຕິຍໍ, ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ເວທປາຣຄູ;

ຘມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວານ ມຸທິໂຕ, ຕໍ ຐານມຠິປ຺ຕ຺ຖຍິໍ។

“ຕທາ ຊິໂນ ວິຍາກາສິ, ສງ຺ຆມຊ຺ເຌ ວິນາຍໂກ;

ມຸທິໂຕ ໂຫຫິ ຕ຺ວໍ ພ຺ຣຫ຺ເມ, ລຈ຺ຉເສ ຕໍ ມໂນຣຖໍ។

“ສຕສຫສ຺ສິໂຕ ກປ຺ເປ, ໂອກ຺ກາກກຸລສມ຺ຠໂວ;

ໂຄຕໂມ ນາມ ໂຄຕ຺ເຕນ, ສຕ຺ຖາ ໂລເກ ຠວິສ຺ສຕິ។

“ຕສ຺ສ ຘມ຺ເມສຸ ທາຍາໂທ, ໂອຣໂສ ຘມ຺ມນິມ຺ມິໂຕ;

ເຣວໂຕ ນາມ ນາເມນ, ເຫສ຺ສຕິ ສຕ຺ຖຸ ສາວໂກ។

“ເຕນ ກມ຺ເມນ ສຸກເຕນ, ເຈຕນາປຓິຘີຫິ ຈ;

ຊຫິຕ຺ວາ ມານຸສໍ ເທຫໍ, ຕາວຕິໍສມຄຈ຺ຉຫໍ។

“ປຈ຺ຉິເມ ຈ ຠເວ ທານິ, ຊາໂຕຫໍ ໂກລິເຍ ປຸເຣ;

ຂຕ຺ຕິເຍ ກຸລສມ຺ປນ຺ເນ, ອິທ຺ເຘ ຜີເຕ ມຫທ຺ຘເນ។

“ຍທາ ກປິລວຕ຺ຖຸສ຺ມິໍ, ພຸທ຺ໂຘ ຘມ຺ມມເທສຍິ;

ຕທາ ປສນ຺ໂນ ສຸຄເຕ, ປພ຺ພຊິໍ ອນຄາຣິຍໍ។

“ກງ຺ຂາ ເມ ພຫຸລາ ອາສິ, ກປ຺ປາກປ຺ເປ ຕຫິໍ ຕຫິໍ;

ສພ຺ພໍ ຕໍ ວິນຍິ ພຸທ຺ໂຘ, ເທເສຕ຺ວາ ຘມ຺ມມຸຕ຺ຕມໍ.

''ຕໂຕທໍ ຕິຕ຺ຕສໍສາໂຣ, ຕທາ ຌານສຸເຂ ຣໂຕ;

ວິຫຣາມິ ຕທາ ພຸທ຺ໂຘ, ມໍ ທິສ຺ວາ ເອຕທພ຺ຣວີ.

''ຍາ ກາຈິ ກຽຂາ ອິຘ ວາ ຫຸຣໍ ວາ, ສເວທິຍາ ວາ ປ຺ຣເວທິຍາ ວາ;

ເຍ ຌາຍິໂນ ຕາ ປ຺ຊຫນ຺ຕິ ສພ຺ພາ, ອາຕາປິໂນ ພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍໍ ຈຣນ຺ຕາ.

''ສຕສຫສ຺ເສ ກຕໍ ກມ຺ມໍ, ຜລໍ ທສ຺ເສສິ ເມ ອິຘ;

ສຸມຸຕ຺ໂຕ ສຣເວໂຄວ, ກິເລເສ ຌາປຍີ ມມ.

''ຕໂຕ ຌານຣຕ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ, ພຸທ຺ໂຘ ໂລກນ຺ຕຄູ ມຸນິ;

ຌາຍິນໍ ກິກ຺ຂູນໍ ອຄ຺ໂຄ, ປຄ຺ຄເປສິ ມຫາມຕິ.

''ກິເລສາ ຌາປິຕາ ມຍ຺ທໍ, ກວາ ສພ຺ເພ ສມູຫຕາ;

ນາໂຄວ ພນ຺ຘນໍ ເຉຕ຺ວາ, ວິຫຣາມິ ອນາສໂວ.

''ສ຺ວາຄຕໍ ວຕ ເມ ອາສິ, ມມ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ;

ຕິສ຺ໂສ ວິຊ຺ຊາ ອນຸປ຺ປ຺ຕ຺ຕາ, ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນໍ.

''ປຝິສມ຺ກິທາ ຈຕສ຺ໂສ, ວິໂມກ຺ຂາປີ ຈ ອຝ຺ຖິເມ;

ຉລຸອກິຄ຺ຄາ ສຈ຺ຌິກຕາ, ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ''ນ຺ຕິ.

ຕຖາ ກຕກິຈ຺ໂຈ ປນາຍໍ ມຫາເຖໂຣ ປ຺ຸພ຺ເພ ທິຝຣຕ຺ຕໍ ອຕ຺ຕໂນ ກຽຂາປກຕຈິຕ຺ຕຕໍ ອິທານິ ສພ຺ພໂສ ວິຄຕກຽຂຕຄ຺ຈ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂິຕ຺ວາ ''ອໂຫ ນູນ ມຍ຺ທໍ ສຕ຺ຖຸໂນ ເທສນານຸກາໂວ, ເຕເນຕຣທິ ເອວໍ ວິຄຕກຽໂຂ ອຊ຺ຊຕ຺ຕໍ ວູປສນ຺ຕຈິຕ຺ໂຕ ຌາໂຕ''ຕິ ສຄ຺ຌາຕພຫຸມາໂນ ກາຄວໂຕ ປຄ຺ຄໍ ປສໍສນ຺ໂຕ ''ປຄ຺ຄໍ ອິມໍ ປສ຺ສາ''ຕິ ອິມໍ ຄາຖມາຫ.

໓. ຕຕ຺ຖ ປຄ຺ຄນ຺ຕິ ປກາເຣ ຌານາຕິ, ປກາເຣທິ ຄາເປຕີຕິ ຈ ປຄ຺ຄາ. ເວເນຍ຺ຍານໍ ອາສຍານຸສຍຈຣິຍາຘິມຸຕ຺ຕິອາທິປ຺ປກາເຣ ຘມ຺ມານໍ ກຸສລາທິເກ ຂນ຺ຘາທິເກ ຈ ເທເສຕພ຺ພປ຺ປກາເຣ ຌານາຕິ, ຍຖາສກາວໂຕ ປຝິວິຊ຺ຊຕິ, ເຕທິ ຈ ປກາເຣທິ ຄາເປຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ. ສຕ຺ຖຸ ເທສນາຄາຕຄ຺ທິ ອິຘາຘິປ຺ເປຕໍ, ເຕນາຫ ''ອິມ''ນ຺ຕິ. ຕຄ຺ທິ ອຕ຺ຕນິ ສິທ຺ເຘນ ເທສນາພເລນ ນຍຄ຺ຄາຫໂຕ ປຈ຺ຈກ຺ຂໍ ວິຍ ອຸປຝ຺ຖິຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ''ອິມ''ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ. ຍທຄ຺ເຄນ ວາ ສຕ຺ຖຸ ເທສນາຄາຕໍ ສາວເກທິ ນຍໂຕ ຄຍ຺ຫຕິ, ຕທຄ຺ເຄນ ອຕ຺ຕໂນ ວິສເຍ ປຝິເວຘຄາຕມ຺ປິ ນຍໂຕ ຄຍ຺ຫເຕວ. ເຕນາຫ ອາຍສ຺ມາ ຘມ຺ມເສນາປຕິ – ''ອປິຈ ເມ, ກນ຺ເຕ, ຘມ຺ມນ຺ວໂຍ ວິທິໂຕ''ຕິ (ທີ. ນິ. ໒.໑໔໓; ໓.໑໔໓). ປສ຺ສາຕິ ວິມ຺ຫຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ອນິຍມໂຕ ອາລປຕິ ອຕ຺ຕໂນເຍວ ວາ ຈິຕ຺ຕໍ, ຍຖາຫ ກຄວາ ອຸທາເນນ຺ໂຕ – ''ໂລກມິມໍ ປສ຺ສ; ປ຺ຸຖູ ອວິຊ຺ຊາຍ ປເຣຕໍ ກູຕໍ ກູຕຣຕໍ ກວາ ອປ຺ຣິມຸຕ຺ຕ''ນ຺ຕິ (ອຸທາ. ໓໐). ຕຖາຄຕານນ຺ຕິ ຕຖາ ອາຄມນາທິອຕ຺ເຖນ ຕຖາຄຕານໍ. ຕຖາ ອາຄໂຕຕິ ທິ ຕຖາຄໂຕ, ຕຖາ ຄໂຕຕິ ຕຖາຄໂຕ, ຕຖລກ຺ຂຕໍ ອາຄໂຕຕິ ຕຖາຄໂຕ, ຕຖຘມ຺ເມ ຍາຖາວໂຕ ອກິສມ຺ພຸທ຺ໂຘຕິ ຕຖາຄໂຕ, ຕຖທສ຺ສິຕາຍ ຕຖາຄໂຕ, ຕຖວາທິຕາຍ ຕຖາຄໂຕ,

ຕຖາກາຣິຕາຍ ຕຖາຄໂຕ, ອຠິຠວນຏ຺ເຐນ ຕຖາຄໂຕຕິ ເອວໍ ອຏ຺ຐຫິ ກາຣເຓຫິ ຠຄວາ ຕຖາຄໂຕຯ ຕຖາຍ ອາຄໂຕຕິ ຕຖາຄໂຕ, ຕຖາຍ ຄໂຕຕິ ຕຖາຄໂຕ, ຕຖລກ຺ຂຓໍ ຄໂຕຕິ ຕຖາຄໂຕ, ຕຖານິ ອາຄໂຕຕິ ຕຖາຄໂຕ, ຕຖາວິໂຣຕິ ຕຖາຄໂຕ, ຕຖາ ປວຕ຺ຕິໂຕຕິ ຕຖາຄໂຕ, ຕເຖຫິ ອາຄໂຕຕິ ຕຖາຄໂຕ , ຕຖາ ຄຕຠາເວນ ຕຖາຄໂຕຕິ ເອວມ຺ປິ ອຏ຺ຐຫິ ກາຣເຓຫິ ຠຄວາ ຕຖາຄໂຕຕິ ອຍເມຕ຺ຖ ສງ຺ເຂໂປຯ ວິຕ຺ຖາໂຣ ປນ ປຣມຕ຺ຖທີປນິຍາ ອຸທານຏ຺ຐກຖາຍ (ອຸທາຯ ອຏ຺ຐຯ ໑໘) ອິຕິວຸຕ຺ຕກຏ຺ຐກຖາຍ (ອິຕິວຸຯ ອຏ຺ຐຯ ໓໘) ຈ ວຸຕ຺ຕນເຍເນວ ເວທິຕພ຺ໂພຯ

ອິທານິ ຕສ຺ສາ ປຎ຺ຎາຍ ອສາຘາຣຓວິເສສໍ ທສ຺ເສຕຸໍ “ອຕ຺ຖິ ຍຖາ”ຕິອາທິ ວຸຕ຺ຕໍຯ ຍຖາ ອຕ຺ຖີຕິ ອຸປມາວຈນໍຯ ຍຖາຕິ ຕສ຺ສ ອຸປມາກາຣທສ຺ສນໍຯ ປຊ຺ຊລິໂຕຕິ ອຸປເມຍ຺ເຍນ ສມ຺ພນ຺ຘທສ຺ສນໍຯ ນິສີເຖຕິ ກິຈ຺ຈກຣຓກາລທສ຺ສນໍຯ ອຍຎ຺ເຫຕ຺ຖ ອຕ຺ໂຖ – ຍຖາ ນາມ ນິສີເຖ ຣຕ຺ຕິຍໍ ຈຕຸຣງ຺ຄສມນ຺ນາຄເຕ ອນ຺ຘກາເຣ ວຕ຺ຕມາເນ ອຸນ຺ນເຕ ຐາເນ ປຊ຺ຊລິໂຕ ອຕ຺ຖິ ຕສ຺ມິໍ ປເທເສ ຕຍຄ຺ຄໍ ວິຘມນ຺ຕໍ ຕິຏ຺ຐຕິ, ເອວເມວ ຕຖາຄຕານໍ ອິມໍ ເທສນາຎາຓສງ຺ຂາຕໍ ສພ຺ພໂສ ເວເນຍ຺ຍານໍ ສໍສຍຕມໍ ວິຘມນ຺ຕໍ ປຎ຺ຎໍ ປສ຺ສາຕິຯ ຍໂຕ ເທສນາວິລາເສນ ສຕ຺ຕານໍ ຎາຓມຍໍ ອາໂລກໍ ເທນ຺ຕີຕິ ອາໂລກທາຯ ປຎ຺ຎາມຍເມວ ຈກ຺ຂຸໍ ທທນ຺ຕີຕິ ຈກ຺ຂຸທາຯ ຕທຸຠຍມ຺ປິ ກງ຺ຂາວິນຍປທຏ຺ຐານເມວ ກຕ຺ວາ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ “ເຍ ອາຄຕານໍ ວິນຍນ຺ຕິ ກງ຺ຂ”ນ຺ຕິ ອາຫ, ເຍ ຕຖາຄຕາ ອຕ຺ຕໂນ ສນ຺ຕິກໍ ອາຄຕານໍ ອຸປຄຕານໍ ເວເນຍ຺ຍານໍ “ອໂຫສິ ນຸ ໂຂ ອຫມຕີຕມທ຺ຘານ”ນ຺ຕິອາທິນຍປ຺ປວຕ຺ຕໍ (ມຯ ນິຯ ໑ຯ໑໘; ສໍຯ ນິຯ ໒ຯ໒໐) ໂສຬສວຕ຺ຖຸກໍ, “ພຸທ຺ເຘ ກງ຺ຂຕິ ຘມ຺ເມ ກງ຺ຂຕິ”ຕິອາທິນຍປ຺ປວຕ຺ຕໍ (ຘຯ ສຯ ໑໐໐໘) ອຏ຺ຐວຕ຺ຖຸກຎ຺ຈ ກງ຺ຂໍ ວິຈິກິຈ຺ຉໍ ວິນຍນ຺ຕິ ເທສນານຸຠາເວນ ອນວເສສໂຕ ວິຘມນ຺ຕິ ວິທ຺ຘໍເສນ຺ຕິຯ ວິນຍກ຺ກກິຈ຺ຈສງ຺ຂາຕາ ປນ ກງ຺ຂາ ຕພ຺ພິນເຍເນວ ວິນີຕາ ໂຫນ຺ຕີຕິຯ

ອປໂຣ ນໂຍ – ຍຖາ ອຕ຺ຖິ ນິສີເຖ ຣຕ຺ຕິຠາເຄ ປຊ຺ຊລິໂຕ ປຓ຺ຑຣຊາໂລ ສມຸຊ຺ຊລໍ ອຸຈ຺ຈາສເນ ຐິຕານໍ ໂອກາສທານມຕ຺ເຕນ ອນ຺ຘກາຣໍ ວິຘມິຕ຺ວາ ສມວິສມໍ ວິຠາເວນ຺ໂຕ ອາໂລກໂທ ໂຫຕິຯ ອຈ຺ຈາສນ຺ເນ ປນ ຐິຕານໍ ຕໍ ສຸປາກຏໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ຈກ຺ຂຸກິຈ຺ຈກຣຓໂຕ ຈກ຺ຂຸໂທ ນາມ ໂຫຕິ, ເອວເມວ ຕຖາຄໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ຘມ຺ມກາຍສ຺ສ ທູເຣ ຐິຕານໍ ອກຕາຘິກາຣານໍ ປຎ຺ຎາປຊ຺ໂຊເຕນ ໂມຫນ຺ຘກາຣໍ ວິຘມິຕ຺ວາ ກາຍວິສມາທິສມວິສມໍ ວິຠາເວນ຺ໂຕ ອາໂລກທາ ຠວນ຺ຕິ, ອາສນ຺ເນ ຐິຕານໍ ປນ ກຕາຘິກາຣານໍ ຘມ຺ມຈກ຺ຂຸໍ ອຸປ຺ປາເທນ຺ໂຕ ຈກ຺ຂຸທາ ຠວນ຺ຕິຯ ເຍ ເອວໍຠູຕາ ອຕ຺ຕໂນ ວຈີໂຄຈຣໍ ອາຄຕານໍ ມາທິສານມ຺ປິ ກງ຺ຂາພຫຸລານໍ ກງ຺ຂໍ ວິນຍນ຺ຕິ ອຣິຍມຄ຺ຄສມຸປ຺ປາທເນນ ວິຘມນ຺ຕິ, ເຕສໍ ຕຖາຄຕານໍ ປຎ຺ຎໍ ຎາຓາຕິສຍໍ ປສ຺ສາຕິ ໂຍຊນາຯ ເອວມຍໍ ເຖຣສ຺ສ ອຕ຺ຕໂນ ກງ຺ຂາວິຕຣຓປ຺ປກາສເນນ ອຎ຺ຎາພ຺ຍາກຣຓຄາຖາປິ ໂຫຕິຯ ອຍຎ຺ຫິ ເຖໂຣ ປຸຖຸຊ຺ຊນກາເລ ກປ຺ປິເຍປິ ກຸກ຺ກຸຈ຺ຈໂກ ຫຸຕ຺ວາ ກງ຺ຂາພຫຸລຕາຍ “ກງ຺ຂາເຣວໂຕ”ຕິ ປຎ຺ຎາໂຕ, ປຈ຺ຉາ ຂີຓາສວກາເລປິ ຕເຖວ ໂວຫຣິຍຕ຺ຖຯ ເຕນາຫ – “ອິຕ຺ຖໍ ສຸທໍ ອາຍສ຺ມາ ກງ຺ຂາເຣວໂຕ ຄາຖໍ ອຠາສິຕ຺ຖາ”ຕິຯ ຕໍ ວຸຕ຺ຕຕ຺ຖເມວຯ

ກງ຺ຂາເຣວຕຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາຯ

໔ຯ ປຸຓ຺ຓຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ສພ຺ຠິເຣວ ສມາເສຖາຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ປຸຓ຺ຓຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍໍ ກິຣ ປທຸມຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ທສພລສ຺ສ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິໂຕ ປຸເຣຕຣເມວ ຫໍສວຕີນຄເຣ ພ຺ຣາຫ຺ມຓມຫາສາລກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ ອນຸກ຺ກເມນ ວິຎ຺ຎຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ສຕ຺ຖຣິ ໂລເກ ອຸປ຺ປຊ຺ຊນ຺ເຕ ເອກທິວສໍ ພຸທ຺ຘານໍ ຘມ຺ມເທສນາກາເລ ເຫຏ຺ຐາ ວຸຕ຺ຕນເຍນ ມຫາຊເນນ ສທ຺ຘິໍ ວິຫາຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປຣິສປຣິຍນ຺ເຕ ນິສີທິຕ຺ວາ ຘມ຺ມໍ ສຸຓນ຺ໂຕ ສຕ຺ຖາຣໍ ເອກໍ ຠິກ຺ຂຸໍ ຘມ຺ມກຖິການໍ ອຄ຺ຄຏ຺ຐາເນ ຐເປນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ “ມຍາປິ ອນາຄເຕ ເອວຣູເປນ ຠວິຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີ”ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ເທສນາວສາເນ ວຸຏ຺ຐິຕາຍ ປຣິສາຍ ສຕ຺ຖາຣໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ນິມນ຺ເຕຕ຺ວາ ເຫຏ຺ຐາ ວຸຕ຺ຕນເຍເນວ ມຫາສກ຺ກາຣໍ ກຕ຺ວາ ຠຄວນ຺ຕໍ ເອວມາຫ – “ຠນ຺ເຕ, ອຫໍ ອິມິນາ ອຘິກາຣກມ຺ເມນ ນ ອຎ຺ຎໍ ສມ຺ປຕ຺ຕິໍ ປຕ຺ເຖມິຯ ຍຖາ ປນ ໂສ ຠິກ຺ຂຸ ອິໂຕ ສຕ຺ຕມທິວສມຕ຺ຖເກ ຘມ຺ມກຖິການໍ ອຄ຺ຄຏ຺ຐາເນ ຐປິໂຕ, ເອວໍ ອຫມ຺ປິ ອນາຄເຕ ເອກສ຺ສ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສເນ ຘມ຺ມກຖິການໍ ຠິກ຺ຂູນໍ ອຄ຺ໂຄ ຠເວຍ຺ຍ”ນ຺ຕິ ປຕ຺ຖນໍ ອກາສິຯ ສຕ຺ຖາ ອນາຄຕໍ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ປຕ຺ຖນາຍ ສມິຊ຺ຌນຠາວໍ ທິສ຺ວາ “ອນາຄເຕ ກປ຺ປສຕສຫສ຺ສມຕ຺ຖເກ ໂຄຕໂມ ນາມ ພຸທ຺ໂຘ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິສ຺ສຕິ, ຕສ຺ສ ສາສເນ ຕ຺ວໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຘມ຺ມກຖິການໍ ອຄ຺ໂຄ ຠວິສ຺ສສີ”ຕິ ພ຺ຍາກາສິຯ

ໂສ ຕຕ຺ຖ ຍາວຊີວໍ ກລ຺ຍາຓຘມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ຕໂຕ ຈຸໂຕ ກປ຺ປສຕສຫສ຺ສໍ ປຸຎ຺ຎຎາຓສມ຺ຠາຣໍ ສມ຺ຠຣນ຺ໂຕ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ

ສໍສຣິຕ຺ວາ ອມ຺ຫາກໍ ຠຄວໂຕ ກາເລ ກປິລວຕ຺ຖຸນຄຣສ຺ສ ອວິທູເຣ ໂທຓວຕ຺ຖຸນາມເກ ພ຺ຣາຫ຺ມຓຄາເມ ພ຺ຣາຫ຺ມຓມຫາສາລກຸເລ ອຎ຺ຎາສິໂກຓ຺ຑຎ຺ຎຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຠາຄິເນຍ຺ໂຍ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຯ ຕສ຺ສ ນາມຄ຺ຄຫຓທິວເສ “ປຸຓ຺ໂຓ”ຕິ ນາມໍ ອກໍສຸຯ ໂສ ສຕ຺ຖຣິ ອຠິສມ຺ໂພຘິໍ ປຕ຺ວາ ປວຕ຺ຕວຣຘມ຺ມຈກ຺ເກ ອນຸປຸພ຺ເພນ ຣາຊຄຫໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ອຸປນິສ຺ສາຍ ວິຫຣນ຺ເຕ ອຎ຺ຎາສິໂກຓ຺ຑຎ຺ຎຕ຺ເຖຣສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ລທ຺ຘູປສມ຺ປໂທ ສພ຺ພໍ ປຸພ຺ພກິຈ຺ຈໍ ກຕ຺ວາ ປຘານມນຸຍຸຎ຺ຊນ຺ໂຕ ປພ຺ພຊິຕກິຈ຺ຈໍ ມຕ຺ຖກໍ ປາເປຕ຺ວາວ “ທສພລສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ຄມິສ຺ສາມີ”ຕິ ມາຕຸລຕ຺ເຖເຣນ ສທ຺ຘິໍ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກໍ ອຄນ຺ຕ຺ວາ ກປິລວຕ຺ຖຸສາມນ຺ຕາເຍວ ໂອຫີຍິຕ຺ວາ ໂຍນິໂສມນສິກາເຣ ກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ນຈິຣສ຺ເສວ ວິປສ຺ສນໍ ອຸສ຺ສຸກ຺ກາເປຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິຯ ວຸຕ຺ຕມ຺ປິ ເຈຕໍ ອປທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໑ຯ໑ຯ໔໒໙-໔໔໐) –

“ອຊ຺ຌາຍໂກ ມນ຺ຕຘໂຣ, ຕິຓ຺ຓໍ ເວທານ ປາຣຄູ;

ປຸຣກ຺ຂໂຕມ຺ຫິ ສິສ຺ເສຫິ, ອຸປຄຈ຺ຉິໍ ນຣຸຕ຺ຕມໍຯ

“ປທຸມຸຕ຺ຕໂຣ ໂລກວິທູ, ອາຫຸຕີນໍ ປຏິຄ຺ຄໂຫ;

ມມ ກມ຺ມໍ ປກິຕ຺ເຕສິ, ສໍຂິຕ຺ເຕນ ມຫາມຸນິຯ

“ຕາຫໍ ຘມ຺ມໍ ສຸຓິຕ຺ວານ, ອຠິວາເທຕ຺ວານ ສຕ຺ຖຸໂນ;

ອຎ຺ຊລິໍ ປຄ຺ຄເຫຕ຺ວານ, ປກ຺ກມິໍ ທກ຺ຂິຓາມຸໂຂຯ

“ສໍຂິຕ຺ເຕນ ສຸຓິຕ຺ວານ, ວິຕ຺ຖາເຣນ ອຠາສຍິໍ;

ສພ຺ເພ ສິສ຺ສາ ອຕ຺ຕມນາ, ສຸຕ຺ວານ ມມ ຠາສໂຕຯ

“ສກໍ ທິຏ຺ຐິໍ ວິໂນເທຕ຺ວາ, ພຸທ຺ເຘ ຈິຕ຺ຕໍ ປສາທຍຸໍ;

ສໍຂິຕ຺ເຕນປິ ເທເສມິ, ວິຕ຺ຖາເຣນ ຕເຖວຫໍຯ

“ອຠິຘມ຺ມນຍຎ຺ຎູຫໍ, ກຖາວຕ຺ຖຸວິສຸທ຺ຘິຍາ;

ສພ຺ເພສໍ ວິຎ຺ຎາເປຕ຺ວານ, ວິຫຣາມິ ອນາສໂວຯ

“ອິໂຕ ປຎ຺ຈສເຕ ກປ຺ເປ, ຈຕຸໂຣ ສຸປ຺ປກາສກາ;

ສຕ຺ຕຣຕນສມ຺ປນ຺ນາ, ຈຕຸທີປມ຺ຫິ ອິສ຺ສຣາຯ

“ປຏິສມ຺ຠິທາ ຈຕສ຺ໂສ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ”ນ຺ຕິຯ

ຕສ຺ສ ປນ ປຸຓ຺ຓຕ຺ເຖຣສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ປພ຺ພຊິຕາ ກຸລປຸຕ຺ຕາ ປຎ຺ຈສຕາ ອເຫສຸໍຯ ເຖໂຣ ສຍໍ ທສກຖາວຕ຺ຖຸລາຠິຕາຍ ເຕປິ ທສຫິ ກຖາວຕ຺ຖູຫິ ໂອວທິຯ ເຕ ຕສ຺ສ ໂອວາເທ ຐຕ຺ວາ ສພ຺ເພວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປຕ຺ຕາຯ ເຕ ອຕ຺ຕໂນ ປພ຺ພຊິຕກິຈ຺ຈໍ ມຕ຺ຖກປ຺ປຕ຺ຕໍ ຎຕ຺ວາ ອຸປຊ຺ຌາຍໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ອາຫໍສຸ – “ຠນ຺ເຕ, ອມ຺ຫາກໍ ກິຈ຺ຈໍ ມຕ຺ຖກປ຺ປຕ຺ຕໍ, ທສນ຺ນຎ຺ຈມ຺ຫ ກຖາວຕ຺ຖູນໍ ລາຠິໂນ, ສມໂຍ, ທານິ ໂນ ທສພລໍ ປສ຺ສິຕຸ”ນ຺ຕິຯ ເຖໂຣ ເຕສໍ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ຈິນ຺ເຕສິ – “ມມ ທສກຖາວຕ຺ຖຸລາຠິຕໍ ສຕ຺ຖາ ຊານາຕິ ອຫໍ ຘມ຺ມໍ ເທເສນ຺ໂຕ ທສ ກຖາວຕ຺ຖູນິ ອມຸຎ຺ຈິຕ຺ວາວ ເທເສມິ, ມຍິ ຄຈ຺ຉນ຺ເຕ ສພ຺ເພປິເມ ຠິກ຺ຂູ ມໍ ປຣິວາເຣຕ຺ວາ

ຄຈ຺ຉິສ຺ສນ຺ຕິ, ເອວໍ ຄຓສຽຄຕິກາຍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປນ ອຍຸຕ຺ຕໍ ມຍຸໍ ຫສພລໍ ປສ຺ສິຕຸໍ, ອິເມ ຕາວ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປສ຺ສນ຺ຕູ’’ຕິ ເຕ ພິກ຺ຂູ ອາຫ – ‘‘ອາວຸໂສ, ຕຸມ຺ເຫ ປຸຣໂຕ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕຖາຄຕໍ ປສ຺ສຖ, ມຍໍ ວຈເນນ ຈສ຺ສ ປາເທ ວນ຺ທຖ, ອຫມ຺ປິ ຕຸມ຺ຫາກໍ ຄຕມຄ຺ເຄນາຄມິສ຺ສາມີ’’ຕິ຺ ເຕ ເຖຣາ ສພ຺ເພປິ ຫສພລສ຺ສ ຊາຕິພູມິຣຏ຺ຖວາສິໂນ ສພ຺ເພ ຂີຓາສວາ ສພ຺ເພ ທສກຖາວຕ຺ຖຸລາພິໂນ ອຕ຺ຕໂນ ອຸປ຺ຊ຺ຊາຍສ຺ສ ໂອວາທໍ ສມ຺ປຎິຈ຺ຉິຕ຺ວາ ເຖຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ອນຸປຸພ຺ເພນ ຈາຣິກໍ ຈຣນ຺ຕາ ສຏ຺ຖິໂຍຊນມຄ຺ຄໍ ອຕິກ຺ກມ຺ມ ຣາຊຄເຫ ເວລຸວນມຫາວິຫາເຣ ຄນ຺ຕ຺ວາ ທສພລສ຺ສ ປາເທ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິສ຺຺ຸ

ອາຈິຓ຺ຓໍ ໂຂ ປເນຕໍ ພຸທ຺ຘານໍ ອາຄນ຺ຕຸເກຫິ ພິກ຺ຂູຫິ ສທ຺ຘິ ປຎິສມ຺ໂມທິຕຸນ຺ຕິ ອາຄວາ ເຕຫິ ສທ຺ຘິ – ‘‘ກຈ຺ຈິ, ພິກ຺ຂເວ, ຂມນີຍ’’ນ຺ຕິອາທິນາ ນເຍນ ມຘຸຣປຎິສນ຺ຖາຣໍ ກຕ຺ວາ ‘‘ກຸໂຕ ຈ ຕຸມ຺ເຫ, ພິກ຺ຂເວ, ອາຄຈ຺ຉຖາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິ ຯ ອຖ ເຕຫິ ‘‘ຊາຕິພູມິໂຕ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ໂກ ນຸ ໂຂ, ພິກ຺ຂເວ, ຊາຕິພູມິຍໍ ຊາຕິພູມການໍ ພິກ຺ຂູນໍ ສພ຺ຣຫ຺ມຈາຣີນໍ ເອວໍ ສມ຺ພາວິໂຕ ‘ອຕ຺ຕນາ ຈ ອປ຺ປິຈ຺ໂຉ ອປ຺ປິຈ຺ຉກຖ຺ຸຈ ພິກ຺ຂູນໍ ກຕ຺ຕາ’’’ຕິ (ມ຺ ນິ຺ ໑຺໒໕໒) ທສກຖາວຕ຺ຖຸລາພີ ພິກ຺ຂູ ປຸຈ຺ຉິ຺ ເຕປິ ‘‘ປຸຓ຺ໂຓ ນາມ, ກນ຺ເຕ, ອາຍສ຺ມາ ມນ຺ຕາຕິປຸຕ຺ໂຕ’’ຕິ ອາໂຣຈຍິສ຺຺ຸ ຕໍ ກຖໍ ສຸຕ຺ວາ ອາຍສ຺ມາ ສາຣິປຸຕ຺ໂຕ ເຖຣສ຺ສ ທສ຺ສນກາໂມ ອໂຫສິ຺ ອຖ ສຕ຺ຖາ ຣາຊຄຫໂຕ ສາວຕ຺ຖີ ອຄມາສິ ຯ ປຸຓ຺ຓຕ຺ເຖໂຣປິ ທສພລສ຺ສ ຕຕ຺ຖ ອາຄຕກາວໍ ສຸຕ຺ວາ – ‘‘ສຕ຺ຖາຣໍ ປສ຺ສິສ຺ສາມີ’’ຕິ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອນ຺ໂຕຄນ຺ຘກຸຎິຍໍເຍວ ຕຖາຄຕໍ ສມ຺ປາປຸຓິ຺ ສຕ຺ຖາ ຕສ຺ສ ຘມ຺ມໍ ເທເສສິ຺ ເຖໂຣ ຘມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ທສພລໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ປຎິສລ຺ລານຕ຺ຖາຍ ອນ຺ຘວນໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອຍ຺ຍຕຣມ຺ຫິ ຣຸກ຺ຂມູເລ ທິວາວິຫາຣໍ ນິສີທິ຺

ສາຣິປຸຕ຺ຕຕ຺ເຖໂຣປິ ຕສ຺ສາຄມນໍ ສຸຕ຺ວາ ສີສານຸໂລກີໂກ ຄນ຺ຕ຺ວາ ໂອກາສໍ ສລ຺ລກ຺ເຂຕ຺ວາ ຕໍ ຣຸກ຺ຂມູເລ ນິສິນ຺ນໍ ອຸປສງກມິຕ຺ວາ ເຖເຣນ ສທ຺ຘິ ສມ຺ໂມທິຕ຺ວາ, ຕໍ ສຕ຺ຕວິສຸທ຺ຘິກ຺ກມໍ ປຸຈ຺ຉິ຺ ເຖໂຣປິສ຺ສ ປຸຈ຺ຉິຕປຸຈ຺ຉິຕໍ ພ຺ຍາກໂຣນ຺ໂຕ ຣຖວິນີຕູປມາຍ ຈິຕ຺ຕໍ ອາຣາເຘສິ, ເຕ ອຍ຺ຍມຍ຺ຍສ຺ສ ສຸກາສິຕໍ ສມນຸໂມທິສ຺຺ຸ ອຖ ສຕ຺ຖາ ອປຣກາເຄ ພິກ຺ຂຸສງ຺ຆມຊ຺ເຊ ນິສິນ຺ໂນ ເຖຣໍ ‘‘ເອຕທຄ຺ຄໍ, ພິກ຺ຂເວ, ມມ ສາວການໍ ພິກ຺ຂູນໍ ຘມ຺ມກຖິການໍ ຍທິທໍ ປຸຓ຺ໂຓ’’ຕິ (ອ຺ ນິ຺ ໑຺໑໙໒, ໑໙໖) ຘມ຺ມກຖິການໍ ອຄ຺ຄຏ຺ຖາເນ ຖເປສິ຺ ໂສ ເອກທິວສໍ ອຕ຺ຕໂນ ວິມຸຕ຺ຕິສມ຺ປຕ຺ຕິໍ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂິຕ຺ວາ ‘‘ສຕ຺ຖາຣໍ ນິສ຺ສາຍ ອຫຍ຺ເຈວ ອຍ຺ເຍ ຈ ພຫູ ສຕ຺ຕາ ສໍສາຣທຸກ຺ຂໂຕ ວິປ຺ປມຸຕ຺ຕາ, ພຫູປກາຣາ ໂຕ ສປ຺ປຸຣິສສໍເສວາ’’ຕິ ປີຕິໂສມນສ຺ສຊາໂຕ ອຸທານວເສນ ປີຕິເວຄວິສ຺ສຏ຺ຖໍ ‘‘ສພ຺ກິເຣວ ສມາເສຖາ’’ຕິ ຄາຖໍ ອກາສິ຺

໔຺ ຕຕ຺ຖ ສພ຺ກິເຣວາຕິ ສປ຺ປຸຣິເສຫິ ເອວ຺ ສນ຺ໂຕຕິ ປເນຕ຺ຖ ພຸທ຺ຘາທໂຍ ອຣິຍາ ອຘິປ຺ເປຕາ຺ ເຕ ຫິ ອນວເສສໂຕ ອສຕໍ ຘມ຺ມໍ ປຫາຍ ສທ຺ຘມ຺ເມ ອຸກ຺ກໍສຄຕຕ຺ຕາ ສາຕິສຍໍ ປສໍສິຍຕ຺ຕາ ຈ ວິເສສໂຕ ‘‘ສນ຺ໂຕ ສປ຺ປຸຣິສາ’’ຕິ ຈ ວຸຈ຺ຈນ຺ຕິ຺ ສມາເສຖາຕິ ສມໍ ອາເສຖ ສຫ ວເສຍ຺ຍ຺ ເຕ ປຍິຣຸປາສນ຺ໂຕ ເຕສໍ ສຸສ຺ສູສນ຺ໂຕ ທິຏ຺ຖານຸຄຕິຍ຺ຈ ອາປຊ຺ຊນ຺ໂຕ ສມານວາໂສ ກເວຍ຺ຍາຕິ ອຕ຺ໂຖ຺ ປຓ຺ຫິເຕຫຕ຺ຖທສ຺ສິພີຕິ ເຕສໍ ໂຖມນາ຺ ປຓ຺ຫາ ວຸຈ຺ຈຕິ ປຍ຺ຍາ, ສາ ອິເມສໍ ສຍ຺ຊາຕາຕິ ປຓ຺ຫິຕາ຺ ຕໂຕ ເອວ ອຕ຺ຕຕ຺ຖາທິເກທໍ ອຕ຺ຖໍ ອວິປຣີຕໂຕ ປສ຺ສນ຺ຕີຕິ ອຕ຺ຖທສ຺ສິໂນ຺ ເຕຫິ ປຓ຺ຫິເຕຫິ ອຕ຺ຖທສ຺ສີກິ ສມາເສຖ຺ ກສ຺ມາຕິ ເຈ? ຍສ຺ມາ ເຕ ສນ຺ໂຕ ປຓ຺ຫິຕາ, ເຕ ວາ ສມ຺ມາ ເສວນ຺ຕາ ເອກນ຺ຕຫິຕກາວໂຕ ມຄ຺ຄລາຓາທີເຫວ ອຣຕີຍໂຕ ອຕ຺ຖໍ, ມຫາຄຸຓຕາຍ ສນ຺ຕຕາຍ ຈ ມຫນ຺ຕໍ, ອຄາຘກາວໂຕ ຄມ຺ພີຣລາຓໂຄຈຣໂຕ ຈ ຄມ຺ພີຣໍ, ທີນຈ຺ຉນ຺ທາທີຫິ ທຍ຺ຖໍ ອສກ຺ກຸເຕຍ຺ຍຕ຺ຕາ ອິຕເຣຫິ ຈ ກິຈ຺ເຉນ ທຍ຺ຖພ຺ພຕ຺ຕາ ທຸທ຺ທສໍ, ທຸທ຺ທສຕ຺ຕາ ສຕ຺ຫນິປຸຓສກາວຕ຺ຕາ ນິປຸຓລາຓໂຄຈຣໂຕ ຈ ນິປຸຓໍ, ນິປຸຓຕ຺ຕາ ເອວໍ ສຸຂຸມສກາວຕາຍ ອຓຸໍ ນິພ຺ພານໍ, ອວິປຣີຕຍ຺ເຖນ ວາ ປຣມຕ຺ຖສກາວຕ຺ຕາ ອຕ຺ຖໍ, ອຣິຍກາວກຣຕ຺ຕາ ມຫຕ຺ຕນິມິຕ຺ຕຕາຍ ມຫນ຺ຕໍ, ອນຸຕ຺ຕານສກາວຕາຍ ຄມ຺ພີຣໍ, ທຸກ຺ເຂນ ທຍ຺ຖພ຺ພໍ ນ ສຸເຂນ ທຍ຺ຖຸໍ ສກ຺ກາຕິ ທຸທ຺ທສໍ, ຄມ຺ພີຣຕ຺ຕາ ທຸທ຺ທສໍ, ທຸທ຺ທສຕ຺ຕາ ຄມ຺ພີຣນ຺ຕິ ຈຕຸສຈ຺ຈໍ, ວິເສສໂຕ ນິປຸຓໍ ອຓຸໍ, ນິໂຣຘສຈ຺ຈນ຺ຕິ ເອວເມຕໍ ຈຕຸສຈ຺ຈໍ ຘີຣາ ສມຘິຄຈ຺ຉນ຺ຕິ ຘິຕິສມ຺ປນ຺ນຕາຍ ຘີຣາ ຈຕຸສຈ຺ຈກມ຺ມຏ຺ຖານກາວນໍ ອຸສ຺ສຸກ຺ກາເປຕ຺ວາ ສມ຺ມເທວ ອຘິຄຈ຺ຉນ຺ຕິ຺ ອປ຺ປມຕ຺ຕາຕິ ສພ຺ພຕ຺ຖ ສຕິອວິປ຺ປວາເສນ ອປ຺ປມາທປຎິປຕ຺ຕີ ປູເຣນ຺ຕາ຺ ວິຈກ຺ຂຓາຕິ ວິປສ຺ສນາກາວນາຍ ເຉກາ ກຸສລາ຺ ຕສ຺ມາ ສພ຺ກິເຣວ ສມາເສຖາຕິ ໂຍຊນາ຺ ປຓ຺ຫິເຕຫຕ຺ຖທສ຺ສິກີຕິ ວາ ເອຕໍ ນິສ຺ສກ຺ກວຈນໍ຺ ຍສ຺ມາ ປຓ຺ຫິເຕຫິ ອຕ຺ຖທສ຺ສີກິ ສມຸທາຍກູເຕຫິ ຘີຣາ ອປ຺ປມຕ຺ຕາ ວິຈກ຺ຂຓາ ມຫນ຺ຕາທິວິເສສວນ຺ຕໍ ອຕ຺ຖໍ ສມຘິຄຈ຺ຉນ຺ຕິ, ຕສ຺ມາ ຕາທິເສຫິ ສພ຺ກິເຣວ ສມາເສຖາຕິ ສມ຺ພນ຺ໂຘ຺ ເອວເມສາ ເຖຣສ຺ສ ປຎິເວຘທີປເນນ ອຍ຺ຍາພ຺ຍາກຣຓຄາຖາປິ ອໂຫສີຕິ຺

ປຸຓ຺ຓຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຖິຕາ຺

໕຺ ທພ຺ພຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ໂຍ ທຸທ຺ທມິໂຍຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ທພ຺ພຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປ຺ຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປທຸມຸຕ຺ຕຣພຸທ຺ຘກາເລ ຫໍສວຕີນຄເຣ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປ຺ຕ຺ໂຕ ເຫຏ຺ຐາ ວຸຕ຺ຕນເຍເນວ ຘມ຺ມເທສນໍ ສຸຓນ຺ໂຕ ສຕ຺ຖາຣໍ ເອກໍ ຠິກ຺ຂຸໍ ເສນາສນປຎ຺ຎາປການໍ ອຄ຺ຄຏ຺ຐາເນ ຐເປນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ອຘິກາຣກມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ຕໍ ຐານນ຺ຕຣໍ ປຕ຺ເຖຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣາ ພ຺ຍາກໂຕ ຍາວຊີວໍ ກຸສລໍ ກຕ຺ວາ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣິຕ຺ວາ ກສ຺ສປທສພລສ຺ສ ສາສໂນສກ຺ກນກາເລ ປພ຺ພຊິຯ ຕທາ ປນ ສຕ຺ຕ ຠິກ຺ຂູ ເອກຈິຕ຺ຕາ ຫຸຕ຺ວາ ອຎ຺ເຎ ສາສເນ ອຄາຣວໍ ກໂຣນ຺ເຕ ທິສ຺ວາ – ‘‘ອິຘ ກິໍ ກໂຣມ ເອກມນ຺ເຕ ສມຓຘມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ທຸກ຺ຂສ຺ສນ຺ຕໍ ກຣິສ຺ສາມາ’’ຕິ ນິສ຺ເສຓິໍ ພນ຺ຘິຕ຺ວາ ອຸຈ຺ຈໍ ປພ຺ພຕສິຂຣໍ ອາຣຸຫິຕ຺ວາ, ‘‘ອຕ຺ຕໂນ ຈິຕ຺ຕພລໍ ຊານນ຺ຕາ ນິສ຺ເສຓິໍ ປາເຕນ຺ຕຸ, ຊີວິເຕ ສາລຍາ ໂອຕຣນ຺ຕຸ, ມາ ປຈ຺ຉານຸຕປ຺ປິໂນ ອຫຸວຕ຺ຖາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ສພ຺ເພ ເອກຈິຕ຺ຕາ ຫຸຕ຺ວາ ນິສ຺ເສຓິໍ ປາເຕຕ຺ວາ – ‘‘ອປ຺ປມຕ຺ຕາ ໂຫຖ, ອາວຸໂສ’’ຕິ ອຎ຺ຎມຎ຺ຎໍ ໂອວທິຕ຺ວາ ຈິຕ຺ຕຣຸຈິເຍສຸ ຐາເນສຸ ນິສີທິຕ຺ວາ ສມຓຘມ຺ມໍ ກາຕຸໍ ອາຣຠິໍສຸຯ

ຕຕ຺ເຣໂກ ເຖໂຣ ປຎ຺ຈເມ ທິວເສ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປຕ຺ວາ, ‘‘ມມ ກິຈ຺ຈໍ ນິປ຺ຜນ຺ນໍ, ອຫໍ ອິມສ຺ມິໍ ຐາເນ ກິໍ ກຣິສ຺ສາມີ’’ຕິ ອິທ຺ຘິຍາ ອຸຕ຺ຕຣກຸຣຸໂຕ ປິຓ຺ຑປາຕໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ, ‘‘ອາວຸໂສ, ອິມໍ ປິຓ຺ຑປາຕໍ ປຣິຠຸຎ຺ຊຖ, ຠິກ຺ຂາຈາຣກິຈ຺ຈໍ ມມາຍຕ຺ຕໍ ໂຫຕຸ, ຕຸມ຺ເຫ ອຕ຺ຕໂນ ກມ຺ມໍ ກໂຣຖາ’’ຕິ ອາຫຯ ‘‘ກິໍ ນຸ ໂຂ ມຍໍ, ອາວຸໂສ, ນິສ຺ເສຓິໍ ປາເຕນ຺ຕາ ເອວໍ ອໂວຈຸມ຺ຫ – ‘ໂຍ ປຐມໍ ຘມ຺ມໍ ສຈ຺ຉິກໂຣຕິ, ໂສ ຠິກ຺ຂໍ ອາຫຣຕຸ, ເຕນາຠຕໍ ເສສາ ປຣິຠຸຎ຺ຊິຕ຺ວາ ສມຓຘມ຺ມໍ ກຣິສ຺ສນ຺ຕີ’’’ຕິຯ ‘‘ນຕ຺ຖິ, ອາວຸໂສ’’ຕິຯ ຕຸມ຺ເຫ ອຕ຺ຕໂນ ປຸພ຺ພເຫຕຸນາ ລຠິຕ຺ຖ, ມຍມ຺ປິ ສກ຺ໂກນ຺ຕາ ວຏ຺ຏສ຺ສນ຺ຕໍ ກຣິສ຺ສາມ, ຄຈ຺ຉຖ ຕຸມ຺ເຫຕິຯ ເຖໂຣ ເຕ ສຎ຺ຎາເປຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ຍຖາສຸຂໍ ປິຓ຺ຑປາຕໍ ປຣິຠຸຎ຺ຊິຕ຺ວາ ຄໂຕ ຯ ອປໂຣ ເຖໂຣ ສຕ຺ຕເມ ທິວເສ ອນາຄາມິຜລໍ ປຕ຺ວາ ຕໂຕ ຈຸໂຕ ສຸທ຺ຘາວາສພ຺ຣຫ຺ມໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕຯ ອິຕເຣ ເຖຣາ ຕໂຕ ຈຸຕາ ເອກໍ ພຸທ຺ຘນ຺ຕຣໍ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣິຕ຺ວາ ເຕສຸ ເຕສຸ ກຸເລສຸ ນິພ຺ພຕ຺ຕາຯ ເອໂກ ຄນ຺ຘາຣຣຏ຺ເຐ ຕກ຺ກສິລານຄເຣ ຣາຊເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ, ເອໂກ ມຊ຺ຌນ຺ຕິກຣຏ຺ເຐ ປຣິພ຺ພາຊິກາຍ ກຸຈ຺ຉິມ຺ຫິ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ, ເອໂກ ພາຫິຍຣຏ຺ເຐ ກຸຏຸມ຺ພິຍເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ, ເອໂກ ຠິກ຺ຂຸນຸປ຺ສ຺ສເຍ ຊາໂຕຯ

ອຍໍ ປນ ທພ຺ພຕ຺ເຖໂຣ ມລ຺ລຣຏ຺ເຐ ອນຸປິຍນຄເຣ ເອກສ຺ສ ມລ຺ລຣຎ຺ໂຎ ເຄເຫ ປຏິສນ຺ຘິໍ ຄຓ຺ຫິຯ ຕສ຺ສ ມາຕາ ອຸປວິຊ຺ຎາ ກາລມກາສິ, ມຕສຣີຣໍ ສຸສານໍ ເນຕ຺ວາ ທາຣຸຈິຕກໍ ອາໂຣເປຕ຺ວາ ອຄ຺ຄິໍ ອທໍສຸຯ ຕສ຺ສາ ອຄ຺ຄິເວຄສນ຺ຕຕ຺ຕໍ ອຸທຣປຏລໍ ທ຺ເວຘາ ອໂຫສິຯ ທາຣໂກ ອຕ຺ຕໂນ ປຸຎ຺ຎພເລນ ອຸປ຺ປຕິຕ຺ວາ ເອກສ຺ມິໍ ທພ຺ພຕ຺ຖມ຺ເຠ ນິປຕິຯ ຕໍ ທາຣກໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຍ຺ຍິກາຍ ອທໍສຸຯ ສາ ຕສ຺ສ ນາມໍ ຄຓ຺ຫນ຺ຕີ ທພ຺ພຕ຺ຖມ຺ເຠ ປຕິຕ຺ວາ ລທ຺ຘຊີວິຕຕ຺ຕາ ‘‘ທພ຺ໂພ’’ຕິສ຺ສ ນາມໍ ອກາສິຯ ຕສ຺ສ ຈ ສຕ຺ຕວສ຺ສິກກາເລ ສຕ຺ຖາ ຠິກ຺ຂຸສງ຺ຆປຣິວາໂຣ ມລ຺ລຣຏ຺ເຐ ຈາຣິກໍ ຈຣມາໂນ ອນຸປິຍມ຺ພວເນ ວິຫຣຕິຯ ທພ຺ພກຸມາໂຣ ສຕ຺ຖາຣໍ ທິສ຺ວາ ທສ຺ສເນເນວ ປສີທິຕ຺ວາ ປພ຺ພຊິຕຸກາໂມ ຫຸຕ຺ວາ ‘‘ອຫໍ ທສພລສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ປພ຺ພຊິສ຺ສາມີ’’ຕິ ອຍ຺ຍິກໍ ອາປຸຈ຺ຉິຯ ສາ ‘‘ສາຘຸ, ຕາຕາ’’ຕິ ທພ຺ພກຸມາຣໍ ອາທາຍ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ, ‘‘ຠນ຺ເຕ, ອິມໍ ກຸມາຣໍ ປພ຺ພາເຊຖາ’’ຕິ ອາຫຯ ສຕ຺ຖາ ອຎ຺ຎຕຣສ຺ສ ຠິກ຺ຂຸໂນ ສຎ຺ຎໍ ອທາສິ – ‘‘ຠິກ຺ຂຸ ອິມໍ ທາຣກໍ ປພ຺ພາເຊຫີ’’ຕິຯ ໂສ ເຖໂຣ ສຕ຺ຖຸ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ທພ຺ພກຸມາຣໍ ປພ຺ພາເຊນ຺ໂຕ ຕຈປຎ຺ຈກກມ຺ມຏ຺ຐານໍ ອາຈິກ຺ຂິຯ ປຸພ຺ພເຫຕຸສມ຺ປນ຺ໂນ ກຕາຠິນີຫາໂຣ ສຕ຺ໂຕ ປຐມເກສວຏ຺ຏິຍາ ໂອໂຣປນກ຺ຂເຓ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຏ຺ຐຫິ, ທຸຕິຍາຍ ເກສວຏ຺ຏິຍາ ໂອໂຣປິຍມານາຍ ສກທາຄາມິຜເລ, ຕຕິຍາຍ ອນາຄາມິຜເລ, ສພ຺ພເກສານໍ ປນ ໂອໂຣປນຎ຺ຈ ອຣຫຕ຺ຕຜລສຈ຺ຉິກິຣິຍາ ຈ ອປຈ຺ຉາ ອປຸເຣ ອໂຫສິຯ ສຕ຺ຖາ ມລ຺ລຣຏ຺ເຐ ຍຖາຠິຣນ຺ຕໍ ວິຫຣິຕ຺ວາ ຣາຊຄຫໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເວຬຸວເນ ວາສໍ ກປ຺ເປສິຯ

ຕຕ຺ຣາຍສ຺ມາ ທພ຺ໂພ ມລ຺ລປຸຕ຺ໂຕ ຣໂຫຄໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ກິຈ຺ຈນິປ຺ຜຕ຺ຕິໍ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ສງ຺ຆສ຺ສ ເວຍ຺ຍາວຈ຺ຈກຣເຓ ກາຍໍ ໂຍເຊຕຸກາໂມ ຈິນ຺ເຕສິ – ‘‘ຍໍນູນາຫໍ ສງ຺ຆສ຺ສ ເສນາສນຎ຺ຈ ປຎ຺ຎາເປຍ຺ຍໍ ຠຕ຺ຕານິ ຈ ອຸທ຺ທິເສຍ຺ຍ’’ນ຺ຕິຯ ໂສ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ປຣິວິຕກ຺ກໍ ອາໂຣເຈສິຯ ສຕ຺ຖາ ຕສ຺ສ ສາຘຸກາຣໍ ທຕ຺ວາ ເສນາສນປຎ຺ຎາປກຕ຺ຕຎ຺ຈ ຠຕ຺ຕຸທ຺ເທສກຕ຺ຕຎ຺ຈ ສມ຺ປຏິຈ຺ຉິຯ ອຖ ນໍ ‘‘ອຍໍ ທພ຺ໂພ ທຫໂຣວ ສມາໂນ ມຫນ຺ເຕ ຐາເນ ຐິໂຕ’’ຕິ ສຕ຺ຕວສ຺ສິກກາເລເຍວ ອຸປສມ຺ປາເທສິຯ ເຖໂຣ ອຸປສມ຺ປນ຺ນກາລໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ຣາຊຄຫໍ ອຸປນິສ຺ສາຍ ວິຫຣນ຺ຕານໍ ສພ຺ພຠິກ຺ຂູນໍ ເສນາສນານິ ຈ ປຎ຺ຎາເປຕິ, ຠິກ຺ຂຎ຺ຈ ອຸທ຺ທິສຕິຯ ຕສ຺ສ ເສນາສນປຎ຺ຎາປກຠາໂວ ສພ຺ພທິສາສຸ ປາກໂຏ ອໂຫສິ – ‘‘ທພ຺ໂພ ກິຣ ມລ຺ລປຸຕ຺ໂຕ ສຠາຄສຠາຄານໍ ຠິກ຺ຂູນໍ ເອກຏ຺ຐາເນ ເສນາສນານິ ປຎ຺ຎາເປຕິ, ອາສນ຺ເນປິ ທູເຣປິ ເສນາສນໍ ປຎ຺ຎາເປຕິ, ຄນ຺ຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ເຕ ອິທ຺ຘິຍາ ເນຕີ’’ຕິຯ

ອຖ ນໍ ກິກຸຂູ ກາເລປີ ວິກາເລປີ – ‘‘ອມຸຫາກໍ, ອາວຸໂສ, ຊີວກມຸພວເນ ເສນາສນໍ ປັລຸລາເປຫີ, ອມຸຫາກໍ ມຫຸທກຸຈຸລິສຸມີ ນິຄ ທາເຍ’’ຕິ ເອວໍ ເສນາສນໍ ອຸທຸທິສາເປຕຸວາ ຕສຸສ ອິທຸລີ ປສຸສນຸຕາ ຄຈຸລນຸຕີ. ໂສປີ ອິທຸລີຍາ ມໂນມເຍ ກາເຍ ອກີສງຂຣິຕຸວາ ເອເກາກສຸສ ເທຣສຸສ ເອເກາກໍ ອຕຸຕນາ ສທິສໍ ກິກຸຂຸໍ ທຕຸວາ ອງຄຸລິຍາ ຊລມານາຍ ປຸຣໂຕ ຄນຸຕຸວາ ‘‘ອຍໍ ມລຸໂຈ ອິທໍ ປີຖ’’ນຸຕິ ອາທີນີ ວຕຸວາ ເສນາສນໍ ປັລຸລາເປຕຸວາ ປຸນ ອຕຸຕໂນ ວສນຄຸານເມວ ອາຄຈຸລຕິ ฯ ອຍເມຕຸຖ ສງເຂໂປ, ວິຕຸຖາຣໂຕ ປນິທໍ ວຕຸຖຸ ປາລຸອີຍໍ ອາຄຕເມວ. ສຕຸຖາ ອິທເມວ ກາຣຕໍ ອຜຸຖຸປຸປຕຸຕີ ກຕຸວາ ອປຣກາເຄ ອຣິຍຄຕມຊເຊ ນິສິນຸໂນ ເທຣໍ ເສນາ ສນປັລຸລາປການໍ ອຄຸຄຜຸຖາເນ ຖເປສີ – ‘‘ເອຕທຄຸຄໍ, ກິກຸຂເວ, ມມ ສາວການໍ ກິກຸຂູນໍ ເສນາສນປັລຸລາປການໍ ຍທິທໍ ທພຸໂພ ມລຸລປຸຕຸໂຕ’’ຕິ (ອ. ນິ. ໑.໒໐໙; ໒໑໔). ວຸຕຸຕມຸປີ ເຈຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເທຣ ໒.໕໔, ໑໐໗-໑໔໙) –

‘‘ປທຸມຸຕຸຕໂຣ ນາມ ຊີໂນ, ສພຸພໂລກວິທູ ມຸນີ;

ອິໂຕ ສຕສຫສຸສມຸຫີ, ກປຸເປ ອຸປຸປຊຊີ ຈກຸຂຸມາ.

‘‘ໂອວາທໂກ ວິລຸລາປໂກ, ຕາຣໂກ ສພຸພປາຕີນໍ;

ເທສນາກຸສໂລ ພຸທຸໂຊ, ຕາເຣສີ ຊນຕໍ ພທຸໍ.

‘‘ອນຸກມຸປໂກ ກາຣຸຕິໂກ, ຫິເຕສີ ສພຸພປາຕີນໍ;

ສມຸປຕຸເຕ ຕິຕຸຖິເຍ ສພຸເພ, ປັລຸຈສີເລ ປຕິຜຸຖປີ.

‘‘ເອວໍ ນິຣາກຸລໍ ອາສີ, ສຸລຸລຕໍ ຕິຕຸຖິເຍຫີ ຈ;

ວິຈິຕຸຕໍ ອຣຫນຸເຕຫີ, ວສີກູເຕຫີ ຕາທິກີ.

‘‘ຣຕນານຜຸຖປັລຸລາສໍ, ອຸຄຸຄໂຕ ໂສ ມຫາມຸນີ;

ກລຸຈນຄຸພິຍສງກາໂສ, ພາຕຸຕີສວຣລກຸຂໂຕ.

‘‘ວສຸສສຕສຫສຸສານິ, ອາຍຸ ວິຊຊຕິ ຕາວເທ;

ຕາວຕາ ຕິຜຸຖມາໂນ ໂສ, ຕາເຣສີ ຊນຕໍ ພທຸໍ.

‘‘ຕທາຫໍ ຫໍສວຕິຍໍ, ເສຜຸຖິປຸຕຸໂຕ ມຫາຍໂສ;

ອຸເປຕຸວາ ໂລກປຊໂຊຕໍ, ອສຸໂສສີ ລມຸມເທສນໍ.

‘‘ເສນາສນານິ ກິກຸຂູນໍ, ປັລຸລາເປນຸຕໍ ສສາວກໍ;

ກິຕຸຕຍນຸຕສຸສ ວຈນໍ, ສຸຕິຕຸວາ ມຸທິໂຕ ອຫໍ.

‘‘ອລີກາຣໍ ສສງໆສຸສ, ກຕຸວາ ຕສຸສ ມເຫສິໂນ;

ນິປຈຸຈ ສີຣສາ ປາເທ, ຕໍ ຖານມກິປຕຸຖຍີ.

‘‘ຕທາຫ ສ ມຫາວີໂຣ, ມມ ກມ຺ມໍ ປກິຕ຺ຕຍໍ;

ໂຍ ສສງ຺ໝມໂກເຊສີ, ສຕ຺ຕາຫໍ ໂລກນາຍກໍຯ

‘‘ໂສຍໍ ກມລປຕ຺ຕກ຺ໂຂ, ສີຫໍໂສ ກນກຕ຺ຕໂຈ;

ມມ ປາທມູເລ ນິປ຺ຕິ, ປຕ຺ຖຍໍ ຄານມຸຕ຺ຕມໍຯ

‘‘ສຕສຫສ຺ສິໂຕ ກປ຺ເປ, ໂອກ຺ກາກກຸລສມ຺ກໂວ;

ໂຄຕໂມ ນາມ ໂຄຕ຺ເຕນ, ສຕ຺ຖາ ໂລເກ ກວິສ຺ສຕິຯ

‘‘ສາວໂກ ຕສ຺ສ ພຸທ຺ຂສ຺ສ, ທພ຺ໂພ ນາເມນ ວິສ຺ສຸໂຕ;

ເສນາສນປ຺ລ຺ລາປໂກ, ອຄ຺ໂຄ ເທສ຺ສຕິຍໍ ຕທາຯ

‘‘ເຕນ ກມ຺ເມນ ສຸກເຕນ, ເຈຕນາປຕິນິທິ ຈ;

ຊຫິຕ຺ວາ ມານຸສໍ ເທຫໍ, ຕາວຕີສມຄຈ຺ຈ຺ຫໍຯ

‘‘ສຕານໍ ຕີກິກ຺ຂຕ຺ຕ຺ຸລ຺ຈ, ເທວຣຊ຺ຊມກາຣຍື;

ສຕານໍ ປລ຺ຈກ຺ຂຕ຺ຕ຺ຸລ຺ຈ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ອໂຫສຫໍຯ

‘‘ປເທສຣຊ຺ຊໍ ວິປຸລໍ, ຄຓນາໂຕ ອສງ຺ຂິຍໍ;

ສພ຺ພຕ຺ຖ ສຸຂິໂຕ ອາສີ, ຕສ຺ສ ກມ຺ມສ຺ສ ວາຫສາຯ

‘‘ເອກນວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ວິປ຺ສ຺ສີ ນາມ ນາຍໂກ;

ອຸປ຺ປ຺ຊຊິ ຈາຣຸທສ຺ສໂນ, ສພ຺ພຂມ຺ມວິປ຺ສ຺ສໂກຯ

‘‘ທຸຖ຺ຄຈິຕ຺ໂຕ ອຸປ຺ວທິ, ສາວກໍ ຕສ຺ສ ຕາທິໂນ;

ສພ຺ພາສວປຣິກ຺ຂີຕໍ, ສຸທ຺ໂຂຕິ ຈ ວິຊານິຍຯ

‘‘ຕສ຺ເສວ ນຣວິຣສ຺ສ, ສາວການໍ ມເຫສິນໍ;

ສລາກລ຺ຈ ຄເຫຕ຺ວານ, ຂີໂຣທນມທາສຫໍຯ

‘‘ອິມມ຺ຫິ ກທ຺ທເກ ກປ຺ເປ, ພ຺ຣຫ຺ມພນ຺ຊຸ ມຫາຍໂສ;

ກສຸສໂປ ນາມ ໂຄຕຸເຕນ, ອຸປ຺ປ຺ຊຊິ ວທຕ໌ ວໂຣ។

‘‘ສາສນ໌ ໂຊຕຍິຕ຺ວານ, ອກິກຸຍ຺ຍ ກຸຕິຕ຺ຖິເຍ;

ວິເນຍ຺ເຍ ວິນຍິຕ຺ວາວ, ນິພ຺ພຸໂຕ ໂສ ສສາວໂກ។

‘‘ສສິສ຺ເສ ນິພ຺ພຸເຕ ນາເຖ, ອຕ຺ຖເມນ຺ຕມ຺ຫິ ສາສເນ;

ເທວາ ກນ຺ທິສຸ ສໍວິຄ຺ຄາ, ມຸຕ຺ຕເກສາ ຣຸທມ຺ມຸຂາ។

‘‘ນິພ຺ພາຍິສ຺ສຕິ ຘມ຺ມກ຺ໂຂ, ນ ປສ຺ສິສາມ ສຸພ຺ພເຕ;

ນ ສຸຕິສ຺ສາມ ສທ຺ຘມ຺ມໍ, ອໂຫ ໂນ ອປ຺ປປຸລ຺ລຕາ។

‘‘ຕທາຍໍ ປຖວີ ສພ຺ພາ, ອຈລາ ສາ ຈລາຈລາ;

ສາຄໂຣ ຈ ສໂສໂກວ, ວິນທີ ກຣຸຕ໌ ຄິຣໍ។

‘‘ຈຕ຺ທ຺ທິສາ ທຸນ຺ທຸກິໂຍ, ນາທຍິສຸ ອມານຸສາ;

ສມນ຺ຕໂຕ ອສນິໂຍ, ຜລີສຸ ຈ ກຍາວທາ។

‘‘ອຸກ຺ກາ ປຕີສຸ ນກາສາ, ຘູມເກຕຸ ຈ ທິສ຺ສຕິ;

ສຘູມາ ຊາລວຍ຺ຍາ ຈ, ຣວີສຸ ກຣຸຕ໌ ມິຄາ។

‘‘ອຸປ຺ປາເທ ທາຣຸເຕ ທິສ຺ວາ, ສາສນຕ຺ຖງຄສູຈເກ;

ສໍວິຄ຺ຄາ ກິກ຺ຂໂວ ສຕ຺ຕ, ຈິນ຺ຕຍິມ຺ຫາ ມຍໍ ຕທາ។

‘‘ສາສເນນ ວິນາມ຺ຫາກໍ, ຊີວິເຕນ ອລໍ ມຍໍ;

ປວິສິຕ຺ວາ ມຫາຣຍ຺ຍໍ, ຍຸຍ຺ຊາມ ຊິນສາສເນ។

‘‘ອທ຺ທສມ຺ຫ ຕທາຣຍ຺ເຍ, ອຸພ຺ພິທ຺ຘໍ ເສລມຸຕ຺ຕມໍ;

ນິສ຺ເສຕິຍາ ຕມາຣຸຍ຺ຫ, ນິສ຺ເສຕິ ປາຕຍິມ຺ຫເສ។

‘‘ຕທາ ໂອວທິ ໂນ ເຖໂຣ, ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາໂທ ສຸທຸລ຺ລໂກ;

ສທ຺ຘາຕິທຸລ຺ລກາ ລທ຺ຘາ, ໂຖກໍ ເສສລ຺ຈ ສາສນໍ។

‘‘ນິປຕນ຺ຕິ ຂຓາຕີຕາ, ອນນ຺ເຕ ທຸກ຺ຂສາຄເຣ;

ຕສ຺ມາ ປໂຍໂຄ ກຕ຺ຕພ຺ໂພ, ຍາວ ຄາຕິ ມ຺ເນ ມຕໍ໚

‘‘ອຣຫາ ອາສິ ໂສ ເຖໂຣ, ອນາຄາມີ ຕທານ຺ໂຄ;

ສ຺ສີລາ ອິຕເຣ ຍ຺ຕ຺ຕາ, ເທວໂລກໍ ອຄມ຺ຫເສ໚

‘‘ນິພ຺ພ຺ໂຕ ຕິຕ຺ຕາສໍສາໂຣ, ສ຺ທ຺ຆາວາເສ ຈ ເອກໂກ;

ອຫລ຺ຈ ປກ຺ກ຺ສາຕິ ຈ, ສກິໂຍ ພາຫິໂຍ ຕຖາ໚

‘‘ກ຺ມາຣກສ຺ສໂປ, ເຈວ, ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖູປຄາ ມຍໍ;

ສໍສາຣພນ຺ຘນາ ມ຺ຕ຺ຕາ, ໂຄຕເມນານ຺ກມ຺ປິຕາ໚

‘‘ມລ຺ເລສ຺ ກ຺ສິນາຣາຍໍ, ຄພ຺ເກ ຊາຕສ຺ສ ເມ ສໂຕ;

ມາຕາ ມຕາ ຈິຕາຣ຺ລ຺ຫາ, ຕໂຕ ນິປ຺ປຕິໂຕ ອຫໍ໚

‘‘ປຕິໂຕ ທພ຺ພປ຺ລ຺ຊມ຺ຫິ, ຕໂຕ ທພ຺ໂພຕິ ວິສ຺ສ຺ໂຕ;

ພ຺ຣຫ຺ມຈາຣີພເລນາຫໍ, ວິມ຺ຕ຺ໂຕ ສຕ຺ຕວສ຺ສິໂກ໚

‘‘ຊີໂຣທນພເລນາຫໍ , ປລ຺ຈຫງເຄຫຸປາຄໂຕ;

ຊິຕາສໂວປວາເທນ, ປາເປຫິ ພຫຸ ໂຈທິໂຕ໚

‘‘ອຸໂກ ປ຺ລ຺ລລ຺ຈ ປາປລ຺ຈ, ວິຕິວຕ຺ໂຕມ຺ຫິ ທານິຫໍ;

ປຕ຺ວານ ປຣມໍ ສນ຺ຕິ, ວິຫຣາມິ ອນາສໂວ໚

‘‘ເສນາສນໍ ປລ຺ລາປຍິ, ຫາສຍິຕ຺ວານ ສ຺ພ຺ພເຕ;

ຊິໂນ ຕສ຺ມີ ຄ຺ເຓ ຕ຺ຍ຺ໂຖ, ເອຕທຄ຺ເຄ ຖເປສິ ມໍ໚

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ, ກວາ ສພ຺ເພ ສມູຫຕາ;

ນາໂຄວ ພນ຺ຘນໍ ເຉຕ຺ວາ, ວິຫຣາມິ ອນາສໂວ໚

‘‘ສ຺ວາຄຕໍ ວຕ ເມ ອາສິ, ພ຺ທ຺ຘເສຍ຺ຄສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ;

ຕິສ຺ໂສ ວິຊ຺ຊາ ອນ຺ປ຺ປຕ຺ຕາ, ກຕໍ ພ຺ທ຺ຘສ຺ສ ສາສນໍ໚

‘‘ປຏິສມ຺ຠິທາ ຈຕສ຺ໂສ…ເປ…ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ.

ເອວໍຠູຕໍ ປນ ຕໍ ເຍນ ປຸພ຺ເພ ເອກສ຺ສ ຂີຓາສວຕ຺ເຖຣສ຺ສ ອນຸທ຺ຘໍສນວເສນ ກເຕນ ປາປກມ຺ເມນ ພຫູນິ ວສ຺ສສຕສຫສ຺ສານິ ນິຣເຍ ປຈ຺ຈິ, ຕາຍ ເອວ ກມ຺ມປິໂລຕິກາຍ ໂຈທິຍມານາ ເມຕ຺ຕິຍຠູມຊກາ ຠິກ຺ຂູ ‘‘ອິມິນາ ມຍໍ ກລ຺ຍາຓຠຕ຺ຕິກສ຺ສ ຄຫປຕິໂນ ອນ຺ຕເຣ ປຣິເຠທິຕາ’’ຕິ ທຸຄ຺ຄຫີຕຄາຫີໂນ ອມູລເກນ ປາຣາຊິເກນ ຘມ຺ເມນ ອນຸທ຺ຘໍເສສຸໍ. ຕສ຺ມິຎ຺ຈ ອຘິກຣເຓ ສງ຺ເຆນ ສຕິວິນເຍນ ວູປສມິເຕ ອຍໍ ເຖໂຣ ໂລການຸກມ຺ປາຍ ອຕ຺ຕໂນ ຄຸເຓ ວິຠາເວນ຺ໂຕ ‘‘ໂຍ ທຸທ຺ທມິໂຍ’’ຕິ ອິມໍ ຄາຖໍ ອຠາສິ.

໕. ຕຕ຺ຖ ໂຍຕິ ອນິຍມິຕນິທ຺ເທໂສ, ຕສ຺ສ ‘‘ໂສ’’ຕິ ອິມິນາ ນິຍມຕ຺ຕໍ ທຏ຺ຐພ຺ພໍ. ອຸຠເຍນປິ ອຎ຺ຎໍ ວິຍ ກຕ຺ວາ ອຕ຺ຕານເມວ ວທຕິ. ທຸທ຺ທມິໂຍຕິ ທຸທ຺ທໂມ, ທເມຕຸໍ ອສກ຺ກຸເຓຍ຺ໂຍ. ອິທຎ຺ຈ ອຕ຺ຕໂນ ປຸຖຸຊ຺ຊນກາເລ ທິຏ຺ຐິຄຕານໍ ວິສູກາຍິການໍ ກິເລສານໍ ມຫາເລປຈິຕ຺ຕສ຺ສ ວິປ຺ຜນ຺ທິຕໍ ອິນ຺ທ຺ຣິຍານໍ ອວູປສມນຎ຺ຈ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ວທຕິ. ທເມນາຕິ ອຸຕ຺ຕເມນ ອຄ຺ຄມຄ຺ຄທເມນ, ເຕນ ຫິ ທນ຺ໂຕ ປຸນ ທເມຕພ຺ພຕາຠາວໂຕ ‘‘ທນ຺ໂຕ’’ຕິ ວຕ຺ຕພ຺ພຕໍ ອຣຫຕິ, ນ ອຎ຺ເຎນ. ອຖ ວາ ທເມນາຕິ ທມເກນ ປຸຣິສທມ຺ມສາຣຖິນາ ທມິໂຕ. ທພ຺ໂພຕິ ທ຺ຣພ຺ໂຍ, ຠພ຺ໂພຕິ ອຕ຺ໂຖ. ເຕນາຫ ຠຄວາ ອິມເມວ ເຖຣໍ ສນ຺ຘາຍ – ‘‘ນ ໂຂ, ທພ຺ພ, ທພ຺ພາ ເອວໍ ນິພ຺ເພເຐນ຺ຕີ’’ຕິ (ປາຣາ. ໓໘໔; ຈູຬວ. ໑໙໓). ສນ຺ຕຸສິໂຕຕິ ຍຖາລທ຺ຘປຈ຺ຈຍສນ຺ໂຕເສນ ຌານສມາປຕ຺ຕິສນ຺ໂຕເສນ ມຄ຺ຄຜລສນ຺ໂຕເສນ ຈ ສນ຺ຕຸຏ຺ໂຐ. ວິຕິຓ຺ຓກງ຺ໂຂຕິ ໂສຬສວຕ຺ຖຸກາຍ ອຏ຺ຐວຕ຺ຖຸກາຍ ຈ ກງ຺ຂາຍ ປຐມມຄ຺ເຄເນວ ສມຸຄ຺ຆາຏິຕຕ຺ຕາ ວິຕິຓ຺ຓກງ຺ໂຂ. ວິຊິຕາວີຕິ ປຸຣິສາຊານີເຍນ ວິເຊຕພ຺ພສ຺ສ ສພ຺ພສ຺ສປິ ສໍກິເລສປກ຺ຂສ຺ສ ວິຊິຕຕ຺ຕາ ວິຘມິຕຕ຺ຕາ ວິຊິຕາວີ. ອເປຕເຠຣໂວຕິ ປຎ຺ຈວີສຕິຍາ ຠຍານໍ ສພ຺ພໂສ ອເປຕຕ຺ຕາ ອປຄຕເຠຣໂວ ອຠຍູປຣໂຕ. ປຸນ ທພ຺ໂພຕິ ນາມກິຕ຺ຕນໍ. ປຣິນິພ຺ພຸໂຕຕິ ທ຺ເວ ປຣິນິພ຺ພານານິ ກິເລສປຣິນິພ຺ພານຎ຺ຈ, ຍາ ເສາປາທິເສສນິພ຺ພານຘາຕຸ, ຂນ຺ຘປຣິນິພ຺ພານຎ຺ຈ, ຍາ ອນຸປາທິເສສນິພ຺ພານຘາຕຸ. ຕາສຸ ອິຘ ກິເລສປຣິນິພ຺ພານໍ ອຘິປ຺ເປຕໍ, ຕສ຺ມາ ປຫາຕພ຺ພຘມ຺ມານໍ ມຄ຺ເຄນ ສພ຺ພໂສ ປຫີນຕ຺ຕາ ກິເລສປຣິນິພ຺ພາເນນ ປຣິນິພ຺ພຸໂຕຕິ ອຕ຺ໂຖ. ຐິຕຕ຺ໂຕຕິ ຐິຕສຠາໂວ ອຈໂລ ອິຏ຺ຐາທີສຸ ຕາທິຠາວປ຺ປຕ຺ຕິຍາ ໂລກຘມ຺ເມຫິ ອກມ຺ປນີໂຍ. ຫີຕິ ຈ ເຫຕຸອຕ຺ເຖ ນິປາໂຕ, ເຕນ ໂຍ ປຸພ຺ເພ ທຸທ຺ທໂມ ຫຸຕ຺ວາ ກິໂຕ ຍສ຺ມາ ທພ຺ພຕ຺ຕາ ສຕ຺ຖາຣາ ອຸຕ຺ຕເມນ ທເມນ ທມິໂຕ ສນ຺ຕຸສິໂຕ ວິຕິຓ຺ຓກງ຺ໂຂ ວິຊິຕາວີ ອເປຕເຠຣໂວ, ຕສ຺ມາ ໂສ ທພ຺ໂພ ປຣິນິພ຺ພຸໂຕ ຐິຕຕ຺ໂຕ ຈ ຐິຕຕ຺ໂຕ, ເອວໍຠູເຕ ຈ ຕສ຺ມິໍ ຈິຕ຺ຕປ຺ປໂທໂສ ກາຕພ຺ໂພ, ນ ປສາທຎ຺ຎຖຕ຺ຕນ຺ຕິ ປຣເນຍ຺ຍພຸທ຺ຘິເກ ສຕ຺ເຕ ອນຸກມ຺ປນ຺ໂຕ ເຖໂຣ ອຎ຺ຎໍ ພ຺ຍາກາສິ.

ທພ຺ພຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

໖. ສີຕວນິຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ໂຍ ສີຕວນນ຺ຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ສມ຺ຠູຕຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອິໂຕ ກິຣ ອຏ຺ຐາຣສາຘິກສ຺ສ ກປ຺ປສຕສ຺ສ ມຕ຺ຖເກ ອຕ຺ຖທສ຺ສີ ນາມ ສມ຺ພຸທ຺ໂຘ ໂລເກ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິຕ຺ວາ ສເທວກໍ ໂລກໍ ສໍສາຣມໂຫຆໂຕ ຕາເຣນ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ມຫຕາ ຠິກ຺ຂຸສງ຺ເຆນ ສທ຺ຘິໍ ຄງ຺ຄາຕີຣໍ ອຸປຄ຺ຉິ. ຕສ຺ມິໍ ກາເລ ອຍໍ ຄຫປຕິກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ ຕຕ຺ຖ ຠຄວນ຺ຕໍ ປສ຺ສິຕ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ‘‘ກີ, ຠນ຺ເຕ, ປາຣໍ ຄນ຺ຕຸກາມຕ຺ຖາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິ. ຠຄວາ ‘‘ຄມິສ຺ສາມາ’’ຕິ ອໂວຈ. ໂສ ຕາວເທວ ນາວາສງ຺ຆາຏໍ ໂຍເຊຕ຺ວາ ອຸປເນສິ. ສຕ຺ຖາ ຕໍ ອນຸກມ຺ປນ຺ໂຕ ສຫ ຠິກ຺ຂຸສງ຺ເຆນ ນາວໍ ອຠິຣຸຫິ. ໂສ ສຍມ຺ປິ ອຠິຣຸຍ຺ຫ ສຸເຂເນວ ປຣຕີຣໍ ສມ຺ປາເປຕ຺ວາ ຠຄວນ຺ຕໍ ຠິກ຺ຂຸສງ຺ຆຎ຺ຈ ທຸຕິຍທິວເສ ມຫາທານໍ ປວຕ຺ເຕຕ຺ວາ ອນຸຄນ຺ຕ຺ວາ ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ນິວຕ຺ຕິ. ໂສ ເຕນ ປຸຎ຺ຎກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣິຕ຺ວາ ອິໂຕ ເຕຣສາຘິກກປ຺ປສຕສ຺ສ ມຕ຺ຖເກ ຂຕ຺ຕິຍກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຣາຊາ ອໂຫສິ ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ຘມ຺ມິໂກ ຘມ຺ມຣາຊາ. ໂສ ສຕ຺ເຕ ສຸຄຕິມຄ຺ເຄ ປຕິຏ຺ຐາເປຕ຺ວາ ຕໂຕ ຈຸໂຕ ເອກນວຸຕິກປ຺ເປ ວິປສ຺ສິສ຺ສ ຠຄວໂຕ ສາສເນ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຘຸຕຘມ຺ເມ ສມາທາຍ ສຸສາເນ ວສນ຺ໂຕ ສມຓຘມ຺ມໍ ອກາສິ. ປຸນ ກສ຺ສປສ຺ສ ຠຄວໂຕ ກາເລປິ ຕສ຺ສ ສາສເນ ຕີຫິ ສຫາເຍຫິ ສທ຺ຘິໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວີສຕິວສ຺ສສຫສ຺ສານິ ສມຓຘມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ເອກໍ ພຸທ຺ຘນ຺ຕຣໍ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣິຕ຺ວາ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ຣາຊຄເຫ ພ຺ຣາຫ຺ມຓມຫາສາລສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ. ຕສ຺ສ ‘‘ສມ຺ຠູໂຕ’’ຕິ ນາມໍ ອກໍສຸ. ໂສ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ພ຺ຣາຫ຺ມຓສິປ຺ເປສຸ ນິປ຺ຜຕ຺ຕິໍ ຄໂຕ. ຠູມິໂຊ ເຊຍ຺ຍເສໂນ ອຠິຣາຘໂນຕິ ອິເມຫິ ຕີຫິ ສຫາເຍຫິ ສທ຺ຘິໍ ຠຄວໂຕ ສນ຺ຕິກໍ ຄໂຕ ຘມ຺ມເທສນໍ ສຸຕ຺ວາ ປຏິລທ຺ຘສທ຺ໂຘ ປພ຺ພຊີ. ເຍ ສນ຺ຘາຍ ວຸຕ຺ຕໍ –

‘‘ຠູມິໂຊ ເຊຍ຺ຍເສໂນ ຈ, ສມ຺ຠູໂຕ ອຠິຣາຘໂນ;

ເອເຕ ສມຸສໍ ອກິລຸລາສຸ໌, ສາສເນ ວຣຕາທິໂນ''ຕິ຿

ອຖ ສມຸກູໂຕ ກຄວໂຕ ສນຸຕິເກ ກາຍຄຕາສຕິກມຸມຜຸຖານໍ ຄເຫຕຸວາ ນິພທຸຂໍ ສີຕວເນ ວສຕິ຿ ເຕເນວາຍສຸມາ ''ສີ ຕວນິໂຍ''ຕິ ປຸລຸລາຍິຕຸຖ຿ ເຕນ ຈ ສມເຍນ ເວສຸສວໂຕ ມຫາຣາຊາ ເກນຈິເທວ ກຣຕີເຍນ ຊມຸພຸທີເປ ທກຸຂິຕາທິສາກາຄໍ ອຸທຸທິສຸສ ອາກາເສນ ຄຈຸຉນຸໂຕ ເຖຣໍ ອພຸໂກາກາເສ ນິສີທິຕຸວາ ກມຸມຜຸຖານໍ ມນສິກໂຣນຸຕໍ ທິສຸວາ ວິມານໂຕ ໂອຣຸຍຸຫ ເຖຣໍ ວນຸທິຕຸວາ, ''ຍທາ ເຖໂຣ ສມາຣິໂຕ ວຸຜຸຖຫິສຸສຕິ, ຕທາ ມມ ອາຄມນໍ ອາໂຣເຈຖ, ອາຣກຸຂລຸຈສຸສ ກໂຣຖາ''ຕິ ທຸເວ ຍກຸເຂ ອາຕາເປຕຸວາ ປກຸກາມິ຿ ເຕ ເຖຣສຸສ ສມີເປ ຄຕຸວາ ມນສິການໍ ປຜິສໍຫຣິຕຸວາ ນິສິນຸນກາເລ ອາໂຣເຈສຸໍ຿ ຕໍ ສຸຕຸວາ ເຖໂຣ ''ຕຸມຸເຫ ມມ ວຈເນນ ເວສຸສວຕມຫາຣາຊສຸສ ກເຖຖ, ກຄວຕາ ອຕຸຕໂນ ສາສເນ ກິຕານໍ ສຕິອາຣກຸຂາ ນາມ ຄປີຕາ ອຕຸຖິ, ສາເຍວ ມາທິເສ ຣກຸຂຕິ, ຕຸວໍ ຕຕຸຖ ອປຸໂປສຸສຸກໂກ ໂຫຫິ, ກຄວໂຕ ໂອວາເທ ກິຕານໍ ເອທິສາຍ ອາຣກຸຂາຍ ກຣຕີຍໍ ນຕຸຖີ''ຕິ ເຕ ວິສຸສຊເຊຕຸວາ ຕາວເທວ ວິປສຸສນໍ ວຑຸເຒຕຸວາ ວິຊຊາຕຸຕຍໍ ສຈຸຉາກາສີ຿ ຕໂຕ ເວສຸສວໂຕ ນິວຕຸຕມາໂນ ເຖຣສຸສ ສມີປໍ ປຕຸວາ ມຸຂາກາຣສລຸລກຸຂເຕເນວສຸສ ກຕກິຈຸຈກາວໍ ຄຕຸວາ ສາວຕຸຖີ ຄນຸຕຸວາ ກຄວໂຕ ອາໂຣເຈຕຸວາ ສຕຸຖຸ ສມຸມຸຂາ ເຖຣໍ ອກິຕຸຖວນຸໂຕ –

''ສຕິອາຣກຸຂສມຸປນຸໂນ, ຂິຕິມາ ວີຣິຍສມາຫິໂຕ;

ອນຸຊາໂຕ ສຕຸຖຸ ສມຸກູໂຕ, ເຕວິຊໂຊ ມຈຸຈຸປາຣຄູ''ຕິ຿ –

ອິມາຍ ຄາຖາຍ ເຖຣສຸສ ຄຸເຕ ວຕຸເຕາສີ຿ ເຕນ ວຸຕຸຕໍ ອປທາເນ (ອປ຿ ເຖຣ ໑຿໔໑຿໑໘-໔໐) –

''ອຕຸຖທສຸສີ ຕຸ ກຄວາ, ທຸວິປທິນຸໂທ ນຣາສໂກ;

ປຸຣກຸຂໂຕ ສາວເກຫິ, ຄງຄາຕີຣມຸປາຄມິ຿

''ສມຕິຕຸຕິ ກາກເປຍຸຍາ, ຄງຄາ ອາສິ ທຸຣຸຕຸຕຣາ;

ອຸຕຸຕາຣຍີ ກິກຸຂຸສງຆໍ, ພຸທຸຂລຸຈ ທຸວິປທຸຕຸຕມໍ຿

''ອຜຸຖາຣເສ ກປຸປສເຕ, ຍໍ ກມຸມມກຣີ ຕທາ;

ທຸຄຸຄຕີ ນາກິຊານາມິ, ຕຣຕາຍ ອິທໍ ຜລໍ຿

''ເຕຣເສໂຕ ກປຸປສເຕ, ປລຸຈ ສພຸໂພກວາ ອຫຸໍ;

ສຕຸຕຣຕນສມຸປນຸນາ, ຈກຸກວຕຸຕີ ມຫພຸພລາ຿

''ປຈຸຈິເມ ຈ ກເວ ອສຸມີ, ຊາໂຕຫໍ ພຸຣາຫຸມເຕ ກຸເລ;

ສທຸຂີ ຕິຫິ ສຫາເຍຫິ, ປພຸພຊີ ສຕຸຖຸ ສາສເນ຿

''ກິເລສາ ຊາປີຕາ ມຍຸຫໍ...ເປ... ກຕໍ ພຸທຸຂສຸສ ສາສນ''ນຸຕິ຿

ອຖາຍສຸມາ ສມຸກູໂຕ ກຄວນຸຕໍ ທສຸສນາຍ ຄຈຸຉນຸເຕ ກິກຸຂູ ທິສຸວາ ''ອາວຸໂສ, ມມ ວຈເນນ ກຄວໂຕ ປາເທ ສິຣສາ ວນຸທຖ,

ເອວຣູປຈ ວເທຖາ''ຕິ ວຕຸວາ ສນຸນາສິກຣຄັ ອຕຸຕໂນ ສຕຸຖຸ ອວິເທຖິຕກາວໍ ປກາເສນຸໂຕ ''ໂຍ ສີຕວນ''ນຸຕິ ຄາຖມາຫ ເຕ ກິກຸຂູ ກຄວນຸຕໍ ອຸປສງກມິຕຸວາ ວນຸທິຕຸວາ ສມຸກູຕຕຸເຖຣສຸສ ສາສນໍ ສມຸປເວເທນຸຕາ, ''ອາຍສຸມາ, ກນຸເຕ, ສມຸກູໂຕ ກຄວ ໂຕ ປາເທ ສີຣສາ ວນຸທຕິ, ເອວຣູປຈ ວທຕີ''ຕິ ວຕຸວາ ຕໍ ຄາຖໍ ອາໂຣເຈສຸໍ, ຕໍ ສຸຕຸວາ ກຄວາ ''ປຕຸທິໂຕ, ກິກຸຂເວ, ສມຸກູໂຕ ກິກຸຂຸ ປຈຸຈປາທິ ສມຸມສຸສານຸສມຸນໍ, ນ ຈ ນໍ ສນຸນາສິກຣຄັ ວິເທເຖຕີ ເວສຸສວເຕນ ຕສຸສຕຸໂຖ ມຍຸຫໍ ອາໂຣຈິຕາ''ຕິ ອາທ.

໓. ຍໍ ປນ ເຕ ກິກຸຂູ ສມຸກູຕຕຸເຖເຣນ ວຸຕຸຕໍ ''ໂຍ ສີຕວນ''ນຸຕິ ຄາຖໍ ສຕຸຖຸ ນິເວເທສຸໍ ຕຕຸຖ ສີຕວນນຸຕິ ເອວໍນາມກໍ ຣາຊຄຫສມີເປ ມທນຸຕໍ ເກຣວສຸສານວນໍ ອຸປຄາຕິ ນິວາສນວເສນ ອຸປຄຈຸຈິ ເອເຕນ ກຄວຕາ ອນຸຍຸຕາຕໍ ປພຸພຊິຕານຸຣູປໍ ນິວາສນຍຸຄານໍ ທສຸເສຕິ ກິກຸຂູຕິ ສໍສາຣກາຍສຸສ ອິກຸຂນໂຕ ກິນຸນກິເລສຕາຍ ຈ ກິກຸຂຸ ເອໂກຕິ ອທຸຕິໂຍ, ເອເຕນ ກາຍວິເວ ກໍ ທສຸເສຕິ ສນຸຕຸສີໂຕຕິ ສນຸຕຸຍຸໂຖ ເອເຕນ ຈຕຸປຈຸຈຍສນຸໂຕສລກຸຂຄໍ ອຣິຍວໍສໍ ທສຸເສຕິ ສມາຫິຕຕຸໂຕຕິ ອຸປຈາຣປຸປ ນາເກທນ ສມາທິນາ ສມາທິຕຈິຕຸໂຕ, ເອເຕນ ຈິຕຸຕວິເວກກາວນາມຸເຂນ ກາວນາຣາມໍ ອຣິຍວໍສໍ ທສຸເສຕິ ວິຊິຕາວີຕິ ສາສ ເນ ສມຸມາປຝິປຊຸຊນຸເຕນ ວິເຊຕພຸພໍ ກິເລສຄຄໍ ວິຊິຕຸວາ ຖິໂຕ, ເອເຕນ ອຸປທິວິເວກໍ ທສຸເສຕິ ກຍເທຕູນໍ ກິເລສານໍ ອປຄຕຕຸຕາ ອເປຕໂລມທໍໂສ, ເອເຕນ ສມຸມາປຝິປຕຸຕິຍາ ຜລໍ ທສຸເສຕິ ຣກຸຂນຸຕິ ຣກຸຂນຸໂຕ ກາຍຄຕາສຕິນຸຕິ ກາ ຍາຣມຸມຄໍ ສຕິ, ກາຍຄຕາສຕິກມຸມຍຸຄານໍ ປຣິພຸຣູທນວເສນ ອວິສຸສຊຸເຊນຸໂຕ ທິຕິມາຕິ ທີໂຣ, ສມາທິຕຕຸຕໍ ວິຊິຕາວິກາວ ຕໍ ວາ ອຸປາທາຍ ປຝິປຕຸຕິທສຸສນເມຕໍ ອຍຸເທຕຸຖ ສງເຂປຕຸໂຖ – ໂສ ກິກຸຂຸ ວິເວກສຸຂານຸເປກຸຂາຍ ເອໂກ ສີຕວນໍ ອຸປາຄ ມິ, ອຸປາຄໂຕ ຈ ໂລລກາວາກາວໂຕ ສນຸຕຸຍຸໂຖ ທີຕິມາ ກາຍຄຕາສຕິກມຸມຍຸຄານໍ ກາເວນຸໂຕ ຕຖາທີຄຕໍ ຊານໍ ປາທກໍ ກຕຸ ວາ ອາຣທຸຊວິປສຸສນໍ ອຸສຸສຸກຸກາເປຕຸວາ ອທິຄເຕນ ອຄຸຄມຄຸເຄນ ສມາທິໂຕ ວິຊິຕາວີ ຈ ທຸຕຸວາ ກຕກິຈຸຈຕາຍ ກຍເທຕູນໍ ສພຸພໂສ ອປຄຕຕຸຕາ ອເປຕໂລມທໍໂສ ຊາໂຕຕິ.

ສີຕວນິຍຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຍຸຖິຕາ.

໗. ກລຸລິຍຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ໂຍປານຸທີຕິ ອາຍສຸມໂຕ ກລຸລິຍຕຸເຖຣສຸສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປຸປຕຸຕິ? ອຍໍ ກີຣ ອິໂຕ ເອກຕີເສ ກປຸເປ ອນຸປຸປນຸເນ ພຸທຸເຊ ສຸມ ນສຸສ ນາມ ປຈຸເຈກພຸທຸຊສຸສ ປສນຸນຈິຕຸໂຕ ຜລາຜລໍ ທຕຸວາ ສຸຄຕິສຸ ເອວ ສໍສຣນຸໂຕ ສິຂິສຸສ ສມຸມາສມຸພຸທຸຊສຸສ ກາເລ ອຣຸຕາວຕີນຄເຣ ພຸຣາທຸມຕກຸເລ ນິພຸພຕຸໂຕ ''ສິຂິສຸສ ກຄວໂຕ ປຖມາກິສມຸພຸທຸຊສຸສ ອຸຊຸ, ໂອຊິຕາ ນາມ ທຸເວ ສຕຸຖ ວາທປຸຕຸຕາ ປຖມາທາຣໍ ອທໍສູ''ຕິ ສຸຕຸວາ ອຕຸຕໂນ ສທາຍເກນ ສທຸທີ ກຄວນຸຕໍ ອຸປສງກມິຕຸວາ ວນຸທິຕຸວາ ສຸວາຕນາຍ ນິມນຸເຕຕຸວາ ມຫາທານໍ ປວຕຸເຕຕຸວາ ປຕຸຖນໍ ອກໍສຸ – ''ອຸໂກປີ ມຍໍ, ກນຸເຕ, ອນາຄເຕ ຕຸມຸຫາທິສສຸສ ພຸທຸຊສຸສ ປຖມາ ທາຣທາຍກາ ກເວຍຸຍາມາ''ຕິ. ເຕ ຕຕຸຖ ຕຕຸຖ ກເວ ປຸຍຸຍກມຸມໍ ກຕຸວາ ເທວມນຸສເສສຸ ສໍສຣນຸຕາ ກສຸສປສຸສ ກຄວໂຕ ກາ ເລ ໂຄປາລກເສຍຸຖິສຸສ ປຸຕຸຕາ ກາຕໂຣ ທຸຕຸວາ ນິພຸພຕຸຕາ. ພຫູນິ ວສຸສານິ ກິກຸຂຸສງຟໍ ອິຣໂກຊເນນ ອຸປຍຸຖຫິສຸ. ອມຸທາກໍ ປນ ກຄວໂຕ ກາເລ ໂປກຸຂຣວຕີນຄເຣ ສຕຸຖວາທສຸສ ປຸຕຸຕາ ກາຕໂຣ ທຸຕຸວາ ນິພຸພຕຸຕາ. ເຕສຸ ເຊຍຸໂຖ ຕຜຸສຸໂສ ນາມ, ກນິຍຸໂຖ ກລຸລິໂຍ ນາມ, ເຕ ປຍຸຈມຕຸຕານິ ສກຍສຕານິ ກຕຸທສຸສ ປູເຣຕຸວາ ວາຕິຊຸຊາຍ ຄຈຸຉນຸຕາ ກຄວຕິ ປຖມາກິສມຸ ພຸທຸເຊ ສຕຸຕສຕຸຕາທໍ ວິມຸຕຸຕິສຸຂສມຸມປຈຸຈເວກຸຂຄາທິ ວີຕິນາເມຕຸວາ ອຍຸຖເມ ສຕຸຕາເທ ຣາຊາຍຕນມູເລ ວິຫຣນຸເຕ ຣາຊາຍຕນສຸສ ອວິທູເຣ ມທາມຄຸເຄນ ອຕິກຸກມນຸຕິ, ເຕສໍ ຕສຸມີ ສມເຍ ສເນປີ ກູມິກາເຄ ອຫຸທໂມທເກ ສກຍານິ ນປຸປວຕຸຕີສຸ, ''ກີ ນຸ, ໂຂ, ກາຣຄ''ນຸຕິ ຈ ຈິນຸເຕນຸຕານໍ ໂປຣາຕສາໂລຫິຕາ ເທວຕາ ຣຸກຸຂວິຍປນຸຕເຣ ອຕຸຕານໍ ທສຸເສນຸຕິ ອາທ – ''ມາທິສາ, ອຍໍ ກຄວາ ອຈິຣາກິສມຸພຸທຸໂຊ ສຕຸຕສຕຸຕາທໍ ອນາທາໂຣ ວິມຸຕຸຕິສຸຂາປຝິສໍເວທີ ອິທານິ ຣາຊາຍຕນມູ ເລ ນິສິນຸໂນ, ຕໍ ອາທາເຣນ ປຝິມາເນຖ, ຍທສຸສ ຕຸມຸທາກໍ ທີພຣຕຸຕໍ ທີຕາຍ ສຸຂາຍາ''ຕິ. ຕໍ ສຸຕຸວາ ເຕ ອຸລຸອາຣໍ ປີຕິໂສມ ນສຸສໍ ປຝິສໍເວເທນຸຕາ, ''ອາທາຣສມຸປາທນໍ ປປລຸຈ''ນຸຕິ ມລຸລມານາ ມນຸຖລຸຈ ມທຸປີຕຸທິກລຸຈ ກຄວໂຕ ທຕຸວາ ທຸເວວາ ຈິກສຣຄໍ ຄນຸຕຸວາ ເກສທາຕຸໂຍ ລກິຕຸວາ ອຄມໍສຸ. ເຕ ທີ ປຖມໍ ອຸປາສກາ ອເທສຸໍ. ອຖ ກຄວຕີ ພາຣາຕສີ ຄນຸຕຸວາ ສມຸມຈກຸກໍ ປວຕຸເຕຕຸວາ ອນຸປຸພຸເພນ ຣາຊຄເທ ວິຫຣນຸເຕ ຕຜຸສສກລຸລິຍາ ຣາຊຄທໍ ອຸປຄຕາ ກຄວນຸຕໍ ອຸປສງກມິຕຸວາ ວນຸທິຕຸວາ ເອກມນຸຕໍ ນິສີທີສຸ. ເຕສໍ ກຄວາ ສມຸມໍ ເທເສສິ. ເຕສຸ ຕຜຸສຸໂສ ໂສຕາປຕຸຕິຜເລ ປຕິຍຸຖາຍ ອຸປາສໂກວ ອໂທສິ. ກລຸລິໂຍ ປນ ປພຸພຊິຕຸວາ ສລຸອກິຍຸໂຍ ອໂທສິ. ເຕນ ວຸຕຸຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໒.໔໘.໗໖-໗໐) –

''ສຸມໂນ ນາມ ສມຸພຸທຸໂຊ, ຕກຸກຣາຍໍ ວສີ ຕທາ;

ວລຸລິການຜລໍ ຄຍຸທ, ສຍມຸກຸສຸສ ອທາສທໍ។

‘‘ເອກຕິໍເສ ອິໂຕ ກປຸເປ, ຍໍ ຜລໍ ອທທີ ຕທາ;

ທຸຄຸຄຕື ນາກິຊານາມິ, ຜລທານສຸສິທໍ ຜລໍ។

‘‘ກິເລສາ ຊາປີຕາ ມຍຸທໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທຸຣສຸສ ສາສນ’’ນຸຕິ។

ອເຖຸກທິວສໍ ມາໂຣ ກລຸລິຍຕຸເຖຣສຸສ ກີສາປນຕຸຖໍ ກຍານກໍ ຮູປໍ ທສຸເສສີ។ ໂສ ອຕຸຕໂນ ສພຸພກາຍາຕິກຸການໍ ປກາເສນຸໂຕ ‘‘ໂຍ ປານຸທີ’’ຕິ ຄາຖມກາສີ។

໗។ ຕຕຸຖ ໂຍປານຸທີຕິ ໂຍ ອປານຸທີ ຂິປີ ປຊຫີ ວິທຸສໍເສສີ។ ມຈຸຈຸຣາຊສຸສາຕິ ມຈຸຈຸ ນາມ ມຣຕໍ ຂນຸຣານໍ ເກໂທ, ໂສ ເອວ ຈ ສຕຸຕານໍ ອຕຸຕໂນ ວເສ ອນຸວຕຸຕາປນໂຕ ອິສຸສຣຍຸເຖນ ຣາຊາຕິ ມຈຸຈຸຣາຊາ, ຕສຸສ។ ເສນນຸຕິ ຊຣາໂຣຄາທີ, ສາ ຫິສຸສ ວສວຕຸຕເນ ອງຄກາວໂຕ ເສນາ ນາມ, ເຕນ ເຫສ ມຫຕາ ນານາວິເຣນ ວິປຸເລນ ‘‘ມຫາເສໂນ’’ຕິ ວຸຈຸຈຕິ។ ຍຖາຫ – ‘‘ນ ຫິ ໂນ ສງຄຣໍ ເຕນ, ມຫາເສເນນ ມຈຸຈຸນາ’’ຕິ (ມ។ ນິ។ ໑។໔໗໔; ຊາ។ ໔។໔໔។໑໔໑; ເນຕຸຕິ។ ໑໐໓)។ ອຖ ວາ ຄຸຕມາຣຕາຍຸເຖນ ‘‘ມຈຸຈູ’’ຕິ ອິຣ ເທວປຸຕຸຕມາໂຣ ອຣິປຸເປໂຕ, ຕສຸສ ຈ ສຫາຍກາວູປຄມນໂຕ ກາມາທໂຍ ເສນາ។ ຕຖາ ຈາຫ –

‘‘ກາມາ ເຕ ປຖມາ ເສນາ, ທຸຕິຍາ ອຣຕິ ວຸຈຸຈຕິ;

ຕຕິຍາ ຂຸປຸປີປາສາ ເຕ, ຈຕຸຕຸຖີ ຕຕຸຫາ ປວຸຈຸຈຕິ។

‘‘ປລຸຈມີ ຖີນມິທຸຣໍ ເຕ, ລຍຸຖາ ກີຣູ ປວຸຈຸຈຕິ;

ສຕຸຕມີ ວິຈິກິຈຸລາ ເຕ, ມາໂນ ມກຸໂຂ ຈ ອຍຸຖມີ’’ຕິ។ (ສຸ។ ນິ។ ໔໓໒-໔໓໖; ມຫານິ។ ໔໒;ຈູລຸອນິ។ ນນຸທມາຕາວປຸຈຸລານິທຸເທສ ໔໗);

ນລຸອເສຕຸ່ວສຸທຸພຸພລໍ ມໂຫໂພຕິ ສາຣວິຣຫິຕໂຕ ນລຸອເສຕຸສທິສໍ ອຕິວິຍ ອພລກາວໂຕ ສຸຍຸຖຸ ທຸພຸພລໍ ສໍກິເລສເສນໍ ນວໂລກຸຕຕຣຣມຸມານໍ ມຫາພລວກາວໂຕ ມໂຫຟສທິເສນ ອຄຸຄມຄຸເຄນ ໂຍ ອປານຸທີ ວິຊິຕາວີ ອເປຕເກຣໂວ ທນຸໂຕ, ໂສ ປຣິນິພຸພຸໂຕ ຖິຕຕຸໂຕຕິ ໂຍຊນາ។ ຕໍ ສຸຕຸວາ ມາໂຣ ‘‘ຊານາຕິ ມໍ ສມໂຕ’’ຕິ ຕຕຸເຖວນຸຕຣຣາຍີຕິ។

ກລຸລິຍຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຍຸຖິຕາ។

໒។ ວິຣຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ໂຍທຸທຫມິໂຍຕິ ອາຍສຸມໂຕ ວິຣຕຸເຖຣສຸສ ຄາຖາ។ ກາ ອຸປຸປຕຸຕິ? ອຍໍ ກິຣ ອິໂຕ ເອການວຸເຕ ກປຸເປ ວິປສຸສີສຸສ ກຄວໂຕ ວສນອາວາສໍ ປຍິຊຄຸຄິ។ ເອກາທິວສລຸຈ ສິນຸຣຸວາຣປຸປຸ່ຜສທິສານີ ນິຄຸຄຸຕຸຖິປຸປຸ່ຜານີ ຄເຫຕຸວາ ກຄວນຸຕໍ ປູເຊສີ។ ໂສ ເຕນ ປຸລຸລການຸເມນ ເທວມນຸສຸເສສຸ ສໍສຣນຸໂຕ ອິໂຕ ປລຸຈຕິໍເສ ກປຸເປ ຂຕຸຕິຍກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ມຫາປຕາໂປ ນາມ ຣາຊາ ອໂຫສິ ຈກຸກວຕຸຕີ។ ໂສ ຣມຸເມນ ສເມນ ຣຊຊໍ ກາເຣນຸໂຕ ສຕຸເຕ ສຄຸຄມຄຸເຄ ປຕິຍຸຖາເປສີ។ ປຸນ ອິມສຸມີ ກປຸເປ ກສຸສປສຸສ ກຄວໂຕ ກາເລ ມຫາວິກໂວ ເສຍຸຖີ ຫຸຕຸວາ ກປຕາທຸຣີກາທີນໍ ທານໍ ເທນຸໂຕ ສງພສຸສ ອິຣາກຕຸຕໍ ອທາສີ។ ເອວໍ ຕຕຸຖ ຕຕຸຖ ທານມຍໍ ປຸລຸລສມຸການໍ ກໂຣນຸໂຕ ອິຕຣລຸຈ ນິພຸພານຕຸຖໍ ສມຸກຣນຸໂຕ ເທວມນຸສຸເສສຸ ສໍສຣິຕຸວາ ອິມສຸມີ ພຸທຸຣຸປຸປາເທ ສາວຕຸຖິນຄເຣ ຣລຸໂລ ປເສນທິສຸສ ອມຈຸຈກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິ, ‘‘ວີໂຣ’’ຕິສຸສ ນາມໍ ອກໍສຸ។ ໂສ ວຍປຸປຕຸໂຕ ນາມານຸຄເຕທີ ປຕຸຕພລຊວາທິຄຸເກທີ ສມນຸນາຄໂຕ ສງຄາມສູໂຣ ຫຸຕຸວາ ມາຕາປິຕູທີ ນິພນຸຣວເສນ ກາຣິເຕ ທາຣປຣິຄຸຄເຫ ເອກໍເຍວ ປຸຕ

ຕໍ ລກິຕ຺ວາ ປຸພ຺ພເຫຕຸນາ ໂຈທິຍມາໂນ ກາເມສຸ ສໍສາເຣ ຈ ອາທີນວໍ ທິສ຺ວາ ສໍເວຄຊາໂຕ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຆເຜນ຺ໂຕ ວາຍມນ຺ໂຕ ນຈິຣສ຺ເສວ ຉລຸອກິຍ຺ໂຍ ອໂຫສິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໑ຯ໘໑ຯ໘໑-໘໔) –

“ວິປ຺ສ຺ສິສ຺ສ ກຄ຺ວໂຕ, ອາສິມາຣາມິໂກ ອຫໍ;

ນິຄ຺ຄຸຕ຺ຖິປຸປ຺ຜໍ ປຄ຺ຄຍ຺ຫ, ພຸທ຺ຘສ຺ສ ອກິໂຣປຍີຯ

“ເອການວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ປຸປ຺ຜມກິປູຊຍິ;

ທຸຄ຺ຄຕິ ນາກິຊານາມິ, ພຸທ຺ຘປູຊາຍິທໍ ຜລໍຯ

“ປຌ຺ຈວິເສ ອິໂຕ ກປ຺ເປ, ເອໂກ ອາສີ ຊນາຘິໂປ;

ມຫາປຕາປນາເມນ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕິ ມຫພ຺ພໂລຯ

“ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ”ນ຺ຕິຯ

ເອວໍ ປນ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປຕ຺ວາ ຜລສມາປຕ຺ຕິສຸເຂນ ວິຕິນາເມນ຺ຕໍ ເຖຣໍ ປຸຣາຓທຸຕິຍິກາ ອຸປ຺ປພ຺ພາເຊຕຸກາມາ ອນ຺ຕຣນ຺ຕຣາ ນານາເຍຫິ ປໂລເກຕຸໍ ປຣກ຺ກມນ຺ຕິ ເອກທິວສໍ ທິວາວິຫາຣຍ຺ຄານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອິຕ຺ຖິກຸຕ຺ຕາທີນິ ທສ຺ເສຕຸໍ ອາຣກິຯ ອຖາຍສ຺ມາ ວິໂຣ “ນໍ ປໂລເກຕຸກາມາ ສິເນຣຸໍ ມກສປກ຺ຂວາເຕນ ຈາເລຕຸກາມາ ວິຍ ຍາວ ພາລາ ວຕາຍໍ ອິຕ຺ຖີ”ຕິ ຕສ຺ສາ ກິຣິຍາຍ ນິຣຕ຺ຖກກາວໍ ທີເປນ຺ໂຕ “ໂຍ ທຸທ຺ທມິໂຍ”ຕິ ຄາຖໍ ອກາສິຯ

໓ຯ ຕຕ຺ຖ ໂຍ ທຸທ຺ທມິໂຍຕິອາທີນໍ ປທານໍ ອຕ຺ໂຖ ເຫຍ຺ຖາ ວຸຕ຺ໂຕເຍວຯ ອິທໍ ປເນຕ຺ຖ ໂຍຊນາມຕ຺ຕໍ ໂຍ ປຸພ຺ເພ ອທນ຺ຕ ກິເລສຕາຍ ປຈ຺ຈຕ຺ຖິເກຫິ ວາ ສຽຄມສີເສ ທເມຕຸໍ ເຊຕຸໍ ອສກ຺ກຸເຕຍ຺ຍຕາຍທຸທ຺ທມິໂຍ, ອິທານິ ປນ ອຸຕ຺ຕເມນ ທເມນ ທນ຺ໂຕ ຈຕຸພ຺ພິຘສມ຺ມປ຺ປຘານວີຣິຍສມ຺ປຕ຺ຕິຍາ ວີໂຣ, ວຸຕ຺ຕນເຍເນວ ສນ຺ຕຸສິໂຕ ວິຕິຕ຺ຕກຽ຺ໂຂ ວິຊິຕາວີ ອເປຕໂລມຫໍໂສ ວີໂຣ ວິຣນາມໂກ ອນວເສສໂຕ ກິເລສປຣິນິພ຺ພາເນນ ປຣິນິພ຺ພຸໂຕ, ຕໂຕ ເອວ ຄິຕສກາໂວ, ນ ຕາທິສານໍ ສເຕນປີ ສຫສ຺ເສນປີ ຈາລນີໂຍຕິຯ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ສາ ອິຕ຺ຖີ – “ມຍ຺ຫໍ ສາມິເກ ເອວໍ ປຜິປນ຺ເນ ໂກ ມຍ຺ຫໍ ຆຣາວາເສນ ອຕ຺ໂຖ”ຕິ ສໍເວຄຊາຕາ ກິກ຺ຂຸນີສຸ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ນຈິຣສ຺ເສວ ເຕວິຊ຺ຊາ ອໂຫສີຕິຯ

ວີຣຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຍ຺ຄິຕາຯ

໔ຯ ປີລິນ຺ທວຈ຺ຉຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ສ຺ວາຄຕນ຺ຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ປີລິນ຺ທວຈ຺ຉຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍໍ ກິຣ ປທຸມຸຕ຺ຕຣພຸທ຺ຘກາເລ ຫໍສວຕີນຄເຣ ມຫາໂກຄກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ ເຫຍ຺ຖາ ວຸຕ຺ຕນເຍເນວ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິເກ ຘມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ເອກໍ ກິກ຺ຂຸໍ ເທວຕານໍ ປີຍມນາປກາເວນ ອຄ຺ຄຍ຺ຄາເນ ຖເປນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ຕໍ ຖານນ຺ຕຣໍ ປຕ຺ເຖຕ຺ວາ ຍາວຊີວໍ ກຸສລໍ ກຕ຺ວາ ຕໂຕ ຈຸໂຕ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ສຸເມຘສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ມນຸສ຺ສໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ກຄວຕິ ປຣິນິພ຺ພຸເຕ ສຕ຺ຖຸ ຖູປສ຺ສ ປູຊໍ ກຕ຺ວາ ສຽເຜ ຈ ມຫາທານໍ ປວຕ຺ເຕຕ຺ວາ ຕໂຕ ຈຸໂຕ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ເອວ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອນຸປ຺ປນ຺ເນ ພຸທ຺ເຘ ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ຣາຊາ ຫຸຕ຺ວາ ມຫາຊນໍ ປຌ຺ຈສຸ ສີເລສຸ ປຕິຍ຺ຖາເປຕ຺ວາ ສຄ຺ຄປຣາຍຕໍ ອກາສີຯ ໂສ ອນຸປ຺ປນ຺ເນເຍວ ອມ຺ຫາກໍ ກຄວຕິ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຕເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຯ “ປີລິນ຺ໂທ”ຕິສ຺ສ ນາມໍ ອກໍສຸຯ ວຈ຺ໂຉຕິ ປນ ໂຄຕ຺ຕໍ ຯ ເຕນ ໂສ ອປຣກາເຄ “ປີລິນ຺ທວຈ຺ໂຉ”ຕິ ປຌ຺ຌາຍິຕ຺ຖຯ ສໍສາເຣ ປນ ສໍເວຄພຫຸລຕາຍ ປຣິພ຺ພາຊກປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຈູລຸອຄນ຺ຘາຣໍ ນາມ ວິຊ຺ຊໍ ສາເຘຕ຺ວາ ຕາຍ ວິຊ຺ຊາຍ ອາກາສຈາຣີ ປຣຈິຕ຺ຕວິທູ ຈ ຫຸຕ຺ວາ ຣາຊຄເຫ ລາກຄ຺ຄຍສຄ຺ຄປ຺ປຕ຺ໂຕ ປຜິວສຕິຯ

ອຖ ຍທາ ອມ຺ຫາກໍ ຠຄວາ ອຠິສມ຺ພຸທ຺ໂຘ ຫຸຕ຺ວາ ອນຸປຸພ຺ເພນ ຣາຊຄຫໍ ອຸປຄໂຕ, ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ພຸທ຺ຘານຸຠາເວນ ຕສ຺ສ ສາ ວິຊ຺ຊາ ນ ສມ຺ປ຺ຊຊຕິ, ອຕ຺ຕໂນ ກິຈ຺ຈໍ ນ ສາເຘຕິຯ ໂສ ຈິນ຺ເຕສິ – ‘‘ສຸຕໍ ໂຂ ປນ ເມຕໍ ອາຈຣິຍປາຈຣິຍານໍ ຠາສມານານໍ ‘ຍຕ຺ຖ ມຫາຄນ຺ຘາຣວິຊ຺ຊາ ສຣຕິ, ຕຕ຺ຖ ຈູຬຄນ຺ຘາຣວິຊ຺ຊາ ນ ສມ຺ປ຺ຊຊຕີ’ຕິ, ສມຓສ຺ສ ປນ ໂຄຕມສ຺ສ ອາຄຕກາລໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ນາຍໍ ມມ ວິຊ຺ຊາ ສມ຺ປ຺ຊຊຕິ, ນິສ຺ສໍສຍໍ ສມໂຓ ໂຄຕໂມ ມຫາຄນ຺ຘາຣວິຊ຺ຊໍ ຊານາຕິ, ຍໍນູນາຫໍ ຕໍ ປຍິຣຸປາສິຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ຕໍ ວິຊ຺ຊໍ ປຣິຍາປຸເຓຍ຺ຍ’’ນ຺ຕິຯ ໂສ ຠຄວນ຺ຕໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ເອວມາຫ – ‘‘ອຫໍ, ມຫາສມຓ, ຕວ ສນ຺ຕິເກ ເອກໍ ວິຊ຺ຊໍ ປຣິຍາປຸຓິຕຸກາໂມ, ໂອກາສໍ ເມ ກໂຣຫີ’’ຕິຯ ຠຄວາ ‘‘ເຕນ ຫິ ປພ຺ພຊາ’’ຕິ ອາຫຯ ໂສ ‘‘ວິຊ຺ຊາຍ ປຣິກມ຺ມໍ ປພ຺ພຊ຺ຊາ’’ຕິ ມຎ຺ຎມາໂນ ປພ຺ພຊິຯ ຕສ຺ສ ຠຄວາ ຘມ຺ມໍ ກເຖຕ຺ວາ ຈຣິຕານຸກູລໍ ກມ຺ມຏ຺ຐານໍ ອທາສິຯ ໂສ ອຸປນິສ຺ສຍສມ຺ປນ຺ນຕາຍ ນຈິຣສ຺ເສວ ວິປ຺ສ຺ສນໍ ວຑ຺ເຒຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິຯ ຍາ ປນ ປຸຣິມຊາຕິຍໍ ຕສ຺ໂສວາເທ ຐຕ຺ວາ ສຄ຺ເຄ ນິພ຺ພຕ຺ຕາ ເທວຕາ, ຕໍ ຠຕ຺ຕປຸຕໍ ນິສ຺ສາຍ ສຎ຺ຊາຕພຫຸມານາ ສາຍໍ ປາຕໍ ເຖຣໍ ປຍິຣຸປາສິຕ຺ວາ ຄຈ຺ຉນ຺ຕິຯ ຕສ຺ມາ ເຖໂຣ ເທວຕານໍ ປິຍມນາປ ຕາຍ ອຕ຺ຖໍ ປຕ຺ໂຕຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ຺ຯ ເຖຣ ໑ຯ໔໘ຯ໕໘-໖໗) –

‘‘ນິພ຺ພຸເຕ ໂລກນາຖມ຺ຫິ, ສຸເມເຘ ອຄ຺ຄປຸຄ຺ຄເລ;

ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ສຸມໂນ, ຖູປປູຊໍ ອກາສຫໍຯ

‘‘ເຍ ຈ ຂີຓາສວາ ຕຕ຺ຖ, ຉຬຠິຎ຺ຎາ ມຫິທ຺ຘິກາ;

ເຕຫໍ ຕຕ຺ຖ ສມາເນຕ຺ວາ, ສງ຺ຆຠຕ຺ຕໍ ອກາສຫໍຯ

‘‘ສຸເມຘສ຺ສ ຠຄວໂຕ, ອຸປຏ຺ຐາໂກ ຕທາ ອຫຸ;

ສຸເມໂຘ ນາມ ນາເມນ, ອນຸໂມທິຕ຺ຖ ໂສ ຕທາຯ

‘‘ເຕນ ຈິຕ຺ຕປ຺ປສາເທນ, ວິມານໍ ອຸປປ຺ຊ຺ຊຫໍ;

ຉຬາສີຕິສຫສ຺ສານິ, ອຈ຺ຉຣາໂຍ ຣມິໍສຸ ເມຯ

‘‘ມເມວ ອນຸວຕ຺ຕນ຺ຕິ, ສພ຺ພກາເມຫິ ຕາ ສທາ;

ອຎ຺ເຎ ເທເວ ອຠິໂຠມິ, ປຸຎ຺ຎກມ຺ມສ຺ສິທໍ ຜລໍຯ

‘‘ປຎ຺ຈວີສມ຺ຫິ ກປ຺ປມ຺ຫິ, ວຣຸໂຓ ນາມ ຂຕ຺ຕິໂຍ;

ວິສຸທ຺ຘໂຠຊໂນ ອາສິໍ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ອຫໍ ຕທາຯ

‘‘ນ ເຕ ພີຊໍ ປວປ຺ປນ຺ຕິ, ນປິ ນີຍນ຺ຕິ ນງ຺ຄລາ;

ອກຏ຺ຐປາກິມໍ ສາລິໍ, ປຣິຠຸຎ຺ຊນ຺ຕິ ມານຸສາຯ

‘‘ຕຕ຺ຖ ຣຊ຺ຊໍ ກຣິຕ຺ວານ, ເທວຕ຺ຕໍ ປຸນ ຄຈ຺ຉຫໍ;

ຕທາປິ ເອທິສາ ມຍ຺ຫໍ, ນິພ຺ພຕ຺ຕາ ໂຠຄສມ຺ປທາຯ

‘‘ນ ມັ ນິຕ຺ຕາ ອມິຕ຺ຕາ ວາ, ທີສນ຺ຕິ ສພ຺ພປາຕິໂນ;

ສພ຺ເພສມ຺ປິ ປິໂຍ ໂຫມິ, ປຸລ຺ລການ຺ມສ຺ສິທັ ຜລັ໚

‘‘ຕິສກປ຺ປສຫສ຺ສມ຺ຫິ , ຍັ ທານມທທິ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕິ ນາភិຊານາມិ, ຄນ຺ທາເລປ຺ສ຺ສិທំ ផលំ໚

‘‘ອິມສ຺មិ ភទ຺ທເក កប຺ເប, ເອໂក ອາសិ ຊនាធិប;

មហានុភាវោ រាជាហំ, ចក៑កវត៑តិ មហព៑ពលោ໚

‘‘ໂສហំ ປញ຺ចស ສីເລស຺ສុ, ຖប់ត຺វា ຊនតំ ពហុំ;

ປាເປត຺វា ស຺គតិំ យេវ, ទេវតានំ បិយោ អហុំ໚

‘‘កិលេសា ឈាបិតា មយ຺ហំ…បេ… កតំ ពុទ຺ធស຺ស សាសន’’ន຺តិ໚

ຕຖາ ເທວຕາຫិ ອຕິວិຍ ປិຍາយិតព຺ພភាវោ ອិមំ ເຖរំ ភគវា ເທວຕານំ ປិយមនាបកាវេន ອគ຺គដ຺ឋានេ ឋបេសិ – ‘‘ເອតទគ຺គំ, ភិក຺ខវេ, មម សាវកានំ ភិក຺ខូនំ ເທວຕានំ បិយមនាបានំ យទិទំ បិលិន຺ទវច຺ឆោ’’តិ (អ៑ ນិ໚ ១໚៨០ល, ៨១៨) ໂສ ເອກទិវសំ ភិក຺ខុសង຺ឃមជ຺ឈេ និសិន຺នោ អត຺តនោ គុណេ បច຺ចវេក຺ខិត຺វា ពេសំ ការណភូតំ វិជ຺ជានិមិត຺តំ ភគវតោ សន຺តិកេ អាគមនំ បសំសន຺តោ ‘‘ស຺វាគតំ នាបគត’’ន຺តិ គាថំ អភាសិ໚

ល໚ តត຺ថ ស຺វាគតន຺តិ សុន຺ទរំ អាគមនំ, ឥទំ មមាតិ សម຺ពន຺ធោ໚ អថ វា ស຺វាគតន຺តិ សុដ຺ឋុ អាគតំ, មយាតិ វិភត຺តិវិបរិណាមេតព຺ពំ໚ នាបគតន຺តិ ន អបគតំ ហិតាភិវុទ຺ធិតោ ន អបេតំ໚ នយិទំ ទុមន຺តិតំ មមាតិ ឥទំ មម ទុដ຺ឋុ កថិតំ, ទុដ຺ឋុ វា វិមំសិតំ ន ហោតិ໚ ឥទំ វុត຺តំ ហោតិ – យំ ភគវតោ សន຺តិកេ មមាគមនំ, យំ វា មយា តត຺ថ អាគតំ, តំ ស຺វាគតំ, ស຺វាគតត຺តាយេវ ន ទុរាគតំ໚ យំ ‘‘ភគវតោ សន຺តិកេ ធម຺មំ សុត຺វា បព຺ពជិស຺សាមី’’តិ មម មន຺តិតំ គទិតំ កថិតំ, ចិត຺តេន វា វិមំសិតំ ឥទម຺បិ ន ទុម຺មន຺តិតន຺តិ໚ ឥទានិ តត຺ថ ការណំ ទស຺សេន຺តោ ‘‘សំវិភត຺តេស຺វូ’’តិអាទិមាហ໚ សំវិភត຺តេស຺វូតិ បការតោ វិភត຺តេស຺វុ໚ ធម຺មេស຺វូតិ ញេយ຺យធម຺មេស຺វុ សមថធម຺មេស຺វុ វា, នានាតិត຺ថិយេហិ បកតិអាទិវសេន, សម຺មាសម຺ពុទ຺ធេហិ ខន຺ធាទិវសេន សំវិភជិត຺វា វុត຺តធម຺មេស຺វុ໚ យំ សេដ຺ឋំ តទុបាគមិន຺តិ យំ តត຺ថ សេដ຺ឋំ, តំ ចតុសច຺ចធម຺មំ, តស຺ស វា ពោធកំ សាសនធម຺មំ ឧបាគមឹ, ‘‘អយំ ធម຺មោ អយំ វិនយោ’’តិ ឧបគច຺ឆឹ໚ សម຺មាសម຺ពុទ຺ធេហិ ឯវ វា កុសលាទិវសេន ខន຺ធាទិវសេន យថាសភាវតោ សំវិភត຺តេស຺វុ សភាវធម຺មេស຺វុ យំ តត຺ថ សេដ຺ឋំ ឧត຺តមំ បវរំ, តំ មគ຺គផលនិព຺ពានធម຺មំ ឧបាគមឹ, អត຺តបច຺ចក຺ខតោ ឧបគច຺ឆឹ សច຺ឆាកាសឹ, តស຺មា ស຺វាគតំ មម ន អបគតំ សុមន຺តិតំ ន ទុម຺មន຺តិតន຺តិ យោជនា໚

ປិລិន຺ទវច຺ឆត຺ថេរគាថាវណ຺ណនា និដ຺ឋិតា໚

១០໚ បុណ຺ណមាសត຺ថេរគាថាវណ຺ណនា

វិហរិ អបេក຺ខន຺តិ អាយស຺មតោ បុណ຺ណមាសត຺ថេរស຺ស គាថា໚ កា ឧប຺បត຺តិ? សោ កិរ វិបស຺សិស຺ស ភគវតោ កាលេ ចក຺កវាឡេ យោនិយំ និព຺ពត຺តោ ភគវន຺តំ គច຺ឆន຺តំ ទិស຺វា បសន຺នមានសោ អត຺តនោ មុខត຺ណ຺ហកេន សាលបុប຺ផំ គហេត຺វា បូជំ អកាសិ໚ សោ តេន បុញ຺ញកម຺មេន ទេវមនុស຺សេសុ សំសរន຺តោ ឥតោ សត຺តរសេ កប຺បេ អដ຺ឋក຺ខត຺តុំ ចក຺កវត຺តិ រាជា អហោសិ໚ ឥមស຺មឹ បន កប຺បេ កស຺សបស຺ស ភគវតោ សាសនេ ឱសក຺កមានេ កុដុម຺ពិយកុលេ និព຺ពត຺តិត຺វា បព຺ពជិត຺វា សមណធម຺មំ កត຺វា តតោ ចុតោ ទេវមនុស຺សេសុ សំសរន຺តោ ឥមស຺មឹ ពុទ຺ធុប຺បាទេ សាវត຺ថិយំ គេហេ សមិទ຺ធិស຺ស នាម ព຺រាហ຺មណស຺ស បុត຺តោ ហុត຺វា និព຺ពត຺តិ໚

ຕສ຺ສ ຊາຕທິວເສ ຕສ຺ມິ ເຄເຫ ສພ຺ພາ ຣິຕ຺ຕກຸມ຺ກິໂຍ ສຸວຕ຺ຕມາສານໍ ປຸຕ຺ຕາ ອເຫສຸ໌ໆ ເຕນສ຺ສ ປຸຕ຺ຕມາໂສຕິ ນາມໍ ອກໍສຸໆ ໂສ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ພ຺ຣາຫ຺ມຕາວິຊ຺ຊາສຸ ນິປ຺ຜຕ຺ຕິ ປຕ຺ວາ ວິວາຫກມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ເອກໍ ປຸຕ຺ຕໍ ລກິຕ຺ວາ ອຸປນິສ຺ສຍສມ຺ປນ຺ນຕາຍ ໝຣາວາສໍ ຊິຄຸຈ຺ຌນ຺ໂຕ ກຄວນ຺ຕໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຎມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ປຜິລທ຺ຌສທ຺ໂຌ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ລທ຺ຌູປສມ຺ປໂທ ປຸພ຺ພກິຈ຺ຈສມ຺ປນ຺ໂນ ຈຕຸສຈ຺ຈກມ຺ມຝ຺ຖາເນ ຍຸຕ຺ຕປ຺ປຍຸຕ຺ໂຕ ວິປສ຺ສນໍ ອຸສ຺ສຸກ຺ກາເປຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຕິໆ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປ ທາເນ (ອປໆ ເຖຣ ໑ໆກໆ໑໓-໑໙) –

‘‘ສິນ຺ຌຸຍາ ນທິຍາ ຕີເຣ, ຈກ຺ກວາໂກ ອຫໍ ຕທາ;

ສຸທ຺ຌເສວາລກກ຺ໂຂຫໍ, ປາເປສຸ ຈ ສຸສຄ຺ລໂຕໆ

‘‘ອທ຺ທສໍ ວິຣຊໍ ພຸທ຺ຌໍ, ຄຈ຺ຌນ຺ຕໍ ອນິລຄ຺ຊເສ;

ຕຸຕ຺ເທນ ສາລໍ ປຄ຺ຄຍ຺ທ, ວິປສ຺ສິສ຺ສາກິໂຣປຍິໆ

‘‘ຍສ຺ສ ສທ຺ຌາ ຕຖາຄເຕ, ອຈລາ ສຸປ຺ປຕິຝ຺ຖິຕາ;

ເຕນ ຈິຕ຺ຕປ຺ປສາເທນ, ທຸຄ຺ຄຕິ ໂສ ນ ຄຈ຺ຉຕິໆ

‘‘ສ຺ວາຄຕໍ ວຕ ເມ ອາສິ, ພຸທ຺ຌເສຝ຺ຖສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ;

ວິຫງ຺ຄເມນ ສນ຺ເຕນ, ສຸພີຊໍ ໂຣປິຕໍ ມຍາໆ

‘‘ເອກນວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ປຸປ຺ຜມກິໂຣປຍິ;

ທຸຄ຺ຄຕິ ນາກິຊານາມິ, ພຸທ຺ຌປູຊາຍິທໍ ຜລໍໆ

‘‘ສຸຈາຣຸທສ຺ສນາ ນາມ, ອຝ຺ເຖເຕ ເອກນາມກາ;

ກປ຺ເປ ສຕ຺ຕຣເສ ອາສຸໍ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ມຫພ຺ພລາໆ

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຌສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິໆ

ອຖສ຺ສ ປຸຣາຕທຸຕິຍິກາ ຕໍ ປໂລເກຕຸກາມາ ອລງ຺ກຕປ຺ຜິຍຕ຺ຕາ ປຸຕ຺ເຕນ ສທ຺ຌິ ອຸປຄນ຺ຕ຺ວາ ປິຍາລາປກາວາທິເກຫິ ກາວວິວຣຕກມ຺ມໍ ນາມ ກາຕຸໍ ອາຣກິໆ ເຖໂຣ ຕສ຺ສາ ກາຣຕໍ ທິສ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ກຕ຺ຖຈິປິ ອລຄ຺ຄກາວໍ ປກາເສນ຺ໂຕ ‘‘ວິຫຣິ ອ ເປກ຺ຂ’’ນ຺ຕິ ຄາຖໍ ອກາສິໆ

໑໐ໆ ຕຕ຺ຖ ວິຫຣິຕິ ວິເສສໂຕ ຫຣິ ອປຫຣິ ອປເນສິໆ ອເປກ຺ຂນ຺ຕິ ຕຕ຺ຫໍໆ ອິຌາຕິ ອິມສ຺ມິ ໂລເກ ອຕ຺ຕກາເວ ວາໆ ຫຸຣນ຺ຕິ ອປຣສ຺ມິ ອນາຄເຕ ອຕ຺ຕກາເວ ວາໆ ອິຌາຕິ ວາ ອຊ຺ຊຕ຺ຕິເກສຸ ອາຍຕເນສຸໆ ຫຸຣນ຺ຕິ ພາຫິເຣສຸ ໆ ວາ-ສທ຺ໂທ ສມຸຈ຺ຈຍຕ຺ໂຖ ‘‘ອປທາ ວາ ທ຺ວິປທາ ວາ’’ຕິອາທີສຸ (ອິຕິວຸໆ ໙໐; ອໆ ນິໆ ໔ໆ໓໔; ໔ໆ໓໘) ວິຍໆ ໂຍຕິ ອຕ຺ຕານເມວ ປຣໍ ວິຍ ທສ຺ເສຕິໆ ເວທ ຄູຕິ ເວເທນ ຄໂຕ ມຄ຺ຄຄ຺ລາເຕນ ນິພ຺ພານໍ ຄໂຕ ອຌິຄໂຕ, ຈຕ຺ຕາຣິ ວາ ສຈ຺ຈານິ ປຣິຄ຺ລາປຫານສຈ຺ຉິກິຣິຍາກາວ ນາກິສມຍວເສນ ອກິສເມຈ຺ຈ ຄ຺ໂຕໆ ຍຕຕ຺ໂຕຕິ ມຄ຺ຄສໍວເຣນ ສໍຍຕສກາໂວ, ສມ຺ມາວາຍາເມນ ວາ ສໍຍຕສກາໂວໆ ສພ຺ເພສຸ ຎມ຺ເມສຸ ອນູປລິຕ຺ໂຕຕິ ສພ຺ເພສຸ ອາຣມ຺ມເຕສຸ ຎມ຺ເມສຸ ຕຕ຺ຫາທິຝ຺ຖິເລປວເສນ ນ ອຸປລິຕ຺ໂຕ, ເຕນ ລາກາທິໂລກຎມ຺ເມ ສມ ຕິກ຺ກມໍ ທສ຺ເສຕິໆ ໂລກສ຺ສາຕິ ອຸປາທານກ຺ຂນ຺ຌປຄ຺ຈກສ຺ສໆ ຕຄ຺ທີ ລຸຊ຺ຊນປລຸຊ຺ຊນຝ຺ເຖນ ໂລໂກໆ ຊຄ຺ລາຕິ ຊານິຕ຺ວາໆ

ອຸທຍພຸພຍລຸຈາຕິ ອຸປຸປາທລຸເຈວ ວຍລຸຈ, ເອເຕນ ຍຖາວຸຕຸຕຄຸຄານໍ ປຸພຸພກາຄປຜິປຫໍ ທສຸເສຕິ។ ອຍໍ ປເນຕຸຖ ອຕຸໂຖ – ໂຍ ສກລສຸສ ຂນຸຮາທິໂລກສຸສ ສມປລຸຒາສາຍ ອາກາເຣທີ ອຸທຍພຸພຍໍ ຊານິຕຸວາ ເວທຄູ ຍຕຸໂຕ ກຕຸຖຈິ ອນຸປລິຕຸໂຕ, ໂສ ສພຸພຕຸຖ ອເປກຸຂໍ ວິເນຍຸຍ ສນຸຕຸສິໂຕ ຕາທິສານໍ ວິປຸປການໍ ນ ກີລຸຈິ ມລຸລຕິ, ຕສຸມາ ຕຸວໍ ອນຸລພາເລ ຍຖາຄຕມຄຸເຄ ເນວ ຄຈຸຈາຕີ។ ອຖ ສາ ອິຕຸຖີ “ອຍໍ ສມໂຕ ມຍີ ປຸຕຸເຕ ຈ ນິຣເປກຸໂຂ, ນ ສກຸກາ ອິມໍ ປໂລເກຕຸ”ນຸຕິ ປກຸກາມີ។

ປຸຕຸຕມາສຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຜຸຖິຕາ។

ປຣມຕຸຖທີປນິຍາ ເຖຣຄາຖາສໍວຕຸຕນາຍ

ປຖມວຄຸຄວຕຸຕນາ ນິຜຸຖິຕາ។

៨។ ທຸຕິຍວຄຸໂຄ

១។ ຈູລຸວວຈຸຈຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ປາໂມຊຸຊພຫຸໂລຕິ ອາຍສຸມໂຕ ຈູລຸວວຈຸຈຕຸເຖຣສຸສ ຄາຖາ។ ກາ ອຸປຸປຕຸຕິ? ໂສ ກີຣ ປທຸມຸຕຸຕຣສຸສ ກຄວໂຕ ກາເລ ທ ລິທຸທກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ປເຣສໍ ກຕິຍາ ຊີວິກໍ ກປຸເປນຸໂຕ ກຄວໂຕ ສາວກໍ ສຸຊາຕໍ ນາມ ເຖຣໍ ປໍສຸກູລໍ ປຣິເຍສນຸຕໍ ທີສຸວາ ປສນຸນມານໂສ ອຸປສງກມິຕຸວາ ວຕຸຖໍ ທຕຸວາ ປລຸຈປຕິຜຸຖິເຕນ ວນຸທີ។ ໂສ ເຕນ ປຸລຸລກມຸເມນ ເຕຕຸຕິສກຸຂຕຸຕຸ ເທວຣຊຸຊໍ ກາເຣສິ។ ສຕຸຕສຕຸຕຕິກຸຂຕຸຕຸ ຈກຸກວຕຸຕິ ຣາຊາ ອໂຫສິ។ ອເນກວາຣໍ ປເທສຣາຊາ។ ເອວໍ ເທວມນຸສຸເສສຸ ສໍສຣນຸໂຕ ກສຸສປສຸສ ກຄວໂຕ ສາສເນ ໂອສກຸກມາເນ ປພຸພຊິຕຸວາ ສມຕສມຸມໍ ກຕຸວາ ເອກໍ ພຸທຸສນຸຕຣໍ ເທວມນຸສຸສຄຕີສຸ ອປຣາປຣໍ ປຣິວຕຸຕນຸໂຕ ອມຸຫາກໍ ກຄວໂຕ ກາເລ ໂກສມຸພິຍໍ ພຸຣາຫຸມຕກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິ។ ຈູລຸວວຈຸໂຈຕິສຸສ ນາມໍ ອໂຫສິ។ ໂສ ວຍປຸປຕຸ ໂຕ ພຸຣາຫຸມຕາສິປຸເປສຸ ນິປຸຜຕຸຕີ ຄໂຕ ພຸທຸຮຄຸເຕາ ສຸຕຸວາ ປສນຸນມານໂສ ກຄວນຸຕໍ ອຸປສງກມີ, ຕສຸສ ກຄວາ ຮມຸມໍ ກເຖສີ។ ໂສ ປຜິລທຸຮສທຸໂຮ ປພຸພຊິຕຸວາ ລທຸຮູປສມຸປໂທ ກຕປຸພຸພກິຈຸໂຈ ຈຣິຕານຸກູລໍ ກມຸມຜຸຖານໍ ຄເຫຕຸວາ ກາເວນຸໂຕ ວິຫຣີ។ ເຕນ ຈ ສມເຍນ ໂກສມຸພິກາ ກິກຸຂູ ກຕຸຫນຊາຕາ ອເຫສຸໍ។ ຕທາ ຈູລຸວວຈຸຈຕຸເຖໂຣ ອຸກເຍສໍ ກິກຸຂູນໍ ລທຸຮີ ອນາທາຍ ກຄວ ຕາ ທິນຸໂນວາເທ ຖຕຸວາ ວິປສຸສນໍ ພຸຣູເຫຕຸວາ ອຣຫຕຸຕໍ ປາປຸຕິ។ ເຕນ ວຸຕຸຕໍ ອປທາເນ (ອປ។ ເຖຣ ៤។៥០។៧១-៤០) –

“ປທຸມຸຕຸຕຣກຄວໂຕ, ສຸຊາໂຕ ນາມ ສາວໂກ;

ປໍສຸກູລໍ ຄເວສນຸໂຕ, ສງກາເຣ ຈຣຕີ ຕທາ។

“ນຄເຣ ຫໍສວຕິຍາ, ປເຣສໍ ກຕໂກ ອຫໍ;

ອຸປຫຸຒທຸສໍ ທຕຸວານ, ສິຣສາ ອກິວາທຍີ។

“ເຕນ ກມຸເມນ ສຸກເຕນ, ເຈຕນາປຕິືສີທີ ຈ;

ຊຫິຕຸວາ ມານຸສໍ ເທຫໍ, ຕາວຕີສມຄຈຸຈຫໍ។

“ເຕຕຸຕິສກຸຂຕຸຕຸ ເທວິນຸໂທ, ເທວຣຊຸຊມກາຣຍີ;

ສຕຸຕສຕຸຕຕິກຸຂຕຸຕຸລຸຈ, ຈກຸກວຕຸຕີ ອໂຫສຫໍ។

“ປເທສຣຊຸຊໍ ວິປຸລໍ, ຄຕນາໂຕ ອສງຂິຍໍ;

ຂຸປ຺ຫຼຒທຸສ຺ສຫາເບນ, ໂມຫາມິ ອກຸໂຕກໂຍ໚

‘‘ອິຈ຺ຉມາໂນ ຈຫໍ ອຊ຺ຊ, ສການນໍ ສປ຺ພ຺ພຕໍ;

ໂຂມທຸສ຺ເສທິ ຉາເຫຍ຺ຍໍ, ອຫ຺ຒຸທຸສ຺ສສ຺ສິທໍ ຜລໍ໚

‘‘ສຕສຫສ຺ສິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ທານມທທີ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕີ ນາກິຊານາມິ, ອຫ຺ຒຸທຸສ຺ສສ຺ສິທໍ ຜລໍ໚

‘‘ກິເລສາ ຌາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ໚

ອຖ ຈູລຸອວຈ຺ຉຕ຺ເຖໂຣ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປຕ຺ວາ ເຕສໍ ກິກ຺ຂູນໍ ກລຫາກິຣຕິຍາ ສກຕ຺ຖວິນາສໍ ທິສ຺ວາ ຘມ຺ມສໍເວຄປ຺ປຕ຺ໂຕ, ອຕ຺ຕໂນ ຈ ປຕ຺ຕວິເສສໍ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂິຕ຺ວາ ປີຕິໂສມນສ຺ສວເສນ ‘‘ປາໂມຊ຺ຊພຫຸໂລ’’ຕິ ຄາຖໍ ອກາສິ໚

໑໑໚ ຕຕ຺ຖ ປາໂມຊ຺ຊພຫຸໂລຕິ ສຸປຣິສຸທ຺ຘສີລຕາຍ ວິປ຺ປຏິສາຣາກາວໂຕ ອຘິກຸສເລສຸ ຘມ຺ເມສຸ ອກິຣຕິວເສນ ປໂມທພຫຸໂລ໚ ເຕເນວາຫ ‘‘ຘມ຺ເມ ພຸທ຺ຘປ຺ປເວທິເຕ’’ຕິ໚ ຕຕ຺ຖ ຘມ຺ເມຕິ໚ ສຕ຺ຕຕີສາຍ ໂພຘິປກ຺ຂິຍຘມ຺ເມ ນວວິເຘ ວາ ໂລກຸຕ຺ຕຣຘມ຺ເມ໚ ໂສ ຫິ ສພ຺ພຍ຺ຍຸພຸທ຺ເຘນ ສາມຸກ຺ກໍສິກາຍ ເທສນາຍ ປກາສິຕຕ຺ຕາ ສາຕິສຍໍ ພຸທ຺ຘປ຺ປເວທິໂຕ ນາມ໚ ຕສ຺ສ ປນ ອຘິຄມູປາຍກາວໂຕ ເທສນາຘມ຺ໂມປີ ອິຘ ລພ຺ກເຕວ໚ ປທໍ ສນ຺ຕນ຺ຕິ ນິພ຺ພານໍ ສນ຺ຘາຍ ວທຕິ໚ ເອວຣູໂປ ຫິ ກິກ຺ຂຸ ສນ຺ຕໍ ປທໍ ສນ຺ຕໍ ໂກຍ຺ຖາສໍ ສພ຺ພສງ຺ຂາຣານໍ ອຸປສມກາວໂຕ ສງ຺ຂາຣູປສມໍ ປຣມສຸຂຕາຍ ສຸຂໍ ນິພ຺ພານໍ ອຘິຄຈ຺ຉຕິ ວິນ຺ທຕິເຍວ໚ ປຣິສຸທ຺ຘສີໂລ ຫິ ກິກ຺ຂຸ ວິປ຺ປຏິສາຣາກາເວນ ປາໂມຊ຺ຊພຫຸໂລ ສທ຺ຘມ຺ເມ ຍຸຕ຺ຕປ຺ປຍຸຕ຺ໂຕ ວິມຸຕ຺ຕິປຣິໂຍສານາ ສພ຺ພສມ຺ປຕ຺ຕິໂຍ ປາປຸຓາຕິ໚ ຍຖາຫ – ‘‘ອວິປ຺ປຏິສາຣຕ຺ຖານິ ໂຂ , ອານນ຺ທ, ກຸສລານິ ສີລານີ, ອວິປ຺ປຏິສາໂຣ ປາໂມຊ຺ຊຕ຺ຖາຍາ’’ຕິອາທິ (ອ໚ ນິ໚ ໑໐໚໑)໚ ອຖ ວາ ປາໂມຊ຺ຊພຫຸໂລຕິ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ໂຘ ກຄວາ, ສ຺ວາກ຺ຂາໂຕ ຘມ຺ໂມ, ສຸປ຺ປຏິປນ຺ໂນ ສງ຺ໂຒຕິ ຣຕນຕ຺ຕຍໍ ສນ຺ຘາຍ ປໂມທພຫຸໂລ໚ ຕຕ຺ຖ ປນ ໂສ ປໂມທພຫຸໂລ ກີ ວາ ກໂຣຕີຕິ ອາຫ ‘‘ຘມ຺ເມ ພຸທ຺ຘປ຺ປເວທິເຕ’’ຕິອາທິ໚ ສທ຺ຘາສມ຺ປນ຺ນສ຺ສ ຫິ ສປ຺ປຸຣິສສໍເສວນສທ຺ຘມ຺ມສ຺ສວນໂຍນິໂສມນສິການຘມ຺ມານຸຘມ຺ມປຏິປຕ຺ຕີນໍ ສຸເຂເນວ ສມ຺ກວໂຕ ສມ຺ປຕ຺ຕິໂຍ ຫຕ຺ຖຄຕາ ເອວ ໂຫນ຺ຕິ, ຍຖາຫ – ‘‘ສທ຺ຘາຊາໂຕ ອຸປສງ຺ກມຕິ, ອຸປສງ຺ກມນ຺ໂຕ ປຍິຣຸປາສຕີ’’ຕິອາທິ (ມ໚ ນິ໚ ໒໚໑໘໓)໚

ຈູລຸອວຈ຺ຉຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຓນາ ນິຍ຺ຊິຕາ໚

໒໚ ມຫາວຈ຺ຉຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຓນາ

ປຍ຺ຍາພລີຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ມຫາວຈ຺ຉຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ໚ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍໍ ກິຣ ປທຸມຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ກຄວໂຕ ກິກ຺ຂຸສງ຺ຒສ຺ສ ຈ ປານີຍທານມທາສິ໚ ປຸນ ສິຂິສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ອຸປາສໂກ ຫຸຕ຺ວາ ວິວຍ຺ຍູປນິສ຺ສຍໍ ພຫຸໍ ປຸຍ຺ຍກມ຺ມໍ ອກາສິ, ໂສ ເຕຫິ ປຸຍ຺ຍກມ຺ເມຫິ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ສຸຄຕີສຸເຍວ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມີ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ມຄຘຣຍ຺ເຖ ນາລຸອກຄາເມ ສມິທ຺ຘິສ຺ສ ນາມ ພ຺ຣາຫ຺ມຕສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ໚ ຕສ຺ສ ມຫາວຈ຺ໂຉຕິ ນາມໍ ອໂຫສິ໚ ໂສ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ອາຍສ຺ມໂຕ ສາຣິປຸຕ຺ຕສ຺ສ ກຄວໂຕ ສາວກກາວໍ ສຸຕ຺ວາ ‘‘ໂສປິ ນາມ ມຫາປຍ຺ໂຍ໚ ຍສ຺ສ ສາວກຕ຺ຕໍ ອຸປາຄໂຕ, ໂສ ເອວ ມຍ຺ເຍ ອິມສ຺ມີ ໂລເກ ອຄ຺ຄປຸຄ຺ຄໂລ’’ຕິ ກຄວຕິ ສທ຺ຘໍ ອຸປ຺ປາເທຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິເກ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ກມ຺ມຍ຺ຖານໍ ອນຸຍຸຍ຺ຊນ຺ໂຕ ນຈິຣສ຺ເສວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິ໚ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ໚ ເຖຣ ໒໚໔໐໚໔໑-໔໖) –

‘‘ປທຸມຸຕ຺ຕຣພຸທ຺ຘສ຺ສ, ກິກ຺ຂຸສງ຺ເຒ ອນຸຕ຺ຕເຣ;

ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ສຸມໂນ, ປານີຍຒຏມປູຣຍິ໚

‘‘ປພ຺ພຕຸເຄ ທຸມຄຸເຄ ວາ, ອາກາເສ ວາຖ ກູມິຍໍ;

ຍທາ ປານິຍມິຈ຺ຉາມິ, ຊິປ຺ປໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕເຕ ມມຯ

‘‘ສຕສຫສ຺ສິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ທານມທທິໍ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕິໍ ນາກິຊານາມິ, ທກທານສ຺ສິທໍ ຜລໍຯ

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກວາ ສພ຺ເພ ສມູຫຕາ;

ຉລຸອກິລ຺ຌາ ສຈ຺ຉິກຕາ, ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິຯ

ເອວໍ ປນ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປຕ຺ວາ ວິມຸຕ຺ຕິສຸຂໍ ອນຸກວນ຺ໂຕ ສາສນສ຺ສ ນິຍ຺ຍານິກກາວວິກາວເນນ ສພ຺ຣຫ຺ມຈາຣີນໍ ອຸສ຺ສາຫຊນນຕ຺ຖໍ ‘‘ປ຺ຌຸລາພລີ’’ຕິ ຄາຖໍ ອກາສິຯ

໑໔ຯ ຕຕ຺ຖ ປ຺ຌຸລາພລິຕິ ປາຣິຫາຣິຍປ຺ຌຸລາຍ ວິປ຺ສ຺ສນາປ຺ຌຸລາຍ ຈ ວເສນ ອກິຕ຺ຫໂສ ສາຕິສເຍນ ປ຺ຌຸລາພເລນ ສມນ຺ນາຄໂຕຯ ສີລວຕູປປ຺ນ຺ໂນຕິ ອຸກ຺ກໍສຄເຕນ ຈຕຸປາຣິສຸທ຺ຘິສີເລນ, ຆຸຕຘມ຺ມສງ຺ຂາເຕຫິ ວເຕຫິ ຈ ອຸປປ຺ນ຺ໂນ ສມນ຺ນາຄໂຕຯ ສມາຫິໂຕຕິ ອຸປຈາຣປ຺ປນາເກເທນ ສມາຘິນາ ສມາຫິໂຕຯ ຊານຣໂຕຕິ ຕໂຕ ເອວ ອາຣມ຺ມຕູປນິຊ຺ຊາເນ ລກ຺ຂຕູປນິຊ຺ຊາເນ ຈ ຣໂຕ ສຕຕາກິຍຸຕ຺ໂຕຯ ສພ຺ພກາລໍ ສຕິຍາ ອວິປ຺ປວາສວເສນ ສຕິມາຯ ຍທຕ຺ຖິຍນ຺ຕິ ອຕ຺ຖໂຕ ອນເປຕໍ ອຕ຺ຖິຍໍ, ເຍນ ອຕ຺ຖິຍໍ ຍທຕ຺ຖິຍໍຯ ຍຖາ ປຈ຺ຈເຍ ປຣິກຸຌ຺ຊນ຺ຕສ຺ສ ປຣິກຸຌ຺ຊນໍ ອຕ຺ຖິຍໍ ໂຫຕິ, ຕຖາ ໂກຊນໍ ກຸຌ຺ຊມາໂນຯ ສາມິປຣິໂກເຄນ ຫິ ຕໍ ອຕ຺ຖິຍໍ ໂຫຕິ ທາຍຊ຺ຊປຣິໂກເຄນ ວາ, ນ ອຌ຺ລຖາ ໂກຊນນ຺ຕິ ຈ ນິທສ຺ສນມຕ຺ຕໍ ທຌ຺ຖພ຺ພໍຯ ກຸຌ຺ຊິຍຕິ ປຣິກຸຌ຺ຊິຍຕີຕິ ວາ ໂກຊນໍ, ຈຕ຺ຕາໂຣ ປຈ຺ຈຍາຯ ‘‘ຍທຕ຺ຖິກ’’ນ຺ຕິ ວາ ປາໂຖຯ ຍທຕ຺ຖໍ ຍສ຺ສຕ຺ຖາຍ ສຕ຺ຖາຣາ ປຈ຺ຈຍາ ອນຸຌ຺ລາຕາ, ຕທຕ຺ຖໍ ກາຍສ຺ສ ຖິຕິອາທິອຕ຺ຖໍ, ຕຌ຺ຈ ອນຸປາທິເສສນິພ຺ພານຕ຺ຖໍຯ ຕສ຺ມາ ອນຸປາທາປຣິນິພ຺ພານຕ຺ຖໍ ໂກຊນປຈ຺ຈເຍ ກຸຌ຺ຊມາໂນ ຕໂຕ ເອວ ກງ຺ເຂຖ ກາລໍ ອຕ຺ຕໂນ ອນຸປາທາປຣິນິພ຺ພານກາລໍ ອາຄເມຍ຺ຍຯ ອິຘ ອິມສ຺ມິໍ ສາສເນ ວິຕຣາໂຄຯ ພາຫິຣກສ຺ສ ປນ ກາເມສຸ ວີຕຣາຄສ຺ສ ອີທໍ ນຕ຺ຖິຕິ ອຘິປ຺ປາໂຍຯ

ມຫາວຈ຺ຉຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຌ຺ຖິຕາຯ

໕ຯ ວນວຈ຺ຉຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ນີລພ຺ກວຕ຺ຕາຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ວນວຈ຺ຉຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ໂສ ກິຣ ອຕ຺ຖທສ຺ສິໂນ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຈ຺ຉປໂຍນິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ ວິນຕາຍ ນາມ ນທິຍາ ວສຕິຯ ຕສ຺ສ ຊຸທ຺ທການາວປ຺ປມາໂຕ ອຕ຺ຕກາໂວ ອໂຫສິຯ ໂສ ກິຣ ເອກທິວສໍ ກຄວນ຺ຕໍ ນທິຍາ ຕີເຣ ຖິຕໍ ທິສ຺ວາ, ‘‘ປາຣໍ ຄນ຺ຕຸກາໂມ ມຌ຺ເຌ ກຄວາ’’ຕິ ອຕ຺ຕໂນ ປິຌ຺ຖິຍໍ ອາໂຣເປຕ຺ວາ ເນຕຸກາໂມ ປາທມູເລ ນິປຊ຺ຊິຯ ກຄວາ ຕສ຺ສ ອຊ຺ຊາສຍໍ ຌຕ຺ວາ ຕໍ ອນຸກມ຺ປນ຺ໂຕ ອາຣຸຫິຯ ໂສ ປີຕິໂສມນສ຺ສຊາໂຕ ໂສຕໍ ຉິນ຺ທນ຺ໂຕ ຊິຍາຍ ເວເຄນ ຊິຕ຺ຕສໂຣ ວິຍ ຕາວເທວ ປຣຕີຣໍ ປາເປສິຯ ກຄວາ ຕສ຺ສ ປຸຌ຺ລສ຺ສ ຜລໍ ເອຕຣຫິ ນິພ຺ພຕ຺ຕນກສມ຺ປຕ຺ຕິຌ຺ຈ ພ຺ຍາກຣິຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິຯ ໂສ ເຕນ ປຸຌ຺ລກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອເນກສຕກ຺ຂຕ຺ຕຸໍ ຕາປສປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອຣຌ຺ລວາສີ ເຍວ ອໂຫສິຯ ປຸນ ກສ຺ສປພຸທ຺ຘກາເລ ກໂປຕໂຍນິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອຣຌ຺ເຌ ວິຫຣນ຺ຕໍ ເມຕ຺ຕາວິຫາຣີ ເອກໍ ກິກ຺ຂຸໍ ທິສ຺ວາ ຈິຕ຺ຕໍ ປສາເທສິຯ

ຕໂຕ ປນ ຈຸໂຕ ພາຣາຕສີຍໍ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ສໍເວຄຊາໂຕ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວິວຌ຺ຌູປນິສ຺ສຍໍ ພຫຸໍ ປຸຌ຺ລກມ຺ມໍ ອຸປຈິນິຯ ເອວໍ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣິຕ຺ວາ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ກປິລວຕ຺ຖຸນຄເຣ ວຈ຺ຉໂຄຕ຺ຕສ຺ສ ນາມ ພ຺ຣາຫ຺ມຕສ຺ສ ເຄເຫ ປຜິສນ຺ຊີ ຄຕ຺ຫິຯ ຕສ຺ສ ມາຕາ ປຣິປກ຺ກຄພ຺ກາ ອຣຌ຺ລໍ ທສ຺ສນຕ຺ຖາຍ ສຌ຺ຊາຕໂທຫລຸອາ ອຣຌ຺ລໍ

ປວິສິຕ຺ວາ ວິຈຣຕິ, ຕາວເທວສ຺ສາ ກມ຺ມຊວາຕາ ຈລິສ຺, ຕິໂຣກຣຓີ ປຣິກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ອທໍສ຺ຯ ສາ ຘຎ຺ຎປຸຎ຺ຎລກ຺ຂຓໍ ປຸຕ຺ຕໍ ວິຊາຍິຯ ໂສ ໂພຘິສຕ຺ເຕນ ສຫ ປໍສຸກີຬິກສຫາໂຍ ອໂຫສິຯ "ວຈ຺ໂຉ"ຕິສ຺ສ ນາມຎ຺ຈ ອໂຫສິຯ ວນາກິຣຕິຍາ ວເສນ ວນວຈ຺ໂຉຕິ ປຎ຺ຎາຍິຕ຺ຖຯ ອປຣຠາເຄ ມຫາສຕ຺ເຕ ມຫາຠິນິກ຺ຂມນໍ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ມຫາປຘານໍ ປທຫນ຺ເຕ, "ອຫມ຺ປິ ສິທ຺ຘຕ຺ຖກຸມາເຣນ ສຫ ອຣຎ຺ເຎ ວິຫຣິສ຺ສາມິ"ຕິ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ຕາປສປ຺ພ຺ພຊ຺ຊໍ ປ຺ພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ເຕ ວສນ຺ໂຕ ອຠິສມ຺ພຸທ຺ຘຠາວໍ ສຸຕ຺ວາ ຠຄວໂຕ ສນ຺ຕິກໍ ອຸປຄນ຺ຕ຺ວາ ປ຺ພ຺ພຊິຕ຺ວາ ກມ຺ມຏ຺ຐານໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຣຎ຺ເຎ ວສມາໂນ ນຈິຣສ຺ເສວ ວິປ຺ສ຺ສນໍ ອຸສ຺ສຸກ຺ກາເປຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ສຈ຺ຉາກາສິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ຺ຯ ເຖຣ ໒ຯ໔໙-໑໔໗-໑໖໖) –

"ອຕ຺ຖທສ຺ສີ ຕຸ ຠຄວາ, ສຍມ຺ຠູ ໂລກນາຍໂກ;

ວິນຕານທິຍາ ຕີຣໍ, ອຸປຄຈ຺ຉິ ຕຖາຄໂຕຯ

"ອຸທກາ ອຠິນິກ຺ຂມ຺ມ, ກຈ຺ໂຉໂປ ວາຣິໂຄຈໂຣ;

ພຸທ຺ຘໍ ຕາເຣຕຸກາໂມຫໍ, ອຸເປສິ ໂລກນາຍກໍຯ

"ອຠິຣູຫຕຸ ມໍ ພຸທ຺ໂຘ, ອຕ຺ຖທສ຺ສີ ມຫາມຸນິ;

ອຫໍ ຕໍ ຕາຣຍິສ຺ສາມິ, ທຸກ຺ຂສ຺ສນ຺ຕກໂຣ ຕຸວໍຯ

"ມມ ສງ຺ກປ຺ປມຎ຺ຎາຍ, ອຕ຺ຖທສ຺ສີ ມຫາຍໂສ;

ອຠິຣູຫິຕ຺ວາ ເມ ປິຏ຺ຐີ, ອຏ຺ຐາສິ ໂລກນາຍໂກຯ

"ຍໂຕ ສຣາມິ ອຕ຺ຕານໍ, ຍໂຕ ປຕ຺ໂຕສ຺ມິ ວິຎ຺ຎຸຕໍ;

ສຸຂໍ ເມ ຕາທິສໍ ນຕ຺ຖິ, ຜຸຏ຺ເຐ ປາທຕເລ ຍຖາຯ

"ອຸຕ຺ຕຣິຕ຺ວານ ສມ຺ພຸທ຺ໂຘ, ອຕ຺ຖທສ຺ສີ ມຫາຍໂສ;

ນທີຕີຣມ຺ຫິ ຐຕ຺ວານ, ອິມາ ຄາຖາ ອຠາສຖຯ

"ຍາວຕາ ວຕ຺ຕເຕ ຈິຕ຺ຕໍ, ຄງ຺ຄາໂສຕໍ ຕຣາມຫໍ;

ອຍຎ຺ຈ ກຈ຺ໂຉໂປ ຣາຊາ, ຕາເຣສິ ມມ ປຎ຺ຎວາຯ

"ອິມິນາ ພຸທ຺ຘຕຣເຓນ, ເມຕ຺ຕຈິຕ຺ຕວຕາຍ ຈ;

ອຏ຺ຐາຣເສ ກປ຺ປສເຕ, ເທວໂລເກ ຣມິສ຺ສຕິຯ

"ເທວໂລກາ ອິຘາຄນ຺ຕ຺ວາ, ສຸກ຺ກມູເລນ ໂຈທິໂຕ;

ເອກາສເນ ນິສີທິຕ຺ວາ, ກງ຺ຂາໂສຕໍ ຕຣິສ຺ສຕິຯ

“ຍຖາປິ ຠທ຺ທເກ ເຂຕ຺ເຕ, ພີຊໍ ອປ຺ປມ຺ປິ ໂຣປິຕໍ;

ສມ຺ມາຘາເຣ ປເວຈ຺ຉນ຺ເຕ, ຜລໍ ໂຕເສຕິ ກສ຺ສກໍຯ

“ຕເຖວິທໍ ພຸທ຺ຘເຂຕ຺ຕໍ, ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຘເທສິຕໍ;

ສມ຺ມາຘາເຣ ປເວຈ຺ຉນ຺ເຕ, ຜລໍ ມໍ ໂຕສຍິສ຺ສຕິຯ

“ປຘານປຫິຕຕ຺ໂຕມ຺ຫິ, ອຸປສນ຺ໂຕ ນິຣູປຘິ;

ສພ຺ພາສເວ ປຣິຎ຺ຎາຍ, ວິຫຣາມິ ອນາສໂວຯ

“ອຏ຺ຐາຣເສ ກປ຺ປສເຕ, ຍໍ ກມ຺ມມກາຣີ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕິໍ ນາຠິຊານາມິ, ຕຣຓາຍ ອິທໍ ຜລໍຯ

“ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ”ນ຺ຕິຯ

ເອວໍ ປນ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປຕ຺ວາ ຠຄວຕິ ກປິລວຕ຺ຖຸສ຺ມິ ວິຫຣນ຺ເຕ ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ຠິກ຺ຂູຫິ ສມາຄໂຕ ປຏິສນ຺ຖາຣວເສນ “ກິ, ອາວຸໂສ, ອຣຎ຺ເຎ ຜາສຸວິຫາໂຣ ລທ຺ໂຘ”ຕິ ປຸຎ຺ໂຉ “ຣມຓີຍາ, ອາວຸໂສ, ອຣຎ຺ເຎ ປພ຺ພຕາ”ຕິ ອຕ຺ຕນາ ວຸຏ຺ຐປພ຺ພເຕ ວຓ຺ເຓນ຺ໂຕ “ນີລພ຺ຠວຓ຺ຓາ”ຕິ ຄາຖໍ ອຠາສິຯ

໑໖ຯ ຕຕ຺ຖ ນີລພ຺ຠວຓ຺ຓາຕິ ນີລວລາຫກນິຠາ ນີລວລາຫກສຓ຺ຖານາ ຈຯ ຣຸຈິຣາຕິ ຣຸຈິຍາ ສຠິຣຕາ ປຠສ຺ສຣາ ຈຯ ສີຕວາຣີຕິ ສີຕລສລິລາຯ ສຸຈິນ຺ຘຣາຕິ ສຸຈິສຸທ຺ຘຠູມິຠາຄຕາຍ ສຸທ຺ຘຈິຕ຺ຕານໍ ວາ ອຣິຍານໍ ນິວາສນຏ຺ຐານຕາຍ ສຸຈິນ຺ຘຣາຯ ຄາຖາສຸຂຕ຺ຖຎ຺ຫິ ສານຸນາສິກໍ ກຕ຺ວາ ນິທ຺ເທໂສຯ “ສີຕວາຣີສຸຈິນ຺ຘຣາ”ຕິປິ ປາໂຏ, ສີຕສຸຈິວາຣິຘຣາ ສີຕລວິມລສລິລາສຍວນ຺ໂຕຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ອິນ຺ທໂຄປກສຎ຺ຉນ຺ນາຕິ ອິນ຺ທໂຄປກນາມເກຫິ ປວາລຸຍວຓ຺ເຓຫິ ຣຕ຺ຕກິມິຫິ ສຎ຺ຉາທິຕາ ປາວຸສ຺ສກາລວເສນ ເອວມາຫຯ ເກຈິ ປນ “ອິນ຺ທໂຄປກນາມານິ ຣຕ຺ຕຕິຓານີ”ຕິ ວທນ຺ຕິຯ ອປເຣ “ກຓິກາຣຣຸກ຺ຂາ”ຕິຯ ເສລາຕິ ສິລາມຍາ ປພ຺ພຕາ, ນ ປໍສຸປພ຺ພຕາຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ເຕນາຫ – “ຍຖາປິ ປພ຺ພໂຕ ເສໂລ”ຕິ (ອຸທາຯ ໘໔)ຯ ຣມຍນ຺ຕິ ມນ຺ຕິ ມໍ ຣມາເປນ຺ຕິ, ມຍ຺ຫໍ ວິເວກາຠິຣຕ຺ຕຶ ປຣິພ຺ຣູເຫນ຺ຕິຯ ເອວໍ ເຖໂຣ ອຕ຺ຕໂນ ຈິຣກາລປຣິຠາວິຕໍ ອຣຎ຺ຎາຠິຣຕຶ ປເວເທນ຺ໂຕ ຕິວິຘໍ ວິເວກາຠິຣຕິເມວ ທີເປຕິຯ ຕຕ຺ຖ ອຸປຘິວິເວເກນ ອຎ຺ຎາພ຺ຍາກຣຓໍ ທີປິຕເມວ ໂຫຕີຕິຯ

ວນວຈ຺ຉຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາຯ

໔ຯ ສິວກສາມເຓຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ອຸປ຺ຌາໂຍຕິ ສິວກສ຺ສ ສາມເຓຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ໂສ ກິຣ ອິໂຕ ເອກຕຶເສ ກປ຺ເປ ເວສ຺ສຠຸສ຺ສ ຠຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ເກນຈິເທວ ກຣຓີເຍນ ອຣຎ຺ຎໍ ປວິຏ຺ໂຐ ຕຕ຺ຖ ປພ຺ພຕນ຺ຕເຣ ນິສິນ຺ນໍ ເວສ຺ສຠຸໍ ຠຄວນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ອຎ຺ຊລຶ ປຄ຺ຄຍ຺ຫ ອຏ຺ຐາສິຯ ປຸນ ຕຕ຺ຖ ມໂນຫຣານິ ກາສຸມາຣິກຜລານິ ທິສ຺ວາ ຕານິ ຄເຫຕ຺ວາ ຠຄວໂຕ ອຸປເນສິ, ປຏິຄ຺ຄເຫສິ ຠຄວາ ອນຸກມ຺ປໍ ອຸປາທາຍຯ ໂສ ເຕນ ປຸຎ຺ຎກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ກສ຺ສປສ຺ສ ຠຄວໂຕ ສາສເນ ມາຕຸເລ ປພ຺ພຊນ຺ເຕ ເຕນ ສທ຺ຘຶ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ພຫຸໍ ວິວຏ຺ຏູປນິສ຺ສຍໍ ກຸສລໍ ອຸປຈິນິຕ຺ວາ ອິມສ຺ມຶ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ວນວຈ຺ຉຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຠາຄິເນຍ຺ໂຍ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ, ສິວໂກຕິສ຺ສ ນາມໍ ອໂຫສິຯ ຕສ຺ສ ມາຕາ ອຕ຺ຕໂນ ເຊຏ຺ຐກາຕິເກ ວນວຈ຺ເຉ ສາສເນ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ປພ຺ພຊິຕກິຈ຺ຈໍ ມຕ຺ຖກໍ ປາເປຕ຺ວາ ອຣຎ຺ເຎ ວິຫຣນ຺ເຕ ຕໍ ປວຕ຺ຕຶ ສຸຕ຺ວາ ປຸຕ຺ຕໍ ອາຫ – “ຕາຕ ສິວກ, ເຖຣສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ເຖຣໍ ອຸປຏ຺ຐຫ, ມຫລ຺ລໂກ ທານິ ເຖໂຣ”ຕິຯ ໂສ ມາຕຸ ເອກວຈເນເນວ

ຈ ປຸພ຺ເພ ກຕາຣີການຕາຍ ຈ ມາຕຸລຕ຺ເຖຣສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຕໍ ອຸປຍ຺ຖຫນ຺໊ໂຕ ອຣລ຺ເຍ ວສຕິ຺.

ຕສ຺ສ ເອກທິວສໍ ເກນຈິເທວ ກຣຕີເຍນ ຄາມນ຺ຕໍ ຄຕສ຺ສ ຂເຣ ອາພາເຜ ອຸປ຺ປ຺ຊຊິ. ມນຸສ຺ເສສຸ ເກສຊຊໍ ກເຣນ຺ເຕສຸປິ ນ ປຝິປ຺ປສ຺ສມ຺ກິ. ຕສ຺ມີ ຈິຣາຍນ຺ເຕ ເຖເຣ ''ສາມເນເຣ ຈິຣາຍຕິ, ກື ນຸ ໂຂ ການຕ''ນ຺ຕິ ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ຄິລານໍ ທິສ຺ວາ ຕສ຺ສ ຕໍ ຕໍ ກຕ຺ຕພ຺ພຍຸຕ຺ຕກໍ ກເຣນ຺ໂຕ ທິວສກາຄໍ ວີຕິນາເມຕ຺ວາ ຣຕ຺ຕິກາເຄ ພລວປ຺ຈ຺ຸສເວລາຍໍ ອາຫ – ''ສີວກ, ນ ມຍາ ປພ຺ພຊິຕກາລໂຕ ປຝ຺ຖາຍ ຄາເມ ວສິຕປຸພ຺ພໍ, ອິໂຕ ອຣລ຺ລເມວ ຄຈ຺ຈາມາ''ຕິ. ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ສີວໂກ ''ຍທິປິ ເມ, ກນ຺ເຕ, ອິທານີ ກາໂຍ ຄາມນ຺ເຕ ຖິໂຕ, ຈິຕ຺ຕໍ ປນ ອຣລ຺ເຍ, ຕສ຺ມາ ສຍາໂນປິ ອຣລ຺ລເມວ ຄມິສ຺ສາມີ''ຕິ, ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ເຖເຣ ຕໍ ພາຫາຍໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຣລ຺ລເມວ ເນຕ຺ວາ ໂອວາທໍ ອທາສິ. ໂສ ເຖຣສ຺ສ ໂອວາເທ ຖຕ຺ວາ ວິປ຺ສ຺ສິຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຕີ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໑.໒໗.໔໓-໔໗) –

''ກຕີກາຣໍວ ໂຊຕນ຺ຕໍ, ນິສິນ຺ນໍ ປພ຺ພຕນ຺ຕເຣ;

ອທ຺ທສໍ ວີຣຊໍ ພຸທ຺ຜໍ, ໂລກເຊຍ຺ຖໍ ນຣາສກໍ.

''ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ສຸມໂນ, ກິເຣ ກຕ຺ວານ ອລ຺ຊລີ;

ກາສຸມາຣິກມາທາຍ, ພຸທ຺ຜເສຍ຺ຖສ຺ສທາສຫໍ.

''ເອກຕິເສ ອິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ຜລໍ ອທທີ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕີ ນາກິຊານາມິ, ຜລທານສ຺ສິທໍ ຜລໍ.

''ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຜສ຺ສ ສາສນ''ນ຺ຕີ.

ໂສ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປຕ຺ວາ ອຸປຊຊາເຍນ ອຕ຺ຕນາ ຈ ວຸຕ຺ຕມຕ຺ຖໍ ສໍສນ຺ທິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ວິເວກາກິຣຕິກຕໍ ກຕກິຈ຺ຈຕລ຺ຈ ປເວເທນ຺ໂຕ ''ອຸປຊຊາໂຍ ມໍ ອວຈາ''ຕິ ຄາຖໍ ອກາສິ.

໑໔. ຕຕ຺ຖ ອຸປຊຊາໂຍຕິ ວຊຊາວຊຊໍ ອຸປນິຊຊາຍຕິ ທີເຕສີຕໍ ປຈ຺ຈຸປຍ຺ຖເປຕ຺ວາ ລາຕາຈກ຺ຂນາ ເປກ຺ຂຕີຕິ ອຸປຊຊາໂຍ. ມນ຺ຕິ ອຕ຺ຕານໍ ວທຕິ. ອວຈາຕິ ອກາສິ. ອິໂຕ ຄຈ຺ຈາມ ສີວກາຕິ ວຸຕ຺ຕາການທສ຺ສນໍ, ສີວກ, ອິໂຕ ຄາມນ຺ຕໂຕ ອຣລ຺ລຍ຺ຖານ ເມວ ເອທີ ຄຈ຺ຈາມ, ຕເທວ ອມ຺ຫາກໍ ວສນໂຍຄ຺ຄນ຺ຕິ ອຊິປ຺ປາໂຍ. ເອວໍ ປນ ອຸປຊຊາເຍນ ວຸຕ຺ໂຕ ສີວໂກ ກທ຺ເຣ ອສ຺ສາຊານີໂຍ ວິຍ ກສາກິຫໂຕ ສລ຺ຊາຕສໍເວໂຄ ຫຸຕ຺ວາ ອຣລ຺ລເມວ ຄນ຺ຕຸກາມຕໍ ປເວເທນ຺ໂຕ –

''ຄາເມ ເມ ວສຕິ ກາໂຍ, ອຣລ຺ລໍ ເມ ຄຕໍ ມໂນ;

ເສມານໂກປິ ຄຈ຺ຈາມິ, ນຕ຺ຖິ ສງ຺ໂຄ ວິຊານຕ''ນ຺ຕິ. –ອາຫ;

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ຍສ຺ມາ ອິທານີ ຍທິປິ ເມ ອິທໍ ສຣີຣໍ ຄາມນ຺ເຕ ຖິຕໍ, ອຊຊາສໂຍ ປນ ອຣລ຺ລເມວ ຄໂຕ, ຕສ຺ມາ ເສມານໂກປິ ຄຈ຺ຈາມິ ເຄລລ຺ເລນ ຖານນິສຊຊາຄມເນສຸ ອສມຕ຺ຖຕາຍ ສຍາໂນປິ ອິມິນາ ສຍິຕາກາເຣນ ສຣີສໂປ ວິຍ ສຣີສປ຺ນ຺ໂຕ, ເອຖ, ກນ຺ເຕ, ອຣລ຺ລເມວ ຄຈ຺ຈາມ, ກສ຺ມາ? ນຕ຺ຖິ ສງ຺ໂຄ ວິຊານຕນ຺ຕິ, ຍສ຺ມາ ຜມ຺ມສກາວາ ກາເມສຸ ສໍສາເຣ ຈ ອາທີນວໍ, ເນກ຺ຂມ຺ເມ ນິພ຺ພາເນ ຈ ອານິສໍສໍ ຍາຖາວໂຕ ຊານນ຺ຕສ຺ສ ນ ກຕ຺ຖຈິ ສງ຺ໂຄ, ຕສ຺ມາ ເອກປເທເນວ ອຸປຊຊາຍສ຺ສ ອາຕາ ອນຸຖິຕາຕິ, ຕທປເທເສນ ອລ຺ລໍ ພຍາກາສິ.

ສີວກສາມເຕຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຍ຺ຖິຕາ.

໕ຯ ກຸຓ຺ຑຘານຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ປຎ຺ຈຉິນ຺ເທ ປຎ຺ຈ ຊເຫຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ກຸຓ຺ຑຘານຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ໂສ ກິຣ ປທຸມຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ຠຄວໂຕ ກາເລ ຫໍສວຕິນຄເຣ ກຸລເຄເຫ ອຸປ຺ປນ຺ໂນ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ເຫຏ຺ຐາ ວຸຕ຺ຕນເຍເນວ ຠຄວນ຺ຕໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຘມ຺ມໍ ສຸຓນ຺ໂຕ ສຕ຺ຖາຣາ ເອກໍ ຠິກ຺ຂຸໍ ປຐມໍ ສລາກໍ ຄຓ຺ຫນ຺ຕານໍ ອຄ຺ຄຏ຺ຐາເນ ຐປິຍມານໍ ທິສ຺ວາ ຕໍ ຐານນ຺ຕຣໍ ປຕ຺ເຖຕ຺ວາ ຕທນຸຣູປໍ ປຸຎ຺ຎໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ວິຈຣິຯ ໂສ ເອກທິວສໍ ປທຸມຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ຠຄວໂຕ ນິໂຣຘສມາປຕ຺ຕິໂຕ ວຸຏ຺ຐາຍ ນິສິນ຺ນສ຺ສ ມໂນສິລາຈຸຓ຺ຓປິຎ຺ຊຣໍ ມຫນ຺ຕໍ ກທລິຜລກຓ຺ຓິກໍ ອຸປເນສິ, ຕໍ ຠຄວາ ປຏິຄ຺ຄເຫຕ຺ວາ ປຣິຠຸຎ຺ຊິຯ ໂສ ເຕນ ປຸຎ຺ຎກມ຺ເມນ ເອກາທສກ຺ຂຕ຺ຕຸໍ ເທເວສຸ ເທວຣຊ຺ຊໍ ກາເຣສິຯ ຈຕຸວີສຕິວາເຣ ຣາຊາ ອໂຫສິ ຈກ຺ກວຕ຺ຕີຯ ເອວໍ ໂສ ປຸນປ຺ປຸນໍ ປຸຎ຺ຎານິ ກຕ຺ວາ ອປຣາປຣໍ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ກສ຺ສປພຸທ຺ຘກາເລ ຠຸມ຺ມເທວຕາ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຯ ທີຆາຍຸກພຸທ຺ຘານຎ຺ຈ ນາມ ນ ອນ຺ວທ຺ຘມາສິໂກ ອຸໂປສໂຖ ໂຫຕິຯ ຕຖາ ຫິ ວິປ຺ສ຺ສິສ຺ສ ຠຄວໂຕ ຉພ຺ພສ຺ສນ຺ຕເຣ ຉພ຺ພສ຺ສນ຺ຕເຣ ອຸໂປສໂຖ ອໂຫສິຯ ກສ຺ສປທສພໂລ ປນ ຉຏ຺ເຐ ຉຏ຺ເຐ ມາເສ ປາຕິໂມກ຺ຂໍ ໂອສາເຣສິຯ ຕສ຺ສ ປາຕິໂມກ຺ຂສ຺ສ ໂອສາຣຓກາເລ ທິສາວາສິກາ ທ຺ເວ ສຫາຍກາ ຠິກ຺ຂູ “ອຸໂປສຖໍ ກຣິສ຺ສາມາ”ຕິ ຄຈ຺ຉນ຺ຕິຯ

ອຍໍ ຠຸມ຺ມເທວຕາ ຈິນ຺ເຕສິ – “ອິເມສໍ ທ຺ວິນ຺ນໍ ຠິກ຺ຂູນໍ ເມຕ຺ຕິ ອຕິວິຍ ທຬ຺ຫາ, ກິໍ ນຸ ໂຂ, ເຠທເກ ສຕິ ຠິຊ຺ເຊຍ຺ຍ, ນ ຠິຊ຺ເຊຍ຺ຍາ”ຕິ, ສາ ເຕສໍ ໂອກາສໍ ໂອໂລກຍມານາ ເຕສໍ ອວິທູເຣເນວ ຄຈ຺ຉຕິຯ ອເຖໂກ ເຖໂຣ ເອກສ຺ສ ຫຕ຺ເຖ ປຕ຺ຕຈີວຣໍ ທຕ຺ວາ ສຣີຣວຬຎ຺ຊນຕ຺ຖໍ ອຸທກຜາສຸກຏ຺ຐານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ໂຘຕຫຕ຺ຖປາໂທ ຫຸຕ຺ວາ ຄຸມ຺ພສມີປໂຕ ນິກ຺ຂມຕິ ຠຸມ຺ມເທວຕາ ຕສ຺ສ ເຖຣສ຺ສ ປຈ຺ຉໂຕ ອຸຕ຺ຕມຣູປາ ອິຕ຺ຖີ ຫຸຕ຺ວາ ເກເສ ວິຘຸນິຕ຺ວາ ສໍວິຘາຍ ສມ຺ພນ຺ຘນ຺ຕີ ວິຍ ປິຏ຺ຐິຍໍ ປໍສຸໍ ປຸຎ຺ຉມານາ ວິຍ ສາຏກໍ ສໍວິຘາຍ ນິວາສຍມານາ ວິຍ ຈ ຫຸຕ຺ວາ ເຖຣສ຺ສ ປທານຸປທິກາ ຫຸຕ຺ວາ ຄຸມ຺ພໂຕ ນິກ຺ຂນ຺ຕາຯ ເອກມນ຺ເຕ ຐິໂຕ ສຫາຍກຕ຺ເຖໂຣ ຕໍ ກາຣຓໍ ທິສ຺ວາ ໂທມນສ຺ສຊາໂຕ “ນຏ຺ໂຐ ທານິ ເມ ອິມິນາ ຠິກ຺ຂຸນາ ສທ຺ຘິໍ ທີຆຣຕ຺ຕານຸຄໂຕ ສິເນໂຫ, ສຈາຫໍ ເອວໍວິຘຠາວໍ ຊາເນຍ຺ຍໍ, ເອຕ຺ຕກໍ ອທ຺ຘານໍ ອິມິນາ ສທ຺ຘິໍ ວິສ຺ສາສໍ ນ ກເຣຍ຺ຍ”ນ຺ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕສ຺ເສວສ຺ສ, “ຫນ຺ທາວຸໂສ, ຕຸຍ຺ຫໍ ປຕ຺ຕຈີວຣໍ, ຕາທິເສນ ປາເປນ ສທ຺ຘິໍ ເອກມຄ຺ຄໍ ນາຄຈ຺ຉາມີ”ຕິ ອາຫຯ ຕໍ ກຖໍ ສຸຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ລຊ຺ຊີຠິກ຺ຂຸໂນ ຫທຍໍ ຕິຂິຓສຕ຺ຕິໍ ຄເຫຕ຺ວາ ວິທ຺ຘໍ ວິຍ ອໂຫສິຯ ຕໂຕ ນໍ ອາຫ – “ອາວຸໂສ, ກິໍ ນາເມຕໍ ວທສິ, ອຫໍ ເອຕ຺ຕກໍ ກາລໍ ທຸກ຺ກຏມຕ຺ຕມ຺ປິ ອາປຕ຺ຕິໍ ນ ຊານາມິຯ ຕ຺ວໍ ປນ ມໍ ອຊ຺ຊ ‘ປາໂປ’ຕິ ວທສິ, ກິໍ ເຕ ທິຏ຺ຐ”ນ຺ຕິຯ “ກິໍ ອຎ຺ເຎນ ທິຏ຺ເຐນ, ກິໍ ຕ຺ວໍ ເອວໍວິເຘນ ອລງ຺ກຕປຏິຍຕ຺ເຕນ ມາຕຸຄາເມນ ສທ຺ຘິໍ ເອກຏ຺ຐາເນ ຫຸຕ຺ວາ ນິກ຺ຂນ຺ໂຕ”ຕິຯ “ນຕ຺ເຖຕໍ, ອາວຸໂສ, ມຍ຺ຫໍ, ນາຫໍ ເອວຣູປໍ ມາຕຸຄາມໍ ປສ຺ສາມີ”ຕິຯ ຕສ຺ສ ຍາວຕຕິຍໍ ກເຖນ຺ຕສ຺ສາປິ ອິຕໂຣ ເຖໂຣ ກຖໍ ອສທ຺ທຫິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕນາ ທິຏ຺ຐກາຣຓໍເຍວ ຠູຕຕ຺ຖໍ ກຕ຺ວາ ຄຓ຺ຫນ຺ໂຕ ເຕນ ສທ຺ຘິໍ ເອກມຄ຺ເຄນ ອຄນ຺ຕ຺ວາ ອຎ຺ເຎນ ມຄ຺ເຄນ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກໍ ຄໂຕຯ ອິຕໂຣປິ ຠິກ຺ຂຸ ອຎ຺ເຎນ ມຄ຺ເຄນ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກໍເຍວ ຄໂຕຯ

ຕໂຕ ຠິກ຺ຂຸສງ຺ຆສ຺ສ ອຸໂປສຖາຄາຣໍ ປວິສນເວລາຍ ໂສ ຠິກ຺ຂຸ ຕໍ ຠິກ຺ຂຸໍ ອຸໂປສຖຄ຺ເຄ ສຎ຺ຊານິຕ຺ວາ, “ອິມສ຺ມິໍ ອຸໂປສຖຄ຺ເຄ ເອວຣູໂປ ນາມ ປາປຠິກ຺ຂຸ ອຕ຺ຖິ, ນາຫໍ ເຕນ ສທ຺ຘິໍ ອຸໂປສຖໍ ກຣິສ຺ສາມີ”ຕິ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ພຫິ ອຏ຺ຐາສິຯ ອຖ ຠຸມ຺ມເທວຕາ “ຠາຣິຍໍ ມຍາ ກມ຺ມໍ ກຕ”ນ຺ຕິ ມຫລ຺ລເກົາປາສກວຓ຺ເຓນ ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ “ກສ຺ມາ, ຠນ຺ເຕ, ອຍ຺ໂຍ ອິມສ຺ມິໍ ຐາເນ ຐິໂຕ”ຕິ ອາຫຯ “ອຸປາສກ, ອິມໍ ອຸໂປສຖຄ຺ຄໍ ເອໂກ ປາປຠິກ຺ຂຸ ປວິຏ຺ໂຐ, ‘ນາຫໍ ເຕນ ສທ຺ຘິໍ ອຸໂປສຖໍ ກໂຣມີ’ຕິ ພຫິ ຐິໂຕມ຺ຫີ”ຕິຯ “ຠນ຺ເຕ, ມາ ເອວໍ ຄຓ຺ຫຖ, ປຣິສຸທ຺ຘສີໂລ ເອສ ຠິກ຺ຂຸຯ ຕຸມ຺ເຫຫິ ທິຏ຺ຐມາຕຸຄາໂມ ນາມ ອຫໍ, ມຍາ ຕຸມ຺ຫາກໍ ວີມໍສນຕ຺ຖາຍ ‘ທຬ຺ຫາ ນຸ ໂຂ ອິເມສໍ ເຖຣານໍ ເມຕ຺ຕິ, ໂນ ທຬ຺ຫາ’ຕິ ຠິຊ຺ຊນາຠິຊ຺ຊນຠາວໍ ໂອໂລເກນ຺ເຕນ ຕໍ ກມ຺ມໍ ກຕ”ນ຺ຕິຯ “ໂກ ປນ, ຕ຺ວໍ ສປ຺ປຸຣິສາ”ຕິ? “ອຫໍ ເອກາ ຠຸມ຺ມເທວຕາ, ຠນ຺ເຕ”ຕິ ເທວປຸຕ຺ໂຕ ກເຖນ຺ໂຕ ທິພ຺ພານຸຠາເວນ ຐຕ຺ວາ ເຖຣສ຺ສ ປາເທສຸ ນິປຕິຕ຺ວາ “ມຍ຺ຫໍ, ຠນ຺ເຕ, ຂມຖ, ເອຕໍ ໂທສໍ ເຖໂຣ ນ ຊານາຕິ, ອຸໂປສຖໍ ກໂຣຖາ”ຕິ ເຖຣໍ ຍາຈິຕ຺ວາ ອຸໂປສຖຄ຺ຄໍ ປເວເສສິຯ ໂສ ເຖໂຣ ອຸໂປສຖໍ ຕາວ ເອກຏ຺ຐາເນ ອກາສິ, ມິຕ຺ຕສນ຺ຖວວເສນ ປນ ປຸນ ເຕນ ສທ຺ຘິໍ ນ ເອກຏ຺ຐາເນ ອໂຫສີຕິຯ ອິມສ຺ສ ເຖຣສ຺ສ ກມ຺ມໍ ນ ກຖິຍຕິ, ຈຸທິຕກຕ຺ເຖໂຣ ປນ ອປຣາປຣໍ ວິປ຺ປສ຺ສນາຍ ກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິຯ

ຠຸມ຺ມເທວຕາ ຕສ຺ສ ກມ຺ມສ຺ສ ນິສ຺ສນ຺ເທນ ເອກໍ ພຸທ຺ຘນ຺ຕຣໍ ອປາຍຠຍໂຕ ນ ມຸຈ຺ຈິຕ຺ຖຯ ສເຈ ປນ ກິສ຺ມິຎ຺ຈິ ກາເລ ມນຸສ຺ສຕ຺ຕໍ ອາຄຈ຺ຉຕິ, ອຎ຺ເຎນ ເຍນ ເກນຈິ ກໂຕ ໂທໂສ ຕສ຺ເສວ ອຸປຣິ ປຕຕິຯ ໂສ ອມ຺ຫາກໍ ຠຄວໂຕ ກາເລ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຯ “ຘານມາຓໂວ”ຕິສ຺ສ ນາມໍ ອກໍສຸຯ ໂສ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕໂຍ ເວເທ ອຄ຺ຄຓ຺ຫິຕ຺ວາ ມຫລ຺ລກກາເລ ສຕ຺ຖຸ ຘ ມ຺ມ

ເທສນໍ ສຸຕ຺ວາ ປຏິລທ຺ຘສທ຺ໂຘ ປພ຺ພຊິ, ຕສ຺ສ ອຸປສມ຺ປນ຺ນທິວສໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ເອກາ ອລງ຺ກຕປຏິຍຕ຺ຕາ ອິຕ຺ຖີ ຕສ຺ມິໍ ຄາມໍ ປວິສນ຺ເຕ ສທ຺ຘິໍເຍວ ຄາມໍ ປວິສຕິ, ນິກ຺ຂມນ຺ເຕ ນິກ຺ຂມຕິ. ວິຫາຣໍ ປວິສນ຺ເຕປິ ສທ຺ຘິໍ ປວິສຕິ, ຕິຏ຺ຐນ຺ເຕປິ ຕິຏ຺ຐຕີຕິ ເອວໍ ນິຈ຺ຈານຸພນ຺ຘາ ປຎ຺ຎາຍຕິ. ເຖໂຣ ຕໍ ນ ປສ຺ສຕິ. ຕສ຺ສ ປນ ປຸຣິມກມ຺ມນິສ຺ສນ຺ເທນ ສາ ອຎ຺ເຎສໍ ອຸປຏ຺ຐາຕິ. ຄາເມ ຍາຄຸໍ ຠິກ຺ຂຎ຺ຈ ທທມານາ ອິຕ຺ຖິໂຍ 'ຠນ຺ເຕ, ອຍໍ ເອໂກ ຍາຄຸອຸຬຸງ຺ໂກ ຕຸມ຺ຫາກໍ, ເອໂກ ອິມິສ຺ສາ ອມ຺ຫາກໍ ສຫາຍິກາຍາ''ຕິ ປຣິຫາສໍ ກໂຣນ຺ຕິ. ເຖຣສ຺ສ ມຫຕີ ວິເຫສາ ໂຫຕິ. ວິຫາຣຄຕມ຺ປິ ນໍ ສາມເຓຣາ ເຈວ ທຫຣາ ຠິກ຺ຂູ ຈ ປຣິວາເຣຕ຺ວາ ''ຘາໂນ ໂກຓ຺ໂຑ ຊາໂຕ''ຕິ ປຣິຫາສໍ ກໂຣນ຺ຕິ. ອຖສ຺ສ ເຕເນວ ກາຣເຓນ ກຸຓ຺ຑຘານຕ຺ເຖໂຣຕິ ນາມໍ ຊາຕໍ. ໂສ ອຸຏ຺ຐາຍ ສມຸຏ຺ຐາຍ ເຕຫິ ກຣິຍມານໍ ເກຬິໍ ສຫິຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ອຸມ຺ມາທໍ ຄເຫຕ຺ວາ ''ຕຸມ຺ເຫ ໂກຓ຺ຑາ, ຕຸມ຺ຫາກໍ ອຸປ຺ຊ຺ຌາໂຍ ໂກຓ຺ໂຑ, ອາຈຣິໂຍ ໂກຓ຺ໂຑ''ຕິ ວທຕິ. ອຖ ນໍ ສຕ຺ຖຸ ອາໂຣເຈສຸໍ ''ກຸຓ຺ຑຘາໂນ, ຠນ຺ເຕ, ທຫຣສາມເຓເຣຫິ ສທ຺ຘິໍ ເອວໍ ຜຣຸສວາຈໍ ວທຕີ''ຕິ. ສຕ຺ຖາ ຕໍ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ''ສຈ຺ຈໍ ກິຣ ຕ຺ວໍ, ຘານ, ສາມເຓເຣຫິ ສທ຺ຘິໍ ຜຣຸສວາຈໍ ວທສີ''ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ ''ສຈ຺ຈໍ ຠຄວາ''ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ''ກສ຺ມາ ເອວໍ ວເທສີ''ຕິ ອາຫ. ''ຠນ຺ເຕ, ນິພທ຺ຘໍ ວິເຫສໍ ອສຫນ຺ໂຕ ເອວໍ ກເຖມີ''ຕິ. ''ຕ຺ວໍ ປຸພ຺ເພ ກຕກມ຺ມໍ ຍາວຊ຺ຊ ທິວສາ ຊິຣາເປຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກສິ, ປຸນ ເອວຣູປໍ ຜຣຸສໍ ມາວທິ ຠິກ຺ຂູ''ຕິ ວຕ຺ວາ ອາຫ –

''ມາໂວຈ ຜຣຸສໍ ກຎ຺ຈິ, ວຸຕ຺ຕາ ປຏິວເທຍ຺ຍຸ ຕໍ;

ທຸກ຺ຂາ ຫິ ສາຣມ຺ຠກຖາ, ປຏິທຓ຺ຑາ ຜຸເສຍ຺ຍຸ ຕໍ.

''ສເຈ ເນເຣສິ ອຕ຺ຕານໍ, ກໍໂສ ອຸປຫໂຕ ຍຖາ;

ເອສ ປຕ຺ໂຕສິ ນິພ຺ພານໍ, ສາຣມ຺ໂຠ ເຕ ນ ວິຊ຺ຊຕີ''ຕິ. (ຘ. ປ. ໑໓໓-໑໓໔);

ອິມຎ຺ຈ ປນ ຕສ຺ສ ເຖຣສ຺ສ ມາຕຸຄາເມນ ສທ຺ຘິໍ ວິຈຣຓາກາຣໍ ໂກສລຣຎ຺ໂຎປິ ກຖຍິໍສຸ. ຣາຊາ ''ຄຉ຺ຉຖ, ຠເຓ, ວີມໍສຖາ''ຕິ ເປເສຕ຺ວາ ສຍມ຺ປິ ມຫນ຺ເຕເນວ ປຣິວາເຣນ ເຖຣສ຺ສ ວສນຏ຺ຐານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເອກມນ຺ເຕ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ອຏ຺ຐາສິ. ຕສ຺ມິໍ ຂເຓ ເຖໂຣ ສູຈິກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ນິສິນ຺ໂນ ໂຫຕິ, ສາປິ ອິຕ຺ຖີ ອວິທູເຣ ຐາເນ ຐິຕາ ວິຍ ປຎ຺ຎາຍຕິ. ຣາຊາ ທິສ຺ວາ ''ອຕ຺ຖິທໍ ກາຣຓ''ນ຺ຕິ ຕສ຺ສາ ຐິຕຏ຺ຐານໍ ອຄມາສິ. ສາ ຕສ຺ມິໍ ອາຄຉ຺ຉນ຺ເຕ ເຖຣສ຺ສ ວສນປຓ຺ຓສາລໍ ປວິຏ຺ຐາ ວິຍ ອໂຫສິ. ຣາຊາປິ ຕາຍ ສທ຺ຘິໍ ຕເມວ ປຓ຺ຓສາລໍ ປວິສິຕ຺ວາ ສພ຺ພຕ຺ຖ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ອທິສ຺ວາ ''ນາຍໍ ມາຕຸຄາໂມ, ເຖຣສ຺ສ ເອໂກ ກມ຺ມວິປາໂກ''ຕິ ສຎ຺ຎໍ ກຕ຺ວາ ປຐມໍ ເຖຣສ຺ສ ສມີເປນ ຄຉ຺ຉນ຺ໂຕປິ ເຖຣໍ ອວນ຺ທິຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ກາຣຓສ຺ສ ອຠູຕຠາວໍ ຎຕ຺ວາ ອາຄມ຺ມ ເຖຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສິນ຺ໂນ ''ກຉ຺ຉິ, ຠນ຺ເຕ, ປິຓ຺ຑເກນ ນ ກິລມຖາ''ຕິ ປຸຉ຺ຉິ. ເຖໂຣ ''ວຏ຺ຏຕິ, ມຫາຣາຊາ''ຕິ ອາຫ. ''ຊານາມຫໍ, ຠນ຺ເຕ, ອຍ຺ຍສ຺ສ ກຖໍ, ເອວຣູເປນ ປຣິກ຺ກິເລເສນ ສທ຺ຘິໍ ຈຣນ຺ຕານໍ ຕຸມ຺ຫາກໍ ເກ ນາມ ປສີທິສ຺ສນ຺ຕິ, ອິໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ໂວ ກຕ຺ຖຈິ ຄມນກິຈ຺ຈໍ ນຕ຺ຖິ, ອຫໍ ຈຕູຫິ ປຈ຺ຈເຍຫິ ຕຸມ຺ເຫ ອຸປຏ຺ຐຫິສ຺ສາມິ, ຕຸມ຺ເຫ ໂຍນິໂສ ມນສິກາເຣ ມາ ປມຊ຺ຊິຕ຺ຖາ''ຕິ ນິພທ຺ຘຠິກ຺ຂໍ ປຏ຺ຐເປສິ. ເຖໂຣ ຣາຊານໍ ອຸປຕ຺ຖມ຺ຠກໍ ລຠິຕ຺ວາ ໂຠຊນສປ຺ປາເຍນ ເອກຄ຺ຄຈິຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ວິປສ຺ສນໍ ວຑ຺ເຒຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິ. ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ສາ ອິຕ຺ຖີ ອນ຺ຕຣຘາຍິ.

ຕທາ ມຫາສຸຠທ຺ທາ ອຸຄ຺ຄນຄເຣ ມິຈ຺ຉາທິຏ຺ຐິກກຸເລ ວສມານາ ''ສຕ຺ຖາ ມໍ ອນຸກມ຺ປຕູ''ຕິ ອຸໂປສຖໍ ອຘິຏ຺ຐາຍ ນິຣາມຄນ຺ຘາ ຫຸຕ຺ວາ ອຸປຣິປາສາທຕເລ ຐິຕາ ''ອິມານິ ປຸປ຺ຜານິ ອນ຺ຕເຣ ອຏ຺ຐຕ຺ວາ ທສພລສ຺ສ ມຕ຺ຖເກ ວິຕານໍ ຫຸຕ຺ວາ ຕິຏ຺ຐນ຺ຕຸ, ທສພໂລ ອິມາຍ ສຎ຺ຎາຍ ສ຺ເວ ປຎ຺ຈຫິ ຠິກ຺ຂຸສເຕຫິ ສທ຺ຘິໍ ມຍ຺ຫໍ ຠິກ຺ຂໍ ຄຓ຺ຫາຕູ''ຕິ ສຈ຺ຈກິຣິຍໍ ກຕ຺ວາ ອຏ຺ຐ ສຸມນປຸປ຺ຜມຸຏ຺ຐິໂຍ ວິສ຺ສຊ຺ເຊສິ. ປຸປ຺ຜານິ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຘມ຺ມເທສນາເວລາຍ ສຕ຺ຖຸ ມຕ຺ຖເກ ວິຕານໍ ຫຸຕ຺ວາ ອຏ຺ຐໍສຸ. ສຕ຺ຖາ ຕໍ ສຸມນປຸປ຺ຜວິຕານໍ ທິສ຺ວາ ຈິຕ຺ເຕເນວ ສຸຠທ຺ທາຍ ຠິກ຺ຂໍ ອຘິວາເສຕ຺ວາ ປຸນທິວເສ ອຣຸເຓ ອຸຏ຺ຐິເຕ ອານນ຺ທຕ຺ເຖຣໍ ອາຫ – ''ອານນ຺ທ, ມຍໍ ອຊ຺ຊ ທູຣໍ ຠິກ຺ຂາຈາຣໍ ຄມິສ຺ສາມ, ປຸຖຸຊ຺ຊນານໍ ອທຕ຺ວາ ອຣິຍານໍເຍວ ສລາກໍ ເທຫີ''ຕິ. ເຖໂຣ ຠິກ຺ຂູນໍ ອາໂຣເຈສິ – ''ອາວຸໂສ, ສຕ຺ຖາ ອຊ຺ຊ ທູຣໍ ຠິກ຺ຂາຈາຣໍ ຄມິສ຺ສຕິ, ປຸຖຸຊ຺ຊນາ ມາ ຄຓ຺ຫນ຺ຕຸ, ອຣິຍາວ ສລາກໍ ຄຓ຺ຫນ຺ຕູ''ຕິ. ກຸຓ຺ຑຘານຕ຺ເຖໂຣ ''ອາຫຣ, ອາວຸໂສ ສລາກ''ນ຺ຕິ ປຐມໍເຍວ ຫຕ຺ຖໍ ປສາເຣສິ. ອານນ຺ໂທ ''ສຕ຺ຖາ ຕາທິສານໍ ຠິກ຺ຂູນໍ ສລາກໍ ນ ທາເປຕິ, ອຣິຍານໍເຍວ ທາເປຕີ''ຕິ ວິຕກ຺ກໍ ອຸປ຺ປາເທຕ຺ວາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ອາໂຣເຈສິ. ສຕ຺ຖາ ''ອາຫຣາເປນ຺ຕສ຺ສ ສລາກໍ ເທຫີ''ຕິ ອາຫ. ເຖໂຣ ຈິນ຺ເຕສິ – ''ສເຈ ກຸຓ຺ຑຘານສ຺ສ ສລາກາ ທາຕຸໍ ນ ຍຸຕ຺ຕາ, ອຖ ສຕ຺ຖາ ປຏິພາເຫຍ຺ຍ, ຠວິສ຺ສຕິ ເອຕ຺ຖ ກາຣຓ''ນ຺ຕິ ''ກຸຓ຺ຑຘານສ຺ສ ສລາກໍ ທສ຺ສາມີ''ຕິ ຄມນໍ ອຠິນີຫຣິ. ກຸຓ຺ຑຘາໂນ ຕສ຺ສ ປຸເຣ ອາຄມນາ ເອວ ອຠິຎ຺ຎາປາທ

ກໍ ຈຕຸຕ຺ຖຊ຺ຌານໍ ສມາປຊ຺ຊິຕ຺ວາ ອິທ຺ຘິຍາ ອາກາເສ ຐຕ຺ວາ “ອາຫຣາວຸໂສ, ອານນ຺ທ, ສຕ຺ຖາ ມໍ ຊານາຕິ, ມາທິສໍ ຠິກ຺ຂຸໍ ປຐມໍ ສລາກໍ ຄຓ຺ຫນ຺ຕໍ ນ ສຕ຺ຖາ ນິວາເຣຕີ”ຕິ ຫຕ຺ຖໍ ປສາເຣຕ຺ວາ ສລາກໍ ຄຓ຺ຫິຯ ສຕ຺ຖາ ຕໍ ອຏ຺ຐຸປ຺ປຕ຺ຕິໍ ກຕ຺ວາ ເຖຣໍ ອິມສ຺ມິໍ ສາສເນ ປຐມໍ ສລາກໍ ຄຓ຺ຫນ຺ຕານໍ ອຄ຺ຄຏ຺ຐາເນ ຐເປສິຯ ຍສ຺ມາ ອຍໍ ເຖໂຣ ຣາຊານໍ ອຸປຕ຺ຖມ຺ຠກໍ ລຠິຕ຺ວາ ສປ຺ປາຍາຫາຣລາເຠນ ສມາຫິຕຈິຕ຺ໂຕ ວິປສ຺ສນາຍ ກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ອຸປນິສ຺ສຍສມ຺ປນ຺ນຕາຍ ຉຬຠິຎ຺ໂຎ ອໂຫສິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໑ຯ໔ຯ໑-໑໖) –

“ສຕ຺ຕາຫໍ ປຏິສລ຺ລີນໍ, ສຍມ຺ຠຸໍ ອຄ຺ຄປຸຄ຺ຄລໍ;

ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ສຸມໂນ, ພຸທ຺ຘເສຏ຺ຐໍ ອຸປຏ຺ຐຫິໍຯ

“ວຸຏ຺ຐິຕໍ ກາລມຎ຺ຎາຍ, ປທຸມຸຕ຺ຕຣໍ ມຫາມຸນິໍ;

ມຫນ຺ຕິໍ ກທລີກຓ຺ຓິໍ, ຄເຫຕ຺ວາ ອຸປຄຈ຺ຉຫໍຯ

“ປຏິຄ຺ຄເຫຕ຺ວາ ຠຄວາ, ສພ຺ພຎ຺ຎູ ໂລກນາຍໂກ;

ມມ ຈິຕ຺ຕໍ ປສາເທນ຺ໂຕ, ປຣິຠຸຎ຺ຊິ ມຫາມຸນິຯ

“ປຣິຠຸຎ຺ຊິຕ຺ວາ ສມ຺ພຸທ຺ໂຘ, ສຕ຺ຖວາໂຫ ອນຸຕ຺ຕໂຣ;

ສກາສເນ ນິສີທິຕ຺ວາ, ອິມາ ຄາຖາ ອຠາສຖຯ

“ເຍ ຈ ສນ຺ຕິ ສມິຕາໂຣ, ຍກ຺ຂາ ອິມມ຺ຫິ ປພ຺ພເຕ;

ອຣຎ຺ເຎ ຠູຕຠພ຺ຍານິ, ສຸຓນ຺ຕຸ ວຈນໍ ມມຯ

‘ໂຍ ໂສ ພຸທ຺ຘໍ ອຸປຏ຺ຐາສິ, ມິຄຣາຊໍວ ເກສຣິໍ;

ຕມຫໍ ກິຕ຺ຕຍິສ຺ສາມິ, ສຸຓາຖ ມມ ຠາສໂຕຯ

“ເອກາທສຎ຺ຈກ຺ຂຕ຺ຕຸໍ ໂສ, ເທວຣາຊາ ຠວິສ຺ສຕິ;

ຈຕຸວີສຕິກ຺ຂຕ຺ຕຸຎ຺ຈ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ຠວິສ຺ສຕິຯ

“ກປ຺ປສຕສຫສ຺ສມ຺ຫິ, ໂອກ຺ກາກກຸລສມ຺ຠໂວ;

ໂຄຕໂມ ນາມ ໂຄຕ຺ເຕນ, ສຕ຺ຖາ ໂລເກ ຠວິສ຺ສຕິຯ

“ອກ຺ໂກສິຕ຺ວານ ສມເຓ, ສີລວນ຺ເຕ ອນາສເວ;

ປາປກມ຺ມວິປາເກນ, ນາມເຘຍ຺ຍໍ ລຠິສ຺ສຕິຯ

“ຕສ຺ສ ຘມ຺ເມ ສຸທາຍາໂທ, ໂອຣໂສ ຘມ຺ມນິມ຺ມິໂຕ;

ກຸຓ຺ຑຘາໂນຕິ ນາເມນ, ສາວໂກ ໂສ ຠວິສ຺ສຕິຯ

“ປວິເວກມນຸຍຸຕ຺ໂຕ, ຌາຍີ ຌານຣໂຕ ອຫໍ;

ໂຕສຍິຕ຺ວານ ສຕ຺ຖາຣໍ, ວິຫຣາມິ ອນາສໂວຯ

“ສາວເກຫີ ປຣິວຸໂຕ, ຠິກ຺ຂຸສງ຺ຆປຸຣກ຺ຂໂຕ;

ຠິກ຺ຂຸສງ຺ເຆ ນິສີທິຕ຺ວາ, ສລາກໍ ຄາຫຍິ ຊິໂນຯ

“ເອກໍສໍ ຈີວຣໍ ກຕ຺ວາ, ວນ຺ທິຕ຺ວາ ໂລກນາຍກໍ;

ວທຕໍ ວຣສ຺ສ ປຸຣໂຕ, ປຐມໍ ອຄ຺ຄເຫສຫໍຯ

“ເຕນ ກມ຺ເມນ ຠຄວາ, ທສສຫສ຺ສິກມ຺ປໂກ;

ຠິກ຺ຂຸສງ຺ເຆ ນິສີທິຕ຺ວາ, ອຄ຺ຄຏ຺ຐາເນ ຐເປສິ ມໍຯ

“ວີຣິຍໍ ເມ ຘຸຣໂຘຣຍ຺ຫໍ, ໂຍຄກ຺ເຂມາຘິວາຫນໍ;

ຘາເຣມິ ອນ຺ຕິມໍ ເທຫໍ, ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຘສາສເນຯ

“ກິເລສາ ຌາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ”ນ຺ຕິຯ

ເອວໍຠູຕສ຺ສປິ ອິມສ຺ສ ເຖຣສ຺ສ ຄຸເຓ ອຊານນ຺ຕາ ເຍ ປຸຖຸຊ຺ຊນາ ຠິກ຺ຂູ ຕທາ ປຐມໍ ສລາກຄ຺ຄຫເຓ “ກິໍ ນຸ ໂຂ ເອຕ”ນ຺ຕິ ສມຈິນ຺ເຕສຸໍຯ ເຕສໍ ວິມຕິວິໂນທນຕ຺ຖໍ ເຖໂຣ ອາກາສໍ ອພ຺ຠຸຄ຺ຄນ຺ຕ຺ວາ ອິທ຺ຘິປາຏິຫາຣິຍໍ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ອຎ຺ຎາປເທເສນ ອຎ຺ຎໍ ພ຺ຍາກໂຣນ຺ໂຕ “ປຎ຺ຈ ຉິນ຺ເທ”ຕິ ຄາຖໍ ອຠາສິຯ

໑໕ຯ ຕຕ຺ຖ ປຎ຺ຈ ຉິນ຺ເທຕິ ອປາຍູປ຺ປຕ຺ຕິນິພ຺ພຕ຺ຕນການິ ປຎ຺ໂຈຣມ຺ຠາຄິຍານິ ສໍໂຍຊນານິ ປາເທ ພທ຺ຘຣຊ຺ຊຸກໍ ວິຍ ປຸຣິໂສ ສຕ຺ເຖນ ເຫຏ຺ຐິມມຄ຺ຄຕ຺ຕເຍນ ຉິນ຺ເທຍ຺ຍ ປຊເຫຍ຺ຍຯ ປຎ຺ຈ ຊເຫຕິ ອຸປຣິເທວໂລກູປ຺ປຕ຺ຕິເຫຕຸຠູຕານິ ປຎ຺ຈຸທ຺ຘມ຺ຠາຄິຍສໍໂຍຊນານິ ປຸຣິໂສ ຄີວາຍ ພທ຺ຘຣຊ຺ຊຸກໍ ວິຍ ອຣຫຕ຺ຕມຄ຺ເຄນ ຊເຫຍ຺ຍ, ຉິນ຺ເທຍ຺ຍ ວາຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ປຎ຺ຈ ຈຸຕ຺ຕຣິ ຠາວເຍຕິ ເຕສໍເຍວ ອຸທ຺ຘມ຺ຠາຄິຍສໍໂຍຊນານໍ ປຫານາຍ ສທ຺ຘາທີນິ ປຎ຺ຈິນ຺ທ຺ຣິຍານິ ອຸຕ຺ຕຣິ ອນາຄາມິມຄ຺ຄາຘິຄມໂຕ ອຸປຣິ ຠາເວຍ຺ຍ ອຄ຺ຄມຄ຺ຄາຘິຄມວເສນ ວຑ຺ເຒຍ຺ຍຯ ປຎ຺ຈສງ຺ຄາຕິໂຄຕິ ເອວໍຠູໂຕ ປນ ປຎ຺ຈນ຺ນໍ ຣາຄໂທສໂມຫມານທິຏ຺ຐິສງ຺ຄານໍ ອຕິກ຺ກມເນນ ປຫາເນນ ປຎ຺ຈສງ຺ຄາຕິໂຄ ຫຸຕ຺ວາຯ ຠິກ຺ຂຸໂອຆຕິຓ຺ໂຓຕິ ວຸຈ຺ຈຕີຕິ ສພ຺ພຖາ ຠິນ຺ນກິເລສຕາຍ ຠິກ຺ຂູຕິ, ກາມ ຠວທິຏ຺ຐິອວິຊ຺ໂຊເຆ ຕຣິຕ຺ວາ ເຕສໍ ປາຣຠູເຕ ນິພ຺ພາເນ ຐິໂຕຕິ ຈ ວຸຈ຺ຈຕີຕິ ອຕ຺ໂຖຯ

ກຸຓ຺ຑຘານຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາຯ

໖ຯ ເພລຏ຺ຐສີສຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ຍຖາປິ ຠທ຺ໂທ ອາຊຎ຺ໂຎຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ເພລຏ຺ຐສີສຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ໂສ ກິຣ ປທຸມຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ຠຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ ຠຄວນ຺ຕໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຘມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ປຏິລທ຺ຘສທ຺ໂຘ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ສມຓຘມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ໂຕ

ອຸປນິສຸສຍສມຸປຕຕິຍາ ອກາເວນ ວິເສສໍ ນິພຸພຕເຕຕຸໍ ນາສກຸຂີ. ວິວຍຸພູປນິສຸສຍໍ ປນ ພຕຸໍ ກຸສລໍ ອຸປຈີນິຕວາ ເທວມນຸສເສສຸ ສໍສຣນຸໂຕ ອິໂຕ ເອກຕີເສ ກປຸເປ ເວສຸສກຸໍ ກຄວນຸຕໍ ປສຸສິຕວາ ປສນຸນຈິຕຸໂຕ ມາຕຸລຸງຄຜລໍ ອທາສີ. ໂສ ເຕນ ປຸລຸຍກມຸເມນ ເທເວສຸ ນິພຸພຕຕິຕວາ ອປຣາປຣໍ ປຸລຸຍານິ ກຕວາ ສຸຄຕິໂຕ ສຸຄຕິ ອຸປຄຈຸຉນຸໂຕ ອິມສຸມີ ພຸທຸຊຸປຸປາເທ ສາວຕຸຖິຍໍ ພຸຣາຫຸມດາກຸເລ ນິພຸພຕຸໂຕ ກຄວໂຕ ອກິສມຸໂພຣິຍາ ປຸເຣຕຣເມວ ອຸຣຸເວລກສຸສປສຸສ ສນຸຕິເກ ຕາປສປພຸພຊຸຊໍ ປພຸພຊິຕວາ ອຄຸຄີ ປຣິຈຣນຸໂຕ ອຸຣຸເວລກສຸສປທມເນ ອາທິຕຕປຣິຍາຍເທສນາຍ (ມຫາວ. ໕໔; ສໍ. ນິ. ໔.໒໙) ປຸຣາຕຊຍິລສຫສຸເສນ ສທຸຊີ ອຣຫຕຸຕໍ ປາປຸຕິ. ເຕນ ວຸຕຸຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໔.໕໑.໖໙-ກ໖) –

''ກຕິກາຣໍວ ໂຊຕນຸຕໍ, ປຸຕຸຕາມາເຍວ ຈນຸທິມໍ;

ຊລນຸຕໍ ທີປຣຸກຸຂໍວ, ອທຸທສໍ ໂລກນາຍກໍ.

''ມາຕຸລຸງຄຜລໍ ຄຍຸຫ, ອທາສິ ສຕຸຖໂນ ອຫໍ;

ທກຸຂິເຕຍຸຍສຸສ ວີຣສຸສ, ປສນຸໂນ ເສທິ ປາຕິກີ.

''ເອກຕີເສ ອິໂຕ ກປຸເປ, ຍໍ ຜລໍ ອທທີ ຕທາ;

ທຸຄຸຄຕີ ນາກິຊານາມິ, ຜລທານສຸສິທໍ ຜລໍ.

''ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍຸຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທຸຊສຸສ ສາສນ''ນຸຕິ.

ເອວໍ ອລິຄຕາຣຫຕຸໂຕ ອາຍສຸມໂຕ ຊມຸມກຕຸທາຄາຣິກສຸສ ອຸປຊຸຊາໂຍ ອຍໍ ເຖໂຣ ເອກທິວສໍ ຜລສມາປຕຸຕິໂຕ ອຸຍຸຖາຍ ຕໍ ສນຸຕໍ ປຕີຕໍ ນິຣາມິສໍ ສຸຂໍ ອຕຸຕໂນ ປຸພຸພໂຍຄຸຄຸຈ ປຈຸຈເວກຸຂິຕວາ ປີຕິເວຄວເສນ ''ຍຖາປິ ກທຸໂທ ອາຊລຸໂລ''ຕີ ຄາຖໍ ອກາສີ.

໑໖. ຕຕຖ ຍຖາປີຕິ ໂອປມຸມປຍິປາທນຕຖ ນິປາໂຕ. ກທຸໂທຕິ ສຸນຸທໂຣ ຖາມພລສມຸປນຸຊວປຣກຸກມາທິສມຸປນຸໂນ. ອາຊລຸໂລຕິ ອາຊານີໂຍ ຊາຕິມາ ກາຣຕາກາຣຕານໍ ອາຊານນໂກ. ໂສ ຕິວິໂຊ ອຸສກາຊລຸໂລ ອສຸສາຊລຸໂລ ຫຕຸຖາຊລຸໂລຕິ. ເຕສຸ ອຸສກາຊລຸໂລ ອິທາທິປຸເປໂຕ. ໂສ ຈ ໂຂ ເອກກາສນກິຈຸເຈ ນິຍຸຕຸໂຕ, ເຕນາຫ ''ນງຄລາວຕຸຕນີ''ຕີ. ນງຄລສຸສ ຜາລສຸສ ອາວຕຸຕນໂກ, ນງຄລໍ ອິໂຕ ຈີໂຕ ຈ ອາວຕຸເຕຕວາ ເຂຕຸເຕ ກສນໂກຕິ ອຕຸໂຖ. ນງຄລໍ ວາ ອາວຕຸຕຍຕີ ເອຕຸຖາຕິ ນງຄລາວຕຸຕໍ , ເຂຕຸເຕ ນງຄລປໂຖ, ຕສຸມີ ນງຄລາວຕຸຕນີ. ຄາຖາສຸຂຕຸຖລຸເທຕຸຖ ''ວຕຸຕນີ''ຕີ ທີໍຟໍ ກຕວາ ວຸຕຸຕໍ. ສິຂິຕີ ມຕຸຖເກ ອວຍຸຖານໂຕ ສິຂາສທິສຕາຍ ສິຂາ, ສິງຄໍ. ຕທສຸສ ອຕຸຖີຕີ ສິຂີ. ອປເຣ ປນ ''ກກຸທໍ ອິຊ 'ສິຂາ'ຕີ ອະປຸເປຕ''ນຸຕີ ວທນຸຕິ, ອຸກຍຖາປີ ປຊານງຄກິຕຸຕນເມຕໍ ''ສິຂີ''ຕີ. ອປຸປກສິເຣນາຕິ ອປຸປກິລມເຖນ. ຣຕຸຕິນຸທິວາຕິ ຣຕຸຕິໂຍ ທິວາ ຈ, ເອວໍ ມມໍ ອປຸປກສິເຣນ ຄຈຸຉນຸຕີຕິ ໂຍຊນາ. ອິທໍ ວຸຕຸຕໍ ໂຫຕິ – ຍຖາ ''ກທຸໂທ ອຸສກາຊານີໂຍ ກສເນ ນິຍຸຕຸໂຕ ຜນຕິຕາມູລາທີເກປີ ນງຄລປເຖ ຕໍ ອຄເຕນຸໂຕ ອປຸປກສິເຣນ ອິໂຕ ຈີໂຕ ຈ ປຣິວຕຸເຕນຸໂຕ ຄຈຸຉຕິ, ຍາວ ກສນຕິດານໍ ປຣິສຸສມໍ ທສຸເສຕິ, ເອວໍ ມມໍ ຣຕຸຕິນຸທິວາປີ ອປຸປກສິເຣເນວ ຄຈຸຉນຸຕີ ອຕິກຸກມນຸຕີ''ຕີ. ຕຕຸຖ ກາຣຕມາຫ ''ສຸເຂ ລທຸເຊ ນິຣາມິເສ''ຕີ. ຍສຸມາ ກາມາມິສໂລກາມິສວຍຸຍາມິເສຫິ ອສມຸມິສຸສໍ ສນຸຕໍ ປຕີຕໍ ຜລສມາປຕຸຕິສຸຂໍ ລທຸຊໍ, ຕສຸມາຕິ ອຕຸໂຖ. ປຈຸຈຕຸເຕ ເຈຕໍ ກຸມຸມວຈນໍ ຍຖາ ''ວນປຸປຄຸມຸເພ'' (ຂຸ. ປາ. ໖.໑໓; ສຸ. ນິ. ໒໓໖) ''ເຕນ ໑ຕ ເຣ ວຕຸຕພຸເພ''ຕີ (ກຖາ. ໑) ຈ. ອຖ ວາ ຕໂຕ ປກຸຕິ ຣຕຸຕິນຸທິວາ ອປຸປກສິເຣນ ຄຈຸຉນຸຕີຕີ ວິຈາຣຕາຍ ອາຫ – ''ສຸເຂ ລທຸເຊ ນິຣາມິເສ''ຕີ, ນິຣາມິເສ ສຸເຂ ລທຸເຊ ສຕີ ຕສຸສ ລທຸຊກາລໂຕ ປຍຸຖາຍາຕິ ອຕຸໂຖ.

ເພລຍຸຖສີສຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຍຸຖິຕາ.

໗. ທາສກຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ມິທ຺ຘິຍທາຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ທາສກຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ។ ກາ ອຸປ຺ປ຺ຕ຺ຕິ? ໂສ ກິຣ ອິໂຕ ເອກນວຸເຕ ກປ຺ເປ ອນຸປ຺ປນ຺ເນ ຕຖາຄເຕ ອ ຊິຕສ຺ສ ນາມ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ຘສ຺ສ ຄນ຺ຘມາທນໂຕ ມນຸສ຺ສປຄ຺ຄໍ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ອຠ຺ຠຕຣສ຺ມິ ຄາເມ ປິຕ຺ຑາຍ ຈຣນ຺ຕສ຺ສ ມໂນຣ ມານິ ອມ຺ພຜລານິ ອທາສິ។ ໂສ ເຕນ ປຸຠ຺ຠກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ກສ຺ສປສ຺ສ ຠຄວໂຕ ກາເລ ສາສເນ ປພ຺ພຊິຕ຺ ວາ ວິວຓ຺ຓູປນິສ຺ສຍໍ ພຫຸໍ ປຸຠ຺ຠໍ ອກາສິ។ ເອວໍ ກຸສລກມ຺ມປ຺ປສຸໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ສຸຄຕິໂຕ ສຸຄຕິ ອຸປຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາ ເທ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ។ ທາສໂກຕິສ຺ສ ນາມໍ ອໂຫສິ។ ໂສ ອນາຖປິຕ຺ຑິເກນ ຄຫປຕິນາ ວິຫາຣປຏິຊຄ຺ຄນກມ຺ເມ ຖປິໂຕ ສກ຺ກຈ຺ຈໍ ວິຫາຣໍ ປຏິຊຄ຺ຄນ຺ໂຕ ອຠິຕ຺ຫໍ ພຸທ຺ຘທສ຺ສເນນ ຘມ຺ມສ຺ສວເນນ ຈ ປຏິລທ຺ຘສທ຺ໂຘ ປພ຺ພຊິ។ ເກຈິ ປນ ກຓນ຺ຕິ – ‘‘ອຍໍ ກສ຺ສປສ຺ສ ຠຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ອຠ຺ຠຕຣໍ ຊິຓາສວຕ຺ເຖຣໍ ອຸປຓ຺ຖຫນ຺ໂຕ ກິຠ຺ຈິ ກມ຺ມໍ ກາຣາເປຕ຺ວາໂມ ເຖຣໍ ອາຕາເປສິ។ ໂສ ເຕນ ກມ຺ເມນ ອມ຺ຫາກໍ ຠຄວໂຕ ກາເລ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ອນາຖປິຕ຺ຑິກສ຺ສ ທາສິຍາ ກຸຈ຺ຉິມ຺ຫິ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ເສຓ຺ຖິນາ ວິຫາຣປຏິຊຄ຺ຄເນ ຖປິໂຕ ວຸຕ຺ຕນເຍເນວ ປຏິລທ຺ຘສທ຺ໂຘ ອໂຫສິ។ ມ ຫາເສຓ຺ຖິ ຕສ຺ສ ສີລາຈາຣໍ ອຊ຺ຊາສຍຠ຺ຈ ຠຕ຺ວາ ກຸຊິສ຺ສໍ ກຕ຺ວາ ‘ຍຖາສຸຂໍ ປພ຺ພຊາ’ຕິ ອາຫ។ ຕໍ ກິກ຺ຂູ ປພ຺ພາເຊສ຺’’ນ຺ຕິ។ ໂສ ປພ຺ພຊິຕກາລໂຕ ປຓ຺ຖາຍ ກຸສີໂຕ ຫີນວິຣິໂຍ ຫຸຕ຺ວາ ນ ກິຠ຺ຈິ ວຕ຺ຕປຏິວຕ຺ຕໍ ກໂຣຕິ, ກຸໂຕ ສມຓຘມ຺ມໍ, ເກວລໍ ຍາວທຕ຺ຖໍ ກຸຠ຺ຊິຕ຺ວາ ນິທ຺ທາພຫຸໂລ ວິຫຣຕິ។ ຘມ຺ມສ຺ສວນກາເລປິ ເອກໍ ໂກຓໍ ປວິສິຕ຺ວາ ປຣິສປຣິຍນ຺ເຕ ນິສິນ຺ໂນ ຆຸຣຆຸຣຸປສ຺ສາສີ ນິທ຺ທາຍເຕວ។ ອຖສ຺ສ ຠຄວາ ປຸພ຺ພູປນິສ຺ສຍໍ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ສໍເວຄຊນນຕ຺ຖໍ ‘‘ມິທ຺ຘີ ຍທາ ໂຫຕິ ມຫຄ຺ຆໂສ ຈາ’’ຕິ ຄາຖໍ ອກາສິ។

໑໗។ ຕຕ຺ຖ ມິທ຺ຘີຕິ ຖີນມິທ຺ຘາກິຠູໂຕ, ຍຠ຺ຫິ ມິທ຺ຘໍ ອກິກວຕິ, ຕໍ ຖີນມ຺ປິ ອກິກວເຕວ។ ຍທາຕິ ຍສ຺ມິ ກາເລ។ ມຫຄ຺ຆໂສຕິ ມຫາໂກຊໂນ, ອາຫຣຫຕ຺ຖກອລໍສາຍກຕຕ຺ຖວຓ຺ຓກກາກມາສກກຸຕ຺ຕວມິຕການໍ ອຠ຺ຠຕໂຣ ວິຍ។ ນິທ຺ທາຍິຕາຕິ ສຸປນສີໂລ។ ສມ຺ປຣິວຕ຺ຕສາຍີຕິ ສມ຺ປຣິວຕ຺ຕກໍ ສມ຺ປຣິວຕ຺ຕກໍ ນິປ຺ຊຊິຕ຺ວາ ອຸກເຍນປິ ເສຍ຺ຍສຸຂໍ ປສ຺ສສຸຂໍ ມິທ຺ຘສຸຂໍ ອນຸຍຸຕ຺ໂຕຕິ ທສ຺ເສ ຕິ។ ນິວາປປຸຓ຺ໂຖຕິ ກຸຕ຺ຑກາທິນາ ສູກຣກຕ຺ເຕນ ປຸຓ຺ໂຖ ກຣິໂຕ។ ຆຣສູກໂຣ ຫິ ພາລກາລໂຕ ປຓ຺ຖາຍ ໂປສິຍມາໂນ ຖູລສຣີຣ ກາເລ ເຄຫາ ພຫີ ນິກ຺ຂມິຕຸໍ ອລກນ຺ໂຕ ເຫຓ຺ຖາມຠ຺ຈາທີສຸ ສມ຺ປຣິວຕ຺ເຕຕ຺ວາ ສມ຺ປຣິວຕ຺ເຕຕ຺ວາ ສຍເຕວ។ ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ຍທາ ປຸຣິໂສ ມິທ຺ຘີ ຈ ໂຫຕິ ມຫຄ຺ຆໂສ ຈ ນິວາປປຸຓ຺ໂຖ ມຫາວຣາໂຫ ວິຍ ອຠ຺ເຠນ ອິຣິຍາປເຖນ ຍາເປຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ນິທ຺ທາຍນສີໂລ ສມ຺ປຣິວຕ຺ຕສາຍີ, ຕທາ ໂສ ‘‘ອນິຈ຺ຈໍ ທຸກ຺ຂໍ ອນຕ຺ຕາ’’ຕິ ຕີຓິ ລກ຺ຂຓານິ ມນສິກາຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກຕິ។ ເຕສໍ ອມນສິກາຣາ ມນ຺ທປຠ຺ໂຠ ປຸນປ຺ປຸນໍ ຄພ຺ກໍ ອຸເປຕິ, ຄພ຺ກາວາສໂຕ ນ ປຣິມຸຈ຺ຈເຕວາຕິ។ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ທາສກຕ຺ເຖໂຣ ສໍເວຄຊາ ໂຕ ວິປສ຺ສນໍ ປຓ຺ຖເປຕ຺ວາ ນຈິຣສ຺ເສວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ສຈ຺ຉາກາສິ។ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ។ ເຖຣ ໔។໔໑។໗໔, ໗໐-໗໔) –

‘‘ອຊິໂຕ ນາມ ສມ຺ພຸທ຺ໂຘ, ຫິມວນ຺ເຕ ວສີ ຕທາ;

ຈຣເຓນ ຈ ສມ຺ປນ຺ໂນ, ສມາຘິກຸສໂລ ມຸນິ។

‘‘ສຸວຓ຺ຓວຓ຺ຓໍ ສມ຺ພຸທ຺ຘໍ, ອາຫຸຕີນໍ ປຏິຄ຺ຄເຫ;

ຣຖິຍໍ ປຏິປ຺ຊຊນ຺ເຕ, ອມ຺ພຜລມທາສຫໍ។

‘‘ເອກນວຸເຕ ອິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ຜລໍ ອທທິໍ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕິໍ ນາກິຊານາມິ, ຜລທານສ຺ສິທໍ ຜລໍ។

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ។

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ເຖໂຣ ອິມາຍ ຄາຖາຍ ມໍ ຠຄວາ ໂອວທິ, ‘‘ອຍໍ ຄາຖາ ມຍ຺ຫໍ ອງ຺ກສຠູຕາ’’ຕິ ຕເມວ ຄາຖໍ ປຈ຺ຈຸທາຫາ ສິ។ ຕຍິທໍ ເຖຣສ຺ສ ປຣິວຕ຺ຕາຫາຣນເຍນ ອຠ຺ຠາພ຺ຍາກຣຓໍ ຊາຕໍ។

ທາສກຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຍຸກິຕາ຺

໑໒. ສິງຄາລປິຕຸຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ອຫຸ ພຸທຸສສຸສ ທາຍາໂທຕິ ສິງຄາລກປິຕຸຕຸເຖຣສຸສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປຸປຕຸຕິ? ໂສ ກິຣ ອິໂຕ ຈຕຸນວຸເຕ ກປຸເປ ສຕຣໍສີ ນາມ ປຈຸເຈກສມຸພຸທຸສໍ ປີຕຸຫາຍ ຈຣນຸຕໍ ທິສຸວາ ປສນຸນມານໂສ ວນຸທິຕຸວາ ອຕຸຕໂນ ຫຕຸຖຄຕໍ ຕາລຜລໍ ອທາສິ. ເຕນ ປຸຍຸຍກມຸເມນ ເທວໂລເກ ນິພຸພຕຸໂຕ ອປຣາປຣໍ ປຸຍຸຍານິ ກຕຸວາ ສຸຄຕີສຸເຍວ ສໍສຣນຸໂຕ ກສຸສປສຸສ ກຄວໂຕ ກາເລ ມນຸສຸສໂຍນິຍໍ ນິພຸພຕຸໂຕ ສາສເນ ປຜິລທຸຜສທຸໂຜ ຫຸຕຸວາ ປພຸພຊິຕຸວາ ອຜຸກິກສຍຸຍໍ ກາເວສິ. ປຸນ ອິມສຸມິ ພຸທຸຜຸປຸປາເທ ສາວຕຸຖິຍໍ ກຸລເຄເຫ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວຍປຸປຕຸໂຕ ທາຣປຣິຄຸຄຫໍ ກຕຸວາ ເອກໍ ປຸຕຸຕໍ ລກິຕຸວາ ຕສຸສ "ສິງຄາລໂກ"ຕິ ນາມໍ ອກາສິ. ເຕນ ນໍ ສິງຄາລກປິຕາຕິ ໂວຫຣນຸຕິ. ໂສ ອປຣກາເຄ ຜຣພນຸຜນໍ ປຫາຍ ສາສເນ ປພຸພຊິ. ຕສຸສ ກຄວາ ອຊຊາສຍໍ ໂອໂລເກນຸໂຕ ອຜຸກິກສຍຸຍາກມຸມຜຸຖານໍ ອທາສິ. ໂສ ຕໍ ຄເຫຕຸວາ ກຄຸເຄສຸ ວິຫຣຕິ ສຸສຸມາຣຄິເຣ ເກສກລຸອາວເນ, ອຖສຸສ ຕສຸມິ ວເນ ອຜິວຕຸຖາ ເທວຕາ ອຸສຸສາຫຊນນຕຸຖໍ "ກາວນາຜລໍ ນຈິຣສຸເສວ ຫຕຸຖຄຕໍ ກຣິສຸສຕິ"ຕິ ອິມມຕຸຖໍ ອຍຸຍາປເທເສນ ວິກາເວນຸຕີ "ອຫຸ ພຸທຸສສຸສ ທາຍາໂທ"ຕິ ຄາຖໍ ອກາສິ.

໑໘. ຕຕຸຖ ອຫູຕິ ໂຫຕິ, ວຕຸຕມານຕຸເຖ ທີ ອິທໍ ອຕີຕກາລວຈນໍ. ພຸທຸສສຸສາຕິ ສພຸພຍຸຍຸພຸທຸສສຸສ. ທາຍາໂທຕິ ຜມຸມທາຍາໂທ ນວວິຜສຸສ ໂລກຸຕຸຕຣຜມຸມທາຍສຸສ ອຕຸຕໂນ ສມຸມາປຜິປຕຸຕິຍາ ອາທາຍໂກ ຄຕຸຫນໂກ. ອຖ ວາ ອຫູຕິ ອໂຫສິ. ເອວໍນາມສຸສ ພຸທຸສສຸສ ທາຍາທກາເວ ໂກຈິ ວິພນຸໂຜ ອິທາເນວ ກວິສຸສຕີຕິ ອຜິປຸປາໂຍ. ເຕນາຫ "ມຍຸເຫໍ ກາມຣາຄໍ ໂສ, ຂິປຸປເມວ ວຫິສຸສຕີ"ຕິ. ເກສກລຸອາວເນຕິ ເກສເກນ ນາມ ຍກຸເຂນ ລກິຕຕຸຕາ ປຣິຄຸຄຫິຕຕຸຕາ, ເກສກລຸອານໍ ວາ ກຜຸຖາທີນໍ ພຫຸລຕາຍ "ເກສກລຸອາວນ"ນຸຕິ ລທຸຜນາເມ ອຣຍຸເຍ. ຕສຸສ ກິກຸຂຸໂນ ພຸທຸສສຸສ ທາຍາທກາເວ ກາຣຕໍ ວທນຸໂຕ "ເກວລໍ ອຜຸກິສຍຸຍາຍ, ອຜຣິ ປຖວີ ອິມ"ນຸຕິ ອາຫ. ຕຕຸຖ ເກວລນຸຕິ ສກລໍ ອນວເສສໍ. ອຜຸກິສຍຸຍາຍາຕິ ອຜຸກິກາວນາຍ. ອຜຣິຕິ "ອຜຸກິ"ຕິ ອຜິມຸຈຸຈນວເສນ ປຕຸຖຣິ. ປຖວິນຸຕິ ອຕຸຕກາວປຖວີ. ອຕຸຕກາໂວ ທີ ອິຜ "ປຖວີ"ຕິ ວຸຕຸໂຕ 'ໂກ ອິມໍ ປຖວີ ວິຈຸເຈສຸສຕີ"ຕິອາທີສຸ ວິຍ. ມຍຸເຍຫນຸຕີ ມຍຸເຍ ອຫໍ. "ມຍຸຍາຫ"ນຸຕິປິ ປາໂຖ. ໂສຕິ ໂສ ກິກຸຂຸ. ຂິປຸປເມວ ນຈິຣສຸເສວ ກາມຣາຄໍ ປຫິສຸສຕິ ປຊຫິສຸສຕີຕິ ມຍຸເຍ. ກສຸມາ? ອຜຸກິກສຍຸຍາຍ ກາມຣາຄສຸສ ອຸຊຸປຜິປກຸຂກາວໂຕ. ອິທໍ ວຸຕຸຕໍ ໂຫຕິ – ໂຍ ເອກສຸມິ ປເທເສ ລທຸຜາຍ ອຕຸຖິກສຍຸຍາຍ ສກລໍ ອຕຸຕໂນ ສພຸເພສໍ ວາ ອຕຸຕກາວໍ "ອຜຸກິ"ຕຸເວວ ຜຣິຕຸວາ ຖິໂຕ, ໂສ ກິກຸຂຸ ຕໍ ອຜຸກິກຊານໍ ປາທກໍ ກຕຸວາ ວິປສຸສນຸໂຕ ນຈິເຣເນວ ອນາຄາມິມຄຸເຄນ ກາມຣາຄໍ , ສພຸພໍ ວາ ກາມນຍຸເຄນ "ກາໂມ", ຣຍຸຊນຍຸເຄນ "ຣາໂຄ"ຕິ ຈ ລທຸຜນາມໍ ຕຕຸທໍ ອຄຸຄມຄຸເຄນ ປຊຫິສຸສຕີຕິ. ອິມໍ ຄາຖໍ ສຸຕຸວາ ໂສ ເຖໂຣ "ອຍໍ ເທວຕາ ມຍຸຫໍ ອຸສຸສາຫຊນນຕຸຖໍ ເອວມາຫາ"ຕິ ອປຸປຜິວານວິຣິຍໍ ອຜິຍຸຖາຍ ວິປສຸສນໍ ວທຸເຒຕຸວາ ອຣຫຕຸຕໍ ປາປຸຕິ. ເຕນ ວຸຕຸຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໔.໔໑.໑໘-໒໐) –

"ສຕຣໍສີ ນາມ ກຄວາ, ສຍມຸກູ ອປຣາຊິໂຕ;

ວິເວກາ ອຸຜຸຖຫິຕຸວານ, ໂຄຈຣາຍາກິນິກຸຂມິ.

"ຜລຫຕຸໂຖ ອຫໍ ທິສຸວາ, ອຸປຄຈຸຊີ ນຣາສກໍ;

ປສນຸນຈິຕຸໂຕ ສຸມໂນ, ຕາລຜລມທາສຫໍ.

"ຈຕຸນຸນວຸຕິໂຕ ກປຸເປ, ຍໍ ຜລໍ ອທທີ ຕທາ;

ທຸຄຸຄຕີ ນາກິຊານາມິ, ຜລທານສຸສິທໍ ຜລໍ.

"ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍຸຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທຸສສຸສ ສາສນ"ນຸຕິ.

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ຕາຍ ເທວຕາຍ ວຸຕ຺ຕວຈນໍ ປຏິມາເນນ຺ໂຕ ຕເມວ ຄາຖໍ ອຸທານວເສນ ອຠາສິຯ ຕເທວສ຺ສ ເຖຣສ຺ສ ອຎ຺ຎາພ຺ຍາກຣຓໍ ອໂຫສີຕິຯ

ສິງ຺ຄາລປິຕຸຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາຯ

໙ຯ ກຸລຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ອຸທກຎ຺ຫິ ນຍນ຺ຕີຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ກຸລຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍໍ ກິຣ ເຖໂຣ ປຸພ຺ເພປິ ວິວຏ຺ຏູປນິສ຺ສຍໍ ພຫຸໍ ກຸສລໍ ອຸປຈິນິຕ຺ວາ ອຘິກາຣສມ຺ປນ຺ໂນ ວິປສ຺ສິໍ ຠຄວນ຺ຕໍ ອາກາເສ ຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ນາຬິເກຣຜລໍ ທາຕຸກາໂມ ອຏ຺ຐາສິຯ ສຕ຺ຖາ ຕສ຺ສ ຈິຕ຺ຕໍ ຎຕ຺ວາ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ປຏິຄ຺ຄຫີຯ ໂສ ອຕິວິຍ ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ເຕເນວ ສທ຺ຘາປຏິລາເຠນ ສຕ຺ຖາຣໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ປພ຺ພຊ຺ຊໍ ຍາຈິ, ສຕ຺ຖາ ອຎ຺ຎຕຣໍ ຠິກ຺ຂຸໍ ອາຓາເປສິ – “ອິມໍ ປຸຣິສໍ ປພ຺ພາເຊຫີ”ຕິຯ ໂສ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ລທ຺ຘູປສມ຺ປໂທ ສມຓທມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ຕໂຕ ຈຸໂຕ ຉປີ ພຸທ຺ຘນ຺ຕຣານິ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຯ ກຸໂລຕິສ຺ສ ນາມໍ ອໂຫສິຯ ໂສ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ສາສເນ ລທ຺ຘປ຺ປສາໂທ ຠຄວໂຕ ສນ຺ຕິເກ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວິກ຺ເຂປພຫຸລຕາຍ ວິເສສໍ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕຸໍ ນາສກ຺ຂິຯ ອເຖກທິວສໍ ຄາມໍ ປິຓ຺ຑາຍ ປວິສນ຺ໂຕ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ຠູມິ ຂຓິຕ຺ວາ ອຸທກວາຫໍ ກຕ຺ວາ ອິຈ຺ຉິຕິຈ຺ຉິຕຏ຺ຐາເນ ອຸທກໍ ເນນ຺ເຕ ປຸຣິເສ ທິສ຺ວາ ຕໍ ສລ຺ລກ຺ເຂຕ຺ວາ ຄາມໍ ປວິຏ຺ໂຐ ອຎ຺ຎຕຣໍ ອຸສຸກາຣໍ ອຸສຸທຓ຺ຑກໍ ອຸສຸຍນ຺ເຕ ປກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ອກ຺ຂິໂກຓິຍາ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ອຸຊຸໍ ກໂຣນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ຕມ຺ປິ ສລ຺ລກ຺ເຂຕ຺ວາ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ປຸຣໂຕ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອຣເນມິນາຠິອາທິເກ ຣຖຈກ຺ກາວຍເວ ຕຈ຺ຉນ຺ເຕ ຕຈ຺ຉເກ ທິສ຺ວາ ຕມ຺ປິ ສລ຺ລກ຺ເຂຕ຺ວາ ວິຫາຣໍ ປວິສິຕ຺ວາ ກຕຠຕ຺ຕກິຈ຺ໂຈ ປຕ຺ຕຈີວຣໍ ປຏິສາເມຕ຺ວາ ທິວາວິຫາເຣ ນິສິນ຺ໂນ ອຕ຺ຕນາ ທິຏ຺ຐນິມິຕ຺ຕານິ ອຸປມາຠາເວນ ຄເຫຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ຈິຕ຺ຕທມເນ ອຸປເນນ຺ໂຕ “ອເຈຕນໍ ອຸທກມ຺ປິ ມນຸສ຺ສາ ອິຈ຺ຉິກິຈ຺ຉິຕຏ຺ຐານໍ ນຍນ຺ຕິ ຕຖາ ອເຈຕນໍ ວງ຺ກມ຺ປິ ສຣທຓ຺ຑໍ ອຸປາເຍນ ນເມນ຺ໂຕ ອຸຊຸໍ ກໂຣນ຺ຕິ , ຕຖາ ອເຈຕນໍ ກຏ຺ຐກຬິງ຺ຄຣາທີ ຕຈ຺ຉກາ ເນມິອາທິວເສນ ວງ຺ກໍ ອຸຊຸຎ຺ຈ ກໂຣນ຺ຕິຯ ອຖ ກສ຺ມາ ອຫໍ ສຈິຕ຺ຕໍ ອຸຊຸໍ ນ ກຣິສ຺ສາມີ”ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ວິປສ຺ສນໍ ປຏ຺ຐເປຕ຺ວາ ຆເຏນ຺ໂຕ ວາຍມນ຺ໂຕ ນຈິຣສ຺ເສວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໒ຯ໕໑ຯ໙໑-໙໙) –

“ນຄເຣ ພນ຺ຘຸມຕິຍາ, ອາຣາມິໂກ ອຫໍ ຕທາ;

ອທ຺ທສໍ ວິຣຊໍ ພຸທ຺ຘໍ, ຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ອນິລຎ຺ຊເສຯ

“ນາຬິເກຣຜລໍ ຄຍ຺ຫ, ພຸທ຺ຘເສຏ຺ຐສ຺ສທາສຫໍ;

ອາກາເສ ຖິຕໂກ ສນ຺ໂຕ, ປຏິຄ຺ຄຫິ ມຫາຍໂສຯ

“ວິຕ຺ຕິສຎ຺ຊນໂນ ມຍ຺ຫໍ, ທິຏ຺ຐທມ຺ມສຸຂາວໂຫ;

ຜລໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ທຕ຺ວານ, ວິປ຺ປສນ຺ເນນ ເຈຕສາຯ

“ອທິຄຈ຺ຉິໍ ຕທາ ປີຕິໍ, ວິປຸລຎ຺ຈ ສຸຂຸຕ຺ຕມໍ;

ອຸປ຺ປຊ຺ຊເຕວ ຣຕນໍ, ນິພ຺ພຕ຺ຕສ຺ສ ຕຫິໍ ຕຫິໍຯ

“ເອກນວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ຜລໍ ອທທິໍ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕິໍ ນາຠິຊານາມິ, ຜລທານສ຺ສິທໍ ຜລໍຯ

‘‘ທິພ຺ພຈກ຺ຂຸ ວິສຸທ຺ຘໍ ເມ, ສມາຘິກຸສໂລ ອຫໍ;

ອຠິຎ຺ຎາປາຣມິປ຺ປ຺ຕ຺ໂຕ, ຜລທານສ຺ສິທໍ ຜລໍ။

‘‘ກິເລສາ ຌາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ။

ເອວໍ ຍານິ ນິມິຕ຺ຕານິ ອງ຺ກຸເສ ກຕ຺ວາ ວິປ຺ສ຺ສນໍ ວຑ຺ເຒຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິ, ເຕຫິ ສທ຺ຘິໍ ອຕ຺ຕໂນ ຈິຕ຺ຕທມນໍ ສໍສນ຺ທິຕ຺ວາ ອຎ຺ຎໍ ພ຺ຍາກໂຣນ຺ໂຕ ‘‘ອຸທກຎ຺ຫິ ນຍນ຺ຕິ ເນຕ຺ຕິກາ’’ຕິ ຄາຖໍ ອຠາສິ။

໑໙။ ຕຕ຺ຖ ອຸທກໍ ຫີຕິ ຫີ-ສທ຺ໂທ ນິປາຕມຕ຺ຕໍ။ ນຍນ຺ຕີຕິ ປຖວິຍາ ຕໍ ຕໍ ຖລຏ຺ຐານໍ ຂຓິຕ຺ວາ ນິນ຺ນຏ຺ຐານໍ ປູເຣຕ຺ວາ ມາຕິກໍ ວາ ກຕ຺ວາ ຣຸກ຺ຂໂທຓີ ວາ ຐເປຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ອິຈ຺ຉິຕິຈ຺ຉິຕຏ຺ຐານໍ ເນນ຺ຕິ။ ຕຖາ ເຕ ເນນ຺ຕີຕິ ເນຕ຺ຕິກາ။ ເຕຊນ຺ຕິ ກຓ຺ຑໍ။ ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ເນຕ຺ຕິກາ ອຕ຺ຕໂນ ຣຸຈິຍາ ອິຈ຺ຉິຕິຈ຺ຉິຕຏ຺ຐານໍ ອຸທກໍ ນຍນ຺ຕິ, ອຸສຸກາຣາປິ ຕາເປຕ຺ວາ ເຕຊນໍ ນມຍນ຺ຕິ ອຸຊຸໍ ກໂຣນ຺ຕິ။ ນມນວເສນ ຕຈ຺ຉກາ ເນມິອາທີນໍ ອຕ຺ຖາຍ ຕຈ຺ຉນ຺ຕາ ທາຣຸໍ ນມຍນ຺ຕິ ອຕ຺ຕໂນ ຣຸຈິຍາ ອຸຊຸໍ ວາ ວງ຺ກໍ ວາ ກໂຣນ຺ຕິ။ ເອວໍ ເອຕ຺ຕກໍ ອາຣມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ສຸພ຺ພຕາ ຍຖາສມາທິນ຺ເນນ ສີລາທິນາ ສຸນ຺ທຣວຕາ ຘີຣາ ໂສຕາປຕ຺ຕິມຄ຺ຄາທີນໍ ອຸປ຺ປາເທນ຺ຕາ ອຕ຺ຕານໍ ທເມນ຺ຕິ, ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ເຕສຸ ເອກນ຺ຕທນ຺ຕາ ນາມ ໂຫນ຺ຕີຕິ။

ກຸລຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ။

໑໐။ ອຊິຕຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ມຣເຓ ເມ ຠຍໍ ນຕ຺ຖີຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ອຊິຕຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ။ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ໂສ ກິຣ ເອກນວຸເຕ ກປ຺ເປ ວິປ຺ສ຺ສີ ຠຄວນ຺ຕໍ ປສ຺ສິຕ຺ວາ ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ກປິຕ຺ຖຜລໍ ອທາສິ။ ຕໂຕ ປຣມ຺ປິ ຕໍ ຕໍ ປຸຎ຺ຎໍ ກຕ຺ວາ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິໍ ກປ຺ເປ ອນຸປ຺ປນ຺ເນ ເອວ ອມ຺ຫາກໍ ສຕ຺ຖຣິ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ມຫາໂກສລຣຎ຺ໂຎ ອຄ຺ຄາສນິຍສ຺ສ ພ຺ຣາຫ຺ມຓສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ။ ຕສ຺ສ ອຊິໂຕຕິ ນາມໍ ອໂຫສິ။ ຕສ຺ມິຎ຺ຈ ສມເຍ ສາວຕ຺ຖິວາສີ ພາວຣີ ນາມ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ຕີຫິ ມຫາປຸຣິສລກ຺ຂເຓຫິ ສມນ຺ນາຄໂຕ ຕິຓ຺ຓໍ ເວທານໍ ປາຣຄູ ສາວຕ຺ຖິໂຕ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ຕາປສປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ໂຄທາວຣີຕີເຣ ກປິຕ຺ຖາຣາເມ ວສຕິ။ ອຖ ອຊິໂຕ ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ປພ຺ພຊິໂຕ ອຕ຺ຖການາຍ ເທວຕາຍ ໂຈທິເຕນ ພາວຣິນາ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກໍ ເປສິໂຕ ຕິສ຺ສເມຕ຺ເຕຍ຺ຍາທີຫິ ສທ຺ຘິໍ ຠຄວນ຺ຕໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ມນສາວ ປຎ຺ເຫ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ເຕສຸ ວິສ຺ສຊ຺ຊິເຕສຸ ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິເກ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ກມ຺ມຏ຺ຐານໍ ຄເຫຕ຺ວາ ວິປ຺ສ຺ສນໍ ວຑ຺ເຒຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິ။ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ။ ເຖຣ ໒။໔໘။໗-໑໑) –

‘‘ສຸວຓ຺ຓວຓ຺ຓໍ ສມ຺ພຸທ຺ຘໍ, ອາຫຸຕີນໍ ປຏິຄ຺ຄຫໍ;

ຣຖິຍໍ ປຏິປ຺ຊ຺ຊນ຺ຕໍ, ກປິຕ຺ຖໍ ອທທິໍ ຜລໍ။

‘‘ເອກນວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ຜລໍ ອທທິໍ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕິໍ ນາຠິຊານາມິ, ຜລທານສ຺ສິທໍ ຜລໍ။

‘‘ກິເລສາ ຌາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ။

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ໂຕ ສີຫນາທໍ ນທນ຺ໂຕ ‘‘ມຣເຓ ເມ ຠຍໍ ນຕ຺ຖິ’’ຕິ ຄາຖໍ ອຠາສິ။

໒໐။ ຕຕ຺ຖ ມຣເຓຕິ ມຣຓນິມິຕ຺ຕໍ ມຣຓເຫຕຸ။ ເມຕິ ມຍ຺ຫໍ, ຠຍໍ ນຕ຺ຖິ ອຸຈ຺ຉິນ຺ນຠວມູລຕາຍ ປຣິກ຺ຂີຓຊາຕິກຕ຺ຕາ ။ ອນຸຈ຺ຉິນ຺ນຠວມູລານຎ຺ຫິ ‘‘ກິທິສີ ນຸ ໂຂ ມຍ຺ຫໍ ອາຍຕີ ອຸປ຺ປຕ຺ຕີ’’ຕິ ມຣຓໂຕ ຠຍໍ ຠເວຍ຺ຍ။ ນິກນ຺ຕີຕິ ອເປກ຺ຂາ ຕຓ຺ຫາ, ສາ

ນຕ຺ຖິ ຊີວິເຕ ສຸປ຺ຣິມທ຺ທິຕສງ຺ຂາຣຕາຍ ອຸປ຺າທານກ຺ຂນ຺ຘານໍ ທຸກ຺ຂາສາຣກາທິກາເວນ ສຸຍ຺ຎ຺ ອຸປ຺ຍ຺ຎໜ຺ໂຕ. ເອວໍພູໂຕ ຈາຫໍ ສພ຺ເທຫໍ ສຣີຣໍ, ສກໍ ວາ ເທຫໍ ເທຫສງ຺ຂາຕໍ ທຸກ຺ຂກາຣໍ ນິກ຺ຂິປິສ຺ສາມິ ລຫ຺ເທສ຺ສາມິ, ນິກ຺ຂິປນ຺ໂຕ ຈ '''ອິມິນາ ສຣີຣເກນ ສາເຣຕພ຺ພໍ ສາຣິຕໍ, ອິທານິ ຕໍ ເອກໍເສນ ລຫ຺ທນີຍເມວາ'ຕິ ປຍ຺ຎາເວປຸລ຺ລປ຺ປຕ຺ຕິຍາ ສມ຺ປຊາໂນ ສຕິເວປຸລ຺ລປ຺ປຕ຺ຕິຍາ ປຕິສ຺ສໂຕ ນິກ຺ຂິປິສ຺ສາມິ''ຕິ. ອິມໍ ປນ ຄາຖໍ ວຕ຺ວາ ເຖໂຣ ຊານໍ ສມາປຊ຺ຊິຕ຺ວາ ຕທນນ຺ຕຣໍ ປຣິນິພ຺ພາຍີຕິ.

ອຊິຕຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຍ຺ຖິຕາ.

ທຸຕິຍວຄ຺ຄວຕ຺ຕນາ ນິຍ຺ຖິຕາ.

໓. ຕຕິຍວຄ຺ໂຄ

໑. ນິຄ຺ໂຣຘຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ນາຫໍກຍສ຺ສ ກາຍາມິຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ນິຄ຺ໂຣຘຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍໍ ກິຣ ອິໂຕ ອຍ຺ຎາຣເສ ກປ຺ປສເຕ ພ຺ຣາຫ຺ມຕມຫາສາລກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ກາເມສຸ ອາທີນວໍ ເນກ຺ຂມ຺ເມ ຈ ອານິສໍສໍ ທິສ຺ວາ ຂຣພນ຺ຘນໍ ປຫາຍ ອຣຍ຺ຎາຍຕນໍ ປວິສິຕ຺ວາ ອຍ຺ຎຕຣສ຺ມິໍ ສາລວເນ ປຕ຺ຕສາລໍ ກຕ຺ວາ ຕາປສປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວນມູລຜລາຫາໂຣ ວສຕິ. ເຕນ ສມເຍນ ປິຍທສ຺ສີ ນາມ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ໂຘ ໂລເກ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິຕ຺ວາ ສເທວກສ຺ສ ໂລກສ຺ສ ຘມ຺ມາມຕວສ຺ເສນ ກິເລສສນ຺ຕາປໍ ນິພ຺ພາເປນ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ຕາປເສ ອນຸກມ຺ປາຍ ຕໍ ສາລວນໍ ປວິສິຕ຺ວາ ນິໂຣຘສມາປຕ຺ຕິໍ ສມາປນ຺ໂນ. ຕາປໂສ ວນມູລຜລຕ຺ຖາຍ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ກຄວນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ປຸປ຺ຜິຕສາລທຕ຺ຫສາຂາໂຍ ຄເຫຕ຺ວາ ສາລມຕ຺ທປໍ ກຕ຺ວາ ຕໍ ສພ຺ພຕ຺ຖກເມວ ສາລປຸປ຺ເຜຫິ ສຍ຺ຉາເທຕ຺ວາ ກຄວນ຺ຕໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ປີຕິໂສມນສ຺ສວເສເນວ ອາຫາຣຕ຺ຖາຍປິ ອຄນ຺ຕ຺ວາ ນມສ຺ສມາໂນ ອຍ຺ຎາສີ. ສຕ຺ຖາ ນິໂຣຘໂຕ ວຸຍ຺ຎາຍ ຕສ຺ສ ອນຸກມ຺ປາຍ ''ກິກ຺ຂຸສງ຺ໂຝ ອາຄຈ຺ຉຕູ''ຕິ ຈິນ຺ເຕສິ, ''ກິກ຺ຂຸສງ຺ເຝປິ ຈິຕ຺ຕໍ ປສາເທສ຺ສຕີ''ຕິ. ຕາວເທວ ກິກ຺ຂຸສງ຺ໂຝ ອາຄໂຕ. ໂສ ກິກ຺ຂຸສງ຺ຝມ຺ປິ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ອຍ຺ຊລີ ປຄ຺ຄຍ຺ຫ ອຍ຺ຎາສີ. ສຕ຺ຖາ ສິຕສ຺ສ ປາຕ຺ກຣຕາປເທເສນ ຕສ຺ສ ກາວິນີ ສມ຺ປຕ຺ຕິໍ ປກາເສນ຺ໂຕ ຘມ຺ມໍ ກເຖຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິ ສທ຺ຘິໍ ກິກ຺ຂຸສງ຺ເຝນ. ໂສ ເຕນ ປຸຍ຺ຎກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສ຺ເຍວ ສໍສຣນ຺ໂຕ ວິວຍ຺ຍູປນິສ຺ສຍໍ ພຫຸໍ ກຸສລໍ ອຸປຈິນິຕ຺ວາ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຕມຫາສາລກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ນິຄ຺ໂຣໂຘຕິສ຺ສ ນາມໍ ອໂຫສິ. ໂສ ເຊຕວນປຕິຄ຺ຄຫຕທິວເສ ພຸທ຺ຘານຸກາວທສ຺ສເນນ ສຍ຺ຊາຕປ຺ປສາໂທ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວິປສ຺ສນໍ ອາຣກິຕ຺ວາ ນຈິຣສ຺ເສວ ລລຸອກິຍ຺ໂຍ ອໂຫສິ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໒.໔໘.໑໙໐-໒໔໐) –

''ອຊ຺ໂຊຄາເຫຕ຺ວາ ສາລວນໍ, ສຸກໂຕ ອສ຺ສໂມ ມມ;

ສາລປຸປ຺ເຜຫິ ສຍ຺ຉນ຺ໂນ, ວສາມິ ວິປິເນ ຕທາ.

''ປິຍທສ຺ສີ ຈ ກຄວາ, ສຍມ຺ກູ ອຄ຺ຄປຸຄ຺ຄໂລ;

ວິເວກກາໂມ ສມ຺ພຸທ຺ໂຘ, ສາລວນມຸປາຄມິ.

''ອສ຺ສມາ ອກິນິກ຺ຂມ຺ມ, ປວນໍ ອຄມາສຫໍ;

ມູລຜລໍ ຄເວສນ຺ໂຕ, ອາຫິນ຺ທາມິ ວເນ ຕທາ.

''ຕຕ຺ຖທ຺ທສາສິໍ ສມ຺ພຸທ຺ຘໍ, ປິຍທສ຺ສິໍ ມຫາຍສໍ;

ສຸນິສິນ຺ນໍ ສມາປນ຺ນໍ, ວິໂຣຈນ຺ຕໍ ມຫາວເນ.

“ຈຕຸທຓ຺ເຑ ຄເຫຕ຺ວານ, ພຸທ຺ຘສ຺ສ ອຸປຣິ ອຫໍ;

ມຓ຺ຑປໍ ສຸກຕໍ ກຕ຺ວາ, ສາລປຸປ຺ເຜຫິ ຉາທຍິໍ.

“ສຕ຺ຕາຫໍ ຘາຣຍິຕ຺ວານ, ມຓ຺ຑປໍ ສາລຉາທິຕໍ;

ຕຕ຺ຖ ຈິຕ຺ຕໍ ປສາເທຕ຺ວາ, ພຸທ຺ຘເສຏ຺ຐມວນ຺ທຫໍ.

“ຠຄວາ ຕມ຺ຫິ ສມເຍ, ວຸຏ຺ຐຫິຕ຺ວາ ສມາຘິໂຕ;

ຍຸຄມຕ຺ຕໍ ເປກ຺ຂມາໂນ, ນິສີທິ ປຸຣິສຸຕ຺ຕໂມ.

“ສາວໂກ ວຣຸໂຓ ນາມ, ປິຍທສ຺ສິສ຺ສ ສຕ຺ຖຸໂນ;

ວສີສຕສຫສ຺ເສຫິ, ອຸປຄຈ຺ຉິ ວິນາຍກໍ.

“ປິຍທສ຺ສີ ຈ ຠຄວາ, ໂລກເຊຏ຺ໂຐ ນຣາສໂຠ;

ຠິກ຺ຂຸສງ຺ເຆ ນິສີທິຕ຺ວາ, ສິຕໍ ປາຕຸກຣິ ຊິໂນ.

“ອນຸຣຸທ຺ໂຘ ອຸປຏ຺ຐາໂກ, ປິຍທສ຺ສິສ຺ສ ສຕ຺ຖຸໂນ;

ເອກໍສໍ ຈີວຣໍ ກຕ຺ວາ, ອປຸຈ຺ຉິຕ຺ຖ ມຫາມຸນີ.

‘ໂກ ນຸ ໂຂ ຠຄວາ ເຫຕຸ, ສິຕກມ຺ມສ຺ສ ສຕ຺ຖຸໂນ;

ກາຣເຓ ວິຊ຺ຊມານມ຺ຫິ, ສຕ຺ຖາ ປາຕຸກເຣ ສິຕໍ.

“ສຕ຺ຕາຫໍ ສາລຈ຺ຉທນໍ, ໂຍ ເມ ຘາເຣສິ ມາຓໂວ;

ຕສ຺ສ ກມ຺ມໍ ສຣິຕ຺ວານ, ສິຕໍ ປາຕຸກຣີ ອຫໍ.

“ອໂນກາສໍ ນ ປສ຺ສາມິ, ຍຕ຺ຖ ປຸຎ຺ຎໍ ວິປຈ຺ຈຕິ;

ເທວໂລເກ ມນຸສ຺ເສ ວາ, ໂອກາໂສວ ນ ສມ຺ມຕິ.

“ເທວໂລເກ ວສນ຺ຕສ຺ສ, ປຸຎ຺ຎກມ຺ມສມງ຺ຄິໂນ;

ຍາວຕາ ປຣິສາ ຕສ຺ສ, ສາລຈ຺ຉນ຺ນາ ຠວິສ຺ສຕິ.

“ຕຕ຺ຖ ທິພ຺ເພຫິ ນຈ຺ເຈຫິ, ຄີເຕຫິ ວາທິເຕຫິ ຈ;

ຣມິສ຺ສຕິ ສທາ ສນ຺ໂຕ, ປຸລ຺ຍກມ຺ມສມາຫິໂຕຯ

‘‘ຍາວຕາ ປຣິສາ ຕສ຺ສ, ຄນ຺ຘຄນ຺ຘີ ກວິສ຺ສຕິ;

ສາລສ຺ສ ປຸປ຺ຜວສ຺ໂສ ຈ, ປວສ຺ສິສ຺ສຕິ ຕາວເທຯ

‘‘ຕໂຕ ຈຸໂຕຍໍ ມນຸໂຊ, ມານຸສໍ ອາຄມິສ຺ສຕິ;

ອິຘາປິ ສາລຈ຺ຉທນໍ, ສພ຺ພກາລໍ ຘຣິສ຺ສຕິຯ

‘‘ອິຘ ນຈ຺ຈຄີຕ຺ຈ ຄີຕຍ຺ຈ, ສມ຺ມຕາລຸອສມາຫິຕໍ;

ປຣິວາເຣສ຺ສນ຺ຕິ ມໍ ນິຈ຺ຈໍ, ພຸທ຺ຘປູຊາຍິທໍ ຜລໍຯ

‘‘ອຸຄ຺ຄຈ຺ຉນ຺ເຕ ຈ ສູຣິເຍ, ສາລວສ຺ສໍ ປວສ຺ສເຕ;

ປຸລ຺ຍກມ຺ເມນ ສໍຍຸຕ຺ຕໍ, ວສ຺ສເຕ ສພ຺ພກາລິກໍຯ

‘‘ອຍ຺ຄາຣເສ ກປ຺ປສເຕ, ໂອກ຺ກາກກຸລສມ຺ກໂວ;

ໂຄຕໂມ ນາມ ນາເມນ, ສຕ຺ຖາ ໂລເກ ກວິສ຺ສຕິຯ

‘‘ຕສ຺ສ ຘມ຺ເມ ສຸທາຍາໂທ, ໂອຣໂສ ຘມ຺ມນິມ຺ມິໂຕ;

ສພ຺ພາສເວ ປຣິລ຺ຍາຍ, ນິພ຺ພາຍິສ຺ສຕິນາສໂວຯ

‘‘ຘມ຺ມໍ ອກິສເມນ຺ຕສ຺ສ, ສາລຈ຺ຉນ຺ນໍ ກວິສ຺ສຕິ;

ຈິຕເກ ຊາຍມານສ຺ສ, ຉທນໍ ຕຕ຺ຖ ເຫສ຺ສຕິຯ

‘‘ວິປາກໍ ກິຕ຺ຕຍິຕ຺ວານ, ປີຍທສ຺ສີ ມຫາມຸນິ;

ປຣິສາຍ ຘມ຺ມໍ ເທເສສິ, ຕປ຺ເປນ຺ໂຕ ຘມ຺ມວຸຍ຺ຄິຍາຯ

‘‘ຕີສກປ຺ປານິ ເທເວສຸ, ເທວຣຊ຺ຊມກາຣຍິ;

ສຍ຺ຄິ ຈ ສຕ຺ຕກ຺ຂຕ຺ຕຸຍ຺ຈ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ອໂທສທໍຯ

‘‘ເທວໂລກາ ອິຘາຄນ຺ຕ຺ວາ, ລກາມິ ວິປຸລໍ ສຸຂໍ;

ອິຘາປິ ສາລຈ຺ຉທນໍ, ມຕ຺ຫປສ຺ສ ອິທໍ ຜລໍຯ

‘‘ອຍໍ ປຈ຺ຉິມໂກ ມຍ຺ຫໍ, ຈຣິໂມ ວຕ຺ຕເຕ ກໂວ;

ອີສາປິ ສາລຈຸຉທນໍ, ເຫສຸສຕິ ສພຸພກາລິກໍ។

''ມຫາມຸນີ ໂຕສຍິຕຸວາ, ໂຄຕມໍ ສກຸຍປຸງຄວໍ;

ປຕຸໂຕມຸຫີ ອຈລໍ ຖານໍ, ຫິຕຸວາ ຊຍປຣາຊຍໍ។

''ອຜຸຖາຣເສ ກປຸປສເຕ, ຍໍ ພຸທຸຘມກິປູຊຍີ;

ທຸຄຸຄຕີ ນາກິຊານາມິ, ພຸທຸຘປູຊາຍິທໍ ຜລໍ។

''ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍຸຫໍ, ກວາ ສພຸເພ ສມູຫຕາ;

ນາໂຄວ ພນຸຘນໍ ເຉຕຸວາ, ວິຫຣາມິ ອນາສໂວ។

''ສຸວາຄຕໍ ວຕ ເມ ອາສິ, ພຸທຸຘເສຜຸຖສຸສ ສນຸຕິເກ;

ຕິສຸໂສ ວິຊຸຊາ ອນຸປຸປຕຸຕາ, ກຕໍ ພຸທຸຘສຸສ ສາສນໍ។

''ປຕິສມຸກິທາ ຈຕສຸໂສ, ວິໂມກຸຂາປິ ຈ ອຜຸຖິເມ;

ຉລຸອກິຸຍຸລາ ສຈຸຉິກຕາ, ກຕໍ ພຸທຸຘສຸສ ສາສນ''ນຸຕິ។

ເອວໍ ປນ ຉລຸອກິຍຸໂຍ ຫຸຕຸວາ ຜລສຸເຂນ ວິຕິນາເມນຸໂຕ ສາສນສຸສ ນິຍຸຍານິກກາວວິກາວນຕຸຖໍ ອຍຸລາພຸຍາກຣຕາວເສນ ''ນາຫໍ ກຍສຸສ ກາຍາມີ''ຕິ ຄາຖໍ ອກາສິ។

໘໑។ ຕຕຸຖ ກາຍນຸຕິ ເອຕສຸມາຕີ ກຍໍ, ຊາຕິຊຣາທີ។ ກຍສຸສາຕິ ນິສຸສກຸເກ ສາມິວຈນໍ, ກຍໂຕ ກາຍິຕພຸພນິມິຕຸຕໍ ຊາຕິຊ ຣາມຣຕາທິນາ ເຫຕຸນາ ນາຫໍ ກາຍາມີຕີ ອຕຸໂຖ។ ຕຕຸຖ ກາຣຕມາຫ ''ສຕຸຖາ ໂນ ອມຕສຸສ ໂກວິໂທ''ຕີ។ ອມຸຫາກໍ ສຕຸຖາ ອມເຕ ກຸສໂລ ເວເນຍຸຍານໍ ອມຕທາເນ ເຉໂກ។ ຍຕຸຖ ກຍໍ ນາວຕິຜຸຖຕີຕິ ຍສຸມີ ນິພຸພາເນ ຍຖາວຸຕຸຕໍ ກຍໍ ນ ຕິຜຸຖຕິ ໂອກາສໍ ນ ລກຕີ។ ເຕນາຕິ ຕໂຕ ນິພຸພານໂຕ។ ວຊນຸຕີຕີ ອກາຍຜຸຖານເມວ ຄຈຸຉນຸຕີ។ ນິພຸພານຍຸຫີ ອກາຍຜຸຖານໍ ນາມ។ ເກນ ປນ ວຊນຸຕີຕີ ອາຫ ''ມຄຸເຄນ ວຊນຸຕິ ກິກຸຂໂວ''ຕີ, ອຜຸຖງຄິເກນ ອຣິຍມຄຸເຄນ ສຕຸຖຸ ໂອວາທກຣາ ກິກຸຂູ ສໍສາເຣ ກຍສຸສ ອິກຸຂນກາຕີ ອຕຸໂຖ។ ຍຕຸຖາຕີ ວາ ຍໍ ນິມິຕຸຕໍ ຍສຸສ ອຣິຍມຄຸຄສຸສ ອຘິຄມເຫຕຸ ອຕຸຕານຸວາທາທີກໍ ປຸຍຸຈວີສຕີວິຘມຸປີ ກຍໍ ນາວຕິຜຸຖຕີ ປຕິຜຸຖໍ ນ ລກຕີ, ເຕນ ອຣິເຍນ ມຄຸເຄນ ວຊນຸຕິ ອກາຍຜຸຖານໍ ສຕຸຖຸ ສາສເນ ກິກຸຂູ, ເຕນ ມຄຸເຄນ ອຫມຸປີ ຄໂຕ, ຕສຸມາ ນາຫໍ ກຍສຸສ ກາຍາມີຕີ ເຖໂຣ ອຍຸຍໍ ພຸຍາກາສີ។

ນິຄຸໂຣຘຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຜຸຖິຕາ។

໘។ ຈິຕຸຕກຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ນີລາສຸຄີວາຕິ ອາຍສຸມໂຕ ຈິຕຸຕກຕຸເຖຣສຸສ ຄາຖາ។ ກາ ອຸປຸປຕຸຕີ? ໂສ ກິຣ ປທຸມຸຕຸຕຣພຸທຸຘກາລໂຕ ປຜຸຖາຍ ວິວຜຸຜູປນິສຸສຍໍ ກຸສລໍ ອາຈິນນຸໂຕ ອິໂຕ ເອກນວຸເຕ ກປຸເປ ມນຸສຸສໂຍນິຍໍ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວິຍຸຍຸຕຸຕໍ ປຕຸໂຕ ວິປສຸສີ ກຄວນຸຕໍ ປສຸສິຕຸວາ ປສນຸນມານໂສ ປຸປຸເຜຫີ ປູຊໍ ກຕຸວາ ວນຸທິຕຸວາ ''ສນຸຕຘມຸເມນ ນາມ ເອຕຸຖ ກວິຕພຸພ''ນຸຕິ ສຕຸຖຣີ ນິພຸພາເນ ຈ ອຘິມຸຈຸຈິ។ ໂສ ເຕນ ປຸຍຸຍກມຸເມນ ຕໂຕ ຈຸໂຕ ຕາວຕີສກວເນ ນິພຸພຕຸໂຕ ອປຣາປຣໍ ປຸຍຸຍານິ ກຕຸວາ ເທວມນຸສຸເສສຸ ສໍສຣນຸ

ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ຣາຊຄເຫ ວິກາວສມ຺ປນ຺ນສ຺ສ ພ຺ຣາຫ຺ມຓາສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ ຈິຕ຺ຕໂກ ນາມ ນາເມນ. ໂສ ກຄວຕິ ຣາຊຄຫໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເວລຸວເນ ວິຫຣນ຺ເຕ ສຕ຺ຖາຣໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຘມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ປຏິລທ຺ຘສທ຺ໂຘ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຈຣິຍານຸກູລໍ ກມ຺ມຏ຺ຘານໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຣຄ຺ຄາຍຕນໍ ປວິສິຕ຺ວາ ກາວນານຸຍຸຕ຺ໂຕ ຊານໍ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕ຺ວາ ຊານປາທກໍ ວິປສ຺ສນໍ ວຑ຺ເຒຕ຺ວາ ນຈິເຣເນວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໒.໕໐.໑-໗) –

‘‘ກຓິກາຣໍວ ໂຊຕນ຺ຕໍ, ນິສິນ຺ນໍ ປພ຺ພຕນ຺ຕເຣ;

ອທ຺ທສໍ ວິຣຊໍ ພຸທ຺ຘໍ, ວິປສ຺ສິ ໂລກນາຍກໍ.

‘‘ຕິຓິ ກິງ຺ກຓິປຸປ຺ຜານິ, ປຄ຺ຄຍ຺ຫ ອກິໂຣປຍິ;

ສມ຺ພຸທ຺ຘໍ ອກິປູເຊຕ຺ວາ, ຄຈ຺ຉາມິ ທກ຺ຂິຓາມຸໂຂ.

‘‘ເຕນ ກມ຺ເມນ ສຸກເຕນ, ເຈຕນາປຓິຘີຫິ ຈ;

ຊຫິຕ຺ວາ ມານຸສໍ ເທຫໍ, ຕາວຕິໍສໍ ອຄຈ຺ຉຫໍ.

‘‘ເອກນວຸເຕ ອິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ພຸທ຺ຘມກິປູຊຍິໍ;

ທຸຄ຺ຄຕິໍ ນາກິຊານາມິ, ພຸທ຺ຘປູຊາຍິທໍ ຜລໍ.

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ.

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ວນ຺ທິຕຸໍ ຣາຊຄຫໍ ອຸປຄໂຕ ຕຕ຺ຖ ກິກ຺ຂູຫິ ‘‘ກິໍ, ອາວຸໂສ, ອຣຄ຺ເຄ ອປ຺ປມຕ຺ໂຕ ວິຫາສີ’’ຕິ ປຸຏ຺ໂຖ ອຕ຺ຕໂນ ອປ຺ປມາທວິຫາຣນິເວທເນນ ອຄ຺ຄໍ ພ຺ຍາກໂຣນ຺ໂຕ ‘‘ນີລາສຸຄີວາ’’ຕິ ຄາຖໍ ອກາສິ.

໔໔. ຕຕ຺ຖ ນີລາສຸຄີວາຕິ ນີລສຸຄີວາ, ຄາຖາສຸຂຕ຺ຖຄ຺ເຫຕ຺ຖ ທີໂຊ ກໂຕ, ຣາຊີວນ຺ຕາຍ ສຸນ຺ທຣາຍ ຄີວາຍ ສມນ຺ນາຄໂຕຕິ ອຕ຺ໂຖ. ເຕ ເຍກຸຍ຺ເຍນ ຈ ນີລວຕ຺ຓຕາຍ ນີລາ. ໂສກນກຕ຺ຄຕາຍ ສຸຄີວາ. ສິຂີໂນຕິ ມຕ຺ຖເກ ຊາຕາຍ ສິຂາຍ ສສ຺ສິຣິກາ ເວນ ສິຂິໂນ. ໂມຣາຕິ ມຍູຣາ. ກາຣມ຺ກິຍນ຺ຕິ ກາຣມ຺ພຣຸກ຺ເຂ. ກາຣມ຺ກິຍນ຺ຕິ ວາ ຕສ຺ສ ວນສ຺ສ ນາມໍ. ຕສ຺ມາ ກາຣມ຺ກິຍນ຺ຕິ ກາຣມ຺ກນາມເກ ວເນຕິ ອຕ຺ໂຖ. ອກິນທນ຺ຕີຕິ ປາວຸສ຺ສກາເລ ເມຘຄຊ຺ຊິຕໍ ສຸຕ຺ວາ ເກກາສທ຺ທໍ ກໂຣນ຺ຕາ ອຸຕ຺ສມ຺ປທາສິທ຺ເຘນ ສເຣນ ຫໍສາທິເກ ອກິກວນ຺ຕາ ວິຍ ນທນ຺ຕິ. ເຕຕິ ເຕ ໂມຣາ. ສີຕວາຕກີລຸຣິຕາຕິ ສີເຕນ ເມຘວາເຕນ ສຄ຺ຊາຕກີລຸຣິຕາ ມຘຣວສ຺ສິຕໍ ວສ຺ສນ຺ຕາ. ສຸຕ຺ຕນ຺ຕິ ກຕ຺ຕສມ຺ມທວິໂນທນຕ຺ຖໍ ສຍິຕໍ, ກາຍກິລມຖປຏິປ຺ສມ຺ກນາຍ ວາ ອນຸຄ຺ຄາຕ ເວລາຍໍ ສຸປນ຺ຕໍ. ຊາຍນ຺ຕິ ສມຖວິປ຺ສນາຊາເນຫິ ຊາຍນສີລໍ ກາວນານຸຍຸຕ຺ຕໍ. ນິໂພເຘນ຺ຕີຕິ ປໂພເຘນ຺ຕິ. ‘‘ອິເມປິ ນາມ ນິທ຺ທໍ ອນຸປຄນ຺ຕ຺ວາ ຊາຄຣນ຺ຕາ ອຕ຺ຕນາ ກຕ຺ຕພ຺ພໍ ກໂຣນ຺ຕິ, ກິມງ຺ຄໍ ປນາຫ’’ນ຺ຕິ ເອວໍ ສມ຺ປຊຄ຺ຄຸປ຺ປາທເນນ ສຍນໂຕ ວຸຏ຺ຖາເປນ຺ຕີຕິ ອຘິປ຺ປາໂຍ.

ຈິຕ຺ຕກຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຓນາ ນິຏ຺ຖິຕາ.

໓. ໂຄສາລຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຓນາ

ອຫໍ ໂຂ ເວລຸຄຸມ຺ພສ຺ມິນ຺ຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ໂຄສາລຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ໂສປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາຘິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ວິວຏ຺ຏູປນິສ຺ສຍໍ ກຸສລໍ ອາຈິນນ຺ໂຕ ອິໂຕ ເອກນວຸເຕ ກປ຺ເປ ອຄ຺ຄຕຣສ຺ມິໍ ປພ຺ພເຕ ຣຸກ຺ຂສາຂາຍໍ ໂອລມ຺ພມານໍ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ຘສ຺ສ ປໍສຸກູລຈີວຣໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ອຣຫທ຺ຘໂຊ ວຕາຍ’’ນ຺ຕິ ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ປຸປ຺ເຜຫິ ປູເຊສີ. ໂສ ເຕນ ປຸຄ຺ຄກມ຺ເມນ ຕາວ

ຕືສກວເນ ນິພຸພຕຸໂຕ ຯ ຕໂຕ ປຍຸຖາຍ ເທວມນຸສຸເສສຸເຍວ ສໍສຣນຸໂຕ ອິມສຸມີ ພຸທຸຂຸປຸປາເທ ມຄຂຣຍຸເຖ ອິພຸກກຸເລ ນິພຸພຕຸໂຕ ໂຄສາໂລ ນາມ ນາເມນ. ໂສເຕນ ປນ ໂກຍິກຕຸເຕນ ກຕປຣິຈຍຕຸຕາ ຕສຸສ ປພຸພຊິຕກາວໍ ສຸຕຸວາ ‘‘ໂສປິ ນາມ ມຫາວິກໂວ ປພຸພຊິສຸສຕິ , ກິມງຄໍ ປນາຫ’’ນຸຕິ ສຄຸຊາຕສໍເວໂຄ ກຄວໂຕ ສນຸຕິເກ ປພຸພຊິຕຸວາ ຈຣິຍານຸກູລໍ ກມຸມຍຸຖານໍ ຄເຫຕຸວາ ສປຸປາຍໍ ວສນຍຸຖານໍ ຄເວສນຸໂຕ ອຕຸຕໂນ ຊາຕຄາມສຸສ ອວິທູເຣ ເອກສຸມີ ສານຸປພຸພເຕ ວິຫາສິ. ຕສຸສ ມາຕາ ທິວເສ ທິວເສ ກິກຸຂໍ ເທຕິ. ອເຖກທິວສໍ ຄາມໍ ປິຕຸທາຍ ປວິຍຸຖສຸສ ມາຕາ ມຂຸສກຸຂຣາກິສງຂຕໍ ປາຍາສໍ ອທາສິ. ໂສ ຕໍ ຄເຫຕຸວາ ຕສຸສ ປພຸພຕສຸສ ຉາຍາຍໍ ອຄຸຄຕຣສຸສ ເວລຸອຸຄຸມຸພສຸສ ມູເລ ນິສີທິຕຸວາ ປຣິກຸຄຸຊິຕຸວາ ໂຂວິຕປຕຸຕປາຕິ ວິປສຸສນໍ ອາຣກິ. ໂກຊນສປຸປາຍລາເກນ ກາຍຈິຕຸຕານໍ ກລຸລຕາຍ ສມາຫິໂຕ ອຸທຍພຸພຍຍາຕາທີເກ ຕີກຸເຂ ສູເຣ ວຫນຸເຕ ອປຸປກສິເຣເນວ ວິປສຸສນໍ ອຸສຸສຸກກາເປຕຸວາ ມຄຸຄປຜິປາຜິຍາ ກາວນໍ ມຕຸຖກໍ ປາເປນຸໂຕ ສທ ປຜິສມຸກິທາທິ ອຣທຕຸຕໍ ສຈຸລາກາສິ. ເຕນ ວຸຕຸຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໒.໕໐.໗-໑໘) –

‘‘ທີມວນຸຕສຸສ ອວິທູເຣ, ອຸທງຄໂຕ ນາມ ປພຸພໂຕ;

ຕຕຸຖຸທຸທສໍ ປໍສຸກູລໍ, ທຸມຄຸຄມຸທິ ວິລມຸພິຕໍ.

‘‘ຕີຕີ ກິງກຕີປຸປຸຜານີ, ໂອຈິນິຕຸວານທໍ ຕທາ;

ເຫຍຸຖາ ປທຍຸເຖນ ຈິຕຸເຕນ, ປໍສຸກູລໍ ອປູຊຍີ.

‘‘ເຕນ ກມຸເມນ ສຸກເຕນ, ເຈຕນາປຕີນິທີ ຈ;

ຊທິຕຸວາ ມານຸສໍ ເທທໍ, ຕາວຕີສໍ ອຄຈຸຉທໍ.

‘‘ເອກນວຸເຕ ອິໂຕ ກປຸເປ, ຍໍ ກມຸມມກຣີ ຕທາ;

ທຸຄຸຄຕີ ນາກິຊານາມິ, ປູຊິຕຸວາ ອຣທທຸຂຊໍ.

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍຸທໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທຸຂສຸສ ສາສນ’’ນຸຕິ.

ອຣທຕຸຕໍ ປນ ອຂີຄນຸຕຸວາ ທີຍຸຖຂມຸມສຸຂວິຫາຣຕຸຖໍ ປພຸພຕສານຸເມວ ຄນຸຕຸກາໂມ ອຕຸຕໂນ ປຜິປຕຸຕີ ປເວເທນຸໂຕ ‘‘ອທໍ ໂຂ ເວລຸອຸຄຸມຸພສຸມິ’’ນຸຕິ ຄາຖໍ ອກາສິ.

໒໓. ຕຕຸຖ ເວລຸອຸຄຸມຸພສຸມິນຸຕິ ເວລຸອຸຄຈຸຉສຸສ ສມີເປ, ຕສຸສ ຉາຍາຍໍ. ກຸຕຸວານ ມຂຸປາຍສນຸຕິ ມຂຸປສິຕຸຕປາຍາສໍ ກຸຄຸຊິຕຸວາ. ປທກຸຂິຕນຸຕິ ປທກຸຂິຕຄຸຄາເຫນ, ສຕຸຖຸ ໂອວາທສຸສ ສມຸມາ ສມຸປຜິຈຸຉເນນາຕິ ອຕຸໂຖ. ສມຸມສນຸໂຕ ຂນຸຂານໍ ອຸທຍພຸພຍນຸຕິ ປຄຸຈນຸນໍ ອຸປາທານກຸຂນຸຂານໍ ອຸທຍພຸພຍຄຸຈ ວິປສຸສນຸໂຕ, ຍທິປິ ອິທານິ ກຕກິຈຸໂຈ, ຜລສມາປຕຸຕີ ປນ ສມາປຊຊິຕຸໍ ວິປສຸສນໍ ປຍຸຖເປນຸໂຕຕິ ອຂິປຸປາໂຍ. ສານຸໍ ປຜິຄມິສຸສາມີຕິ ປຸພຸເພ ມຍາ ວຸຕຸຖປພຸພຕສານຸເມວ ອຸທຸທິສຸສ ຄຈຸຉິສຸສາມິ. ວິເວກມນຸພຸຣູຫຍນຸຕິ ປຜິປສຸສທຸຂິວິເວກໍ ຜລສມາປຕຸຕິກາຍວິເວກຄຸຈ ປຣິພຸຣູຫຍນຸໂຕ, ຕສຸສ ວາ ປຣິພຸຣູຫນເຫຕຸ ຄມິສຸສາມີຕິ. ເອວໍ ປນ ວຕຸວາ ເຖໂຣ ຕຕຸເຖວ ຄໂຕ, ອຍເມວ ຈ ອິມສຸສ ເຖຣສຸສ ອຄຸຄາພຸຍາກຣຕຄາຖາ ອໂທສິ.

ໂຄສາລຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຍຸຖິຕາ.

໔. ສຸຄນຸຂຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ອນຸວສຸສິໂກ ປພຸພຊິໂຕຕິ ອາຍສຸມໂຕ ສຸຄນຸຂຕຸເຖຣສຸສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປຸປຕຸຕີ? ໂສ ກິຣ ອິໂຕ ທຸວານວຸເຕ ກປຸເປ ຕິສຸສສຸສ

นาม สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส กาเล มนุสฺสโยนิยํ นิพฺพตฺติตฺวา วิญฺญุตํ ปตฺโต มิคพฺยสเนน อรญฺเญ วิจรติฯ สตฺถา ตสฺส อนุกมฺปาย ปทวลฺอญฺชํ ทสฺเสตฺวา คโตฯ โส สตฺถุ ปทเจติยานิ ทิสฺวา ปุริมพุทฺเธสุ กตาธิการตาย ‘‘สเทว เก โลเก อคฺคปุคฺคลสฺส อิมานิ ปทานิ’’ติ ปีติโสมนสฺสชาโต โกรณฺฑกปุปฺผานิ คเหตฺวา ปูชํ กตฺวา จิตฺตํ ปสาเทสิฯ โส เตน ปุญฺญกมฺเมน เทวโลเก นิพฺพตฺติตฺวา ตโต จุโต อปราปรํ ปุญฺญานิ กตฺวา เทวมนุสฺเสสุ สํสรนฺโต กสฺสปสฺส ภควโต กาเล กุฏุมฺพิโก หุตฺวา สตฺถุ ภิกฺขุสงฺฆสฺส จ มหาทานํ ปวตฺเตตฺวา คนฺธกุฏึ มหคฺฆโคสิตจนฺทเนน ปิสิตฺวา เตน ปริภณฺฑํ กตฺวา ปตฺถนํ ปฏฺฐเปสิ – ‘‘นิพฺพตฺตนิพฺพตฺตฏฺฐาเน มยฺหํ สรีรํ เอวํ สุคนฺธํ โหตู’’ติฯ เอวํ อญฺญานิปิ ตตฺถ ตตฺถ ภเว พหูนิ ปุญฺญกมฺมานิ กตฺวา สุคติสุ เอว ปริวตฺตมาโน อิมสฺมึ พุทฺธุปฺปาเท สาวตฺถิยํ วิภวสมฺปนฺนสฺส พฺราหฺมณสฺส เคเห นิพฺพตฺติฯ นิพฺพตฺตสฺส จ ตสฺส มาตุกุจฺฉิคตกาลโต ปฏฺฐาย มาตุ สรีรํ สกลมฺปิ เคหํ สุรภิคนฺธํ วายติฯ ชาตทิวเส ปน วิเสสโต ปรมสุคนฺธํ สานนฺตเคเหสุปิ วายเตวฯ ตสฺส มาตาปิตโร ‘‘อมฺหากํ ปุตฺโต อตฺตนาว อตฺตโน นามํ คเหตฺวา อาคโต’’ติ สุคนฺโธตฺเวว นามํ อกํสุฯ โส อนุปุพฺเพน วยปฺปตฺโต มหาเสลตฺเถรํ ทิสฺวา ตสฺส สนฺติเก ธมฺมํ สุตฺวา ปพฺพชิตฺวา วิปสฺสนาย กมฺมํ กโรนฺโต สตฺตาหพฺภนฺตเร เอว อรหตฺตํ ปาปุณิฯ เตน วุตฺตํ อปทาเน (อปฯ เถร ๔ฯ๔๐ฯ๑๘-๔๔) –

‘‘วนกมฺมิโก ปุเร อาสึ, ปิตุมาตุมเตนหํ;

ปสุมาเรน ชีวามิ, กุสลํ เม น วิชฺชติฯ

‘‘มม อาสยสามนฺตา, ติสฺโส โลกคฺคนายโก;

ปทานิ ตีณิ ทสฺเสสิ, อนุกมฺปาย จกฺขุมาฯ

‘‘อกฺกนฺเต จ ปเท ทิสฺวา, ติสฺสนามสฺส สตฺถุโน;

หฏฺโฐ หฏฺเฐน จิตฺเตน, ปเท จิตฺตํ ปสาทยึฯ

‘‘โกรณฺฑํ ปุปฺผิตํ ทิสฺวา, ปาทปํ ธรณีรุหํ;

สโกสกํ คเหตฺวาน, ปทเสฏฺฐํ อปูชยึฯ

‘‘เตน กมฺเมน สุกเตน, เจตนาปณิธีหิ จ;

ชหิตฺวา มานุสํ เทหํ, ตาวตึสมคจฺฉหํฯ

‘‘ยํ ยํ โยนุปปชฺชามิ, เทวตฺตํ อถ มานุสํ;

โกรณฺฑกฉวี โหมิ, สุปฺปภาโส ภวามหํฯ

‘‘ทฺเวนวุเต อิโต กปฺเป, ยํ กมฺมมกรึ ตทา;

ทุคฺคตึ นาภิชานามิ, ปทปูชายิทํ ผลํฯ

‘‘กิเลสา ฌาปิตา มยฺหํ…เป… กตํ พุทฺธสฺส สาสน’’นฺติฯ

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ອຄ຺ຄໍ ພ຺ຍາກໂຣນ຺ໂຕ “ອນຸວສ຺ສິໂກ ປພ຺ພຊິໂຕ”ຕິ ອິມໍ ຄາຖໍ ອຠາສິຯ

໘໔ຯ ຕຕ຺ຖ ອນຸວສ຺ສິໂກຕິ ອນຸຄໂຕ ອຸປຄໂຕ ວສ຺ສໍ ອນຸວສ຺ໂສ, ອນຸວສ຺ໂສວ ອນຸວສ຺ສິໂກຯ ປພ຺ພຊິໂຕຕິ ປພ຺ພຊ຺ຊໍ ອຸປຄໂຕ, ປພ຺ພຊິໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ອຸປຄຕວສ຺ສມຕ຺ໂຕ ເອກວສ຺ສິໂກຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ອຖ ວາ ອນຸຄຕໍ ປຈ຺ຉາຄຕໍ ອປຄຕໍ ວສ຺ສໍ ອນຸວສ຺ສໍ, ຕໍ ອສ຺ສ ອຕ຺ຖີຕິ ອນຸວສ຺ສິໂກຯ ຍສ຺ສ ປພ຺ພຊິຕສ຺ສ ວສ຺ສໍ ອປ຺ຣິປຸຓ຺ຓຕາຍ ນ ຄຓນູປຄຕໍ, ໂສ ເອວໍ ວຸຕ຺ໂຕ, ຕສ຺ມາ ອວສ຺ສິໂກຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິຯ ປສ຺ສ ຘມ຺ມສ຺ຘມ຺ມຕນ຺ຕິ ຕວ ສຕ຺ຖຸ ຘມ຺ມສ຺ສ ສຸຘມ຺ມຠາວໍ ສ຺ວາກ຺ຂາຕຕໍ ເອກນ຺ຕນິຍ຺ຍານິກຕໍ ປສ຺ສ, ຍຕ຺ຖ ອນຸວສ຺ສິໂກ ຕຸວໍ ປພ຺ພຊິໂຕຯ ປຸພ຺ເພນິວາສຎາຓໍ ທິພ຺ພຈກ຺ຂຸຎາຓໍ ອາສວກ຺ຂຍຎາຓນ຺ຕິ ຕິສ຺ໂສ ວິຊ຺ຊາ ຕຍາ ອນຸປ຺ປຕ຺ຕາ ສຈ຺ຉິກຕາ, ຕໂຕ ເອວ ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນໍ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນໍ ອນຸສິຏ຺ຐິ ໂອວາໂທ ອນຸສິກ຺ຂິໂຕຕິ ກຕກິຈ຺ຈຕໍ ນິສ຺ສາຍ ປີຕິໂສມນສ຺ສຊາໂຕ ເຖໂຣ ອຕ຺ຕາໂນ ປຣໍ ວິຍ ກຕ຺ວາ ວທຕີຕິຯ

ສຸຄນ຺ຘຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາຯ

໘໕ຯ ນນ຺ທິຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ໂອກາສຊາຕນ຺ຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ນນ຺ທິຍຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ໂສ ກິຣ ປທຸມຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ຠຄວໂຕ ກາເລ ສຕ຺ຖຣິ ປຣິນິພ຺ພຸເຕ ເຈຕິເຍ ຈນ຺ທນສາເຣນ ເວທິກໍ ກາເຣຕ຺ວາ ອຸລ຺ລາຣໍ ປູຊາສກ຺ກາຣໍ ປວຕ຺ເຕສິຯ ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ອຊ຺ຌາສຍສມ຺ປນ຺ໂນ ຫຸຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ວິວຏ຺ຏູປນິສ຺ສຍໍ ພຫຸໍ ປຸຎ຺ຎກມ຺ມໍ ອາຈິນິຕ຺ວາ ເທເວສຸ ຈ ມນຸສ຺ເສສຸ ຈ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ກປິລວຕ຺ຖຸສ຺ມິ ສກ຺ຍຣາຊກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຯ ຕສ຺ສ ມາຕາປິຕໂຣ ນນ຺ທິໍ ຊເນນ຺ໂຕ ຊາໂຕຕິ ນນ຺ທິໂຍຕິ ນາມໍ ອກໍສຸຯ ໂສ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ອນຸຣຸທ຺ຘາທີສຸ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິເກ ປພ຺ພຊນ຺ເຕສຸ ສຍມ຺ປິ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວິປ຺ສ຺ສນາຍ ກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ກຕາຘິກາຣຕາຍ ນຈິຣສ຺ເສວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໑ຯ໑໕ຯ໑໕-໘໐) –

“ປທຸມຸຕ຺ຕໂຣ ນາມ ຊິໂນ, ໂລກເຊຏ຺ໂຐ ນຣາສໂຠ;

ຊລິຕ຺ວາ ອຄ຺ຄິຂນ຺ໂຘວ, ສມ຺ພຸທ຺ໂຘ ປຣິນິພ຺ພຸໂຕຯ

“ນິພ຺ພຸເຕ ຈ ມຫາວີເຣ, ຖູໂປ ວິຕ຺ຖາຣິໂກ ອຫຸ;

ທູຣໂຕວ ອຸປຏ຺ເຐນ຺ຕິ, ຘາຕຸເຄຫວຣຸຕ຺ຕເມຯ

“ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ສຸມໂນ, ອກໍ ຈນ຺ທນເວທິກໍ;

ທິສ຺ສຕິ ຖູປຂນ຺ໂຘ ຈ, ຖູປານຸຈ຺ຉວິໂກ ຕທາຯ

“ຠເວ ນິພ຺ພຕ຺ຕມານມ຺ຫິ, ເທວຕ຺ເຕ ອຖ ມານຸເສຯ

ໂອມຕ຺ຕໍ ເມ ນ ປສ຺ສາມິ, ປຸພ຺ພກມ຺ມສ຺ສິທໍ ຜລໍຯ

“ປຎ຺ຈທສກປ຺ປສເຕ, ອິໂຕ ອຏ຺ຐ ຊນາ ອຫຸໍ;

ສພ຺ເພ ສມຕ຺ຕນາມາ ເຕ ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ມຫພ຺ພລາຯ

“ກິເລສາ ຌາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ...ເປ... ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ”ນ຺ຕິຯ

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ອນຸຣຸທ຺ຘຕ຺ເຖຣາທີຫິ ສທ຺ຘິໍ ປາຈີນວໍສມິຄທາເຍ ວິຫຣນ຺ເຕ ອິມສ຺ມິໍ ເຖເຣ ເອກທິວສໍ ມາໂຣ ປາປິມາ ຠິໍ ສາເປຕຸກາໂມ ຕສ຺ສ ເຠຣວຣູປໍ ທສ຺ເສຕິ. ເຖໂຣ ຕໍ ''ມາໂຣ ອຍ''ນ຺ຕິ ຎຕ຺ວາ ''ປາປິມ, ເຍ ມາຣເສຍ຺ຍໍ ວິຕິວຕ຺ຕາ, ເຕສໍ ຕວ ກິຣິຍາ ກິໍ ກຣິສ຺ສຕິ, ຕໂຕນິທານໍ ປນ ຕ຺ວໍ ເອວ ວິຆາຕໍ ອນຕ຺ຖໍ ປາປຸຓິສ຺ສສີ''ຕິ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ ''ໂອກາສຊາຕໍ ຜລຄ''ນ຺ຕິ ຄາຖໍ ອຠາສິ.

໔໕. ຕຕ຺ຖ ໂອກາສຊາຕນ຺ຕິ ຎາໂຕກາເສນ ຊາໂຕກາສໍ ອຄ຺ຄມຄ຺ຄຎາຓສ຺ສ ອນິຄຕ຺ຕຕາ. ເຕນ ອນວເສສໂຕ ກິເລສນ຺ຘການສ຺ສ ວິທຕວິທໍ຺ສິຕກາວໂຕ ອຕິວິຍ ປກາສ຺ສຣນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖ. ຜລຄນ຺ຕິ ຜລໍ ຄຕໍ ອຸປຄຕໍ, ອຄ຺ຄຜລຎາຓສຫິຕນ຺ຕິ ອຘິປ຺ປາໂຍ. ຈິຕ຺ຕນ຺ຕິ ຊີຕາສວສ຺ສ ຈິຕ຺ຕໍ ສາມຎ຺ເຎນ ວທຕິ. ເຕນາຫ ''ອຠິຕ຺ຫໂສ''ຕິ. ຕຎ຺ຫິ ນິໂຣຘນິນ຺ນຕາຍ ຊີຕາສວານໍ ນິຈ຺ຈກປ຺ປໍ ອຣຫຕ຺ຕຜລສມາປຕ຺ຕິສມາປຊ຺ຊນໂຕ ''ຜເລນ ສຫິຕ''ນ຺ຕິ ວຕ຺ຕພ຺ພຕໍ ອຣຫຕິ. ຕາທິສນ຺ຕິ ຕຖາຣູປໍ, ອຣຫນ຺ຕນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖ. ອາສຊ຺ຊາຕິ ວິໂສເຘຕ຺ວາ ປຣິກ຺ຍຍ. ກຕ຺ຫາຕິ ມາຣໍ ອາລປຕິ, ໂສ ຫິ ກຕ຺ຫການ຺ມຕ຺ຕາ ກຕ຺ຫາກຊາຕິ ຕາຍ ຈ ''ກຕ຺ໂຫ''ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ. ທຸກ຺ຂໍ ນິຄຈ຺ຉສີຕິ ອິຘ ກຸຈ຺ຉິອນຸປ຺ປເວສາທິນາ ນິຣຕ຺ຖກໍ ກາຍປຣິສ຺ສມໍ ທຸກ຺ຂໍ, ສມ຺ປຣາເຍ ຈ ອປ຺ປຕິກາຣໍ ອປາຍທຸກ຺ຂໍ ອຸປຄມິສ຺ສສິ ປາປຸຓິສ຺ສສິ. ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ມາໂຣ ''ຊານາຕິ ມໍ ສມໂຓ''ຕິ ຕຕ຺ເຖວນ຺ຕຣຘາຍີຕິ.

ນນ຺ທິຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຎ຺ຊິຕາ.

໖. ອຠຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ສຸຕ຺ວານສຸຠາສິຕໍ ວາຈນ຺ຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ອຠຍຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ໂສ ກິຣ ປທຸມຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ຠຄວໂຕ ສາສເນ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຘມ຺ມກຖິໂກ ຫຸຕ຺ວາ ຘມ຺ມກຖນກາເລ ປຠໍ ຈຕູຫິ ຄາຖາຫິ ຠຄວນ຺ຕໍ ອຠິຕ຺ຖວິຕ຺ວາ ປຈ຺ຉາ ຘມ຺ມໍ ກເຖສິ. ເຕນສ຺ສ ປຸຎ຺ຎກມ຺ເມນ ກປ຺ປານໍ ສຕສຫສ຺ສໍ ອປາຍປຕິສນ຺ຘິ ນາມ ນາໂຫສິ. ຕຖາ ຫິ ວຸຕ຺ຕໍ –

''ອຠິຕ຺ຖວິຕ຺ວາ ປທຸມຸຕ຺ຕຣໍ ຊິນໍ, ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ອກໂຍ ສຍມ຺ຠຸໍ;

ນ ຄຈ຺ຉິ ກປ຺ປານິ ອປາຍຠູມິໍ, ສຕສຫສ຺ສານິ ອຸລຸອາຣສຫ຺ໂຍ''ຕິ. (ອປ. ເຖຣ ໒.໕໔.໒໒໑)

ເຂຕ຺ຕສມ຺ປຕ຺ຕິຍາທີຫິ ຕສ຺ສ ຈ ປຸພ຺ພປຈ຺ຉິມສນ຺ນິຎ຺ຎານເຈຕນານໍ ອຕິວິຍ ອຸລຸອາຣກາເວນ ໂສ ອປ຺ປເມຍ຺ໂຍ ປຸຎ຺ຎາຠິສນ຺ໂທ ກຸສລາຠິສນ຺ໂທ ຕາທິໂສ ອໂຫສິ. ''ອຈິນ຺ຕິເຍ ປສນ຺ນານໍ, ວິປາໂກ ໂຫຕິ ອຈິນ຺ຕິໂຍ''ຕິ (ອປ. ເຖຣ ໑.໑.໗໘) ຫິ ວຸຕ຺ຕໍ. ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ຫິ ກເວ ອຸປຈິຕໍ ປຸຎ຺ຎໍ ຕສ຺ສ ອຸປຕ຺ຖມ຺ຠກມ຺ໂຫສິ. ຕຖາ ຫິ ໂສ ວິປສ຺ສີສ຺ສ ຠຄວໂຕ ເກຕກປຸປ຺ເຜຫິ ປູຊມກາສິ. ເອວໍ ອຸລຸອາເຣຫິ ປຸຎ຺ຎວິເສເສຫິ ສຸຄຕີສຸ ເອວ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ຣຎ຺ໂຎ ພິມ຺ພິສາຣສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ. ອຠໂຍຕິສ຺ສ ນາມໍ ອໂຫສິ. ຕສ຺ສ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ ປໂຣໂຕ ອາວິ ກວິສ຺ສຕິ. ໂສ ນິຄຓ຺ເຖນ ນາຏປຸຕ຺ເຕນ ອຸກ຺ໂຕໂກຕິກໍ ປຎ຺ຫໍ ສິກ຺ຂາເປຕ຺ວາ ''ອິມໍ ປຎ຺ຫໍ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ສມຓສ຺ສ ໂຄຕມສ຺ສ ວາທໍ ອາໂຣເປຫີ''ຕິ ວິສ຺ສຊ຺ຊິໂຕ ຠຄວນ຺ຕໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຕໍ ປຎ຺ຫໍ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ປຎ຺ຫສ຺ສ ອເນກໍສພ຺ຍາກຣຓກາເວ ຠຄວຕາ ກຖິເຕ ນິຄຓ຺ຓານໍ ປຣາຊຍໍ, ສຕ຺ຖຸ ຈ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຘກາວໍ ວິທິຕ຺ວາ ອຸປາສກຕ຺ຕໍ ປຕິເວເທສິ. ຕໂຕ ຣຎ຺ເຎ ພິມ຺ພິສາເຣ ກາລງ຺ກເຕ ສໍຊາຕສໍເວໂຄ ສາສເນ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຕາລຈ຺ຉິຄ຺ຄລຸອູປມສຸຕ຺ຕເທສນາຍ ໂສຕາປນ຺ໂນ ຫຸຕ຺ວາ ປຸນ ວິປສ຺ສນໍ ອາຣຠິຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ສຈ຺ຉາກາສິ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໒.໕໔.໑໗-໒໒) –

''ວິນຕານທິຍາ ຕີເຣ, ວິຫາສິ ປຸຣິສຸຕ຺ຕໂມ;

ອທ຺ທສໍ ວິຣຊໍ ພຸທ຺ຘໍ, ເອກຄ຺ຄໍ ສຸສມາຫິຕໍ.

''ມຘຸຄນ຺ຘສ຺ສ ປຸປ຺ເຜນ, ເກຕກສ຺ສ ອຫໍ ຕທາ;

ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ສຸມໂນ, ພຸທ຺ຘເສຎ຺ຊມປູຊຍິໍ.

‘‘ເອກນວຸເຕ ອິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ປຸປ຺ຜມກິປ຺ູຊຍີ;

ທຸຄ຺ຄຕີ ນາກິຊານາມິ, ພຸທ຺ຣປ຺ູຊາຍິທໍ ຜລໍ.

‘‘ກິເລສາ ຊາປີຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຣສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ.

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ປຕິປຕ຺ຕິກິຕ຺ຕເນນ ອລ຺ຸຕໍ ພ຺ຍາກໂຣນ຺ໂຕ ‘‘ສຸຕ຺ວາ ສຸກາສິຕໍ ວາຈ’’ນ຺ຕິ ຄາຖໍ ອກາສິ.

໔໖. ຕຕ຺ຖ ສຸຕ຺ວາຕິ ໂສຕໍ ໂອທຫິຕ຺ວາ, ໂສຕທ຺ວາຣານຸສາເຣນ ອຸປ຺ຊາເຣຕ຺ວາ. ສຸກາສິຕນ຺ຕິ ສຸຍ຺ຸຖຸ ກາສິຕໍ, ສມ຺ມເທວ ກາສິຕໍ, ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຣກາວໂຕ ມຫາກາຣຸຕິກຕາຍ ຈ ກິລ຺ຈິ ອວິສໍວາເທຕ຺ວາ ຍຖາສິປ຺ເປຕສ຺ສ ອຕ຺ຖສ຺ສ ເອກນ຺ຕໂຕ ສາຣນວເສນ ກາສິຕໍ ຈຕຸສຈ຺ຈວິກາວນິຍຣມ຺ມກຖໍ. ນ ຫິ ສຈ຺ຈວິນິມຸຕ຺ຕາ ກຄວໂຕ ຣມ຺ມເທສນາ ອຕ຺ຖິ. ພຸທ຺ຣສ຺ສາຕິ ສພ຺ພຄຸລຸພຸທ຺ຣສ຺ສ. ອາທິຈ຺ຈພນ຺ຣໂນຕິ ອາທິຈ຺ຈວໍເສ ສມ຺ກູຕຕ຺ຕາ ອາທິຈຸ໌ໂຈ ພນ຺ຣ ເອຕສ຺ສາຕິ ອາທິຈ຺ຈພນ຺ຣ, ກຄວາ. ຕສ຺ສ ອາທິຈ຺ຈພນ຺ຣໂນ. ອາທິຈ຺ຈສ຺ສ ວາ ພນ຺ຣູຕິ ອາທິຈ຺ຈພນ຺ຣ, ກຄວາ. ຕສ຺ສ ກຄວໂຕ ໂອຣສປ຺ຕ຺ຕກາວໂຕ. ເຕນາຫ ກຄວາ –

‘ໂຍ ອນ຺ຣກາເຣ ຕມສິ ປກາ຺ກໂຣ, ເວໂຣຈໂນ ມຕ຺ທລີ ອຸຄ຺ຄເຕໂຊ;

ມາ ຣາຫຸ ຄິລີ ຈຣມນ຺ຕລິກ຺ເຂ, ປຊໍ ມມໍ ຣາຫຸ ປມ຺ຸຈ ສູຣິຍ’’ນ຺ຕິ. (ສໍ. ນິ. ໑.໙໑);

ປຈ຺ຈພ຺ຍສິນ຺ຕິ ປຕິວິຊ຺ຊີ. ທີ-ຕີ ນິປ຺າຕມຕ຺ຕໍ. ນິປ຺ຸຕນ຺ຕິ ສຕ຺ຫໍ ປຣມສ຺ຸຂຸມໍ, ນິໂຣຣສຈ຺ຈໍ, ຈຕຸສຈ຺ຈເມວ ວາ. ທີ-ຕີ ວາ ເຫຕຸອຕ຺ເຖ ນິປ຺າໂຕ. ຍສ຺ມາ ປຈ຺ຈພ຺ຍສີ ນິປ຺ຸຕໍ ຈຕຸສຈ຺ຈໍ, ຕສ຺ມາ ນ ຫານິ ກິລ຺ຈິ ປຕິວິຊ຺ຊິຕພ຺ພໍ ອຕ຺ຖີຕິ ອຕ຺ໂຖ. ຍຖາ ກີ ປຕິວິຊ຺ຊີຕິ ອາຫ ‘‘ວາລຄ຺ຄໍ ອຸສຸນາ ຍຖາ’’ຕິ. ຍຖາ ສຕ຺ຕຣາ ກິນ຺ນສ຺ສ ວາລສ຺ສ ໂກຍີ ສຸສິກ຺ຂິໂຕ ກຸສໂລ ອິສ຺ສາໂສ ອຸສຸນາ ກຕ຺ເທນ ອວິຣຊ຺ຊນ຺ໂຕ ວິຊ຺ເຊຍ຺ຍ, ເອວໍ ປຈ຺ຈພ຺ຍສີ ນິປ຺ຸຕໍ ອຣິຍສຈ຺ຈນ຺ຕິ ໂຍຊນາ.

ອກຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຍ຺ຖິຕາ.

໗. ໂລມສກາ຺ຄິຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ທພ຺ພໍກຸສນ຺ຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ໂລມສກາ຺ຄິຍຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ໂສ ກິຣ ອິໂຕ ເອກນວຸເຕ ກປ຺ເປ ວິປ຺ສ຺ສີ ກຄວນ຺ຕໍ ປສ຺ສິຕ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ນານາປຸປ຺ເຜຫິ ປູເຊຕ຺ວາ ເຕນ ປຸລ຺ລກມ຺ເມນ ເທວໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ ປຸນ ອປຣາປຣໍ ປຸລ຺ລານິ ກຕ຺ວາ ສຸຄຕີສຸເຍວ ສໍສຣນ຺ໂຕ ກສ຺ສປສ຺ສ ກຄວໂຕ ສາສເນ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ສມຕຣມ຺ມໍ ກໂຣຕິ. ເຕນ ຈ ສມເຍນ ສຕ຺ຖາຣາ ກທ຺ເທກຣຕ຺ຕປຕິປ຺ຫາຍ ກຖິຕາຍ ອລ຺ຸລຕໂຣ ກິກ຺ຂຸ ກທ຺ເທກຣຕ຺ຕສຸຕ຺ຕວເສນ ເຕນ ສາກຈ຺ຈໍ ກໂຣຕິ. ໂສ ຕໍ ນ ສມ຺ປາຍາສິ. ອສມ຺ປາຍນ຺ໂຕ ‘‘ອຫໍ ອນາຄເຕ ຕຍ຺ຫໍ ກທ຺ເທກຣຕ຺ຕໍ ກເຖຕຸໍ ສມຕ຺ໂຖ ກເວຍ຺ຍ’’ນ຺ຕິ ປຕິ຺ຣານໍ ອກາສິ, ອິຕໂຣ ‘‘ປຸຈ຺ເຊຍ຺ຍ’’ນ຺ຕິ. ເອເຕສ຺ ປກ຺ໂມ ເອກໍ ພຸທ຺ຣນ຺ຕຣໍ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣິຕ຺ວາ ອມ຺ຫາກໍ ກຄວໂຕ ກາເລ ກປິລວຕ຺ຖຸສ຺ມິ ສາກິຍຣາຊກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ. ຕສ຺ສ ສຸຂຸມາລກາເວນ ໂສຕສ຺ສ ວິຍ ປາທຕເລສຸ ໂລມານິ ຊາຕານິ, ເຕນສ຺ສ ໂລມສກາ຺ຄິໂຍຕິ ນາມໍ ອໂທສິ. ອິຕໂຣ ເທວໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຈນ຺ທໂນຕິ ປລ຺ລາຍິຕ຺ໂຖ. ໂລມສກາ຺ຄິໂຍ ອນຸຣຸທ຺ຣາທິສຸ ສກ຺ຍກຸມາເຣສຸ ປພ຺ພຊນ຺ເຕສຸ ປພ຺ພຊິຕຸໍ ນ ອິຈ຺ຊິ. ອຖ ນໍ ສໍເວເຊຕຸໍ ຈນ຺ທໂນ ເທວປຸຕ຺ໂຕ ອຸປສາ຺ກມິຕ຺ວາ ກທ຺ເທກຣຕ຺ຕໍ ປຸຈ຺ຊິ. ອິຕໂຣ ‘‘ນ ຊານາມີ’’ຕິ. ປຸນ ເທວປຸຕ຺ໂຕ ‘‘ອຖ ກສ຺ມາ ຕຍາ ‘ກທ຺ເທກຣຕ຺ຕໍ ກເຖຍ຺ຍ’ນ຺ຕິ ສາຄໂຣ ກໂຕ, ອິທານິ ປນ ນາມມຕ຺ຕມ຺ປີ ນ ຊານາສີ’’ຕິ ໂຈເທສິ. ອິຕໂຣ ເຕນ ສຫສີ ກຄວນ຺ຕໍ ອຸປສາ຺ກມິຕ຺ວາ, ‘‘ມຍາ ກິຣ, ກນ຺ເຕ, ປຸພ຺ເພ ‘ອິມສ຺ສ ກທ຺ເທກຣຕ຺ຕໍ ກເຖສ຺ສາມີ’ຕິ ສາຄໂຣ ກໂຕ’’ຕິ ປຸຈ຺ຊິ. ກຄວາ ‘‘ອາມ, ກຸລປຸຕ຺ຕ, ກສ຺ສປສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ຕຍາ ເອວໍ ກຕ’’ນ຺ຕິ ອາຫ. ສຸວາຍມຕ຺ໂຖ ອຸປຣິປຕ຺ຕາສເກ ອາຄຕນເຍນ ວິຕ຺ຖາຣໂຕ ເວທິຕພ຺ໂພ. ອຖ ໂລມສກາ຺ຄິໂຍ ‘‘ເຕນ ຫີ, ກນ຺ເຕ, ປພ຺ພາເຊຖ ມ’’ນ຺ຕິ ອາຫ. ກຄວາ ‘‘ນ, ໂຂ, ຕຖາຄຕາ ມາຕາປີຕູຫິ ອນນຸລ຺ລາຕໍ ປຸຕ຺ຕໍ ປພ຺ພາເຊນ຺ຕີ’’ຕິ ປຕິກ຺ຂິປີ. ໂສ ມາຕຸ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ອນຸ

ຊານາຫີ ມໍ, ອມຸມ, ປພຸພຊິຕຸໍ, ປພຸພຊິຕຸສາມຫ''ນຸຕິ ວຕຸວາ, ມາຕຣາ ''ຕາຕ, ສຸຂຸມາໂລ ຕຸວໍ ກາຖໍ ປພຸພຊິສຸສສີ''ຕິ ວຸຕຸເຕ,

''ອຕຸຕໂນ ປຣິສຸສຍສຫນກາວໍ ປກາເສນຸໂຕ ''ຫພຸພໍ ກຸສໍ ໂປຜກິລ''ນຸຕິ ຄາຖໍ ອກາສິ຿

໔໗຿ ຕຕຸຖ ຫພຸພນຸຕິ ຫພຸພຕິຕມາຫ, ຍໍ ''ສຫຸຫຸໂລ''ຕິປິ ວຸຈຸຈຕິ຿ ກຸສນຸຕິ ກຸສຕິຕໍ, ໂຍ ''ກາໂສ''ຕິ ວຸຈຸຈຕິ຿ ໂປຜກິລນຸຕິ ສກຕຸຜກໍ ອກຕຸຜກລຸຈ ຄຈຸລໍ຿ ອິຫ ປນ ສກຕຸຜກເມວ ອທິປຸເປຕໍ຿ ອຸສີຣາທີນີ ສຸວີລຸເລຍຸຍານິ຿ ຫພຸພາທີນີ ຕິຕານີ ພີຣຕ ຕິຕານີ ປາເຫທີ ອກຸກມຸຕສຸສາປີ ທຸກຸຂຊນການີ ຄມນນຸຕຣາຍກຣານີ ຈ, ຕານີ ຈ ປນາຫໍ ອຸຣສາ ປນຸທິສຸສາມິ ອຸຣສາປີ ອປ ເນສຸສາມິ຿ ເອວໍ ອປເນນຸໂຕ ຕໍ ນິມິຕຸຕໍ ທຸກຸຂໍ ສຫນຸໂຕ ອຣຸຸສາຍຕເນ ຄຸມຸພນຸຕຣໍ ປວິສິຕຸວາ ສມຕທມຸມໍ ກາຕຸໍ ສກຸຂິສຸສາ ມິ຿ ໂກ ປນ ວາໂທ ປາເຫທີ ອກຸກມເນຕິ ທສຸເສຕິ຿ ວິເວກມນຸພຸຣູຫຍນຸຕິ ກາຍວິເວກໍ ຈິຕຸຕວິເວກໍ ອຸປທິວິເວກລຸຈ ອນຸພຸຣູຫຍນຸໂຕ຿ ຄຕສງຄຕິກລຸຫິ ປຫາຍ ກາຍວິເວກໍ ອນຸພຸຣູຫຍນຸຕສຸເສວ ອຜຸຖຕີສາຍ ອາຣມຸມເຕສຸ ຍຕຸຖ ກຕຸຖຈິ ຈິຕຸຕໍ ສມາທຫນຸຕສຸສ ຈິຕຸຕວິເວໂກ, ນ ສງຄຕິກາຣຕສຸສ຿ ສມາຫິຕສຸເສວ ວິປສຸສນາຍ ກມຸມໍ ກໂຣນຸຕສຸສ ສມຖວິປສຸສນລຸຈ ຍຸຄນຫຸທໍ ກໂຣນຸຕສຸສ ກິເລສານໍ ເຂປເນນ ອຸປທິວິເວກາທິຄໂມ, ນ ອສມາຫິຕສຸສ຿ ເຕນ ວຸຕຸຕໍ ''ວິເວກມນຸພຸຣູຫຍນຸຕິ ກາຍ ວິເວກໍ ຈິຕຸຕວິເວກໍ ອຸປທິວິເວກລຸຈ ອນຸພຸຣູຫຍນຸໂຕ''ຕິ຿ ເອວໍ ປນ ປຸຕຸເຕນ ວຸຕຸເຕ ມາຕາ ''ເຕນ ຫິ, ຕາຕ, ປພຸພຊາ''ຕິ ອນຸ ຊານິ຿ ໂສ ກຄວນຸຕໍ ອຸປສງກມິຕຸວາ ປພຸພຊຊໍ ຍາຈິ຿ ຕໍ ສຕຸຖາ ປພຸພາເຊສິ຿ ຕໍ ປພຸພຊິຕຸວາ ກຕປຸພຸພກິຈຈໍ ກມຸມຜຸຖານໍ ຄເຫຕຸວາ ອຣລຸລໍ ປວິສນຸຕໍ ກິກຸຂູ ອາຫໍສຸ – ''ອາວຸໂສ, ຕຸວໍ ສຸຂຸມາໂລ ກິ ສກຸຂິສຸສສິ ອຣລຸເລ ວສິຕຸ''ນຸຕິ຿ ໂສ ເຕສມຸປີ ຕ ເມວ ຄາຖໍ ວຕຸວາ ອຣລຸລໍ ປວິສິຕຸວາ ກາວນໍ ອນຸຍຸລຸຊນຸໂຕ ນຈິຣສຸເສວ ຉລຸອກິລຸໂລ ອໂຫສິ຿ ເຕນ ວຸຕຸຕໍ ອປທາເນ (ອປ຿ ເຖຣ ໔຿໔໔຿໔໑-໔໗) –

''ສຸວຕຸຕາວຕຸຕໍ ສມຸພຸທຸທໍ, ອາຫຸຕີນໍ ປຜິຄຸຄຫໍ;

ຣຖິຍໍ ປຜິປຊຊນຸຕໍ, ນານາປຸປຸເຜຫີ ປູຊຍີ຿

''ເອກນວຸຕິໂຕ ກປຸເປ, ຍໍ ປຸປຸຜມກິປູຊຍີ;

ທຸຄຸຄຕີ ນາກິຊານາມິ, ພຸທຸຫປູຊາຍິທໍ ຜລໍ຿

''ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍຸຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທຸທສຸສ ສາສນ''ນຸຕິ຿

ອຣຫຕຸຕໍ ປນ ປຕຸວາ ເຖໂຣ ອລຸລໍ ພຸຍາກໂຣນຸໂຕ ຕໍເມວ ຄາຖໍ ອກາສີຕິ຿

ໂລມສກງຄິຍຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຜຸກິຕາ຿

໘຿ ຊມຸພຸຄາມິຍປຸຕຸຕຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ກຈຸຈິໂນ ວຕຸຖປສຸໂຕຕິ ອາຍສຸມໂຕ ຊມຸພຸຄາມິຍປຸຕຸຕຕຸເຖຣສຸສ ຄາຖາ຿ ກາ ອຸປຸປຕຸຕິ? ໂສ ກິຣ ປຸຣິມພຸທຸເທສຸ ກຕາທິກາໂຣ ຫຸຕຸວາ ຕຕຸຖ ຕຕຸຖ ວິວຜຸຜູປນິສຸສຍໍ ກຸສລໍ ອາຈິນນຸໂຕ ອິໂຕ ເອກຕຶເສ ກປຸເປ ເວສຸສກຸສຸສ ກຄວໂຕ ກາເລ ເອກທິວສໍ ກິສຸ ການິ ປຸປຸຜານິ ທິສຸວາ ຕານີ ປຸປຸຜານີ ຄເຫຕຸວາ ພຸທຸທຄຸເຕ ອນຸສຸສຣນຸໂຕ ກຄວນຸຕໍ ອຸທຸທິສຸສ ອາກາເສ ຂິປນຸໂຕ ປູເຊສິ຿ ໂສ ເຕນ ປຸລຸລກມຸເມນ ຕາວຕຶເສສຸ ນິພຸພຕຸໂຕ຿ ຕໂຕ ປຣໍ ປຸລຸລານີ ກຕຸວາ ອປຣາປຣໍ ເທວມນຸສຸເສສຸ ສໍສຣນຸໂຕ ອິມສຸມິ ພຸທຸຫຸປຸປາເທ ຈມຸປາຍໍ ຊມຸພຸຄາມິຍສຸສ ນາມ ອຸປາສກສຸສ ປຸຕຸໂຕ ຫຸຕຸວາ ນິພຸພຕຸຕິ຿ ເຕນ ປຸລຸລກມຸເມນ ຕາວຕຶເສສຸ ນິພຸພຕຸໂຕ຿ ຕໂຕ ປຣໍ ປຸລຸລານີ ກຕຸວາ ອປຣາປຣໍ ເທວມນຸສຸເສສຸ ສໍສຣນຸໂຕ ອິມສຸມິ ພຸທຸຫຸປຸປາເທ ຈມຸປາຍໍ ຊມຸພຸຄາມິຍສຸສ ນາມ ອຸປາສກສຸສ ປຸຕຸວາ ນິພຸພຕຸຕິ຿ ເຕນສຸສ ຊມຸພຸຄາມິຍປຸຕຸໂຕຕຸເວວ ສມລຸລາ ອໂຫສິ຿ ໂສ ວຍປຸປຕຸໂຕ ກຄວໂຕ ສນຸຕິ ເກ ທມຸມໍ ສຸຕຸວາ ປຜິລທຸທສໍເວໂຄ ປພຸພຊິຕຸວາ ກຕປຸພຸພກິຈໂຈ ກມຸມຜຸຖານໍ ຄເຫຕຸວາ ສາເກເຕ ອລຸຊນວເນ ວສຕິ຿ ອຖສຸສ ປິຕາ ''ກິ ນຸ ໂຂ ມມ ປຸຕຸໂຕ ສາສເນ ອກິຣໂຕ ວິຫຣຕິ, ອຸທາຫຸ ໂນ''ຕິ ວີມໍສນຕຸຖໍ ''ກຈຸຈິ ໂນ ວຕຸຖປສຸໂຕ''ຕິ ຄາຖໍ ລິຂິຕຸວາ ເປເສສິ຿ ໂສ ຕໍ ວາເຈຕຸວາ, ''ປິຕາ ເມ ປມາທວິຫາຣໍ ອາສງກຕິ, ອຫລຸຈ ອຊຊາປີ ປຸຖຸຊຊນກູມິ ນາຕິວຕຸໂຕ''ຕິ ສໍເວຄຊາໂຕ

ฆเผนฺโต วายมนฺโต นจิรสฺเสว ฉฬฺอภิญฺโญ อโหสิฯ เตน วุตฺตํ อปทาเน (อปฯ เถร ๔ฯ๔๐ฯ๘๔-๗๐) –

‘‘ภิสุภํ ปุปฺผิตํ ทิสฺวา, ปคฺคเหตฺวาน อญฺชลึ;

พุทฺธเสฏฺฐํ สริตฺวาน, อากาเส อภิปูชยึฯ

‘‘เตน กมฺเมน สุกเตน, เจตนาปณิธีหิ จ;

ชหิตฺวา มานุสํ เทหํ, ตาวตึสมคจฺฉหํฯ

‘‘เอกตึเส อิโต กปฺเป, ยํ กมฺมมกรึ ตทา;

ทุคฺคตึ นาภิชานามิ, พุทฺธปูชายิทํ ผลํฯ

‘‘กิเลสา ฌาปิตา มยฺหํ…เป… กตํ พุทฺธสฺส สาสน’’นฺติฯ

อรหตฺตํ ปน ปตฺวา ญาตีนํ วสนนครํ คนฺตฺวา สาสนสฺส นิยฺยานิกภาวํ ปกาเสนฺโต อิทฺธิปาฏิหาริยํ ทสฺเสสิฯ ตํ ทิสฺวา ญาตกา ปสนฺนมานสา พหู สงฺฆาราเม กาเรสุํฯ เถโรปิ สกปิตรา เปสิตํ คาถํ องฺกุสํ กตฺวา ฆเฏนฺโต วายมนฺโต อรหตฺตํ สจฺฉากาสิฯ อญฺญํ พฺยากโรนฺโตปิ ปิตุปูชนตฺถํ ‘‘กจฺจิ โน วตฺถปสุโต’’ติ ตเมว คาถํ อภาสิฯ

๔๗ฯ ตตฺถ กจฺจีติ ปุจฺฉายํ นิปาโตฯ โนติ ปฏิเสเธฯ วตฺถปสุโตติ วตฺเถ ปสุโต วตฺถปสุโต, จีวรมณฺฑนาภิรโตฯ นิทสฺสนมตฺตญฺเจตํ ปตฺตมณฺฑนาทิจาปลฺลปฏิกฺเขปสฺสาปิ อธิปฺเปตตฺตาฯ ‘‘กจฺจิ น วตฺถปสุโต’’ติปิ ปาโฐ, โส เอวตฺโถฯ ภูสนารโตติ อตฺตภาววิภูสนาย รโต อภิรโต, ยถากเจ ปพฺพชิตฺวาปิ จปลา กายทฬฺหิพหุลา จีวราทิปริกฺขารสฺส อตฺตโน สรีรสฺส จ มณฺฑนวิภูสนญฺญานาย ยุตฺตา โหนฺติฯ กิเมว ปริกฺขารปสุโต ภูสนารโต จ นาโหสีติ อยเมตฺถ ปทหฺวยสฺสาปิ อตฺโถฯ สีลมยํ คนฺธนฺติ อขณฺฑาทิภาวาปาทเนน สุปริสุทฺธสฺส จตุพฺพิธสฺสปิ สีลสฺส วเสน ยุวายํ ‘โย จ สีลวตํ ปชาติ น อิตรา ทุสฺสีลปชา, ทุสฺสีลตฺตาเยว ทุสฺสีลฺยมยํ ทุคฺคนฺธํ วายติ, เอวํ ตวํ ทุคฺคนฺธํ อวายิตฺวา กจฺจิ สีลมยํ คนฺธํ วายสีติ อตฺโถฯ อถ วา เนตรา ปชาติ น อิตรา ทุสฺสีลปชา, ตํ กจฺจิ น โหติ, ยโต สีลมยํ คนฺธํ วายสีติ พฺยติเรเกน สีลคนฺธวายนเมว วิภาเวติฯ

ฉมฺพุคามิยปุตฺตตฺเถรคาถาวณฺณนา นิฏฺฐิตาฯ

๗ฯ หาริตตฺเถรคาถาวณฺณนา

สมุนฺนมยมตฺตานนฺติ อายสฺมโต หาริตตฺเถรสฺส คาถาฯ กา อุปฺปตฺติ? โส กิร ปุริมพุทฺเธสุ กตาธิกาโร ตตฺถ ตตฺถ วิวฏฺฏูปนิสฺสยํ ปุญฺญสมฺภารํ อุปจินนฺโต อิโต เอกตึเส กปฺเป สุทสฺสนํ นาม ปจฺเจกสมฺพุทฺธํ ทิสฺวา ปสนฺนมานโส กุฏชปุปฺเผหิ ปูชํ กตฺวา เตน ปุญฺญกมฺเมน สุคตีสุเยว ปริวตฺเตนฺโต อิมสฺมึ พุทฺธุปฺปาเท สาวตฺถิยํ คเร พฺราหฺมณมหาสาลกุเล นิพฺพตฺติฯ หาริโตติสฺส นามํ อโหสิฯ ตสฺส วยปฺปตฺตสฺส มาตาปิตโร กุลรูปาทีหิ อนุจฺฉวิกํ กุมาริกํ พฺราหฺมณธีตรํ อาเนสุํฯ โส ตาย สทฺธึ โภคสุขํ อนุภวนฺโต เอกทิวสํ อตฺตโน ตสฺสา จ รูปสมฺปตฺตึ โอโลเกตฺวา ฉมฺมตาย โจทิยมาโน ‘‘อิทิสํ นาม รูปํ นจิรสฺเสว ชราย มจฺจุนา จ อภิปฺปมทฺทิยตี’’ติ สํเวคํ ปฏิลภิฯ ภคิปยทิวสาติกฺกเมเนว จสฺส การิยํ กตฺหสปฺโป ฑํสิตฺวา มาเรสิฯ โส เตน ภิยฺโยโสมตฺตาย สญฺชาต สํเวโค สตฺถุ สนฺติกํ คนฺตฺวา ธมฺมํ สุตฺวา ฆรพนฺธเน ฉินฺทิตฺวา ปพฺพชิฯ ตสฺส จ จริยานุกูลํ กมฺมฏฺฐานํ คเหตฺวา วิหรนฺตสฺส กมฺมฏฺฐานํ น สมฺปชฺชติ, จิตฺตํ อุชุคตํ น โหติฯ โส คามํ ปิณฺฑาย ปวิฏฺโฐ อญฺญตรํ อุสุการํ อุสุทณฺฑํ ยนฺเต ปกฺขิปิตฺวา อุชุํ กโรนฺตํ ทิสฺวา ‘‘อิเม อเจตนมฺปิ นาม อุชุํ กโรนฺติ, กสฺมา อหํ จิตฺตํ อุชุํ น กริสฺสามี’’ติ จินฺ

ເຕຕ຺ວາ ຕໂຕວ ປຏິນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ທິວາຜ຺ຖາເນ ນິສິນ຺ໂນ ວິປສ຺ສນໍ ອາຣກິ. ອຖສ຺ສ ກຄວາ ອຸປຣິ ອາກາເສ ນິສິທິຕ຺ວາ ໂອວາທໍ ເທນ຺ໂຕ "ສມ຺ນ຺ນມຍມຕ຺ຕານ"ນ຺ຕິ ຄາຖໍ ອກາສິ. ອຍເມວ ເຖໂຣ ອຕ຺ຕານໍ ປຣໍ ວິຍ ໂອວທນ຺ໂຕ ອກາສີຕິ ຈ ວທນ຺ຕິ.

໘໙. ຕຕ຺ຖ ສມ຺ນ຺ນມຍນ຺ຕິ ສມ຺ມາ ອຸນ຺ນເມນ຺ໂຕ, ສມາປຕ຺ຕິວເສນ ໂກສຊ຺ຊປກ຺ເຂ ປຕິຕໍ ອທຕ຺ວາ ຕໂຕ ອຸທ຺ຘຣນ຺ໂຕ ວິຣິຍສມຕໍ ໂຍເຊນ຺ໂຕຕິ ອຕ຺ໂຖ. ອຕ຺ຕານນ຺ຕິ ຈິຕ຺ຕໍ, ອຖ ວາ ສມ຺ນ຺ນມຍາຕິ ໂກສຊ຺ຊປກ຺ຂໂຕ ສມ຺ນ຺ນເມຫິ. ມ-ກາໂຣ ປທສນ຺ຘິກໂຣ. ທີນວິຣິຍຕາຍ ຕວ ຈິຕ຺ຕໍ ກມ຺ມຜ຺ຖານວິຖິໂຕ ນປ຺ປຏິປຊ຺ຊຕິ ເຈ, ຕໍ ວິຣິຍາຣມ຺ກວເສນ ສມ຺ມາ ອຸນ຺ນເມຫິ, ອໂນນຕໍ ອນປນຕໍ ກໂຣຫີຕິ ອຘິປ຺ປາໂຍ. ເອວໍ ປນ ກໂຣນ຺ໂຕ ອຸສ຺ກາໂຣວ ເຕຊນໍ. ຈິຕ຺ຕໍ ອຸຊຸໍ ກຣິຕ຺ວານ, ອວິຊ຺ຊໍ ກິນ຺ທ ທາຣິຕາຕິ. ຍຖາ ນາມ ອຸສ຺ກາໂຣ ກຕ຺ທໍ ອິສກມ຺ປີ ໂອນຕໍ ອປນຕລ຺ຈ ວິຊ຺ຊນ຺ໂຕ ລກ຺ຂໍ ກິນ຺ທນຕ຺ຖໍ ອຸຊຸໍ ກໂຣຕິ, ເອວໍ ໂກສຊ຺ຊປາຕໂຕ ອຣກ຺ຂເຕາ ໂອນຕໍ ອຸທ຺ຘຈ຺ຈປາຕໂຕ ອຣກ຺ຂເຕາ ອປນຕໍ ວິຊ຺ຊນ຺ໂຕ ອປ຺ປນາປຕ຺ຕິຍາ ຈິຕ຺ຕໍ ອຸຊຸໍ ກຣິຕ຺ວານ ສມາທິຕຈິຕ຺ໂຕ ວິປສ຺ສນໍ ອຸສ຺ສຸກ຺ກາເປຕ຺ວາ ສີຜໍ ອຄ຺ຄມຄ຺ຄລາເຕນ ອວິຊ຺ຊໍ ກິນ຺ທ ປທາເລຫີຕິ. ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ເຖໂຣ ວິປສ຺ສນໍ ວທ຺ເຒຕ຺ວາ ນຈິເຣເນວ ອຣຫາ ອໂຫສິ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໑.໓໔.໓໙-໔໓) –

"ທິມວນ຺ຕສ຺ສາວິທູເຣ, ວສໂລ ນາມ ປພ຺ພໂຕ;

ພຸທ຺ໂຘ ສຸທສ຺ສໂນ ນາມ, ວສເຕ ປພ຺ພຕນ຺ຕເຣ.

"ປຸປ຺ຜໍ ເທມວນ຺ຕໍ ຄຍ຺ທ, ເວຫາສໍ ອຄມາສຫໍ;

ຕຕ຺ຖທ຺ທສາສິ ສມ຺ພຸທ຺ຘໍ, ໂອຜຕິຕ຺ຕມນາສວໍ.

"ປຸປ຺ຜໍ ກຸຍຊມາທາຍ, ສີເສ ກຕ຺ວານຫໍ ຕທາ;

ພຸທ຺ຘສ຺ສ ອກິໂຣເປສິ, ສຍມ຺ກຸສ຺ສ ມເທສິໂນ.

"ເອກຕິເສ ອິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ປຸປ຺ຜມກິປູຊຍີ;

ທຸຄ຺ຄຕິ ນາກິຊານາມິ, ປຸປ຺ຜປູຊາຍິທໍ ຜລໍ.

"ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ"ນ຺ຕິ.

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ອລຸລໍ ພ຺ຍາກໂຣນ຺ໂຕປີ ຕເມວ ຄາຖໍ ອກາສີ.

ຫາຣິຕຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຜ຺ຖິຕາ.

໑໐. ອຸຕ຺ຕິຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ອາພາເຣ ເມ ສມຸປ຺ປນ຺ເນຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ອຸຕ຺ຕິຍຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ໂສ ກິຣ ປຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາຘິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ວິວຜ຺ຜູປນິສ຺ສຍໍ ປຸລ຺ລໍ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ອິໂຕ ຈຕຸນວຸເຕ ກປ຺ເປ ສິທ຺ຘຕ຺ຖສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ຈນ຺ທກາຄາຍ ນທິຍາ ມທາຣູໂປ ສຸສ຺ມາໂຣ ທຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ. ໂສ ປາຣໍ ຄນ຺ຕຸໍ ນທິຍາ ຕິຣໍ ອຸປຄຕໍ ກຄວນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ປາຣໍ ເນຕຸກາໂມ ຕິຣສມີເປ ນິປຊ຺ຊິ. ກຄວາ ຕສ຺ສ ອນຸກມ຺ປາຍ ປີຜ຺ຖິຍໍ ປາເທ ຖເປສິ. ໂສ ຫຜ຺ໂຖ ອຸທຄ຺ໂຄ ປີຕິເວເຄນ ທິຄ຺ຕຸສ຺ສາໂທ ທຸຕ຺ວາ ໂສຕໍ ຜິນ຺ທນ຺ໂຕ ສີເພນ ຊເວນ ກຄວນ຺ຕໍ ປຣຕິຣໍ ເນສິ. ກຄວາ ຕສ຺ສ ຈິຕ຺ຕປ຺ປສາທໍ ໂອໂລເກຕ຺ວາ "ອຍໍ ອິໂຕ ຈຸໂຕ ເທວໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຕໂຕ ປຜ຺ຖາຍ ສຸຄຕິສຸເຍວ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິໂຕ ຈຕຸນວຸເຕ ກປ຺ເປ ອມຕໍ ປາປຸຕິສ຺ສຕີ"ຕິ ພ຺ຍາກຣິຕ຺ວາ ປກ຺ກາມີ.

ໂສ ຕທາ ສຸຄຕິສຸເຍວ ປຣິພ຺ຠມນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ອຎ຺ຎຕຣສ຺ສ ພ຺ຣາຫ຺ມຓສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ ອຸຕ຺ຕິໂຍ ນາມ ນາເມນຯ ໂສ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ “ອມຕໍ ປຣິເຍສິສ຺ສາມີ”ຕິ ປຣິພ຺ພາຊໂກ ຫຸຕ຺ວາ ວິຈຣນ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ຠຄວນ຺ຕໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຘມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ສາສເນ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາປິ ສີລາທີນໍ ອວິໂສຘິຕຕ຺ຕາ ວິເສສໍ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ອຎ຺ເຎ ຠິກ຺ຂູ ວິເສສໍ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕ຺ວາ ອຎ຺ຎໍ ພ຺ຍາກໂຣນ຺ເຕ ທິສ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ສງ຺ເຂເປເນວ ໂອວາທໍ ຍາຈິຯ ສຕ຺ຖາປິ ຕສ຺ສ “ຕສ຺ມາຕິຫ ຕ຺ວໍ, ອຸຕ຺ຕິຍ, ອາທິເມວ ວິໂສເຘຫີ”ຕິອາທິນາ (ສໍຯ ນິຯ ໕ຯ໓໘໒) ສງ຺ເຂເປເນວ ໂອວາທໍ ອທາສິຯ ໂສ ຕສ຺ສ ໂອວາເທ ຐຕ຺ວາ ວິປ຺ສ຺ສນໍ ອາຣຠິຯ ຕສ຺ສ ອາຣທ຺ຘວິປ຺ສ຺ສນສ຺ສ ອາພາໂຘ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິຯ ອຸປ຺ປນ຺ເນ ປນ ອາພາເຘ ສຎ຺ຊາຕສໍເວໂຄ ວີຣິຍາຣມ຺ຠວຕ຺ຖຸໍ ກຕ຺ວາ ວິປ຺ສ຺ສນາຍ ກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ວິປ຺ສ຺ສນໍ ອຸສ຺ສຸກ຺ກາເປຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໑ຯ໓ຯ໑໘໒-໑໙໒) –

“ຈນ຺ທຠາຄານທີຕີເຣ, ສຸສຸມາໂຣ ອຫໍ ຕທາ;

ສໂຄຈຣປສຸໂຕຫໍ, ນທີຕິຕ຺ຖໍ ອຄຈ຺ຉຫໍຯ

“ສິທ຺ຘຕ຺ໂຖ ຕມ຺ຫິ ສມເຍ, ສຍມ຺ຠູ ອຄ຺ຄປຸຄ຺ຄໂລ;

ນທີ ຕຣິຕຸກາໂມ ໂສ, ນທີຕິຕ຺ຖໍ ອຸປາຄມິຯ

“ອຸປຄເຕ ຈ ສມ຺ພຸທ຺ເຘ, ອຫມ຺ປິ ຕຕ຺ຖຸປາຄມີ;

ອຸປຄນ຺ຕ຺ວານ ສມ຺ພຸທ຺ຘໍ, ອິມໍ ວາຈໍ ອຸທີຣຍີຯ

“ອຠິຣູຫ ມຫາວີຣ, ຕາເຣສ຺ສາມິ ອຫໍ ຕ຺ວໍ;

ເປຕ຺ຕິກໍ ວິສຍໍ ມຍ຺ຫໍ, ອນຸກມ຺ປ ມຫາມຸນິຯ

“ມມ ອຸຄ຺ຄຊ຺ຊນໍ ສຸຕ຺ວາ, ອຠິຣູຫິ ມຫາມຸນິ;

ຫຏ຺ໂຐ ຫຏ຺ເຐນ ຈິຕ຺ເຕນ, ຕາເຣສິໍ ໂລກນາຍກໍຯ

“ນທິຍາ ປາຣິເມ ຕີເຣ, ສິທ຺ຘຕ຺ໂຖ ໂລກນາຍໂກ;

ອສ຺ສາເສສິ ມມໍ ຕຕ຺ຖ, ອມຕໍ ປາປຸຓິສ຺ສສິຯ

“ຕມ຺ຫາ ກາຍາ ຈວິຕ຺ວານ, ເທວໂລກໍ ອຄຈ຺ຉຫໍ;

ທິພ຺ພສຸຂໍ ອນຸຠວິໍ, ອຈ຺ຉຣາຫິ ປຸຣກ຺ຂໂຕຯ

“ສຕ຺ຕກ຺ຂຕ຺ຕຸຎ຺ຈ ເທວິນ຺ໂທ, ເທວຣຊ຺ຊມກາສຫໍ;

ຕິກ຺ຂຕ຺ຕຸໍ ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ, ມຫິຍາ ອິສ຺ສໂຣ ອຫຸໍຯ

“ວິເວກມນຸຍຸຕ຺ໂຕຫໍ , ນິປໂກ ຈ ສຸສໍວຸໂຕ;

ຘາເຣມິ ອນ຺ຕິມໍ ເທຫໍ, ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຘສາສເນຯ

"ຈຕຸນ຺ນວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຕາເຣສິໍ ຍໍ ນຣາສຠໍ;

ທຸຄ຺ຄຕິໍ ນາຠິຊານາມິ, ຕຣຓາຍ ອິທໍ ຜລໍຯ

"ກິເລສາ ຌາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ...ເປ... ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ"ນ຺ຕິຯ

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ສມ຺ມາ ປຏິປຕ຺ຕິຍາ ປຣິປຸຓ຺ຓາກາຣວິຠາວນມຸເຂນ ອຎ຺ຎໍ ພ຺ຍາກໂຣນ຺ໂຕ "ອາພາເຘ ເມ ສມຸປ຺ປນ຺ເນ"ຕິ ຄາຖໍ ອຠາສິຯ

໓໐ຯ ຕຕ຺ຖ ອາພາເຘ ເມ ສມຸປ຺ປນ຺ເນຕິ ສຣີຣສ຺ສ ອາພາຘນໂຕ "ອາພາໂຘ"ຕິ ລທ຺ຘນາເມ ວິສຠາຄຘາຕຸກ຺ໂຂຠເຫຕຸເກ ໂຣເຄ ມຍ຺ຫໍ ສຎ຺ຊາເຕຯ ສຕິ ເມ ອຸທປ຺ຊ຺ຊຖາຕິ "ອຸປ຺ປນ຺ໂນ ໂຂ ເມ ອາພາໂຘ, ຒານໍ ໂຂ ປເນຕໍ ວິຊ຺ຊຕິ, ຍທິທໍ ອາພາໂຘ ວຑ຺ເຒຍ຺ຍຯ ຍາວ ປນາຍໍ ອາພາໂຘ ນ ວຑ຺ເຒຕິ, ຫນ຺ທາຫໍ ວີຣິຍໍ ອາຣຠາມິ 'ອປ຺ປຕ຺ຕສ຺ສ ປຕ຺ຕິຍາ ອນຘິຄຕສ຺ສ ອຘິຄມາຍ ອສຈ຺ຉິກຕສ຺ສ ສຈ຺ຉິກິຣິຍາຍາ'"ຕິ ວີຣິຍາຣມ຺ຠວຕ຺ຖຸຠູຕາ ສຕິ ຕສ຺ເສວ ອາພາຘສ຺ສ ວເສນ ທຸກ຺ຂາຍ ເວທນາຍ ປີຬິຍມານສ຺ສ ມຍ຺ຫໍ ອຸທປາທິຯ ເຕນາຫ "ອາໂພໂຘ ເມ ສມຸປ຺ປນ຺ໂນ, ກາໂລ ເມ ນປ຺ປມຊ຺ຊິຕຸ"ນ຺ຕິຯ ເອວໍ ອຸປ຺ປນ຺ນສ຺ມິໍ ສຕິໍ ອງ຺ກຸສໍ ກຕ຺ວາ ອຍໍ ເຖໂຣ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປຕ຺ໂຕຕິຯ

ອຕ຺ຖິຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາຯ

ຕຕິຍວຄ຺ຄວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາຯ

໔ຯ ຈຕຸຕ຺ຖວຄ຺ໂຄ

໑ຯ ຄຫ຺ວຣຕີຣິຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ຜຸຏ຺ໂຐຑໍເສຫີຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ຄຫ຺ວຣຕີຣິຍຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ໂສ ກິຣ ປຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາຘິກາໂຣ ອິໂຕ ເອກຕິໍເສ ກປ຺ເປ ສິຂິສ຺ສ ຠຄວໂຕ ກາເລ ມິຄລຸທ຺ໂທ ຫຸຕ຺ວາ ອຣຎ຺ເຎ ວິຈຣນ຺ໂຕ ອທ຺ທສ ສິຂີ ຠຄວນ຺ຕໍ ອຎ຺ຎຕຣສ຺ມິໍ ຣຸກ຺ຂມູເລ ເທວນາຄຍກ຺ຂານໍ ຘມ຺ມໍ ເທເສນ຺ຕໍ, ທິສ຺ວາ ປນ ປສນ຺ນມານໂສ "ຘມ຺ໂມ ເອສ ວຸຈ຺ຈຕີ"ຕິ ສເຣ ນິມິຕ຺ຕໍ ອຄ຺ຄເຫສິຯ ໂສ ເຕນ ຈິຕ຺ຕປ຺ປສາເທນ ເທວໂລເກ ອຸປ຺ປນ຺ໂນ ປຸນ ອປຣາປຣໍ ສຸຄຕີສຸເຍວ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ "ອຄ຺ຄິທຕ຺ໂຕ"ຕິ ລທ຺ຘນາໂມ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຠຄວໂຕ ຍມກປາຏິຫາຣິຍໍ ທິສ຺ວາ ສຎ຺ຊາຕປ຺ປສາໂທ ສາສເນ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ກມ຺ມຏ຺ຐານໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຄຫ຺ວຣຕີເຣ ນາມ ອຣຎ຺ຎຏ຺ຐາເນ ວສຕິຯ ເຕນສ຺ສ ຄຫ຺ວຣຕີຣິໂຍຕິ ສມຎ຺ຎາ ອໂຫສິຯ ໂສ ວິປ຺ສ຺ສນໍ ວຑ຺ເຒຕ຺ວາ ນຈິຣສ຺ເສວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໒ຯ໕໔ຯ໔໘-໕໐) –

"ມິຄລຸທ຺ໂທ ປຸເຣ ອາສິ, ອຣຎ຺ເຎ ວິປິເນ ອຫໍ;

ອທ຺ທສໍ ວິຣຊໍ ພຸທ຺ຘໍ, ເທວສງ຺ຆປຸຣກ຺ຂຕໍຯ

"ຈຕຸສຈ຺ຈໍ ປກາເສນ຺ຕໍ, ເທເສນ຺ຕໍ, ອມຕໍ ປທໍ;

ອສ຺ໂສສິໍ ມຘຸຣໍ ຘມ຺ມໍ, ສິຂິໂນ ໂລກພນ຺ຘຸໂນຯ

‘‘ໂພເສ ຈິຕ຺ຕໍ ປ຺ສາເທສີ, ອສມ຺ປ຺ຜິປຸຄ຺ຄເລ;

ຕຕ຺ຖ ຈິຕ຺ຕໍ ປ຺ສາເທຕ຺ວາ, ອຸຕ຺ຕຣີ ທຸຕ຺ຕຣໍ ກວໍຯ

‘‘ເອກຕີເສ ອິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ສຄ຺ຄມລກີ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕີ ນາភິຊານາມິ, ໂພສສຄ຺ຄາຍິທໍ ຜລໍຯ

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິຯ

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ກຄວນ຺ຕໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ອຄມາສິຯ ຕສ຺ສ ອາຄຕກາວໍ ສຸຕ຺ວາ ຎາຕກາ ອຸປຄນ຺ຕ຺ວາ ມຫາທານໍ ປວຕ຺ເຕສຸໍຯ ໂສ ກຕິປຍທິວເສ ວສິຕ຺ວາ ອຣຎ຺ຎເມວ ຄນ຺ຕຸກາໂມ ອໂທສິຯ ຕໍ ຎາຕກາ, ‘‘ກນ຺ເຕ, ອຣຎ຺ຎໍ ນາມ ທໍສມກສາ ທິວເສນ ພຫຸປຣິສ຺ສຍໍ, ອິເຘວ ວສຖາ’’ຕິ ອາທໍສຸຯ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ເຖໂຣ ‘‘ອຣຎ຺ຎວາໂສເຍວ ມຍ຺ຫໍ ຣຸຈ຺ຈຕີ’’ຕິ ວິເວກາກິຣຕິກິ ຕ຺ຕນມ຺ເຂນ ອຄ຺ຄໍ ພ຺ຍາກໂຣນ຺ໂຕ ‘‘ຟຸຜ຺ໂຖ ທໍເສທີ’’ຕິ ຄາຖໍ ອກາສິຯ

໓໑ຯ ຕຕ຺ຖ ຟຸຜ຺ໂຖ ທໍເສທີ ມກເສທີຕິ ທໍສນສີລຕາຍ ‘‘ທໍສາ’’ຕິ ລທ຺ຘນາມາທີ ອນ຺ຘກາມກ຺ຂິກາທີ, ມກສນຄ຺ລິເຕທີ ຈ ສູຈິມຸຂ ປາເຕທີ ຟຸສ຺ສິໂຕ ຫຜ຺ໂຖຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ອຣຎ຺ຎສ຺ມິນ຺ຕິ ‘‘ປຎ຺ຈຘນຸສຕິກໍ ປຈ຺ຈິມ’’ນ຺ຕິ (ປາຣາຯ ໖໕໔) ວຸຕ຺ຕອຣຎ຺ຎລກ຺ຂຕໂຍຄ ໂຕ ອຣຎ຺ເຎຯ ພ຺ຣຫາວເນຕິ ມຫາຣຸກ຺ຂຄຈ຺ຉຄໜນຕາຍ ມຫາວເນ ອຣຎ຺ຎານີຍໍຯ ນາໂຄ ສງ຺ຄາມສີເສວາຕິ ສງ຺ຄາມາວຈໂຣ ຫຕ຺ຖີນາໂຄ ວິຍ ສງ຺ຄາມມຸທ຺ຘນີ ປຣເສນາສມ຺ປຫາຣໍຯ ‘‘ອຣຎ຺ຎວາໂສ ນາມ ພຸທ຺ຘາທີຫີ ວຓ຺ຓິໂຕ ໂຖມິໂຕ’’ຕິ ອຸສ຺ສາຫຊາ ໂຕ ສໂຕ ສຕິມາ ຫຸຕ຺ວາ ຕຕ຺ຣ ຕສ຺ມີ ອຣຎ຺ເຎ, ຕສ຺ມີ ວາ ທໍສາທິສມ຺ຜສ຺ເສ ອຸປຜ຺ຖິເຕ ອທິວາສເຍ ອທິວາເສຍ຺ຍ ສເຫຍ຺ຍ, ‘‘ທໍສາທໂຍ ມໍ ອາພາເຘນ຺ຕີ’’ຕິ ອຣຎ຺ຎວາສໍ ນ ຊເຫຍ຺ຍາຕິ ອຕ຺ໂຖຯ

ຄໜ຺ວຣຕີຣິຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຜ຺ຖິຕາຯ

໔ຯ ສຸປ຺ປິຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ອຊຣໍ ຊີຣມາເນນາຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ສຸປ຺ປິຍຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ໂສ ກິຣ ປທຸມຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຕາປສປ຺ພ຺ພຊ຺ຊໍ ປ຺ພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອຣຎ຺ຎາຍຕເນ ວສນ຺ໂຕ ຕຕ຺ຖ ກຄວນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ຜລາຜລໍ ອ ທາສິ, ຕຖາ ກິກ຺ຂຸສງ຺ຄສ຺ສຯ ໂສ ເຕນ ປຸຎ຺ຎກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ກສ຺ສປສ຺ສ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຘສ຺ສ ກາເລ ຂຕ຺ ຕິຍກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອນຸກ຺ກເມນ ວິຎ຺ຎຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ກລ຺ຍາຓມິຕ຺ຕສນ຺ນິສ຺ສເຍນ ລທ຺ຘສໍເວໂຄ ສາສເນ ປ຺ພ຺ພຊິຕ຺ວາ ພຫຸສ຺ສຸ ໂຕ ອໂທສິຯ ຊາຕິມເທນ ສຸຕມເທນ ຈ ອຕ຺ຕານໍ ອຸກ຺ກໍເສນ຺ໂຕ ປເຣ ຈ ວມ຺ເການ຺ໂຕ ວິຫາສິຯ ໂສ ອິມສ຺ມີ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ຕສ຺ສ ກມ຺ມສ຺ສ ນິສ຺ສນ຺ເທນ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ປຣິກູຕຣູເປ ສຸສານໂຄປກກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຯ ສຸປ຺ປິໂຍຕິສ຺ສ ນາມໍ ອໂທສິຯ ອຖ ວິຎ຺ຎຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ສຫາຍກູຕໍ ໂສປາກຕ຺ເຖຣໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ຘມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ປຜິລທ຺ຘສໍເວໂຄ ປ຺ພ຺ພຊິຕ຺ວາ ສມ຺ ມາປຜິປຕ຺ຕີ ປູເຣຕ຺ວາ ‘‘ອຊຣໍ ຊີຣມາເນນາ’’ຕິ ຄາຖໍ ອກາສິຯ

໓໔ຯ ຕຕ຺ຖ ອຊຣນ຺ຕິ ຊຣາຣທິຕໍ, ນິພ຺ພານໍ ສນ຺ຘາຍາຫຯ ຕຄ຺ຫິ ອຊາຕຕ຺ຕາ ນຕ຺ຖິ ເອຕ຺ຖ ຊຣາ, ເອຕສ຺ມີ ວາ ອທິຄເຕ ປຸຄ຺ຄລສ຺ສ ສາ ນຕ຺ຖີຕິ ຊຣາກາວເຫຕຸໂຕປີ ອຊຣໍ ນາມຯ ຊີຣມາເນນາຕິ ຊີຣນ຺ເຕນ, ຂເຓ ຂເຓ ຊຣໍ ປາປຸຓນ຺ເຕນຯ ຕປ຺ປມາ ເນນາຕິ ສນ຺ຕປ຺ປມາເນນ, ຣາຄາທີຫີ ເອກາທສຫີ ອຄ຺ຄີຫີ ທຍ຺ຫມາເນນຯ ນິພ຺ພຸຕິນ຺ຕິ ຍຖາວຸຕ຺ຕສນ຺ຕາປາກາວໂຕ ນິພ຺ ພຸຕສກາວໍ ນິພ຺ພານໍຯ ນິມິຍນ຺ຕິ ປຣິວຕ຺ເຕຍ຺ຍໍ ເຈຕາເປຍ຺ຍໍຯ ປຣມໍ ສນ຺ຕິນ຺ຕິ ອນວເສສກິເລສາກິສງ຺ຂາຣປຣິລຸອາ ຫວູປສມຘມ຺ມຕາຍ ອຸຕ຺ຕມໍ ສນ຺ຕິຯ ຈຕູຫິ ໂຍເຄຫິ ອນນຸພນ຺ຘຕ຺ຕາ ໂຍຄກ຺ເຂມໍຯ ອຕ຺ຕໂນ ອຸຕ຺ຕຣິຕຣສ຺ສ ກສ຺ສຈິ ອກາວໂຕ ອນຸຕ຺ຕຣໍຯ ອຍຄ຺ເຫຕ຺ຖ ສງ຺ເຂປຕ຺ໂຖ – ຂເຓ ຂເຓ ຊຣາຍ ອກິກຸຍ຺ຍມານຕ຺ຕາ ຊີຣມາເນນ, ຕຖາ ຣາຄຄ຺ຄິອາທີຫີ ສນ຺ຕປ຺ປ ມາເນນ ຄໂຕ ເອວໍ ອນິຈ຺ເຈນ ທຸກ຺ເຂນ ອສາເຣນ ສພ຺ພຖາປີ ອນຸປສນ຺ຕສກາເວນ ເສົາປທ຺ທເວນ, ຕປ຺ປຜິປກ຺ຂກາວໂຕ ອຊຣໍ ປຣມຸປສມກູຕໍ ເກນຈິ ອນຸປທ຺ທຸຕໍ ອນຸຕ຺ຕຣໍ ນິພ຺ພານໍ ນິມິຍໍ ປຣິວຕ຺ເຕຍ຺ຍໍ ‘‘ມຫາ ວຕ ເມ ລາໂກ ມຫາ ອຸທໂຍ ຫຕ຺ຖຄ

ໂຕ''ຕິ။ ຍຖາ ຫິ ມນຸສ຺ສາ ຍໍ ກິລ຺ຈິ ກຕ຺ຫໍ ປຣິວຕ຺ເຕນ຺ຕາ ນິຣເປກ຺ຂາ ຄຍ຺ຫມາເນນ ສມ຺ພຫຸມານາ ໂຫນ຺ຕິ, ເອວມຍໍ ເຖໂຣ ປຫິຕຕ຺ໂຕ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ກາເຍ ຈ ຊີວິເຕ ຈ ນິຣເປກ຺ຂຕໍ, ນິພ຺ພານໍ ປຝິເປສິຕຕ຺ຕລ຺ຈ ປກາເສນ຺ໂຕ ''ນິມິຍໍ ປຣມໍ ສນ຺ຕິ, ໂຍຄກ຺ເຂມໍ ອນຸຕ຺ຕຣ''ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ຕເມວ ປຝິປຕ຺ຕິ ປຣິພ຺ຣູຫຍນ຺ໂຕ ວິປ຺ສ຺ສນໍ ອຸສ຺ສຸກ຺ກາເປຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຕິ။ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ຺။ ເຖຣ ໔ຯ໕໔ຯ໕໑-໘໘) –

''ວຣຸໂຓ ນາມ ນາເມນ, ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ມນ຺ຕປາຣຄູ;

ລຫ຺ເຫຕ຺ວາ ທສ ປຸຕ຺ຕານິ, ວນມຊ຺ໂຊຄຫິໍ ຕທາ။

''ອສ຺ສມໍ ສຸກຕໍ ກຕ຺ວາ, ສຸວິພຕ຺ຕໍ ມໂນຣມໍ;

ປຕ຺ຕສາລໍ ກຣິຕ຺ວານ, ວສາມິ ວິປິເນ ອຫໍ။

''ປທຸມຸຕ຺ຕໂຣ ໂລກວິທູ, ອາຫຸຕີນໍ ປຝິຄ຺ຄໂຫ;

ມມຸທ຺ຘຣິຕຸກາໂມ ໂສ, ອາຄຈ຺ຉິ ມມ ອສ຺ສມໍ။

''ຍາວຕາ ວນສຕ຺ຫມ຺ຫິ, ໂອກາໂສ ວິປຸໂລ ອຫຸ;

ພຸທ຺ຘສ຺ສ ອານຸພາເວນ, ປຊ຺ຊລິ ວິປິນໍ ຕທາ။

''ທິສ຺ວານ ຕໍ ປາຝິຫີຣໍ, ພຸທ຺ຘເສຝ຺ຖສ຺ສ ຕາທິໂນ;

ປຕ຺ຕປຸຝໍ ຄເຫຕ຺ວານ, ຜເລນ ປູຊຍິໍ ອຫໍ။

''ອຸປຄນ຺ຕ຺ວານ ສມ຺ພຸທ຺ຘໍ, ສຫຂາຣິມທາສຫໍ;

ອນຸກມ຺ປາຍ ເມ ພຸທ຺ໂຘ, ອິທໍ ວຈນມພ຺ຣວີ။

''ຂາຣິການ໌ ຄເຫຕ຺ວານ, ປຈ຺ຉໂຕ ເອຫິ ເມ ຕຸວໍ;

ປຣິກຸຕ຺ເຕ ຈ ສງ຺ຆມ຺ຫິ, ປຸລ຺ລໍ ຕວ ກວິສ຺ສຕິ။

''ປຸຝກໍ ຕໍ ຄເຫຕ຺ວານ, ກິກ຺ຂຸສງ຺ຆສ຺ສຫາສຫໍ;

ຕຕ຺ຖ ຈິຕ຺ຕໍ ປສາເທຕ຺ວາ, ຕຸສິຕໍ ອຸປປ຺ຊ຺ຊຫໍ။

''ຕຕ຺ຖ ທິພ຺ເພຫິ ນຈ຺ເຈຫິ, ຄີເຕຫິ ວາທິເຕຫິ ຈ;

ປຸລ຺ລກມ຺ເມນ ສໍຍຸຕ຺ຕໍ, ອນຸໂກມິ ສທາ ສຸຂໍ။

''ຍໍ ຍໍ ໂຍນຸປປ຺ຊ຺ຊາມິ, ເທວຕ຺ຕໍ ອຖ ມານຸສໍ;

ໂກເຄ ເມ ອູນຕາ ນຕຸຖິ, ຜລທານສຸສີຫໍ ຜລໍ ຯ

‘‘ຍາວຕາ ຈຕຸໂຣ ທີປາ, ສສມຸທຸທາ ສປພຸພຕາ;

ຜລໍ ພຸທຸຂສຸສ ທຕຸວານ, ອິສຸສຣໍ ກາຣຍາມຫໍ ຯ

‘‘ຍາວຕາ ເຍ ປກຸຂິຄຕາ, ອາກາເສ ອຸປຸປຕນຸຕິ ເຈ;

ເຕປີ ເມ ວສມນຸເວນຸຕິ, ຜລທານສຸສີຫໍ ຜລໍ ຯ

‘‘ຍາວຕາ ວນສຕຸຫມຸທິ, ຍກຸຂາ ກູຕາ ຈ ຣກຸຂສາ;

ກຸມຸກາຕຸທາ ຄຣຸລອາ ຈາປີ, ປາຣິຈຣິຍໍ ອຸເປນຸຕິ ເມ ຯ

‘‘ກຸມຸມາ ໂສຕາ ມຊຸກາຣາ, ທໍສາ ຈ ມກສາ ອຸໂກ;

ເຕປີ ມໍ ວສມນຸເວນຸຕິ, ຜລທານສຸສີຫໍ ຜລໍ ຯ

‘‘ສຸປຕຸຕາ ນາມ ສກຸຕາ, ປກຸຂິຊາຕາ ມຫພຸພລາ;

ເຕປີ ມໍ ສຣຕໍ ຍນຸຕິ, ຜລທານສຸສີຫໍ ຜລໍ ຯ

‘‘ເຍປີ ທີຆາຍຸກາ ນາຄາ, ອິທຸຂິມນຸໂຕ ມຫາຍສາ;

ເຕປີ ມໍ ວສມນຸເວນຸຕິ, ຜລທານສຸສີຫໍ ຜລໍ ຯ

‘‘ສີຫາ ພຸຍຄຸຆາ ຈ ທີປີ ຈ, ອຈຸຉໂກກຕຣຈຸຉກາ;

ເຕປີ ມໍ ວສມນຸເວນຸຕິ, ຜລທານສຸສີຫໍ ຜລໍ ຯ

‘ໂອສຊີ ຕິຕາວາສີ ຈ, ເຍ ຈ ອາກາສວາສິໂນ;

ສພຸເພ ມໍ ສຣຕໍ ຍນຸຕິ, ຜລທານສຸສີຫໍ ຜລໍ ຯ

‘‘ສຸທຸທຸທສໍ ສຸນິປຸຕໍ, ຄມຸກີຣໍ ສຸປຸປກາສິຕໍ;

ຜສຸສຍິຕຸວາ ວິຫຣາມິ, ຜລທານສຸສີຫໍ ຜລໍ ຯ

‘‘ວິໂມກຸເຂ ອຒຸຖ ຜຸສິຕຸວາ, ວິຫຣາມິ ອນາສໂວ;

ອາຕາປີ ນິປໂກ ຈາຫໍ, ຜລທານສຸສີຫໍ ຜລໍ ຯ

‘‘ເຍ ຜລຒຸຖາ ພຸທຸຂປຸຕຸຕາ, ຂີຕາໂທສາ ມຫາຍສາ;

ອຫມຎ຺ຎຕໂຣ ເຕສໍ, ຜລທານສ຺ສິທໍ ຜລໍຯ

‘‘ອພິຎ຺ຎາປາຣມິໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ, ສຸກ຺ກມູເລນ ໂຈທິໂຕ;

ສພ຺ພາສເວ ປຣິຎ຺ຎາຍ, ວິຫຣາມິ ອນາສໂວຯ

‘‘ເຕວິຊ຺ຊາ ອິທ຺ຘິປ຺ປຕ຺ຕາ ຈ, ພຸທ຺ຘປຸຕ຺ຕາ ມຫາຍສາ;

ທິພ຺ພໂສຕໍ ສມາປນ຺ນາ, ເຕສໍ ອຎ຺ຎຕໂຣ ອຫໍຯ

‘‘ສຕສຫສ຺ສິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ຜລໍ ອທທິໍ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕິໍ ນາພິຊານາມິ, ຜລທານສ຺ສິທໍ ຜລໍຯ

‘‘ກິເລສາ ຌາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິຯ

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາປິ ຕເມວ ຄາຖໍ ອຎ຺ຎາພ຺ຍາກຣຓວເສນ ອພາສິຯ

ສຸປ຺ປິຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາຯ

໓ຯ ໂສປາກຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ຍຖາປີ ເອກປຸຕ຺ຕສ຺ມິນ຺ຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ໂສປາກຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ໂສ ກິຣ ປຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາຘິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ວິວຏ຺ຏູປນິສ຺ສຍໍ ກຸສລໍ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ກສ຺ສປສ຺ສ ພຄວໂຕ ກາເລ ອຎ຺ຎຕຣສ຺ສ ກຸຏຸມ຺ພິກສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ສຕ຺ຖາຣໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ພີຊປູຣຜລານິ ສຕ຺ຖຸ ອຸປເນສິຯ ປຏິຄ຺ຄເຫສິ ພຄວາ ອນຸກມ຺ປໍ ອຸປາທາຍຯ ໂສ ພິກ຺ຂຸສງ຺ເຆ ຈ ອພິປ຺ປສນ຺ໂນ ສລາກພຕ຺ຕໍ ປຏ຺ຐເປຕ຺ວາ ສງ຺ຆຸທ຺ເທສວເສນ ຕິຓ຺ຓໍ ພິກ຺ຂູນໍ ຍາວຕາຍຸກໍ ນິຈ຺ຈພຕ຺ຕໍ ອທາສິຯ ໂສ ເຕຫິ ປຸຎ຺ຎກມ຺ເມຫິ ອປຣາປຣໍ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສມ຺ປຕ຺ຕິໍ ອນຸພວນ຺ໂຕ ເອກທາ ມນຸສ຺ສໂຍນິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ ເອກສ຺ສ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ຘສ຺ສ ນິຈ຺ຈພຕ຺ຕໍ ອທາສິຯ ເອວໍ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ປຸຎ຺ຎານິ ກຕ຺ວາ ສຸຄຕີສຸ ເອວ ປຣິພ຺ພມນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ປຸຣິມກມ຺ມນິສ຺ສນ຺ເທນ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ອຎ຺ຎຕຣາຍ ທຸຄ຺ຄຕິຕ຺ຖິຍາ ກຸຈ຺ຉິມ຺ຫິ ປຏິສນ຺ຘິໍ ຄຓ຺ຫິຯ ຕສ຺ສ ມາຕາ ທສ ມາເສ ກຸຈ຺ຉິນາ ປຣິຫຣິຕ຺ວາ ປຣິປກ຺ເກ ຄພ຺ເພ ວິຊາຍນກາເລ ວິຊາຍິຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ຕີ ມຸຈ຺ຉໍ ອາປຊ຺ຊິຕ຺ວາ ພຫຸເວລໍ ມຕາ ວິຍ ນິປຊ຺ຊິຯ ຕໍ ຎາຕກາ ‘‘ມຕາ’’ຕິ ສຎ຺ຎາຍ ສຸສານໍ ເນຕ຺ວາ ຈິຕກໍ ອາໂຣເປຕ຺ວາ ເທວຕານຸພາເວນ ວາຕວຸຏ຺ຐິຍາ ອຸຏ຺ຐິຕາຍ ອຄ຺ຄິໍ ອທຕ຺ວາ ປກ຺ກມິໍສຸຯ ທາຣໂກ ປຈ຺ຉິມພວິກຕ຺ຕາ ເທວຕານຸພາເວນ ມາຕຸກຸຈ຺ຉິໂຕ ອໂຣໂຄ ນິກ຺ຂມິຯ ມາຕາ ປນ ກາລມກາສິຯ ເທວຕາ ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ມນຸສ຺ສຣູເປນ ສຸສານໂຄປກສ຺ສ ເຄເຫ ຐເປຕ຺ວາ ກຕິປຍກາລໍ ປຏິຣູເປນ ອາຫາເຣນ ໂປເສສິຯ ຕໂຕ ປຣໍ ສຸສານໂຄປໂກ ຈ ນໍ ອຕ຺ຕໂນ ປຸຕ຺ຕໍ ກຕ຺ວາ ວຑ຺ເຒສິຯ ໂສ ຕຖາ ວຑ຺ເຒນ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ປຸຕ຺ເຕນ ສຸປ຺ປິເຍນ ນາມ ທາຣເກນ ສທ຺ຘິໍ ກີຬນ຺ໂຕ ວິຈຣຕິຯ ຕສ຺ສ ສຸສາເນ ຊາຕສໍວຑ຺ຒພາວໂຕ ໂສປາໂກຕິ ສມຎ຺ຎາ ອໂຫສິຯ

ອເຖກທິວສໍ ສຕ຺ຕວສ຺ສິກໍ ຕໍ ພຄວາ ປຈ຺ຈູສເວລາຍ ຎາຓຊາລໍ ປຕ຺ຖຣິຕ຺ວາ ເວເນຍ຺ຍພນ຺ຘເວ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ຎາຓຊາລນ຺ໂຕຄຘໍ ທິສ຺ວາ ສຸສານຏ຺ຐານໍ ອຄມາສິຯ ທາຣໂກ ປຸພ຺ພເຫຕຸນາ ໂຈທິຍມາໂນ ປສນ຺ນມານໂສ ສຕ຺ຖາຣໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ອຏ຺ຐາສິຯ ສຕ຺ຖາ ຕສ຺ສ ຘມ຺ມໍ ກເຖສິຯ ໂສ ຘມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ປພ຺ພຊ຺ຊໍ ຍາຈິຕ຺ວາ ‘‘ປິຕຣາ ອນຸຎ຺ຎາໂຕສີ’’ຕິ ວຸຕ຺ໂຕ ປິຕຣໍ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກໍ ເນສິຯ ຕສ຺ສ ປິຕາ ສຕ຺ຖາຣໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ‘‘ພນ຺ເຕ, ອິມໍ ທາຣກໍ ປພ຺ພາເຊຖາ’’ຕິ ອນຸຊານິຯ ສຕ຺ຖາ ຕໍ ປພ຺ພາເຊຕ຺ວາ ເມຕ຺ຕາພາວນາຍ ນິໂຍເຊສິຯ ໂສ ເມຕ຺ຕາກມ຺ມຏ຺ຐານໍ ຄເຫຕ຺ວາ ສຸສາເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ຈ ຈິຣສ຺ເສວ ເມຕ຺ຕາຊ຺ຌານໍ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕ຺ວາ ຊ຺ຌານໍ ປາທກໍ ກຕ຺ວາ ວິປສ຺ສນໍ ວຑ຺ເຒຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ສຈ຺ຉາກາສິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ

(ອປ. ເຖຣ ໔.໔໕.໑-ໆ) –

‘‘ກກຸສນ຺ເສ ມຫາວີເຣ, ສພ຺ພຘມ຺ມານ ປາຣຄູ;

ຄຕມ຺ຫາ ວູປກຊ຺ເຖ ເສ, ອຄມາສິ ວນນ຺ຕຣໍ.

‘‘ພິຊມິລ຺ຊໍ ຄເຫຕ຺ວານ, ລຕາຍ ອາວຸຕໍ ອຫໍ;

ກຄວາ ຕມ຺ຫິ ສມເຍ, ຊາຍເຕ ປພ຺ພຕນ຺ຕເຣ.

‘‘ທິສ຺ວານຫໍ ເທວເທວໍ, ວິປ຺ປສນ຺ເນນ ເຈຕສາ;

ທກ຺ຂິເຓຍ຺ຍສ຺ສ ວີຣສ຺ສ, ພິຊມິລ຺ຊມທາສຫໍ.

‘‘ອິມສ຺ມິເຍວ ກປ຺ປມ຺ຫິ, ຍໍ ມິລ຺ຊມທທຶ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕຶ ນາກິຊານາມິ, ພິຊມິລ຺ຊສ຺ສິທໍ ຜລໍ.

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ.

ອຣຫາ ປນ ຫຸຕ຺ວາ ອຕ຺ເລສໍ ໂສສານິກກິກ຺ຂູນໍ ເມຕ຺ຕາກາວນາວິຘິ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ ‘‘ຍຖາປີ ເອກປ຺ຸຕ຺ຕສ຺ມິ’’ນ຺ຕິ ຄາຖໍ ອກາສິ.

໒໒. ຕຕ຺ຖ ຍຖາຕິ ໂອປມ຺ມຕ຺ເຖ ນິປາໂຕ. ເອກປ຺ຸຕ຺ຕສ຺ມິນ຺ຕິ ປ຺ຸນາຕິ ຈ ກຸລວໍສໍ ຕາຍຕິ ຈາຕິ ປ຺ຸຕ຺ໂຕ, ອຕ຺ຣຊາທິເກໂທ ປ຺ຸຕ຺ໂຕ. ເອໂກ ປ຺ຸຕ຺ໂຕ ເອກປ຺ຸຕ຺ໂຕ, ຕສ຺ມິ ເອກປ຺ຸຕ຺ຕສ຺ມິ. ວິສເຍ ເຈຕໍ ກຸມ຺ມວຈນໍ. ປິຍສ຺ມິນ຺ຕິ ປິຍາຍິຕພ຺ພຕາຍ ເຈວ ເອກປ຺ຸຕ຺ຕ ຕາຍ ຈ ຣູປສີລາຈາຣາທີຫິ ຈ ເປມກຣຕຊ຺ຖານກູເຕ. ກຸສລີຕິ ກຸສລໍ ວຸຈ຺ຈຕິ ເຂມໍ ໂສຕ຺ຖີກາໂວ, ຕໍ ລກິຕພ຺ພໍ ເອຕສ຺ສ ອຕ຺ຖີຕິ ກຸສລີ, ສຕ຺ຕານໍ ຫິເຕສີ ເມຕ຺ຕຊ຺ຊາສໂຍ. ສພ຺ເພສຸ ປາເຕສູຕິ ສພ຺ເພສຸ ສຕ຺ເຕສຸ. ສພ຺ພຕ຺ຖາຕິ ສພ຺ພາສຸ ທິສາສຸ ສພ຺ເພສຸ ວາ ກວາທິສຸ, ສພ຺ພາສຸ ວາ ອວຕ຺ຖາສຸ. ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ຍຖາ ເອກປ຺ຸຕ຺ຕເກ ປິເຍ ມນາເປ ມາຕາປິຕາ ກຸສລີ ເອການ຺ຕຫິເຕສີ ກເວຍ຺ຍ, ເອວໍ ປຸຣຕ຺ຖິມາທິເກທາສຸ ສພ຺ພາສຸ ທິສາສຸ, ກາມກວາທິເກເທສຸ ສພ຺ເພສຸ ກເວສຸ ທຫຣາທິເກທາສຸ ສພ຺ພາສຸ ອວຕ຺ຖາສຸ ຈ ຖິເຕສຸ ສພ຺ເພສຸ ສຕ຺ເຕສຸ ເອການ຺ຕຫິເຕສີຕາຍ ກຸສລີ ກເວຍ຺ຍ, ‘‘ມິຕ຺ໂຕ ອຸທາສີໂນ ປຈ຺ຈຕ຺ຖິໂກ’’ຕິ ສີມໍ ອກຕ຺ວາ ສີມາສມ຺ເກທວເສນ ສພ຺ພຕ຺ຖ ເອກຣສໍ ເມຕ຺ຕໍ ກາເວຍ຺ຍາຕິ. ອິມໍ ປນ ຄາຖໍ ວຕ຺ວາ ‘‘ສເຈ ຕຸມ຺ເຫ ອາຍສ຺ມນ຺ໂຕ ເອວໍ ເມຕ຺ຕາກາວນໍ ອນຸຍ຺ຸຊ຺ເຊຍ຺ຍາຖ, ເຍ ເຕ ກຄວຕາ ‘ສຸຂໍ ສຸປຕິ’ຕິອາທິນາ (ອ. ນິ. ໑໑.໑໕) ເອກາທສ ເມຕ຺ຕານິສໍສາ ວຸຕ຺ຕາ, ເອ ກໍເສນ ເຕສໍ ກາຄີໂນ ກວຖາ’’ຕິ ໂອວາທມທາສິ.

ໂສປາກຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຊ຺ຖິຕາ.

໔. ໂປສິຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ອນາສນ຺ນວຣາຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ໂປສິຍຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ໂສ ກິຣ ປ຺ຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາທິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ວິວຊ຺ຊູປນິສ຺ສຍໍ ພຫຸໍ ກຸສລໍ ອຸປຈິນິຕ຺ວາ ສຸຄຕີສຸ ເອວ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິໂຕ ທ຺ເວນວຸເຕ ກປ຺ເປ ຕິສ຺ສສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ມິຄລຸທ຺ໂທ ຫຸຕ຺ວາ ອຣຊ຺ເຍ ວິຈຣຕິ. ອຖ ກຄວາ ຕສ຺ສ ອນຸຄ຺ຄຫໍ ກາຕຸໍ ອຣຊ຺ຍໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ຈກ຺ຂຸປຖ຺ເຖ ອຕ຺ຕານໍ ທສ຺ເສສິ. ໂສ ກຄວນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ອາວຸຘໍ ນິກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ອຊ຺ຊລິໍ ປຄ຺ຄຍ຺ຫ ອຊ຺ຖາສິ. ກຄວາ ນິສີທິຕຸກາມຕໍ ທສ຺ເສສິ. ໂສ ຕາວເທວ ຕິຕມ຺ຊ຺ຖິໂຍ ຄເຫຕ຺ວາ ສເມ ກູມິກາເຄ ສກ຺ກຈ຺ຈໍ ສນ຺ຖຣິຕ຺ວາ ອທາສິ. ນິສີທິ ຕຕ຺ຖ ກຄວາ ອນຸກມ຺ປໍ ອຸປາທາຍ. ນິສິນ຺ເນ ປນ ກຄວຕິ ອນປ຺ປກໍ ປີຕິໂສມນສ຺ສໍ ປຝິສໍເວເທນ຺ໂຕ ກຄວນ຺ຕໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ສຍມ຺ປິ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິ.

ອຖ ກຄວາ ‘‘ເອຕຸຕກໍ ວຸຜຸຜຕິ ອິມສຸສ ກຸສລພີຊ’’ນ຺ຕິ ອຸຜຸຖາຍາສນາ ປກຸກາມິ. ອຈິຣປກຸກນ຺ເຕ ກຄວຕິ ຕໍ ສີໂຫ ມິຄຣາຊາ ຆາເຕສິ. ໂສ ກາລງກໂຕ ເທວໂລເກ ນິພຸພຕຸຕິ. ‘‘ໂສ ກິຣ ກຄວຕິ ອນຸປຄຈຸຉນ຺ເຕ ສີເຫນ ຆາຕິໂຕ ນິຣເຍ ນິພຸພຕຸຕິສຸສຕິ’’ຕິ ຕໍ ທິສຸວາ ກຄວາ ສຸຄຕິຍໍ ນິພຸພຕຸຕນຕຸຖໍ ກຸສລພີຊໂຣປນຕຸຖຸຍຸຈ ອຸປສງກມິ.

ໂສ ຕຕຸຖ ຍາວຕາຍຸກໍ ຄຕຸວາ ຕໂຕ ເທວໂລກໂຕ ຈວິຕຸວາ ສຸຄຕິສຸເຍວ ປຣິວຕຸເຕນ຺ໂຕ ອິມສຸມິ ພຸທຸຘຸປຸປາເທ ສາວຕຸຖິຍໍ ອຌຸຌຕຣສຸສ ມຫາວິກວສຸສ ເສຌຸຖິໂນ ປຸຕຸໂຕ ສງຄາມຊິຕຸເຖຣສຸສ ກນິຌຸຖກາຕາ ຫຸຕຸວາ ນິພຸພຕຸຕິ. ໂປໍສິໂຍຕິສຸສ ນາມໍ ອໂຫສິ. ໂສ ວຍປຸປຕຸໂຕ ທາຣປຣິຄຸຄຫໍ ກຕຸວາ ເອກໍ ປຸຕຸຕໍ ລກິຕຸວາ ອນຸຕິມກວິກຕາຍ ຆມຸມຕາຍ ໂຈທິຍມາໂນ ຊາຕິອາທີ ປຌິຈຸຈ ອຸປຸປນຸນສໍເວໂຄ ປພຸພຊິຕຸວາ ອຣຸຌໍ ປວິສິຕຸວາ ວູປກຸຖໂຄ ຫຸຕຸວາ ຈຕຸສຈຸຈກມຸມຸຖານກາວນໍ ອນຸຍຸຌຸຊນ຺ໂຕ ນຈິຣສຸເສວ ວິປສຸສນໍ ອຸສຸສຸກຸກາເປຕຸວາ ອຣຫຕຸຕໍ ປາປຸຕິ. ເຕນ ວຸຕຸຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໔.໕໖.໑-໑໔) –

‘‘ຫິມວນ຺ຕສຸສາວິທູເຣ, ລມຸພໂກ ນາມ ປພຸພໂຕ;

ຕຕຸເຖວ ຕິສຸໂສ ສມຸພຸທຸໂຘ, ອພຸໂກກາສມຸຫີ ຈງກມິ.

‘‘ມິຄລຸທຸໂທ ຕທາ ອາສິ, ອຣຸເຌ ການເນ ອຫໍ;

ທິສຸວານ ຕໍ ເທວເທວໍ, ຕິຕມຸຌຸຖິມທາສຫໍ.

‘‘ນິສີທນຕຸຖໍ ພຸທຸຘສຸສ, ທຕຸວາ ຈິຕຸຕໍ ປສາທຍິ;

ສມຸພຸທຸຘໍ ອກິວາເທຕຸວາ, ປກຸກາມິ ອຸຕຸຕຣາມຸໂຂ.

‘‘ອຈິຣໍ ຄຕມຕຸຕສຸສ, ມິຄຣາຊາ ອໂປ຺ຖຍິ;

ໂສເຫນ ໂປ຺ຖິໂຕ, ສນ຺ໂຕ ຕຕຸຖ ກາລງກໂຕ ອຫໍ.

‘‘ອາສນ຺ເນ ເມ ກຕໍ ກມຸມໍ, ພຸທຸຘເສຌຸເຖ ອນາສເວ;

ສຸມຸຕຸໂຕ ສຣເວໂຄວ, ເທວໂລກມຄຈຸຉຫໍ.

‘‘ຍູໂປ ຕຕຸຖ ສຸໂກ ອາສິ, ປຸຌຸຌກມຸມາກິນິມຸມິໂຕ;

ສຫສຸສກຕຸໂຫ ສຕເກຕຸຫຸ, ຘຊາລຸ ຫຣິຕາມໂຍ.

‘‘ປກາ ນິທຸຘາວເຕ ຕສຸສ, ສຕຣໍສີວ ອຸຄຸຄໂຕ;

ອາກິຕຸໂຕ ເທວກຌຸຌາຫີ, ອາໂມທີ ກາມກາມິຫໍ.

‘‘ເທວໂລກາ ຈວິຕຸວານ, ສຸກຸກມູເລນ ໂຈທິໂຕ;

ອາຄນ຺ຕຸວານ ມນຸສຸສຕຸຕໍ, ປຕຸໂຕມຸຫິ ອາສວກຸຂຍໍ.

‘‘ຈຕຸນຸນວຸຕິໂຕ ກປຸເປ, ນິສີທນມທາສຫໍ;

ທຸຄ຺ຄຕິ ນາກິຊານາມິ, ຕິຓມຸຜ຺ເຖ ອິທໍ ຜລໍ.

‘‘ກິເລສາ ຊາປີຕາ ມຍ໌ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ.

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ກຄວນ຺ຕໍ ວນ຺ທິຕຸ໌ ສາວຕ຺ຖິ ອາຄໂຕ ຌາຕີ ອນຸກມ຺ປາຍ ຌາຕິເຄຫໍ ອຄມາສິ. ຕຕ຺ຖ ນໍ ປຸຣາຓທຸຕິຍິກາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ອາສນທານາທີນາ ປຄຸນໍ ອຸປາສິກາ ວິຍ ວຕ຺ຕໍ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ເຖຣສ຺ສ ອຊ຺ຊາສຍໍ ອຊານນ຺ຕີ ປຈ຺ຉາ ອິຕ຺ຖິກຸຕ຺ຕາທີ ຫີ ປໂລເກຕຸກາມາ ອໂຫສິ ฯ ເຖໂຣ ‘‘ອໂຫ ອນ຺ຘພາລາ ມາທິເສປີ ນາມ ເອວໍ ປຝິປຊ຺ຊຕີ’’ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ກິຌ຺ຈິ ອວຕ຺ວາ ອຸຜ຺ຖາຍາສນາ ອຣຌ຺ຌເມວ ຄໂຕ. ຕໍ ອາຣຌ຺ຌກາ ກິກ຺ຂູ ‘‘ກິໍ, ອາວຸໂສ, ອຕິລຫຸໍ, ນິວຕ຺ໂຕສີ, ຌາຕເກຫິ ນ ທິຜ຺ໂຖສີ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິໍສຸ. ເຖໂຣ ຕຕ຺ຖ ປວຕ຺ຕິໍ ອາຈິກ຺ຂນ຺ໂຕ ‘‘ອນາສນ຺ນວຣາ ເອຕາ’’ຕິ ຄາຖໍ ອການາສິ.

໒໔. ຕຕ຺ຖ ອນາສນ຺ນວຣາຕິ ເອຕາ ອິຕ຺ຖິໂຍ ນ ອາສນ຺ນາ ອນຸປຄຕາ, ທູເຣ ເອວ ວາ ຖິຕາ ຫຸຕ຺ວາ ວຣາ ປຸຣິສສ຺ສ ເສຜ຺ຖາ ຫິຕາວຫາ, ຕຌ຺ຈ ໂຂ ນິຈ຺ຈເມວ ສພ຺ພກາລເມວ, ນ ຣຕ຺ຕິເມວ, ນ ທິວາປີ, ນ ຣໂຫເວລາຍປີ. ວິຊານຕາຕິ ວິຊານນ຺ເຕນ. ‘‘ອນາສນ຺ນປຣາ’’ຕິປີ ປາລຸອິ, ໂສ ເອວຕ຺ໂຖ. ອຍຌ຺ເຫຕ຺ຖ ອທິປ຺ປາໂຍ – ຈຕ຺ຫຫຕ຺ຖິອສ຺ສມຫິໍສສິຫພ຺ຍຄ຺ພຍກ຺ຂຣກ຺ຂສປິສາຈາປີ ມນຸສ຺ສານໍ ອນຸປສງ຺ກມນ຺ໂຕ ວຣາ ເສຜ຺ຖາ, ນ ອນຕ຺ຖາວຫາ, ເຕ ປນ ອຸປສງ຺ກມນ຺ຕາ ທິຜ຺ຖຘມ຺ມິກໍເຍວ ອນຕ຺ຖໍ ກເຣຍ຺ຍຸໍ. ອິຕ຺ຖິໂຍ ປນ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ທິຜ຺ຖຘມ຺ມິກໍ ສມ຺ປຣາຍິກໍ ວິໂມກ຺ຂນິສ຺ສິຕມ຺ປີ ອຕ຺ຖໍ ວິນາເສຕ຺ວາ ມຫນ຺ຕໍ ອນຕ຺ຖໍ ອາປາເທນ຺ຕິ, ຕສ຺ມາ ອນາສນ຺ນວຣາ ເອຕາ ນິຈ຺ຈເມວ ວິຊານຕາຕິ. ອິທານິ ຕມຕ຺ຖໍ ອຕ຺ຕູປນາຍິກໍ ກຕ຺ວາ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ ‘‘ຄາມາ’’ຕິອາທິມາຫ. ຕຕ຺ຖ ຄາມາຕິ ຄາມໍ. ອຸປໂຍຄຕ຺ເຖ ຫິ ເອຕໍ ນິສ຺ສກ຺ກວຈນໍ. ອຣຌ຺ຌມາຄມ຺ມາຕິ ອຣຌ຺ໂຌ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ. ມ-ກາໂຣ ປທສນ຺ຘິກໂຣ, ນິສ຺ສກ຺ເກ ເຈຕໍ ອຸປໂຍຄວຈນໍ. ຕໂຕຕິ ມຌ຺ຈກໂຕ. ອນາມນ຺ເຕຕ຺ວາຕິ ອນາລປິຕ຺ວາ ປຸຣາຓທຸຕິຍິກໍ ‘‘ອປ຺ປມຕ຺ຕາ ໂຫຫີ’’ຕິ ເອຕ຺ຕກມ຺ປີ ອວຕ຺ວາ. ໂປ຺ສິໂຍຕິ ອຕ຺ຕານເມວ ປຣໍ ວິຍ ວທຕິ. ເຍ ປນ ‘‘ປກ຺ກາມິ’’ນ຺ຕິ ປຄນ຺ຕິ, ເຕສໍ ອຫໍ ໂປ຺ສິໂຍ ປກ຺ກາມິນ຺ຕິ ໂຍຊນາ. ເຍ ປນ ‘‘ສາ ອິຕ຺ຖີ ເຖຣໍ ໝຣໍ ອຸປຄຕໍ ໂກເຊຕ຺ວາ ປໂລເກຕຸກາມາ ຊາຕາ, ຕໍ ທິສ຺ວາ ເຖໂຣ ຕາວເທວ ເຄຫໂຕ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ວິຫາຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ວສນຜ຺ຖາເນ ມຌ຺ຈເກ ນິສີທິ. ສາປີ ໂຂ ອິຕ຺ຖີ ປຈ຺ຉາກຕ຺ຕໍ ອລງ຺ກຕປຝິຍຕ຺ຕາ ວິຫາເຣ ເຖຣສ຺ສ ວສນຜ຺ຖານໍ ອຸປສງ຺ກມິ. ຕໍ ທິສ຺ວາ ເຖໂຣ ກິຌ຺ຈິ ອວຕ຺ວາ ອຸຜ຺ຖາຍ ທິວາຜ຺ຖານເມວ ຄໂຕ’’ຕິ ວທນ຺ຕິ, ເຕສໍ ‘‘ຄາມາ ອຣຌ຺ຌມາຄມ຺ມາ’’ຕິ ຄາຖາປທສ຺ສ ອຕ຺ໂຖ ຍຖາຣຸຕວເສເນວ ນິຍ຺ຍຕິ. ວິຫາໂຣ ຫິ ອິຘ ‘‘ອຣຌ຺ຌ’’ນ຺ຕິ ອຘິປ຺ເປໂຕ.

ໂປ຺ສິຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຓນາ ນິຜ຺ຖິຕາ.

໔. ສາມຌ຺ຌການິຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຓນາ

ສຸຂໍສຸຂຕ຺ໂຖຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ສາມຌ຺ຌການິຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ໂສ ກິຣ ປຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາຘິກາໂຣ ຫຸຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກເວ ກຸສລໍ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ອິໂຕ ເອກນວຸເຕ ກປ຺ເປ ວິປ຺ສ຺ສິສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ມນຸສ຺ສໂຍນິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ ວິປ຺ສ຺ສິໍ ກຄວນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ເອກໍ ມຌ຺ຈໍ ອທາສິ. ໂສ ເຕນ ປຸຌ຺ຌກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ອຌ຺ຌຕຣສ຺ສ ປຣິພ຺ພາຊກສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ. ສາມຌ຺ຌການີຕິສ຺ສ ນາມໍ ອໂຫສິ. ໂສ ວິຌ຺ຌຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ສຕ຺ຖຸ ຍມກ ປາຝິຫາຣິຍໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ສາສເນ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຈຣິຍານຸກູລໍ ກມ຺ມຜ຺ຖານໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຊານໍ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕ຺ວາ ຊານໍ ປາທກໍ ກຕ຺ວາ ວິປ຺ສ຺ສນໍ ວຑ຺ເຒຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໑.໒໗.໒໐-໒໒) –

‘‘ວິປ຺ສ຺ສິໂນ ກຄວໂຕ, ໂລກເຊຜ຺ຖສ຺ສ ຕາທິໂນ;

ເອກໍ ມຌ຺ຈໍ ມຍາ ທິນ຺ນໍ, ປສນ຺ເນນ ສປາຓິນາ.

‘‘ຫຕ຺ຖິຍານໍ ອສ຺ສຍານໍ, ທິພ຺ພຍານໍ ສມຊ຺ຊຄໍ;

ເຕນ ມຎ຺ຈກ ທາເນນ, ປຕ຺ໂຕມ຺ຫິ ອາສວກ຺ຂຍໍຯ

''ເອກນວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ມຎ຺ຈມທາສິ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕຶ ນາຠິຊານາມິ, ມຎ຺ຈທານສ຺ສິທໍ ຜລໍຯ

''ກິເລສາ ຌາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ''ນ຺ຕິຯ

ເຖຣສ຺ສ ປນ ຄິຫິສຫາຍໂກ ກາຕິຍາໂນ ນາມ ປຣິພ຺ພາຊໂກ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາທໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ຕິຕ຺ຖິຍານໍ ຫຕລາຠສກ຺ກາຣຕາຍ ຆາສຈ຺ຉາທນມຕ຺ຕມ຺ປິ ອລຠນ຺ໂຕ ອາຊີວກາປກໂຕ ເຖຣໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ''ຕຸມ຺ເຫ ສາກິຍປຸຕ຺ຕິຍາ ນາມ ມຫາລາຠຄ຺ຄຍສຄ຺ຄປ຺ປຕ຺ຕາ ສຸເຂນ ຊີວຖ, ມຍໍ ປນ ທຸກ຺ຂິຕາ ກິຈ຺ຉຊີວິກາ, ກຖໍ ນຸ ໂຂ ປຏິປຊ຺ຊມານສ຺ສ ທິຏ຺ຐຘມ຺ມິກຎ຺ເຈວ ສມ຺ປຣາຍິກຎ຺ຈ ສຸຂໍ ສມ຺ປຊ຺ຊຕີ''ຕິ ປຸຈ຺ຉິຯ ອຖສ຺ສ ເຖໂຣ ''ນິປ຺ປຣິຍາຍໂຕ ສຸຂໍ ນາມ ໂລກຸຕ຺ຕຣສຸຂເມວ, ຕຎ຺ຈ ຕທນຸຣູປໍ ປຏິປຕ຺ຕຶ ປຏິປຊ຺ຊນ຺ຕສ຺ເສວາ''ຕິ ອຕ຺ຕນາ ຕສ຺ສ ອຘິຄຕຠາວໍ ປຣິຍາເຍນ ວິຠາເວນ຺ໂຕ ''ສຸຂໍ ສຸຂຕ຺ໂຖ ລຠເຕ ຕທາຈຣ''ນ຺ຕິ ຄາຖໍ ອຠາສິຯ

໓໕ຯ ຕຕ຺ຖ ສຸຂນ຺ຕິ ນິຣາມິສໍ ສຸຂໍ ອິຘາຘິປ຺ເປຕໍຯ ຕຎ຺ຈ ຜລສມາປຕ຺ຕິ ເຈວ ນິພ຺ພານຎ຺ຈຯ ຕຖາ ຫິ ''ອຍໍ ສມາຘິ ປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ນສຸໂຂ ເຈວ ອາຍຕິຎ຺ຈ ສຸຂວິປາໂກ'' (ທີຯ ນິຯ ໓ຯ໓໕໕; ອຯ ນິຯ ໕ຯ໒໗; ວິຠຯ ໘໐໕) ''ນິພ຺ພານໍ ປຣມໍ ສຸຂ''ນ຺ຕິ (ສຯ ປຯ ໒໐໓-໒໐໕) ຈ ວຸຕ຺ຕໍຯ ສຸຂຕ຺ໂຖຕິ ສຸຂປ຺ປໂຍຊໂນ, ຍຖາວຸຕ຺ເຕນ ສຸເຂນ ອຕ຺ຖິໂກຯ ລຠເຕຕິ ປາປຸຓາຕິ, ອຕ຺ຖິກສ຺ເສເວທໍ ສຸຂໍ, ນ ອິຕຣສ຺ສຯ ໂກ ປນ ອຕ຺ຖິໂກຕິ ອາຫ ''ຕທາຈຣ''ນ຺ຕິ ຕທຕ຺ຖໍ ອາຈຣນ຺ໂຕ, ຍາຍ ປຏິປຕ຺ຕິຍາ ຕໍ ປຏິປຕ຺ຕຶ ປຏິປຊ຺ຊນ຺ໂຕຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ນ ເກວລໍ ຕທາຈຣໍ ສຸຂເມວ ລຠເຕ, ອຖ ໂຂ ກິຕ຺ຕິຎ຺ຈ ປປ຺ໂປຕິ ''ອິຕິປິ ສີລວາ ສຸປຣິສຸທ຺ຘກາຍວຈີກມ຺ມນ຺ໂຕ ສຸປຣິສຸທ຺ຘາຊີໂວ ຌາຍີ ຌານຍຸຕ຺ໂຕ''ຕິອາທິນາ ກິຕ຺ຕຶ ປຣມ຺ມຸຂາ ປຕ຺ຖຏຍສຕໍ ປາປຸຓາຕິຯ ຍສສ຺ສ ວຓ຺ຓິຕິຕິ ສມ຺ມຸເຂ ຄຸຓາຠິຕ຺ຖວສງ຺ຂາໂຕ ປຣິວາຣສມ຺ປທາສງ຺ຂາໂຕ ຈ ຍໂສ ອສ຺ສ ປຣິວຑ຺ຒຕິຯ ອິທານິ ''ຕທາຈຣ''ນ຺ຕິ ສາມຎ຺ຎໂຕ ວຸຕ຺ຕມຕ຺ຖໍ ສຣູປໂຕ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ – 'ໂຍ ອຣິຍມຏ຺ຐງ຺ຄິກມຎ຺ຊສໍ ອຸຊຸໍ, ກາເວຕິ ມຄ຺ຄໍ ອມຕສ຺ສ ປຕ຺ຕິຍາ''ຕິ ອາຫຯ ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ ໂຍ ປຸຄ຺ຄໂລ ກິເລເສຫິ ອາຣກຕ຺ຕາ ປຣິສຸທ຺ຘຏ຺ເຐນ ປຏິປຊ຺ຊນ຺ຕານໍ ອຣິຍຠາວກຣຓຏ຺ເຐນ ອຣິຍໍ, ສມ຺ມາທິຏ຺ຐິອາທິອຏ຺ຐງ຺ຄສມຸທາຍຕາຍ ອຏ຺ຐງ຺ຄິກໍ, ອນ຺ຕທ຺ວຍຣຫິຕມຌ຺ຌິມປຏິປຕ຺ຕິຠາວໂຕ ອກຸຏິລຏ຺ເຐນ ອຎ຺ຊສໍ, ກາຍວງ຺ກາທິປ຺ປຫານໂຕ ອຸຊຸໍ, ນິພ຺ພານຕ຺ຖິເກຫິ ມຄ຺ຄນີຍຏ຺ເຐນ ກິເລເສ ມາເຣນ຺ໂຕ ຄມນຏ຺ເຐນ ຈ ''ມຄ຺ຄ''ນ຺ຕິ ລທ຺ຘນາມໍ ທຸກ຺ຂນິໂຣຘຄາມິນິປຏິປທໍ ອມຕສ຺ສ ອສງ຺ຂຕາຍ ຘາຕຸຍາ ປຕ຺ຕິຍາ ອຘິຄມາຍ ກາເວຕິ ອຕ຺ຕໂນ ສນ຺ຕາເນ ອຸປ຺ປາເທຕິ ວຑ຺ເຒຕິ ຈ, ໂສ ນິປ຺ປຣິຍາເຍນ ''ສຸຂຕ຺ໂຖ ຕທາຈຣ''ນ຺ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ, ຕສ຺ມາ ຍຖາວຸຕ຺ຕໍ ສຸຂໍ ລຠຕີຕິຯ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ປຣິພ຺ພາຊໂກ ປສນ຺ນມານໂສ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ສມ຺ມາ ປຏິປຊ຺ຊນ຺ໂຕ ນຈິຣສ຺ເສວ ວິປສ຺ສນໍ ວຑ຺ເຒຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິຯ ອິທເມວ ເຖຣສ຺ສ ອຎ຺ຎາພ຺ຍາກຣຓໍ ອໂຫສິຯ

ສາມຎ຺ຎການິຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາຯ

໖ຯ ກຸມາປຸຕ຺ຕຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ສາຘຸສຸຕນ຺ຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ກຸມາປຸຕ຺ຕຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ໂສ ກິຣ ປຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາຘິກາໂຣ ອິໂຕ ເອກນວຸເຕ ກປ຺ເປ ອຊິນຈມ຺ມວສໂນ ຕາປໂສ ຫຸຕ຺ວາ ພນ຺ຘຸມຕີນຄເຣ ຣາຊຸຍ຺ຍາເນ ວສນ຺ໂຕ ວິປສ຺ສິໍ ຠຄວນ຺ຕໍ ປສ຺ສິຕ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ປາທພ຺ຠຎ຺ຊນເຕລໍ ອທາສິຯ ໂສ ເຕນ ປຸຎ຺ຎກມ຺ເມນ ເທວໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕຯ ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ສຸຄຕີສ຺ເຍວ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ອວນ຺ຕິຣຏ຺ເຐ ເວຬຸກຓ຺ຏກນຄເຣ ຄຫປຕິກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕຯ ''ນນ຺ໂທ''ຕິສ຺ສ ນາມໍ ອກໍສຸຯ ມາຕາ ປນສ຺ສ ກຸມາ ນາມ, ເຕນ ກຸມາປຸຕ຺ໂຕຕິ ປຎ຺ຎາຍິຕ຺ຖຯ ໂສ ອາຍສ຺ມໂຕ ສາຣິປຸຕ຺ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ຘມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ລທ຺ຘປ຺ປສາໂທ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ກຕປຸພ຺ພກິຈ຺ໂຈ ປຣິຍນ຺ຕປພ຺ພຕປສ຺ເສ ສມຓຘມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ວິເສສໍ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ຠຄວນ຺ຕໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຘມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ກມ຺ມຏ຺ຐານໍ ໂສເຘຕ຺ວາ ສປ຺ປາຍຏ຺ຐາເນ ວສນ຺ໂຕ ວິປສ຺ສນໍ ວຑ຺ເຒຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ສຈ຺ຉາກາສິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໒ຯ໕໓ຯ໒໒-໓໐) –

‘‘ນຄເຣ ພນ຺ຮຸມຕິຍາ, ຣາຊຸຍ຺ຍາເນ ວສາມຫໍ;

ຈມ຺ມວາສີ ຕທາ ອາສີ, ກມຕ຺ຫລຸຂໂຣ ອຫໍ෴

‘‘ອຫ຺ທສໍ ວິມລໍ ພຸທ຺ຮໍ, ສຍມ຺ກູໍ ອປຣາຊິຕໍ;

ປຊານໍ ປທິຕຕ຺ຕໍ ຕໍ, ຊາຍີ ຊານຣຕໍ ວສີ෴

‘‘ສພ຺ພກາມສມິທ຺ຮຸຈ, ໂອຫຕິຕ຺ວາມນາສວໍ;

ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນສຸມໂນ, ອພ຺ກາຍ຺ຊນມຫາສທຸ໌෴

‘‘ເອກນວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ອພ຺ກາຍ຺ຊນມຫາສຫໍ;

ທຸຄ຺ຄຕິ ນາກິຊານາມິ, ອພ຺ກາຍ຺ຊນສຸສິທໍ ຜລໍ෴

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຮສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ෴

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ອຣຸເລ ກາຍທລຸທິພຫຸເລ ກິກ຺ຂູ, ທິສ຺ວາ ເຕ ໂອວທນ຺ໂຕ ສາສນສ຺ສ ນິຍ຺ຍານິກກາວໍ ປກາເສນ຺ໂຕ ‘‘ສາຮຸ ສຸຕໍ ສາຮຸ ຈຣິຕກ’’ນ຺ຕິ ຄາຖໍ ອກາສິ෴

໓໖෴ ຕຕ຺ຖ ສາຮູຕິ ສຸນ຺ທຣໍ෴ ສຸຕນ຺ຕິ ສວນໍ෴ ຕລຸຈ ໂຂ ວິວຍ຺ຍູປນິສ຺ສິຕໍ ວິເສສໂຕ ອປ຺ປິຈ຺ຉຕາທິປຟິສໍຍຸຕ຺ຕໍ ທສກຖາວຕ຺ຖຸສວນໍ ອິຊາຊິປ຺ເປຕໍ෴ ສາຮຸ ຈຣິຕກນ຺ຕິ ຕເທວ ອປ຺ປິຈ຺ຉຕາທິຈຣິຕໍ ຈິຕ຺ຕໍ, ສາຮຸຈຣິຕເມວ ທິ ‘‘ຈຣິຕກ’’ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ෴ ປທທ຺ວເຍນາປິ ພາຫຸສຈ຺ຈໍ ຕທນຸຮູປໍ ປຟິປຕ຺ຕິລຸຈ ‘‘ສຸນ຺ທຣ’’ນ຺ຕິ ທສ຺ເສຕິ෴ ສທາຕິ ສພ຺ພກາເລ ນວກມຊ຺ຊິມເຖຣກາເລ, ສພ຺ເພສຸ ວາ ອິຣິຍາປຖກ຺ຂເຕສຸ෴ ອນິເກຕວິຫາໂຣຕິ ກິເລສານໍ ນິວາສນຍ຺ຖານຍ຺ເຖນ ປລຸຈກາມຄຸຕາ ນິເກຕາ ນາມ, ໂລກິຍາ ວາ ຉລຸອາຣມ຺ມຕຊມ຺ມາ෴ ຍຖາທ – ‘‘ຣູປນິມິຕ຺ຕນິເກຕວິສາຣວິນິພນ຺ຊາ ໂຂ, ຄຫປຕິ, ‘ນິເກຕສາຣີ’ຕິ ວຸຈ຺ຈຕີ’’ຕິອາທິ (ສໍ෴ ນິ෴ ໓෴໓)෴ ເຕສໍ ນິເກຕານໍ ປຫານຕ຺ຖາຍ ປຟິປທາ ອນິເກຕວິຫາໂຣ෴ ອຕ຺ຖປຸຈ຺ຉນນ຺ຕິ ຕໍ ອາຊານິຕ຺ການສ຺ສ ກລຸຍານມິຕ຺ຕໍ ອຸປສງກມິຕ຺ວາ ທິຍ຺ຖຊມ຺ມິກສມ຺ປຣາຍິກປຣມຕ຺ຖປເກທສ຺ສ ປຸຈ຺ຉນໍ, ກຸສລາທິເກທສ຺ສ ວາ ອຕ຺ຖສ຺ສ ສກາວຊມ຺ມສ຺ສ ‘‘ກິ, ກນ຺ເຕ, ກຸສລໍ, ກິ ອກຸສລໍ, ກິ ສາວຊ຺ຊໍ, ກິ ອນວຊ຺ຊ’’ນ຺ຕິອາທິນາ (ມ෴ ນິ෴ ໓෴໒໙໖) ປຸຈ຺ຉນໍ ອຕ຺ຖປຸຈ຺ຉນໍ෴ ປທກ຺ຂິຕາກມ຺ມນ຺ຕິ ຕໍ ປນ ປຸຈ຺ຈິຕ຺ວາ ປທກ຺ຂິຕຄ຺ຄາທີກາເວນ ຕສ຺ສ ໂອວາເທ ອຊິຍ຺ຖານໍ ສມ຺ມາປຟິປຕ຺ຕິ෴ ອິຊາປີ ‘‘ສາຮູ’’ຕິ ປທໍ ອາເນຕ຺ວາ ໂຍເຊຕພ຺ພໍ෴ ເອຕໍ ສາມລຸລນ຺ຕິ ‘‘ສາຮຸ ສຸຕ’’ນ຺ຕິອາທິນາ ວຸຕ຺ຕໍ ຍໍ ສຸຕໍ, ຍລຸຈ ຈຣິຕໍ, ໂຍ ຈ ອນິເກຕວິຫາໂຣ , ຍລຸຈ ອຕ຺ຖປຸຈ຺ຉນໍ, ຍລຸຈ ປທກ຺ຂິຕາກມ຺ມໍ, ເອຕໍ ສາມລຸລໍ ເອໂສ ສມຕກາໂວ෴ ຍສ຺ມາ ອິມາຍ ເອວ ປຟິປທາຍ ສມຕກາໂວ, ນ ອລຸລຖາ, ຕສ຺ມາ ‘‘ສາມລຸລ’’ນ຺ຕິ ນິປ຺ປຣິຍາຍໂຕ ມຄ຺ຄຜລສ຺ສ ອຊິວຈນໍ෴ ຕສ຺ສ ວາ ປນ ອຍໍ ອປ຺ຕກາປຟິປທາ, ຕໍ ປເນຕໍ ສາມລຸລໍ ຍາທິສສ຺ສ ສມ຺ກວາຕິ, ຕໍ ທສ຺ເສຕຸໍ ‘‘ອກິລຸຈນສ຺ສາ’’ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ෴ ອປຣິຄ຺ຄາຫກສ຺ສ, ເຂຕ຺ຕວຕ຺ຖູທີຣລຸລສ຺ວຕ຺ຕາທາສິທາສາທີປຣິຄ຺ຄຫປຟິຄ຺ຄຫາຕຣທິຕສ຺ສາຕິ ອຕ຺ໂຖ෴

ກຸມາປຸຕ຺ຕຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຍ຺ຖິຕາ෴

໓෴ ກຸມາປຸຕ຺ຕສຫາຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ນານາຊນປທໍຍນ຺ຕີຕີ ອາຍສ຺ມໂຕ ກຸມາປຸຕ຺ຕສຫາຍຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ෴ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ໂສ ກິຣ ປຸຣິມພຸທ຺ເຮສຸ ກຕາຊິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ວິວຍ຺ຍູປນິສ຺ສຍໍ ກຸສລໍ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ອິໂຕ ຈຕຸນວຸເຕ ກປ຺ເປ ສິທ຺ຮຕ຺ຖສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເທ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິລຸລຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ອຣລຸລໍ ປວິສິຕ຺ວາ ພທຸໍ ຣຸກ຺ຂທຕ຺ທໍ ລິນ຺ທິຕ຺ວາ ກຕ຺ຕຣຍ຺ຖິ ກຕ຺ວາ ສງຆສ຺ສ ອທາສິ෴ ອລຸລລຸຈ

ຍຖາວິກາວໍ ປຸ໌ລ຺ລໍ ກຕ຺ວາ ເທເວສຸ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຕໂຕ ປຏ຺ຖາຍ ສຸຄຕິສຸເຍວ ປຣິວຕ຺ເຕນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຸປ຺ປາເທ ເວລຸອຸກ ຕ຺ຍການຄເຣ ອິທ຺ເຂ ກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ។ ສຸທນ຺ໂຕຕິສ຺ສ ນາມໍ ອໂທສິ។ ‘‘ວາສຸໂລ’’ຕິ ເກຈິ ວທນ຺ຕິ។ ໂສ ກຸມາປຸຕ຺ຕສ຺ສ ປີຍສຫາໂຍ ຫຸຕ຺ວາ ວິຈຣນ຺ໂຕ ‘‘ກຸມາປຸຕ຺ໂຕ ປພ຺ພຊິໂຕ’’ຕິ ສຸຕ຺ວາ ‘‘ນ ຫິ ນູນ ໂສ ໂອຣໂກ ຜມ຺ມວິນໂຍ, ຍຕ຺ຖ ກຸມາປຸຕ຺ໂຕ ປພ຺ພຊິໂຕ’’ຕິ ຕທນຸພນ຺ເຜນ ສຍມ຺ປິ ປພ຺ພຊິຕຸກາໂມ ຫຸຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກໍ ອຸປສງ຺ກມິ។ ຕສ຺ສ ສຕ຺ຖາ ຜມ຺ມໍ ເທເສສິ។ ໂສ ກິຍ຺ໂຍໂສມຕ຺ ຕາຍ ປພ຺ພຊ຺ຊາຍ ສຄ຺ຊາຕຉນ຺ໂທ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ກຸມາປຸຕ຺ເຕເນວ ສທ຺ຜິ ປຣິຍນ຺ຕປພ຺ພເຕ ກາວນານຸຍຸຕ຺ໂຕ ວິຫຣຕິ។ ເຕນ ຈ ສມເຍນ ສມ຺ພຫຸລາ ກິກ຺ຂູ ນານາຊນປເທສຸ ຊນປທຈາຣິກໍ ຈຣນ຺ຕາປິ ຄຈ຺ຉນ຺ຕາປິ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕາປິ ຕໍ ຖານໍ ອຸປຄຈ຺ຉນ຺ຕິ។ ເຕນ ຕຕ຺ຖ ໂກລາຫລໍ ໂຫຕິ។ ຕໍ ທິສ຺ວາ ສຸທນ຺ຕຕ຺ເຖໂຣ ‘‘ອິເມ ກິກ຺ຂູ ນິຍ຺ຍານິກສາສເນ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຊນປທວິຕກ຺ກໍ ອນຸວຕ຺ເຕນ຺ຕາ ຈິຕ຺ຕສມາຜິ ວິຣາເຜນ຺ຕີ’’ຕິ ສໍເວຄຊາໂຕ ຕເຜວ ສໍເວຄໍ ອຕ຺ຕໂນ ຈິຕ຺ຕທມນສ຺ສ ອງ຺ກຸສໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ‘‘ນານາຊນປທໍ ຍນ຺ຕີ’’ຕິ ຄາຖໍ ອກາສິ។

ຜິກ຺។ ຕຕ຺ຖ ນານາຊນປທນ຺ຕິ ວິສໍ ວິສໍ ນານາວິຜໍ ຊນປທໍ, ກາສິໂກສລາທິອເນກຣຏ຺ຖນ຺ຕີ ອຕ຺ໂຖ។ ຍນ຺ຕີຕິ ຄຈ຺ຉນ຺ຕີ។ ວິຈຣນ຺ຕາຕິ ‘‘ອສຸໂກ ຊນປໂທ ສຸກິກ຺ໂຂ ສຸລກປິຕ຺ໂຫ, ອສຸໂກ ເຂໂມ ອໂຣໂຄ’’ຕິອາທິວິຕກ຺ກວເສນ ຊນປທຈາຣິກໍ ຈຣນ຺ຕາ។ ອສຄ຺ຄຕາຕິ ຕສ຺ເສວ ຊນປທວິຕກ຺ກສ຺ສ ອປ຺ປຫີນຕາຍ ຈິຕ຺ເຕນ ອສໍຍຕາ។ ສມາຜິຄ຺ຈ ວິຣາເຜນ຺ຕີຕີ ສພ຺ພສ຺ສປິ ອຸຕ຺ຕຣິມນຸສ຺ສຜມ຺ມສ຺ສ ມູລກູຕໍ ອຸປຈາຣປ຺ປນາເກທໍ ສມາຜິຄ຺ຈ ນາມ ວິຣາເຜນ຺ຕີ ។ ຈ-ສທ຺ໂທ ສມ຺ກາວເນ។ ເທສນ຺ຕຣຈຣເຕນ ຊາຍິຕຸໍ ໂອກາສາກາເວນ ອນຜິຄຕໍ ສມາຜິ ນາຜິຄຈ຺ຉນ຺ຕາ, ອຜິຄຕຄ຺ຈ ວສີກາວານາປາທເນນ ຊີຣນ຺ຕາ ວິຣາເຜນ຺ຕີ ນາມ។ ກິສ຺ສ ຣຏ຺ຖຈຣິຍາ ກຣິສ຺ສຕີຕິ ສູຕິ ນິປາຕມຕ຺ຕໍ។ ‘‘ເອວໍກູຕານໍ ຣຏ຺ຖຈຣິຍາ ຊນປທຈາຣິກາ ກີ ກຣິສ຺ສຕິ, ກີ ນາມ ອຕ຺ຖໍ ສາເຜສ຺ສຕິ, ນິຣຕ຺ຖກາວາ’’ຕິ ຄຣໜນ຺ໂຕ ວທຕິ។ ຕສ຺ມາຕິ ຍສ຺ມາ ອີທິສີ ເທສນ຺ຕຣຈຣິຍາ ກິກ຺ຂຸສ຺ສ ນ ອຕ຺ຖາວ ຫາ, ອປີ ຈ ໂຂ ອນຕ຺ຖາວຫາ ສມ຺ປຕ຺ຕີນໍ ວິຣາຜນໂຕ, ຕສ຺ມາ។ ວິເນຍ຺ຍ ສາຣມ຺ກນ຺ຕີ ວສນປເທເສ ອຣຕິວເສນ ອຸປ຺ປນ຺ນໍ ສາຣມ຺ກໍ ຈິຕ຺ຕສໍກິເລສໍ ຕທນຸຣູເປນ ປຜິສງ຺ຂາເນນ ວິເນຕ຺ວາ ວູປສເມຕ຺ວາ។ ຊາເຍຍ຺ຍາຕິ ອາຣມ຺ມຕູປນິຊ຺ຊາເນນ ລກ຺ຂຕູປນິຊ຺ຊາເນນ ຈາຕິ ທຸວິເຜນປິ ຊາເນນ ຊາເຍຍ຺ຍ។ ອປຸຣກ຺ຂໂຕຕິ ມິຈ຺ຉາວິຕກ຺ເກຫີ ຕຕ຺ຫາທິທີ ວາ ນ ປຸຣກ຺ຂໂຕຕີ ເຕສໍ ວສໍ ອນຸປຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ກມ຺ມຏ຺ຖານເມວ ມນສິ ກເຣຍ຺ຍາຕີ ອຕ຺ໂຖ។ ເອວໍ ປນ ວຕ຺ວາ ເຖໂຣ ຕເຜວ ສໍເວຄໍ ອງ຺ກຸສໍ ກຕ຺ວາ ວິປສ຺ສນໍ ວຑ຺ເຎຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຕິ។ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ។ ເຖຣ ໒។໔໖។໖໖-໔໑) –

‘‘ການນໍ ວນໂມຄ຺ຄຍ຺ຫ, ເວລຸອໍ ເຉຕ຺ວານຫໍ ຕທາ;

ອາລມ຺ພນໍ ກຣິຕ຺ວານ, ສງ຺ຆສ຺ສ ອທທີ ພຫຸໍ។

‘‘ເຕນ ຈິຕ຺ຕປ຺ປສາເທນ, ສຸພ຺ພເຕ ອກິວາທິຍ;

ອາລມ຺ພທຕ຺ຫໍ ທຕ຺ວານ, ປກ຺ກາມິ ອຸຕ຺ຕຣາມຸໂຂ។

‘‘ຈຕຸນ຺ນວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ທຕ຺ໜມທທີ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕີ ນາກິຊານາມິ, ທຕ຺ຫທານສ຺ສິທໍ ຜລໍ។

‘‘ກິເລສາ ຊາປີຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຜສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ។

ຍໍ ປນຕ຺ຖໍ ອງ຺ກຸສໍ ກຕ຺ວາ ອຍໍ ເຖໂຣ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປຕ຺ໂຕ, ຕເມວຕ຺ຖໍ ໜທເຍ ຖເປຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປຕ຺ໂຕປິ ‘‘ນານາຊນປທໍ ຍນ຺ຕີ’’ຕິ ອິທເມວ ຄາຖໍ ອກາສິ។ ຕສ຺ມາ ຕເທວສ຺ສ ອຄ຺ຄາພ຺ຍາກຣຕໍ ອໂຫສີຕິ។

ກຸມາປຸຕ຺ຕສຫາຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຏ຺ຖິຕາ។

໗។ ຄວມ຺ປຕິຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ໂຍອິທ຺ນິຍາ ສຣກຸນ຺ຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ຄວມ຺ປຕິຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ។ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ໂສ ກິຣ ປຸຣິມພຸທ຺ເຣສຸ ກຕາຣິກາໂຣ ອິໂຕ ເອກ ຕຶເສ ກປ຺ເປ ສິຂີ ກຄວນ຺ຕໍ ປສ຺ສິຕ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ປຸປ຺ເຜຫີ ປູຊໍ ອກາສິ។ ໂສ ເຕນ ປຸຏ຺ຏກມ຺ເມນ ເທວໂລເກ ອຸປ຺ປນ຺ໂນ ອປຣາປຣໍ ປຸຏ຺ຏານິ ກໂຣນ຺ໂຕ ໂກຕາຄມນສ຺ສ ກຄວໂຕ ເຈຕິເຍ ຉຕ຺ຕຏ຺ຈ ເວທິກຏ຺ຈ ກາເຣສິ។ ກສ຺ສປສ຺ສ ປນ ກຄວໂຕ ກາ ເລ ອຎ຺ຎຕຣສ຺ມີ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ។ ຕສ຺ມິຏ຺ຈ ກຸເລ ພຫຸໍ ໂຄມຕ຺ຫລໍ ອໂຫສິ។ ຕໍ ໂຄປາລກາ ຣກ຺ຂນ຺ຕິ។ ອຍໍ ຕຕ຺ຖ ອນ຺ຕຣນ຺ຕຣາ ຍຸຕ຺ຕປ຺ປຍຸຕ຺ຕໍ ວິຈາເຣນ຺ໂຕ ວິຈຣຕິ។ ໂສ ເອກໍ ຂີຕາສວຕ຺ເຖຣໍ ຄາເມ ປິຕ຺ຫາຍ ຈຣິຕ຺ວາ ພຫິຄາເມ ເທວສິກໍ ເອກສ຺ມີ ປເທເສ ກຕ຺ຕກິຈ຺ຈໍ ກໂຣນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ອຍ຺ໂຍ ສູຣິຍາຕເປນ ກິລມິສ຺ສຕີ’’ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ຈຕ຺ຕາໂຣ ສິຣິສທຕ຺ເຫ ອຸສ຺ສາເປຕ຺ວາ ເຕສໍ ອຸປຣິ ສິຣິສສາຂາໂຍ ຤ເປຕ຺ວາ ສາຂາມຕ຺ຫປໍ ກຕ຺ວາ ອທາສິ។ ‘‘ມຕ຺ຫປສ຺ສ ສມີເປ ສິຣິສຣຸກ຺ຂໍ ໂຣເປສີ’’ຕິ ຈ ວທນ຺ຕິ។ ຕສ຺ສ ອນຸກມ຺ປາຍ ເທວສິກໍ ເຖໂຣ ຕຕ຺ຖ ນິສີທິ។ ໂສ ເຕນ ປຸຏ຺ຏກມ຺ເມນ ຕໂຕ ຈວິຕ຺ວາ ຈາຕຸມຫາຣາຊິເກສຸ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ។ ຕສ຺ສ ປຸຣິມກມ຺ມສໍສູຈກໍ ວິມານທ຺ວາເຣ ມຫນ຺ຕໍ ສິຣິສວນໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ ວຕ຺ຕຄນ຺ຎສມ຺ປນ຺ເນຫິ ອຎ຺ເຎຫິ ປຸປ຺ເຜຫິ ສພ຺ພກາເລ ອຸປໂສກຍມານໍ, ເຕນ ຕໍ ວິມານໍ ‘‘ເສຣິສກ’’ນ຺ຕິ ປຏ຺ຏາຍິຕ຺ຖ។ ໂສ ເທວປຸຕ຺ໂຕ ເອກໍ ພຸທ຺ຎນ຺ຕຣໍ ເທເວສຸ ຈ ມນຸສ຺ເສສຸ ຈ ສໍສຣິຕ຺ວາ ອິມສ຺ມີ ພຸທ຺ຎຸປ຺ປາເທ ຍສຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຈຕູສຸ ຄິຫິສຫາເຍສຸ ຄວມ຺ປຕິ ນາມ ຫຸຕ຺ວາ ອາຍສ຺ມໂຕ ຍສສ຺ສ ປພ຺ພຊິຕກາວໍ ສຸຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ສຫາເຍຫິ ສທ຺ຎິ ກຄວໂຕ ສນ຺ຕິກໍ ອຄມາສິ ។ ສຕ຺ຖາ ຕສ຺ສ ຎມ຺ມໍ ເທເສສິ។ ໂສ ເທສນາວສາເນ ສຫາເຍຫິ ສທ຺ຎິ ອຣຫຕ຺ເຕ ປຕິຎ຺຤າສິ។ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ។ ເຖຣ ໒។໕໓។໔໒-໔໗) –

‘‘ນິຄລຸທ຺ໂທ ປຸເຣ ອາສີ, ວິປີເນ ວິຈຣໍ ອຫໍ;

ອທ຺ທສໍ ວິຣຊໍ ພຸທ຺ຎໍ, ສພ຺ພຎມ຺ມານ ປາຣຄຸໍ។

‘‘ຕສ຺ມີ ມຫາກາຣຸຕິເກ, ສພ຺ພສຕ຺ຕຫິເຕ ຣເຕ;

ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ສຸມໂນ, ເນລປຸປ຺ຜໍ ອປູຊຍີ។

‘‘ເອກຕຶເສ ອິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ປຸປ຺ຜມກິປູຊຍີ;

ທຸຄ຺ຄຕີ ນາກິຊານາມິ, ພຸທ຺ຎປູຊາຍິທໍ ຜລໍ។

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຎສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ។

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ເຖໂຣ ວິມຸຕ຺ຕິສຸຂໍ ປຕິສໍເວເທນ຺ໂຕ ສາເກເຕ ວິຫຣຕິ ອຏ຺ຊນວເນ។ ເຕນ ຈ ສມເຍນ ກຄວາ ມຫຕາ ກິກ຺ຂຸສງ຺ເຜນ ສທ຺ຎິ ສາເກຕໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອຏ຺ຊນວເນ ວິຫາສິ។ ເສນາສນໍ ນປ຺ປໂຫສິ។ ສມ຺ພຫຸລາ ກິກ຺ຂູ ວິຫາຣສາມນ຺ຕາ ສຣກ຺ຍາ ນທິຍາ ວາລິກາປຸລຸອິເນ ສຍິສຸ។ ອຖ ອຑ຺ຒຣຕ຺ຕສມເຍ ນທິຍາ ອຸທໂກເຜ ອາຄຈ຺ຉນ຺ເຕ ສາມເຕຣາທໂຍ ອຸຈ຺ຈາສທ຺ທມ຺ຫາສທ຺ທາ ອເຫສຸໍ។ ກຄວາ ຕໍ ຏຕ຺ວາ ອາຍສ຺ມນ຺ຕໍ ຄວມ຺ປຕີ ອາຕາເປສິ – ‘‘ຄຈ຺ຉ, ຄວມ຺ປຕິ, ຊໂລຝໍ ວິກ຺ຂມ຺ເກຕ຺ວາ ກິກ຺ຂູ ນໍ ຜາສຸວິຫາຣໍ ກໂຣຫີ’’ຕິ។ ເຖໂຣ ‘‘ສາຎຸ, ກນ຺ເຕ’’ຕິ ອິທ຺ຎິພເລນ ນທີໂສຕໍ ວິກ຺ຂມ຺ກິ, ຕໍ ທູຣໂຕວ ປພ຺ພຕກູຜໍ ວິຍ ອຎ຺຤າສິ។ ຕໂຕ ປຎ຺຤າຍ ເຖຣສ຺ສ ອານຸກາໂວ ໂລເກ ປາກໂຜ ອໂຫສິ។ ອເຖກທິວສໍ ສຕ຺ຖາ ມຫຕິຍາ ເທວປຣິສາຍ ມຊ຺ເຊ ນິສີທິຕ຺ວາ ຎມ຺ມໍ ເທເສນ຺ຕໍ ເຖຣໍ ທິສ຺ວາ ໂລການຸກມ຺ປາຍ ຕສ຺ສ ຄຸຕານໍ ວິກາວນຕ຺ຖໍ ຕໍ ປສໍສນ຺ໂຕ ‘‘ໂຍ ອິທ຺ນິຍາ ສຣກຸ’’ນ຺ຕິ ຄາຖໍ ອກາສິ។

໓໘។ ຕຕ຺ຖ ອິທ຺ນິຍາຕິ ອິທ຺ຎິຎ຺຤ານິທ຺ນິຍາ។ ສຣກຸນ຺ຕິ ເອວໍນາມິກໍ ນທີ, ຍໍ ໂລເກ ‘‘ສຣກຸ’’ນ຺ຕິ ວທນ຺ຕິ។ ອຎ຺຤ເປສີຕິ ສນ຺ທິຕຸໍ ອເທນ຺ໂຕ ໂສຕໍ ນິວຕ຺ເຕຕ຺ວາ ປພ຺ພຕກູຜໍ ວິຍ ມຫນ຺ຕໍ ຊລຣາສີ ກຕ຺ວາ ຤ເປສີ។ ອສີໂຕຕິ ນສີໂຕ, ຕຕ຺ຫາທິຎ຺຤ິນິສ຺ສຍຣຫິໂຕ, ພນ຺ຎນສງ຺ຂາຕານໍ ວາ ສພ຺ພສໍໂຍຊນານໍ ສມຸຈ຺ຉິນ຺ນຕ຺ຕາ ເກນຈິປີ ພນ຺ຎເນນ ອພທ຺ໂຣ, ຕໂຕ ເອວ ເອຊານໍ ກິເລສານໍ ອກາວໂຕ ອເນໂຊ ໂສ, ຄວມ຺ປຕິ, ຕໍ ສພ຺ພສງ຺ຄາຕິຄຕໍ ຕາທິສໍ ສພ຺ເພປິ ຣາຄໂທສໂມຫມານທິຎ຺຤ິສງ຺ເຄ ອຕິກ຺ກມິຕ຺ວາ ຤ິຕຕ຺ຕາ ສພ຺ພສງ຺ຄາຕິຄຕໍ, ອເສກ຺ຂມຸນິກາວໂຕ ມຫາມຸນີ, ຕໂຕ ເອວ ການກມ຺ມກວາທິເກທສ຺ສ ສກລສ຺ສປິ ກວສ຺ສ ປາຣໍ ນິພ຺ພານໍ ຄຕຕ຺ຕາ ກວສ຺ສ ປາຣຄຸໍ។ ເທວາ ນມສ຺ສນ຺ຕີຕິ ເທວາປີ ອິມສ຺ສນ຺ຕິ, ປເຄວ ອິຕຣາ ປຊາຕິ។

ຄາຖາປຣິໂຍສາເນ ມຫາໂຕ ຊນກາຍສຸສ ສມຸມາກິສມໂຍ ອໂຫສີ. ເຖໂຣ ອລຸສໍ ພຸຍາກໂຣນຸໂຕ "ສຕຸຖາຣໍ ປູເຊສຸສາມີ"ຕິ ອິມເມວ ຄາຖໍ ອກາສີຕິ.

ຄວມຸປຕິຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຍຸຖິຕາ.

໕. ຕິສຸສຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ສຕຸຕິຍາ ວິຍ ໂອມຍຸໂຖຕິ ອາຍສຸມໂຕ ຕິສຸສຕຸເຖຣສຸສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປຸປຕິ? ອຍມຸປິ ກິຣ ປຸຣິມພຸທຸເທສຸ ກຕາທິກາໂຣ ຕຕຸຖ ຕຕຸຖ ກເວ ວິວຍຸຢູປນິສຸສຍໍ ປຸລຸສໍ ອຸປຈິນນຸໂຕ ຕິສຸສສຸສ ກຄວໂຕ ໂພທິຍາ ມູເລ ປຸຣາຕປຕຸຕານິ ນິຫຣິຕຸວາ ໂສເທສີ. ໂສ ເຕນ ປຸລຸສກມຸເມນ ເທວມນຸສຸເສສຸ ສໍສຣນຸໂຕ ອິມສຸມີ ພຸທຸຊຸປຸປາເທ ກປີລວຕຸຖຸນຄເຣ ກຄວໂຕ ປີຕຸຈຸລາປຸຕຸໂຕ ຫຸຕຸວາ ນິພຸພຕຸຕິ ຕິສຸໂສ ນາມ ນາເມນ. ໂສ ກຄວນຸຕໍ ອນຸປພຸພຊິຕຸວາ ອຸປສມຸປນຸໂນ ຫຸຕຸວາ ອຣລຸລາຍຕເນ ວິຫຣນຸໂຕ ຊາຕິ ປຝິຈຸຈ ມານໍ ກໂຣນຸໂຕ ໂກສຸປາຍາສພຫຸໂລ ຈ ອຸຊຸຊານພຫຸໂລ ຈ ຫຸຕຸວາ ວິຈຣຕິ, ສມຕສມຸເມ ອຸສຸສຸກຸກໍ ນ ກໂຣຕິ. ອຖ ນໍ ສຕຸຖາ ເອກທິວສໍ ທິວາຍຸຖາເນ ວິວຍມຸຂໍ ນິທຸທາຍນຸຕໍ ທິພຸພຈກຸຂຸນາ ໂອໂລເກນຸໂຕ ສາວຕຸຖິໂຕ ອາກາເສນ ຄນຸຕຸວາ ຕສຸສ ອຸປຣິ ອາກາເສເຍວ ຖຕຸວາ ໂອກາສໍ ຜຣິຕຸວາ ເຕໂນກາເສນ ປຝິພຸທຸທສຸສ ສຕິ ອຸປຸປາເທຕຸວາ ໂອວາທໍ ເທນຸໂຕ "ສຕຸຕິຍາ ວິຍ ໂອມຍຸໂຖ"ຕິ ຄາຖໍ ອກາສີ.

໓໙. ຕຕຸຖ ສຕຸຕິຍາຕິ ເທສນາສີສເມຕໍ, ເອກໂຕຘາຣາທິນາ ສຕຸເຖນາຕິ ອຕຸໂຖ. ໂອມຍຸໂຖຕິ ປຫໂຕ. ຈຕຸຕາໂຣ ທິ ປຫາຣາ ໂອມຍຸໂຖ ອຸມຸມຍຸໂຖ ມຍຸໂຖ ວິມຍຸໂຖຕິ. ຕຕຸຖ ອຸປຣິ ຖຕຸວາ ອໂທມຸຂໍ ທິນຸນປຫາໂຣ ໂອມຍຸໂຖ ນາມ, ເຫຍຸຖາ ຖຕຸວາ ອຸທຸທມຸມຸຂໍ ທິນຸນປຫາໂຣ ອຸມຸມຍຸໂຖ ນາມ, ອຄຸຄລສູຈິ ວິຍ ວິນິວິຊຸຊິຕຸວາ ຄໂຕ ມຍຸໂຖ ນາມ, ເສໂສ ສພຸໂພປິ ວິມຍຸໂຖ ນາມ. ອິມສຸມີ ປນ ຖາເນ ໂອມຍຸໂຖ ຄຫິໂຕ. ໂສ ຫິ ສພຸພທາຣຸໂຕ ທຸຣຸທຸຣຕາສລຸໂລ ທຸຕຸຕິກິຈຸໂຈ ອນຸໂຕໂທໂສ ອນຸໂຕ ປຸພຸພໂລຫິໂຕວ ໂຫຕິ, ປຸພຸພໂລຫິຕໍ ອນິກຸຂມິຕຸວາ ວຕມຸຂໍ ປຣິໂຍນນຸທິຕຸວາ ຕິຍຸຖຕິ. ປຸພຸພໂລຫິຕໍ ນີຫຣິຕຸກາເມຫິ ມລຸເຈນ ສທຸທິ ພນຸທິຕຸວາ ອໂຮສີໂຣ ກາຕພຸໂພ ໂຫຕິ, ມຣຕໍ ວາ ມຣຕມຕຸຕໍ ວາ ທຸກຸຂໍ ປາປຸຕານຸຕິ. ຫຍຸຫມາເນຕິ ອຄຸຄິນາ ຊາຍມາເນ. ມຕຸຖເກຕິ ສີເສ. ອິທໍ ວຸຕຸຕໍ ໂຫຕິ – ຍຖາ ສຕຸຕິຍາ ໂອມຍຸໂຖ ປຸຣິໂສ ສລຸລຸພຸພາຫນວຕຕິກິຈຸຈນານໍ ອຕຸຖາຍ ວິຣິຍໍ ອາຣາຕິ ຕາທິສໍ ປໂຍຄໍ ກໂຣຕິ ປຣກຸກມຕິ, ຍຖາ ຈ ຫຍຸຫມາເນ ມຕຸຖເກ ອາທິຕຸຕສີໂສ ປຸຣິໂສ ຕສຸສ ນິພຸພາປນຕຸຖໍ ວິຣິຍໍ ອາຣາຕິ ຕາທິສໍ ປໂຍຄໍ ກໂຣຕິ, ເອວເມວໍ, ກິກຸຂຸ, ກາມຣາຄປຸປຫານາຍ ສໂຕ ອປຸປມຕຸໂຕ ອຕິວິຍ ອຸສຸສາຫຊາໂຕ ຫຸຕຸວາ ວິຫເຣຍຸຍາຕິ.

ເອວໍ ກຄວາ ຕສຸສ ເຖຣສຸສ ໂກສຸປາຍາສວູປສມາຍ ໂອວາທໍ ເທນຸໂຕ ຕເທກຍຸຖຕາຍ ກາມຣາຄປຸປຫານສີເສນ ເທສນໍ ນິຍຸຖາເປສີ. ເຖໂຣ ອິມໍ ຄາຖໍ ສຸຕຸວາ ສໍວິຄຸຄຫທໂຍ ວິປສຸສນາຍ ຍຸຕຸຕປຸປຍຸຕຸໂຕ ວິຫາສີ. ຕສຸສ ອຊຸຊາສຍໍ ລຕຸວາ ສຕຸຖາ ສໍຍຸຕຸຕເກ ຕິສຸສຕຸເຖຣສຸຕຸຕໍ (ສໍ. ນິ. ໒.໑໘໔) ເທເສສີ. ໂສ ເທສນາປຣິໂຍສາເນ ອຣຫຕຸເຕ ປຕິຍຸຖາສີ. ເຕນ ວຸຕຸຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໔.໔໙.໒໖-໗໑) –

"ເທວໂລເກ ມນຸສຸເສ ຈ, ອນຸໂກຕຸວາ ອຸໂກ ຍເສ;

ອວສາເນ ຈ ນິພຸພານໍ, ສີວໍ ປຕຸໂຕ ອນຸຕຸຕຣໍ.

"ສມຸພຸທຸຂໍ ອຸທຸທິສິຕຸວານ, ໂພທີ ວາ ຕສຸສ ສຕຸຖຸໂນ;

ໂຍ ປຸລຸສໍ ປສວີ ໂປໂສ, ຕສຸສ ກີ ນາມ ທຸລຸລກໍ.

"ມຄຸເຄ ຜເລ ອາຄເມ ຈ, ຊານາກິລຸລາຄຸເຕສຸ ຈ;

ອຎ຺ເຎສໍ ອຘິໂກ ຫຸຕ຺ວາ, ນິພ຺ພາຍາມິ ອນາສໂວຯ

“ປຸເຣຫໍ ໂພຘິຍາ ປຕ຺ຕໍ, ຉຑ຺ເຑຕ຺ວາ ຫຎ຺ຎມານໂສ;

ອິເມຫິ ວິສຕ຺ງເຄຫິ, ສມ຺ງຄີ ໂຫມິ ສພ຺ພຖາຯ

“ກິເລສາ ຌາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ”ນ຺ຕິຯ

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປຕ຺ວາ ເຖໂຣ ອຎ຺ຎໍ ພ຺ຍາກໂຣນ຺ໂຕ ສຕ຺ຖາຣໍ ປູເຊຕຸໍ ຕເມວ ຄາຖໍ ອຠາສິຯ

ຕິສ຺ສຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາຯ

໑໐ຯ ວຑ຺ຒມານຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ສຕ຺ຕິຍາວິຍ ໂອມຏ຺ໂຐຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ວຑ຺ຒມານຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ກິຣ ປຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາຘິກາໂຣ ອິໂຕ ທ຺ເວນວຸເຕ ກປ຺ເປ ຕິສ຺ສສ຺ສ ຠຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຎ຺ຎຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ຕິສ຺ສໍ ຠຄວນ຺ຕໍ ປິຓ຺ຑາຍ ຈຣນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ສຸປຣິປກ຺ການິ ວຓ຺ຏໂຕ ມຸຕ຺ຕານິ ອມ຺ພຜລານິ ອທາສິຯ ໂສ ເຕນ ປຸຎ຺ຎກມ຺ເມນ ເທວໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ ອປຣາປຣໍ ປຸຎ຺ຎກມ຺ມານິ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ເວສາລິຍໍ ລິຈ຺ຉວິຣາຊກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ວຑ຺ຒມາໂນຕິສ຺ສ ນາມໍ ອໂຫສິຯ ໂສ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ສທ຺ໂຘ ປສນ຺ໂນ ທາຍໂກ ທານຣໂຕ ກາຣໂກ ສງ຺ຆຸປຏ຺ຐາໂກ ຫຸຕ຺ວາ ຕຖາຣູເປ ອປຣາເຘ ສຕ຺ຖາຣາ ປຕ຺ຕນິກ຺ກຸຊ຺ຊນກມ຺ເມ ກາຣາປິເຕ ອຕ຺ຕີ ອກ຺ການ຺ໂຕ ວິຍ ສງ຺ຆໍ ຂມາເປຕ຺ວາ ກມ຺ມໍ ປຏິປ຺ປສ຺ສມ຺ເພຕ຺ວາ ສຎ຺ຊາຕ ສໍເວໂຄ ປພ຺ພຊິ, ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ປນ ຖີນມິທ຺ຘາຠິພູໂຕ ວິຫາສິຯ ຕໍ ສຕ຺ຖາ ສໍເວເຊນ຺ໂຕ “ສຕ຺ຕິຍາ ວິຍ ໂອມຏ຺ໂຐ”ຕິ ຄາຖໍ ອຠາສິຯ

໔໐ຯ ຕຕ຺ຖ ກາມຣາຄປ຺ປຫານາຍາຕິ ກາມຣາຄສ຺ສ ຣູປຣາຄສ຺ສ ອຣູປຣາຄສ຺ສ ຈ ປຊຫນຕ຺ຖາຍຯ ຍທິປິ ອຊ຺ຌຕ຺ຕສໍໂຍຊນານິ ອປ຺ປຫາຍ ພຫິທ຺ຘາສໍໂຍຊນານໍ ປຫານໍ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ນານນ຺ຕຣິກຠາວໂຕ ປນ ອຸທ຺ຘມ຺ຠາຄິຍສໍໂຍຊນປ຺ປຫານວຈເນນ ໂອຣມ຺ຠາຄິຍສໍໂຍຊນປ຺ປຫານມ຺ປິ ວຸຕ຺ຕເມວ ໂຫຕິຯ ຍສ຺ມາ ວາ ສມຸຈ຺ຉິນ຺ໂນຣມ຺ຠາຄິຍສໍໂຍຊນານມ຺ປິ ເກສຎ຺ຈິ ອຣິຍານໍ ອຸທ຺ຘມ຺ຠາຄິຍສໍໂຍຊນານິ ທຸປ຺ປເຫຍ຺ຍານິ ໂຫນ຺ຕິ, ຕສ຺ມາ ສຸປ຺ປເຫຍ຺ໂຍ ທຸປ຺ປເຫຍ຺ຍເມວ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ ກາມຣາຄປ຺ປຫານສີເສນ ສພ຺ພສ຺ສາປິ ອຸທ຺ຘມ຺ຠາຄິຍສໍໂຍຊນສ຺ສ ປຫານມາຫຯ ເຖຣສ຺ສ ເອວ ວາ ອຊ຺ຌາສຍວເສເນວໍ ວຸຕ຺ຕໍຯ ເສສໍ ວຸຕ຺ຕນຍເມວຯ

ວຑ຺ຒມານຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາຯ

ຈຕຸຕ຺ຖວຄ຺ຄວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາຯ

໕ຯ ປຎ຺ຈມວຄ຺ໂຄ

໑ຯ ສິຣິວຑ຺ຒຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ວິວຣມນຸປຕນ຺ຕິວິຊ຺ຊຸຕາຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ສິຣິວຑ຺ຒຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ໂສປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາຘິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ວິວຏ຺ຏູປນິສ຺ສຍໍ ກຸສລໍ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ອິໂຕ ເອກນວຸເຕ ກປ຺ເປ ວິປ຺ສິສ຺ສ ຠຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຎ຺ຎຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ວິປ຺ສິໍ ຠຄວນ຺ຕໍ ປສ຺ສິຕ຺ວາ ກິງ຺ກຓິປຸປ຺ເຜຫິ ປູຊໍ ກຕ຺ວາ ເຕນ ປຸຎ຺ຎກມ຺ເມນ ເທວໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ ອປຣາປຣໍ ປຸຎ຺ຎານິ ກຕ຺ວາ ສຸຄຕີສຸເຍວ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ຣາຊຄເຫ ວິຠວສມ຺ປນ຺ນສ຺ສ ພ຺ຣາຫ຺ມຓສ຺ສ ເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ສິຣິວຑ຺ໂຒຕິສ຺ສ ນາມໍ ອໂຫສິຯ ໂສ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ພິມ຺ພິສາຣສມາຄເມ ສຕ຺ຖຣິ ສທ຺ຘມ຺ເມ ຈ ອຸປ຺ປນ຺ນປ຺ປສາໂທ ເຫຕຸສມ຺ປນ຺ນ

ຕາຍ ປພ຺ພຊິ. ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຈ ກຕປຸພ຺ພກິຈ຺ໂຈ ເວກາຣປຕ຺ຫວປພ຺ພຕານໍ ອວິທູເຣ ອຣ຺ຄຕຣສ຺ມິ ອຣ຺ຄາຍຕເນ ປພ຺ພຕຄ຺ ຫາຍໍ ກມ຺ມຍ຺ຖານມນຸຍຸຕ຺ໂຕ ວິຫຣຕິ. ຕສ຺ມິຍ຺ຈ ສມເຍ ມຫາ ອກາລເມໂຜ ອຸຍ຺ຄຫີ. ວິຊ຺ຊຸລ຺ລຕາ ປພ຺ພຕວິວຣໍ ປວິສນ຺ຕິໂຍ ວິຍ ວິຈຣນ຺ຕິ. ເຖຣສ຺ສ ພມ຺ມປຣິລຸອາຫາກິກູຕສ຺ສ ສາຣຄພ຺ເກຫິ ເມພວາເຕຫິ ພມ຺ມປຣິລຸອາໂຫ ວູປສມິ. ອຸຕ຺ສປ຺ປາຍ ລາເກນ ຈິຕ຺ຕໍ ເອກຄ຺ຄໍ ອໂຫສິ. ສມາຫິຕຈິຕ຺ໂຕ ວິປສ຺ສນໍ ອຸສ຺ສຸກ຺ກາເປຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຕິ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໑.໔໑.໑໐-໑໔) –

“ກຄ຺ຈນຄ຺ພິຍສງກາໂສ, ສພ຺ພຄ຺ຄູ ໂລກນາຍໂກ;

ໂອຫກໍ ທຫໂມຄ຺ຄຍ຺ຫ, ສິນາຍິ ອຄ຺ຄປຸຄ຺ຄໂລ.

“ປຄ຺ຄຍ຺ຫ ກິງກຕື ປຸປ຺ຜໍ, ວິປສ຺ສິສ຺ສາກິໂຣປຍຶ;

ອຸທຄ຺ຄຈິຕ຺ໂຕ ສຸມໂນ, ທຸວິປທິນ຺ທສ຺ສ ຕາທິໂນ.

“ເອການວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ປຸປ຺ຜມກິໂຣປຍຶ;

ທຸຄ຺ຄຕຶ ນາກິຊານາມິ, ພຸທ຺ຮປູຊາຍິທໍ ຜລໍ.

“ສຕ຺ຕວີສຕິກປ຺ປມ຺ຫິ, ຣາຊາ ກິມຣໂຖ ອຫຸ;

ສຕ຺ຕຣຕນສມ຺ປນ຺ໂນ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕິ ມຫພ຺ພໂລ.

“ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຮສ຺ສ ສາສນ”ນ຺ຕິ.

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ອຄ຺ຄາປເທເສນ ອຕ຺ຕສນ຺ນິສ຺ສຍໍ ອຸທານໍ ອຸທາເນນ຺ໂຕ “ວິວຣມນ຺ປຕນ຺ຕິ ວິຊ຺ຊຸຕາ”ຕິ ຄາຖໍ ອກາສິ.

໔໑. ຕຕ຺ຖ ວິວຣນ຺ຕິ ອນ຺ຕຣາ ເວມຊ຺ຊໍ. ອນຸປຕນ຺ຕີຕິ ອນຸລກ຺ຂເຕ ປຕນ຺ຕິ ປວຕ຺ຕນ຺ຕິ, ວິຊ຺ໂຊຕນ຺ຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ. ວິຊ຺ໂຊຕນ ເມວ ຫິ ວິຊ຺ຊຸລ຺ລຕານໍ ປວຕ຺ຕິ ນາມ. ອນຸ-ສທ຺ທໂຍເຄນ ເຈຕ຺ຖ ອຸປໂຍຄວຈນໍ, ຍຖາ “ຣຸກ຺ຂມນຸວິຊ຺ໂຊຕນ຺ຕີ”ຕິ. ວິຊ຺ຊຸຕາຕິ ສເຕຣຕາ. ເວກາຣສ຺ສ ຈ ປຕ຺ຫວສ຺ສ ຈາຕິ ເວກາຣປພ຺ພຕສ຺ສ ຈ ປຕ຺ຫວປພ຺ພຕສ຺ສ ຈ ວິວຣມນຸປຕນ຺ຕີຕິ ໂຍຊນາ. ນຄວິວຣຄໂຕຕິ ນຄວິວຣໍ ປພ຺ພຕຄ຺ຫໍ ອຸປຄໂຕ. ຊາຍຕີຕິ ອາຣມ຺ມຕູປນິຊ຺ຊາເນນ ລກ຺ຂຕູປນິຊ຺ຊາເນນ ຈ ຊາຍຕິ, ສມຖວິປສ຺ສນໍ ອຸສ຺ສຸກ຺ກາເປນ຺ໂຕ ກາເວຕິ. ປຸຕ຺ໂຕ ອປ຺ປຜິມສ຺ສ ຕາທິໂນຕິ ສີລກ຺ຂນ຺ຮາທິຮມ຺ມກາຍສມ຺ປຕ຺ຕິຍາ ຣູປກາຍ ສມ຺ປຕ຺ຕິຍາ ຈ ອນຸປມສ຺ສ ອຸປມາຣຫິຕສ຺ສ ອິຍ຺ຖານິຍ຺ຖາທີສຸ ຕາທິລກ຺ຂຕສມ຺ປຕ຺ຕິຍາ ຕາທິໂນ ພຸທ຺ຮສ຺ສ ກຄວໂຕ ໂອຣສປຸຕ຺ໂຕ. ປຸຕ຺ຕວຈເນເນວ ເຈຕ຺ຖ ເຖເຣນ ສຕ຺ຖຸ ອນຸຊາຕກາວທີປເນນ ອຄ຺ຄາ ພ຺ຍາກຕາຕິ ເວທິຕພ຺ພໍ.

ສີຣິວຫ຺ຒຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຍ຺ຖິຕາ.

໔. ຂທິຣວນິຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ຈາເລ ອຸປຈາເລຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ຂທິຣວນິຍເຣວຕຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປ຺ປຕິ? ອຍໍ ກິຣ ປທຸມຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ຫໍ ສວຕິນຄເຣ ຕິຕ຺ຖນາວິກກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ມຫາຄງຄາຍ ປຍາຄຕິຕ຺ເຖ ຕິຕ຺ຖນາວາກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ສສາວ ກສງພໍ ກຄວນ຺ຕໍ ຄງຄາຕີຣໍ ອຸປຄຕໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ນາວາສງພາຜໍ ໂຍເຊຕ຺ວາ ມຫນ຺ເຕນ ປູຊາສກ຺ກາເຣນ ປຣຕີຣໍ ປາເປຕ຺ວາ ອຄ຺ຄຕຣໍ ກິກ຺ຂຸໍ ສຕ຺ຖາຣາ ອາຣຄ຺ຄການໍ ອຄ຺ຄຍ຺ຖາເນ ຖປີຍມານໍ ທິສ຺ວາ ຕທຕ຺ຖໍ ປຕ຺ຖນໍ ປຍ຺ຖເປຕ຺ວາ ກຄວ ໂຕ ກິກ຺ຂຸສງພສ຺ສ ຈ ມຫາທານໍ ປວຕ຺ເຕສິ. ກຄວາ ຈ ຕສ຺ສ ປຕ຺ຖນາຍ ອວຊ຺ຊກາວໍ ພ຺ຍາກາສິ. ໂສ ຕໂຕ ປຍ຺ຖາຍ ຕຕ຺ຖ

ຕຕຸຖ ວິວဋ္ຜູປ໌ນິສຸສຍໍ ກຸສລໍ ກຕຸວາ ເທວມນຸສຸເສສຸ ສໍສຣນຸໂຕ ອິມສຸມີ ພຸທຸຂຸປ໌ປາເທ ມຄຂຣຏຸເຖ ນາລກຄາເມ ຣູປ໌ສາຣິຍາ ພຼາຫຸມຕີຍາ ກຸຈຸຉິສຸມີ ນິພຸພຕຸຕິ໚ ຕໍ ວຍປຸປ໌ຕຸຕໍ ມາຕາປີຕໂຣ ພຣພນຸຜເນນ ພນຸຂິຕຸການມາ ຊາຕາ໚ ໂສ ສາຣິປຸຕຸຕຕຸ ເຖຣສຸສ ປພຸພຊິຕກາວໍ ສຸຕຸວາ ‘‘ມຍຸຫໍ ເຊຍຸຖກາຕາ ອຍຸໂຍ ອຸປຕິສຸໂສ ອິມໍ ວິກວໍ ຉຫຸເທຕຸວາ ປພຸພຊິໂຕ, ເຕນ ວນຸຕໍ ເຂ ລຸອປີຕຸຫໍ ກຖາຫໍ ປຈຸຉາ ຄິລິສຸສາມີ’’ຕິ ຊາຕສໍເວໂຄ ປາສໍ ອນຸປຄຈຸຉນກມິໂຄ ວິຍ ຍາຕເກ ວဍຸເຈຕຸວາ ເຫຕຸສມຸປຕຸຕິຍາ ໂຈທິຍມາໂນ ກິກຸຂູນໍ ສນຸຕິກໍ ຄນຸຕຸວາ ຝມຸມເສນາປຕິໂນ ກນິຏຸຖກາວໍ ນິເວເທຕຸວາ ອຕຸຕໂນ ປພຸພຊຊາຍ ຉນຸທໍ ອາໂຣເຈສິ໚ ກິກຸຂູ ຕໍ ປພຸພາເຊຕຸວາ ປຣິປຸຕຸຕວິສຕິວສຸສໍ ອຸປສມຸປາເທຕຸວາ ກມຸມဋຸຖາເນ ນິໂຍເຊສຸໍ໚ ໂສ ກມຸມဋຸຖານໍ ຄເຫຕຸວາ ຂທິຣວ ນໍ ປວິສິຕຸວາ, ‘‘ອຣຫຕຸຕໍ ປຕຸວາ ກຄວນຸຕໍ ຝມຸມເສນາປຕິລຸຈ ປສຸສິສຸສາມີ’’ຕິ ພເຍນຸໂຕ ວາຍມນຸໂຕ ຍາຕາສຸສ ປຣິປາກ ຄຕຕຸຕາ ນຈິຣສຸເສວ ຉລຸອກິຍຸໂຍ ອໂຫສີ໚ ເຕນ ວຸຕຸຕໍ ອປທາເນ (ອປ໚ ເຖຣ ໑໚໑໚໖໒໗-໖໔໖) –

‘‘ຄງຄາ ກາຄີຣຖີ ນາມ, ຫິມວນຸຕາ ປກາວິຕາ;

ກຸຕິຕຸເຖ ນາວິໂກ ອາສີ, ໂອຣິເມ ຈ ຕຣີ ອຫໍ໚

‘‘ປທຸມຸຕຸຕໂຣ ນາຍໂກ, ສມຸພຸທຸໂຜ ທຸວິປທຸຕຸຕໂມ;

ວສີສຕສຫສຸເສຫີ, ຄງຄາຕິຣມຸປາຄໂຕ໚

‘‘ພຫູ ນາວາ ສມາເນຕຸວາ, ວຑຸຒກີຫິ ສຸສງຂຕໍ;

ນາວາຍ ຉທນໍ ກຕຸວາ, ປຝິມານີ ນຣາສກໍ໚

‘‘ອາຄນຸຕຸວານ ຈ ສມຸພຸທຸໂຜ, ອາຣູຫິ ຕຍຸຈ ນາວກໍ;

ວາຣິມຊເຊ ຖິໂຕ ສຕຸຖາ, ອິມາ ຄາຖາ ອກາສຖ໚

‘ໂຍ ໂສ ຕາເຣສີ ສມຸພຸທຸຝໍ, ສງພຍຸຈາປີ ອນາສວໍ;

ເຕນ ຈິຕຸຕປຸປສາເທນ, ເທວໂລເກ ຣມິສຸສຕີ໚

‘‘ນິພຸພຕຸຕິສຸສຕີ ເຕ ພຸຍມຸຫໍ, ສຸກຕໍ ນາວສຕຸຖິຕໍ;

ອາກາເສ ປຸປຸຜຉທນໍ, ຝາຣຍິສຸສຕີ ສພຸພທາ໚

‘‘ອຏຸຖປຍຸຍາສກປຸປມຸຫິ, ຕາຣໂກ ນາມ ຂຕຸຕິໂຍ;

ຈາຕຸຣນຸໂຕ ວິຊິຕາວີ, ຈກຸກວຕຸຕີ ກວິສຸສຕີ໚

‘‘ສຕຸຕປຍຸຍາສກປຸປມຸຫີ , ຈມຸມໂກ ນາມ ຂຕຸຕິໂຍ;

ອຸຄຸຄຈຸຉນຸໂຕວ ສູຣິໂຍ, ໂຊຕິສຸສຕີ ມຫພຸພໂລ໚

‘‘ກປຸປສຕສຫສຸສມຸຫີ, ໂອກຸກາກກຸລສມຸກໂວ;

ໂຄຕໂມ ນາມ ໂຄຕ຺ເຕນ, ສຕ຺ຖາ ໂລເກ ភវិស຺សតិ។

‘‘ຕິທສາ ໂສ ຈວິຕ຺ວານ, ມນຸສ຺ສຕ຺ຕໍ ຄມິສ຺ສຕິ;

ເຣວໂຕ ນາມ ນາເມນ, ພຸຣຫ຺ມພນ຺ຣຸ ກວິສ຺ສຕິ។

‘‘ອຄາຣາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວານ, ສຸກ຺ກມູເລນ ໂຈທິໂຕ;

ໂຄຕມສ຺ສ ກຄວໂຕ, ສາສເນ ປພ຺ພຊິສ຺ສຕິ។

‘‘ໂສ ປຈ຺ຉາ ປພ຺ພຊິຕ຺ວານ, ຍຸຕ຺ຕໂຍໂຄ ວິປສ຺ສໂກ;

ສພ຺ພາສເວ ປຣິຍ຺ສາຍ, ນິພ຺ພາຍິສ຺ສຕິນາສໂວ។

‘‘ວີຣິຍໍ ເມ ສຸຣໂສຣຍ຺ຫໍ, ໂຍຄກ຺ເຂມາສິວາຫນໍ;

ສາເຣມິ ອນ຺ຕິມໍ ເທຫໍ, ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຣສາສເນ។

‘‘ສຕສຫສ຺ເສ ກຕໍ ກມ຺ມໍ, ຜລໍ ທສ຺ເສສິ ເມ ອິຣ;

ສຸມຸຕ຺ໂຕ ສຣເວໂຄວ, ກິເລເສ ຊາປຍິ ມມ។

‘‘ຕໂຕ ມໍ ວນນິຣຕໍ, ທິສ຺ວາ ໂລກນ຺ຕຄູ ມຸນິ;

ວນວາສີກິກ຺ຂູນຄ຺ຄໍ, ປຍ຺ຍເປສິ ມຫາມຕິ។

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຣສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ។

ຉລຸອກິຍ຺ໂຍ ປນ ຫຸຕ຺ວາ ເຖໂຣ ສຕ຺ຖາຣໍ ຮມ຺ມເສນາປຕິຍ຺ຈ ວນ຺ທິຕຸໍ ເສນາສນໍ ສໍສາເມຕ຺ວາ ປຕ຺ຕຈີວຣມາທາຍ ອນຸປຸພ຺ເພນ ສາວຕ຺ຖີ ປຕ຺ວາ ເຊຕວນໍ ປວິສິຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ຮມ຺ມເສນາປຕິຍ຺ຈ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ກຕິປາຫໍ ເຊຕວເນ ວິຫາສິ ។ ອຖ ນໍ ສຕ຺ຖາ ອຣິຍຄຓມຊ຺ເຊ ນິສິນ຺ໂນ ອາຣຍ຺ຍການໍ ກິກ຺ຂູນໍ ອຄ຺ຄຍ຺ຖາເນ ຖເປສິ – ‘‘ເອຕທຄ຺ຄໍ, ກິກ຺ຂເວ, ມມ ສາວການໍ ກິກ຺ຂູນໍ ອາຣຍ຺ຍການໍ ຍທິທໍ ເຣວໂຕ ຂທິຣວນິໂຍ’’ຕິ (ອ។ ນິ។ ໑໋໑໙໗, ໒໐໓)។ ໂສ ອປຣກາເຄ ອຕ຺ຕໂນ ຊາຕຄາມໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ຈາລາ, ອຸປຈາລາ, ສີສູປຈາລາ’’ຕິ ຕິສ຺ສນ຺ນໍ ກຄິນີນໍ ປຸຕ຺ເຕ ‘‘ຈາລາ, ອຸປຈາລາ, ສີສູປຈາລາ’’ຕິ ຕໂຍ ກາຄິເນຍ຺ເຍ ອາເນຕ຺ວາ ປພ຺ພາເຊຕ຺ວາ ກມ຺ມຍ຺ຖາເນ ນິໂຍເຊສິ។ ເຕ ກມ຺ມຍ຺ຖານໍ ອນຸຍຸຕ຺ຕາ ວິຫຣນ຺ຕິ។ ຕສ຺ມິຍ຺ຈ ສມເຍ ເຖຣສ຺ສ ໂກຈິເທວ ອາພາໂຮ ອຸປ຺ປນ຺ໂນ។ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ສາຣິປຸຕ຺ຕຕ຺ເຖໂຣ ເຣວຕໍ ‘‘ຄິລານປຸຈ຺ຉນໍ ອຮິຄມປຸຈ຺ຉນຍ຺ຈ ກຣິສ຺ສາມີ’’ຕິ ອຸປຄຈ຺ຉິ។ ເຣວຕຕ຺ເຖໂຣ ຮມ຺ມເສນາປຕີ ທູຣໂຕວ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ເຕສໍ ສາມເຕຣານໍ ສຕຸປ຺ປາທນວເສນ ໂອວທນ຺ໂຕ ‘‘ຈາເລ ອຸປຈາເລ’’ຕິ ຄາຖໍ ອກາສິ។

໔໔។ ຕຕ຺ຖ ຈາເລ ອຸປຈາເລ ສີສູປຈາເລຕິ ເຕສໍ ອາລປນໍ។ ‘‘ຈາລາ, ອຸປຈາລາ, ສີສູປຈາລາ’’ຕິ ຫິ ອິຕ຺ຖິລິງ຺ຄວເສນ ລທ຺ຣນາມາ ເຕ ຕໂຍ ທາຣກາ ປພ຺ພຊິຕາປິ ຕຖາ ໂວຫຣີຍນ຺ຕິ។ ‘‘‘ຈາລີ, ອຸປຈາລີ, ສີສູປຈາລີ’ຕິ ເຕສໍ ນາມ’’ນ຺ຕິ ຈ ວທນ຺ຕິ។ ຍທຕ຺ຖໍ ‘‘ຈາລາ’’ຕິອາທິນາ ອາມນ຺ຕນໍ ກຕໍ, ຕໍ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ ‘‘ປຕິສ຺ສຕາ ນຸ ໂຂ ວິຫຣຖາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ກາຣຕມາຫ ‘‘ອາຄໂຕ ໂວ ວາລໍ ວິຍ ເວຮີ’’ຕິ។ ປຕິສ຺ສຕາຕິ ປຕິສ຺ສຕິກາ។ ໂຂຕິ ອວຮາຣເຕ។ ອາຄໂຕຕິ ອາຄຈ຺ຉິ។ ໂວຕິ ຕຸມ຺ຫາກໍ។ ວາລໍ ວິຍ ເວຮີຕິ ວາລເວຮີ ວິຍ, ອຍຍ຺ເຫຕ຺ຖ ສງ຺ເຂປຕ຺ໂຖ – ຕິກ຺ຂຊວນນິພ຺ເພຮິກປຍ຺ຍຕາຍ ວາລເວຮິຮູໂປ ສຕ຺ຖຸກປ຺ໂປ ຕຸມ຺ຫາກໍ ມາຕຸລຕ຺

ເຖໂຣ ອາຄໂຕ, ຕສ຺ມາ ສມຓສຎ຺ຎໍ ອຸປຏ຺ຐເປຕ຺ວາ ສຕິສມ຺ປຊຎ຺ຎຍຸຕ຺ຕາ ເອວ ຫຸຕ຺ວາ ວິຫຣຖ, “ຍຖາສິຄເຕ ວິຫາເຣ ອປ຺ປມຕ຺ຕາ ຠວຖາ”ຕິຯ

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ເຕ ສາມເຓຣາ ຘມ຺ມເສນາປຕິສ຺ສ ປຈ຺ຈຸຄ຺ຄມນາທິວຕ຺ຕໍ ກຕ຺ວາ ອຸຠິນ຺ນໍ ມາຕຸລຕ຺ເຖຣານໍ ປຏິສນ຺ຐາຣເວລາຍໍ ນາຕິທູເຣ ສມາຘິໍ ສມາປຊ຺ຊິຕ຺ວາ ນິສີທິໍສຸຯ ຘມ຺ມເສນາປຕິ ເຣວຕຕ຺ເຖເຣນ ສທ຺ຘິໍ ປຏິສນ຺ຐາຣໍ ກຕ຺ວາ ອຸຏ຺ຐາຍາສນາ ເຕ ສາມເຓເຣ ອຸປສງ຺ກມິ, ເຕ ຕຖາກາລປຣິຈ຺ເຉທສ຺ສ ກຕຕ຺ຕາ ເຖເຣ ອຸປສງ຺ກມນ຺ເຕ ເອວ ອຸຏ຺ຐຫິຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ອຏ຺ຐໍສຸຯ ເຖໂຣ “ກຕຣກຕຣວິຫາເຣນ ວິຫຣຖາ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ເຕຫິ “ອິມາຍ ອິມາຍາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ “ທາຣເກປິ ນາມ ເອວໍ ວິເນນ຺ໂຕ ມຍ຺ຫໍ ຠາຕິໂກ ປຈ຺ຈປາທີ ວຕ ຘມ຺ມສ຺ສ ອນຸຘມ຺ມ”ນ຺ຕິ ເຖຣໍ ປສໍສນ຺ໂຕ ປກ຺ກາມິຯ

ຂທິຣວນິຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາຯ

໓ຯ ສຸມງ຺ຄລຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ສມ຺ມຕ຺ຕິໂກຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ສຸມງ຺ຄລຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ໂສປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາຘິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ຠເວ ວິວຏ຺ຏູປນິສ຺ສຍໍ ປຸຎ຺ຎໍ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ສິທ຺ຘຕ຺ຖສ຺ສ ຠຄວໂຕ ກາເລ ຣຸກ຺ຂເທວຕາ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຯ ໂສ ເອກທິວສໍ ສຕ຺ຖາຣໍ ນ຺ຫາຍິຕ຺ວາ ເອກຈີວຣໍ ຐິຕໍ ທິສ຺ວາ ໂສມນສ຺ສປ຺ປຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ອປ຺ໂຜເຏສິຯ ໂສ ເຕນ ປຸຎ຺ຎກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ສາວຕ຺ຖິຍາ ອວິທູເຣ ອຎ຺ຎຕຣສ຺ມິໍ ຄາມເກ ຕາທິເສນ ກມ຺ມນິສ຺ສນ຺ເທນ ທລິທ຺ທກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຯ ຕສ຺ສ ສຸມງ຺ຄໂລຕິ ນາມໍ ອໂຫສິຯ ໂສ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຂຸຊ຺ຊກາສິຕນງ຺ຄລກຸທ຺ທາລປຣິກ຺ຂາໂຣ ຫຸຕ຺ວາ ກສິຍາ ຊີວຕິຯ ໂສ ເອກທິວສໍ ຣຎ຺ຎາ ປເສນທິໂກສເລນ ຠຄວໂຕ ຠິກ຺ຂຸສງ຺ຆສ຺ສ ຈ ມຫາທາເນ ປວຕ຺ຕິຍມາເນ ທາໂນປກຣຓານິ ຄເຫຕ຺ວາ ອາຄຈ຺ຉນ຺ເຕຫິ ມນຸສ຺ເສຫິ ສທ຺ຘິໍ ທນິພຍໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອາຄໂຕ ຠິກ຺ຂູນໍ ສກ຺ກາຣສມ຺ມານໍ ທິສ຺ວາ “ອິເມ ສມຓາ ສກ຺ຍປຸຕ຺ຕິຍາ ສຸຂຸມ ວຕ຺ຖສຸນິວຕ຺ຖາ ສຸໂຠຊນານິ ຠຸຎ຺ຊິຕ຺ວາ ນິວາເຕສຸ ເສນາສເນສຸ ວິຫຣນ຺ຕິ, ຍນ຺ນູນາຫມ຺ປິ ປພ຺ພເຊຍ຺ຍ”ນ຺ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ, ອຎ຺ຎຕຣໍ ມຫາເຖຣໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ປພ຺ພຊ຺ຊາຘິປ຺ປາຍໍ ນິເວເທສິຯ ໂສ ຕໍ ກຣຸຓາຍນ຺ໂຕ ປພ຺ພາເຊຕ຺ວາ ກມ຺ມຏ຺ຐານໍ ອາຈິກ຺ຂິຯ ໂສ ອຣຎ຺ເຎ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກວິຫາເຣ ນິພ຺ພິນ຺ໂນ ອຸກ຺ກຓ຺ຐິໂຕ ຫຸຕ຺ວາ, ວິພ຺ຠມິຕຸກາໂມ ຎາຕິຄາມໍ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ກຈ຺ຉໍ ພນ຺ຘິຕ຺ວາ ເຂຕ຺ຕໍ ກສນ຺ເຕ ກິລິຏ຺ຐວຕ຺ຖນິວຕ຺ເຖ ສມນ຺ຕໂຕ ຣໂຊກິຓ຺ຓສຣີເຣ ວາຕາຕເປນ ຜຸສ຺ສນ຺ເຕ ກສ຺ສເກ ທິສ຺ວາ, “ມຫນ຺ຕໍ ວຕິເມ ສຕ຺ຕາ ຊີວິກນິມິຕ຺ຕໍ ທຸກ຺ຂໍ ປຈ຺ຈນຸໂຠນ຺ຕີ”ຕິ ສໍເວຄໍ ປຏິລຠິຯ ຎາຓສ຺ສ ປຣິປາກໍ ຄຕຕ຺ຕາ ຍຖາຄຫິຕໍ ກມ຺ມຏ຺ຐານໍ ອຸປຏ຺ຐາສິຯ ໂສ ອຎ຺ຎຕຣໍ ຣຸກ຺ຂມູລໍ ອຸປຄນ຺ຕ຺ວາ ວິເວກໍ ລຠິຕ຺ວາ ໂຍນິໂສ ມນສິກໂຣນ຺ໂຕ ວິປສ຺ສນໍ ວຑ຺ເຒຕ຺ວາ ມຄ຺ຄປຏິປາຏິຍາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໑ຯ໑໔ຯ໑໑-໑໘) –

“ອຕ຺ຖທສ຺ສີ ຊິນວໂຣ, ໂລກເຊຏ຺ໂຐ ນຣາສໂຠ;

ວິຫາຣາ ອຠິນິກ຺ຂມ຺ມ, ຕຬາກໍ ອຸປສງ຺ກມິຯ

“ນ຺ຫາຕ຺ວາ ປິຕ຺ວາ ຈ ສມ຺ພຸທ຺ໂຘ, ອຸຕ຺ຕຣິຕ຺ເວກຈີວໂຣ;

ອຏ຺ຐາສິ ຠຄວາ ຕຕ຺ຖ, ວິໂລເກນ຺ໂຕ ທິໂສທິສໍຯ

“ຠວເນ ອຸປວິຏ຺ໂຐຫໍ, ອທ຺ທສໍ ໂລກນາຍກໍ;

ຫຏ຺ໂຐ ຫຏ຺ເຐນ ຈິຕ຺ເຕນ, ອປ຺ໂຜເຏສິ ອຫໍ ຕທາຯ

“ສຕຣໍສີວ ໂຊຕນ຺ຕໍ, ປຠາສນ຺ຕໍວ ກຎ຺ຈນໍ;

ນຈ຺ຈຄີເຕ ປຍຸຕ຺ໂຕຫໍ, ປຎ຺ຈງ຺ຄຕູຣິຍມ຺ຫິ ຈຯ

“ຍໍ ຍໍ ໂຍນຸປປ຺ຊ຺ຊາມິ, ເທວຕ຺ຕໍ ອຖ ມານຸສໍ;

ສພ຺ເພ ສຕ຺ເຕ ອຠິໂຠມິ, ວິປຸໂລ ໂຫຕິ ເມ ຍໂສຯ

“ນໂມ ເຕ ປຸຣິສາຊຍ຺ຍ, ນໂມ ເຕ ປຸຣິສຸຕ຺ຕມ;

ອຕ຺ຕານໍ ໂຕສຍິຕ຺ວານ, ປເຣ ໂຕເສສິ ຕ຺ວໍ ມຸນິຯ

“ປຣິຄ຺ຄເຫ ນິສີທິຕ຺ວາ, ຫາສໍ ກຕ຺ວານ ສຸພ຺ພເຕ;

ອຸປຏ຺ຐຫິຕ຺ວາ ສມ຺ພຸທ຺ຘໍ, ຕຸສິຕໍ ອຸປປ຺ຊ຺ຊຫໍຯ

“ໂສຬເສໂຕ ກປ຺ປສເຕ, ທ຺ວິນວເອກຈິນ຺ຕິຕາ;

ສຕ຺ຕຣຕນສມ຺ປນ຺ນາ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ມຫພ຺ພລາຯ

“ກິເລສາ ຌາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ”ນ຺ຕິຯ

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ສມ຺ປຕ຺ຕິໍ ອຕ຺ຕໂນ ທຸກ຺ຂວິມຸຕ຺ຕິຍ຺ຈ ກິຕ຺ຕນວເສນ ອຸທານໍ ອຸທາເນນ຺ໂຕ “ສຸມຸຕ຺ຕິໂກ”ຕິອາທິມາຫຯ

໔໖ຯ ຕຕ຺ຖ ສຸມຸຕ຺ຕິໂກຕິ ສຸນ຺ທຣາ ອຈ຺ຈນ຺ຕິກຕາຍ ອປຸນພ຺ພວິກາ ມຸຕ຺ຕິ ເອຕສ຺ສາຕິ ສຸມຸຕ຺ຕິໂກຯ ຕສ຺ສ ປນ ວິມຸຕ຺ຕິຍາ ປາສໍ
ສິຍຕາຍ ອຈ຺ຉຣິຍຕາຍ ຈ ອປ຺ໂຜເຏນ຺ໂຕ ອາຫ “ສຸມຸຕ຺ຕິໂກ”ຕິຯ ປຸນ ຕຕ຺ຖ ວິມຸຕ຺ຕິຍໍ ອຕ຺ຕໂນ ປສາທສ຺ສ ທຬ຺ຫຠາວໍ
ທສ຺ເສນ຺ໂຕ “ສາທຸ ສຸມຸຕ຺ຕິໂກມ຺ຫີ”ຕິ ອາຫຯ “ສາຘຸ ສຸຏ຺ຐຸ ມຸຕ຺ຕິໂກ ວຕມ຺ຫີ”ຕິ ອຕ຺ໂຖຯ “ກຸໂຕ ປນາຍໍ ສຸມຸຕ຺ຕິກຕາ”ຕິ?
ກາມຍ຺ຈາຍໍ ເຖໂຣ ສພ຺ພສ຺ສມາປິ ວຏ຺ຏທຸກ຺ຂໂຕ ສຸວິມຸຕ຺ໂຕ, ອຕ຺ຕໂນ ປນ ຕາວ ອຸປຏ຺ຐິຕໍ ອຕິວິຍ ອນິຏ຺ຐຠູຕໍ ທຸກ຺ຂໍ ທສ຺ເສນ຺
ໂຕ “ຕີຫິ ຂຸຊ຺ຊເກຫີ”ຕິອາທິມາຫຯ ຕຕ຺ຖ ຂຸຊ຺ຊເກຫີຕິ ຂຸຊ຺ຊສຠາເວຫິ, ຂຸຊ຺ຊາກາເຣຫິ ວາຯ ນິສ຺ສກ຺ກວຈນຍ຺ເຈຕໍ ມຸຕ຺ຕສທ຺
ທາເປກ຺ຂາຍຯ ກສ຺ສໂກ ຫິ ອຂຸຊ຺ໂຊປິ ສມາໂນ ຕີສຸ ຄາເນສຸ ອຕ຺ຕານໍ ຂຸຊ຺ຊໍ ກຕ຺ວາ ທສ຺ເສຕິ ລາຍເນ ກສເນ ກຸທ຺ທາລກມ຺ເມ
ຈຯ ໂຍ ຫິ ປນ ກສ຺ສໂກ ລາຍນາທີນິ ກໂຣຕິ , ຕານິປິ ອສິຕາທີນິ ກຸຏິລາກາຣໂຕ ຂຸຊ຺ຊການີຕິ ວຸຕ຺ຕໍ “ຕີຫິ ຂຸຊ຺ຊເກຫີ”ຕິຯ

ອິທານິ ຕານິ ສຣູປໂຕ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ “ອສິຕາສຸ ມຍາ, ນງ຺ຄລາສຸ ມຍາ, ຂຸທ຺ທກຸທ຺ທາລາສຸ ມຍາ”ຕິ ອາຫຯ ຕຕ຺ຖ ອສິຕາສຸ ມ
ຍາຕິ ລວິຕ຺ເຕຫິ ມຍາ ມຸຕ຺ຕນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ນິສ຺ສກ຺ເກ ເຈຕໍ ກຸມ຺ມວຈນໍຯ ເສເສສຸປິ ເອເສວ ນໂຍຯ ອປເຣ ປນ “ອສິຕາສຸ ມຍາຕິ
ລວິຕ຺ເຕຫິ ກຣຓຠູເຕຫິ ມຍາ ຂຸຊ຺ຊິຕ”ນ຺ຕິ ວທນ຺ຕິຯ ເຕສໍ ມເຕນ ກຣຓຕ຺ເຖ ເຫຕຸມ຺ຫິ ວາ ກຸມ຺ມວຈນໍຯ “ນງ຺ຄລາສູ”ຕິ ລິງ຺
ຄວິປລ຺ລາສໍ ກຕ຺ວາ ວຸຕ຺ຕໍ, ນງ຺ຄເລຫິ ກສິເຣຫີຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ອຕ຺ຕນາ ວຬຍ຺ຊິຕກຸທ຺ທາລສ຺ສ ສຠາວໂຕ ວຬຍ຺ຊເນນ ວາ
ອປ຺ປກຕາຍ ວຸຕ຺ຕໍ “ຂຸທ຺ທກຸທ຺ທາລາສູ”ຕິ “ກຸຓ຺ຑກຸທ຺ທາລາສູ”ຕິປິ ປາຬິຯ ວຬຍ຺ຊເນເນວ ອຕິຂີຓຂຓິຕ຺ເຕສູຕິ ອຕ຺ໂຖຯ
ອິຘເມວາຕິ ມ-ກາໂຣ ປທສນ຺ຘິກໂຣຯ ອຖ ວາປີຕິ ວາ-ສທ຺ໂທ ນິປາຕມຕ຺ຕໍຯ ຄາມເກ ຄິຕ຺ຕາ ຕານິ ອສິຕາທີນິ ກິຍ຺ຈາປິ
ອິເຘວ ມມ ສມີເປເຍວ, ຕຖາປິ ອລເມວ ໂຫຕີຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ຕຸຣິຕວເສນ ເຈຕໍ ອາເມຑິຕວຈນໍຯ ຌາຍາຕິ ຜລສມາປຕ຺
ຕິຌານວເສນ ທິຏ຺ຐຘມ຺ມສຸຂວິຫາຣຕ຺ຖໍ ທິພ຺ພວິຫາຣາທິວເສນ ຈ ຌາຍຯ ສຸມງ຺ຄລາຕິ ອຕ຺ຕານໍ ອາລປຕິຯ ຌາເຍ ປນ
ອາທຣທສ຺ສນຕ຺ຖໍ ອາເມຑິຕໍ ກຕໍຯ ອປ຺ປມຕ຺ໂຕ ວິຫຣາຕິ ສຕິປຍ຺ຍາເວປຸລ຺ລປ຺ປຕ຺ຕິຍາ ສພ຺ພຕ຺ຖກເມວ ອປ຺ປມຕ຺ໂຕສິ ຕ຺ວໍ,
ຕສ຺ມາ ອິທານິ ສຸຂໍ ວິຫຣ, ສຸມງ຺ຄລຯ ເກຈິ ປນ “ອຣຫຕ຺ຕໍ ອປ຺ປຕ຺ວາ ເອວ ວິປສ຺ສນາຍ ວີຖິປຏິປນ຺ນາຍ ສາສເນ ສຍ຺ຊາ
ຕາຠິຣຕິຍາ ຍຖານຸຠູຕໍ ຆຣາວາສທຸກ຺ຂໍ ຊິຄຸຈ຺ຉນ຺ໂຕ ເຖໂຣ ອິມໍ ຄາຖໍ ວຕ຺ວາ ປຈ຺ຉາ ວິປສ຺ສນໍ ວຑ຺ເຒຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາ
ປຸຓິ”ຕິ ວທນ຺ຕິຯ ເຕສໍ ມເຕນ “ຌາຍ ອປ຺ປມຕ຺ໂຕ ວິຫຣາ”ຕິ ປທານໍ ອຕ຺ໂຖ ວິປສ຺ສນາມຄ຺ຄວເສນປິ ຍຸຊ຺ຊຕິ ເອວຯ

ສຸມງ຺ຄລຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາຯ

໔ຯ ສານຸຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ມຕໍວາ ອມ຺ມ ໂຣທນ຺ຕີຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ສານຸຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ໂສປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາຘິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ຠເວ ວິວຏ຺ຏູປນິສ຺ສຍໍ ປຸຎ຺ຎໍ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ອິໂຕ ຈຕຸນວຸເຕ ກປ຺ເປ ສິທ຺ຘຕ຺ຖສ຺ສ ຠຄວໂຕ ຫຕ຺ຖປາທໂຘວນມຸຂວິກ຺ຂາລນານໍ ອຕ຺ຖາຍ ອຸທກໍ ອຸປເນສິຯ ສຕ຺ຖາ ຫິ ໂຠຊນກາເລ ຫຕ຺ຖປາເທ ໂຘວິຕຸກາໂມ ອໂຫສິຯ ໂສ ສຕ຺ຖຸ ອາກາຣໍ ສລ຺ລກ຺ເຂຕ຺ວາ ອຸທກໍ ອຸປເນສິຯ ຠຄວາ ຫຕ຺ຖປາເທ ໂຘວິຕ຺ວາ ກຸລ຺ຊິຕ຺ວາ ມຸຂໍ ວິກ຺ຂາເລຕຸກາໂມ ອໂຫສິຯ ໂສ ຕມ຺ປິ ຎຕ຺ວາ ມຸໂຂທກໍ ອຸປເນສິຯ ສຕ຺ຖາ ມຸຂໍ ວິກ຺ຂາເລຕ຺ວາ ມຸຂໂຘວນກິຈ຺ຈໍ ນິຏ຺ຐາເປສິຯ ເອວໍ ຠຄວາ ອນຸກມ຺ປໍ ອຸປາທາຍ ເຕນ ກຣີຍມານໍ ເວຍ຺ຍາວຈ຺ຈໍ ສາທິຍິຯ ໂສ ເຕນ ປຸຎ຺ຎກມ຺ເມນ ເທວໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອປຣາປຣໍ ປຸຎ຺ຎານິ ກຕ຺ວາ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ອຎ຺ຎຕຣສ຺ສ ອຸປາສກສ຺ສ ເຄເຫ ປຏິສນ຺ຘິໍ ຄຓ຺ຫິຯ ຕສ຺ມິໍ ຄພ຺ຠຄເຕເຍວ ປິຕາ ປວາສໍ ຄໂຕ, ອຸປາສິກາ ທສມາສຈ຺ຈເຍນ ປຸຕ຺ຕໍ ວິຊາຍິຕ຺ວາ ສານູຕິສ຺ສ ນາມໍ ອກາສິຯ ຕສ຺ມິໍ ອນຸກ຺ກເມນ ວຑ຺ຒມາເນ ສຕ຺ຕວສ຺ສິກໍເຍວ ນໍ ຠິກ຺ຂູນໍ ສນ຺ຕິເກ ປພ຺ພາເຊສິ, ''ເອວມຍໍ ອນນ຺ຕຣາໂຍ ວຑ຺ຒິຕ຺ວາ ອຈ຺ຈນ຺ຕສຸຂຠາຄີ ຠວິສ຺ສຕີ''ຕິຯ ''ໂສ ສານຸສາມເຓໂຣ''ຕິ ປຎ຺ຎາໂຕ ປຎ຺ຎວາ ວຕ຺ຕສມ຺ປນ຺ໂນ ພຫຸສ຺ສຸໂຕ ຘມ຺ມກຖິໂກ ສຕ຺ເຕສຸ ເມຕ຺ຕຌ຺ຌາສໂຍ ຫຸຕ຺ວາ ເທວມນຸສ຺ສານໍ ປິໂຍ ອໂຫສິ ມນາໂປຕິ ສພ຺ພໍ ສານຸສຸຕ຺ເຕ ອາຄຕນເຍນ ເວທິຕພ຺ພໍຯ

ຕສ຺ສ ອຕີຕຊາຕິຍໍ ມາຕາ ຍກ຺ຂໂຍນິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຯ ຕໍ ຍກ຺ຂາ ''ສານຸຕ຺ເຖຣສ຺ສ ອຍໍ ມາຕາ''ຕິ ຄຣຸຈິຕ຺ຕີກາຣພຫຸລາ ຫຸຕ຺ວາ ມາເນນ຺ຕິຯ ເອວໍ ຄຈ຺ຉນ຺ເຕ ກາເລ ປຸຖຸຊ຺ຊນຠາວສ຺ສ ອາທີນວໍ ວິຠາເວນ຺ຕໍ ວິຍ ເອກທິວສໍ ສານຸສ຺ສ ໂຍນິໂສ ມນສິກາຣາຠາວາ ອໂຍນິໂສ ອຸມ຺ມຸຊ຺ຊນ຺ຕສ຺ສ ວິພ຺ຠມິຕຸກາມຕາຈິຕ຺ຕໍ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິຯ ຕໍ ຕສ຺ສ ຍກ຺ຂິນີມາຕາ ຎຕ຺ວາ ມນຸສ຺ສມາຕຸຍາ ອາໂຣເຈສິ – ''ຕວ ປຸຕ຺ໂຕ, ສານຸ, 'ວິພ຺ຠມິສ຺ສາມີ'ຕິ ຈິຕ຺ຕໍ ອຸປ຺ປາເທສິ, ຕສ຺ມາ ຕ຺ວໍ –

''ສານຸໍ ປພຸທ຺ຘໍ ວຊ຺ຊາສິ, ຍກ຺ຂານໍ ວຈນໍ ອິທໍ;

ມາກາສິ ປາປກໍ ກມ຺ມໍ, ອາວິ ວາ ຍທິ ວາ ຣໂຫຯ

''ສເຈ ຕ຺ວໍ ປາປກໍ ກມ຺ມໍ, ກຣິສ຺ສສິ ກໂຣສິ ວາ;

ນ ເຕ ທຸກ຺ຂາ ປມຸຕ຺ຍຕ຺ຖິ, ອຸປ຺ປຈ຺ຈາປິ ປລາຍໂຕ''ຕິຯ (ສໍຯ ນິຯ ໑ຯ໒໓໙; ຘຯ ປຯ ອຏ຺ຐຯ ໔ຯ໓໔໕ ສານຸສາມເຓຣວຕ຺ຖຸ) –

ເອວໍ ກຖາຫີ''ຕິຯ ເອວຎ຺ຈ ປນ ວຕ຺ວາ ຍກ຺ຂິນີມາຕາ ຕຕ຺ເຖວນ຺ຕຣຘາຍິຯ ມນຸສ຺ສມາຕາ ປນ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ປຣິເທວໂສກສມາປນ຺ນາ ເຈໂຕທຸກ຺ຂສມປ຺ປິຕາ ອໂຫສິຯ ອຖ ສານຸສາມເຓໂຣ ປຸພ຺ພຓ຺ຫສມຍໍ ນິວາເສຕ຺ວາ ປຕ຺ຕຈີວຣມາທາຍ ມາຕຸ ສນ຺ຕິກໍ ອຸປຄໂຕ ມາຕຣໍ ໂຣທມານໍ ທິສ຺ວາ ''ອມ຺ມ, ກິໍ ນິສ຺ສາຍ ໂຣທສີ''ຕິ ວຕ຺ວາ ''ຕໍ ນິສ຺ສາຍາ''ຕິ ຈ ວຸຕ຺ໂຕ ມາຕຸ ''ມຕໍ ວາ, ອມ຺ມ, ໂຣທນ຺ຕິ, ໂຍ ວາ ຊີວໍ ນ ທິສ຺ສຕີ''ຕິ ຄາຖໍ ອກາສິຯ

໔໔ຯ ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ''ອມ຺ມ, ໂຣທນ຺ຕາ ນາມ ຎາຕກາ ມິຕ຺ຕາ ວາ ອຕ຺ຕໂນ ຎາຕກໍ ມິຕ຺ຕໍ ວາ ມຕໍ ອຸທ຺ທິສ຺ສ ໂຣທນ຺ຕິ ປຣໂລກໍ ຄຕຕ຺ຕາ, ໂຍ ວາ ຎາຕໂກ ມິຕ຺ໂຕ ວາ ຊີວໍ ຊີວນ຺ໂຕ ເທສນ຺ຕຣໍ ປກ຺ກນ຺ຕຕາຍ ຈ ນ ທິສ຺ສຕິ, ຕໍ ວາ ອຸທ຺ທິສ຺ສ ໂຣທນ຺ຕິ, ອຸຠຍມ຺ເປຕໍ ມຍິ ນ ວິຊ຺ຊຕິ, ເອວໍ ສນ຺ເຕ ຊີວນ຺ຕໍ ຘຣມານໍ ມໍ ປຸຣໂຕ ຐິຕໍ ປສ຺ສນ຺ຕີ; ກສ຺ມາ, ອມ຺ມ, ໂຣທສີ?ມໍ ອຸທ຺ທິສ຺ສ ຕວ ໂຣທນສ຺ສ ກາຣຓເມວ ນຕ຺ຖີ''ຕິຯ

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ມາຕາ ''ມຣຓຎ຺ເຫຕໍ, ຠິກ຺ຂເວ, ໂຍ ສິກ຺ຂໍ ປຈ຺ຈກ຺ຂາຍ ຫີນາຍາວຕ຺ຕຕີ''ຕິ (ມຯ ນິຯ ໓ຯ໖໔) ສຸຕ຺ຕປທານຸສາເຣນ ອຸປ຺ປພ຺ພຊນໍ ອຣິຍສ຺ສ ວິນເຍ ມຣຓນ຺ຕິ ທສ຺ເສນ຺ຕີ –

''ມຕໍ ວາ ປຸຕ຺ຕ ໂຣທນ຺ຕິ, ໂຍ ວາ ຊີວໍ ນ ທິສ຺ສຕິ;

ໂຍ ຈ ກາເມ ຈຊິຕຼວານ, ປຸນຣາຄຈ຺ຉເຕ ອິຊ຺ຯ

‘‘ຕໍ ວາປີ ປຸຕຼຕ ໂຣຫນ຺ຕິ, ປຸນ ຊີວໍ ມໂຕ ຫິ ໂສ;

ກຸກ຺ກຸລຸອາ ອຸພ຺ກໂຕ ຕາຕ, ກຸກ຺ກຸລຸອໍ ປຕິຕຸມິຈ຺ຉສີ’’ຕິຯ (ສໍຯ ນິຯ ໑ຯ໒໓໙; ຊຯ ປຯ ອຬ຺ຖຯ ໒ຯສານຸສາມເຕຣວຕຼຖຸ) –

ຄາຖາຫວຍໍ ອພາສິຯ

ຕຕ຺ຖ ກາເມ ຈຊິຕຼວານາຕິ ເນກ຺ຂມ຺ມຊ຺ຊາສເຍນ ວຕຼຖຸກາເມ ປຫາຍ, ຕ຺ຸໍຈ ກິເລສກາມສ຺ສ ຕທງ຺ຄປ຺ປຫານວເສນ ເວທິຕພ຺ພໍຯ ປພ຺ພຊ຺ຊາ ເຫຕຸຖ ກາມປຣິຈ຺ຈາໂຄ ອສີປ຺ຸເປໂຕຯ ປຸນຣາຄຈ຺ຉເຕ ອິຊາຕິ ອິຊ ເຄເຫ ປຸນເທວ ອາຄຈ຺ຉຕິ, ຫີນາຍາວຕຼຕນໍ ສນ຺ຊາຍ ວທຕິຯ ຕໍ ວາປີຕິ ໂຍ ປພ຺ພຊິຕຼວາ ວິພ຺ກມຕິ , ຕໍ ວາປີ ປຸຄ຺ຄລໍ ມຕໍ ວິຍມາທິສີໂຍ ໂຣຫນ຺ຕິຯ ກສ຺ມາຕິ ເຈ? ປຸນ ຊີວໍ ມໂຕ ຫິ ໂສຕິ ວິພ຺ກມນ຺ໂຕ ປຈ຺ຉາ ໂຍ ຊີວນ຺ໂຕ, ໂສ ຄຸຕມຣເຕນ ອຕຼຖໂຕ ມໂຕເຍວຯ ອິທານິສ຺ສ ສວິເສສສໍເວຄໍ ຊເນຕຸ໌ ‘‘ກຸກ຺ກຸລຸອາ’’ຕິອາທິ ວຸຕຼຕໍຯ ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ‘‘ອໂຫຣຕຼຕໍ ອາທິຕຼຕໍ ວິຍ ທຸຕຼວາ ຫຫນຕ຺ຸເຍນ ກຸກ຺ກຸລອນິຣຍສທິສຕຼຕາ ກຸກ຺ກຸລຸອາ ຄິຫິພາວາ ອນຸກມ຺ປນ຺ຕິຍາ ມຍາ ອຸພ຺ກໂຕ ອຸທ຺ຊໂຕ, ຕາຕ ສານຸ, ກຸກ຺ກຸລຸອໍ ປຕິຕຸ໌ ອິຈ຺ຉສິ ປຕິຕຸກາໂມສີ’’ຕິຯ

ຕໍ ສຸຕຼວາ ສານຸສາມເຕໂຣ ສໍເວຄຊາໂຕ ຫຸຕຼວາ ວິປ຺ສ຺ສນໍ ປຬ຺ຖເປຕຼວາ ນຈິຣສ຺ເສວ ອຣຫຕຼຕໍ ປາປຸ໌ນິຯ ເຕນ ວຸຕຼຕໍ ອປທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໑ຯ໒໑ຯ໒໔-໒໙) –

‘‘ກຸຬ຺ຊນ຺ຕໍ ສມຕໍ ທິສ຺ວາ, ວິປ຺ປສນ຺ນມນາວິລໍ;

ໝເມໂນທກມາທາຍ, ສິທ຺ຊຕຼຖສ຺ສ ອທາສຫໍຯ

‘‘ນິມ຺ມໂລ ໂຫມຫໍ ອຊ຺ຊ, ວິມໂລ ຂີຕສໍສໂຍ;

ກເວ ນິພ຺ພຕຼຕມານສ຺ສ, ຜລໍ ນິພ຺ພຕຼຕເຕ ສຸກໍຯ

‘‘ຈຕຸນ຺ນວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ອຸທກໍ ຍມທາສຫໍ;

ທຸຄ຺ຄຕິໍ ນາພິຊານາມິ, ທກທານສ຺ສິທໍ ຜລໍຯ

‘‘ເອກສຬ຺ຖິມ຺ຫິໂຕ ກປ຺ເປ, ເອໂກວ ວິມໂລ ອຫຸ;

ສຕຼຕຣຕນສມ຺ປນ຺ໂນ, ຈກ຺ກວຕຼຕີ ມຫພ຺ພໂລຯ

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຊສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິຯ

ອຣຫຕຼຕໍ ປນ ປຕຼວາ ເຖໂຣ ອິມິສ຺ສາ ຄາຖາຍ ວເສນ ‘‘ມຍ຺ຫໍ ວິປ຺ສ຺ສນາຣມ຺ໂກ ອຣຫຕຼຕປ຺ປຕຼຕິ ຈ ຊາຕາ’’ຕິ ອຸທານວເສນ ຕເມວ ຄາຖໍ ປຈ຺ຈຸທາຫາສິຯ

ສານຸຕຼເຖຣຄາຖາວຕຼຕນາ ນິຬ຺ຖິຕາຯ

໕ຯ ຣມຕີຍວິຫາຣິຕຼເຖຣຄາຖາວຕຼຕນາ

ຍຖາປີກຫ຺ໂຫ ອາຊລ຺ໂລຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ຣມຕິຍວິຫາຣິຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ។ ກາ ອຸປ຺ປ຺ຕິ? ໂສປິ ປ຺ຣິມພ຺ທ຺ເຣສ຺ ກຕາຣິກາໂຣ ຕ຺ຕ຺ຖ ຕ຺ຕ຺ຖ ປ຺ລ຺ລານິ ອຸປ໌ຈິນນ຺ໂຕ ອິໂຕ ເອກນວ຺ເຕ ກປ຺ເປ ວິປ໌ສ຺ສີ ກຄວນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ປລ຺ຈປຕິຍ຺ຄິເຕນ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ໂກຣຕ຺ຫປຸປ຺ເຜຫີ ປູຊໍ ອກາສິ។ ໂສ ເຕນ ປ຺ລ຺ລກມ຺ເມນ ເທເວສ຺ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອປຣາປຣໍ ປ຺ລ຺ລານິ ກຕ຺ວາ ເທວມນຸສ຺ເສສ຺ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຣຸປ຺ປາເທ ຣາຊຄເຫ ອລ຺ລຕຣສ຺ສ ເສຍ຺ຄິສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ ໂຍພ຺ພນມ ເທນ ກາເມສ຺ ມຸຈ຺ຊໍ ອາປນ຺ໂນ ວິຫຣຕິ។ ໂສ ເອກທິວສໍ ອລ຺ລຕຣໍ ປາຣທາຣິກໍ ຣາຊປຸຣິເສຫິ ວິວິຣາ ກມ຺ມກາຣຕາ ກຣິຍມານໍ ທິສ຺ວາ ສໍເວຄຊາໂຕ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິເກ ຣມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ປພ຺ພຊິ។ ປພ຺ພຊິໂຕ ຈ ຣາຄຈຣິຕຕາຍ ນິຈ຺ຈກາລໍ ສຸສມ຺ມຍ຺ຄໍ ປຣິເວຕໍ ສູປຍ຺ຄິຕໍ ປານິຍປຣິໂກຊນີຍໍ ສຸປລ຺ລຕໍ ມລ຺ຈປີຄໍ ກຕ຺ວາ ວິຫຣຕິ។ ເຕນ ໂສ ຣມຕິຍວິຫາຣິຕ຺ເວວ ປລ຺ລາຍິຕ຺ຖ។

ໂສ ຣາຄຸສ຺ສນ຺ນຕາຍ ອໂຍນິໂສ ມນສິ ກຣິຕ຺ວາ ສລ຺ເຈຕນິກໍ ສຸກ຺ກວິສ຺ສຍ຺ຄິອາປຕ຺ຕີ ອາປ໌ຊຊິຕ຺ວາ, ‘‘ສິຣຕ຺ຖຸ, ມໍ ເອວໍກູໂຕ ສຫ຺ສາເທຍ຺ຍໍ ກຸລ຺ເຊຍ຺ຍ’’ນ຺ຕິ ວິປ຺ປຜິສາຣີ ຫຸຕ຺ວາ ‘‘ວິພ຺ກມິສ຺ສາມີ’’ຕິ ຄຈ຺ລນ຺ໂຕ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ຣຸກ຺ຂມູເລ ນິສີທິ, ເຕນ ຈ ມຄ຺ເຄນ ສກເຜສ຺ ຄຈ຺ລນ຺ເຕສ຺ ເອໂກ ສກຜຍຸຕ຺ໂຕ ໂຄໂຕ ປຣິສ຺ສມນ຺ໂຕ ວິສມຍ຺ຖາເນ ຂລິຕ຺ວາ ປຕິ, ຕໍ ສາກຜິກາ ຍຸຄໂຕ ມຸລ຺ຈິຕ຺ວາ ຕິໂຕຫກໍ ທຕ຺ວາ ປຣິສ຺ສມໍ ວິໂນເທຕ຺ວາ ປຸນປິ ຣຸເຣ ໂຍເຊຕ຺ວາ ອຄມໍສ຺ຸ។ ເຖໂຣ ຕໍ ທິສ຺ວາ – ‘‘ຍຖາຍໍ ໂຄໂຕ ສກີ ຂລິຕ຺ວາປີ ອຸຍ຺ຖາຍ ສກີ ຣຸຣໍ ວຫຕິ, ເອວໍ ມຍາປີ ກິເລສວເສນ ສກີ ຂລິເຕນາປີ ວຸຍ຺ຖາຍ ສມຕຣມ຺ມໍ ກາຕຸໍ ວຍ຺ຜຕີ’’ຕິ ໂຍນິ ໂສ ອຸມ຺ມຸຊ຺ຊນ຺ໂຕ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອຸປາລິຕ຺ເຖຣສ຺ສ ອຕ຺ຕໂນ ປວຕ຺ຕີ ອາຈິກ຺ຂິຕ຺ວາ ເຕນ ວຸຕ຺ຕວິຣິນາ ອາປຕ຺ຕິໂຕ ວຸຍ຺ຖຫິຕ຺ວາ ສີລໍ ປາກຕິກໍ ກຕ຺ວາ ວິປສ຺ສນໍ ປຍ຺ຖເປຕ຺ວາ ນຈິຣສ຺ເສວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຕິ។ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ។ ເຖຣ ໑។໔໑។໓໔-໓໒) –

‘‘ອກ຺ກນ຺ຕລ຺ຈ ປທໍ ທິສ຺ວາ, ຈກ຺ກາລງ຺ກາຣກູສິຕໍ;

ປເທນານຸປທໍ ຍນ຺ໂຕ, ວິປສ຺ສິສ຺ສ ມເຫສິໂນ។

‘‘ໂກຣຕ຺ທໍ ປຸປ຺ຜິຕໍ ທິສ຺ວາ, ສມູລໍ ປູຊິຕໍ ມຍາ;

ຫລ຺ໂຖ ຫລ຺ເຖນ ຈິຕ຺ເຕນ, ອວນ຺ທິ ປທມຸຕ຺ຕມໍ។

‘‘ເອກນວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ປຸປ຺ຜມກິປູຊຍີ;

ທຸຄ຺ຄຕີ ນາກິຊານາມິ, ພຸທ຺ຣປູຊາຍິທໍ ຜລໍ។

‘‘ສຕ຺ຕປລ຺ລາສກປ຺ປມ຺ທີ, ເອໂກ ວິຕມໂລ ອຫຸໍ;

ສຕ຺ຕຣຕນສມ຺ປນ຺ໂນ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ມຫພ຺ພໂລ។

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຣສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ។

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ວິມຸຕ຺ຕິສຸຂໍ ອນຸກວນ຺ໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ປຸພ຺ພກາຄປຜິປຕ຺ຕິຍາ ສຫ຺ສີ ອຣິຍຣມ຺ມາຣີຄມນທີປນີ ‘‘ຍຖາປີ ກທ຺ໂທ ອາຊລ຺ໂລ, ຂລິຕ຺ວາ ປຕິຕິຍ຺ຖຕີ’’ຕິ ຄາຖໍ ອກາສິ។

໔໔។ ຕ຺ຕ຺ຖ ຂລິຕ຺ວາຕິ ປກ຺ຂລິຕ຺ວາ។ ປຕິຕິຍ຺ຖຕີຕິ ປຕິຍ຺ຖຫຕິ, ປຸນເທວ ຍຖາຖາເນ ຕິຍ຺ຖຕີ។ ເອວນ຺ຕິ ຍຖາ ກທ຺ໂທ ອຸສກາ ຊານີໂຍ ກາຣໍ ວຫນ຺ໂຕ ປຣິສ຺ສມປ຺ປຕ຺ໂຕ ວິສມຍ຺ຖານໍ ອາຄມ຺ມ ເອກວາຣໍ ປກ຺ຂລິຕ຺ວາ ປຕິໂຕ ນ ຕ຺ຕເກນ ຣຸຣໍ ລຫ຺ເຫຕິ, ຖາມຊວປຣກ຺ກມສມ຺ປນ຺ນຕາຍ ປນ ຂລິຕ຺ວາປີ ປຕິຕິຍ຺ຖຕິ, ອຕ຺ຕໂນ ສກາເວເນວ ຖຕ຺ວາ ກາຣໍ ວຫຕິ, ເອວໍ ກິ ເລສປຣິສ຺ສມປ຺ປຕ຺ໂຕ ກິຣິຍາປຣາເຣນ ຂລິຕ຺ວາ ຕໍ ຂລິຕໍ ຖາມວີຣິຍສມ຺ປຕ຺ຕິຕາຍ ປຜິປາກຕິກໍ ກຕ຺ວາ ມຄ຺ຄສມ຺ມາທິຍ຺ຄິຍາ ທສ຺ສນສມ຺ປນ຺ນໍ, ຕໂຕ ເອວ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຣສ຺ສ ສວນ຺ເຕ ອຣິຍາຍ ຊາຕິຍາ ຊາຕຕາຍ ສາວກໍ, ຕສ຺ສ ອຸເຣ ວາຍາມຊນິ

ຕາກິຊາຕິຕາຍ ໂອຣສໍ ປຸຕ຺ຕໍ ກທ຺ທາຊານີຍສທິສກິຈ຺ຈຕາຍ ອາຊານີຍນ຺ຕິ ຈ ນໍ ສາເຣຖ ອຸປ຺ສາເຣຖາຕິ ອຕ຺ໂຖ຺.

ຣມເກີຍວິຫາຣິຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຍ຺ກິຕາ຺.

໖຺. ສມິທ຺ສິຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ສທ຺ສາຍາຫໍປພ຺ພຊິໂຕຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ສມິທ຺ສິຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເສສຸ ກຕ຺ຕາສິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ປຸລ຺ລານິ ອຸປ຺ຈິນນ຺ໂຕ ອິໂຕ ຈຕຸນວຸເຕ ກປ຺ເປ ສິທ຺ສຕ຺ຖໍ ກຄວນ຺ຕໍ ປສ຺ສິຕ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ສວຕ຺ຍານິ ປຸປ຺ຜານິ ກຕ຺ຕິກພທ຺ສານິ ຄເຫຕ຺ວາ ປູເຊສິ. ໂສ ເຕນ ປຸລ຺ລກມ຺ເມນ ເທວໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອປຣາປຣໍ ປຸລ຺ລານິ ກຕ຺ວາ ສຸຄຕີສຸເຍວ ປຣິວຕ຺ເຕນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ສຸປ຺ປາເທ ຣາຊຄເຫ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ. ຕສ຺ສ ຊາຕກາລໂຕ ປຍ຺ຖາຍ ຕໍ ກຸລໍ ສນສລ຺ລາທີຫີ ວທ຺ຍິ, ອຕ຺ຕກາໂວ ຈສ຺ສ ອກິຣູໂປ ທສ຺ສນີໂຍ ຄຸຕາວາ ອິຕິ ວິກວສມິທ຺ສິຍາ ຈ ຄຸຕາສມິທ຺ສິຍາ ຈ ສມິທ຺ສິຕ຺ເວວ ປລ຺ລາຍິຕ຺ຖ. ໂສ ພິມ຺ພິສາຣສມາຄເມ ພຸທ຺ສານຸກາວໍ ທິສ຺ວາ ປຍິລທ຺ສສທ຺ໂສ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ກາວນາຍ ຍຸຕ຺ຕປ຺ປຍຸຕ຺ໂຕ ວິຫຣນ຺ໂຕ ກຄວຕິ ຕໂປທາຣາເມ ວິຫຣນ຺ເຕ ເອກທິວສໍ ເອວໍ ຈິນ຺ເຕສິ – ''ລາກາ ວຕ ເມ ສຕ຺ຖາ ອຣຫໍ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ໂສ, ສ຺ວາກ຺ຂາເຕ ຈາຫໍ ສມ຺ມວິນເຍ ປພ຺ພຊິໂຕ, ສພ຺ຣຫ຺ມຈາຣີ ຈ ເມ ສີລວນ຺ໂຕ ກລ຺ຍາຕສມ຺ມາ''ຕິ. ຕສ຺ເສວໍ ຈິນ຺ເຕນ຺ຕສ຺ສ ອຸລ຺ລາຣໍ ປີຕິໂສມນສ຺ສໍ ອຸທປາທິ. ຕໍ ອສຫນ຺ໂຕ ມາໂຣ ປາປີມາ ເຖຣສ຺ສ ອວິທູເຣ ມຫນ຺ຕໍ ເກຣວສທ຺ທມກາສິ, ປຖວິຍາ ອຸນ຺ທຣິຍນກາໂລ ວິຍ ອໂຫສິ. ເຖໂຣ ກຄວໂຕ ຕມຕ຺ຖໍ ອາໂຣເຈສິ. ກຄວາ ''ມາໂຣ ຕຸຍ຺ຫໍ ວິຈກ຺ຂກມ຺ມາຍ ເຈເຕຕິ, ຄຈ຺ຉ, ກິກ຺ຂຸ ຕຕ຺ຖ ອຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ວິຫຣາຫີ''ຕິ ອາຫ. ເຖໂຣ ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ ວິຫຣນ຺ໂຕ ນຈິຣສ຺ເສວ ວິປ຺ສສນໍ ອຸສ຺ສຸກ຺ກາເປຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຕິ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໑.໔໑.໖໐-໖໔) –

''ກຕິກາຣໍວ ໂຊຕນ຺ຕໍ, ນິສິນ຺ນໍ ປພ຺ພຕນ຺ຕເຣ;

ໂອກາເສນ຺ຕໍ ທິສາ ສພ຺ພາ, ສິທ຺ສຕ຺ຖໍ ນຣສາຣຖີ.

''ສນ຺ໍ ອທ຺ເວຊຊໍ ກຕ຺ວານ, ອຸສ຺ໍ ສນ຺ນຍ຺ຫຫໍ ຕທາ;

ປຸປ຺ຜໍ ສວຕ຺ຍໍ ເຂຕ຺ວານ, ພຸທ຺ສສ຺ສ ອກິໂຣປຍິ.

''ຈຕຸນ຺ນວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ປຸປ຺ຜມກິໂຣປຍິ;

ທຸຄ຺ຄຕຶ ນາກິຊານາມິ, ພຸທ຺ສປູຊາຍິທໍ ຜລໍ.

''ເອກປລ຺ລາສີໂຕ ກປ຺ເປ, ເອໂກ ອາສີ ຊຸຕິນ຺ສໂຣ;

ສຕ຺ຕຣຕນສມ຺ປນ຺ໂນ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ມຫພ຺ພໂລ.

''ກິເລສາ ຊາປີຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ສສ຺ສ ສາສນ''ນ຺ຕິ.

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ຕຕ຺ເຖວ ວິຫຣນ຺ຕສ຺ສ ເຖຣສ຺ສ ຂິຕາສວກາວໍ ອຊານນ຺ໂຕ ປຸຣິມນເຍເນວ ມາໂຣ ມຫນ຺ຕໍ ເກຣວສທ຺ທໍ ອກາສີ. ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ເຖໂຣ ອກີໂຕ ອຈ຺ຉມ຺ກີ ''ຕາທິສານໍ ມາຣານໍ ສຕມ຺ປິ ສຫສ຺ສມ຺ປິ ມຍ຺ຫໍ ໂລມມ຺ປິ ນ ກມ຺ເປຕິ''ຕິ ອລ຺ລໍ ພ຺ຍາກໂຣນ຺ໂຕ ''ສທ຺ສາຍາຫໍ ປພ຺ພຊິໂຕ''ຕິ ຄາຖໍ ອກາສີ.

໔໖. ຕຕ຺ຖ ສທ຺ສາຍາຕິ ສມ຺ມຈ຺ຉນ຺ທສມ຺ຍ຺ຖານາຍ ກມ຺ມຜລສທ຺ສາຍ ເຈວ ຣຕນຕ຺ຕຍສທ຺ສາຍ ຈ. ອຫນ຺ຕິ ອຕ຺ຕານໍ ນິທ຺ທິສຕິ. ປພ຺ພຊິໂຕຕິ ອຸປ຺ຄໂຕ. ອຄາຣສ຺ມາຕິ ເຄຫໂຕ ຆຣາວາສໂຕ ວາ. ອນຄາຣິຍນ຺ຕິ ປພ຺ພຊຊໍ, ສາ ຫິ ຍໍກິລ຺ຈິ ກສິວ

ໆຕິຊຊາທິກມຸມໍ ‘ອຄາຣສ຺ສ ທິຕ’ນ຺ຕິ ອຄາຣິຍໍ ນາມ, ຕທກາວໂຕ ‘‘ອນຄາຣິຍາ’’ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ຺ ສຕິ ປັຍ຺ຍາ ຈ ເມ ວຸທ຺ຒາຕິ ສຣຕລກ຺ຂຕາ ສຕິ, ປຊານນລກ຺ຂຕາ ປັຍ຺ຍາຕິ ອິເມ ຊມ຺ມາ ວິປສ຺ສນາກ຺ຂຕໂຕ ປຍ຺ຖາຍ ມຄ຺ຄປັຜິປ໌າຜິຍາ ຍາວ ອຣຫຕ຺ ຕາ ເມ ວຸທ຺ຒາ ວທ຺ຒິຕາ, ນ ທານິ ວທ຺ເຒຕພ຺ພາ ອຕ຺ຖິ ສຕິປັຍ຺ຍາ ເວປ຺ຸລ຺ລປ຺ປຕ຺ຕາຕິ ທສ຺ເສຕິ຺ ຈິຕ຺ຕຍ຺ຈ ສ຺ສມາທິຕນ຺ຕິ ອຍ຺ຖສມາປຕ຺ຕິວເສນ ເຈວ ໂລກຸຕ຺ຕຣສມາຊິວເສນ ຈ ຈິຕ຺ຕໍ ເມ ສຸຍ຺ຖຸ ສມາຫິຕໍ, ນ ທານິ ຕສ຺ສ ສມາຊາຕພ຺ພໍ ອຕ຺ຖິ, ສ ມາຊິ ເວປ຺ຸລ຺ລປ຺ປຕ຺ໂຕຕິ ທສ຺ເສຕິ຺ ຕສ຺ມາ ກາມໍ ກຣສ຺ສຸ ຣູປ໌ານິຕິ ປ໌າປິ໌ມ ມໍ ອຸທ຺ທິສ຺ສ ຍານິ ການິຈິ ວິປ຺ປກາຣານິ ຍຖາຣຸຈິໍ ກໂຣຫິ, ເຕຫິ ປນ ເມວ ມໍ ພ຺ຍາຊຍິສ຺ສສິ ມມ ສຣີຣກມ຺ປນມຕ຺ຕມ຺ປິ ກາຕຸໍ ນ ສກ຺ຂິສ຺ສສິ, ກຸໂຕ ຈິຕ຺ຕຍ຺ຍຖຕ຺ຕໍ? ຕສ຺ມາ ຕວ ກິຣິຍາ ອປ຺ປັຜິຈຸ໌ຊິຕປ໌ເທນກໍ ວິຍ ນ ກິຍ຺ຈິ ອຕ຺ຖໍ ໂສເຊຕິ, ເກວລໍ ຕວ ຈິຕ຺ຕວິຆາຕມຕ຺ຕຜລາຕິ ເຖໂຣ ມາຣໍ ຕຊ຺ເຊສິ຺ ຕໍ ສຸຕ຺ ວາ ມາໂຣ ‘‘ຊານາຕິ ມໍ ສມໂຕ’’ຕິ ຕຕ຺ເຖວນ຺ຕຣຊາຍິ຺

ສມິທ຺ຊິຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຍ຺ຖິຕາ຺

ກ຺ ອຸຊ຺ຊຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ນໂມເຕ ພຸທ຺ຊ ວີຣຕ຺ຖູຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ອຸຊ຺ຊຍຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ຺ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປຸ໌ຣິມພຸທ຺ເຊສຸ ກຕາຊິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກເວ ປຸ໌ຍ຺ຍານິ ກໂຣນ຺ໂຕ ອິໂຕ ທ຺ວານວຸເຕ ກປ຺ເປ ຕິສ຺ສໍ ກຄວນ຺ຕໍ ປສ຺ສິຕ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ກຕິການປຸ໌ປ຺ເຜຫິ ປູ໌ຊໍ ອ ກາສິ຺ ໂສ ເຕນ ປຸ໌ຍ຺ຍກມ຺ເມນ ເທວໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອປຣາປຣໍ ປຸ໌ຍ຺ຍານິ ກຕ຺ວາ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຊຸປ຺ປ໌າເທ ຣາຊຄເຫ ອຍ຺ຍຕຣສ຺ສ ໂສຕ຺ຕິຍພ຺ຣາຫ຺ມຕສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ອຸຊ຺ຊໂຍຕິສ຺ສ ນາມໍ ອໂຫສິ຺ ໂສ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕິຕ຺ຕໍ ເວທານໍ ປ໌າຣຄູ ຫຸຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ສາຣໍ ອປສ຺ສນ຺ໂຕ ອຸປນິສ຺ສຍສມ຺ປຕ຺ຕິຍາ ໂຈທິຍມາໂນ ເວລຸຂຸວນໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິເກ ຊມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ປັຜິລທ຺ຊສທ຺ໂຊ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຈຣິຍານຸກູລໍ ກມ຺ມຍ຺ຖານໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຣຍ຺ເຍ ວິຫຣນ຺ໂຕ ວິປສ຺ສນໍ ວທ຺ເຒຕ຺ວາ ນຈິຣສ຺ເສວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປ໌າປຸ໌ຕິ຺ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ຺ ເຖຣ ໑຺໘໑຺໑-໘) –

‘‘ກຕິການໍ ປຸ໌ປ຺ຜິຕໍ ທິສ຺ວາ, ໂອຈິນິຕ຺ວານຫໍ ຕທາ;

ຕິສ຺ສສ຺ສ ອກິໂຣປ໌ສິ, ໂອພຕິຕ຺ຕສ຺ສ ຕາທິໂນ຺

‘‘ທ຺ເວນວຸເຕ ອິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ປຸ໌ປ຺ຜມກິໂຣປ໌ຍິ;

ທຸຄ຺ຄຕິ ນາກິຊານາມິ, ພຸທ຺ຊປູ໌ຊາຍິທໍ ຜລໍ຺

‘‘ປັຍ຺ຈຕີເສ ອິໂຕ ກປ຺ເປ, ອຣຸຕປ໌າຕິຕິ ວິສ຺ສຸໂຕ;

ສຕ຺ຕຣຕນສມ຺ປນ຺ໂນ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ມຫພ຺ພໂລ຺

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຊສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ຺

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິຕ຺ວາ ກຄວໂຕ ໂຖມນາກາເຣນ ອຍ຺ຍໍ ພ຺ຍາກໂຣນ຺ ໂຕ ‘‘ນໂມ ເຕ ພຸທ຺ຊ ວີຣຕ຺ຖູ’’ຕິ ຄາຖໍ ອກາສິ຺

໔ກ຺ ຕຕ຺ຖ ນໂມຕິ ປຕາມກິຕ຺ຕນໍ຺ ເຕຕິ ປຕາມກິຣິຍາຍ ສມ຺ປທານກິຕ຺ຕນໍ, ຕຸຍ຺ຫນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖ຺ ພຸທ຺ຊ ວີຣາຕິ ຈ ກຄວໂຕ ອາລປນໍ຺ ກຄວາ ຫິ ຍຖາ ອກິຍ຺ເຍຍ຺ຍາທິເກາທສ຺ສ ອຕ຺ຖສ຺ສ ອກິຍ຺ເຍຍ຺ຍາທິເກາເທນ ສຍມ຺ກູຍ຺ຍາເຕນ ອນວເສສໂຕ ພຸທ຺ຊຕ຺ ຕາ ‘‘ພຸທ຺ໂຊ’’ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ຺ ເອວໍ ປັຍ຺ຈນ຺ນມ຺ປິ ມາຣານໍ ອກິປ຺ປມທ຺ທນວເສນ ປທຫນ຺ເຕນ ມຫຕາ ວີຣິເຍນ ສມນ຺ນາຄຕຕ຺ຕາ ‘‘ວີໂຣ’’ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ຺ ອຕ຺ຖູຕິ ໂຫຕຸ, ຕສ຺ສ ‘‘ນໂມ’’ຕິ ອິມິນາ ສມ຺ພນ຺ໂຊ຺ ວິປ຺ປມຸຕ຺ໂຕສິ ສພ຺ພຊິຕິ ສພ຺ເພຫິ ກິເລເສຫິ ສພ຺ພສ຺ ມິຍ຺ຈ ສງຂາຣຄເຕ ວິປ຺ປມຸຕ຺ໂຕ ວິສໍຍຸຕ຺ໂຕ ອສິ ກວສິ, ນ ຕຍາ ກິຍ຺ຈິ ອວິປ຺ປມຸຕ຺ຕໍ ນາມ ອຕ຺ຖິ, ຍໂຕຫໍ ຕຸຍ຺ຫາປທາເນ

ວິຫາຣໍ, ວິຫຣາມິ ອນາສໂວຕິ ຕຸຍຫໍ ຕວ ອປທາເນ ໂອວາເທ ຄຕມຄຸເຄ ປຕິປຕຸຕິຈຣິຍາຍ ວິຫາຣໍ ຍຖາສຕຸຕິ ຍຖາພລໍ ປຕິປຊຊນຸໂຕ ກາມາສວາທີນໍ ຈຕຸນຸນມຸປີ ອາສວານໍ ສຸປຸປຫີນຕຸຕາ ອນາສໂວ ວິຫຣາມິ, ຕາທິສສຸສ ນໂມ ເຕ ພຸທຸຣ-ວີຣຕຸຖູຕິ໚

ອຸຊຊຸຍຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຍຸຖິຕາ໚

໗໚ ສລຸຊຍຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ຍໂຕ ອຫນຸຕິ ອາຍສຸມໂຕ ສລຸຊຍຕຸເຖຣສຸສ ຄາຖາ໚ ກາ ອຸປຸປຕຸຕິ? ໂສປິ ປຸຣິມພຸທຸເຣສຸ ກຕາຣິກາໂຣ ຕຕຸຖ ຕຕຸຖ ວິວຍຸຍຸປນິສຸສຍໍ ປຸລຸສໍ ອຸປຈິນນຸໂຕ ວິປສຸສິສຸສ ກຄວໂຕ ກາເລ ມຫຕິ ປູເຄ ສໍກິຕຸຕິວເສນ ວຕຸຖໍ ສງໜຣິຕຸວາ ຣຕນຕຸຕຍໍ ອຸທຸທິສຸສ ປຸລຸສໍ ກໂຣນຸໂຕ ສຍໍ ທລິທຸໂທ ຫຸຕຸວາ ເນສໍ ຄຕາທີນໍ ປຸລຸລກິຣິຍາຍ ພຸຍາວໂຍ ອໂຫສີ໚ ກາເລນ ກາລໍ ກຄວນຸຕໍ ອຸປສງກມິຕຸວາ ວນຸທິຕຸວາ ປສນຸນມານໂສ ກິກຸຂູນລຸຈ ຕໍ ຕໍ ເວຍຸຍາວຈຸຈໍ ອກາສິ໚ ໂສ ເຕນ ປຸລຸລກມຸເມນ ເທວໂລເກ ນິພຸພຕຸໂຕ ອປຣາປຣໍ ປຸລຸລານິ ກຕຸວາ ສຸຄຕີສຸເຍວ ສໍສຣນຸໂຕ ອິມສຸມິ ພຸທຸຣຸປຸປາເທ ຣາຊຄເຫ ວິກວສມຸປນຸນສຸສ ພຸຣາຫຸມຕາສຸສ ປຸຕຸໂຕ ຫຸຕຸວາ ນິພຸພຕຸຕິ ສລຸຊໂຍ ນາມ ນາເມນ, ໂສ ວຍປຸປຕຸໂຕ ພຸຣຫຸມາຍຸໂປກຸຂຣສາຕິອາທິເກ ອກິລຸລາເຕ ພຸຣາຫຸມເຕ ສາສເນ ອກິປຸປສນຸເນ ທິສຸວາ ສລຸຊາຕປຸປສາໂທ ສຕຸຖາຣໍ ອຸປສງກມິ໚ ຕສຸສ ສຕຸຖາ ຣມຸມໍ ເທເສສິ໚ ໂສ ຣມຸມໍ ສຸຕຸວາ ໂສຕາປນຸໂນ ອໂຫສີ໚ ອປຣກາເຄ ປພຸພຊິ໚ ປພຸພຊນຸໂຕ ຈ ຂຸຣຄຸເຄເຍວ ລລຸອກິລຸໂລ ອໂຫສິ໚ ເຕນ ວຸຕຸຕໍ ອປທາເນ (ອປ໚ ເຖຣ ໑໚໑໐໚໔໑-໔໘) –

''ວິປສຸສິສຸສ ກຄວໂຕ, ມຫາປູຄຄໂຕ ອຫຸ;

ເວຍຸຍາວຈຸຈກໂຣ ອາສິ, ສພຸພກິຈຸເຈສຸ ວາວໂຍ໚

''ເທຍຸຍຣມຸໂມ ຈ ເມ ນຕຸຖິ, ສຸຄຕສຸສ ມເຫສິໂນ;

ອວນຸທິ ສຕຸຖຸໂນ ປາເທ, ວິປຸປສນຸເນນ ເຈຕສາ໚

''ເອກນວຸຕິໂຕ ກປຸເປ, ເວຍຸຍາວຈຸຈໍ ອກາສຫໍ;

ທຸຄຸຄຕິ ນາກິຊານາມິ, ເວຍຸຍາວຈຸຈສຸສິທໍ ຜລໍ໚

''ອິໂຕ ຈ ອຍຸຖເມ ກປຸເປ, ຣາຊາ ອາສິ ສຸຈິນຸຕິໂຕ;

ສຕຸຕຣຕນສມຸປນຸໂນ, ຈກຸກວຕຸຕິ ມຫພຸພໂລ໚

''ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍຸຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທຸຣສຸສ ສາສນ''ນຸຕິ໚

ລລຸອກິລຸໂລ ປນ ຫຸຕຸວາ ອລຸລໍ ພຸຍາກໂຣນຸໂຕ ''ຍໂຕ ອຫໍ ປພຸພຊິໂຕ''ຕິ ຄາຖໍ ອກາສິ໚

໔໗໚ ຕຕຸຖ ຍໂຕ ອຫໍ ປພຸພຊິໂຕຕິ ຍໂຕ ປກຸຕິ ຍໂຕ ປຍຸຖາຍ ອຫໍ ປພຸພຊິໂຕ໚ ປພຸພຊິຕກາລໂຕ ປຍຸຖາຍ ນາກິຊານາມິ ສງກປຸປໍ, ອນຣິຍໍ ໂທສສໍຫິຕນຸຕິ ຣາຄາທິໂທສສໍຫິຕໍ ຕໂຕ ເອວ ອນຣິຍໍ ນິຫີນໍ, ອຣິເຍຫິ ວາ ອນຣຕີຍຕາຍ ອນຣິເຍຫິ ອຣຕີຍຕາຍ ຈ ອນຣິຍໍ ປາປກໍ ອາຣມຸມເຕ ອກູຕຄຸຕາທິສງກປຸປນໂຕ ''ສງກປຸໂປ''ຕິ ລທຸຣນາມໍ ກາມວິຕກຸກາທິມິຈຸລາວິຕກຸກໍ ອຸປຸປາທິຕໍ ນາກິຊານາມີຕິ, ''ຂຸຣຄຸເຄເຍວ ມຍາ ອຣຫຕຸຕໍ ປຕຸຕ''ນຸຕິ ອລຸລໍ ພຸຍາກາສິ໚

ສຎ຺ຊຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາຯ

໙ຯ ຣາມເຓຍ຺ຍກຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ຈິຫຈິຫາຠິນທິເຕຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ຣາມເຓຍ຺ຍກຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາຘິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ຠເວ ປຸຎ຺ຎານິ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ສິຂິສ຺ສ ຠຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຎ຺ຎຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ຠຄວນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ປຸປ຺ເຜຫິ ປູຊໍ ອກາສິຯ ໂສ ເຕນ ປຸຎ຺ຎກມ຺ເມນ ເທວໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ ອປຣາປຣໍ ປຸຎ຺ຎານິ ກຕ຺ວາ ສຸຄຕີສຸ ເອວ ປຣິວຕ຺ເຕນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ອິພ຺ຠກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ເຊຕວນປຏິຄ຺ຄຫເຓ ສຎ຺ຊາຕປ຺ປສາໂທ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຈຣິຍານຸກູລໍ ກມ຺ມຏ຺ຐານໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຣຎ຺ເຎ ວິຫຣຕິຯ ຕສ຺ສ ອຕ຺ຕໂນ ສມ຺ປຕ຺ຕິຍາ ປພ຺ພຊິຕສາຣຸປ຺ປາຍ ຈ ປຏິປຕ຺ຕິຍາ ປາສາທິກຠາວໂຕ ຣາມເຓຍ຺ຍໂກຕ຺ເວວ ສມຎ຺ຎາ ອໂຫສິ ຯ ອເຖກທິວສໍ ມາໂຣ ເຖຣໍ ຠິໍສາເປຕຸກາໂມ ເຠຣວສທ຺ທໍ ອກາສິຯ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ເຖໂຣ ຘີຣປກຕິຕາຍ ເຕນ ອສນ຺ຕສນ຺ໂຕ ‘‘ມາໂຣ ອຍ’’ນ຺ຕິ ຎຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ອນາທຣໍ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ ‘‘ຈິຫຈິຫາຠິນທິເຕ’’ຕິ ຄາຖໍ ອຠາສິຯ

໔໙ຯ ຕຕ຺ຖ ຈິຫຈິຫາຠິນທິເຕຕິ ຈິຫຈິຫາຕິ ອຠິຓ຺ຫໍ ປວຕ຺ຕສທ຺ທຕາຍ ‘‘ຈິຫຈິຫາ’’ຕິ ລທ຺ຘນາມານໍ ວຏ຺ຏການໍ ອຠິນາທນິມິຕ຺ຕໍ, ວິຣວເຫຕູຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ສິປ຺ປີກາຠິຣຸເຕຫີ ຈາຕິ ສິປ຺ປີກາ ວຸຈ຺ຈນ຺ຕິ ເທວກາ ປຣນາມກາ ເຄລຎ຺ເຎນ ຉາຕຠິສທາຣກາ ຠາຣາ ສາຂາມິຄາຯ ‘‘ມຫາກລ຺ທກາ’’ຕິ ເກຈິ, ສິປ຺ປີການໍ ອຠິຣຸເຕຫີ ມຫາວິຣເວຫີ, ເຫຕຸມ຺ຫິ ເຈຕໍ ກຣຓວຈນໍ, ຕໍ ເຫຕູຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ນ ເມ ຕໍ ຜນ຺ທຕິ ຈິຕ຺ຕນ຺ຕິ ມມ ຈິຕ຺ຕໍ ນ ຜນ຺ທຕິ ນ ຈວຕິຯ ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ອິມສ຺ມິໍ ອຣຎ຺ເຎ ວິຣວເຫຕຸ ສິປ຺ປີກາຠິຣຸຕເຫຕຸ ວິຍ, ປາປິມ, ຕວ ວິສ຺ສຣກຣຓເຫຕຸ ມມ ຈິຕ຺ຕໍ ກມ຺ມຏ຺ຐານໂຕ ນ ປຣິປຕຕີຕິຯ ຕຕ຺ຖ ກາຣຓມາຫ ‘‘ເອກຕ຺ຕນິຣຕຎ຺ຫິ ເມ’’ຕິຯ ຫິ-ສທ຺ໂທ ເຫຕຸ ອຕ຺ໂຖ, ຍສ຺ມາ ມມ ຈິຕ຺ຕໍ ຄຓສງ຺ຄຓິກໍ ປຫາຍ ເອກຕ຺ເຕ ເອກີຠາເວ, ພຫິທ຺ຘາ ວາ ວິກ຺ເຂປໍ ປຫາຍ ເອກຕ຺ເຕ ເອກຄ຺ຄຕາຍ, ເອກຕ຺ເຕ ເອກສຠາເວ ວາ ນິພ຺ພາເນ ນິຣຕໍ ອຠິຣຕໍ, ຕສ຺ມາ ກມ຺ມຏ຺ຐານໂຕ ນ ຜນ຺ທຕິ ນ ຈວຕີຕິ, ອິມໍ ກິຣ ຄາຖໍ ວທນ຺ໂຕ ເອວ ເຖໂຣ ວິປສ຺ສນໍ ວຑ຺ເຒຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ຺ຯ ເຖຣ ໑ຯ໔໑ຯ໘-໙) –

‘‘ສຸວຓ຺ຓວຓ຺ໂຓ ຠຄວາ, ສຕຣໍສີ ປຕາປວາ;

ຈງ຺ກມນໍ ສມາຣູຬ຺ໂຫ, ເມຕ຺ຕຈິຕ຺ໂຕ ສິຂີສໂຠຯ

‘‘ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ສຸມໂນ, ວນ຺ທິຕ຺ວາ ຎາຓມຸຕ຺ຕມໍ;

ມິເນລປຸປ຺ຜໍ ປຄ຺ຄຍ຺ຫ, ພຸທ຺ຘສ຺ສ ອຠິໂຣປຍິຯ

‘‘ເອກຕິໍເສ ອິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ປຸປ຺ຜມຠິປູຊຍິໍ;

ທຸຄ຺ຄຕິໍ ນາຠິຊານາມິ, ພຸທ຺ຘປູຊາຍິທໍ ຜລໍຯ

‘‘ເອກູນຕິໍສກປ຺ປມ຺ຫິ, ສຸເມຆຆນນາມໂກ;

ສຕ຺ຕຣຕນສມ຺ປນ຺ໂນ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ມຫພ຺ພໂລຯ

‘‘ກິເລສາ ຌາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິຯ

ອຍເມວ ຈ ເຖຣສ຺ສ ອຎ຺ຎາພ຺ຍາກຣຓຄາຖາ ອໂຫສິຯ

ຣາມເຕຍຸຍກຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຌຸຖິຕາ។

໑໐។ ວິມລຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ຆຣຕີຈ ສິຌຸຈຕີ ວາຕີ ອາຍສຸມໂຕ ວິມລຕຸເຖຣສຸສ ຄາຖາ។ ກາ ອຸປຸປຕຸຕິ? ໂສປິ ປຸຣິມພຸທຸເຆສຸ ກຕາທິກາໂຣ ຕຕຸຖ ຕຕຸຖ ກເວ ວິວຌູປນິສຸສຍໍ ກຸສລໍ ອຸປຈິນນຸໂຕ ວິປສຸສິສຸສ ກຄວໂຕ ກາເລ ສຽຂຄມນກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວິຌຸຌຸຕໍ ປຕຸໂຕ ຕສຸມີ ສີປຸເປ ນິປຸຟຕຸຕີ ຄໂຕ ເອກທິວສໍ ວິປສຸສີ ກຄວນຸຕໍ ປສຸສິຕຸວາ ປສນຸນມານໂສ ສຽຂຄມເນນ ປູຊໍ ກຕຸວາ ຕໂຕ ປຌຸຖາຍ ກາເລນ ກາລໍ ສຕຸຖ ອຸປຌຸຖານໍ ອກາສິ។ ໂສ ເຕນ ປຸຌຸຌກມຸເມນ ເທວໂລເກ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ອປຣາປຣໍ ປຸຌຸຌານິ ກຕຸວາ ເທວມນຸສຸເສສຸ ສໍສຣນຸໂຕ ກສຸສປສຸສ ກຄວໂຕ ກາເລ ''ອນາຄເຕ ເມ ວິມໂລ ວິສຸທຸໂທ ກາໂຍ ໂຫຕູ''ຕິ ໂພທິຣຸກຸຂໍ ຄນຸໂທທເກ ຫິ ນຸຫາເປສິ, ເຈຕິຍງຄຓໂພທິຍງຄເຕສຸ ອາສນານິ ໂທວາເປສິ, ກິກຸຂູນມຸປິ ກິລິຌຸເຖ ສມຓປຣິກຸຂາເຣ ໂທວາເປສິ។

ໂສ ຕໂຕ ຈວິຕຸວາ ເທເວສຸ ຈ ມນຸສຸເສສຸ ຈ ປຣິວຕຸເຕນຸໂຕ ອິມສຸມີ ພຸທຸຣຸປຸປາເທ ຣາຊຄເຫ ອິພຸກກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິ។ ຕສຸສ ມາ ຕຸກຸຈຸຊິຍໍ ວສນຸຕສຸສ ນິກຸຂມນຸຕສຸສ ຈ ກາໂຍ ປີຕຸຕເສມຸຫາທິຫິ ອສໍກິລິຌຸໂຖ ປທຸມປລາເສ ອຸທກພິນຸທຸ ວິຍ ອລຄຸໂຄ ປຈຸຊິມກາວິກໂພທິສຕຸຕສຸສ ວິຍ ສຸວິສຸທຸໂທ ອໂຫສິ, ເຕນສຸສ ວິມໂລຕຸເວວ ນາມໍ ອກໍສຸ។ ໂສ ວຍປຸປຕຸໂຕ ຣາຊຄຫປຸປເວສເນ ພຸທຸທານຸກາວໍ ທິສຸວາ ປຜິລຸທຸທສທຸໂທ ປພຸພຊິຕຸວາ ກມຸມຌຸຖານໍ ຄເຫຕຸວາ ໂກສລຣຌຸເຖ ປພຸພຕຄຸຫາຍໍ ວິຫຣຕິ។ ອເຖກທິວ ສໍ ຈາຕຸທຸທີປີກມຫາເມໂຆ ສກລໍ ຈກຸກວາລຸອຄພຸກໍ ປຕຸຖຣິຕຸວາ ປາວສຸສິ។ ວິວຌຌຸຖາຍິມຸຫິ ພຸທຸທານໍ ຈກຸກວຕຸຕິນຌຸຈ ຆຣ ມານກາເລ ເອວ ກິຣ ເອວໍ ວສຸສຕິ។ ຆມຸມປຣິລຸອາຫວູປສມໂຕ ອຸຕຸສປຸປາຍລາເກນ ເຖຣສຸສ ຈິຕຸຕໍ ສມາຫິຕໍ ອໂຫສິ ເອກຄຸຄໍ។ ໂສ ສມາຫິຕຈິຕຸໂຕ ຕາວເທວ ວິປສຸສນໍ ອຸສຸສຸກຸກາເປຕຸວາ ມຄຸຄປຜິປາຜິຍາ ອຣຫຕຸຕໍ ປາປຸຕີ។ ເຕນ ວຸຕຸຕໍ ອປທາເນ (ອປ។ ເຖຣ ໑។໑໐។໔໖-໖໐) –

''ວິປສຸສິສຸສ ກຄວໂຕ, ອໂຫສີ ສຽຂຆມຸມໂກ;

ນິຈຸຈຸປຌຸຖານຍຸຕຸໂຕມຸຫິ, ສຸຄຕສຸສ ມເຫສິໂນ។

''ອຸປຌຸຖານຜລໍ ປສຸສ, ໂລກນາຖສຸສ ຕາທິໂນ;

ສຌຸຖິ ຕູຣິຍສຫສຸສານິ, ປຣິວາເຣນຸຕິ ມໍ ສທາ។

''ເອກນວຸຕິໂຕ ກປຸເປ, ອຸປຌຸຖຶ ມຫາອິສີ;

ທຸຄຸຄຕີ ນາກິຊານາມິ, ອຸປຌຸຖານສຸສິທໍ ຜລໍ។

''ຈຕຸວີເສ ອິໂຕ ກປຸເປ, ມຫານິຄຸໂຆສນາມກາ;

ໂສລຸອສາສີສຸ ຣາຊາໂນ, ຈກຸກວຕຸຕີ ມຫພຸພລາ។

''ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍຸຫໍ...ເປ... ກຕໍ ພຸທຸຣສຸສ ສາສນ''ນຸຕິ។

ອຣຫຕຸຕໍ ປນ ປຕຸວາ ກຕກິຈຸຈຕາຍ ຕຸຌຸຖມານໂສ ອຸທານໍ ອຸທາເນນຸໂຕ ''ຆຣຕີ ຈ ສິຌຸຈຕີ ວາຕີ ມາລຸໂຕ''ຕິ ຄາຖໍ ອກາສິ។

໕໐។ ຕຕຸຖ ຆຣຕີຕິ ປຖວີ, ສາ ຫິ ສກລໍ ຆຣາຆຣໍ ຆາເຣຕີຕິ ''ຆຣຕີ''ຕິ ວຸຈຸຈຕິ។ ສິຌຸຈຕີຕິ ສມນຸຕໂຕ ນກໍ ປູເຣຕຸວາ ອກິປຸປວສຸສໂຕ ມຫາເມຆສຸສ ວຸຌຸຖິຆາຣາຫິ ສິຌຸຈຕິ ។ ວາຕີ ມາລຸໂຕຕິ ອຸທກຟຸສິຕສມຸມິສຸສຕາຍ ສີຕໂລ ວາໂຕ ວາຍຕິ។ ວິຊຸຊຸຕາ ຈຣຕີ ນເກຕີ ຕຕຸຖ ຕຕຸຖ ຄຊຸຊຕາ ຄລຸອຄລຸອາຍຕາ ມຫາເມຆໂຕ ນິຈຸຌຣນຸຕີໂຍ ສເຕຣຕາ ອາກາເສ ອິໂຕ ຈິໂຕ ຈ

ວິຈຣນ຺ຕີ. ອຸປ຺ສມນ຺ຕີ ວິຕກ຺ກາຕີ ອຸຕຸສປ຺ປາຍສິທ຺ເຄນ ສມຖວິປ຺ສ຺ສນາສິຄເມນ ປຸພ຺ພກາເຄ ຕທງຄາທິວເສນ ວູປ຺ສນ຺ຕາ ຫຸຕ຺ວາ ການວິຕກ຺ກາທໂຍ ສພ຺ເພປິ ນວ ມທາວິຕກ຺ກາ ອຣິຍມຄ຺ຄາສິຄເມນ ອຸປ຺ສມນ຺ຕີ. ອນວເສສໂຕ ສມຸຈ຺ຊິຊ຺ຊນ຺ຕີຕີ. ວຕ຺ຕ ມານສມິປ຺ຕາຍ ອຣິຍມຄ຺ຄກ຺ຂຄ໌ ວຕ຺ຕມານໍ ກຕ຺ວາ ວທຕີ. ອຕີຕຕ຺ເຖ ວາ ເອຕໍ ປ຺ຈຸຈຸປ຺ປນ຺ນວຈນໍ. ຈິຕ຺ຕໍ ສຸສມາທິຕໍ ມມາ ຕີ ຕໂຕ ເອວ ໂລກຸຕ຺ຕຣສມາສິນາ ມມ ຈິຕ຺ຕໍ ສຸຍ຺ຖຸ ສມາທິຕໍ, ນ ທານິ ຕສ຺ສ ສມາຮາເນ ກິສ຺ຈິ ກາຕພ຺ພໍ ອຕ຺ຖີຕີ ເຖໂຣ ອຄ຺ສໍ ພ຺ຍາກາສີ.

ວິມລຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຍ຺ຖິຕາ.

ປ຺ສ຺ຈມວຄ຺ຄວຕ຺ຕນາ ນິຍ຺ຖິຕາ.

໖. ລຍ຺ຖວຄ຺ໂຄ

໑. ໂຄສິກາທິຈຕ຺ຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ວສ຺ສຕີເທໂວຕີອາທິກາ ຈຕສ຺ໂສ – ໂຄສິໂກ, ສຸພາຫຸ, ວລ຺ລິໂຍ, ອຸຕ຺ຕິໂຍຕີ ອິເມສໍ ຈຕຸນ຺ນໍ ເຖຣານໍ ຄາຖາ. ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕີ? ອິເມປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເຄສຸ ກຕາສິການາ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກເວ ປ຺ຸສ຺ຍານິ ອຸປ຺ຈິນນ຺ຕາ ອິໂຕ ຈຕຸນວຸເຕ ກປ຺ເປ ສິທ຺ຄຕ຺ຖສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເທ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິສ຺ສຸຕໍ ປຕ຺ວາ ອສ຺ສມສ຺ສໍ ສທາຍາ ຫຸຕ຺ວາ ວິຈຣີສຸ. ເຕສຸ ເອໂກ ສິທ຺ຄຕ຺ຖໍ ກຄວນ຺ຕໍ ປິຕ຺ທາຍ ຈຣນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ກຍຈ຺ຊກິກ຺ຂໍ ອທາສີ. ທຸຕິໂຍ ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ປ຺ສ຺ຈປຕິຍ຺ຖິເຕນ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ອສ຺ຊລີ ປຄ຺ຄຕ຺ທີ. ຕຕິໂຍ ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ເອເກນ ປຸປ຺ຜທຕ຺ເຖນ ກຄວນ຺ຕໍ ປູເຊສີ. ຈຕ຺ຕ຺ໂຖ ສຸມນປຸປ຺ເຜທິ ປູຊມກາສີ. ເອວໍ ເຕ ສຕ຺ຖຣີ ຈິຕ຺ຕໍ ປສາເທຕ຺ວາ ປສ຺ເຕນ ເຕນ ປ຺ຸສ຺ຍກມ຺ເມນ ເທວໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ປຸນ ອປຣາປຣໍ ປ຺ຸສ຺ຍານິ ກຕ຺ວາ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ກສ຺ສປ຺ສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເທ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ສທາຍກາ ຫຸຕ຺ວາ ສາສເນ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ສມຕ຺ສມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ອມ຺ທາກໍ ກຄວໂຕ ກາເລ ປາວາຍໍ ຈຕຸນ຺ນໍ ມລ຺ລຣາຊານໍ ປຸຕ຺ຕາ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕີສຸ. ເຕສໍ ໂຄສິໂກ, ສຸພາຫຸ, ວລ຺ລິໂຍ, ອຸຕ຺ຕິໂຍຕີ ນາມານິ ອກໍສຸ. ອສ຺ສມສ຺ສໍ ປິຍສທາຍາ ອເທສຸໍ. ເຕ ເກນຈິເທວ ກຣຕີເຍນ ກປິລວຕ຺ຖຸໍ ອຄມໍສຸ. ຕສ຺ມິສ຺ຈ ສມເຍ ສຕ຺ຖາ ກປິລວຕ຺ຖຸໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ນິຄ຺ໂຣຮາຣາເມ ວສນ຺ໂຕ ຍມກປາຜິທາຣິຍໍ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ສຸທ຺ໂຣທນປ຺ປມຸເຂ ສກ຺ຍຣາຊາໂນ ທເມສີ. ຕທາ ເຕປິ ຈຕ຺ຕາໂຣ ມລ຺ລຣາຊປຸຕ຺ຕາ ປາຜິທາຣິຍໍ ທິສ຺ວາ ລທ຺ສປ຺ປສາທາ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວິປ຺ສ຺ສນາກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ຕາ ນຈິຣສ຺ເສວ ສທ ປຕິສມ຺ກິທາທິ ອຣທຕ຺ຕໍ ປາປຸຕີສຸ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໑.໑໑໑-໘໖) –

‘‘ສຸວຕ຺ຕວຕ຺ຕໍ ສມ຺ພຸທ຺ຄໍ, ອາຫຸຕີນໍ ປຕິຄ຺ຄທໍ;

ປວຣາ ອກິນິກ຺ຂມນ຺ຕໍ, ວນາ ນິພ຺ພນມາຄຕໍ.

‘‘ກຍຈ຺ຊກິກ຺ຂໍ ປາທາສີ, ສິທ຺ຄຕ຺ຖສ຺ສ ມເທສິໂນ;

ປ຺ສ຺ຍາຍ ອຸປ຺ສນ຺ຕສ຺ສ, ມທາວີຣສ຺ສ ຕາທິໂນ.

‘‘ປເທນານຸປທາຍນ຺ຕໍ, ນິພ຺ພາເປນ຺ເຕ ມທາຊນໍ;

ອຸລ຺ອາຣາ ວິຕ຺ຕິ ເມ ຊາຕາ, ພຸທ຺ເຂ ອາທິຈ຺ຈພນ຺ຮຸເນ.

‘‘ຈຕຸນ຺ນວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ທານມທທິ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕີ ນາກິຊານາມິ, ກິກ຺ຂາທານສ຺ສິທໍ ຜລໍ.

‘‘ສຕ຺ຕາສີຕິມ຺ຫິໂຕ ກປ຺ເປ, ມຫາເຣຕ຺ສນາມກາ;

ສຕ຺ຕຣຕນສມ຺ປນ຺ນາ, ສຕ຺ເຕເຕ ຈກ຺ກວຕ຺ຕິໂນ.

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ.

ໂຄຌິໂກ ເຖໂຣ.

‘‘ສຸວຕ຺ຕາວຕ຺ຕໍ ສມ຺ພຸທ຺ຘໍ, ນິສກາຊານິຍໍ ຍຖາ;

ຕິຌາປກິນ຺ນໍ ມາຕງ຺ຄໍ, ກຸຬ຺ຊຣໍວ ມເຫສິນໍ.

‘‘ໂອກາເສນ຺ຕໍ ທິສາ ສພ຺ພາ, ອຸລຸອຸຣາຊໍວ ປູຣິຕໍ;

ຣຖິຍໍ ປຏິປຊ຺ຊນ຺ຕໍ, ໂລກເຊຜ຺ຄໍ ອປ຺ສ຺ສຫໍ.

‘‘ຌາເຓ ຈິຕ຺ຕໍ ປສາເທຕ຺ວາ, ປຄ຺ຄເຫຕ຺ວານ ອຬ຺ຊລິ;

ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ສຸມໂນ, ສິທ຺ຘຕ຺ຖມກິວາທຍິ.

‘‘ຈຕ຺ນ຺ນວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ກມ຺ມມກຣີ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕິ ນາກິຊານາມິ, ຌາຕສລ຺ລາຍິທໍ ຜລໍ.

‘‘ເຕສຕ຺ຕຕິມ຺ຫິໂຕ ກປ຺ເປ, ໂສລຸອສາສຸ ນຣຸຕ຺ຕມາ;

ສຕ຺ຕຣຕນສມ຺ປນ຺ນາ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ມຫພ຺ພລາ.

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ.

ສຸພາຫຸຕ຺ເຖໂຣ.

‘‘ຕິວຣາຍໍ ນິວາສີຫໍ, ອໂຫສິ ມາລິໂກ ຕທາ;

ອທ຺ທສໍ ວິຣຊໍ ພຸທ຺ຘໍ, ສິທ຺ຘຕ຺ຖໍ ໂລກປູຊິຕໍ.

‘‘ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ສຸມໂນ, ປຸປ຺ຜຫຕ຺ຖມທາສຫໍ;

ຍຕ຺ຖ ຍຕ຺ຖຸປປຊ຺ຊາມິ, ຕສ຺ສ ກມ຺ມສ຺ສ ວາຫສາ.

‘‘ອນຸໂກມິ ຜລໍ ອິຜ຺ຄໍ, ປຸພ຺ເພ ສຸກຕມຕ຺ຕໂນ;

ປຣິກ຺ຂິຕ຺ໂຕ ສຸມລ຺ເລຫິ, ປຸປ຺ຜທານສ຺ສິທໍ ຜລໍ.

‘‘ຈຕຸນ຺ນວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ປຸປ຺ຜມກິໂຣປຢີ;

ທຸຄ຺ຄຕິ ນາກິຊານາມິ, ປຸປ຺ຜປູຊາຍິທໍ ຜລໍ.

‘‘ຈຕຸນ຺ນວຸຕຸປາທາຍ , ຄເປຕ຺ວາ ວຕ຺ຕມານກໍ;

ປຄ຺ຈຣາຊສຕາ ຕຕ຺ຖ, ນຊ຺ຊສມສນາມກາ.

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ.

ວລ຺ລິໂຍ ເຖໂຣ.

‘‘ສີຫ຺ຘຕ຺ຖສ຺ສ ກຄວໂຕ, ຊາຕິປຸປ຺ຜມທາສຫໍ;

ປາເທສຸ ສຕ຺ຕ ປຸປ຺ຜານິ, ຫາເສໂນກິຣິຕານິ ເມ.

‘‘ເຕນ ກມ຺ເມນຫໍ ອຊ຺ຊ, ອກິໂກມິ ນຣາມເຣ;

ຈາເຣມິ ອນ຺ຕິມໍ ເທຫໍ, ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຘສາສເນ.

‘‘ຈຕຸນ຺ນວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ປຸປ຺ຜມກິໂຣປຢີ;

ທຸຄ຺ຄຕິ ນາກິຊານາມິ, ປຸປ຺ຜປູຊາຍິທໍ ຜລໍ.

‘‘ສມນ຺ຕຄນ຺ຘນາມາສຸໍ, ເຕຣສ ຈກ຺ກວຕ຺ຕິໂນ;

ອິໂຕ ປຄ຺ຈມເກ ກປ຺ເປ, ຈາຕຸຣນ຺ຕາ ຊນາຘິປາ.

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ. (ອປ. ເຖຣ ໑.໑໑.໑-໔໓);

ອຸຕ຺ຕິໂຍ ເຖໂຣ.

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ອິເມ ຈຕ຺ຕາໂຣປິ ເຖຣາ ໂລເກ ປາກຜາ ປຄ຺ຜາຕາ ຣາຊຣາຊມຫາມຕ຺ເຕຫິ ສກ຺ກຕາ ຄຣຸກຕາ ຫຕ຺ວາ ອຣຄ຺ເຍ ສເທວ ວິຫຣນ຺ຕິ. ອເຖກທາ ຣາຊາ ພິມ຺ພິສາໂຣ ເຕ ຈຕ຺ຕາໂຣ ເຖເຣ ຣາຊຄຫໍ ອຸປຄເຕ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເຕມາສໍ ວສ຺ສາວາສຕ຺ຖາຍ ນິມນ຺ເຕຕ຺ວາ ເຕສໍ ປາຍິເຍກ຺ກໍ ກຸຍິກາໂຍ ກາເຣຕ຺ວາ ສຕິສມ຺ໂມເສນ ນ ຉາເທສິ. ເຖຣາ ອຈ຺ຉນ຺ນາສຸ ກຸຍິກາສຸ ວິຫຣນ຺ຕິ. ວສ຺ສກາເລ ເທໂວ ນ ວສ຺ສຕິ. ຣາຊາ ‘‘ກິ ນຸ ໂຂ ກາຣຕໍ ເທໂວ ນ ວສ຺ສຕີ’’ຕິ ຈິນ຺ເຕນ຺ໂຕ, ຕໍ ກາຣຕໍ ຄຕ຺ວາ, ຕາ ກຸຍິກາໂຍ ຉາທາເປຕ຺ວາ, ມຕ຺ຕິກາກມ຺ມໍ ຈິຕ຺ຕກມ຺ມຄ຺ຈ ກາຣາເປຕ຺ວາ, ກຸຍິກາມຫໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ມຫໂຕ ກິກ຺ຂຸສງ຺ຆສ຺ສ ທານໍ ອທາສິ. ເຖຣາ ຣຄ຺ໂຍ ອນຸກມ຺ປາຍ ກຸຍິກາໂຍ ປວິສິຕ຺ວາ ເມຕ຺ຕາສມາປຕ຺ຕິໂຍ ສມາປຊ຺ຊິສຸ. ອຖ຺ຕຕຣ ປາຈີນທິສໂຕ ມຫາເມໂຆ ອຸຍ຺ຖຫິຕ຺ວາ ເຖຣານໍ ສມາປຕ຺ຕິໂຕ ວຸຍ຺ຖານກ຺ຂເຕເຍວ ວສ຺ສິຕຸໍ ອາຣກິ. ເຕສຸ ໂຄຘິກຕ຺ເຖໂຣ ສມາປຕ຺ຕິໂຕ ວຸຍ຺ຖາຍ ສຫ ເມຆຄຊ຺ຊິເຕນ –

‘‘ວສ຺ສຕິ ເທໂວ ຍຖາ ສຸຄີຕັ, ຉນ຺ນາ ເມ ກຸຏິກາ ສຸຂາ ນິວາຕາ;

ຈິຕ຺ຕັ ສຸສມາຫິຕຉ຺ຈ ມຍ຺ຫັ, ອຖ ເຈ ປ຺ຕ຺ຖຍສີ ປ຺ວສ຺ສ ເທວາ’’ຕິ. –

ອິມັ ຄາຖັ ອພາສີ.

ຕຕ຺ຖ ວສ຺ສຕີຕິ ສິຌ຺ຈຕິ ວຸຏ຺ຖິທາຣັ ປ຺ເວຈ຺ຉຕິ. ເທໂວຕິ ເມໂຘ. ຍຖາ ສຸຄີຕນ຺ຕິ ສຸນ຺ທຣຄີຕັ ວິຍ ຄຊ຺ຊນ຺ໂຕຕິ ອພິປ຺ປາໂຍ. ເມໂຘ ຫິ ວສ຺ສນກາເລ ສຕປ຺ຏລສຫສ຺ສປ຺ຏໂລ ອຸຏ຺ຄຫິຕ຺ວາ ຖນຍນ຺ໂຕ ວິຊ຺ຊຸຕາ ນິຈ຺ຉາເຣນ຺ໂຕວ ໂສພຕິ, ນ ເກວໂລ. ຕສ຺ມາ ສີນິທ຺ທມທຸຣຄມ຺ພີຣນິຄ຺ໂຘໂສ ວສ຺ສຕິ ເທໂວຕິ ທສ຺ເສຕິ. ເຕນ ສທ຺ທໂຕ ອນຸປ຺ປີລຸອິຕັ ອາຫ ‘‘ຉນ຺ນາ ເມ ກຸຏິກາ ສຸຂາ ນິວາຕາ’’ຕິ. ຍຖາ ນ ເທໂວ ວສ຺ສຕິ, ເອວັ ຕິຓາທີຫິ ຉາທິຕາ ອຍັ ເມ ກຸຏິກາ, ເຕນ ວຸຏ຺ຖິວສ຺ເສນ ອນຸປ຺ປີລຸອິຕັ ອາຫ. ປຣິໂກຄ ສຸຂສ຺ສ ອຸຕ຺ສປ຺ປາເຍົາຕ຺ສຸຂສ຺ສ ຈ ສພ຺ພາວໂຕ ສຸຂາ. ຌຸສິຕຄ຺ຄລຸອປີຫິຕວາຕປານຕາຫິ ວາຕປຣິສ຺ສຍຣຫິຕາ. ອຸກເຍນປີ ອາວາສສປ຺ປາຍວເສນ ອນຸປ຺ປີລຸອິຕັ ອາຫ. ຈິຕ຺ຕັ ສຸສມາຫິຕຉ຺ຈ ມຍ຺ຫນ຺ຕິ ຈິຕ຺ຕຉ຺ຈ ມມ ສຸຏ຺ຖຸ ສມາຫິຕັ ອນຸຕ຺ຕຣສມາທິນາ ນິພ຺ພານາຣມ຺ມເຓ ສຸຏ຺ຖຸ ອປ຺ປີຕັ, ເອເຕນ ອພ຺ການ຺ຕຣປຣິສ຺ສຍາກາວໂຕ ອປ຺ໂປ຺ສຸກ຺ກຕັ ທສ຺ເສຕິ. ອຖ ເຈ ປ຺ຕ຺ຖຍສີຕິ ອຖ ອິທານິ ປ຺ຕ຺ຖຍສີ ເຈ, ຍທິ ອິຈ຺ຉສິ. ປ຺ວສ຺ສາຕິ ສິຌ຺ຈ ອຸທກັ ປຄ຺ຑຣ ວຸຏ຺ຖິທາຣັ ປ຺ເວຈ຺ຉ. ເທວາຕິ ເມຘັ ອາລປຕິ.

ໂຄທິກຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຓນາ ນິຏ຺ຖິຕາ.

໘. ສຸພາຫຸຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຓນາ

໕໘. ອິຕເຣຫີ ວຸຕ຺ຕຄາຖາສຸ ຕຕິຍປເທ ເອວ ວິເສໂສ. ຕຕ຺ຖ ສຸພາຫຸນາ ວຸຕ຺ຕຄາຖາຍັ ຈິຕ຺ຕັ ສຸສມາຫິຕຉ຺ຈ ກາເຍຕິ ມມ ຈິຕ຺ຕັ ກຣຊກາເຍ ກາຍຄຕາສຕິກາວນາວເສນ ສຸຏ຺ຖຸ ສມາຫິຕັ ສມ຺ມເທວ ອປ຺ປີຕັ. ອຍຉ຺ຫິ ເຖໂຣ ກາຍຄຕາສຕິກາວນາວເສນ ປຏິລທ຺ທຊ຺ຈານັ ປາທກັ ກຕ຺ວາ ວິປ຺ສ຺ສນັ ວທ຺ເຒຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕັ ປາປ຺ຕີ. ຕັ ສນ຺ທາຍາຫ ‘‘ຈິຕ຺ຕັ ສຸສມາຫິຕຉ຺ຈ ກາເຍ’’ຕິ.

ສຸພາຫຸຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຓນາ ນິຏ຺ຖິຕາ.

໙. ວລ຺ລິຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຓນາ

໕໙. ວລ຺ລິຍຕ຺ເຖຣຄາຖາຍັ ຕສ຺ສັ ວິຫຣາມິ ອປ຺ປມຕ຺ໂຕຕິ ຕສ຺ສັ ກຸຏິກາຍັ ອປ຺ປມາທປຏິປ຺ຕິຍາ ມຕ຺ຖກັ ປາປີຕຕ຺ຕາ ອປ຺ປມຕ຺ໂຕ ອຣິຍວິຫາຣຣູປສັທີເຕນ ທິພ຺ພວິຫາຣາທີສັທີເຕນ ຈ ອິຣິຍາປຖວິຫາເຣນ ວິຫຣາມິ, ອຕ຺ຕກາວັ ປ຺ວຕ຺ເຕມີຕິ ວຸຕ຺ຕັ ໂຫຕິ.

ວລ຺ລິຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຓນາ ນິຏ຺ຖິຕາ

໑໐. ອຸຕ຺ຕິຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຓນາ

໖໐. ອຸຕ຺ຕິຍຕ຺ເຖເຣນ ວຸຕ຺ຕຄາຖາຍັ ອທຸຕີໂຍຕິ ອສຫາໂຍ, ກິເລສສງ຺ຄຓີກາຍ ຄຓສງ຺ຄຓີກາຍ ຈ ວິຣຫີໂຕຕິ ອຕ຺ໂຖ.

ອຸຕ຺ຕິຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຓນາ ນິຏ຺ຖິຕາ.

ຈຕ຺ນ຺ນັ ເຖຣານັ ຄາຖາວຕ຺ຓນາ ນິຏ຺ຖິຕາ.

໕. ອຌ຺ຊນວນິຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຓນາ

ອາສນ຺ທີ່ກຸຜິກໍ ກຕ຺ວາຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ອລ຺ຊນວນິຍຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປ຺ປ຺ຕ຺ຕິ? ໂສ ກິຣ ປທຸມຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ສຸທສ຺ສໂນ ນາມ ມາລາກາໂຣ ຫຸຕ຺ວາ ສຸມນປຸປ຺ເຜຫິ ກຄວນ຺ຕໍ ປູເຊຕ຺ວາ ອລ຺ຄມ຺ປີ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ພທຸ ປຸລ຺ລ ກຕ຺ວາ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ກສ຺ສປສ຺ສ ກຄວໂຕ ສາສເນ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ສມຕຣມ຺ມໍ ອກາສີ. ອຖ ອິມສ຺ມີ ພຸທ຺ຣຸປ຺ປາເທ ເວສາລີ ຍໍ ວຊ຺ຊີຣາຊກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ວຍປ຺ປຕ຺ຕກາເລ ວຊ຺ຊີຣຍ຺ເຖ ອວຸຍ຺ຖິກາຍໍ ພຸຍານີກາຍໍ ອມນຸສ຺ສກາຍນ຺ຕິ ຕີຕິ ກາຍາມ ອຸປ຺ປ຺ຊ຺ຊີສຸ ຯ ຕໍ ສພ຺ພໍ ຣຕນສຸຕ຺ຕວຕ຺ຕນາຍໍ (ຂຸ. ປາ. ອຍ຺ຖ. ຣຕນສຸຕ຺ຕວຕ຺ຕນາ; ສຸ. ນິ. ອຍ຺ຖ. ໑.ຣຕນສຸຕ຺ຕວຕ຺ຕ ນາ) ວຸຕ຺ຕນເຍນ ເວທິຕພ຺ພໍ. ກຄວຕິ ປນ ເວສາລີ ປວິຍ຺ເຖ ກເຍສຸ ຈ ວູປສນ຺ເຕສຸ ສຕ຺ຖຸ ສມ຺ມເທສນາຍ ສມ຺ພຫຸລານໍ ເທວມນຸສ຺ສານໍ ສມ຺ມາກິສມເຍ ຈ ຊາເຕ ອຍໍ ຣາຊກຸມາໂຣ ພຸທ຺ຣານຸການໍ ທິສ຺ວາ ປຜິລທ຺ສທ຺ໂສ ປພ຺ພຊິ. ຍຖາ ຈາຍໍ ເອວໍ ອນນ຺ຕຣໍ ວຸຈ຺ຈມານາ ຈຕ຺ຕາໂຣປີ ຊນາ. ເຕປີ ຫີ ອິມສ຺ສ ສຫາຍກູຕາ ລິຈ຺ຉວີຣາຊກຸມາຣາ ເອວໍ ອິມິນາວ ນີຫາເຣນ ປພ຺ພຊີ ສຸ. ກສ຺ສປສມ຺ພຸທ຺ຣກາເລປີ ສຫາຍາ ຫຸຕ຺ວາ ອິມິນາ ສເທວ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ສມຕຣມ຺ມໍ ອກໍສຸ, ປທຸມຸຕ຺ຕຣສ຺ສປີ ກຄວໂຕ ປາທມູເລ ກຸສລພີຊໂຣປນາທີ່ ອກໍສູຕິ. ຕຕ຺ຖາຍໍ ກຕປຸພ຺ພກິຈ຺ໂຈ ສາເກເຕ ອລ຺ຊນວເນ ສຸສານຍ຺ຖາເນ ວສນ຺ໂຕ ອຸປກຍ຺ຖາຍ ວສ຺ສູປນາຍິກາຍ ມນຸສ຺ເສຫີ ລທ຺ທີຕໍ ຊິຕ຺ຕກໍ ອາສນ຺ທີ່ ລກິຕ຺ວາ ຕໍ ຈຕູສຸ ປາສາເຕສຸ ຖເປຕ຺ວາ ອຸປຣິ ຕິຣິຍຄ຺ຈ ຕິຕາທິທີ ລາເທຕ຺ວາ ທ຺ວາຣໍ ໂຍເຊຕ຺ວາ ວສ຺ສໍ ອຸປຄໂຕ. ປຄມມາເສເຍວ ໝເຜນ຺ໂຕ ວາຍມນ຺ໂຕ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຕິ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາ ເນ (ອປ. ເຖຣ ໑.໑໑.໔໘-໔໗) –

''ສຸທສ຺ສໂນຕິ ນາເມນ, ມາລາກາໂຣ ອຫໍ ຕທາ;

ອທ຺ທສໍ ວິຣຊໍ ພຸທ຺ຣໍ, ໂລກເຊຍ຺ຖໍ ນຣາສກໍ.

''ຊາຕິປຸປ຺ຜໍ ຄເທຕ຺ວານ, ປູຊຍິ ປທຸມຸຕ຺ຕຣໍ;

ວິສຸທ຺ຣຈກ຺ຂຸ ສຸມໂນ, ທິພ຺ພຈກ຺ຂຸໍ ສມຊ຺ຊຄໍ.

''ເອຕິສ຺ສາ ປຸປ຺ຜປູຊາຍ, ຈິຕ຺ຕສ຺ສ ປຕິນີທິ ຈ;

ກປ຺ປານໍ ສຕສຫສ຺ສໍ, ທຸຄ຺ຄຕິ ນຸປ຺ປຊ຺ຊຫໍ.

''ໂສລ຺ອສາສີສຸ ຣາຊາໂນ, ເທວຸຕ຺ຕຣສນາມກາ;

ລຕ຺ຕີສມ຺ຫິ ອິໂຕ ກປ຺ເປ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ມຫພ຺ພລາ.

''ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຣສ຺ສ ສາສນ''ນ຺ຕິ.

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ວິມຸຕ຺ຕິສຸຂໍ ປຜິສໍເວເທນ຺ໂຕ ສມາປຕ຺ຕິໂຕ ວຸຍ຺ຖາຍ ຍຖາລທ຺ຣໍ ສມ຺ປຕ຺ຕິ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂິຕ຺ວາ ປີຕິເວເຄນ ອຸທາເນນ຺ໂຕ ''ອາສນ຺ທີ່ ກຸຜິກໍ ກຕ຺ວາ''ຕິ ຄາຖໍ ອກາສີ ຯ

໔໔. ຕຕ຺ຖ ອາສນ຺ທີ່ ກຸຜິກໍ ກຕ຺ວາຕິ ອາສນ຺ທີ ນາມ ທີຟປາທກໍ ຈຕຸຣສ຺ສປີຄໍ, ອາຍຕໍ ຈຕຸຣສ຺ສມ຺ປີ ອຕ຺ຖີເຍວ, ຍຕ຺ຖ ນິສີ ທິຕ຺ເມວ ສກ຺ກາ, ນ ນິປ຺ຊຊິຕຸໍ ຕໍ ອາສນ຺ທີ່ ກຸຜິກໍ ກຕ຺ວາ ວາສຕ຺ຖາຍ ເໜຍ຺ຖາ ວຸຕ຺ຕນເຍນ ກຸຜິກໍ ກຕ຺ວາ ຍຖາ ຕຕ຺ຖ ນິສີນ຺ ນສ຺ສ ອຸຕຸປຣິສ຺ສຍາກາເວນ ສຸເຂນ ສມຕຣມ຺ມໍ ກາຕຸໍ ສກ຺ກາ, ເອວໍ ກຸຜິກໍ ກຕ຺ວາ. ເອເຕນ ປຣມຸກ຺ກໍສຄຕໍ ເສນາສເນ ອຕ຺ຕ ໂນ ອປ຺ປິຈ຺ຉຕໍ ສນ຺ຕຸຍ຺ຖິຄ຺ຈ ທສ຺ເສຕິ. ວຸຕ຺ຕມ຺ປີ ເຈຕໍ ສມ຺ມເສນາປຕິນາ –

''ປລ຺ລງ຺ເກນ ນິສີນ຺ນສ຺ສ, ຊຕ຺ຕຸເກນາກິວສ຺ສຕິ;

ອລໍ ຜາສຸວິຫາຣາຍ, ປຫິຕຕຸຕສຸສ ກິກຸຂຸໂນ’’ຕິ. (ເຖຣຄາ. ໔໗໘; ມິ. ປ. ໖.໑.໑);

ອປເຣ ‘‘ອາສນຸທິກຸຜິກ’’ນຸຕິ ປາຄໍ ວຕຸວາ ‘‘ອາສນຸທິປຸປມາຕໍ ກຸຜິກໍ ກຕຸວາ’’ຕິ ອຕຸຖໍ ວທນຸຕິ. ອຄຸເຄ ປນ ‘‘ອາສນນິສຊຊາ ທິຄເຕ ມນຸສຸເສ ອຸທຸທິສຸສ ມຄຸຈກສຸສ ອຸປຣີ ກຕກຸຜິກາ ອາສນຸທີ ນາມ, ຕໍ ອາສນຸທີ ກຸຜິກໍ ກຕຸວາ’’ຕິ ອຕຸຖໍ ວທນຸຕິ. ໂອຄຸຄຍຸຫາຕິ ໂອຄາເຫຕຸວາ ອນຸປວິສິຕຸວາ. ອຄຸຊນໍ ວນນຸຕິ ເອວໍນາມກໍ ວນໍ, ອຄຸຊນວຕຸຕາປຸປຸຜກາວໂຕ ຫີ ອຄຸຊນາ ວຸຈຸຈນຸຕິ ວລຸລີໂຍ, ຕພຸພຫຸລຕາຍ ຕໍ ວນໍ ‘‘ອຄຸຊນວນ’’ນຸຕິ ນາມໍ ລກີ. ອປເຣ ປນ ‘‘ອຄຸຊນາ ນາມ ມຫາຄຈຸຊາ’’ຕິ ວທນຸຕິ, ຕໍ ອຄຸຊນວນໍ ໂອຄຸຄຍຸຫ ອາສນຸທິກໍ ກຸຜິກໍ ກຕຸວາ ຕິສຸໂສ ວິຊຊາ ອນຸປຸປຕຸຕາ, ກຕໍ ພຸທຸຜສຸສ ສາສນນຸຕິ ວິຫຣຕາ ມຍາຕິ ວຈນເສເສເນວ ໂຍຊນາ. ອິທເມວ ຈ ເຖຣສຸສ ອຄຸຄາພຸຍາກຣຕໍ ອໂຫສີຕິ.

ອຄຸຊນວນິຍຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕານາ ນິຜຸກິຕາ.

໖. ກຸຜິວິຫາຣິຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕານາ

ໂກກຸຜິກາຍນຸຕິ ອາຍສຸມໂຕ ກຸຜິວິຫາຣິຕຸເຖຣສຸສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປຸປຕຸຕິ? ໂສ ກິຣ ປທຸມຸຕຸຕຣສຸສ ກຄວໂຕ ອາກາເສນ ຄຈຸຉນຸຕສຸສ ‘‘ອຸທກາທານໍ ທສຸສາມີ’’ຕິ ສີຕລໍ ອຸທກໍ ຄເຫຕຸວາ ປີຕິໂສມນສຸສຊາໂຕ ອຸທຸຜມຸມຸໂຂ ຫຸຕຸວາ ອຸກຸຂິປີ. ສຕຸຖາ ຕສຸສ ອຊຊາສຍໍ ລຕຸວາ ປສາທສໍວທຸຜນຕຸຖໍ ອາກາເສ ຖິໂຕວ ສມຸປຜິຈຸຉີ. ໂສ ເຕນ ອນປຸປກໍ ປີຕິໂສມນສຸສໍ ປຜິສໍເວເທສີ. ເສສໍ ອຄຸຊນວນິຍຕຸເຖຣສຸສ ວຕຸຖຸມຸທີ ວຸຕຸຕສທິສເມວ. ອຍໍ ປນ ວິເສໂສ – ອຍໍ ກິຣ ວຸຕຸຕນເຍນ ປພຸພຊິຕຸວາ ກຕປຸພຸພກິຈຸໂຈ ວິປສຸສນໍ ອນຸຍຸຄຸຊນຸໂຕ ສາຍໍ ເຂຕຸຕສມີເປນ ຄຈຸຉນຸໂຕ ເທເວ ຟຸສາຍນຸເຕ ເຂຕຸຕປາລກສຸສ ປຸຄຸລໍ ຕິຕາກຸຜີ ທິສຸວາ ປວິສິຕຸວາ ຕຕຸຖ ຕິຕາສນຸຖາຣເກ ນິສີທິ . ນິສີນຸນມຕຸໂຕວ ອຸຕຸສປຸປາຍໍ ລກິຕຸວາ ວິປສຸສນໍ ອຸສຸສຸກາເປຕຸວາ ອຣຫຕຸຕໍ ປາປຸຕີ. ເຕນ ວຸຕຸຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໑.໑໑.໔໙-໖໔) –

‘‘ສຸວຕຸຕາວຕຸຕໍ ສມຸພຸທຸຜໍ, ຄຈຸຉນຸຕໍ ອນິລຄຸຊເສ;

ໝຕາສນໍວ ຊລິຕໍ, ອາທິຕຸຕໍວ ຫຸຕາສນໍ.

‘‘ປາຕິນາ ອຸທກໍ ຄຍຸຫ, ອາກາເສ ອຸກຸຂິປີ ອຫໍ;

ສມຸປຜິຈຸຉີ ມຫາວີໂຣ, ພຸທຸໂຜ ກາຣຸຕິໂກ ອິສີ.

‘‘ອນຸຕລິກຸເຂ ຖິໂຕ ສຕຸຖາ, ປທຸມຸຕຸຕຣນາມໂກ;

ມມ ສງກປຸປມຄຸຄາຍ, ອິມາ ຄາຖາ ອກາສຖ.

‘‘ອິມິນາ ທກທາເນນ, ປີຕິອຸປຸປາທເນນ ຈ;

ກປຸປສຕສຫສຸສມຸປິ, ທຸຄຸຄຕິ ນຸປປຊຊຕິ.

‘‘ເຕນ ກມຸເມນ ທຸວິປທິນຸທ, ໂລກເຊຍຸຖ ນຣາສກ;

ປຕຸໂຕມຸຫິ ອຈລໍ ຖານໍ, ຫິຕຸວາ ຊຍປຣາຊຍໍ.

‘‘ສຫສຸສຣາຊນາເມນ, ຕໂຍ ເຕ ຈກຸກວຕຸຕິໂນ;

ປໍລຸຈສຍຸກິກປຸປ໌ສເຕ, ຈາຕຸຣນຸຕາ ຊນາສີປາ຺ໆ

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍຸຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທຸຂສຸສ ສາສນ’’ນຸຕິ຺ໆ

ອຣຫຕຸຕໍ ປນ ປຕຸວາ ເຖເຣ ຕຕຸຖ ນິສີນຸເນ ເຂຕຸຕປາລໂກ ອາຄນຸຕຸວາ ‘‘ໂກ ກຸຜິກາຍ’’ນຸຕິ ອາຫ຺ໆ ຕໍ ສຸຕຸວາ ເຖໂຣ ‘‘ກິກຸຂຸ ກຸຜິກາຍ’’ນຸຕິອາຫິມາຫ຺ໆ ຕຍິທໍ ເຂຕຸຕປາລສຸສ ເຖຣສຸສ ຈ ວຈນໍ ເອກຊຸຊໍ ກຕຸວາ –

໔໗຺ໆ

‘‘ໂກ ກຸຜິກາຍໍ ກິກຸຂຸ ກຸຜິກາຍໍ, ວີຕຣາໂຄ ສຸສມາຫິຕຈິຕຸໂຕ;

ເອວໍ ຊານາຫິ ອາວຸໂສ, ອໂມຟາ ເຕ ກຸຜິກາ ກຕາ’’ຕິ຺ໆ –

ຕຖາຣູເປນ ສາງຄີຕີ ອາໂຣປີຕໍ຺ໆ

ຕຕຸຖ ໂກ ກຸຜິກາຍນຸຕິ, ‘‘ອິມິສຸສໍ ກຸຜິກາຍໍ ໂກ ນິສີນຸໂນ’’ຕິ ເຂຕຸຕປາລສຸສ ປຸຈຸຉາວຈນໍ຺ໆ ຕສຸສ ກິກຸຂຸ ກຸຜິກາຍນຸຕິ ເຖຣສຸສ ປຜິວຈນຫານໍ຺ໆ ອຖ ນໍ ອຕຸຕໂນ ອນຸຕຸຕຣຫກຸຂິເຕຍຸຍກາວໂຕ ຕໍ ກຸຜິປຣິໂກຄໍ ອນຸໂມທາເປຕຸວາ ອຸລຸອາຣໍ ຕເມວ ປຸລຸຄໍ ປ ຕິຍຸຖາເປຕຸ ‘‘ວີຕຣາໂຄ’’ຕິອາຫີ ວຸຕຸຕໍ຺ໆ ຕສຸສຕຸໂຖ – ເອໂກ ກິນຸນກິເລໂສ ກິກຸຂຸ ເຕ ກຸຜິກາຍໍ ນິສີນຸໂນ, ຕໂຕ ເອວ ໂສ ອຄຸຄມຄຸເຄນ ສພຸພໂສ ສມຸຈຸຉິນຸນຣາຄຕາຍ ວີຕຣາໂຄ ອນຸຕຸຕຣສມາສີນາ ນິພຸພານໍ ອາຣມຸມຄໍ ກຕຸວາ ສຸຍຸຖຸ ສມາຫິຕຈິຕຸຕ ຕາຍ ສຸສມາຫິຕຈິຕຸໂຕ, ອິມລຸຈ ອຕຸຖໍ, ອາວຸໂສ ເຂຕຸຕປາລ, ຍຖາຫໍ ວທາມິ, ເອວໍ ຊານາຫີ ສທຸທຫ ອທິມຸຈຸຈສຸສ຺ຸໆ ອໂມຟາ ເຕ ກຸຜິກາ ກຕາ ຕຍາ ກຕາ ກຸຜິກາ ອໂມຟາ ອວລຸຊາ ສຜລາ ເສົາທຸຣຍາ, ຍສຸມາ ອຣຫຕາ ຊີຕາສເວນ ປຣິກຸຕຸຕາ຺ໆ ສເຈ ຕຸວໍ ອນຸໂມທສີ, ຕໍ ເຕ ກວິສຸສຕີ ທີຟຣຕຸຕໍ ຫີຕາຍ ສຸຂາຍາຕິ຺ໆ

ຕໍ ສຸຕຸວາ ເຂຕຸຕປາໂລ ‘‘ລາກາ ວຕ ເມ, ສຸລທຸຂໍ ວຕ ເມ, ຍສຸສ ເມ ກຸຜິກາຍໍ ເອທິໂສ ອຍຸໂຍ ປວິສິຕຸວາ ນິສີທຕີ’’ຕິ ປສນຸນຈິຕຸໂຕ ອນຸໂມທນຸໂຕ ອຜຸຖາສີ຺ໆ ອິມໍ ປນ ເຕສໍ ກຖາສລຸລາປໍ ກຄວາ ທິພຸພາຍ ໂສຕຊາຕຸຍາ ສຸຕຸວາ ອນຸໂມທນລຸຈສຸສ ລຕຸວາ ຕມຸກາວີນີ ສມຸປຕຸຕີ ວິກາເວນຸໂຕ ເຂຕຸຕປາລໍ ອິມາຫີ ຄາຖາຫີ ອຊຸຊກາສີ –

‘‘ວິຫາສີ ກຸຜິຍໍ ກິກຸຂຸ, ສນຸຕຈິຕຸໂຕ ອນາສໂວ;

ເຕນ ກມຸມວິປາເກນ, ເທວິນຸໂທ ຕຸວໍ ກວິສຸສສີ຺ໆ

‘‘ຉຕຸຕິສກຸຂຕຸຕຸ ເທວິນຸໂທ, ເທວຣຊຸຊໍ ກຣິສຸສສີ;

ຈຕຸຕຸຕິສກຸຂຕຸຕຸ ຈກຸກວຕຸຕີ, ຣາຊາ ຣຍຸເຖ ກວິສຸສສີ;

ຣຕນກຸຜິ ນາມ ປຈຸເຈກພຸທຸໂຜ, ວີຕຣາໂຄ ກວິສຸສສີ’’ຕິ຺ໆ

ກຸຜິກາຍໍ ລທຸຂວິເສສຕຸຕາ ປນ ເຖຣສຸສ ຕໂຕ ປກຸຕິ ກຸຜິວິຫາຣີຕຸເວວ ສມລຸລາ ອຸທປາທີ຺ໆ ອຍເມວ ຈ ເຖຣສຸສ ອລຸລາພຸ ຍາກຣຕາຄາຖາປີ ອໂຫສີຕິ຺ໆ

ກຸຜິວິຫາຣີຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຍຸຖິຕາ຺ໆ

໗຺ໆ ທຸຕິຍກຸຜິວິຫາຣີຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ອຍມາຫຸປຸຣາຕິຍາຕິ ອາຍສຸມໂຕ ກຸຜິວິຫາຣິຕຸເຖຣສຸສ ຄາຖາ។ ກາ ອຸປຸປຕຸຕິ? ໂສ ກິຣ ປທຸມຸຕຸຕຣສຸສ ກຄວໂຕ ປສນຸນມານ ໂສ ປຣິລຸອາຫກາເລ ນລຸອວິລິເວທິ ວິຣຈິຕຳ ພິຊນີ ອທາສີ។ ຕໍ ສຕຸຖາ ອນຸໂມທນຄາຖາຍ ສມຸປຫໍເສສີ។ ເສສໍ ຍເທຕຸຖ ວຕຸຕພຸ ພໍ, ຕໍ ອຄຸຊນວນິຍຕຸເຖຣວຕຸຖຸມຸທີ ວຸຕຸຕສທິສເມວ។ ອຍໍ ປນ ວິເສໂສ – ອຍໍ ກິຣ ວຸຕຸຕນເຍນ ປພຸພຊິຕຸວາ ອຄຸຄຕຣາຍ ປຸຣາຕກຸຜິກາຍ ວິຫຣນຸໂຕ ສມຕຸຄມຸມໍ ອຈິນຸເຕຕຸວາ, ''ອຍໍ ກຸຜິກາ ຊິຕຸຕາ, ອຄຸຄໍ ກຸຜິກໍ ກາຕຸໍ ວຄຸຜຕີ''ຕິ ນວກມຸມວເສນ ຈິຕຸຕໍ ອຸປຸປາເທສີ។ ຕສຸສ ອຕຸຖກາມາ ເທວຕາ ສໍເວຄຊນນຕຸຖໍ ອິມໍ ອຸຕຸຕາໂນກາສໍ ຄມຸກີຣຕຸຖໍ ''ອຍມາຫຸ''ຕິ ຄາຖມາຫ។

໘໗។ ຕຕຸຖ ອຍນຸຕິ ອາສນຸນປຈຸຈກຸຂວຈນໍ។ ອາຫູຕິ ອໂທສີຕິ ອຕຸໂຖ។ ຄາຖາສຸຂຕຸຖຄຸທີ ທີຜໍ ກຕຸວາ ວຸຕຸຕໍ។ ປຸຣາຕິຍາຕິ ປຸຣາຕນີ ອທຸສຄຕາ។ ອຄຸຄໍ ປຕຸຖຍເສ ນວໍ ກຸຜິນຸຕິ ອິມິສຸສາ ກຸຜິຍາ ປຸຣາຕກາເວນ ຊິຕຸຕຕາຍ ອີໂຕ ອຄຸຄໍ ອິທານີ ນິພຸພຕຸຕນີຍຕາຍ ນວໍ ກຸຜື ປຕຸຖຍເສ ປຕຸເຖສີ ອາສີສສີ។ ສພຸເພນ ສພຸພໍ ປນ ອາສໍ ກຸຜິຍາ ວິຣາຊຍ ປຸຣາຕິຍໍ ວິຍ ນວາຍມຸປີ ກຸຜິຍໍ ອາສໍ ຕຕຸທໍ ອເປກຸຂໍ ວິຣາເຊຫີ, ສພຸພໂສ ຕຕຸຖ ວິຣຕຸຕຈິຕຸໂຕ ໂຫຫີ។ ກສຸມາ? ຍສຸມາ ທຸກຸຂາ ກິກຸຂຸ ປຸນ ນວາ ນາມ ກຸຜີ ກິກຸຂຸ ປຸນ ອິທານີ ນິພຸພຕຸຕິຍມານາ ທຸກຸຂາວຫຕຸຕາ ທຸກຸຂາ, ຕສຸມາ ອຄຸຄໍ ນວໍ ທຸກຸຂໍ ອນຸປຸປາເທນຸໂຕ ຍຖານິພຸພຕຸຕາ ຍໍ ປຸຣາຕິຍໍເຍວ ກຸຜິຍໍ ຄຕຸວາ ອຕຸຕນາ ກຕພຸພໍ ກໂຣຫີຕິ។ ອຍຄຸເຫຕຸຖ ອຂິປຸປາໂຍ – ຕຸວໍ, ກິກຸຂຸ, ''ອຍໍ ປຸຣາຕີ ຕິຕາກຸຜິກາ ຊິຕຸຕາ''ຕິ ອຄຸຄໍ ນວໍ ຕິຕາກຸຜິກໍ ກາຕຸໍ ອິຈຸຈສີ, ນ ສມຕຸຄມຸມໍ, ເອວໍ ອິຈຸຈນຸໂຕ ປນ ກາວນາຍ ອນນຸຍຸຄຸຊເນນ ປຸນພຸກ ວາກິນິພຸພຕຸຕິຍາ ອນຕິວຕຸຕນໂຕ ອາຍຕິ ອຕຸຕກາວກຸຜິມຸປີ ປຕຸເຖນຸໂຕ ກາຕຸໍ ອິຈຸຈນຸໂຕເຍວ ນາມ ໂຫຕີ។ ສາ ປນ ນວາ ຕິຕາກຸຜີ ວິຍ ກຣຕທຸກຸເຂນ ຕໂຕ ກິຍຸໂຍປີ ຊຣາມຣຕາໂສກປຣິເທວາທິທຸກຸຂສໍສຄຸຄຕາຍ ທຸກຸຂາ, ຕສຸມາ ຕິຕາກຸຜິຍໍ ວິຍ ອຕຸຕກາວກຸຜິຍໍ ອາສໍ ອເປກຸຂໍ ວິຣາຊຍ ສພຸພໂສ ຕຕຸຖ ວິຣຕຸຕຈິຕຸໂຕ ໂຫຫີ, ເອວໍ ເຕ ວຄຸຜທຸກຸຂໍ ນ ກວິສຸສຕີຕີ។ ເທວຕາຍ ຈ ວຈນໍ ສຸຕຸວາ ເຖໂຣ ສໍເວຄຊາໂຕ ວິປສຸສນໍ ປຜຸຄເປຕຸວາ ໜເຜນຸໂຕ ວາຍມນຸໂຕ ນຈິຣສຸເສວ ອຣຫຕຸເຕ ປຕິຜຸຄາສີ។ ເຕນ ວຸຕຸຕໍ ອປທາເນ (ອປ។ ເຖຣ ໑។໑໑។໓໖-໔໖) –

''ປທຸມຸຕຸຕຣພຸທຸຂສຸສ , ໂລກເຊຄຸຄສຸສ ຕາທິໂນ;

ຕິຕາຕຸຖເຣ ນິສິນຸນສຸສ, ອຸປສນຸຕສຸສ ຕາທິໂນ។

''ນລຸອມາລໍ ຄເຫຕຸວານ, ພນຸຂິຕຸວາ ພິຊນີ ອຫໍ;

ພຸທຸຂສຸສ ອຸປນາເມສີ, ທຸວິປທິນຸທສຸສ ຕາທິໂນ។

''ປຜິຄຄເຫຕຸວາ ສພຸພຄຸຄູ, ພິຊນີ ໂລກນາຍໂກ;

ມມ ສງກປຸປມຄຸຄາຍ, ອິມໍ ຄາຖໍ ອກາສຖ។

''ຍຖາ ເມ ກາໂຍ ນິພຸພາຕິ, ປຣິລຸອາໂຫ ນ ວິຊຊຕິ;

ຕເຖວ ຕິວິຂຄຸຄີທີ, ຈິຕຸຕໍ ຕວ ວິມຸຈຈຕຸ។

''ສພຸເພ ເທວາ ສມາຄຈຸຊໍ, ເຍ ເກຈິ ວນນິສຸສິຕາ;

ໂສສຸສາມ ພຸທຸຂວຈນໍ, ຫາສຍນຸຕຄຸຈ ທາຍກໍ។

''ນິສິນຸໂນ ກຄວາ ຕຕຸຖ, ເທວສງພປຸຣກຸຂໂຕ;

ທາຍກໍ ສມຸປຫໍເສນຸໂຕ, ອິມາ ຄາຖາ ອກາສຖ។

‘‘ອິມິນາ ພີຊບີຫາເນນ, ຈິຕຸຕສຸສ ປຕົນີທີ ຈ;

ສຸພຸພໂຕ ນາມ ນາເມນ, ຈກຸກວຕຸຕີ ກວິສຸສຕີ‘‘

‘‘ເຕນ ກມຸມາວເສເສນ, ສຸກຸກມູເລນ ໂຈທິໂຕ;

ມາລຸໂຕ ນາມ ນາເມນ, ຈກຸກວຕຸຕີ ກວິສຸສຕີ‘‘

‘‘ອິມິນາ ພີຊບີຫາເນນ, ສມຸມານວິປຸເລນ ຈ;

ກປຸປສຕສຫສຸສມຸປີ, ທຸຄຸຄຕີ ນຸປປຊຊຕີ‘‘

‘‘ຕີສກປຸປສຫສຸສມຸຫີ, ສຸພຸພຕາ ອຍຸຄຕີສ ເຕ;

ເອກູນຕີສສຫສຸເສ, ອຍຸຄ ມາລຸຕນາມກາ‘‘

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍຸຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທຸສສຸສ ສາສນ’’ນຸຕິ‘‘

ອຣຫຕຸເຕ ປນ ປຕິຍຸຖິໂຕ ‘‘ອຍໍ ເມ ອຣຫຕຸຕປຸປຕຸຕິຍາ ອງກຸສກູຕາ’’ຕິ ຕເມວ ຄາຖໍ ປຈຸຈຸທາຫາສີ‘‘ ສາເຍວ ຈ ເຖຣສຸສ ອຍຸລາພຸຍາກຣຕາຄາຖາ ອໂຫສີ‘‘ ກຸຍິໂອວາເທນ ລທຸຣວິເສສຕຸຕາ ຈສຸສ ກຸຍິວິຫາຣີຕຸເວວ ສມຍຸລາ ອໂຫສີຕີ‘‘

ທຸຕິຍກຸຍິວິຫາຣີຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຍຸຖິຕາ‘‘

໘‘‘ ຣມຕີຍກຸຍິກຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ຣມຕີຍາເມ ກຸຍິກາຕີ ອາຍສຸມໂຕ ຣມຕີຍກຸຍິກຕຸເຖຣສຸສ ຄາຖາ‘‘ ກາ ອຸປຸປຕຸຕີ? ໂສປິ ກິຣ ປທຸມຸຕຸຕຣສຸສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຸສລພີຊໂຣປນໍ ກຕຸວາ ເທວມນຸສຸເສສຸ ສໍສຣນຸໂຕ ອິໂຕ ອຍຸຖາຣສກປຸປສຕມຕຸຖເກ ອຕຸຖທສຸສີສຸສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວິຍຸຍຸຕໍ ປຕຸໂຕ ພຸທຸຣາຣຫໍ ອາສນໍ ກຄວໂຕ ອທາສີ‘‘ ປຸປຸເພທີ ຈ ກຄວນຸຕໍ ປູເຊຕຸວາ ປຍຸຈປຕີຍຸຖິເຕນ ວນຸທິຕຸວາ ປທກຸຂິຕໍ ກຕຸວາ ປກຸກາມີ‘‘ ເສສໍ ອລຸຊນວນິຍຕຸເຖຣສຸສ ວຕຸຖຸມຸຫີ ວຸຕຸຕສທິສເມວ‘‘ ອຍໍ ປນ ວິເສໂສ – ອຍໍ ກິຣ ວຸຕຸຕນເຍນ ປພຸພຊິຕຸວາ ກຕປຸພຸພກິຈຸໂຈ ວຊຊິຣຍຸເຖ ອລຸລຕຣສຸມິ ຄາມກາວາເສ ກຸຍິກາຍໍ ວິຫຣຕີ, ສາ ໂຫຕີ ກຸຍິກາ ອກິຣູປາ ທສຸສນີຍາ ປາສາທິກາ ສຸປຣິກມຸມກຕກິຕຸຕິກູມິກາ ອາຣາມໂປກຸຂຣຕີຣາມເຕຍຸຍາທິສມຸປນຸນາ ມຸຕຸຕາຊາລສທິສວາລິກາກິຕຸຕກູມິກາຄາ ເຖຣສຸສ ຈ ວຕຸຕສມຸປນຸນຕາຍ ສຸສມຸມຍຸຖງຄຕາຕາທິນາ ກີຍຸໂຍໂສມຕຸຕາຍ ຣມຕີຍຕຣາ ທຸຕຸວາ ຕິຍຸຖ ຕີ‘‘ ໂສ ຕຕຸຖ ວິຫຣນຸໂຕ ວິປສຸສນໍ ປຍຸຖເປຕຸວາ ນຈິຣສຸເສວ ອຣຫຕຸເຕ ປຕິຍຸຖາສີ‘‘ ເຕນ ວຸຕຸຕໍ ອປທາເນ (ອປ‘‘ ເຖຣ ໑‘‘໑໑‘‘໔໗-໔໘) –

‘‘ກາມນໍ ວນໂມຄຸຄຍຸຫ, ອປຸປສທຸທໍ ນິຣາກຸລໍ;

ສີຫາສນໍ ມຍາ ທິນຸນໍ, ອຕຸຖທສຸສີສຸສ ຕາທິໂນ‘‘

‘‘ມາລາຫຕຸຖໍ ຄເຫຕຸວານ, ກຕຸວາ ຈ ນໍ ປທກຸຂິຕໍ;

ສຕຸຖາຣໍ ປຍິຣຸປາສີຕຸວາ, ປກຸກາມີ ອຸຕຸຕຣາມຸໂຂ‘‘

‘‘ເຕນ ກມ຺ເມນ ທ຺ວິປ຺ທິນ຺ທ, ໂລກເຊຍ຺ຄ ນຣາສກ;

ສນ຺ນິພ຺ພາເປ຺ມິ ອຕ຺ຕານໍ, ກວາ ສພ຺ເພ ສມູຫຕາ॥

‘‘ອຍ຺ຄາຣສກປ຺ປ຺ສເຕ, ຍໍ ທານມທທຶ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕຶ ນາກິຊານາມິ, ສີຫາສນສ຺ສິທໍ ຜລໍ॥

‘‘ອິໂຕ ສຕ຺ຕກປ຺ປ຺ສເຕ, ສນ຺ນິພ຺ພາປກຂຕ຺ຕິໂຍ;

ສຕ຺ຕຣຕນສມ຺ປນ຺ໂນ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ມຫພ຺ພໂລ॥

‘‘ກິເລສາ ຊາປີຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ॥

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ເຖເຣ ຕຕ຺ຖ ວິຫຣນ຺ເຕ ກຸຜິກາຍ ຣມຕີຍກາວໂຕ ວິຫາຣເປກ຺ຂກາ ມນຸສ຺ສາ ຕໂຕ ຕໂຕ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ກຸຜຶ ປສ຺ສນ຺ຕິ ॥ ອເຖກທິວສໍ ກຕິປຍາ ສຸຕ຺ຕຊາຕິກາ ອິຕ຺ຖິໂຍ ຕຕ຺ຖ ຄຕາ ກຸຜິກາຍ ຣມຕີຍກາວໍ ທິສ຺ວາ, ‘‘ເອຕ຺ຖ ວສນ຺ໂຕ ອຍໍ ສມໂຓ ສິຍາ ອມ຺ເຫຫິ ອາກຫ຺ຌນິຍຫທໂຍ’’ຕິ ອຕິປ຺ປາເຍນ – ‘‘ຣມຕີຍໍ ໂວ, ກນ຺ເຕ, ວສນຍ຺ຄານໍ॥ ມຍມ຺ປີ ຣມຕີຍຣູປາ ປຖມໂຍພ຺ພເນ ຖິຕາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອິຕ຺ຖິກຸຕ຺ຕາທີນິ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ອາຣກິສ຺॥ ເຖໂຣ ອຕ຺ຕໂນ ວີຕຣາຄກາວໍ ປກາເສນ຺ໂຕ ‘‘ຣມຕີຍາ ເມ ກຸຜິກາ, ສທ຺ຘາເທຍ຺ຍາ ມໂນຣມາ’’ຕິ ຄາຖໍ ອກາສິ॥

໕໑॥ ຕຕ຺ຖ ຣມຕີຍາ ເມ ກຸຜິກາຕິ ‘‘ຣມຕີຍາ ເຕ, ກນ຺ເຕ, ກຸຜິກາ’’ຕິ ຍໍ ຕຸມ຺ເຫຫິ ວຸຕ຺ຕໍ, ຕໍ ສຈ຺ຈໍ॥ ອຍໍ ມມ ວສນກຸຜິກາ ຣມຕີຍາ ມນຸຍ຺ຍຣູປາ, ສາ ຈ ໂຂ ສທ຺ຘາເທຍ຺ຍາ, ‘‘ເອວຣູປາຍ ມນາປີ ກຕ຺ວາ ປພ຺ພຊິຕານໍ ທິນ຺ນາຍ ອິທໍ ນາມ ຜລໍ ໂຫຕີ’’ຕິ ກມ຺ມຜລານິ ສທ຺ທຫິຕ຺ວາ ສທ຺ຘາຍ ຊມ຺ມຈ຺ຉນ຺ເທນ ທາຕພ຺ພຕ຺ຕາ ສທ຺ຘາເທຍ຺ຍາ, ນ ຊເນນ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕາ॥ ສຍຍ຺ຈ ຕຖາທິນ຺ນານິ ສທ຺ຘາເທຍ຺ຍານິ ປສ຺ສນ຺ຕານໍ ປຣິກຸຍ຺ຊນ຺ຕານຍ຺ຈ ມໂນ ຣເມຕີຕິ ມໂນຣມາ॥ ສທ຺ຘາເທຍ຺ຍຕ຺ຕາ ເອວ ທິ ມ ໂນຣມາ, ສທ຺ຘາທີຫີ ເທຍ຺ຍຊມ຺ມໍ ສກ຺ກຈ຺ຈໍ ອກິສງ຺ຂຣິຕ຺ວາ ເທນ຺ຕິ, ສທ຺ຘາເທຍ຺ຍຍ຺ຈ ປຣິກຸຍ຺ຊນ຺ຕາ ສປ຺ປຸຣິສາ ທາຍກສ຺ສ ອວິສໍວາທນຕ຺ຖມ຺ປີ ປໂຍຄາສຍສມ຺ປນ຺ນາ ໂຫນ຺ຕິ, ນ ຕຸມ຺ເຫຫິ ຈິນ຺ຕິຕາກາເຣນ ປໂຍຄາສຍວິປ຺ນ຺ນາຕິ ອຕິປ຺ປາໂຍ॥ ນ ເມ ອຕ຺ໂຖ ກຸມາຣີຫີຕິ ຍສ຺ມາ ສພ຺ພໂສ ກາເມຫີ ວິນິວຕ຺ຕິຕມານໂສ ອຫໍ, ຕສ຺ມາ ນ ເມ ອຕ຺ໂຖ ກຸມາຣີຫີ॥ ກປ຺ປີຍ ກາຣກາມ຺ມວເສນປີ ຫິ ມາທິສານໍ ອິຕ຺ຖີຫີ ປໂຍຊນໍ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ປເຄວ ຣາຄວເສນ, ຕສ຺ມາ ນ ເມ ອຕ຺ໂຖ ກຸມາຣີຫີຕິ॥ ກຸມ າຣີຄ຺ຄຫາຕຍ຺ເຈຕ຺ຖ ອຸປລກ຺ຂຕໍ ທຍ຺ຖພ຺ພໍ॥ ມາທິສສ຺ສ ນາມ ສນ຺ຕິເກ ເອວໍ ປຕິປ຺ຊຊາທີຕິ ອຍຸຕ຺ຕກາຣີນີຫີ ຍາວ ອປຣທ຺ຘຍ຺ຈ ຕຸມ຺ເຫຫິ ສມານຊຊາສຍານໍ ປຸຣໂຕ ອຍໍ ກິຣິຍາ ໂສເກຍ຺ຍາຕິ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ ອາຫ ‘‘ເຍສໍ ອຕ຺ໂຖ ຕຫຶ ຄຈ຺ຉຖ ນາ ຣີໂຍ’’ຕິ॥ ຕຕ຺ຖ ເຍສນ຺ຕິ ກາເມສຸ ອວີຕຣາຄານໍ॥ ອຕ຺ໂຖຕິ ປໂຍຊນໍ॥ ຕຫິນ຺ຕິ ຕຕ຺ຖ ເຕສໍ ສນ຺ຕິກໍ॥ ນາຣິໂຍຕິ ອາລປນໍ॥ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ອິຕ຺ຖິໂຍ ມງ຺ກຸກູຕາ ປຕ຺ຕກ຺ຂນ຺ຘາ ອາຄຕມຄ຺ເຄເນວ ຄຕາ॥ ເອຕ຺ຖ ຈ ‘‘ນ ເມ ອຕ຺ໂຖ ກຸມາຣີຫີ’’ຕິ ກາເມຫີ ອນຕ຺ຖິກກາວວຈເນເນວ ເຖເຣນ ອຣຫຕ຺ຕໍ ພ຺ຍາກຕນ຺ຕິ ທຍ຺ຖພ຺ພໍ॥

ຣມຕີຍກຸຜິກຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຍ຺ຖິຕາ॥

໖॥ ໂກສລວິຫາຣິຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ສທ຺ຘາຍາຫໍປພ຺ພຊິໂຕຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ໂກສລວິຫາຣິຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ॥ ກາ ອຸປ຺ປ຺ຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປີ ກິຣ ປທຸມຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາ ເລ ກຸສລພີຊໍ ໂຣເປຕ຺ວາ ຕໍ ຕໍ ປຸຍ຺ຍໍ ອກາສິ॥ ເສສໍ ອຍ຺ຊນວນິຍຕ຺ເຖຣວຕ຺ຖຸສທິສເມວ॥ ອຍໍ ປນ ວິເສໂສ – ອຍໍ ກິຣ ວຸຕ຺ຕນເຍນ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ກຕປຸພ຺ພກິຈ຺ໂຈ ໂກສລຣຍ຺ເຖ ອຍ຺ຍຕຣສ຺ມຶ ຄາເມ ເອກໍ ອຸປາສກກຸລໍ ນິສ຺ສາຍ ອຣຍ຺ເຍ ວິຫຣຕິ, ຕໍ ໂສ ອຸປາສໂກ ຣຸກ຺ຂມູເລ ວສນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ກຸຜິກໍ ກາເຣຕ຺ວາ ອທາສິ॥ ເຖໂຣ ກຸຜິກາຍໍ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອາວາສສປ຺ປາເຍນ ສມາຊານໍ

ລກິຕ຺ວາ ວິປ຺ສ຺ສນໍ ອຸສ຺ສຸກ຺ກາເປຕ຺ວາ ນຈິຣສ຺ເສວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸ໌ຕິ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໑.໑໑.໔໓-໖໑) –

‘‘ຫິມວນ຺ຕສ຺ສາວິທູເຣ, ວສາມິ ປຕ຺ຕສນ຺ຖເຣ;

ໜາເສສຸ ເຄຊມາປນ຺ໂນ, ເສຍ຺ຍສີໂລ ຈຫໍ ຕທາ.

‘‘ຂຕນ຺ຕາລຸກລມ຺ພານິ , ພິລຸອາລິຕກ຺ກລານິ ຈ;

ໂກລໍ ກລຸລາຕກໍ ພິລຸລໍ, ອາຫຕ຺ວາ ປຜິຍາທິຕໍ.

‘‘ປທຸມຸຕ຺ຕໂຣ ໂລກວິທູ, ອາຫຸຕີນໍ ປຜິຄ຺ຄໂຫ;

ມມ ສງກປ຺ປມລ຺ລາຍ, ອາຄຈ຺ຊິ ມມ ສນ຺ຕິກໍ.

‘‘ອຸປາຄຕໍ ມຫານາຄໍ, ເທວເທວໍ ນຣາສກໍ;

ພິລຸອາລີ ປຄ຺ຄເຫຕ຺ວານ, ປຕ຺ຕມ຺ຫິ ໂອກິຣີ ອຫໍ.

‘‘ປຣິກ຺ຸລຊິ ມຫາວິໂຣ, ໂຕສຍນ຺ໂຕ ມມໍ ຕທາ;

ປຣິກ຺ຸລຊິຕ຺ວານ ສພ຺ພລ຺ລູ, ອິມໍ ຄາຖໍ ອພາສຖ.

‘‘ສກໍ ຈິຕ຺ຕໍ ປສາເທຕ຺ວາ, ພິລຸອາລີ ເມ ອທາ ຕ຺ວໍ;

ກປ຺ປານໍ ສຕສຫສ຺ສໍ, ທຸຄ຺ຄຕີ ນຸປປ຺ຊ຺ຊສິ.

‘‘ຈຣິມໍ ວຕ຺ຕເຕ ມຍ຺ຫໍ, ກວາ ສພ຺ເພ ສມູຫຕາ;

ຊາເຣມິ ອນ຺ຕິມໍ ເທຫໍ, ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຊສາສເນ.

‘‘ຈຕຸປ຺ລ຺ລາສີໂຕ ກປ຺ເປ, ສຸເມຂລິຍ ສວ຺ຫໂຍ;

ສຕ຺ຕຣຕນສມ຺ປນ຺ໂນ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕິ ມຫພ຺ພໂລ.

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຊສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ.

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ວິມຸຕ຺ຕິສຸຂປ຺ປຜິສໍເວທເນນ ອຸປ຺ປນ຺ນປີຕິເວເຄນ ອຸທາເນນ຺ໂຕ ‘‘ສທ຺ຊາຍາຫໍ ປພ຺ພຊິໂຕ’’ຕິ ຄາຖໍ ອພາສິ.

໔໙. ຕຕ຺ຖ ສທ຺ຊາຍາຕິ ກຄວໂຕ ເວສາລີ ອຸປຄມເນ ອານຸກາວໍ ທິສ຺ວາ, ‘‘ເອການ຺ຕນິຍ຺ຍານິກໍ ອິທໍ ສາສນໍ, ຕສ຺ມາ ອທ຺ຊາ ອິມາຍ ປຜິປ຺ຕິຍາ ຊຣາມຣຕາໂຕ ມຸຈ຺ຈິສ຺ສາມິ’’ຕິ ອຸປ຺ປນ຺ນສທ຺ຊາວເສນ ປພ຺ພຊິໂຕ ປພ຺ພຊ຺ຊໍ ອຸປຄໂຕ. ອຣລ຺ເລ ເມ ກຸຜິກາ ກຕາຕິ ຕສ຺ສາ ປພ຺ພຊ຺ຊາຍ ອນຸຣູປວເສນ ອຣລ຺ເລ ວສໂຕ ເມ ກຸຜິກາ ກຕາ, ປພ຺ພຊ຺ຊານຸຣູປໍ ອາຣລ຺ລໂກ ຫຸຕ຺ວາ ວູປກຜ຺ໂຖ ວິຫຣາມີຕິ ທສ຺ເສຕິ. ເຕນາຫ ‘‘ອປ຺ປມຕ຺ໂຕ ຈ ອາຕາປີ, ສມ຺ປຊາໂນ ປຕິສ຺ສໂຕ’’ຕິ. ອຣລ຺ລວາສລທ຺ເຊນ ກາຍວິເວເກນ ຊາ

ຄຣິຍໍ ອນຸຍຸຍ຺ຊນ຺ໂຕ ຕຕ຺ຖ ສຕິຍາ ອວິປ຺ປວາເສນ ອປ຺ປມຕ຺ໂຕ, ອາຣທ຺ຘວີຣິຍຕາຍ ອາຕາປີ, ປຸພ຺ພກາຄິຍສຕິສມ຺ປຊຍ຺ຎປາຣິປູຣິຍາ ວິປສ຺ສນໍ ວຑ຺ເຒຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕາຘິຄເມນ ປຍ຺ຎາສຕິເວປຸລ຺ລປ຺ປຕ຺ຕິຍາ ອຈ຺ຈນ຺ຕເມວ ສມ຺ປຊາໂນ ປຕິສ຺ສໂຕ ວິຫາຣາມີຕິ ອຕ຺ໂຖ. ອປ຺ປມຕ຺ຕກາວາທີກິຕ຺ຕເນ ຈສ຺ສ ອິທເມວ ອຍ຺ຎາພ຺ຍາກຣຕໍ ອໂຫສິ ໂກສລຣຍ຺ເຍ ຈິຣນິວາສີກາເວນ ປນ ໂກສລວິຫາຣີຕິ ສມຍ຺ຎາ ຊາຕາຕິ.

ໂກສລວິຫາຣິຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຍ຺ຖິຕາ.

໑໐. ສີວລິຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ເຕເມ ອິຊ຺ຊີສ຺ ສງ຺ກປ຺ປາຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ສີວລິຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປທຸມຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ເຫຍ຺ຖາ ວຸຕ຺ຕນເຍນ ວິຫາຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປຣິສປຣິຍນ຺ເຕ ຖິໂຕ ຘມ຺ມໍ ສຸຕນ຺ໂຕ ສຕ຺ຖາຣໍ ເອກໍ ກິກ຺ຂຸໍ ລາກີນໍ ອຄ຺ຄຍ຺ຖາເນ ຖເປນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ "ມຍາປີ ອນາຄເຕ ເອວຣູເປນ ກວິຕຸໍ ວຍ຺ຍຕີ"ຕິ ທສພລໍ ນິມນ຺ເຕຕ຺ວາ ສຕ຺ຕາຫໍ ສຕ຺ຖຸ ກິກ຺ຂຸສງ຺ຆສ຺ສ ຈ ມຫາທານໍ ທຕ຺ວາ "ກຄວາ ອຫໍ ອິມິນາ ອຘິກາຣກມ຺ເມນ ອຍ຺ຍໍ ສມ຺ປຕ຺ຕິໍ ນ ປຕ຺ເຖມິ, ອນາຄເຕ ປນ ເອກພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສເນ ອຫມ຺ປິ ຕຸມ຺ເຫຫິ ໂສ ເອຕທຄ຺ເຄ ຖປິຕກິກ຺ຂຸ ວິຍ ລາກີນໍ ອຄ຺ໂຄ ກເວຍ຺ຍ"ນ຺ຕິ ປຕ຺ຖນໍ ອກາສິ. ສຕ຺ຖາ ອນນ຺ຕຣາຍໍ ທິສ຺ວາ – "ອຍໍ ເຕ ປຕ຺ຖນາ ອນາຄເຕ ໂຄຕມພຸທ຺ຘສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ສມິຊ຺ຊິສ຺ສຕີ"ຕິ ພ຺ຍາກຣິຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິ. ໂສປິ ກຸລປຸຕ຺ໂຕ ຍາວຊີວໍ ກຸສລໍ ກຕ຺ວາ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ວິປສ຺ສີພຸທ຺ຘກາເລ ພນ຺ຘຸມຕີນຄຣໂຕ ອວິທູເຣ ເອກສ຺ມິໍ ຄາມເກ ປຏິສນ຺ຘິໍ ຄຕ຺ຫີ. ຕສ຺ມິໍ ສມເຍ ພນ຺ຘຸມຕີນຄຣວາສິໂນ ຣຍ຺ຎາ ສທ຺ຘິໍ ສາກຈ຺ຈິຕ຺ວາ ທສພລສ຺ສ ທານໍ ເທນ຺ຕິ. ເຕ ເອກທິວສໍ ສພ຺ເພວ ເອກໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ທານໍ ເທນ຺ຕາ "ກິໍ ນຸ ໂຂ ອມ຺ຫາກໍ ທານມຸເຂ ນຕ຺ຖີ"ຕິ (ອ. ນິ. ອຍ຺ຖ. ໑.໑.໒໐໗) ມຘຸຍ຺ຈ ຄຸລຸອທສິຍ຺ຈ ນ ອທ຺ທສໍສຸ. ເຕ "ຍໂຕ ກຸໂຕຈິ ອາຫຣິສ຺ສາມາ"ຕິ ຊນປທໂຕ ນຄຣປວິສນມຄ຺ເຄ ປຸຣິສໍ ຖເປສຸໍ. ຕທາ ເອສ ກຸລປຸຕ຺ໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ຄາມໂຕ ຄຸລຸອທສິວາຣກໍ ຄເຫຕ຺ວາ, "ກິຍ຺ຈິເທວ ອາຫຣິສ຺ສາມີ"ຕິ ນຄຣໍ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ, "ມຸຂໍ ໂຘວິຕ຺ວາ ໂຘຕຫຕ຺ຖປາໂທ ປວິສິສ຺ສາມີ"ຕິ ຜາສຸກຍ຺ຖານໍ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ນງ຺ຄລສີສມຕ຺ຕໍ ນິມ຺ມກ຺ຂິກໍ ທຕ຺ຫກມຘຸໍ ທິສ຺ວາ "ປຸຍ຺ເຍນ ເມ ອິທໍ ອຸປ຺ປນ຺ນ"ນ຺ຕິ ຄເຫຕ຺ວາ ນຄຣໍ ປາວິສິ. ນາຄເຣຫິ ຖປິຕປຸຣິໂສ ຕໍ ທິສ຺ວາ, 'ໂກ ປຸຣິສ, ກສ຺ສິມໍ ອາຫຣສີ'ຕິ ປຸຈ຺ຉິ. "ນ ກສ຺ສຈິ, ສາມິ, ວິກ຺ກິຕຸໍ ປນ ເມ ອິທໍ ອາກຕ"ນ຺ຕິ. "ເຕນ ຫິ, ໂກ, ອິທໍ ກຫາປຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ເອຕໍ ມຘຸຍ຺ຈ ຄຸລຸອທສິຍ຺ຈ ເທຫີ"ຕິ. ໂສ ຈິນ຺ເຕສິ – "ອິທໍ ນ ພຫຸມູລໍ, ອຍຍ຺ຈ ເອກປ຺ປຫາເຣເນວ ພຫຸໍ ເທຕິ, ວີມໍສິຕຸໍ ວຍ຺ຍຕີ"ຕິ. ຕໂຕ ນໍ "ນາຫໍ ເອເກນ ກຫາປເຕນ ເທມີ"ຕິ ອາຫ. "ຍທີ ເອວໍ ທ຺ເວ ຄເຫຕ຺ວາ ເທຫີ"ຕິ. "ທ຺ວີຫິປິ ນ ເທມີ"ຕິ. ເອເຕນຸປາເຍນ ວຑ຺ເຒຕ຺ວາ ສຫສ຺ສໍ ປາປຸຕິ.

ໂສ ຈິນ຺ເຕສິ – "ອຕິວຑ຺ເຒຕຸໍ ນ ວຍ຺ຍຕີ, ໂຫຕຸ ຕາວ ອິມິນາ ກຕ຺ຕພ຺ພກິຈ຺ຈໍ ປຸຈ຺ຉິສ຺ສາມີ"ຕິ. ອຖ ນໍ ອາຫ – "ອິທໍ ນ ພຫຸໍ ອຄ຺ຆນກໍ, ຕ຺ວຍ຺ຈ ພຫຸໍ ເທສິ, ເກນ ກມ຺ເມນ ອິທໍ ຄຕ຺ຫາສີ"ຕິ. "ອິຘ, ໂກ, ນຄຣວາສິໂນ ຣຍ຺ຎາ ສທ຺ຘິໍ ປຏິວິຣຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ ວິປສ຺ສິທສພລສ຺ສ ທານໍ ເທນ຺ຕາ ອິທໍ ທ຺ວຍໍ ທານມຸເຂ ອປສ຺ສນ຺ຕາ ປຣິເຍສນ຺ຕິ, ສເຈ ອິທໍ ທ຺ວຍໍ ນ ລກິສ຺ສນ຺ຕິ, ນາຄຣານໍ ປຣາຊໂຍ ກວິສ຺ສຕິ, ຕສ຺ມາ ສຫສ຺ສໍ ກຕ຺ວາ ຄຕ຺ຫາມີ"ຕິ. "ກິໍ ປເນຕໍ ນາຄຣານເມວ ວຍ຺ຍຕິ, ອຍ຺ເຍສໍ ທາຕຸໍ ນ ວຍ຺ຍຕີ"ຕິ. "ຍສ຺ສ ກສ຺ສຈິ ທາຕຸໍ ອວາຣິຕເມຕ"ນ຺ຕິ. "ອຕ຺ຖິ ປນ ໂກຈິ ນາຄຣານໍ ທາເນ ເອກທິວສໍ ສຫສ຺ສໍ ທາຕາ"ຕິ? "ນຕ຺ຖິ, ສມ຺ມາ"ຕິ. "ອິເມສໍ ປນ ທ຺ວິນ຺ນໍ ສຫສ຺ສຄ຺ຆນກກາວໍ ຊານາສີ"ຕິ? "ອາມ, ຊານາມີ"ຕິ. "ເຕນ ຫິ ຄຈ຺ຉ, ນາຄຣານໍ ອາຈິກ຺ຂ 'ເອໂກ ປຸຣິໂສ ອິມານິ ທ຺ເວ ມູເລນ ນ ເທຕິ ສຫຕ຺ເຖເນວ ທາຕຸກາໂມ, ຕຸມ຺ເຫ ອິເມສໍ ທ຺ວິນ຺ນໍ ກາຣຕາ ນິພ຺ພິຕ຺ກາ ໂຫຖາ'ຕິ, ຕ຺ວໍ ປນ ເມ ອິມສ຺ມິໍ ທານມຸເຂ ເຊຍ຺ຖກກາວສ຺ສ ກາຍສກ຺ຂີ ໂຫຫີ"ຕິ. ໂສ ປຣິພ຺ພຍຕ຺ຖໍ ຄຫິຕມາສເກນ ປຍ຺ຈກຍຸກໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຈຸຕ຺ຕໍ ກຕ຺ວາ ທສິໂຕ ກຍ຺ຊິຍໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ມຘຸປຏລໍ ປີລຸເອຕ຺ວາ ປຍ຺ຈກຍຸກຈຸຕ຺ເຕນ ໂຍເຊຕ຺ວາ ເອກສ຺ມິໍ ປທຸມິນິປຕ຺ເຕ ປກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ຕໍ ສໍວິທທິຕ຺ວາ ອາທາຍ ທສພລສ຺ສ ອວິທູຣຍ຺ຖາເນ ນິສີທິ ມຫາຊເນນ ອາຫຣິຍມານສ຺ສ ສກ຺ກາຣສ຺ສ ອວິທູເຣ ອຕ຺ຕໂນ ປຕ຺ຕວາຣໍ ໂອໂລກຍມາໂນ, ໂສ ໂອກາສໍ ລຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກຄວາ ອຍໍ ອຸປ຺ປນ຺ນທຸຄ຺ຄຕປຕ຺ຕາກາໂຣ, ອິມໍ ເມ ອນຸກມ຺ປໍ ປຏິຈ຺ຈ ປຏິຄ຺ຄຕ຺ຫຖາຕິ. ສຕ຺ຖາ ຕສ຺ສ ອນຸກມ຺ປໍ ປຏິຈ຺ຈ ຈຕຸມຫາຣາຊທຕ຺ຕິເຍນ ເສລມຍປຕ຺ເຕນ ຕໍ ປຏິຄ຺ຄເຫຕ຺ວາ ຍຖາ ອຍ຺ຖສຍ຺ຖີຍາ ກິກ຺ຂຸສຕສຫສ຺ສສ຺ສ ທີຍຍມານໍ ນ ຂີຍຕິ, ເອວໍ ອຘິຍ຺ຖາສິ. ໂສ ກຸລປຸຕ຺ໂຕ ນິຍ຺ຖິຕກຕ຺ຕກິຈ຺ຈໍ ກຄວນ຺ຕໍ ອກິວາເທຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ຖິໂຕ ອາຫ – "ທິຍ຺ໂຖ ເມ, ກຄວາ, ອຊ຺ຊ ພນ຺ຘຸມຕີນຄຣວາສິເກຫິ ຕຸມ຺ຫາກໍ ສກ຺ກາໂຣ ອາຫຣິຍມາໂນ, ອຫມ຺ປິ ອິມສ຺ສ ກມ຺ມສ຺ສ ນິສ຺ສນ຺ເທນ ນິພ຺ພຕ຺ຕນິພ຺ພຕ຺ຕກເວ ລາກຄ຺ຄຍສ຺ຄປ຺ປຕ຺ໂຕ ກເວຍ຺ຍ"ນ຺ຕິ (ອ. ນິ. ອຍ຺ຖ. ໑.໑.໒໐໗). ສຕ຺ຖາ, "ເອວໍ ໂຫຕຸ, ກຸລປຸຕ຺ຕາ"ຕິ ວຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ຈ ນຄຣວາສີນຍ຺ຈ ກຕ຺ຕານຸໂມທນໍ ກຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິ.

ໂສປິ ກຸລປຸຕ຺ໂຕ ຍາວຊີວໍ ກຸສລໍ ກຕ຺ວາ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ສຸປ຺ປວາສາຍ ຣາຊຘີຕາຍ ກຸຈ຺ຉິມ຺ຫິ ປຏິສນ຺ຘິໍ ຄຓ຺ຫິ. ປຏິສນ຺ຘິຄ຺ຄຫຓໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ສາຍໍ ປາຕຎ຺ຈ ປຓ຺ຓາກາຣສຕານິ ສກເຏນາຫາຍ ສຸປ຺ປວາສາຍ ອຸປນິຍນ຺ຕິ. ອຖ ນໍ ປຸຎ຺ຎວີມໍສນຕ຺ຖໍ ຫຕ຺ເຖນ ພີຊປຈ຺ຉິໍ ຜຸສາເປນ຺ຕິ. ເອເກກພີຊໂຕ ສລາກສຕມ຺ປິ ສລາກສຫສ຺ສມ຺ປິ ນິຄ຺ຄຈ຺ຉຕິ. ເອເກກກຣີສເຂຕ຺ເຕ ປຓ຺ຓາສມ຺ປິ ສຏ຺ຐິປິ ສກຏປ຺ປມາຓານິ ອຸປ຺ປຊ຺ຊນ຺ຕິ. ໂກຏ຺ເຐ ປູຣຓກາເລປິ ໂກຏ຺ຐທ຺ວາຣໍ ຫຕ຺ເຖນ ຜຸສາເປນ຺ຕິ. ຣາຊຘີຕາຍ ປຸຎ຺ເຎນ ຄຓ຺ຫນ຺ຕານໍ ຄຫິຕຄຫິຕຏ຺ຐານໍ ປຸນ ປູຣຕິ. ປຣິປຸຓ຺ຓຠຕ຺ຕຠາຊນໂຕປິ ‘‘ຣາຊຘີຕາຍ ປຸຎ຺ຎ’’ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ຍສ຺ສ ກສ຺ສຈິ ເທນ຺ຕານໍ ຍາວ ນ ອຸກ຺ກຑ຺ຒນ຺ຕິ, ນ ຕາວ ຠຕ຺ຕໍ ຂີຍຕິ, ທາຣເກ ກຸຈ຺ຉິຄເຕເຍວ ສຕ຺ຕວສ຺ສານິ ອຕິກ຺ກມິໍສຸ.

ຄພ຺ເຠ ປນ ປຣິປກ຺ເກ ສຕ຺ຕາຫໍ ມຫາທຸກ຺ຂໍ ອນຸໂຠສິ. ສາ ສາມິກໍ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ, ‘‘ປຸເຣ ມຣຓາ ຊີວມານາວ ທານໍ ທສ຺ສາມີ’’ຕິ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກໍ ເປເສສິ – ‘‘ຄຈ຺ຉ, ອິມໍ ປວຕ຺ຕິໍ ສຕ຺ຖຸ ອາໂຣເຈຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ນິມນ຺ເຕຫິ, ຍຎ຺ຈ ສຕ຺ຖາ ວເທຕິ, ຕໍ ສາທຸກໍ ອຸປລກ຺ເຂຕ຺ວາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ມຍ຺ຫໍ ກເຖຫີ’’ຕິ. ໂສ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕສ຺ສາ ສາສນໍ ຠຄວໂຕ ອາໂຣເຈສິ. ສຕ຺ຖາ, ‘‘ສຸຂິນີ ໂຫຕຸ ສຸປ຺ປວາສາ ໂກລິຍຘີຕາ ອໂຣຄາ, ອໂຣຄໍ ປຸຕ຺ຕໍ ວິຊາຍຕູ’’ຕິ (ອຸທາ. ໑໘) ອາຫ. ຣາຊາ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຠຄວນ຺ຕໍ ອຠິວາເທຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ຄາມາຠິມຸໂຂ ປາຍາສິ. ຕສ຺ສ ປຸເຣ ອາຄມນາເຍວ ສຸປ຺ປວາສາຍ ກຸຈ຺ຉິໂຕ ຘມກຣຓາ ອຸທກໍ ວິຍ ຄພ຺ໂຠ ນິກ຺ຂມິ, ປຣິວາເຣຕ຺ວາ ນິສິນ຺ນຊໂນ ອສ຺ສຸມຸເຂວ ຫສິຕຸໍ ອາຣທ຺ໂທ, ຕຸຏ຺ຐປຫຏ຺ໂຐ ມຫາຊໂນ ຣຎ຺ໂຎ ສາສນໍ ອາໂຣເຈຕຸໍ ອຄມາສິ.

ຣາຊາ ເຕສໍ ອາຄມນໍ ທິສ຺ວາວ, ‘‘ທສພເລນ ກຖິຕກຖາ ນິປ຺ຜນ຺ນາ ຠວິສ຺ສຕິ ມຎ຺ເຎ’’ຕິ ຈິນ຺ເຕສິ. ໂສ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ສາສນໍ ຣາຊຘີຕາຍ ອາໂຣເຈສິ. ຣາຊຘີຕາ ມຍາ ນິມນ຺ຕິຕໍ ຊີວິຕຠຕ຺ຕເມວ ມງ຺ຄລຠຕ຺ຕໍ ຠວິສ຺ສຕິ, ຄຈ຺ຉ ສຕ຺ຕາຫໍ ທສພລໍ ນິມນ຺ເຕຫີຕິ. ຣາຊາ ຕຖາ ອກາສິ. ສຕ຺ຕາຫໍ ພຸທ຺ຘປ຺ປມຸຂສ຺ສ ສງ຺ຆສ຺ສ ມຫາທານໍ ປວຕ຺ຕຍິໍສຸ. ທາຣໂກ ສພ຺ເພສໍ ຎາຕີນໍ ສນ຺ຕຕ຺ຕໍ ຈິຕ຺ຕໍ ນິພ຺ພາເປນ຺ໂຕ ຊາໂຕຕິ ສີວລິທາຣໂກຕ຺ເວວສ຺ສ ນາມໍ ອກໍສຸ. ໂສ ສຕ຺ຕວສ຺ສານິ ຄພ຺ເຠ ວສິຕຕ຺ຕາ ຊາຕກາລໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ສພ຺ພກມ຺ມກ຺ຂໂມ ອໂຫສິ. ຘມ຺ມເສນາປຕິ ສາຣິປຸຕ຺ໂຕ ສຕ຺ຕເມ ທິວເສ ເຕນ ສທ຺ຘິໍ ກຖາສລ຺ລາປໍ ອກາສິ. ສຕ຺ຖາປິ ຘມ຺ມປເທ ຄາຖໍ ອຠາສິ –

‘‘ໂຍມໍ ປລິປຖໍ ທຸຄ຺ຄໍ, ສໍສາຣໍ ໂມຫມຈ຺ຈຄາ;

ຕິຓ຺ໂຓ ປາຣຄໂຕ ຌາຍີ, ອເນໂຊ ອກຖໍກຖີ;

ອນຸປາທາຍ ນິພ຺ພຸໂຕ, ຕມຫໍ ພ຺ຣູມິ ພ຺ຣາຫ຺ມຓ’’ນ຺ຕິ. (ຘ. ປ. ໔໑໔);

ອຖ ນໍ ເຖໂຣ ເອວມາຫ – ‘‘ກິໍ ປນ ຕຍາ ເອວຣູປໍ ທຸກ຺ຂຣາສິໍ ອນຸຠວິຕ຺ວາ ປພ຺ພຊິຕຸໍ ນ ວຏ຺ຏຕີ’’ຕິ? ‘‘ລຠມາໂນ ປພ຺ພເຊຍ຺ຍໍ, ຠນ຺ເຕ’’ຕິ. ສຸປ຺ປວາສາ ນໍ ທາຣກໍ ເຖເຣນ ສທ຺ຘິໍ ກເຖນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ກິໍ ນຸ ໂຂ ເມ ປຸຕ຺ໂຕ ຘມ຺ມເສນາປຕິນາ ສທ຺ຘິໍ ກເຖຕີ’’ຕິ ເຖຣໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ປຸຈ຺ຉິ – ‘‘ມຍ຺ຫໍ ປຸຕ຺ໂຕ ຕຸມ຺ເຫຫິ ສທ຺ຘິໍ ກິໍ ກເຖຕິ, ຠນ຺ເຕ’’ຕິ? ‘‘ອຕ຺ຕນາ ອນຸຠູຕໍ ຄພ຺ຠວາສທຸກ຺ຂໍ ກເຖຕ຺ວາ, ‘ຕຸມ຺ເຫຫິ ອນຸຎ຺ຎາໂຕ ປພ຺ພຊິສ຺ສາມີ’ຕິ ວທຕີ’’ຕິ. ‘‘ສາທຸ , ຠນ຺ເຕ, ປພ຺ພາເຊຖ ນ’’ນ຺ຕິ. ເຖໂຣ ຕໍ ວິຫາຣໍ ເນຕ຺ວາ ຕຈປຎ຺ຈກກມ຺ມຏ຺ຐານໍ ທຕ຺ວາ ປພ຺ພາເຊນ຺ໂຕ ‘‘ສີວລິ, ນ ຕຸຍ຺ຫໍ ອຎ຺ເຎນ ໂອວາເທນ ກມ຺ມໍ ອຕ຺ຖິ, ຕຍາ ສຕ຺ຕ ວສ຺ສານິ ອນຸຠູຕທຸກ຺ຂເມວ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂາຫີ’’ຕິ. ‘‘ຠນ຺ເຕ, ປພ຺ພາຊນເມວ ຕຸມ຺ຫາກໍ ຠາໂຣ, ຍໍ ປນ ມຍາ ກາຕຸໍ ສກ຺ກາ, ຕມຫໍ ຊານິສ຺ສາມີ’’ຕິ. ໂສ ປນ ປຐມເກສວຏ຺ຏິຍາ ໂອຫາຣຓກ຺ຂເຓເຍວ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຏ຺ຐາສິ, ທຸຕິຍາຍ ໂອຫາຣຓກ຺ຂເຓ ສກທາຄາມິຜເລ, ຕຕິຍາຍ ອນາຄາມິຜເລ. ສພ຺ເພສໍເຍວ ປນ ເກສານໍ ໂອໂຣປນຎ຺ຈ ອຣຫຕ຺ຕສຈ຺ຉິກິຣິຍາ ຈ ອປຈ຺ຉາ ອປຸເຣ ອໂຫສິ. ຕສ຺ສ ປພ຺ພຊິຕທິວສໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ຠິກ຺ຂຸສງ຺ຆສ຺ສ ຈຕ຺ຕາໂຣ ປຈ຺ຈຍາ ຍາວິຈ຺ຉກໍ ອຸປ຺ປຊ຺ຊນ຺ຕິ. ເອວໍ ເອຕ຺ຖ ວຕ຺ຖຸ ສມຸຏ຺ຐິຕໍ.

ອປຣຠາເຄ ສຕ຺ຖາ ສາວຕ຺ຖິໍ ອຄມາສິ. ເຖໂຣ ສຕ຺ຖາຣໍ ອຠິວາເທຕ຺ວາ, ‘‘ຠນ຺ເຕ, ມຍ຺ຫໍ ປຸຎ຺ຎໍ ວີມໍສິສ຺ສາມິ, ປຎ຺ຈ ເມ ຠິກ຺ຂຸສຕານິ ເທຖາ’’ຕິ ອາຫ. ‘‘ຄຓ຺ຫ ສີວລີ’’ຕິ. ໂສ ປຎ຺ຈສເຕ ຠິກ຺ຂູ ຄເຫຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ຕາຠິມຸຂໍ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ອຏວິມຄ຺ຄໍ ຄຈ຺ຉຕິ, ຕສ຺ສ ປຐມໍ ທິຏ຺ຐນິຄ຺ໂຣເຘ ອຘິວຕ຺ຖາ ເທວຕາ ສຕ຺ຕທິວສານິ ທານໍ ອທາສິ. ອິຕິ ໂສ –

‘‘ນິຕ຺ໂຣຂໍ ປຄຸນໍ ປສ຺ສິ, ທຸຕິຍໍ ປຕ຺ທວປ຺ພຸພຕໍ;

ຕຕິຍໍ ອຈ຺ຣວຕິຍໍ, ຈຕຸຕ຺ຖໍ ວຣສາຄຣໍຯ

‘‘ປຍ຺ຈມໍ ຫິມວນ຺ຕໍ ໂສ, ອທ຺ທໍ ອທ຺ທນ຺ຕຸປາຄມິ;

ສຕ຺ຕມໍ ຄນ຺ຂມາທນໍ, ອທ຺ຕມໍ ອຖ ເຣວຕ’’ນ຺ຕິຯ

ສພ຺ພທ຺ຖາເນສ຺ ສຕ຺ຕ ສຕ຺ຕ ທິວສາເນວ ທານໍ ອທໍສ຺ຯ ຄນ຺ຂມາທນປ຺ພຸພເຕ ປນ ນາຄທຕ຺ຕເທວຣາຊາ ນາມ ສຕ຺ຕສ຺ ທິວເສສ຺ ເອກທິວເສ ຂີຣປິຕ຺ທປາຕໍ ອທາສິ, ເອກທິວເສ ສປ຺ປິປິຕ຺ທປາຕໍຯ ກິກ຺ຂຸສງໂຟ ອາຫ – ‘‘ອິມສ຺ສ ເທວຣຍ຺ໂຍ ເນວ ເຂນ຺ໂຍ ທຸຍ຺ຫມານາ ປຍ຺ຍາຍນ຺ຕິ, ນ ທສ຺ສິນິມ຺ມຖນໍ , ກຸໂຕ ເຕ ເທວຣາຊ ອິທໍ ອຸປ຺ປ຺ຊ຺ຊຕິ’’ຕິຯ ‘‘ການ຺ເຕ ກສ຺ສປທສພລສ຺ສ ກາເລ ຂີຣສລາກກຕ຺ຕທານສ຺ເສຕໍ ຜລ’’ນ຺ຕິ ເທວຣາຊາ ອາຫຯ ອປຣກາເຄ ສຕ຺ຖາ ຂທິຣວນິຍເຣວຕສ຺ສ ປຈ຺ຈຸຕ຺ຄມນໍ ອທ຺ຖຸປ຺ປຕ຺ຕິ ກຕ຺ວາ ເຖຣໍ ອຕ຺ຕໂນ ສາສເນ ລາກຄ຺ຄຍສຄ຺ຄປ຺ປຕ຺ຕານໍ ອຄ຺ຄທ຺ຖາເນ ຖເປສິຯ

ເອວໍ ລາກຄ຺ຄຍສຄ຺ຄປ຺ປຕ຺ຕສ຺ສ ປນ ອິມສ຺ສ ເຖຣສ຺ສ ອຣຫຕ຺ຕປ຺ປຕ຺ຕິ ເອກຈ຺ເຈ ອາຈຣິຍາ ເອວໍ ວທນ຺ຕິ – ‘‘ເທຍ຺ຖາ ວຸຕ຺ຕນເຍນ ຂມ຺ມເສນາປຕິນາ ໂອວາເທ ທິນ຺ເນ ຍໍ ມຍາ ກາຕຸໍ ສກ຺ກາ, ຕມທໍ ຊານິສ຺ສາມິຕິ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວິປສ຺ສນາກມ຺ມທ຺ຖານໍ ຄເທຕ຺ວາ ຕໍ ທິວສໍເຍວ ອຍ຺ຍຕຣໍ ວິວິຕ຺ຕໍ ກຸຍິກໍ ທິສ຺ວາ ຕໍ ປວິສິຕ຺ວາ ມາຕຸກ຺ຈຸອິສ຺ມິ ສຕ຺ຕ ວສ຺ສານິ ອຕ຺ຕນາ ອນຸກູຕໍ ທຸກ຺ຂໍ ອນຸສ຺ສຣິຕ຺ວາ ຕທນ຺ສາເຣນ ອຕີຕານາຄເຕ ຕສ຺ສ ອເວກ຺ຂນ຺ຕສ຺ສ ອາທິຕ຺ຕາ ວິຍ ຕໂຍ ກວາ ອຸປທ຺ຖຫິສ຺ຯ ຍາຕສ຺ສ ປຣິປາກໍ ຄຕຕ຺ຕາ ວິປສ຺ສນາວິຖິ ໂອຕຣິ, ຕາວເທວ ມຄ຺ຄປ຺ປຍິປາຍິຍາ ສພ຺ເພປິ ອາສເວ ເຂເປນ຺ໂຕ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຕິ’’ຕິຯ ອຸກຍຖາປິ ເຖຣສ຺ສ ອຣຫຕ຺ຕປ຺ປຕ຺ຕິເຍວ ປກາສິຕາຯ ເຖໂຣ ປນ ປກິນ຺ນປຍິສມ຺ກິໂທ ອລຸອກິຍ຺ໂຍ ອໂທສິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໑ຯ໑໔ຯໝ໑-ໝ໙) –

‘‘ວຣຸໂຕ ນາມ ນາເມນ, ເທວຣາຊາ ອທໍ ຕທາ;

ອຸປທ຺ຖເທສິ ສມ຺ພຸທ຺ຂໍ, ສໂຍຄ຺ຄພລວາຫໂນຯ

‘‘ນິພ຺ພຸເຕ ໂລກນາຖມ຺ຫິ, ອຕ຺ຖທສ຺ສິນຣຸຕ຺ຕເມ;

ຕູຣິຍໍ ສພ຺ພມາທາຍ, ອຄມໍ ໂພຂິມຸຕ຺ຕມໍຯ

‘‘ວາທິເຕນ ຈ ນຈ຺ເຈນ, ສມ຺ມຕາລຸອສມາຫິໂຕ;

ສມ຺ມຸຂາ ວິຍ ສມ຺ພຸທ຺ຂໍ, ອຸປທ຺ຖິ ໂພຂິມຸຕ຺ຕມໍຯ

‘‘ອຸປທ຺ຖຫິຕ຺ວາ ຕໍ ໂພຂິ, ຂຣຕີຣຸຫປາທປໍ;

ປລ຺ລງກໍ ອາກ຺ຊິຕ຺ວານ, ຕຕ຺ຖ ກາລງກໂຕ ອທໍຯ

‘‘ສກກມ຺ມາກິຣທ຺ໂຂທໍ, ປສນ຺ໂນ ໂພຂິມຸຕ຺ຕເມ;

ເຕນ ຈິຕ຺ຕປ຺ປສາເທນ, ນິມ຺ມານໍ ອຸປປ຺ຊ຺ຊທໍຯ

‘‘ສຓ຺ຄິຕູຣິຍສຫສ຺ສານິ, ປຣິວາເຣນ຺ຕິ ມໍ ສທາ;

ມນຸສ຺ເສສຸ ຈ ເທເວສຸ, ວຕ຺ຕມານໍ ກວາກເວ຺ຯ

‘‘ຕິວິຣຄ຺ຄີ ນິພ຺ພຸຕາ ມຍ຺ຫໍ, ກວາ ສພ຺ເພ ສມູຫຕາ;

ຣາເຣມິ ອນ຺ຕິມໍ ເທຫໍ, ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຣສາສເນຯ

‘‘ສ຺ພາຫູ ນາມ ນາເມນ, ຈຕ຺ຕ຺ຕີສາສ຺ ຂຕ຺ຕິຍາ;

ສຕ຺ຕຣຕນສມ຺ປນ຺ນາ, ປຼ຺ຈກປ຺ປສເຕ ອິໂຕຯ

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຣສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິຯ

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ວິມຸຕ຺ຕິສຸຂປ຺ຜິສໍເວທເນນ ປີຕິເວເຄນ ອຸທາເນນ຺ໂຕ ‘‘ເຕ ເມ ອິຊ຺ຊີສຸ ສ຺ງກປ຺ປາ’’ຕິ ຄາຖໍ ອການິຯ

໖໐ຯ ຕຕ຺ຖ ເຕ ເມ ອິຊ຺ຊີສຸ ສ຺ງກປ຺ປາ, ຍທຕ຺ໂຖ ປາວິສີ ກຸຜິ, ວິຊ຺ຊາວິມຸຕ຺ຕີ ປ຺ຈເຈສນ຺ຕິ ເຍ ປຸພ຺ເພ ມຍາ ການສ຺ງກປ຺ປາທີນໍ ສມ຺ຈ຺ເຉທກຣາ ເນກ຺ຂມ຺ມສ຺ງກປ຺ປາທໂຍ ອກິປ຺ຕ຺ຖິຕາເຍວ ‘‘ກທາ ນຸ ຂ຺ວາຫໍ ຕທາຍຕນໍ ອຸປສມ຺ປຊ຺ຊ ວິຫຣິສ຺ສາມິ, ຍທຣິຍາ ເອຕຣຫິ ອຸປສມ຺ປຊ຺ຊ ວິຫຣນ຺ຕີ’’ຕິ, ວິມຸຕ຺ຕານິປ຺ປາຍສຼ຺ຜິຕາ ວິມຸຕ຺ຕີ ອຸທ຺ທິສ຺ສ ສ຺ງກປ຺ປາ ມໂນຣຖາ ອກິຕ຺ຫໂສ ອປ຺ປມຕ຺ຕາ ຍທຕ຺ໂຖ ຍໍປໂຍຊໂນ ເຍສໍ ນິປ຺ຜາທນຕ຺ຖໍ ກຸຜີ ສຸຼ຺ຜາຄາຣໍ ວິປສ຺ສິຕຸ ປາວິສີ ຕິສ຺ໂສ ວິຊ຺ຊາ ຜລວິມຸຕ຺ຕິຼ຺ຈ ປ຺ຈເຈສນ຺ໂຕ, ຄເວສນ຺ໂຕ ເຕ ເມ ອິຊ຺ຊີສຸ ເຕ ສພ຺ເພວ ອິທານິ ມຍ຺ຫໍ ອິຊ຺ຊີສຸ ສມິຊ຺ຊີສຸ, ນິປ຺ຜນ຺ນກຸສລສ຺ງກປ຺ໂປ ປຣິປ຺ຸຕ຺ຕມໂນຣໂຖ ຊາໂຕ ຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ເຕສໍ ສມິທ຺ຣກາວໍ ທສ຺ເສຕຸໍ ‘‘ມານານຸສຍມຸຊ຺ຊຫ’’ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕໍຯ ຍສ຺ມາ ມານານຸສຍມຸຊ຺ຊຫໍ ປຊຫີ ສມ຺ຸຈ຺ຉິນ຺ທີ, ຕສ຺ມາ ເຕ ເມ ສ຺ງກປ຺ປາ ອິຊ຺ຊີສູຕິ ໂຍຊນາຯ ມານານຸສເຍ ຫິ ປຫີເນ ອປ຺ປຫີໂນ ນາມ ອນຸສໂຍ ນຕ຺ຖິ, ອຣຫຕ຺ຕຼ຺ຈ ອຊິຄຕເມວ ໂຫຕີຕິ ມານານຸສຍປ຺ປຫານໍ ຍຖາວຸຕ຺ຕສ຺ງກປ຺ປສມິທ຺ຣິຍາ ການຕໍ ກຕ຺ວາ ວຸຕ຺ຕໍຯ

ສິວລິຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຜ຺ຄິຕາຯ

ຉຜ຺ຄວຄ຺ຄວຕ຺ຕນາ ນິຜ຺ຄິຕາຯ

໗ຯ ສຕ຺ຕມວຄ຺ໂຄ

໑ຯ ວປ຺ປຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ປສ຺ສຕິປສ຺ໂສຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ວປ຺ປຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ໂສ ກິຣ ປທຸມຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ຫໍສວຕີນຄເຣ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຼ຺ຼຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ‘‘ອສ຺ໂກ ຈ ອສ຺ໂກ ຈ ເຖໂຣ ສຕ຺ຖຸ ປຖມໍ ຊມ຺ມປຜິຄ຺ຄາຫກາ ອເຫສ຺’’ນ຺ຕິ ໂຖມນໍ ສ຺ຕ຺ວາ ກຄວນ຺ຕໍ ອຸປສ຺ງກມິຕ຺ວາ ປຕ຺ຖນໍ ປຜ຺ຖເປສິ – ‘‘ອຫມ຺ປີ ກຄວາ ອນາຄເຕ ຕາທິສສ຺ສ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຣສ຺ສ ປຖມໍ ຊມ຺ມປຜິຄ຺ຄາຫການໍ ອຼ຺ຼຕໂຣ ກເວຍ຺ຍ’’ນ຺ຕິ, ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິເກ ສຣຕາຄມນຼ຺ຈ ປເວເທສິຯ ໂສ ຍາວຊີວໍ ປຸຼ຺ຼານິ ກຕ຺ວາ ຕໂຕ ຈຸໂຕ ເທວມນຸສ຺ເສສຸເຍວ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມີ ພຸທ຺ຣຸປ຺ປາເທ ກປິລວຕ຺ຖຸສ຺ມີ ວາເສຜ຺ຖສ຺ສ ນາມ ພ຺ຣາຫ຺ມຕສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ວປ຺ໂປຕິສ຺ສ ນາມໍ ອໂຫສິຯ ໂສ ອສິເຕນ ອິສິນາ ‘‘ສິທ຺ຣຕ຺ຖກຸມາໂຣ ສພ຺ພຼ຺ຼູ ກວິສ຺ສຕີ’’ຕິ ພ຺ຍາກໂຕ ໂກຕ຺ຫຼ຺ລປ຺ປມຸເຂຫິ ພ຺ຣາຫ຺ມຕປຸຕ຺ເຕຫິ ສທ຺ຣີ ໝຣາວາສໍ ປຫາຍ ຕາປສປ຺ພ຺ພຊ຺ຊໍ ປ຺ພ຺ພຊິຕ຺ວາ ‘‘ຕສ຺ມີ ສພ຺ພຼ຺ຼຸຕໍ ປຕ຺ເຕ ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ຊມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ອມຕໍ ປາປຸຕິສ຺ສາມິ’’ຕິ ອຸຣຸເວລາຍໍ ວິຫຣນ຺ຕໍ ມຫາສຕ຺ຕໍ ຉພ຺ພສ຺ສານິ ປຣານໍ ປທຫນ຺ຕໍ ອຸປຜ຺ຖຫິຕ຺ວາ ໂອລຸອາຣິກາຫາຣປຣິໂກເຄນ ນິພ຺ພິຊ຺ຊິຕ຺ວາ ອິສິປຕນໍ ຄໂຕຯ ອກິສມ຺ພຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣາ ສຕ຺ຕສຕ຺ຕາຫານິ ວີຕິນາ ເມຕ຺ວາ ອິສິປຕນໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຊມ຺ມຈກ຺ເກ ປວຕ຺ຕິເຕ ປາຜິປທທິວເສ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຜ຺ຖິໂຕ ປຼ຺ຈມິຍໍ ປກ຺ຂສ຺ສ ອຼ຺ຼາສິ

ໂກຕຸໜລຸລາທີທີ ສທຸ໊ ອຣຫຕຸຕໍ ປາປຸຕີ. ເຕນ ວຸຕຸຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໑.໑໘.໘໐-໓໐) –

‘‘ອຸກິນຸນໍ ເທວຣາຊູນໍ, ສງຄາໂມ ສມຸປຢຸກິໂຕ;

ອໂຫສິ ສມຸປພຸຍູລຸໂຫ, ມຫາໂພໂສ ອວຕຸຕຖ.

‘‘ປທຸມຸຕຸຕໂຣ ໂລກວິທູ, ອາຫຸຕີນໍ ປຜິຄຸຄໂຫ;

ອນຸຕລິກຸເຂ ຖິໂຕ ສຕຸຖາ, ສໍເວເຊສິ ມຫາຊນໍ.

‘‘ສພຸເພ ເທວາ ອຕຸຕມນາ, ນິກຸຂິຕຸຕກວຈາວຸຮາ;

ສມຸພຸທຸຮໍ ອກິວາເທຕຸວາ, ເອກຄຸຄາສີສຸ ຕາວເທ.

‘‘ມຍຸຫໍ ສງກປຸປມຸຄຸຄາຍ, ວາຈາສກິມຸທີຣຍິ;

ອນຸກມຸປໂກ ໂລກວິທູ, ນິພຸພາເປສິ ມຫາຊນໍ.

‘‘ປທຸຜຸຖຈິຕຸໂຕ ມນຸໂຊ, ເອກປາຕໍ ວິເຫຖຍໍ;

ເຕນ ຈິຕຸຕປຸປໂທເສນ, ອປາຍໍ ອຸປປຊຸຊຕີ.

‘‘ສງຄາມສີເສ ນາໂຄວ, ພຫູ ປາເຕ ວິເຫຖຍໍ;

ນິພຸພາເປຖ ສກໍ ຈິຕຸຕໍ, ມາ ຫຄຸຄິຕຸໂຖ ປຸນປຸປຸນໍ.

‘‘ທຸວິນຸນມຸປິ ຍກຸຂຣາຊູນໍ, ເສນາ ສາ ວິມຸຫິຕາ ອຫຸ;

ສຣຕຸຈ ອຸປາຄຈຸຊໍ, ໂລກເຊຍຸຖໍ ສຸຕາທີນໍ.

‘‘ສຄຸຄາເປຕຸວານ ຊນຕໍ, ປທມຸທຸຮຣິ ຈກຸຂຸມາ;

ເປກຸຂມາໂນວ ເທເວທີ, ປກຸກາມິ ອຸຕຸຕຣາມຸໂຂ.

‘‘ປຖມໍ ສຣຕໍ ຄຈຸຊີ, ທຸວິປທີນຸທສຸສ ຕາທີໂນ;

ກປຸປານໍ ສຕສຫສຸສໍ, ທຸຄຸຄຕີ ນຸປປຊຸຊຫໍ.

‘‘ມຫາທຸນຸທຸກີນາມາ ຈ, ໂສລຸອສາສຸໍ ຣເຖສກາ;

ຕີສກປຸປສຫສຸສມຸທີ, ຣາຊາໂນ ຈກຸກວຕຸຕີໂນ.

‘‘ກິເລສາ ຊາປີຕາ ມຍຸຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທຸຮສຸສ ສາສນ’’ນຸຕີ.

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ອຕ຺ຕນາ ປຝິລທ຺ຂສມ຺ປຕ຺ຕິ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂມາໂນ ສຕ຺ຖຸ ຄຸຓມຫນ຺ຕໍ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂິຕ຺ວາ ''ອີທິສໍ ນາມ ສຕ຺ຖາຣໍ ພາຫຸລິກາທີວາເທນ ສມຸທາຈຣິມ຺ຫາ. ອໂຫ ປຸຖ຺ຊຊນກາໂວ ນາມ ອນ຺ຂກຣໂຓ ອຈກ຺ຂຸກຣໂຓ ອຣິຍກາໂວເຍວ ຈກ຺ຂຸກຣໂຓ''ຕິ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ ''ປສ຺ສຕິ ປສ຺ໂສ''ຕິ ຄາຖໍ ອພາສິ.

໒໑. ຕຕ຺ຖ ປສ຺ສຕິ ປສ຺ໂສຕິ ປສ຺ສຕິ ສມ຺ມາທິຍ຺ຖິຍາ ສມ຺ເມ ອວິປຣີຕໍ ຊານາຕິ ພຸຊ຺ຊຕີຕິ ປສ຺ໂສ, ທສ຺ສນສມ຺ປນ຺ໂນ ອຣິໂຍ, ໂສ ປສ຺ສນ຺ຕໍ ອວິປຣີຕທສ຺ສາວີ ''ອຍໍ ອວິປຣີຕທສ຺ສາວີ''ຕິ ປສ຺ສຕິ ປຄ຺ຄາຈກ຺ຂຸນາ ສມ຺ມາສມ຺ມໍ ຍຖາສການໂຕ ຊານາຕິ. ນ ເກວລໍ ປສ຺ສນ຺ຕເມວ, ອຖ ໂຂ ອປສ຺ສນ຺ຕຄ຺ຈ ປສ຺ສຕິ, ໂຍ ປຄ຺ຄາຈກ຺ຂຸວິຣທິໂຕ ສມ຺ເມ ຍຖາສການໂຕ ນ ປສ຺ສຕິ, ຕມ຺ປີ ອປສ຺ສນ຺ຕໍ ປຸຖ຺ຊຊນໍ ''ອນ຺ໂຂ ວຕາຍໍ ກວໍ ອຈກ຺ຂຸໂກ''ຕິ ອຕ຺ຕໂນ ປຄ຺ຄາຈກ຺ຂຸນາ ປສ຺ສຕິ. ອປສ຺ສນ຺ໂຕ ອປສ຺ສນ຺ຕໍ, ປສ຺ສນ຺ຕຄ຺ຈ ນ ປສ຺ສຕີຕິ ອປສ຺ສນ຺ໂຕ ປຄ຺ຄາຈກ຺ຂຸຣທິໂຕ ອນ຺ຂພາໂລ ຕາທິສໍ ອນ຺ຂພາລໍ ອຍໍ ສມ຺ມາສມ຺ມໍ ຍຖາສການໂຕ ນ ປສ຺ສຕີຕິ ຍຖາ ອປສ຺ສນ຺ຕໍ ນ ປສ຺ສຕິ ນ ຊານາຕິ, ເອວໍ ອຕ຺ຕໂນ ປຄ຺ຄາຈກ຺ຂຸນາ ສມ຺ມາສມ຺ມໍ ຍຖາສການໂຕ ປສ຺ສນ຺ຕຄ຺ຈ ປຕ຺ຫິຕໍ ''ອຍໍ ເອວໍວິໂສ''ຕິ ນ ປສ຺ສຕິ ນ ຊານາຕິ, ຕສ຺ມາ ອຫມ຺ປີ ປຸພ຺ເພ ທສ຺ສນຣທິໂຕ ສກລໍ ເລຍ຺ຍໍ ຫຕ຺ຖາມລກໍ ວິຍ ປສ຺ສນ຺ຕໍ ກຄວນ຺ຕໍ ອປສ຺ສນ຺ຕມ຺ປີ ປູຣຕາທີ ຍຖາສການໂຕ ນ ປສ຺ສື, ອິທານິ ປນ ພຸທ຺ຂານຸກາເວນ ສມ຺ປນ຺ໂນ ອຸກເຍປີ ຍຖາສການໂຕ ປສ຺ສາມີຕິ ເສວິຕພ຺ພາເສວິຕພ຺ເພສຸ ອຕ຺ຕໂນ ອວິປຣີຕປຝິປຕ຺ຕິ ທສ຺ເສຕິ.

ວປ຺ປຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຍ຺ຖິຕາ.

໘. ວຊ຺ຊິປຸຕ຺ຕຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ເອກກາມຍໍ ອຣຄ຺ເລຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ວຊ຺ຊິປຸຕ຺ຕຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປີ ປຸຣິມພຸທ຺ເຂສຸ ກຕາຂິການໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກເວ ວິວຍ຺ຒູປນິສ຺ສຍໍ ປຸຄ຺ຄໍ ອຸປຈີນນ຺ໂຕ ອິໂຕ ເອກນວຸເຕ ກປ຺ເປ ວິປສ຺ສິສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຄ຺ຄຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ວິປສ຺ສື ກຄວນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ນາຄປຸປ຺ຜເກສເຣທິ ປູຊໍ ອກາສິ. ໂສ ເຕນ ປຸຄ຺ຄກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມີ ພຸທ຺ຂຸປ຺ປາເທ ອມຈ຺ຈກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ວຊ຺ຊິປຸຕ຺ໂຕຕິສ຺ສ ນາມໍ ອໂຫສິ. ໂສ ກຄວໂຕ ເວສາລິຄມເນ ພຸທ຺ຂານຸກາວໍ ທິສ຺ວາ ປຝິລທ຺ຂສທ຺ໂຂ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ກຕປຸພ຺ພກິຈ຺ໂຈ ກມ຺ມຝ຺ຖານໍ ຄເຫຕ຺ວາ ເວສາລິຍາ ອວິທູເຣ ອຄ຺ຄຕຣສ຺ມີ ວນສຕ຺ເທ ວິຫຣຕິ. ເຕນ ຈ ສມເຍນ ເວສາລິຍໍ ອຸສ຺ສໂວ ອໂຫສິ. ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ນຈ຺ຈຄີຕວາທິຕໍ ປວຕ຺ຕຕິ, ມຫາຊໂນ ຫຍ຺ຖຕຸຍ຺ໂຖ ອຸສ຺ສວສມ຺ປຕ຺ຕິ ປຈ຺ຈນຸໂກຕິ, ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ໂສ ກິກ຺ຂຸ ອໂຍນິໂສ ອຸມ຺ມຸຊ຺ຊນ຺ໂຕ ວິເວກໍ ວຊ຺ຊ ມາໂນ ກມ຺ມຝ຺ຖານໍ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ອນກິຣຕີ ປກາເສນ຺ໂຕ –

''ເອກກາ ມຍໍ ອຣຄ຺ເຄ ວິຫຣາມ, ອປວິທ຺ຂໍວ ວນສ຺ມີ ທາຣຸກໍ;

ເອຕາທິສິກາຍ ຣຕ຺ຕິຍາ, ໂກ ສຸ ນາມ ອມ຺ເຫທິ ປາປີໂຍ''ຕິ. – ຄາຖມາຫ;

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ວນສຕ຺ເທ ອຂິວຕ຺ຖາ ເທວຕາ ຕໍ ກິກ຺ຂຸໍ ອນຸກມ຺ປມານາ ''ຍທິປີ, ຕ຺ວໍ ກິກ຺ຂຸ, ອຣຄ຺ຄວາສໍ ທີລຸເອນ຺ໂຕ ວທສິ, ວິເວກກາມາ ປນ ວິທຸທສ຺ໂນ ຕໍ ພຫຸ ມຄ຺ຄນ຺ຕິເຍວາ''ຕິ ອິມມຕ຺ຖໍ ທສ຺ເສນ຺ຕີ –

''ເອກໂກ ຕ຺ວໍ ອຣຄ຺ເຄ ວິຫຣສິ, ອປວິທ຺ຂໍວ ວນສ຺ມີ ທາຣຸກໍ;

ຕສ຺ສ ເຕ ພຫຸກາ ປີຫຍນ຺ຕິ, ເນຣຍິກາ ວິຍ ສຄ຺ຄຄາມິນ''ນ຺ຕິ. –

ຄາຖໍ ວຕ຺ວາ, ''ກາຄ຺ຫິ ນາມ ຕ຺ວໍ, ກິກ຺ຂຸ, ນິຍ຺ຍານິເກ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຂສ຺ສ ສາສເນ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອນິຍ຺ຍານິກໍ ວິຕກ຺ກໍ ວິຕກ຺ເກສ຺ສີ''ຕິ ສນ຺ຕຊ຺ເຊນ຺ຕີ ສໍເວເຊສິ . ເອວໍ ໂສ ກິກ຺ຂຸ ຕາຍ ເທວຕາຍ ສໍເວຊິໂຕ ກສາກິຫໂຕ ວິຍ ກທ຺ໂຣ ອສ຺ສາຊານີໂຍ ວິປສ຺ສນາວີຖິ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ນຈິຣສ຺ເສວ ວິປສ຺ສນໍ ອຸສ຺ສຸກ຺ກາເປຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຄິ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໑.໑໑.໒໘-໒໒) –

‘‘ສຸວຕ຺ຕວຕ຺ຕໍ ສມ຺ພຸທ຺ຘໍ, ສຕຣໍສີວ ກາຕຸມໍ;

ໂອກາເສນ຺ຕໍ ທິສາ ສພ຺ພາ, ອຸລຸອຸຣາຊໍວ ປູ໌ຣິຕໍ຿

‘‘ປຸ໌ຣກ຺ຂຕໍ ສາວເກຫີ, ສາຄເຣເຫວ ເມທນີ;

ນາຄໍ ປຄ຺ຄຍ຺ຫ ເຣຕູຫີ, ວິປສ຺ສິສ຺ສາກິໂຣປຍີ຿

‘‘ເອກນວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ເຣຕຸມກິໂຣປຍີ;

ທຸຄ຺ຄຕີ ນາກິຊານາມິ, ພຸທ຺ຘປູ໌ຊາຍິທໍ ຜລໍ຿

‘‘ປຕ຺ຕຕາລີສິໂຕ ກປ຺ເປ, ເຣຕຸ ນາມາສິ ຂຕ຺ຕິໂຍ;

ສຕ຺ຕຣຕນສມ຺ປນ຺ໂນ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ມຫພ຺ພໂລ຿

‘‘ກິເລສາ ຊາປີຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ຿

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ‘‘ອຍໍ ເມ ອຣຫຕ຺ຕປ຺ປຕ຺ຕິຍາ ອງ຺ກຸໂສ ຊາໂຕ’’ຕິ ອຕ຺ຕໂນ ເທວຕາຍ ຈ ວຸຕ຺ຕນຍໍ ສໍກຫ຺ເນຕ຺ວາ –

໖໘຿

‘‘ເອກກາ ມຍໍ ອຣຄ຺ເຄ ວິຫາຣາມ, ອປວິທ຺ຘໍວ ວນສ຺ມິ ທາຣຸກໍ;

ຕສ຺ສ ເມ ພຫຸກາ ປີຫຍນ຺ຕິ, ເນຣຍິກາ ວິຍ ສຄ຺ຄຄາມິນ’’ນ຺ຕິ຿ –

ຄາຖໍ ອພາສິ຿

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ອນເປກ຺ຂກາເວນ ວເນ ຉຫ຺ຑິຕທາຣຸກ຺ຂຕ຺ທໍ ວິຍ ຍທິປີ ມຍໍ ເອກກາ ເອກາກິໂນ ອສຫາຍາ ອິມສ຺ມິ ອຣຄ຺ເຄ ວິຫຣາມ, ເອວໍ ວິຫຣໂຕ ປນ ຕສ຺ສ ເມ ພຫຸກາ ປີຫຍນ຺ຕິ ມໍ ພຫູ ອຕ຺ຖກາມຣູປາ ກຸລປ຺ຸຕ຺ຕາ ອກິປຕ຺ເຖນ຺ຕິ, ‘‘ອໂຫ ວຕສ຺ສ ມຍມ຺ປີ ວຊຊີປ຺ຸຕ຺ຕຕ຺ເຖໂຣ ວິຍ ພຣພນ຺ຘນໍ ປຫາຍ ອຣຄ຺ເຄ ວິຫເຣຍ຺ຍາມາ’’ຕິ຿ ຍຖາ ກີ? ເນຣຍິກາ ວິຍ ສຄ຺ຄຄາມິນໍ, ຍຖາ ນາມ ເນຣຍິກາ ອຕ຺ຕໂນ ປາປກມ຺ເມນ ນິຣເຍ ນິພ຺ພຕ຺ຕສຕ຺ຕາ ສຄ຺ຄຄາມີນໍ ສຄ຺ຄູປຄາມີນໍ ປີຫຍນ຺ຕິ – ‘‘ອໂຫ ວຕ ມຍມ຺ປີ ນິຣຍທຸກ຺ຂໍ ປຫາຍ ສຄ຺ຄສຸຂໍ ປຈ຺ຈນຸກເວຍ຺ຍາມາ’’ຕິ ເອວໍສມ຺ປທມິທນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖ຿ ເອຕ຺ຖ ຈ ອຕ຺ຕນີ ຄຣຸພຫຸວຈນປ຺ປໂຍຄສ຺ສ ອິຈ຺ຉິຕພ຺ພຕ຺ຕາ ‘‘ເອກກາ ມຍໍ ວິຫຣາມາ’’ຕິ ປຸນ ຕສ຺ສ ອຕ຺ຖສ຺ສ ເອກຕ຺ຕໍ ສນ຺ຘາຍ ‘‘ຕສ຺ສ ເມ’’ຕິ ເອກວຈນປ຺ປໂຍໂຄ ກໂຕ຿ ‘‘ຕສ຺ສ ເມ’’, ‘‘ສຄ຺ຄຄາມິນ’’ນ຺ຕິ ຈ ອຸກຍມ຺ປີ ‘ປີຫຍນ຺ຕີ’ຕິ ປທໍ ອເປກ຺ຂິຕ຺ວາ ອຸປໂຍຄຕ຺ເຖ ສມ຺ປທານນິທ຺ເທໂສ ທຎ຺ຖພ຺ໂພ຿ ຕໍ ອກິປຕ຺ເຖນ຺ຕີຕິ ຈ ຕາທິເສ ອຣຄ຺ຍວາສາທິຄ຺ເຄ ອກິປຕ຺ເຖນ຺ຕາ ນາມ ໂຫນ຺ຕີຕິ ກຕ຺ວາ ວຸຕ຺ຕໍ຿ ຕສ຺ສ ເມຕິ ວາ ຕສ຺ສ ມມ ສນ຺ຕິເກ ຄ຺ເຄຕິ ອຘິປ຺ປາໂຍ຿

ວຊຊີປ຺ຸຕ຺ຕຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຎ຺ຎິຕາ຿

໙຿ ປກ຺ຂຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ຈຸຕາປຕນ຺ຕິຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ປກ຺ຂຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ។ ກາ ອຸປ຺ປ຺ຕ຺ຕິ? ໂສປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາຘິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກເວ ປຸລ຺ລານິ ກໂຣນ຺ໂຕ ອິໂຕ ເອກນວຸເຕ ກປ຺ເປ ຍກ຺ຂເສນາປຕິ ຫຸຕ຺ວາ ວິປ຺ສ຺ສີ ກຄວນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ທິພ຺ພວຕ຺ເຖນ ປູຊໍ ອກາສີ។ ໂສ ເຕນ ປຸລ຺ລກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ສກ຺ເກສຸ ເທວທຫນິຄເມ ສາກິຍຣາຊກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, “ສມ຺ໂມທກຸມາໂຣ”ຕິສ຺ສ ນາມໍ ອໂຫສິ។ ອຖສ຺ສ ທຫຣກາເລ ວາຕໂຣເຄນ ປາທາ ນ ວຫີສຸ។ ໂສ ກຕິປຍໍ ກາລໍ ປີໄສປ຺ປິ ວິຍ ວິຈຣິ។ ເຕນສ຺ສ ປກ຺ໂຂຕິ ສມລ຺ລາ ຊາຕາ។ ປຈ຺ຉາ ອໂຣຄກາເລປິ ຕເຖວ ນໍ ສລ຺ຊານນ຺ຕິ, ໂສ ກຄວໂຕ ລາຕິສມາຄເມ ປາຜິຫາຣິຍໍ ທິສ຺ວາ ປຜິລທ຺ຘສທ຺ໂຘ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ກຕປຸພ຺ພກິຈ຺ໂຈ ກມ຺ມຜ຺ຖານໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຣລ຺ເລ ວິຫຣຕິ។ ອເຖກທິວສໍ ຄາມໍ ປິຕ຺ຫາຍ ປວິສິຕຸໍ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ອລ຺ລຕຣສ຺ມິ ຣຸກ຺ຂມູເລ ນິສີທິ។ ຕສ຺ມິລ຺ຈ ສມເຍ ອລ຺ລຕໂຣ ກຸລໂລ ມໍສເປສິ ອາທາຍ ອາກາເສນ ຄຈ຺ຉຕິ, ຕໍ ພຫູ ກຸລລາ ອນຸປຕິຕ຺ວາ ປາເຕສຸໍ។ ປາຕິຕໍ ມໍສເປສິ ເອໂກ ກຸລໂລ ອຄ຺ຄເຫສິ។ ຕໍ ອລ຺ໂລ ອຈ຺ຈິນ຺ທິຕ຺ວາ ຄຕ຺ຫິ, ຕໍ ທິສ຺ວາ ເຖໂຣ “ຍຖາຍໍ ມໍສເປສີ, ເອວໍ ກາມາ ນາມ ພຫຸສາຘາຣຕາ ພຫຸທຸກ຺ຂາ ພຫຸປາຍາສາ”ຕິ – ກາເມສຸ ອາທີນວໍ ເນກ຺ຂມ຺ເມ ຈ ອານິສໍສໍ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂິຕ຺ວາ ວິປ຺ສ຺ສນໍ ປຜ຺ຖເປຕ຺ວາ “ອນິຈ຺ຈ”ນ຺ຕິອາທິນາ ມນສິກໂຣນ຺ໂຕ ປິຕ຺ຫາຍ ຈຣິຕ຺ວາ ກຕກຕ຺ຕກິຈ຺ໂຈ ທິວາຜ຺ຖາເນ ນິສີທິຕ຺ວາ ວິປ຺ສ຺ສນໍ ວຑ຺ເຒຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຕິ។ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ។ ເຖຣ ໑។໑໔។໑-໑໐) –

“ວິປ຺ສ຺ສີ ນາມ ກຄວາ, ໂລກເຊຜ຺ໂຖ ນຣາສໂກ;

ອຜ຺ຖສຜ຺ຖິສຫສ຺ເສຫິ, ປາວິສິ ພນ຺ຘຸມໍ ຕທາ។

“ນຄຣາ ອກິນິກ຺ຂມ຺ມ, ອຄມໍ ທີປເຈຕິຍໍ;

ອທ຺ທສໍ ວິຣຊໍ ພຸທ຺ຘໍ, ອາຫຸຕີນໍ ປຜິຄ຺ຄຫໍ។

“ຈຸລ຺ລາສີຕິສຫສ຺ສານິ, ຍກ຺ຂາ ມຍ຺ຫໍ ອຸປນ຺ຕິເກ;

ອຸປຜ຺ຖຫນ຺ຕິ ສກ຺ກຈ຺ຈໍ, ອິນ຺ທໍວ ຕິທສາ ຄຕາ។

“ກວນາ ອກິນິກ຺ຂມ຺ມ, ທຸສ຺ສໍ ປຄ຺ຄຍ຺ຫຫໍ ຕທາ;

ສິຣສາ ອກິວາເທສິ, ຕລ຺ຈາທາສິ ມເຫສິໂນ។

“ອໂຫ ພຸທ຺ໂຘ ອໂຫ ຘມ຺ໂມ, ອໂຫ ໂນ ສຕ຺ຖຸ ສມ຺ປທາ;

ພຸທ຺ຘສ຺ສ ອານຸກາເວນ, ວສຸຘາຍໍ ປກມ຺ປຖ។

“ຕລ຺ຈ ອຈ຺ຉຣິຍໍ ທິສ຺ວາ, ອພ຺ກຸຕໍ ໂລມຫໍສນໍ;

ພຸທ຺ເຘ ຈິຕ຺ຕໍ ປສາເທມິ, ທ຺ວິປທິນ຺ທມ຺ຫິ ຕາທິເນ។

“ໂສຫໍ ຈິຕ຺ຕໍ ປສາເທຕ຺ວາ, ທຸສ຺ສໍ ທຕ຺ວານ ສຕ຺ຖຸໂນ;

ສຣຕລ຺ຈ ອຸປາຄຈ຺ຉິ, ສາມຈ຺ໂຈ ສປຣິຊ຺ຊໂນ។

“ເອກນວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ກມ຺ມມກຣີ ຕທາ;

ທຸຕຸຄຕິ ນາກີຊານາມີ, ພຸທຸຮປູ່ຊາຍິທໍ ຜລໍ່ຯ

“ອີໂຕ ປນ຺ນຣເສ ກປ຺ເປ, ໂສລຸອສາສຸ ສຸວາໜນາ;

ສຕຸຕຣຕນສມ຺ປນ຺ໂນ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕິ ມໜພ຺ພລາຯ

“ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ໜໍ...ເປ... ກຕໍ ພຸທຸຮສຸສ ສາສນ”ນ຺ຕິຯ

ອຣໜຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ຍເທວ ສໍເວຄວຕຸຖໍ ອງກຸສໍ ກຕ຺ວາ ວິປສ຺ສນໍ ວທ຺ເນຕ຺ວາ ອລຸລາ ອຣັຄຕາ, ຕສຸສ ສໍກິຕຸຕນມຸເຂນ ອລຸລໍ ພ຺ຍາກໂຣນ຺ໂຕ “ຈຸຕາ ປຕນ຺ຕິ”ຕິ ຄາຖໍ ອກາສິຯ

ຝຝຯ ຕຕຸຖ ຈຸຕາຕິ ກຍ຺ຖາຯ ປຕນ຺ຕິຕິ ອນຸປຕນ຺ຕິຯ ປຕິຕາຕິ ຈວນວເສນ ກູມິຍໍ ປຕິຕາ, ອາກາເສ ວາ ສມ຺ປຕນວເສນ ປຕິຕາຯ ຄິທ຺ຮາຕິ ເຄຮໍ ອາປນ຺ນາ ຯ ປຸນຣາຄຕາຕິ ປຸນເທວ ອຸປຄຕາຯ ຈ-ສທ຺ໂທ ສພ຺ພຕຸຖ ໂຍເຊຕພ຺ໂພຯ ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ປຕນ຺ຕິ ອນຸປຕນ຺ຕິ ຈ ອິຮ ກຸລລາ, ອິຕຣສຸສ ມຸຂໂຕ ຈຸຕາ ຈ ມໍສເປສີ, ຈຸຕາ ປນ ສາ ກູມິຍໍ ປຕິຕາ ຈ, ຄິທ຺ຮາ ເຄຮໍ ອາປນ຺ນາ ສພ຺ເພວ ກຸລລາ ປຸນຣາຄຕາຯ ຍຖາ ຈິເມ ກຸລລາ, ເອວໍ ສໍສາເຣ ປຣິພ຺ກມນ຺ຕາ ສຕ຺ຕາ ເຍ ກຸສລຮມ຺ມໂຕ ຈຸຕາ, ເຕ ປຕນ຺ຕິ ນິຣຍາທີສຸ, ເອວໍ ປຕິຕາ ຈ, ສມ຺ປຕ຺ຕິກເວ ຄິຕາ ຕຕຸຖ ກາມສຸຂານຸໂຍຄວເສນ ກາມກເວ ຣູປາຣູປກເວສຸ ຈ ກວນິກນ຺ຕິວເສນ ຄິທ຺ຮາ ຈ ປຸນຣາຄຕາ ກວໂຕ ອປ຺ຣິມຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ເຕນ ເຕນ ກວຄາມິນາ ກມ຺ເມນ ຕໍ ຕໍ ກວສລຸລິຕໍ ທຸກ຺ຂໍ ອາຄຕາ ເອວ, ເອວໍກູຕາ ອິເມ ສຕ຺ຕາຯ ມຍາ ປນ ກຕໍ ກິຈ຺ຈໍ ປຣິລຸລາທິເກທໍ ໂສລຸອສວິຮມ຺ປິ ກິຈ຺ຈໍ ກຕໍ, ນ ທານີ ຕໍ ກາຕພ຺ພໍ ອຕ຺ຖິຯ ຣຕໍ ຣມ຺ມໍ ຣມິຕພ຺ພໍ ອຣິເຍຫິ ສພ຺ພສງ຺ຂຕວິນິສ຺ສຜໍ ນິພ຺ພານໍ ຣຕໍ ອກິຣຕໍ ຣມ຺ມໍຯ ເຕນ ຈ ສຸເຂນນ຺ວາຄຕໍ ສຸຂໍ ຜລສມາປຕ຺ຕິສຸເຂນ ອນຸອາຄຕໍ ອຸປຄຕໍ ອຈ຺ຈນ຺ຕສຸຂໍ ນິພ຺ພານໍ, ສຸເຂນ ວາ ສຸຂາປຝິປທາກູເຕນ ວິປສ຺ສນາສຸເຂນ ມຄ຺ຄສຸເຂນ ຈ ອນ຺ວາຄຕໍ ຜລສຸຂໍ ນິພ຺ພານສຸຂລຸຈາຕິ ອຕ຺ໂຖ ເວທິຕພ຺ໂພຯ

ປກ຺ຂຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຍ຺ຄິຕາຯ

๘ຯ ວິມລໂກຕ຺ໜລຸລຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ທຸມວ຺ໜຍາຍ ອຸປ຺ປນ຺ໂນຕິ ວິມລໂກຕ຺ໜລຸລຕ຺ເຖຣສຸສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເຮສຸ ກຕາຮິກາໂຣ ຕຕຸຖ ຕຕຸຖ ກເວ ວິວຍ຺ຍູປນິສ຺ສຍໍ ປຸລຸລໍ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ອິໂຕ ເອກນວຸເຕ ກປ຺ເປ ວິປສ຺ສິສຸສ ກຄວໂຕ ກາເລ ວິກວສມ຺ປນ຺ເນ ກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິລຸລຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ວິປສ຺ສີ ກຄວນ຺ຕໍ ມໜຕິຍາ ປຣິສາຍ ປຣິວຸຕໍ ຮມ຺ມໍ ເທເສນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ຈຕູຫິ ສຸວຕ຺ຕປຸປ຺ເຜຫິ ປູເຊສິຯ ກຄວາ ຕສຸສ ປສາທສໍວທ຺ເນຕຸຖໍ ຕຖາຣູປໍ ອິທ຺ຮາກິສງ຺ຂາຣໍ ອກິສງ຺ຂາເຣສິ, ຍຖາ ສຸວຕ຺ຕາກາ ສກລໍ ຕໍ ປເທສໍ ໂອຕ຺ຖຣຕິຯ ຕໍ ທິສ຺ວາ ກິຍ຺ໂຍໂສມຕ຺ຕາຍ ປສນ຺ນມານໂສ ໜຸຕ຺ວາ ກຄວນ຺ຕໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ຕໍ ນິມິຕ຺ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ເຄຫໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ພຸທ຺ຮາຣມ຺ມຄໍ ປີຕິ ອວິຊໜນ຺ໂຕ ເກນຈິ ໂຣເຄນ ກາລໍ ກຕ຺ວາ ຕຸສິເຕສຸ ອຸປ຺ປນ຺ໂນ ອປຣາປຣໍ ປຸລຸລານິ ກຕ຺ວາ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຮຸປ຺ປາເທ ຣາຊານໍ ພິມ຺ພິສາຣໍ ປຝິຈ຺ຈ ອມ຺ພປາລິຍາ ກຸຈ຺ຊິມ຺ຫິ ປຝິສນ຺ຮິ ຄຕ຺ຫິຯ ຣາຊາ ຫິ ພິມ຺ພິສາໂຣ ຕຣຸຕກາເລ ອມ຺ພປາລິຍາ ຣູປສມ຺ປຕ຺ຕິ ສຸຕ຺ວາ ສລຸຊາຕາກິລາໂສ ກຕິປຍມນຸສ຺ສປຣິວາໂຣ ອລຸລາຕກເວເສນ ເວສາລີ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເອກຣຕ຺ຕິ ຕາຍ ສໍວາສໍ ກປ຺ເປສິຯ ຕທາ ອຍໍ ຕສຸສາ ກຸຈ຺ຊິມ຺ຫິ ປຝິສນ຺ຮີ ອຄ຺ຄເຫສິຯ ສາ ຈ ຄພ຺ກສຸສ ປຕິຍ຺ຄິຕກາວໍ ຕສຸສ ອາໂຣເຈສິຯ ຣາຊາປິ ອຕ຺ຕານໍ ຊານາເປຕ຺ວາ ທາຕພ຺ພຍຸຕ຺ຕກໍ ທຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິຯ ສາ ຄພ຺ກສຸສ ປຣິປາກມນ຺ວາຍ ປຸຕ຺ຕໍ ວິຊາຍິ, “ວິມໂລ”ຕິສຸສ ນາມໍ ອໂກສິ, ປຈ຺ຊາ ວິມລໂກຕ຺ໜລຸໂລຕິ ປລຸລາຍິຕ຺ຖຯ ໂສ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ກຄວໂຕ ເວສາລິຄມເນ ພຸທ຺ຮານຸກາວໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ກຕປຸພ຺ພກິຈ຺ໂຈ ວິປສ຺ສນໍ ປຍ຺ຖເປຕ຺ວາ ນຈິຣສຸເສວ ອຣໜຕ຺ຕໍ ປາປຸຕິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ຺ຯ ເຖຣ ໑ຯ໑໔ຯ໔໐-໔໗) –

“ວິປສ຺ສີ ນາມ ກຄວາ, ໂລກເຊຍ຺ໂຖ ນຣາສໂກ;

ນິສິນ຺ໂນ ຊນກາຍສຸສ, ເທເສສິ ອມຕໍ ປທໍຯ

‘‘ຕສ຺ສາຫໍ ຘມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວານ, ທ຺ວິປທິນ຺ນສ຺ສ ຕາທິໂນ;

ໂສຕ຺ຕປຸປ຺ຜານິ ຈຕ຺ຕາຣິ, ພຸທ຺ຘສ຺ສ ອຠິໂຣປ຺ຍີ.

‘‘ສຸວຓ຺ຓຈ຺ຉທນໍ ອາສີ, ຍາວຕາ ປຣິສາ ຕທາ;

ພຸທ຺ຘາຠາ ຈ ສຸວຓ຺ຓາຠາ, ອາໂລໂກ ວິປຸໂລ ອຫຸ.

‘‘ອຸທຄ຺ຄຈິຕ຺ໂຕ ສຸມໂນ, ເວທຊາໂຕ ກຕຎ຺ຊລີ;

ວິຕ຺ຕິສຎ຺ຊນໂນ ເຕສໍ, ທິຏ຺ຐຘມ຺ມສຸຂາວໂຫ.

‘‘ອາຍາຈິຕ຺ວານ ສມ຺ພຸທ຺ຘໍ, ວນ຺ທິຕ຺ວານ ຈ ສຸພ຺ພຕໍ;

ປາໂມຊ຺ຊໍ ຊນຍິຕ຺ວານ, ສກໍ ຠວນຸປາຄມີ.

‘‘ຠວເນ ອຸປວິຏ຺ໂຐຫໍ, ພຸທ຺ຘເສຏ຺ຐໍ ອນຸສ຺ສຣີ;

ເຕນ ຈິຕ຺ຕປ຺ປສາເທນ, ຕຸສິຕໍ ອຸປປຊ຺ຊຫໍ.

‘‘ເອກນວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ປຸປ຺ຜມຠິໂຣປ຺ຍີ;

ທຸຄ຺ຄຕີ ນາຠິຊານາມິ, ພຸທ຺ຘປູຊາຍິທໍ ຜລໍ.

‘‘ໂສຬສາສີສຸ ຣາຊາໂນ, ເນມິສມ຺ມຕນາມກາ;

ເຕຕາລີເສ ອິໂຕ ກປ຺ເປ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ມຫພ຺ພລາ.

‘‘ກິເລສາ ຌາປີຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ.

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ອຎ຺ຎາປເທເສນ ອຎ຺ຎໍ ພ຺ຍາກໂຣນ຺ໂຕ ‘‘ຘມ຺ມທາຍາທາ’’ຕິ ຄາຖໍ ອຠາສິ.

໖໘. ຕຕ຺ຖ ຘມ຺ມທາຍາທາຕິ ຘເມ຺ມນ ອມ຺ເພນ ອວ຺ຫາຕພ຺ພາຍ, ອມ຺ພປາລິຍາຕິ ອຕ຺ໂຖ. ອາສາເຣ ເຈຕໍ ກຸມ຺ມວຈນໍ. ອຸປ຺ປນ຺ໂນຕິ ຕສ຺ສາ ກຸຈ຺ຉິຍໍ ອຸປ຺ປນ຺ໂນ ອຸປ຺ປຊ຺ຊມາໂນ ຈ. ຊາໂຕ ປຕ຺ຫຣເກຕຸນາຕິ ສວລວຕ຺ຖສຊຕ຺ຕາ ‘‘ປຕ຺ຫຣເກຕູ’’ຕິ ປຎ຺ຎາເຕນ ພິມ຺ພິສາຣຣຎ຺ຎາ ເຫຕຸກູເຕນ ຊາໂຕ, ຕໍ ປຕິຈ຺ຈ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕຕິ ອຕ຺ໂຖ. ອຸປ຺ປນ຺ໂນຕິ ວາ ປຖມາກິນິພ຺ພຕ຺ຕິທສ຺ສນໍ. ຕໂຕ ຫິ ຊາໂຕຕິ ອກິຊາຕິທສ຺ສນໍ. ວິຊາຍນກາລໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ຫິ ໂລເກ ຊາຕໂວຫາໂຣ. ເອຕ຺ຖ ຈ ‘‘ຘມ຺ມທາຍາ ອຸປ຺ປນ຺ໂນ’’ຕິ ອິມິນາ ອຕ຺ຕຸກ຺ກໍສນກາວໍ ອປເນຕິ, ອເນກປຕິປຸຕ຺ຕານມ຺ປີ ວິເສສາຘິຄມສມ຺ກວຎ຺ຈ ທີເປຕິ. ‘‘ຊາໂຕ ປຕ຺ຫຣເກຕຸນາ’’ຕິ ອິມິນາ ວິຎ຺ຎາຕປີຕິກທສ຺ສເນນ ປຣວມ຺ກນໍ ອປເນຕິ. ເກຕຸຫາຕິ ມານປ຺ປຫາຍີ. ມາໂນ ຫິ ອຸຕ຺ຕຕິລກ຺ຂຕຕ຺ຕາ ເກຕຸ ວິຍາຕິ ເກຕຸ. ຕຖາ ຫິ ໂສ ‘‘ເກຕຸກມ຺ຍຕາປຈ຺ຈຸປຏ຺ຐາໂນ’’ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ. ເກຕຸນາເຍວາຕິ ປຎ຺ຎາຍ ເອວ. ປຎ຺ຎາ ຫິ ອນວຊ຺ຊຘມ຺ເມສຸ ອຈ຺ຈຸຄ຺ຄຕຏ຺ເຐນ ມາຣເສນປ຺ປມທ຺ທເນນ ປຸພ຺ພງ຺ຄມຏ຺ເຐນ ຈ ອຣິຍານໍ ຘຊາ ນາມ. ເຕນາຫ ‘‘ຘມ຺ໂມ ຫິ ອິສິນໍ ຘໂຊ’’ຕິ (ສໍ. ນິ. ໒.໒໒໑; ອ. ນິ. ໔.໔໘; ຊາ. ໒.໒໑.໔໘໔). ມຫາເກຕຸໍ ປຘໍສຍີຕິ ມຫາວິສຍຕາຍ ມຫນ຺ຕາ, ເສຏ຺ຐມານຊາຕິມານາທິເກທໂຕ ພຫໂວ ຈ ມານປ຺ປກາຣາ, ອິຕເຣ ຈ ກິເລສຘມ຺ມາ ສມຸສ຺ສິຕຏ຺ເຐນ ເກຕຸ ເອຕສ຺ສາຕິ ມຫາເກຕຸ ມາໂຣ ປາປີມາ. ຕໍ

ພລວິສມນວິສຍາຕິກ຺ກມນວເສນ ອກິກວິ ນິພ຺ພິເສວນໍ ອກາສີຕິຯ ‘‘ມຫາເກຕຸໍ ປຘໍສຍີ’’ຕິ ອຕ຺ຕານໍ ປຣໍ ວິຍ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ ອຌ຺ຌາປເທເສນ ອຣຫຕ຺ຕໍ ພ຺ຍາກາສີຯ

ວິມລໂກຕ຺ຯຌ຺ຌຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາຯ

໘ຯ ອຸກ຺ເຂປກຕວຈ຺ຉຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຓນາ

ອຸກ຺ເຂປກຕວຈ຺ຉສ຺ສາຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ອຸກ຺ເຂປກຕວຈ຺ຉຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ໂສປີ ກິຣ ປຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາຘິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກເວ ວິວຏ຺ຏູປນິສ຺ສຍໍ ປຸຌ຺ຌໍ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ອິໂຕ ຈຕ຺ນວຸເຕ ກປ຺ເປ ສິທ຺ຘຕ຺ຖສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຌ຺ຌຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ສຕ຺ຖາຣໍ ອຸທ຺ທິສ຺ສ ມາລຸອໍ ກໂຣນ຺ຕສ຺ສ ປູຄສ຺ສ ເອກຕ຺ຖມ຺ກໍ ອລກນ຺ຕສ຺ສ ຖມ຺ກໍ ທຕ຺ວາ ສຫາຍກິຈ຺ຈໍ ອກາສີຯ ໂສ ເຕນ ປຸຌ຺ຌກມ຺ເມນ ເທວໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອປຣາປຣໍ ປຸຌ຺ຌານິ ກຕ຺ວາ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ອຌ຺ຌຕຣສ຺ສ ພ຺ຣາຫ຺ມຕສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ວຈ຺ໂຉຕິສ຺ສ ໂຄຕ຺ຕໂຕ ອາຄຕນາ ມໍຯ ໂສ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິເກ ຘມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ປຏິລທ຺ຘສທ຺ໂຘ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ໂກສລຣຏ຺ເຐ ຄາມກາວາເສ ວສນ຺ໂຕ ອາຄຕາຄຕານໍ ກິກ຺ຂູນໍ ສນ຺ຕິເກ ຘມ຺ມໍ ປຣິຍາປຸຓາຕິຯ ‘‘ອຍໍ ວິນໂຍ ອິທໍ ສຸຕ຺ຕນ຺ຕໍ ອຍໍ ອກິຘມ຺ໂມ’’ຕິ ປນ ປຣິຈ຺ເຉທໍ ນ ຊານາຕິຯ ອເຖກທິວສໍ ອາຍສ຺ມນ຺ຕໍ ຘມ຺ມເສນາປຕິໍ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ຍຖາປຣິຈ຺ເຉທໍ ສພ຺ພໍ ສລ຺ລກ຺ເຂສີຯ ຘມ຺ມສງ຺ຄີຕິຍາ ປຸພ຺ເພປິ ປິຏກາທິສມຌ຺ຌາ ປຣິຍຕ຺ຕິສທ຺ຘມ຺ເມ ວວຕ຺ຖິຕາ ເອວ, ຍໂຕ ກິກ຺ຂູນໍ ວິນຍຘຣາທິໂວຫາໂຣຯ ໂສ ເຕປິຏກໍ ພຸທ຺ຘວຈນໍ ອຸຄ຺ຄຕ຺ຫນ຺ໂຕ ປຣິປຸຈ຺ຉນ຺ໂຕ ຕຕ຺ຖ ວຸຕ຺ເຕ ຣູປາຣູປຘມ຺ເມ ສລ຺ລກ຺ເຂຕ຺ວາ ວິປສ຺ສນໍ ປຏ຺ຐເປຕ຺ວາ ສມ຺ມສນ຺ໂຕ ນຈິຣສ຺ເສວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໑ຯ໔ຯ໑໖-໘໖) –

‘‘ສິທ຺ຘຕ຺ຖສ຺ສ ກຄວໂຕ, ມຫາປູຄໂຄ ອຫຸ;

ສຣຓໍ ຄຕາ ຈ ເຕ ພຸທ຺ຘໍ, ສທ຺ທຫນ຺ຕິ ຕຖາຄຕໍຯ

‘‘ສພ຺ເພ ສງ຺ຄມ຺ມ ມນ຺ເຕຕ຺ວາ, ມາລຸອໍ ກຸພ຺ພນ຺ຕິ ສຕ຺ຖຸໂນ;

ເອກຕ຺ຖມ຺ກໍ ອລກນ຺ຕາ, ວິຈິນນ຺ຕິ ພ຺ຣຫາວເນຯ

‘‘ເຕຫໍ ອຣຌ຺ເຌ ທິສ຺ວານ, ອຸປຄມ຺ມ ຄຓໍ ຕທາ;

ອຌ຺ຊລິໍ ປຄ຺ຄເຫຕ຺ວານ, ປຏິປຸຈ຺ຉິໍ ຄຓໍ ອຫໍຯ

‘‘ເຕ ເມ ປຸຏ຺ຐາ ວິຍາກໍສຸ, ສີລວນ຺ໂຕ ອຸປາສກາ;

ມາລຸອໍ ມຍໍ ກຕ຺ຕຸກາມາ, ເອກຕ຺ຖມ຺ໂກ ນ ລພ຺ກຕິຯ

‘‘ເອກຕ຺ຖມ຺ກໍ ມມໍ ເທຖ, ອຫໍ ທສ຺ສາມິ ສຕ຺ຖຸໂນ;

ອາຫຣິສ຺ສາມຫໍ ຖມ຺ກໍ, ອປ຺ໂປສ຺ສຸກ຺ກາ ກວນ຺ຕຸ ເຕຯ

‘‘ເຕ ເມ ຖມ຺ກໍ ປເວຈ຺ຉິສຸ, ປສນ຺ນາ ຕຸຏ຺ຐມານສາ;

ຕໂຕ ປຏິນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ, ອຄມໍສຸ ສກໍ ຆຣໍຯ

‘‘ອຈິຣំ ຄເຕ ປູຄຄເຕ, ຖມຸກំ ອຫາສທំ ຕທາ;

ຫឍុໂຖ ຫឍុເຖຍ ຈິຕ្តេນ, ປຖມំ ອຸສ្សປេສທំ។

‘‘ເຕນ ຈິຕ្តប្បສាເທນ, ວិមានំ ອຸປ្បជ្ជຊທំ;

ອុព្ពិທຸສំ ភວນំ មយ្ហំ, ສត្តភូມំ ສມុត្តគំ។

‘‘ວឌ្ឍមានាສុ ເភຣີສុ, ປຣີຈាເຣມທំ ສທາ;

ປញ្ចປញ្ញាສກប្បម្ហិ, ຣາຊາ ອាសិ ຍໂສໝໂຣ។

‘‘ຕត្ថាປិ ភວនំ មយ្ហំ, ສត្តភូមំ ສមុត្តគំ;

ກູឍາຄារວຣູປេតំ, ເອកត្ថុម្ភំ មໂនຣមំ។

‘‘ເອកវិສតិកប្បម្ហិ , ឧເທໂນ ນາມ ខត្តិໂຍ;

ຕត្រាປិ ភວນំ មយ្ហំ, ສត្តភូមំ ສມុត្តតំ។

‘‘ຍំ ຍំ ໂຍនុប្បជ្ជាមិ, ເທວត្តំ ອຖ មានុសំ;

ອនុໂភមិ ສុខំ ສព្ពំ, ເອកត្ថម្ភស្សិទំ ផលំ។

‘‘ຈត្តារវុតិໂຕ ກប្បេ, ຍំ ຖម្ភមទទំ ຕທា;

ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ, ເອកត្ថម្ភស្សិទំ ផលំ។

‘‘ກិເລສາ ឈាປិតា មយ្ហំ…ເປ… ກតំ ពុទ្ធស្ស สាສນ’’ន្តិ។

ອຣທត្តំ ປន ປត្វາ ກតກិច្ចត្តា ອភិລាສຸភາເວ ຖិໂຕ ອត្តໂນ ສន្តិកំ ອុປគតានំ គหฎฐປព្ពជិតានំ ອនុກម្បាយ ອុປា ທາຍ ເຕປិឍកំ ពុទ្ធវចនំ វិມំសិត្វា ធម្មំ ເທເສສិ។ ເທເສន្តោ ຈ ເອກទិវសំ ອត្តានំ ປຣំ វិយ ກត្វា ທស្សេន្តោ –

៦៨។

‘‘ອុក្ខេປកតវច្ឆស្ស, ສງ្ກលិតំ ພហូຫិ វស្សេហិ;

តំ ភាສតិ គហដ្ឋານំ, សុនិសិន្នោ ឧឡារបាមោជ្ជោ’’តិ។ – គាថំ អភាសិ;

ຕត្ថ ອុក្ខេປកតវច្ឆស្សាតិ ភគោ ុក្ខេປវច្ឆស្ស, ກិក្ខុໂນ ສន្តិកោ ວិສុំ ວិສុំ ອុគ្គហិតំ ວិនយប្បທេសំ សុត្តប្បទេសំ ອភិធម្មប្បទេសញ្ច យថាປຣិច្ឆេទំ វិនយສុត្តាភិធម្មានំយេវ ອុបរិ ឋປិត្វា ສជ្ឈាយនវសេន ຕត្ថ ຕត្ថេວ ປក្ខិបិត្វា ຄິຕວច្ឆេនាតិ ອត្ថោ ກຣຕត្ថេ ហិ ອិទំ សាមិវចនំ។ ສງ្កលិតំ ພហូហិ វស្សេហីតិ ພហុកេហិ សំវច្ឆរេហិ សម្បិណ្ឌនវសេន ຫທເຍ ຖປិតំ។ ‘‘ສງ្ខລិត’’ន្តិປិ ປាໂຖ, ສງ្ខລិតំ ວិຍ ກតំ ເອកាពទ្ធវសេន ວាຈុគ្គតំ ກតំ។ ຍំ ពុទ្ធវចនន្តិ វចនសេសោ។

ຕນ຺ຕິ ຕံ ປຣິຍຕ຺ຕິຆມ຺ມံ ກາສຕິ ກເຖຕິ។ ຄໜຼ຺ຖານນ຺ຕິ ເຕສံ ເຍກ຺ຍຕາຍ ວຸຕ຺ຕံ។ ສຸນິສິນ຺ໂນຕິ ຕສ຺ມິ ຆມ຺ເມ ສມ຺ມາ ນິຈ຺ຈໂລ ນິສິນ຺ໂນ, ລາກສກ຺ກາຣາທີ ອປ຺ຈ຺ຈາສີສນ຺ໂຕ ເກວລံ ວິມຸຕ຺ຕາຍຕນສີເສເຍວ ຄຕ຺ວາ ກເຖຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ។ ເຕນາຫ ''ອຸລຸ ອາຣປາໂມຊ຺ໂຊ''ຕິ ຜລສມາປຕ຺ຕິສຸຂວເສນ ຆມ຺ມເທສນາວເສເນວ ຈ ອຸປ຺ປນ຺ເນົາລຸອາຣປາໂມຊ຺ໂຊຕິ។ ວຸຕ຺ຕລ຺ເຫຕံ –

''ຍຖາ ຍຖາວຸໂສ ກິກ຺ຂຸ, ຍຖາສຸຕံ ຍຖາປຣິຍຕ຺ຕံ ຆມ຺ມံ ວິຕ຺ຖາເຣນ ປເຣສံ ເທເສຕິ ຕຖາ ຕຖາ ໂສ ຕສ຺ມິ ຆມ຺ເມ ລກຕິ ອຕ຺ຖເວທံ, ລກຕິ ຆມ຺ມເວທံ, ລກຕິ ຆມ຺ມູປສံຫິຕံ ປາໂມຊ຺ຊ''ນ຺ຕິອາທີ (ທີ។ ນິ។ ໓។໓໘໔)។

ອຸກ຺ເຂປກຕວຈ຺ຉຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຍ຺ຄິຕາ។

໖។ ເມຟິຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ອນຸສາສິມຫາວີໂຣຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ເມຟິຍຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ។ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເຆສຸ ກຕາຆິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກເວ ກຸສລພີຊານິ ໂຣເປນ຺ໂຕ ອິໂຕ ເອກນວຸເຕ ກປ຺ເປ ວິປສ຺ສິສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິລ຺ລຸຕံ ປາປຸຕິ។ ຕສ຺ມິລ຺ຈ ສມເຍ ວິປສ຺ສີ ກຄວາ ພຸທ຺ຆກິຈ຺ຈສ຺ສ ປຣິໂຍສານມາຄມ຺ມ ອາຍຸສງ຺ຂາຣံ ໂອສ຺ສຊ຺ຊິ។ ເຕນ ປຖວີກມ຺ປາທິສຸ ອຸປ຺ປນ຺ເນສຸ ມຫາຊໂນ ກີຕຕສິໂຕ ອໂຫສິ។ ອຖ ນံ ເວສ຺ສວໂຕ ມຫາຣາຊາ ຕມຕ຺ຖံ ວິກາເວຕ຺ວາ ສມສ຺ສາເສສິ។ ຕံ ສຸຕ຺ວາ ມຫາຊໂນ ສံເວຄປ຺ປຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ។ ຕຕ຺ຖາຍံ ກຸລປຸຕ຺ໂຕ ພຸທ຺ຆານຸກາວံ ສຸຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຣິ ສລ຺ຊາຕຄາຣວພຫຸມາໂນ ອຸລຸອາຣံ ປີຕິໂສມນສ຺ສံ ປຕິສံເວເທສິ។ ໂສ ເຕນ ປຸລ຺ລກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສံສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຆຸປ຺ປາເທ ກປິລວຕ຺ຖຸສ຺ມິ ສາກິຍຣາຊກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ຕສ຺ສ ເມຟິໂຍຕິ ນາມံ ອໂຫສິ។ ໂສ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິເກ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ກຄວນ຺ຕံ ອຸປຊ຺ຖຫນ຺ໂຕ ກຄວຕິ ຊາລິກາຍံ ວິຫຣນ຺ເຕ ກິມິກາລາຍ ນທີຍາ ຕີເຣ ຣມຕີຍံ ອມ຺ພວນံ ທິສ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ວິຫຣິຕຸກາໂມ ທ຺ເວ ວາເຣ ກຄວຕາ ວາເຣຕ຺ວາ ຕ ຕິຍວາຣံ ວິສ຺ສຊ຺ຊິໂຕ ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ ມິຈ຺ຉາວິຕກ຺ກມກ຺ຂິກາຫິ ຂຊ຺ຊມາໂນ ຈິຕ຺ຕສມາຆິ ອລກິຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກံ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕມຕ຺ຖံ ອາໂຣເຈສິ។ ອຖສ຺ສ ກຄວາ ''ອປຣິປກ຺ກາຍ, ເມຟິຍ, ເຈໂຕວິມຸຕ຺ຕິຍາ ປລ຺ຈ ຆມ຺ມາ ປຣິປາກາຍ ສံວຕ຺ຕນ຺ຕີ''ຕິອາທິນາ (ອຸທາ។ ໓໑) ໂອວາທံ ອທາສິ។ ໂສ ຕສ຺ມິ ໂອວາເທ ຄຕ຺ວາ ວິປສ຺ສນံ ວຑ຺ເຒຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕံ ປາປຸຕິ។ ເຕນ ວຸຕ຺ຕံ ອປທາເນ (ອປ។ ເຖຣ ໑។໑໘។໕໗-໖໔) –

''ຍທາ ວິປສ຺ສີ ໂລກຄ຺ໂຄ, ອາຍຸສງ຺ຂາຣໂມສ຺ສຊິ;

ປຖວີ ສມ຺ປກມ຺ປິຕ຺ຖ, ເມທນີ ຊລເມຂລາ។

''ໂອຕຕံ ວິຕຕံ ມຍ຺ຫံ, ສຸວິຈິຕ຺ຕວຜံສກံ;

ກວນມ຺ປິ ປກມ຺ປິຕ຺ຖ, ພຸທ຺ຆສ຺ສ ອາຍຸສງ຺ຂເຍ។

''ຕາໂສ ມຍ຺ຫံ ສມຸປ຺ປນ຺ໂນ, ກວເນ ສມ຺ປກມ຺ປິເຕ;

ອຸປ຺ປາໂທ ນຸ ກິມຕ຺ຖາຍ, ອາໂລໂກ ວິປຸໂລ ອຫຸ។

''ເວສ຺ສວໂຕ ອິຆາຄມ຺ມ, ນິພ຺ພາເປສິ ມຫາຊນံ;

ປາຕກູເຕ ກຍံ ນຕ຺ຖິ, ເອກຄ຺ຄາ ໂຫຖ ສံວຸຕາ។

''ອໂຫ ພຸທ຺ໂຆ ອໂຫ ຆມ຺ໂມ, ອໂຫ ໂນ ສຕ຺ຖຸ ສມ຺ປທາ;

ຍສ຺ມິ ອຸປ຺ປຊ຺ຊມານມ຺ຫິ, ປຖວີ ສມ຺ປກມ຺ປຕິ។

‘‘ພຸທ຺ຘານຸກາວໍ ກິຕ຺ເຕຕ຺ວາ, ກປ຺ປໍ ສຕ຺ຄມ຺ຫິ ໂມທຫໍ;

ອວເສເສສຸ ກປ຺ເປສຸ, ກຸສລໍ ຈຣິຕໍ ມຍາ໚

‘‘ເອການວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ສຄ຺ຄມລກົ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕິ ນາກິຊານາມິ, ພຸທ຺ຘສຄ຺ຄາຍິທໍ ຜລໍ໚

‘‘ອິໂຕ ຈຸທ຺ທສກປ຺ປມ຺ຫິ, ຣາຊາ ອາສິ ປ຺ຕາປວາ;

ສມິໂຕ ນາມ ນາເມນ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕິ ມຫພ຺ພໂລ໚

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ໚

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ສມ຺ມຸຂາ ໂອວາທໍ ລກິຕ຺ວາ ‘‘ມຍາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ອຘິຄຕ’’ນ຺ຕິ ອຄ຺ຄໍ ພ຺ຍາກໂຣນ຺ໂຕ –

໖໖໚

‘‘ອນຸສາສິ ມຫາວີໂຣ, ສພ຺ພຘມ຺ມານ ປາຣຄູ;

ຕສ຺ສາຫໍ ຘມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວານ, ວິຫາສິ ສນ຺ຕິເກ ສໂຕ;

ຕິສ຺ໂສ ວິຊ຺ຊາ ອນຸປ຺ປຕ຺ຕາ, ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ໚ – ຄາຖໍ ອກາສິ;

ຕຕ຺ຖ ອນຸສາສີຕິ ‘‘ອປ຺ປິປ຺ກາຍ, ເມຘິຍ, ເຈໂຕວິມຸຕ຺ຕິຍາ ປ຺ຄ຺ຈ ຘມ຺ມາ ປຣິປາກາຍ ສໍວຕ຺ຕນ຺ຕິ’’ຕິອາທິນາ ໂອວທິ ອນຸສິຍ຺ຖິ ອທາສິ໚ ມຫາວີໂຣຕິ ມຫາວິກ຺ກນ຺ໂຕ, ວີຣິຍປາຣມິປາຣິປູຣິຍາ ຈຕຸຣ຺ຄສມນ຺ນາຄຕວີຣິຍາຘິຍ຺ຖາເນນ ອນຄ຺ຄສາຘາຣຕາຈຕຸພ຺ພິຘສມ຺ມປ຺ປຘານສມ຺ປຕ຺ຕິຍາ ຈ ມຫາວີຣິໂຍຕິ ອຕ຺ໂຖ໚ ສພ຺ພຘມ຺ມານ ປາຣຄູຕິ ສພ຺ເພສຄ຺ຈ ເຄຍ຺ຍຘມ຺ມານໍ ປາຣໍ ປຣິຍນ຺ຕໍ ຄາຕຄມເນນ ຄໂຕ ອຘິຄໂຕຕິ ສພ຺ພຘມ຺ມານ ປາຣຄູ, ສພ຺ພຄ຺ຄູຕິ ອຕ຺ໂຖ໚ ສພ຺ເພສໍ ວາ ສງ຺ຂຕຘມ຺ມານໍ ປາຣພູຕໍ ນິພ຺ພານໍ ສຍມ຺ກູຄາເຕນ ຄໂຕ ອຘິຄໂຕຕິ ສພ຺ພຘມ຺ມານ ປາຣຄູ໚ ຕສ຺ສາຫໍ ຘມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວານາຕິ ຕສ຺ສ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ກຄວໂຕ ສາມຸກ຺ກໍສິກໍ ຕໍ ຈຕຸສຈ຺ຈຘມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ໚ ວິຫາສິ ສນ຺ຕິເກຕິ ອມ຺ພວເນ ມິຈ຺ຉາວິຕກ຺ເກຫິ ອຸປຫ຺ຕຸໂຕ ຈາລິກາ ວິຫາຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ສມີເປເຍວ ວິຫາສິ໚ ສໂຕຕິ ສຕິມາ, ສມຖວິປ຺ສ຺ສນາກາວນາຍ ອປ຺ປມຕ຺ໂຕຕິ ອຕ຺ໂຖ໚ ອຫນ຺ຕິ ອິທໍ ຍຖາ ‘‘ອນຸສາສີ’’ຕິ ເອຕ຺ຖ ‘‘ມ’’ນ຺ຕິ ເອວໍ ‘‘ວິຊ຺ຊາ ອນຸປ຺ປຕ຺ຕາ, ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ ເອຕ຺ຖ ‘‘ມຍາ’’ຕິ ປຣິຕາເມຕພ຺ພໍ໚ ‘‘ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ ຈ ອິມິນາ ຍຖາວຸຕ຺ຕໍ ວິຊ຺ຊາຕ຺ຕຍານຸປ຺ປຕ຺ຕິເມວ ສຕ຺ຖຸ ໂອວາທປຕິກຣຕາກາວທສ຺ສເນນ ປຣິຍາຍນ຺ຕເຣນ ປກາເສຕິ໚ ສີລກ຺ຂນ຺ຘາທິປຣິປູຣຕາເມວ ຫິ ສຕ຺ຖຸ ສາສນກາຣິຕາ໚

ເມຘິຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຍ຺ຖິຕາ໚

໗໚ ເອກຘມ຺ມສວນີຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ກິເລສາຊາປິຕາ ມຍ຺ຫນ຺ຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ເອກຘມ຺ມສວນີຍຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ໚ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ໂສ ກິຣ ປທຸມຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ຣຸກ຺ຂເທວຕາ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ ກຕິປເຍ ກິກ຺ຂູ ມຄ຺ຄມູລ຺ເຫ ມຫາຣຄ຺ເຄ ວິຈຣນ຺ເຕ ທິສ຺ວາ ອນຸກມ຺ປມາໂນ ອຕ຺ຕໂນ ກາວນໂຕ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ເຕ ສມສ຺ສາເສຕ຺ວາ ໂກເຊຕ຺ວາ ຍຖາຘິປ຺ເປຕຍ຺ຖານໍ ປາເປສິ໚ ໂສ ເຕນ ປຸຄ຺ຄກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ

ສໍສຣນ຺ໂຕ ກສ຺ສເປ ກຄວຕີ ໂລເກ ອຸປ຺ປ໌ຊຊິຕ຺ວາ ກຕພຸທ຺ຮກິຈ຺ເຈ ປຣິນິພ຺ພຸເຕ ຕສ຺ມີ ກາເລ ພາຣາຕສີຣາຊາ ກິກີ ນາມ ອໂຫສິ។ ຕສ຺ມີ ກາລງກເຕ ຕສ຺ສ ປຸຖຸວິນ຺ທຣາຊາ ນາມ ປຸຕ຺ໂຕ ອາສີ។ ຕສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ສຸສາໂມ ນາມ។ ຕສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ກິກີ ພຸຣຫ຺ມທຕ຺ໂຕ ນາມ ຫຸຕ຺ວາ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ໂຕ ສາສເນ ອນ຺ຕຣຫິເຕ ຊ຺ມຸນສ຺ສວນໍ ອລກນ຺ໂຕ, 'ໂຍ ຊ຺ມຸນໍ ເທເສຕິ, ຕສ຺ສ ສຫສ຺ສໍ ທມ຺ມີ''ຕິ ໂພສາເປຕ຺ວາ ເອກມ຺ປີ ຊ຺ມຸມກຖິກໍ ອລກນ຺ໂຕ, ''ມຍ຺ຫໍ ປິຕຸປິຕາມຫາທີນໍ ກາເລ ຊ຺ມຸໂມ ສໍວຕ຺ຕຕິ, ຊ຺ມຸມກຖິກາ ສຸລກາ ອເຫສ຺ຸໍ។ ອິທານິ ປນ ຈຕຸປ຺ປທິກຄາຖາມຕ຺ຕມ຺ປີ ກເຖນ຺ໂຕ ທຸລ຺ລໂກ។ ຍາວ ຊ຺ມຸມສຄ຺ລາ ນ ວິນສ຺ສຕິ, ຕາວເທວ ປພ຺ພຊິສ຺ສາມີ''ຕິ ຣຊ຺ຊໍ ປຫາຍ ຫິມວນ຺ຕໍ ອຸທ຺ທິສ຺ສ ຄຈ຺ຈນ຺ຕໍ ສກ຺ໂກ ເທວຣາຊາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ, ''ອນິຈ຺ຈາ ວຕ ສງ຺ຂາຣາ''ຕິ ຄາຖາຍ ຊ຺ມຸມໍ ກເຖຕ຺ວາ ນິວຕ຺ເຕສີ។ ໂສ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ພຫຸ໌ ປຸ໌ຄ຺ລໍ ກຕ຺ວາ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມີ ພຸທ຺ຮຸປ຺ປາເທ ເສຕພ຺ພຍນຄເຣ ເສຍ຺ຖິກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ກຄວຕີ ເສຕພ຺ພຍນຄເຣ ສີສປາວເນ ວິຫຣນ຺ເຕ ສຕ຺ຖາຣໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທີ។ ຕສ຺ສ ສຕ຺ຖາ ອຊ຺ຊາສຍໍ ໂອໂລເກຕ຺ວາ, ''ອນິຈ຺ຈາ ວຕ ສງ຺ຂາຣາ''ຕິ ອິມາຍ ຄາຖາຍ ຊ຺ມຸມໍ ເທເສສີ។ ຕສ຺ສ ຕຕ຺ຖ ກຕາຍິກາຣຕາຍ ໂສ ອນິຈ຺ຈສຄ຺ລາຍ ປາກຍຕຣໍ ຫຸຕ຺ວາ ອຸປຍ຺ຖິຕາຍ ປຜິລທ຺ຮສໍເວໂຄ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຊ຺ມຸມສມ຺ມສນໍ ປຍ຺ຖເປຕ຺ວາ ທຸກ຺ຂສຄ຺ລໍ ອນຕ຺ຕສຄ຺ລລ຺ຈ ມນສິກໂຣນ຺ໂຕ ວິປສ຺ສນໍ ອຸສ຺ສຸກ຺ກາເປຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸ໌ຕີ។ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ។ ເຖຣ ໑។໑໘។໖໖-໗໑) –

''ປທຸມຸຕ຺ຕຣພຸທ຺ຮສ຺ສ, ສາວກາ ວນຈາຣິໂນ;

ວິປ຺ປັນຍ຺ຖາ ພຣຫາຣຄ຺ເຍ, ອນ຺ຊາວ ອນ຺ສຸຍ຺ຍເຣ។

''ອນຸສ຺ສຣິຕ຺ວາ ສມ຺ພຸທ຺ຮໍ, ປທຸມຸຕ຺ຕຣນາຍກໍ;

ຕສ຺ສ ເຕ ມຸນິໂນ ປຸຕ຺ຕາ, ວິປ຺ປັນຍ຺ຖາ ມຫາວເນ។

''ກວນາ ໂອຣຸຫິຕ຺ວານ, ອຄມີ ກິກ຺ຂສນ຺ຕິກໍ;

ເຕສໍ ມຄ຺ຄລ຺ຈ ອາຈິກ຺ຂີ, ໂກຊນລ຺ຈ ອທາສຫໍ។

''ເຕນ ກມ຺ເມນ ທຸວິປທິນ຺ທ, ໂລກເຊຍ຺ຖ ນຣາສກ;

ຊາຕິຍາ ສຕ຺ຕວສ຺ໂສຫໍ, ອຣຫຕ຺ຕມປາປຸ໌ຕີ។

''ສຈກ຺ຂູ ນາມ ນາເມນ, ທ຺ວາທສ ຈກ຺ກວຕ຺ຕິໂນ;

ສຕ຺ຕຣຕນສມ຺ປນ຺ນາ, ປຄ຺ຈກປ຺ປສເຕ ອິໂຕ។

''ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຮສ຺ສ ສາສນ''ນ຺ຕີ។

ຕສ຺ສ ເອເກເນວ ຊ຺ມຸມສ຺ສວເນນ ນິປ຺ຜນ຺ນກິຈ຺ຈຕ຺ຕາ ເອກຊ຺ມຸມສວນີໂຍຕ຺ເວວ ສມຄ຺ລາ ອໂຫສິ។ ໂສ ອຣຫາ ຫຸຕ຺ວາ ອຄ຺ລໍ ພ຺ຍາກໂຣນ຺ໂຕ –

໖໗។

''ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ, ກວາ ສພ຺ເພ ສມູຫຕາ;

ວິກ຺ຂີໂຄ ຊາຕິສໍສາໂຣ, ນຕ຺ຖິ ທານິ ປຸນພ຺ກໂວ''ຕິ។ – ຄາຖໍ ອກາສີ;

ຕຕ຺ຖ ກິເລສາຕິ ຍສ຺ມິ ສນ຺ຕາເນ ອຸປ຺ປນ຺ນາ, ຕໍ ກິເລເສນ຺ຕິ ວິພາເຣນ຺ຕິ ອຸປ຺ຕາເປນ຺ຕີ ວາຕິ ກິເລສາ, ຣາຄາທໂຍ ຊາປີຕາຕິ ອິນ຺ທຄ຺ຄິນາ ວິຍ ຣຸກ຺ຂຄຈ຺ຉາທໂຍ ອຣິຍມຄ຺ຄລາຄຄ຺ຄິນາ ສມູລໍ ທຫ຺ຍາ ມຍ຺ຫນ຺ຕິ ມຍາ, ມມ ສນ຺ຕາເນ ວາ ກວາ ສພ຺ເພ ສມູຫຕາຕິ ການກມ຺ມກວາທໂຍ ສພ຺ເພ ກວາ ສມຸຄ຺ຆາຕິຕາ ກິເລສານໍ ຊາປີຕຕ຺ຕາ ສຕິ ຫິ ກິເລສວຍ຺ເຍ ກມ຺ມວຍ຺ເຍນ ກວິຕພ຺ພໍ ກມ຺ມກວານໍ ສມູຫຕຕ຺ຕາ ເອວ ຈ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິກວາປີ ສມູຫຕາ ເອວ ອນຸປ຺ປຕ຺ຕິຣມ຺ມຕາຍ ອາປາທິຕຕ຺ຕາ ວິກ຺ຂີໂຕ ຊາຕິສໍສາໂຣຕິ ຊາຕິອາທິໂກ –

‘‘ຂນ຺ຣານລ຺ຈ ປຕິປາຕິ, ຣາຕ຺ອາຍຕນານ ຈ;

ອພ຺ໂພຈ຺ຉິນ຺ນໍ ວຕ຺ຕມານາ, ສໍສາໂຣຕິ ປວຸຈ຺ຈຕີ’’ຕິ –

ວຸຕ຺ຕລກ຺ຂໂຕ ສໍສາໂຣ ວິເສສໂຕ ຂີໂຕ, ຕສ຺ມາ ນຕ຺ຖິ ທານິ ປຸນພ຺ກໂວ ຍສ຺ມາ ອາຍຕິ ປຸນພ຺ກໂວ ນຕ຺ຖິ, ຕສ຺ມາ ວິກ຺ຂີໂຕ ຊາຕິສໍສາໂຣ ຕສ຺ມາ ຈ ປຸນພ຺ກໂວ ນຕ຺ຖິ, ຍສ຺ມາ ກວາ ສພ຺ເພ ສມູຫຕາຕິ ອາວຕ຺ເຕຕ຺ວາ ວຕ຺ຕພ຺ພໍ ອຖ ວາ ວິກ຺ຂີໂຕ ຊາຕິສໍສາໂຣ, ຕໂຕ ເອວ ນຕ຺ຖິ ທານິ ປຸນພ຺ກໂວຕິ ໂຍເຊຕພ຺ພໍ

ເອກຣມ຺ມສວນິຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຍ຺ຖິຕາ

໑໐ ເອກຸທານິຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ອຣິເຈຕໂສອປ຺ປມຊ຺ຊໂຕຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ເອກຸທານິຍຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປີ ປຸຣິມພ຺ທຸເຣສຸ ກຕາຣິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກເວ ວິວຍ຺ຍູປນິສ຺ສຍໍ ປຸລ຺ລໍ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ອຕ຺ຖທສ຺ສິສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ຍກ຺ຂເສນາປຕິ ທຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ ສຕ຺ຖຣີ ປຣິນິພ຺ພຸເຕ, ‘‘ອລາກາ ວຕ ເມ, ທຸລ຺ລທ຺ຣໍ ວຕ ເມ, ໂຍຫໍ ສຕ຺ຖຸຣຣມາກາເລ ທານາທິປຸລ຺ລໍ ກາຕຸໍ ນາລຕ຺ຖ’’ນ຺ຕິ ປຣິເທວໂສກມາປນ຺ໂນ ອໂທສີ ອຖ ນໍ ສາຄໂຣ ນາມ ສຕ຺ຖຸ ສາວໂກ ໂສກໍ ວິໂນເທຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ຖູປປູຊາຍໍ ນິໂຍເຊສີ ໂສ ປລ຺ຈ ວສ຺ສານິ ຖູປໍ ປູເຊຕ຺ວາ ຕໂຕ ຈຸໂຕ ເຕນ ປຸລ຺ເລນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ເອວ ສໍສຣນ຺ໂຕ ກສ຺ສປສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເທ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິລ຺ລຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ກາເລນ ກາລໍ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກໍ ອຸປສງກມິ ຕສ຺ມິລ຺ຈ ສມເຍ ສຕ຺ຖາ ‘‘ອຣິເຈຕໂສ’’ຕິ ຄາຖາຍ ສາວເກ ອກິຕຫໍ ໂອວທິ ໂສ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ສທ຺ຣາຊາໂຕ ປພ຺ພຊິ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຈ ປນ ຕເມວ ຄາຖໍ ປຸນປ຺ປຸນໍ ປຣິວຕ຺ເຕຕິ ໂສ ຕຕ຺ຖ ວີສຕິວສ຺ສສຫສ຺ສານິ ສມຕຣມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ຍາຕສ຺ສ ອປ຺ປິປ຺ກຸກຕ຺ຕາ ວິເສສໍ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕ຺ ນາສກ຺ຂິ ຕໂຕ ປນ ຈຸໂຕ ເທວໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອປຣາປຣໍ ສຸຄຕີສ຺ເຍວ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຣຸປ຺ປາເທ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ວິກວສມ຺ປນ຺ນສ຺ສ ພ຺ຣາຫ຺ມຕສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ທຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ ວິລ຺ລຸຕໍ ປຕ຺ວາ ເຊຕວນປຕິຄ຺ຄຫຕສມເຍ ພຸທ຺ຣານຸກາວໍ ທິສ຺ວາ ປຕິລທ຺ຣສທ຺ໂຣ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ກຕປຸພ຺ພກິຈ຺ໂຈ ອຣລ຺ເລ ວິຫຣນ຺ໂຕ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກໍ ອຄມາສີ ຕສ຺ມິລ຺ຈ ສມເຍ ສຕ຺ຖາ ອາຍສ຺ມນ຺ຕໍ ສາຣິປຸຕ຺ຕໍ ອຕ຺ຕໂນ ອວິທູເຣ ອຣິຈິຕ຺ຕມນຸຍຸຕ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ອຣິເຈຕໂສ’’ຕິ ອິມໍ ອຸທານໍ ອຸທາເນສີ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ອຍໍ ຈີຣກາລໍ ກາວນາຍ ອຣລ຺ເລ ວິຫຣນ຺ໂຕປີ ກາເລນ ກາລໍ ຕເມວ ຄາຖໍ ອຸທາເນຕິ, ເຕນສ຺ສ ເອກຸທານິໂຍຕິ ສມລ຺ລາ ອຸທປາທິ ໂສ ອເຖກທິວສໍ ຈິຕ຺ເຕກຄ຺ຄຕໍ ລກິຕ຺ວາ ວິປສ຺ສນໍ ວຫ຺ເຍຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຕິ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ ເຖຣ ໑໑໘໗໘-໓໑) –

‘‘ອຕ຺ຖທສ຺ສິມ຺ຫິ ສຸຄເຕ, ນິພ຺ພຸເຕ ສມນນ຺ຕເຣ;

ຍກ຺ຂໂຍນີ ອຸປ຺ປຊ຺ຊີ, ຍສໍ ປຕ຺ໂຕ ຈຫໍ ຕທາ

‘‘ທຸລ຺ລທ຺ຣໍ ວຕ ເມ ອາສິ, ທຸປ຺ປກາຕໍ ທຸຣຸຍ຺ຖິຕໍ;

ຍໍ ເມ ໂກເຄ ວິຊ຺ຊມາເນ, ປຣິນິພ຺ພາຍິ ຈກ຺ຂຸມາ

‘‘ມມ ສງກປ຺ປມລ຺ລາຍ, ສາຄໂຣ ນາມ ສາວໂກ;

ມມຸທຸຂຣິຕຸກາໂມ ໂສ, ອາຄຈຸຉິ ມມ ສນຸຕິກໍ.

‘‘ກີ ນຸ ໂສຈສິ ມາ ກາຍິ, ຈຣ ຂມຸມໍ ສຸເມຂສ;

ອນຸປຸປຫິນຸນາ ພຸທຸເຂນ, ສພຸເພສໍ ພິຊສມຸປທາ.

‘‘ໂຍ ເຈ ປູເຣຍຸຍ ສມຸພຸທຸຂໍ, ຕິຍຸຄຸນຸຕໍ ໂລກນາຍກໍ;

ຂາຕຸໍ ສາສປມຕຸຕມຸປິ, ນິພຸພຸຕສຸສາປິ ປູຊເຍ.

‘‘ສເມ ຈິຕຸຕປຸປສາທມຸຫິ, ສມໍ ປຸຄຸຄໍ ມຫຄຸຄຕໍ;

ຕສຸມາ ຖູປໍ ກຣິຕຸວານ, ປູເຊທິ ຊິນຂາຕຸໂຍ.

‘‘ສາຄຣສຸສ ວໂຈ ສຸຕຸວາ, ພຸທຸຂຖູປໍ ອກາສຫໍ;

ປຄຸຈວສຸເສ ປຣິຈຣີ, ມຸນິໂນ ຖູປມຸຕຸຕມໍ.

‘‘ເຕນ ກມຸເມນ ທຸວິປທິນຸທ, ໂລກເຊຍຸຄ ນຣາສກ;

ສມຸປຕຸຕີ ອນຸໂກຕຸວານ, ອຣຫຕຸຕມປາປຸຕີ.

‘‘ກູຣິປຄຸຄາ ຈ ຈຕຸຕາໂຣ, ສຕຸຕກປຸປສເຕ ອິໂຕ;

ສຕຸຕຣຕນສມຸປນຸນາ, ຈກຸກວຕຸຕີ ມຫພຸພລາ.

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍຸຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທຸຂສຸສ ສາສນ’’ນຸຕິ.

ອຣຫຕຸຕໍ ປນ ປຕຸວາ ວິມຸຕຸຕິສຸເຂນ ວິຫຣນຸໂຕ ເອກທິວສໍ ອາຍສຸມຕາ ຂມຸມກາຕຸຫາຄາຣິເກນ ປພິການໍ ວິມໍສິຕຸໍ, ‘‘ອາວຸໂສ, ມຍຸຫໍ ຂມຸມໍ ກຕາທີ’’ຕິ ອຊຸຊິຍຸໂຄ ຈິຣກາລປຣິຈິຕຕຸຕາ –

໖໘.

‘‘ອຂິເຈຕໂສ ອປຸປມຊຊໂຕ, ມຸນິໂນ ໂມນປເຖສຸ ສິກຸຂໂຕ;

ໂສກາ ນ ກວນຸຕິ ຕາທິໂນ, ອຸປສນຸຕສຸສ ສທາ ສຕີມໂຕ’’ຕິ. (ອຸທາ. ໓໗) –

ອິມເມວ ຄາຖໍ ອກາສິ.

ຕຕຸຖ ອຂິເຈຕໂສຕິ ອຂິຈິຕຸຕວໂຕ, ສພຸພຈິຕຸຕານໍ ອຂິເກນ ອຣຫຕຸຕຜລຈິຕຸເຕນ ສມນຸນາຄຕສຸສາຕິ ອຕຸໂຖ. ອປຸປມຊຊໂຕຕິ ນປຸປມຊຊໂຕ, ອປຸປມາເທນ ອນວຊຊຂມຸເມສຸ ສາຕຈຸຈກິຣິຍາຍ ສມນຸນາຄຕສຸສາຕິ ວຸຕຸຕໍ ໂຫຕິ. ມຸນິໂນຕິ ‘ໂຍ ມຸນາຕິ ອຸໂກ ໂລເກ, ມຸນິ ເຕນ ປວຸຈຈຕີ’’ຕິ (ຂ. ປ. ໒໖໙; ມຫານິ. ໑໔໙; ຈູລຸອນິ. ເມຕຸຕຄູມາຕາວປຸຈຸຉານິທຸເທສ ໒໑) ເອວໍ ອຸກາຍ

ໂລກມຸນເນນ ວາ, ໂມນໍ ວຸຈ຺ຈຕິ ຎາຓໍ, ເຕນ ອຣຫຕ຺ຕຜລປຎ຺ຎາສງຂາເຕນ ໂມເນນ ສມນ຺ນາຄຕ຺ຕາຍ ວາ ຂີຓາສໂວ ມຸນິ ນາມ, ຕສ຺ສ ມຸນິໂນຯ ໂມນປເຖສຸ ສິກ຺ຂໂຕຕິ ອຣຫຕ຺ຕມາຄສງຂາຕສ຺ສ ໂມນສ຺ສ ປເຖສຸ ອຸປາຍມຄ຺ເຄສຸ ສຕ຺ຕຕີສ ໂພຘິປກ຺ຂິຍຘມ຺ເມສຸ, ຕີສຸ ວາ ສິກ຺ຂາສຸ ສິກ຺ຂໂຕຯ ອິທຎ຺ຈ ປຸພ຺ພຠາຄປຏິປທໍ ຄເຫຕ຺ວາ ວຸຕ຺ຕໍຯ ປຣິນິຏ຺ຐິຕສິກ຺ໂຂ ຫິ ອຣຫາ, ຕສ຺ມາ ເອວໍ ສິກ຺ຂໂຕ, ອິມາຍ ສິກ຺ຂາຍ ມຸນິຠາວໍ ປຕ຺ຕສ຺ສ ມຸນິໂນຕິ ເອວເມຕ຺ຖ ອຕ຺ໂຖ ທຏ຺ຐພ຺ໂພຯ ຍສ຺ມາ ເຈຕເທວໍ ຕສ຺ມາ ເຫຏ຺ຐິມມຄ຺ຄຜລຈິຕ຺ຕານໍ ວເສນ ອຘິເຈຕໂສ, ຈຕຸສຈ຺ຈສມ຺ໂພຘິປຏິປຕ຺ຕິຍໍ ອປ຺ປມາທວເສນ ອປ຺ປມຊ຺ຊໂຕ, ອຄ຺ຄມຄ຺ຄຎາຓສມນ຺ນາຄເມນ ມຸນິໂນຕິ ເອວເມເຕສໍ ປທານໍ ອຕ຺ໂຖ ຍຸຊ຺ຊຕິເຍວຯ ອຖ ວາ “ອປ຺ປມຊ຺ຊໂຕ ສິກ຺ຂໂຕ” ປຘານເຫຕູ ອກ຺ຂາຕາຕິ ທຏ຺ຐພ຺ພາຯ ຕສ຺ມາ ອປ຺ປມຊ຺ຊນເຫຕຸ ສິກ຺ຂນເຫຕຸ ຈ ອຘິເຈຕໂສຕິ ອຕ຺ໂຖຯ

ໂສກາ ນ ຠວນ຺ຕິ ຕາທິໂນຕິ ຕາທິສສ຺ສ ຂີຓາສວມຸນິໂນ ອພ຺ຠນ຺ຕເຣ ອິຏ຺ຐວິໂຍຄາທິວຕ຺ຖຸກາ ໂສກາ ຈິຕ຺ຕສນ຺ຕາປາ ນ ໂຫນ຺ຕິຯ ອຖ ວາ ຕາທິລກ຺ຂຓປ຺ປຕ຺ຕສ຺ສ ອເສກ຺ຂມຸນິໂນ ໂສກາ ນ ຠວນ຺ຕີຕິຯ ອຸປສນ຺ຕສ຺ສາຕິ ຣາຄາທີນໍ ອຈ຺ຈນ຺ຕູປສເມນ ອຸປສນ຺ຕສ຺ສຯ ສທາ ສຕີມໂຕຕິ ສຕິເວປຸລ຺ລປ຺ປຕ຺ຕິຍາ ນິຈ຺ຈກາລໍ ສຕິຍາ ອວິຣຫິຕສ຺ສຯ

ເອຕ຺ຖ ຈ “ອຘິເຈຕໂສ”ຕິ ອິມິນາ ອຘິຈິຕ຺ຕສິກ຺ຂາ, “ອປ຺ປມຊ຺ຊໂຕ”ຕິ ອິມິນາ ອຘິສີລສິກ຺ຂາ, “ມຸນິໂນ ໂມນປເຖສຸ ສິກ຺ຂໂຕ”ຕິ ເອເຕຫິ ອຘິປຎ຺ຎາສິກ຺ຂາຯ “ມຸນິໂນ”ຕິ ວາ ເອເຕນ ອຘິປຎ຺ຎາສິກ຺ຂາ, “ໂມນປເຖສຸ ສິກ຺ຂໂຕ”ຕິ ເອເຕນ ຕາສໍ ໂລກຸຕ຺ຕຣສິກ຺ຂານໍ ປຸພ຺ພຠາຄປຏິປທາ, “ໂສກາ ນ ຠວນ຺ຕີ”ຕິອາທີຫິ ສິກ຺ຂາປາຣິປູຣິຍາ ອານິສໍສາ ປກາສິຕາຕິ ເວທິຕພ຺ພໍ ອຍເມວ ຈ ເຖຣສ຺ສ ອຎ຺ຎາພ຺ຍາກຣຓຄາຖາ ອໂຫສິຯ

ເອກຸທານິຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາຯ

໙ຯ ຉນ຺ນຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ສຸຕ຺ວານ ທມ຺ມໍ ມຫໂຕ ມຫາຣສນ຺ຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ຉນ຺ນຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາຘິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ຠເວ ວິວຏ຺ຏູປນິສ຺ສຍໍ ປຸຎ຺ຎໍ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ສິທ຺ຘຕ຺ຖສ຺ສ ຠຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຎ຺ຎຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ສິທ຺ຘຕ຺ຖໍ ຠຄວນ຺ຕໍ ອຣຎ຺ຎໂຕ ຣຸກ຺ຂມູລໍ ອຸປຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ມຸທ຺ຘສມ຺ຜສ຺ສໍ ປຕ຺ຕສນ຺ຖຣໍ ສນ຺ຖຣິຕ຺ວາ ອທາສິຯ ປຸປ຺ເຜຫິ ຈ ສມນ຺ຕໂຕ ໂອກິຣິຕ຺ວາ ປູຊໍ ອກາສິຯ ໂສ ເຕນ ປຸຎ຺ຎກມ຺ເມນ ເທວໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ປຸນປິ ອປຣາປຣໍ ປຸຎ຺ຎານິ ກຕ຺ວາ ສຸຄຕີສຸເຍວ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອມ຺ຫາກໍ ຠຄວໂຕ ກາເລ ສຸທ຺ໂຘທນມຫາຣາຊສ຺ສ ເຄເຫ ທາສິຍາ ກຸຈ຺ຉິມ຺ຫິ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ຉນ຺ໂນຕິສ຺ສ ນາມໍ ອໂຫສິ, ໂພທິສຕ຺ເຕນ ສຫຊາໂຕຯ ໂສ ສຕ຺ຖຸ ຎາຕິສມາຄເມ ປຏິລທ຺ຘສທ຺ໂຘ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຠຄວຕິ ເປເມນ, “ອມ຺ຫາກໍ ພຸທ຺ໂຘ, ອມ຺ຫາກໍ ຘມ຺ໂມ”ຕິ ມມຕ຺ຕໍ ອຸປ຺ປາເທຕ຺ວາ ສິເນຫໍ ຉິນ຺ທິຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ສມຓຘມ຺ມໍ ອກຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ປຣິນິພ຺ພຸເຕ ສຕ຺ຖາຣາ ອາຓຕ຺ຕວິຘິນາ ກເຕນ ພ຺ຣຫ຺ມທຓ຺ເຑນ ສນ຺ຕຊ຺ຊິໂຕ ສໍເວຄປ຺ປຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ສິເນຫໍ ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ ວິປສ຺ສນ຺ໂຕ ນຈິເຣເນວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໑ຯ໑໐ຯ໔໕-໕໐) –

“ສິທ຺ຘຕ຺ຖສ຺ສ ຠຄວໂຕ, ອທາສິໍ ປຕ຺ຕສນ຺ຖຣໍ;

ສມນ຺ຕາ ອຸປຫາຣຎ຺ຈ, ກຸສຸມໍ ໂອກິຣິໍ ອຫໍຯ

“ປາສາເທວໍ ຄຕໍ ຣມ຺ມໍ, ອນຸໂຠມິ ມຫາຣຫໍ;

ມຫຄ຺ຆານິ ຈ ປຸປ຺ຜານິ, ສຍເນຠິສວນ຺ຕິ ເມຯ

“ສຍເນຫໍ ຕຸວຏ຺ຏາມິ, ວິຈິຕ຺ເຕ ປຸປ຺ຜສນ຺ຖເຕ;

ປຸປ຺ຜວຏ຺ຐິ ຈ ສຍເນ, ອຠິວສ຺ສຕິ ຕາວເທຯ

‘‘ຈຕຸນ຺ນວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ອຫາສີ ປຕ຺ຕສນ຺ຖຣໍ;

ທຸຄ຺ຄຕິໍ ນາຠິຊານາມິ, ສນ຺ຖຣສ຺ສ ອິທໍ ຜລໍຯ

‘‘ຕິຓສນ຺ຖຣກາ ນາມ, ສຕ຺ເຕເຕ ຈກ຺ກວຕ຺ຕິໂນ;

ອິໂຕ ເຕ ປຎ຺ຈເມ ກປ຺ເປ, ອຸປ຺ປຊ຺ຊິໍສຸ ຊນາຘິປາຯ

‘‘ກິເລສາ ຌາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິຯ

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ວິມຸຕ຺ຕິສຸຂສມ຺ຕປ຺ປິໂຕ ປີຕິເວຄວິສ຺ສຏ຺ຐໍ ອຸທານໍ ອຸທາເນນ຺ໂຕ –

ຯລຯ

‘‘ສຸຕ຺ວານ ຘມ຺ມໍ ມຫໂຕ ມຫາຣສໍ,

ສພ຺ພຎ຺ຎຸຕຎ຺ຎາຓວເຣນ ເທສິຕໍ;

ມຄ຺ຄໍ ປປ຺ຊ຺ຊິໍ ອມຕສ຺ສ ປຕ຺ຕິຍາ,

ໂສ ໂຍຄກ຺ເຂມສ຺ສ ປຖສ຺ສ ໂກວິໂທ’’ຕິຯ – ຄາຖໍ ອຠາສິ;

ຕຕ຺ຖ ສຸຕ຺ວານາຕິ ສຸຓິຕ຺ວາ, ໂສເຕນ ຄເຫຕ຺ວາ ໂອຫິຕໂສໂຕ ໂສຕທ຺ວາຣານຸສາເຣນ ອຸປຘາເຣຕ຺ວາຯ ຘມ຺ມນ຺ຕິ ຈຕຸສຈ຺ຈຘມ຺ມໍຯ ມຫໂຕຕິ ຠຄວໂຕຯ ຠຄວາ ຫິ ມຫນ຺ເຕຫິ ອຸຬາຣຕເມຫິ ສີລາທິຄຸເຓຫິ ສມນ຺ນາຄຕຕ຺ຕາ, ສເທວເກ ໂລເກ ວິເສສໂຕ ມຫນີຍຕາຍ ຈ ‘‘ມຫາ’’ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ, ຍາ ຕສ຺ສ ມຫາສມໂຕຕິ ສມຎ຺ຎາ ຊາຕາຯ ນິສ຺ສກ຺ກວຈນຎ຺ເຈຕໍ ‘‘ມຫໂຕ ຘມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວານາ’’ຕິຯ ມຫາຣສນ຺ຕິ ວິມຸຕ຺ຕິຣສສ຺ສ ທາຍກຕ຺ຕາ ອຸຬາຣຣສໍຯ ສພ຺ພຎ຺ຎຸຕຎ຺ຎາຓວເຣນ ເທສິຕນ຺ຕິ ສພ຺ພໍ ຊານາຕີຕິ ສພ຺ພຎ຺ຎູ, ຕສ຺ສ ຠາໂວ ສພ຺ພຎ຺ຎຸຕາຯ ຎາຓເມວ ວຣໍ, ຎາເຓສຸ ວາ ວຣນ຺ຕິ ຎາຓວຣໍ, ສພ຺ພຎ຺ຎຸຕາ ຎາຓວຣໍ ເອຕສ຺ສາຕິ ສພ຺ພຎ຺ຎຸຕຎ຺ຎາຓວໂຣ, ຠຄວາຯ ເຕນ ສພ຺ພຎ຺ຎຸຕຎ຺ຎາຓສງ຺ຂາຕອຄ຺ຄຎາເຓນ ວາ ກຣຓຠູເຕນ ເທສິຕໍ ກຖິຕໍ ຘມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວານາຕິ ໂຍຊນາຯ ຍໍ ປເນຕ຺ຖ ວຕ຺ຕພ຺ພໍ, ຕໍ ປຣມຕ຺ຖທີປນິຍໍ ອິຕິວຸຕ຺ຕກວຓ຺ຓນາຍໍ ວຸຕ຺ຕນເຍນ ເວທິຕພ຺ພໍຯ ມຄ຺ຄນ຺ຕິ ອຏ຺ຐງ຺ຄິກໍ ອຣິຍມຄ຺ຄໍຯ ປປ຺ຊ຺ຊິນ຺ຕິ ປຏິປ຺ຊ຺ຊິໍຯ ອມຕສ຺ສ ປຕ຺ຕິຍາຕິ ນິພ຺ພານສ຺ສ ອຘິຄມາຍ ອຸປາຍຠູຕໍ ປຏິປ຺ຊ຺ຊິນ຺ຕິ ໂຍຊນາຯ ໂສຕິ ໂສ ຠຄວາຯ ໂຍຄກ຺ເຂມສ຺ສ ປຖສ຺ສ ໂກວິໂທຕິ ຈຕູຫິ ໂຍເຄຫິ ອນຸປທ຺ທຸຕສ຺ສ ນິພ຺ພານສ຺ສ ໂຍ ປໂຖ, ຕສ຺ສ ໂກວິໂທ ຕຕ຺ຖ ສຸກຸສໂລຯ ອຍຎ຺ເຫຕ຺ຖ ອຕ຺ໂຖ – ຠຄວໂຕ ຈຕຸສຈ຺ຈເທສນໍ ສຸຕ຺ວາ ອມຕາຘິຄມູປາຍມຄ຺ຄໍ ອຫໍ ປຏິປ຺ຊ຺ຊິໍ ປຏິປ຺ຊ຺ຊນມຄ຺ຄໍ ມຍາ ກຕໍ, ໂສ ເອວ ປນ ຠຄວາ ສພ຺ພຖາ ໂຍຄກ຺ເຂມສ຺ສ ປຖສ຺ສ ໂກວິໂທ, ປຣສນ຺ຕາເນ ວາ ປຣມເນສຸ ກຸສໂລ, ຍສ຺ສ ສໍວິຘານມາຄມ຺ມ ອຫມ຺ປິ ມຄ຺ຄໍ ປຏິປ຺ຊ຺ຊິນ຺ຕິຯ ອຍເມວ ຈ ເຖຣສ຺ສ ອຎ຺ຎາພ຺ຍາກຣຓຄາຖາ ອໂຫສີຕິຯ

ຂນ຺ນຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາຯ

໑໐ຯ ປຸຓ຺ຓຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ສີລເມວາຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ປຸຓ຺ຓຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ໂສປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາຘິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ຠເວ ວິວຏ຺ຏູປນິສ຺ສຍໍ ກຸສລໍ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ອິໂຕ ເອກນວຸເຕ ກປ຺ເປ ພຸທ຺ຘສຸຎ຺ເຎ ໂລເກ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ພ຺ຣາຫ຺ມຓສິປ຺ເປສຸ ນິປ຺ຜຕ຺ຕິໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກາເມສຸ ອາທີນວໍ ທິສ຺ວາ ຆຣາວາສໍ ປຫາຍ ຕາປສປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ຕປ຺ປເທເສ ປຓ຺ຓກຸຏິໍ ກຕ຺ວາ ວາສໍ ກປ຺ເປສິຯ ຕສ຺ສ ວສນຏ຺ຐານສ຺ສ ອວິທູເຣ ເອກສ຺ມິໍ ປພ຺ຠາເຣ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ໂຘ ອາພາຘິໂກ

ຫຸຕ຺ວາ ປຣິນິພ຺ພາຍິ, ຕສ຺ສ ປຣິນິພ຺ພານສມເຍ ມຫາ ອາໂລໂກ ອໂຫສິ໌ ຕໍ ທິສ຺ວາ ໂສ, ‘‘ກຖໍ ນຸ ໂຂ ອຍໍ ອາໂລໂກ ອຸປ຺ປນ຺ໂນ’’ຕິ ວີມໍສນ຺ເຕນ ອິໂຕ ຈິໂຕ ຈ ອາຫິຕ຺ຫນ຺ໂຕ ປພ຺ການເຣ ປຈ຺ເຈກສມ຺ພຸທ຺ທໍ ປຣິນິພ຺ພຸຕໍ ທິສ຺ວາ ຄນ຺ທຫາຣູນິ ສໍກຫ຺ຕິຕ຺ວາ ສຣີຣໍ ຊາເປຕ຺ວາ ຄນ຺ໂທທເກນ ອຸປ຺ສິ໌ຈີ໌ ຕຕ຺ເຖໂກ ເທວປຸຕ຺ໂຕ ອນ຺ຕລິກ຺ເຂ ຄຕ຺ວາ ເອວມາຫ – ‘‘ສາທຸ, ສາທຸ, ສປ຺ປຸຣິສ, ພຫຸໍ ຕຍາ ປຸ໌ຍໍ ປສວນ຺ເຕນ ປູຣິຕໍ ສຸຄຕິສໍວຕ຺ຕນິຍໍ ກມ຺ມໍ ເຕນ ຕ຺ວໍ ສຸຄຕິສ຺ເຍວ ອຸປ຺ປ຺ຊິສ຺ສສິ, ‘ປຸຕ຺ໂຕ’ຕິ ຈ ເຕ ນາມໍ ກວິສ຺ສ ຕີ’’ຕິ໌ ໂສ ເຕນ ປຸ໌ຍກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມີ ພຸທ຺ທຸປ຺ປາເທ ສຸນາປຣນ຺ຕຊນປເທ ສຸປ຺ປາຣກປ຺ຕເນ ຄຫປຕິກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ປຸຕ຺ໂຕຕິສ຺ສ ນາມໍ ອໂຫສິ໌ ໂສ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ວາຕິຊ຺ຊວເສນ ມຫຕາ ສຕ຺ເຖນ ສທ຺ທີ ສາວຕ຺ຖິ ຄໂຕ໌ ເຕນ ຈ ສມເຍນ ກຄວາ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ວິຫຣຕິ໌ ອຖ ໂສ ສາວຕ຺ຖີວາສີຫີ ອຸປາສເກຫິ ສທ຺ທີ ວິຫາຣໍ ຄໂຕ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິເກ ຜມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ປຕິລທ຺ທສທ຺ໂທ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວຕ຺ຕປຕິວຕ຺ເຕຫິ ອາຈຣິຍຸປ຺ຊຊາເຍ ອາຣາເທນ຺ໂຕ ວິຫາສິ໌ ໂສ ເອກທິວສໍ ສຕ຺ຖາຣໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ, ‘‘ສາທຸ ມໍ, ກນ຺ເຕ ກຄວາ, ສໍຂິຕ຺ເຕນ ໂອວາເທນ ໂອວທຕຸ, ຍມຫໍ ສຸຕ຺ວາ ສຸນາປຣນ຺ຕຊນປເທ ວິຫເຣຍ຺ຍ’’ນ຺ ຕິ ອາຫ໌ ຕສ຺ສ ກຄວາ, ‘‘ສນ຺ຕິ ໂຂ, ປຸຕ຺ຕ, ຈກ຺ຂຸວິ໌ເຍຍ຺ຍາ ຣູປາ’’ຕິອາທິນາ (ມ໌ ນິ໌ ໓໌໓໙໕; ສໍ໌ ນິ໌ ໔໌໘໘) ໂອວາທໍ ທຕ຺ວາ ສີຫນາທໍ ນທາເປຕ຺ວາ ວິສ຺ສຊ຺ເຊສິ໌ ໂສ ກຄວນ຺ຕໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ສຸນາປຣນ຺ຕຊນປທໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຸປ຺ປາຣກປ຺ຕເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ສມຖວິປສ຺ສນໍ ອຸສ຺ສຸກ຺ກາເປຕ຺ວາ ຕິສ຺ໂສ ວິຊ຺ຊາ ສຈ຺ຉາກາສິ໌ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ໌ ເຖຣ ໑໌໔໑໌໔໙-໔໔)
–

‘‘ປພ຺ກາຣກູຜໍ ນິສ຺ສາຍ, ສຍມ຺ກູ ອປຣາຊິໂຕ;

ອາພາຜິໂກ ຈ ໂສ ພຸທ຺ໂທ, ວສຕິ ປພ຺ພຕນ຺ຕເຣ໌

‘‘ມມ ອສ຺ສມສາມນ຺ຕາ, ປນາໂທ ອາສິ ຕາວເທ;

ພຸທ຺ເຜ ນິພ຺ພາຍມານມ຺ຫີ, ອາໂລໂກ ອຸທປ຺ຊຊຖ໌

‘‘ຍາວຕາ ວນສຕ຺ຫສ຺ມີ, ອຈ຺ຉໂກກຕຣຈ຺ຉກາ;

ວາລຸອາ ຈ ເກສຣີ ສພ຺ເພ, ອກິຄຊ຺ຊີສຸ ຕາວເທ໌

‘‘ອຸປ຺ປາຕໍ ຕມຫໍ ທິສ຺ວາ, ປພ຺ກາຣໍ ອຄມາສຫໍ;

ຕຕ຺ຖທ຺ທສາສີ ສມ຺ພຸທ຺ທໍ, ນິພ຺ພຸຕໍ ອປຣາຊິຕໍ໌

‘‘ສຸຜຸລ຺ລໍ ສາລຣາຊໍວ, ສຕຣໍສີວ ອຸຄ຺ຄຕໍ;

ວີຕຈ຺ຈິກໍວ ອງ຺ຄາຣໍ, ນິພ຺ພຸຕໍ ອປຣາຊິຕໍ໌

‘‘ຕິຕໍ ກຜ຺ຄລ຺ຈ ປູເຣຕ຺ວາ, ຈິຕກໍ ຕຕ຺ຖກາສຫໍ;

ຈິຕກໍ ສຸກຕໍ ກຕ຺ວາ, ສຣີຣໍ ຊາປຍີ ອຫໍ໌

‘‘ສຣີຣໍ ຊາປຍິຕ຺ວານ, ຄນ຺ໂທທກໍ ສໂມກິຣີ;

ອນ຺ຕລິກ຺ເຂ ຖິໂຕ ຍກ຺ໂຂ, ນາມມຄ຺ຄຫີ ຕາວເທ໌

‘‘ຍໍ ປູຣິຕໍ ຕຍາ ກິຈ຺ຈໍ, ສຍມ຺ກຸສ຺ສ ມເຫສິໂນ;

ປຸຖຸຓາໂກ ນາມ ນາເມນ, ສທາ ໂຫຫີ ຕຸວໍ ມຸເນ.

‘‘ຕມຸຫາ ກາຍາ ຈວິຕຸວານ, ເທວໂລກໍ ອຄຈຸຊຫີ;

ຕຕຸຖ ທິພຸພເມໂຍ ຄນຸເສ, ອນຸຕລິກຸຂາ ປວສຸສຕີ.

‘‘ຕຕຸຣາປີ ນາມເຣຍຸຍໍ ເມ, ປຸຖຸຓາໂກຕິ ອຫູ ຕທາ;

ເທວກູໂຕ ມນຸສຸໂສ ວາ, ສງກປຸປໍ ປູຣຍາມຫໍ.

‘‘ອິທໍ ປຈຸຊິມກໍ ມຍຸຫໍ, ຈຣິໂມ ວຕຸຕເຕ ກໂວ;

ອິຮາປີ ປຸຖຸຓາໂກ ນາມ, ນາມເຣຍຸຍໍ ປກາສຕີ.

‘‘ໂຕສຍິຕຸວານ ສມຸພຸທຸຣໍ, ໂຄຕມໍ ສກຸຍປຸງຄວໍ;

ສພຸພາສເວ ປຣິຍຸຍາຍ, ວິຫຣາມິ ອນາສໂວ.

‘‘ເອກນວຸຕິໂຕ ກປຸເປ, ຍໍ ກມຸມມກຣີ ຕທາ;

ທຸຄຸຄຕື ນາກິຊານາມິ, ຕນຸກິຈຸຈສຸສິທໍ ຜລໍ.

‘‘ກິເລສາ ຊາປີຕາ ມຍຸຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທຸຣສຸສ ສາສນ’’ນຸຕິ.

ອຣຫຕຸຕໍ ປນ ປຕຸວາ ເຖໂຣ ພຫູ ມນຸສຸເສ ສາສເນ ອກິປຸປສາເທສິ. ຍໂຕ ປຍຸຈສຕມຕຸຕາ ປຸຣິສາ ອຸປາສກຕຸຕໍ ປຍຸຈສຕມຕຸ ຕາ ຈ ອິຕຸຖິໂຍ ອຸປາສິກາກາວໍ ປຜິເວເທສຸໍ. ໂສ ຕຕຸຖ ຣຕຸຕຈນຸທເນນ ຈນຸທນມາລຸອໍ ນາມ ຄນຸຣກຸຜີ ກາຣາເປຕຸວາ, ‘‘ສຕຸຖາ ປຍຸຈທີ ກິກຸຂຸສເຕທີ ສທຸຣື ມາລຸອໍ ປຜິຈຸຊຕູ’’ຕິ ກຄວນຸຕໍ ປຸປຸຜທູເຕນ ນິມນຸເຕສີ . ກຄວາ ຈ ອິທຸຣານຸກາເວນ ຕຕຸຕເກທີ ກິກຸຂູທີ ສທຸຣີ ຕຕຸຖ ຄນຸຕຸວາ ຈນຸທນມາລຸອໍ ປຜິຄຸຄເຫຕຸວາ ອຣຸເຓ ອນຸຍຸກີເຕເຍວ ປຈຸຈາຄມາສີ. ເຖໂຣ ອປຣກາເຄ ປຣິນິພຸພານສມເຍ ອຍຸຍໍ ພຸຍາກໂຣນຸໂຕ –

໗໐.

‘‘ສີລເມວ ອິຮ ອຄຸຄໍ, ປຍຸຍວາ ປນ ອຸຕຸຕໂມ;

ມນຸສຸເສສຸ ຈ ເທເວສຸ, ສີລປຍຸຍາຓໂຕ ຊຍ’’ນຸຕິ. – ຄາຖໍ ອກາສິ;

ຕຕຸຖ ສີລນຸຕິ ສີລນຜຸເຖນ ສີລໍ, ປຕິຜຸຖານຜຸເຖນ ສມາຮານຜຸເຖນ ຈາຕິ ອຕຸໂຖ. ສີລຍຸທີ ສພຸພຄຸຓານໍ ປຕິຜຸຖາ, ເຕນາຫ – ‘‘ສີເລ ປຕິຜຸຖາຍ ນໂຣ ສປຍຸໂຍ’’ຕິ (ສໍ. ນິ. ໑.໒໓; ເປຜໂກ. ໒໒; ວິສຸທຸຮິ. ໑.໑). ສມາທຫຕີ ຈ ຕໍ ກາຍວາຈາ ອວິປຸປກິຕຸຕໍ ກໂຣຕີຕິ ອຕຸໂຖ. ຕຍິທໍ ສີລເມວ ອຄຸຄໍ ສພຸພຄຸຓານໍ ມູລກາວໂຕ ປມຸຂກາວໂຕ ຈ. ຍຖາຫ – ‘‘ຕສຸມາຕິຫ, ຕຸວໍ ກິກຸຂຸ, ອາທິເມວ ວິໂສເຮທີ ກຸສເລສຸ ຮມຸເມສຸ. ໂກ ຈາທີ ກຸສລານໍ ຮມຸມານໍ ສີລຍຸຈ ສຸວິສຸທຸຣ’’ນຸຕິ (ສໍ. ນິ. ໕.໓໖໙), ‘‘ປາຕິໂມກຸຂນຸຕິ ມຸຂເມຕໍ ປມຸຂເມຕ’’ນຸຕິ (ມຫາວ. ໑໓໕) ຈ ອາທີ. ອິຮາຕິ ນິປາຕມຕຸຕໍ. ປຍຸຍວາຕິ ຍາຓສມຸປນຸໂນ. ໂສ ອຸຕຸຕໂມ ເສຍຸໂຖ ປວໂຣຕິ ປຸຄຸຄລາຮິຜຸຖານາຍ ຄາຖາຍ ປຍຸຍາຍເຍວ ເສຜຸຖກາວໍ ທສຸເສຕີ. ປຍຸຍຸຕຸຕຣາ ທີ ກຸສລາ ຮມຸມາ.

ອິທານີ ຕໍ ສີລປັລຸລານໍ ອຄຸຄເສຍຸດຖາວໍ ກາຣຕາໂຕ ທສຸເສຕີ ‘‘ມນຸສຸເສສຸ ຈ ເທເວສຸ, ສີລປັລຸລາຕາໂຕ ຊຍ’’ນຸຕີ ຈ។ ສີລປັລຸລາຕາເທຕຸ ປັຝິປັກຸຂຊໂຍ ການກິເລສຊໂຍ ໂຫຕິຕີ ອຕຸໂຖ។

ປຸຕຸຕາຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕານາ ນິຝຸຖິຕາ។

ສຕຸຕມວຄຸຄວຕຸຕານາ ນິຝຸຖິຕາ។

໘។ ອຝຸຖມວຄຸໂຄ

໑។ ວຈຸຉປາລຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕານາ

ສຸສຸຂຸມນິປຸຕາຕຸຖທສຸສິນາຕີ ອາຍສຸມໂຕ ວຈຸຉປາລຕຸເຖຣສຸສ ຄາຖາ។ ກາ ອຸປຸປຕຸຕີ? ອຍມຸປີ ປຸຣິມພຸທຸເຘສຸ ກຕາພິກາໂຣ ຕຕຸຖ ຕຕຸຖ ກເວ ປຸລຸລານີ ອາຈິນນຸໂຕ ເທວມນຸສຸເສສຸ ສໍສຣນຸໂຕ ອິໂຕ ເອກນວຸເຕ ກປຸເປ ພຸຣາຫຸມຕາກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ພຸຣາຫຸມຕາສິປຸເປສຸ ນິປຸຟຕຸຕີ ຄນຸຕຸວາ ອຄຸຄີ ປຣິຈຣນຸໂຕ ເອກທິວສໍ ມຫຕິຍາ ກໍສປາຕິຍາ ປາຍາສໍ ອາທາຍ ທກຸຂິເຕຍຸຍໍ ປຣິເຍສນຸໂຕ ວິປສຸສີ ກຄວນຸຕໍ ອາກາເສ ຈງກມນຸຕໍ ທິສຸວາ ອຈຸຉຣິຍພຸກຸຕຈິຕຸຕຊາໂຕ ກຄວນຸຕໍ ອກິວາເທຕຸວາ ທາຕຸການ ຕໍ ທສຸເສສີ។ ປຝິຄຸຄເຫສີ ກຄວາ ອນຸກມຸປໍ ອຸປາທາຍ។ ໂສ ເຕນ ປຸລຸລກມຸເມນ ເທວມນຸສຸເສສຸ ສໍສຣນຸໂຕ ອິມສຸມີ ພຸທຸຊຸປຸປາເທ ຣາຊຄເຫ ວິກາວສມຸປນຸນສຸສ ພຸຣາຫຸມຕາສຸສ ປຸຕຸໂຕ ຫຸຕຸວາ ນິພຸພຕຸຕີ, ວຈຸຉປາໂລຕິສຸສ ນາມໍ ອໂຫສີ។ ໂສ ພິມຸພິສາຣສ ມາຄເມ ອຸຣຸເວລກສຸສປຕຸເຖເຣນ ອິທຸທິປາຝິຫາຣິຍໍ ທສຸເສຕຸວາ ສຕຸຖຸ ປຣມນິປຈຸຈກາເຣ ກເຕ ຕໍ ທິສຸວາ ປຝິລທຸຘສທຸໂຘ ປພຸພຊິຕຸວາ ສຕຸຕາຫປພຸພຊິໂຕ ເອວ ວິປສຸສນໍ ວຫຸເຒຕຸວາ ຉລຸອກິລຸໂລ ອໂຫສີ។ ເຕນ ວຸຕຸຕໍ ອປທາເນ (ອປ។ ເຖຣ ໑។໑໓។໔໖-໓໔) –

‘‘ສຸວຕຸຕາວຕຸໂຕ ສມຸພຸທຸໂຘ, ພາຕຸຕີສວຣລກຸຂໂຕ;

ປວນາ ອກິນິກຸຂນຸໂຕ, ກິກຸຂຸສງຟປຸຣກຸຂໂຕ។

‘‘ມຫາຈຸຈາ ກໍສປາຕິຍາ, ວຫຸເຒຕຸວາ ປາຍສໍ ອຫໍ;

ອາຫຸຕີ ຍິຝຸຖຸກາໂມ ໂສ, ອຸປເນສີ ພລີ ອຫໍ។

‘‘ກຄວາ ຕມຸຫິ ສມເຍ, ໂລກເຊຝຸໂຖ ນຣາສໂກ;

ຈງກມໍ ສຸສມາຣູລຸໂຫ, ອມຸພເຣ ອນິລາຍເນ។

‘‘ຕລຸຈ ອຈຸຉຣິຍໍ ທິສຸວາ, ອພຸກຸຕໍ ໂລມຫໍສນໍ;

ຖປຍິຕຸວາ ກໍສປາຕີ, ວິປສຸສີ ອກິວາທຍີ។

‘‘ຕຸວໍ ເທໂວສີ ສພຸພລຸລູ, ສເທເວ ສຫມານຸເສ;

ອນຸກມຸປໍ ອຸປາທາຍ, ປຝິຄຸຄຕຸຫ ມຫາມຸນີ។

‘‘ປຝິຄຸຄເຫສີ ກຄວາ, ສພຸພລຸລູ ໂລກນາຍໂກ;

ມມ ສຽກປຸປ໌ມຄຸລາຍ, ສຕຸຖາ ໂລເກ ມຫາມຸນີ.

''ເອກນວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ທານມທທີ ຕທາ;

ທຸຄຸຄຕີ ນາກິຊານາມິ, ປາຍາສສຸສ ອິທໍ ຜລໍ.

''ເອກຕາລີສິໂຕ ກປ຺ເປ, ພຸທຸໂຊ ນາມາສີ ຂຕຸຕິໂຍ;

ສຕຸຕຣຕນສມຸປນຸໂນ, ຈກຸກວຕຸຕີ ມຫພຸພໂລ.

''ກິເລສາ ຊາປີຕາ ມຍຸທໍ...ເປ... ກຕໍ ພຸທຸຊສຸສ ສາສນ''ນຸຕິ.

ອຣຫຕຸຕໍ ປນ ປຕຸວາ ສຸເຂເນວ ອຕຸຕນາ ນິພຸພານສຸສ ອຊິຄຕກາວໍ ວິກາເວນຸໂຕ –

໗໑.

''ສຸສຸຂຸມນິປຸຕຸຕຸຖທສຸສິນາ, ມຕິກຸສເລນ ນິວາຕວຸຕຸຕິນາ;

ສໍເສວິຕວຸທຸຊສີລິນາ, ນິພຸພານໍ ນ ຫິ ເຕນ ທຸລຸລກ''ນຸຕິ. –

ອິມໍ ຄາຖໍ ອກາສີ.

ຕຕຸຖ ສຸສຸຂຸມນິປຸຕຸຕຸຖທສຸສິນາຕິ ອຕິວິຍ ທຸທຸທສຕຸເຖນ ສຸຂຸເມ, ສຕຸຫຕຸເຖນ ນິປຸເຕ ສຈຸຈປຸຜິຈຸຈສມຸປຸປາທາທິອຕຸເຖ ອນິຈຸຈຕາທີ ໂອໂຣເປຕຸວາ ປສຸສຕິຕີ ສຸສຸຂຸມນິປຸຕຸຕຸຖທສຸສີ, ເຕນ. ມຕິກຸສເລນາຕີ ມຕິຍາ ປຄຸຍາຍ ກຸສເລນ ເຂເກນ, ''ເອວໍ ປວຕຸຕມານສຸສ ປຄຸຍາ ວທຸຊຕິ, ເອວໍ ນ ວທຸຊຕີ''ຕີ ຊມຸມວິຈຍສມຸໂພຊຸຊງຄປຄຸຍາຍ ອຸປຸປາທເນ ກຸສເລນ. ນິວາຕວຸຕຸຕິນາຕິ ສພຸຣຫຸມຈາຣີສຸ ນິວາຕນິຈວຕຸຕນສີເລນ, ວຸຫຸເຜສຸ ນເວສຸ ຈ ຍຖານຸຣູປປຜິປຕຸຕິນາ. ສໍເສວິຕວຸທຸຊສີລິນາຕິ ສໍເສວິຕໍ ອາຈິຕຸຕໍ ວຸທຸຊສີລໍ ສໍເສວິຕວຸທຸຊສີລໍ, ຕໍ ຍສຸສ ອຕຸຖິ, ເຕນ ສໍເສວິຕວຸທຸຊສີລິນາ. ອຖ ວາ ສໍເສວິຕາ ອຸປາສິຕາ ວຸທຸຊສີລິໂນ ເອເຕນາຕິ ສໍເສວິຕວຸທຸຊສີລີ, ເຕນ . ທີຕິສທຸໂທ ເຫຕຸອຕຸໂຖ. ຍສຸມາ ໂຍ ນິວາຕວຸຕຸຕິ ສໍເສວິຕວຸທຸຊສີລີ ມຕິກຸສໂລ ສຸສຸຂຸມ ນິປຸຕຸຕຸຖທສຸສີ ຈ, ຕສຸມາ ນິພຸພານໍ ນ ຕສຸສ ທຸລຸລກນຸຕິ ອຕຸໂຖ. ນິວາຕວຸຕຸຕິຕາຍ ທີ ສໍເສວິຕວຸທຸຊສີລີຕາຍ ຈ ປຕຸທີຕາ ຕໍ ໂອວທິຕພຸພໍ ອນຸສາສິຕພຸພໍ ມຄຸຄນຸຕິ, ເຕສຄຸຈ ໂອວາເທ ຖິໂຕ ສຍໍ ມຕິກຸສລຕາຍ ສຸສຸຂຸມນິປຸຕຸຕຸຖທສຸສີຕາຍ ຈ ວິປສຸສ ນາຍ ກມຸມໍ ກໂຣນຸໂຕ ນຈິຣສຸເສວ ນິພຸພານໍ ອຊິຄຈຸຊຕີຕີ, ອຍເມວ ຈ ເຖຣສຸສ ອຄຸຍາພຸຍາກຣຕາຄາຖາ ອໂທສີຕິ.

ວຈຸຊປາລຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຜຸຖິຕາ.

໘. ອາຕຸມຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ຍຖາກລຸຊີໂຣ ສຸສຸ ວທຸຜິຕຄຸໂຄຕິ ອາຍສຸມໂຕ ອາຕຸມຕຸເຖຣສຸສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປຸປຕຸຕິ? ໂສປິ ປຸຣິມພຸທຸເຊສຸ ກຕາຊິກາໂຣ ຕຕຸຖ ຕຕຸຖ ກເວ ວິວຜຸຜປນິສສຍໍ ປຸຄຸຄໍ ອາຈິນນຸໂຕ ອິໂຕ ເອກນວຸເຕ ກປຸເປ ກຸລເຄເທ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວິຄຸຄຸຕໍ ປຕຸໂຕ ວິປສຸສີ ກຄວນຸຕໍ ອນຸຕຣວິຖິຍໍ ຄຈຸຊນຸຕໍ ທິສຸວາ ປສນຸນມານໂສ ຄນຸໂຊທເກນ ຄນຸຊຈຸຖຸເຕນ ຈ ປູຊໍ ອກາສີ. ໂສ ເຕນ ປຸຄຸຄກມຸເມນ ເທວໂລເກ ນິພຸພຕຸໂຕ ອປຣາປຣໍ ສຸຄຕີສຸເຍວ ສໍສຣນຸໂຕ ກສຸສປສຸສ ກຄວໂຕ ສາສເນ ປພຸພຊິຕຸວາ ສມຕຊມຸ ມໍ ອກາສີ, ລາຕສຸສ ປນ ອປຣິປກຸກຕຸຕາ ວິເສສໍ ນິພຸພຕຸເຕຕຸໍ ນາສກຸຂິ. ອຖ ອິມສຸມີ ພຸທຸຊຸປຸປາເທ ສາວຕຸຖິຍໍ ເສຜຸຖິປຸຕຸໂຕ ຫຸຕຸວາ ນິພຸພຕຸຕິ, ອາຕຸໂມຕິສຸສ ນາມໍ ອໂທສີ. ຕສຸສ ວຍປຸປຕຸຕສຸສ ມາຕາ ''ປຸຕຸຕສຸສ ເມ ກຣິຍໍ ອາເນສຸສາມາ''ຕີ ລາຕເກ ທີ ສມຸມນຸເຕສີ. ໂສ ຕໍ ອຸປຊາເຣຕຸວາ ເຫຕຸສມຸປຕຸຕິຍາ ໂຈທິຍມາໂນ ''ກີ ມຍຸທໍ ຊຣາວາເສນ, ອິທາເນວ ປພຸພຊິສຸສາມີ''ຕີ

ກິກ຺ຂູນໍ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປພ຺ພຊິຯ ປພ຺ພຊິຕມ຺ປິ ນໍ ມາຕາ ອຸປ຺ປພ຺ພາເຊຕຸກາມາ ນານານເຍຫິ ປໂລເກຕິຯ ໂສ ຕສ຺ສາ ອວສຣໍ ອທຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ອຊ຺ຊາສຍໍ ປກາເສນ຺ໂຕ –

ກ໔ຯ

‘‘ຍຖາ ກລຸອີໂຣ ສຸສຸ ວທ຺ຒິຕຄ຺ໂຄ, ທຸນ຺ນິກ຺ຂໂມ ໂຫຕິ ປສາຂຊາໂຕ;

ເອວໍ ອຫໍ ກຣິຍາຍານີຕາຍ, ອນຸມຄ຺ຄ ມໍ ປພ຺ພຊິໂຕມ຺ຫິ ທານີ’’ຕິຯ –

ຄາຖໍ ອການີຯ

ຕຕ຺ຖ ກລຸອີໂຣຕິ ອງກຸໂຣ, ອິທ ປນ ວໍສງກຸໂຣ ອທິປ຺ເປໂຕຯ ສຸສູຕິ ຕຣຸໂຓຯ ວທ຺ຒິຕຄ຺ໂຄຕິ ປວທ຺ຒິຕສາໂຂຯ ສຸສຸວທ຺ຒິຕຄ຺ໂຄ ຕິ ວາ ສຸຍ຺ຖ ວທ຺ຒິຕສາໂຂ ສຄ຺ຊາຕປ຺ຕຕສາໂຂຯ ທຸນ຺ນິກ຺ຂໂມຕິ ເວລຸອຸຄຸມ຺ພໂຕ ນິກ຺ຂາເມຕຸໍ ນີຫຣິຕຸໍ ອສກ຺ກຸເຕຍ຺ໂຍຯ ປສາຂ ຊາໂຕຕິ ຊາຕປສາໂຂ, ສາຂານມ຺ປິ ປພ຺ເພ ປພ຺ເພ ອຸປ຺ປນ຺ນອນຸສາໂຂຯ ເອວໍ ອຫໍ ກຣິຍາຍານີຕາຍາຕິ ຍຖາ ວໍໂສ ວທ຺ຒິຕຄ຺ໂຄ ວໍສນ຺ຕເຣສຸ ສໍສຍ຺ຖ ສາຂາປສາໂຂ ເວລຸອຸຄຸມ຺ພໂຕ ທຸນ຺ນີຫຣຕີໂຍ ໂຫຕິ, ເອວໍ ອຫມ຺ປິ ກຣິຍາຍ ມຍ຺ຫໍ ອານີຕາຍ ປຸຕ຺ຕນີຕາ ຫີວເສນ ວທ຺ຒິຕຄ຺ໂຄ ອາສຕ຺ຕິວເສນ ຆຣາວາສໂຕ ທຸນ຺ນີຫຣຕີໂຍ ກເວຍ຺ຍໍຯ ຍຖາ ປນ ວໍສກລຸອີໂຣ ອສຄ຺ຊາຕສາຂພນ຺ໂຘ ເວລຸອຸຄຸມ຺ພໂຕ ສຸນີຫຣຕີໂຍເວ ໂຫຕິ, ເອວໍ ອຫມ຺ປິ ອສຄ຺ຊາຕປຸຕ຺ຕທາຣາທິພນ຺ໂຘ ສຸນີຫຣຕີໂຍ ໂຫມິ, ຕສ຺ມາ ອນານີຕາຍ ເອວ ກຣິຍາຍ ອນຸມຄ຺ຄ ມໍ ອຕ຺ຕນາວ ມໍ ອນຸຊານາເປຕ຺ວາຯ ປພ຺ພຊິໂຕມ຺ຫິ ທານີຕິ, ‘‘ອິທານິ ປນ ປພ຺ພຊິໂຕ ອມ຺ຫິ, ສາຘຸ ສຸຍ຺ຖູ’’ຕິ ອຕ຺ຕໂນ ເນກ຺ຂມ຺ມາກິຣຕີ ປກາເສສິ, ອຖ ວາ ‘‘ອນຸມຄ຺ຄ ມໍ ປພ຺ພຊິໂຕມ຺ຫິ ທານີ’’ຕິ ມາຕຸ ກເຖຕິຯ ອຍຄ຺ເຫຕ຺ຖ ອຕ຺ໂຖ – ຍທິປິ ຕາຍ ປຸພ຺ເພ ນານຸມຕໍ, ອິທານິ ປນ ປພ຺ພຊິໂຕ ອມ຺ຫິ, ຕສ຺ມາ ອນຸມຄ຺ຄ ອນຸຊານາຫິ ມໍ ສມຕາກາເວເຍວ ຄາຕຸໍ, ນາຫໍ ຕຍາ ນິວຕ຺ຕນີໂຍຕິ ຯ ເອວໍ ປນ ກເຖນ຺ໂຕ ຍຖາຄິໂຕວ ວິປ຺ສສນໍ ວທ຺ເຒຕ຺ວາ ມຄ຺ຄປຕິປາຕິຍາ ກິເລເສ ເຂເປຕ຺ວາ ຉລຸອກິຄ຺ໂຍ ອໂຫສິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໑ຯ໑໓ຯ໓໘-໔໐) –

‘‘ນິສຊ຺ຊ ປາສາທວເຣ, ວິປ຺ສຸສີ ອທ຺ທສໍ ຊິນໍ;

ກກຸສໍ ວິລສນ຺ຕໍວ, ສພ຺ພຄ຺ຄໍ ຕມນາສກໍຯ

‘‘ປາສາທສ຺ສາວິທູເຣ ຈ, ຄຈ຺ຉຕິ ໂລກນາຍໂກ;

ປກາ ນິທ຺ທາວເຕ ຕສ຺ສ, ຍຖາ ຈ ສຕຣໍສີໂນຯ

‘‘ຄນ຺ໂທທກຄ຺ຈ ປຄ຺ຄຍ຺ຫ, ພຸທ຺ທເສຍ຺ຖໍ ສໂມກິຣິໍ;

ເຕນ ຈິຕ຺ຕປ຺ປສາເທນ, ຕຕ຺ຖ ກາລງ຺ກໂຕ ອຫໍຯ

‘‘ເອກນວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ຄນ຺ໂທທກມາກິຣິໍ;

ທຸຄ຺ຄຕິໍ ນາກິຊານາມິ, ພຸທ຺ທປູຊາຍິທໍ ຜລໍຯ

‘‘ເອກຕິເສ ອິໂຕ ກປ຺ເປ, ສຸຄນ຺ໂທ ນາມ ຂຕ຺ຕິໂຍ;

ສຕ຺ຕຣຕນສມ຺ປນ຺ໂນ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕິ ມຫພ຺ພໂລຯ

‘‘ກິເລສາ ຊາປີຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ.

ຆລຸອກິລ຺ໂຌ ປນ ຫຸຕ຺ວາ ມາຕຣໍ ອາປຸຈ຺ຆິຕ຺ວາ ຕສ຺ສາ ເປກ຺ຂນ຺ຕິຍາເຍວ ອາກາເສນ ປກ຺ກາມິ. ໂສ ອຣຫຕ຺ຕປ຺ປຕ຺ຕິຍາ ອຸຕ຺ຕ ຣິກາລມ຺ປີ ອນ຺ຕຣນ຺ຕຣາ ຕເມວ ຄາຖໍ ປຈ຺ຈຸທາຫາສິ.

ຕຕ຺ຖ ‘‘ປພ຺ພຊິໂຕມ຺ຫີ’’ຕິ ອິມິນາປເທເສນ ອຍມ຺ປີ ເຖຣສ຺ສ ອຌ຺ຌາພ຺ຍາກຣຓຄາຖາ ອໂຫສິ ອຕ຺ຕໂນ ສນ຺ຕາເນ ຣາຄາ ທິມລສ຺ສ ປພ຺ພາຊິຕກາວທີປນໂຕ. ເຕນາຫ ກຄວາ – ‘‘ປພ຺ພາຊຍມຕ຺ຕໂນ ມລໍ, ຕສ຺ມາ ‘ປພ຺ພຊິໂຕ’ຕິ ວຸຈ຺ຈຕີ’’ຕິ (ຘ. ປ. ໓໘໘).

ອາຕຸມຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຖິຕາ.

໓. ມາຓວຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ຊິຕ຺ຓຄ຺ຈ ທິສ຺ວາ ທຸຊິຕຄ຺ຈ ພ຺ຍາຘິຕນ຺ຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ມາຓວຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປີ ປຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກ ຕາຘິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກເວ ວິວຏ຺ຏູປນິສ຺ສຍໍ ກຸສລໍ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ອິໂຕ ເອກນວຸເຕ ກປ຺ເປ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ລກ຺ຂຓຘໂຣ ຫຸຕ຺ວາ ວິປ຺ສ຺ສິສ຺ສ ກຄວໂຕ ອກິຊາຕິຍາ ລກ຺ຂຓານິ ປຣິຄ຺ຄເຫຕ຺ວາ ປຸພ຺ພນິມິຕ຺ຕານິ ສາເວຕ຺ວາ, ‘‘ເອກໍເສນ ອຍໍ ພຸທ຺ໂຘ ກວິສ຺ສຕີ’’ຕິ ພ຺ຍາກຣິຕ຺ວາ ນານານເຍຫິ ໂຖເມຕ຺ວາ ອກິວາເທຕ຺ວາ ປທກ຺ຂິຓໍ ກຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິ. ໂສ ເຕນ ປຸຌ຺ຌກມ຺ເມນ ສຸຄຕີສຸເຍວ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຓມຫາສາລສ຺ສ ເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຍາວ ສຕ຺ຕວສ຺ສານິ, ຕາວ ອນ຺ໂຕຆເຣເຍວ ວຑ຺ຒິຕ຺ວາ ສຕ຺ຕເມ ສໍວຈ຺ຆເຣ ອຸປນຍນຕ຺ຖໍ ອຸຍ຺ຍານໍ ນີໂຕ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ຊິຕ຺ຓາຕຸຣມເຕ ທິສ຺ວາ ເຕສໍ ອທິຏ຺ຖປຸພ຺ພຕ຺ຕາ ເຕ ປຣິຊເນ ປຸຈ຺ຆິຕ຺ວາ ຊຣາໂຣຄມຣຓສກາວໍ ສຸຕ຺ວາ ສຄ຺ຊາຕສໍເວໂຄ ຕໂຕ ອນິວຕ຺ຕນ຺ໂຕ ວິຫາຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິເກ ຘມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ມາຕາປິຕໂຣ ອນຸຊານາເປຕ຺ວາ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວິປ຺ສ຺ສນໍ ປຏ຺ຖ ເປຕ຺ວາ ນຈິຣສ຺ເສວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໑.໑໓.໔໑-໖໔) –

‘‘ຊາຍມາເນ ວິປ຺ສ຺ສິມ຺ຫິ, ນິມິຕ຺ຕໍ ພ຺ຍາກຣີ ອຫໍ;

ນິພ຺ພາປຍິຄ຺ຈ ຊນຕໍ, ພຸທ຺ໂຘ ໂລເກ ກວິສ຺ສຕິ.

‘‘ຍສ຺ມິຄ຺ຈ ຊາຍມານສ຺ມິ, ທສສຫສ຺ສີ ກມ຺ປຕິ;

ໂສ ທານິ ກຄວາ ສຕ຺ຖາ, ຘມ຺ມໍ ເທເສຕິ ຈກ຺ຂຸມາ.

‘‘ຍສ຺ມິຄ຺ຈ ຊາຍມານສ຺ມິ, ອາໂລໂກ ວິປຸໂລ ອຫຸ;

ໂສ ທານິ ກຄວາ ສຕ຺ຖາ, ຘມ຺ມໍ ເທເສຕິ ຈກ຺ຂຸມາ.

‘‘ຍສ຺ມິຄ຺ຈ ຊາຍມານສ຺ມິ, ສຣິຕາໂຍ ນ ສນ຺ທຍຸໍ;

ໂສ ທານິ ກຄວາ ສຕ຺ຖາ, ຘມ຺ມໍ ເທເສຕິ ຈກ຺ຂຸມາ.

‘‘ຍສ຺ມິຄ຺ຈ ຊາຍມານສ຺ມິ, ອວີຈຄ຺ຄິ ນ ປຊ຺ຊລິ;

ໂສ ທານິ ກຄວາ ສຕ຺ຖາ, ຘມ຺ມໍ ເທເສຕິ ຈກ຺ຂຸມາ.

‘‘ຍສ຺ມິຠ຺ຈ ຊາຍມານສ຺ມິ, ປກ຺ຂິສງໂພ ນ ສຠ຺ຈຣິ;

ໂສ ທານິ ກຄວາ ສຕ຺ຖາ, ຩມ຺ມໍ ເທເສຕິ ຈກ຺ຂຸມາ຿

‘‘ຍສ຺ມິຠ຺ຈ ຊາຍມານສ຺ມິ, ວາຕກ຺ຂນ຺ໂຘ ນ ວາຍຕິ;

ໂສ ທານິ ກຄວາ ສຕ຺ຖາ, ຩມ຺ມໍ ເທເສຕິ ຈກ຺ຂຸມາ຿

‘‘ຍສ຺ມິຠ຺ຈ ຊາຍມານສ຺ມິ, ສພ຺ພຣຕນານິ ໂຊຕຍຸໍ;

ໂສ ທານິ ກຄວາ ສຕ຺ຖາ, ຩມ຺ມໍ ເທເສຕິ ຈກ຺ຂຸມາ຿

‘‘ຍສ຺ມິຠ຺ຈ ຊາຍມານສ຺ມິ, ສຕ຺ຕາສຸໍ ປທວິກ຺ກມາ;

ໂສ ທານິ ກຄວາ ສຕ຺ຖາ, ຩມ຺ມໍ ເທເສຕິ ຈກ຺ຂຸມາ຿

‘‘ຊາຕມຕ຺ໂຕ ຈ ສມ຺ພຸທ຺ໂຘ, ທິສາ ສພ຺ພາ ວິໂລກຍິ;

ວາຈາສກິມ຺ທິເຣສິ, ເອສາ ພຸທ຺ຘານ ຩມ຺ມຕາ຿

‘‘ສໍເວຊຍິຕ຺ວາ ຊນຕໍ, ຖວິຕ຺ວາ ໂລກນາຍກໍ;

ສມ຺ພຸທ຺ຘໍ ອກິວາເທຕ຺ວາ, ປກ຺ກາມິ ປາຈີນາມ຺ໂຂ຿

‘‘ເອກນວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ໌, ຍໍ ພຸທ຺ຘມກິໂຖມຍີ;

ທຸຄ຺ຄຕື ນາກິຊານາມິ, ໂຖມນາຍ ອິທໍ ຜລໍ຿

‘‘ອິໂຕ ນວຸຕິກປ຺ປມ຺ຫິ, ສມ຺ມຸຂາຖວິກວ຺ຫໂຍ;

ສຕ຺ຕຣຕນສມ຺ປນ຺ໂນ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ມຫພ຺ພໂລ຿

‘‘ປຖວິທຸນ຺ທຸກີ ນາມ, ເອກູນນວຸຕິມ຺ຫິໂຕ;

ສຕ຺ຕຣຕນສມ຺ປນ຺ໂນ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ມຫພ຺ພໂລ຿

‘‘ອຠ຺ຖາສີຕິມ຺ຫິໂຕ ກປ຺ເປ໌, ໂອກາໂສ ນາມ ຂຕ຺ຕິໂຍ;

ສຕ຺ຕຣຕນສມ຺ປນ຺ໂນ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ມຫພ຺ພໂລ຿

‘‘ສຕ຺ຕາສີຕິມ຺ຫິໂຕ ກປ຺ເປ໌, ສຣິຕຈ຺ເຂທນວ຺ຫໂຍ;

ສຕ຺ຕຣຕນສມ຺ປນ຺ໂນ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ມຫພ຺ພໂລ຿

‘‘ອຊຸຄືນິພຸພາປໂນ ນາມ, ກປ຺ປານໍ ລລຸອສີຕິຍາ;

ສຕຸຕຣຕນສມຸປນຸໂນ, ຈກຸກວຕຸຕີ ມຫພຸພໂລ຺.

‘‘ຄຕິປຈຸເຈທໂນ ນາມ, ກປ຺ປານໍ ປລຸຈສີຕິຍາ;

ສຕຸຕຣຕນສມຸປນຸໂນ, ຈກຸກວຕຸຕີ ມຫພຸພໂລ຺.

‘‘ຣາຊາ ວາຕສໂມ ນາມ, ກປ຺ປານໍ ຈຸລຸລສີຕິຍາ;

ສຕຸຕຣຕນສມຸປນຸໂນ, ຈກຸກວຕຸຕີ ມຫພຸພໂລ຺.

‘‘ຣຕນປຊຸຊໂລ ນາມ, ກປ຺ປານໍ ເຕອສີຕິຍາ;

ສຕຸຕຣຕນສມຸປນຸໂນ, ຈກຸກວຕຸຕີ ມຫພຸພໂລ຺.

‘‘ປທວິກຸກມໂນ ນາມ, ກປ຺ປານໍ ທຸເວອສີຕິຍາ;

ສຕຸຕຣຕນສມຸປນຸໂນ, ຈກຸກວຕຸຕີ ມຫພຸພໂລ຺.

‘‘ຣາຊາ ວິໂລກໂນ ນາມ, ກປ຺ປານໍ ເອກສີຕິຍາ;

ສຕຸຕຣຕນສມຸປນຸໂນ, ຈກຸກວຕຸຕີ ມຫພຸພໂລ຺.

‘‘ຄິຣສາໂຣຕິ ນາເມນ, ກປ຺ເປສີຕິມຸຫິ ຂຕຸຕິໂຍ;

ສຕຸຕຣຕນສມຸປນຸໂນ, ຈກຸກວຕຸຕີ ມຫພຸພໂລ຺.

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍຸຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທຸຘສຸສ ສາສນ’’ນຸຕິ຺.

ອຊີຄຕາຣຫຕຸໂຕ ປນ ກິກຸຂູຫິ, ‘‘ເກນ, ຕຸວໍ ອາວຸໂສ, ສໍເວເຄນ ອຕິທຫໂຣວ ສມາໂນ ປພຸພຊິໂຕ’’ຕິ ປຸຈຸຊິໂຕ ອຕຸຕໂນ ປພຸພຊຊານິມິຕຸຕກິຕຸຕນາປເທເສນ ອລຸລໍ ພຸຍາກໂຣນຸໂຕ –

ກຸຜິ຺.

‘‘ຊິຕຸຕາລຸຈ ທິສຸວາ ທຸຂິຕລຸຈ ພຸຍາຘິຕໍ, ມຕລຸຈ ທິສຸວາ ຄຕມາຍຸສງຂຍໍ;

ຕໂຕ ອຫໍ ນິກຸຂມິຕູນ ປພຸພຊີ, ປຫາຍ ກາມານິ ມໂນຣມານີ’’ຕິ຺. –

ຄາຖໍ ອກາສິ຺.

ຕຕຸຖ ຊິຕຸຕານຸຕິ ຊຣາຍ ອກິກູຕໍ, ຂຕຸທີຈຸຈປາລິຈຸຈວລິຕຸຕຈຕາທີຫີ ສມງຄີກູຕໍ຺. ທຸຂິຕນຸຕິ ທຸກຸຂປຸປຕຸຕໍ຺. ພຸຍາຘິຕນຸຕິ ຄິ

ລານໍ. ເອຕຸຖ ຈ ''ພຸຍາສິຕ''ນຸຕິ ວຸຕຸເຕປີ ທຸກຸຂປຸປຕຸຕກາໂວ ສິທຸໂສ, ''ທຸຂິຕ''ນຸຕິ ວຈນໍ ຕສຸສ ພາລຸຫຄິລານກາວປຣິທີປນຕຸຖໍ. ມຕນຸຕິ ກາລງກຕໍ, ຍສຸມາ ກາລງກໂຕ ອາຍຸໂນ ຂຍໍ ວຍໍ ເກທໍ ຄໂຕ ນາມ ໂຫຕິ, ຕສຸມາ ວຸຕຸຕໍ ''ຄຕມາຍຸສງຂຍ''ນຸຕິ. ຕສຸມາ ຊີຕຸຕພຸຍາສິມຕານໍ ທິຝຸຖຕຸຕາ, ''ອິເມ ຊຣາທໂຍ ນາມ ນ ອິເມສໍເຍວ, ອຖ ໂຂ ສພຸພສາຂາຣຕາ, ຕສຸມາ ອຫມຸປີ ຊຣາທີເກ ອນຕິວຕຸໂຕ''ຕິ ສໍວິຄຸຄຕຸຕາ. ນິກຸຂມິຕູນາຕິ ນິກຸຂມິຕຸວາ, ອຍເມວ ວາ ປາໂຖ. ປພຸພຊຊານີປຸປາເຍນ ພຣໂຕ ນິຄຸຄນຸຕຸວາ. ປພຸພຊິນຸຕິ ສຕຸຖຸ ສາສເນ ປພຸພຊໍ ອຸປຄໂຕ. ປຫາຍ ກາມານີ ມໂນຣມານີຕິ ອິຝຸຖກນຸຕາທີກາວໂຕ ອວິຕຣາຄານໍ ມໂນ ຣເມນຸຕີຕິ ມໂນຣເມ ວຕຸຖຸກາເມ ປຊຫິຕຸວາ, ຕປຸປຝິພທຸສສຸສ ຂນຸທຣາຄສຸສ ອຣິຍມຄຸເຄນ ສມຸຈຸຂິນຸທເນນ ນີຣເປກຸຂກາເວນ ຂຫຸເຫຕຸວາຕິ ອຕຸໂຖ. ກາມານໍ ປຫານກິຕຸຕນມຸເຂນ ເຈຕໍ ເຖຣສຸສ ອຄຸຄາພຸຍາກຣຕໍ ອໂຫສີ. ມາຕາວກາເລ ປພຸພຊິຕຕຸຕາ ອິມສຸສ ເຖຣສຸສ ມາຕາໂວຕຸເວວ ສມຄຸຄາ ຊາຕາຕີ.

ມາຕາວຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຝຸຖິຕາ.

໔. ສຸຍາມນຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ກາມຈຸຂນຸໂທ ຈ ພຸຍາປາໂທຕິ ອາຍສຸມໂຕ ສຸຍາມນຕຸເຖຣສຸສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປຸປຕຸຕິ? ອຍມຸປີ ປຸຣິມພຸທຸເສສຸ ກຕາສິກາໂຣ ຕຕຸຖ ຕຕຸຖ ກເວ ປຸຄຸຄານີ ອຸປຈິນນຸໂຕ ອິໂຕ ເອກນວຸເຕ ກປຸເປ ວິປສຸສິສຸສ ກຄວໂຕ ກາເລ ສຄຸຄວຕິນຄເຣ ພຸຣາຫຸມຕກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວຍປຸປຕຸໂຕ ພຸຣາຫຸມຕສິປຸເປສຸ ນິປຸຝຕຸຕີ ປຕຸວາ ພຸຣາຫຸມຕມນຸເຕ ວາເຈຕີ. ເຕນ ຈ ສມເຍນ ວິປສຸສີ ກຄວາ ມຫຕາ ກິກຸຂຸສງເຝນ ສທຸສິ ສຄຸຄວຕິນຄຣໍ ປິຕຸຫາຍ ປວິຝຸໂຖ ໂຫຕີ. ຕໍ ທິສຸວາ ພຸຣາຫຸມໂຕ ປສນຸນຈິຕຸໂຕ ອຕຸຕໂນ ເຄຫໍ ເນຕຸວາ ອາສນໍ ປຄຸຄາເປຕຸວາ ຕສຸສູປຣິ ປຸປຸຝສນຸຖາຣໍ ສນຸຖຣິຕຸວາ ອທາສິ, ສຕຸຖຣີ ຕຕຸຖ ນິສິນຸເນ ປຕິເຕນ ອາຫາເຣນ ສນຸຕປຸເປສິ, ກຸຕຸຕາວິຄຸຈ ປຸປຸຝຄນຸເຂນ ປູເຊສີ. ສຕຸຖາ ອນຸໂມທນໍ ວຕຸວາ ປກຸກາມີ. ໂສ ເຕນ ປຸຄຸຄກມຸເມນ ເທວໂລເກ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ອປຣາປຣໍ ປຸຄຸຄານີ ກຕຸວາ ເທວມນຸສຸເສສຸ ສໍສຣນຸໂຕ ອິມສຸມີ ພຸທຸຂຸປຸປາເທ ເວສາລິຍໍ ອຄຸຄຕຣສຸສ ພຸຣາຫຸມຕສຸສ ປຸຕຸໂຕ ຫຸຕຸວາ ນິພຸພຕຸຕິ, ສຸຍາມໂນຕິສຸສ ນາມໍ ອໂຫສີ. ໂສ ວຍປຸປຕຸໂຕ ຕິຕຸຕໍ ເວທານໍ ປາຣຄູ ປຣມນິສຸສມຍຸຕຸໂຕ ຫຸຕຸວາ ເຄຫາວາສີນໍ ກາມູປໂກຄໍ ຊິຄຸຈຸຂິຕຸວາ ຊານນິນຸໂນ ກຄວໂຕ ເວສາລິຄມເນ ປຝິລທຸສທຸໂສ ປພຸພຊິຕຸວາ ຂຸຣຄຸເຄເຍວ ອຣຫຕຸຕໍ ປາປຸຕິ. ເຕນ ວຸຕຸຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໑.໑ໝ.໒໕-໓໔) –

''ນຄເຣ ສຄຸຄວຕິຍາ, ອໂຫສີ ພຸຣາຫຸມໂຕ ຕທາ;

ລກຸຂເຕ ອິຕິຫາເສ ຈ, ສນິຝຕຸຫຸສເກຝຸເກ.

''ປທໂກ ເວຍຸຍາກຣໂຕ, ນິມິຕຸຕໂກວິໂທ ອຫໍ;

ມນຸເຕ ຈ ສິສຸເສ ວາເຈສີ, ຕິຕຸຕໍ ເວທານ ປາຣຄູ.

''ປຄຸຈ ອຸປຸປລຫຕຸຖານີ, ປິຝຸຖິຍໍ ຖປີຕານີ ເມ;

ອາຫຸຕີ ຍິຝຸຖຸກາໂມຫໍ, ປິຕຸມາຕຸສມາຄເມ.

''ຕທາ ວິປສຸສີ ກຄວາ, ກິກຸຂຸສງຝປຸຣກຸຂໂຕ;

ໂອກາເສນຸໂຕ ທິສາ ສພຸພາ, ອາຄຈຸຂຕິ ນຣາສໂກ.

''ອາສນໍ ປຄຸຄເປຕຸວານ, ນິມນຸເຕຕຸວາ ມຫາມຸນີ;

ສນຸຖຣິຕຸວານ ຕໍ ປຸປຸຝໍ, ອກິເນສີ ສກໍ ຝຣໍ.

‘‘ຍំ ເມ ອຕ្ថិ ສເກ ເគេហ, ອាមិសំ បច្ចុបដ្ឋិតំ;

ຕាហំ ພຸទ្ធស្ស ປាທាសិ, ປສន្នោ ເສហិ ປាណិភិ។

‘‘ກຸຕ្តាវិ កាលមត្ថាយ ປຸប្ផហត្ថមហាសហំ;

ອនុមោទិត្វាន ສព្វញ្ញូ, ປក្កាមិ ອុត្តរាមុខោ។

‘‘ເອកនវុតិតោ កប្បេ, ຍំ ປຸប្ផមភិហឹ ຕទា;

ທຸគ្គតឹ នាភិជានាមិ, ປຸប្ផហានស្សិទំ ຜលំ។

‘‘ອนន្តរំ ឥតោ កប្បេ, រាជាហុំ វរទស្សនោ;

ສត្តរតនសម្បន្នោ, ຈក្កវត្តិ មហព្ពលោ។

‘‘ກິເລສາ ឈាបិតា មយ្ហំ…ເປ… កតំ ພຸទ្ធស្ស សាសន’’ន្តិ។

ອរហត្តំ ປន ປត្វា និវរណប្បហានកិត្តនមុខេន ອញ្ញំ ພຸຍາກរោន្តោ –

ກ៨។

‘‘កាមច្ឆន្ទោ ច ພຸຍាបាទោ, ຖິនមិទ្ធញ្ច ភិក្ខុនោ;

ອុទ្ធច្ចំ វិចិកិច្ឆា ច, ສព្ពសោវ ន វិជ្ជតិ’’តិ។ – គាថំ ອភាសិ;

តត្ថ កាមច្ឆន្ទោតិ កាមេសុ ឆន្ទោ, កាមោ ច សោ ឆន្ទោ ចាតិបិ កាមច្ឆន្ទោ, កាមរាគោ។ ឥធ ປន សព្ពោបិ រាគោ កាមច្ឆន្ទោ អគ្គមគ្គវជ្ឈស្សាបិ អធិប្បេតត្តា, តេនាហ ‘‘សព្ពសោវ ន វិជ្ជតី’’តិ។ សព្ពេបិ ហិ តេភូមកធម្មា កាមនីយដ្ឋេន កាមា, តត្ថ បវត្តោ រាគោ កាមច្ឆន្ទោ, តេនាហ ភគវា – ‘‘អារុប្បេ កាមច្ឆន្ទនីវរណំ បដិច្ច ថីនមិទ្ធនីវរណំ ឧទ្ធច្ចនីវរណំ អវិជ្ជានីវរណំ ឧប្បជ្ជតី’’តិ (បដ្ឋា។ ៣។៨។៨) ພຸຍាបជ្ជតិ ចិត្តំ បូតិភាវំ គច្ឆតិ ឯតេនាតិ ພຸຍាបាទោ, ‘‘អនត្ថំ មេ អចរី’’តិអាទិនយប្បវត្តោ (ធ។ ស។ ១០៦៦; វិភ។ ៩០៩) អាឃាតោ។ ថិនំ ចិត្តស្ស អកល្យតា អនុស្សាហសំហននំ, មិទ្ធំ កាយស្ស អកល្យតា អសត្តិវិឃាតោ, ថីនញ្ច មិទ្ធញ្ច ថីនមិទ្ធំ, កិច្ចាហារបដិបក្ខានំ ឯកតាយ ឯកំ កត្វា វុត្តំ។ ឧទ្ធតាការោ ឧទ្ធច្ចំ, យេន ធម្មេន ចិត្តំ ឧទ្ធតំ ហោតិ អវូបសន្តំ, សោ ចេតសោ វិក្ខេបោ ឧទ្ធច្ចំ។ ឧទ្ធច្ចគ្គហណេនេវ ចេត្ថ កិច្ចាហារបដិបក្ខានំ សមានតាយ កុក្កុច្ចម្បិ គហិតមេវាតិ ទដ្ឋព្ពំ។ តំ បច្ឆានុតាបលក្ខណំ។ យោ ហិ កតាកតកុសលាកុសលូបនិស្សយោ វិប្បដិសារោ, តំ កុក្កុច្ចំ។ វិចិកិច្ឆាតិ, ‘‘ឯវំ នុ ខោ ន នុ ខោ’’តិ សំសយំ អាបជ្ជតិ, ធម្មសភាវំ វា វិចិនន្តោ កិច្ឆតិ កិលមតិ ឯតាយាតិ វិចិកិច្ឆា, ພຸទ្ធាទិវត្ថុកោ សំសយោ។ សព្ពសោតិ អនវសេសតោ។ ន វិជ្ជតីតិ នត្ថិ, មគ្គេន សមុច្ឆិន្នត្តា ន ឧបលព្ភតិ។ ឥទញ្ច បហទ្វយំ បច្ចេកំ យោជេតព្ពំ អយញ្ហេត្ថ យោជនា – យស្ស ភិក្ខុនោ តេន តេន អរិយមគ្គេន សមុច្ឆិន្នត្តា កាមច្ឆន្ទោ ច ພຸຍាបាទោ ច ថីនមិទ្ធញ្ច ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចញ្ច វិចិកិច្ឆា ច សព្ពសោវ ន វិជ្ជតិ, តស្ស ន កិញ្ចិ ករណីយំ, កតស្ស វា បតិចយោតិ អញ្ញាបទេសេន អញ្ញំ ພຸຍាករោតិ។ បញ្ចសុ ហិ និវរណេសុ មគ្គេន សមុច្ឆិន្នេសុ តទេកដ្ឋតាយ សព្ពេបិ កិលេសា សមុច្ឆិន្នាយេវ ហោន្តិ។ តេនាហ – ‘‘សព្ពេតេ ភគវន្តោ បញ្ច និវរណេ បហាយ ចេតសោ ឧបក្កិលេសេ’’តិ (ទី។ និ។ ៤។១៨៦)។

ສຸຍາມນຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ။

໔။ ສຸສາຣທຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ສາຘຸສຸວິຫິຕານ຺ ທສ຺ສນ຺ຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ສຸສາຣທຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ။ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ໂສ ກິຣ ປທຸມຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ຠຄວໂຕ ກາເລ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຊ຺ຊາປເທສຸ ນິປ຺ຜຕ຺ຕີ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກາເມສຸ ອາທີນວໍ ທິສ຺ວາ ຆຣາວາສໍ ປຫາຍ ຕາປສປ຺ພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ຕປ຺ປເທເສ ອຣຎ຺ຎາຍຕເນ ອສ຺ສມໍ ກາເຣຕ຺ວາ ວິຫາສິ။ ອຖ ນໍ ອນຸຄ຺ຄຫຓ຺ໂຕ ປທຸມຸຕ຺ຕໂຣ ຠຄວາ ຠິກ຺ຂາຈາຣເວລາຍໍ ອຸປສງ຺ກມິ။ ໂສ ທູຣໂຕວ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ປຈ຺ຈຸຄ຺ຄນ຺ຕ຺ວາ ປຕ຺ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ມຘຸຣານິ ຜລານິ ປກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ອທາສິ။ ຠຄວາ ຕໍ ປຏິຄ຺ຄເຫຕ຺ວາ ອນຸໂມທນໍ ກຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິ။ ໂສ ເຕນ ປຸຎ຺ຎກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ຘມ຺ມເສນາປຕິໂນ ຎາຕິພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ມນ຺ທປຎ຺ຎຕ຺ຕາ ສຸສາຣໂທຕິ ຄຫິຕນາໂມ ອປຣກາເລ ຘມ຺ມເສນາປຕິສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ຘມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ປຏິລທ຺ຘສທ຺ໂຘ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວິປສ຺ສນໍ ວຑ຺ເຒຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິ။ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ။ ເຖຣ ໑။໑໓။໗໔-໗໓) –

‘‘ອຊ຺ຌາຍໂກ ມນ຺ຕຘໂຣ, ຕິຓ຺ຓໍ ເວທານ ປາຣຄູ;

ຫິມວນ຺ຕສ຺ສາວິທູເຣ, ວສາມິ ອສ຺ສເມ ອຫໍ။

‘‘ອຄ຺ຄິຫຸຕ຺ຕຎ຺ຈ ເມ ອຕ຺ຖິ, ປຸຓ຺ຑຣີກຜລານິ ຈ;

ປຸຏເກ ນິກ຺ຂິປິຕ຺ວານ, ທຸມຄ຺ເຄ ລຄ຺ຄິຕໍ ມຍາ။

‘‘ປທຸມຸຕ຺ຕໂຣ ໂລກວິທູ, ອາຫຸຕີນໍ ປຏິຄ຺ຄໂຫ;

ມມຸທ຺ຘຣິຕຸກາໂມ ໂສ, ຠິກ຺ຂນ຺ໂຕ ມມຸປາຄມິ။

‘‘ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ສຸມໂນ, ຜລໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສທາສຫໍ;

ວິຕ຺ຕິສຎ຺ຊນໂນ ມຍ຺ຫໍ, ທິຏ຺ຐຘມ຺ມສຸຂາວໂຫ။

‘‘ສຸວຓ຺ຓວຓ຺ໂຓ ສມ຺ພຸທ຺ໂຘ, ອາຫຸຕີນໍ ປຏິຄ຺ຄໂຫ;

ອນ຺ຕລິກ຺ເຂ ຐິໂຕ ສຕ຺ຖາ, ອິມໍ ຄາຖໍ ອຠາສຖ။

‘‘ອິມິນາ ຜລທາເນນ, ເຈຕນາປຓິຘີຫິ ຈ;

ກປ຺ປານໍ ສຕສຫສ຺ສໍ, ທຸຄ຺ຄຕີ ນຸປ຺ປຊ຺ຊສິ။

‘‘ເຕເນວ ສຸກ຺ກມູເລນ, ອນຸໂຠຕ຺ວານ ສມ຺ປທາ;

ປຕ຺ໂຕມ຺ຫິ ອຈລໍ ຐານໍ, ຫິຕ຺ວາ ຊຍປຣາຊຍໍ။

‘‘ອິໂຕ ສຕ຺ຕສເຕ ກປ຺ເປ, ຣາຊາ ອາສີ ສຸມງ຺ຄໂລ;

ສຕຸຕຣຕນສມຸປນຸໂນ, ຈກຸກວຕຸຕິ ມຫພຸພໂລ.

''ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍຸຫໍ...ເປ... ກຕໍ ພຸທຸຂສຸສ ສາສນ''ນຸຕິ.

ອຣຫຕຸຕໍ ປນ ປຕຸວາ ສປຸປຸຣິສູປນິສຸສຍານິສໍສກິຕຸຕນາປເທເສນ ອຄຸຄໍ ພຍາກໂຣນຸໂຕ –

ກ໘.

''ສາຊຸ ສຸວິຫິຕານ ທສຸສນໍ, ກງຂາ ຂິຊຸຊຕິ ພຸທຸຂີ ວຑຸຒຕິ;

ພາລມຸປິ ກໂຣນຸຕິ ປຕຸທິຕໍ, ຕສຸມາ ສາຊຸ ສຕໍ ສມາຄໂມ''ຕິ. –

ຄາຖໍ ອກາສິ.

ຕຕຸຖ ສາຊູຕິ ສຸນຸທຣໍ, ກທຸທກນຸຕິ ອຕຸໂຖ. ສຸວິຫິຕານ ທສຸສນນຸຕິ ສຸວິຫິຕານໍ ທສຸສນໍ. ຄາຖາສຸຂຕຸຖໍ ອນຸສຸວາຣໂລໂປ ກ ໂຕ. ສີລາທິຄຸເຕຫິ ສຸສໍວິຫິຕຕຸຕການໍ ປຣານຸທຸທຍາຍ ສຸຜຸຖຸ ວິຫິຕຂມຸມເທສນານໍ ອຣິຍານໍ ທສຸສນໍ ສາຊູຕິ ໂຍຊນາ. ''ທສຸສນ''ນຸຕິ ນິທສຸສນມຕຸຕໍ ທຜຸຖພຸພໍ ສວນາທີນມຸປິ ພຫຸກາຣຕຸຕາ. ວຸຕຸຕຄຸເຫຕໍ ກຄວຕາ –

''ເຍ ເຕ ກິກຸຂູ ສີລສມຸປນຸນາ ສມາຂີສມຸປນຸນາ ປຄຸລາສມຸປນຸນາ ວິມຸຕຸຕິສມຸປນຸນາ ວິມຸຕຸຕິລາຕາທສຸສນສມຸປນຸນາ ໂອວາທ ກາ ວິຄຸລາປກາ ສນຸທສຸສກາ ສມາທປກາ ສມຸຕຸເຕຊກາ ສມຸປຫໍສກາ ອລໍສມກຸຂາຕາໂຣ ສທຸຂມຸມສຸສ, ທສຸສນມຸປາຫໍ, ກິກຸຂເວ, ເຕສໍ ກິກຸຂູນໍ ພຫູປກາຣໍ ວທາມິ, ສວນໍ...ເປ... ອຸປສງກມນໍ...ເປ... ປຍິຣຸປາສນໍ...ເປ... ອນຸສຸສຣຕໍ...ເປ... ອນຸປພຸພຊຊມຸປາຫໍ, ກິກຸຂເວ, ເຕສໍ ກິກຸຂູນໍ ພຫູປກາຣໍ ວທາມີ''ຕິ (ອິຕິວຸ. ໑໐໔).

ທສຸສນມູລກຕຸຕາ ວາ ອິຕເຣສໍ ທສຸສນເມເວຕຸຖ ວຸຕຸຕໍ, ກງຂາ ຂິຊຸຊຕິຕິອາທີ ຕຕຸຖ ກາຣຕາວຈນໍ. ຕາທິສານຄຸຫິ ກລຸຍາຕ ມິຕຸຕານໍ ທສຸສເນ ສຕິ ວິຄຸຄຸຊາຕິໂກ ອຕຸຖກາໂມ ກຸລປຸຕຸໂຕ ເຕ ອຸປສງກມຕິ ປຍິຣຸປາສຕິ ''ກິ, ກນຸເຕ, ກຸສລໍ, ກິ ອກຸສລ''ນຸ ຕິອາທິນາ (ມ. ນິ. ໓.໒໙໖) ປຄຸຫໍ ປຸຈຸຉຕິ. ເຕ ຈສຸສ ອເນກວິຫິເຕສຸ ກງຂາຜຸຖານີເຍສຸ ກງຂໍ ປຕິວິໂນເທນຸຕິ, ເຕນ ວຸຕຸຕໍ ''ກງຂາ ຂິຊຸຊຕີ''ຕິ. ຍສຸມາ ຈ ເຕ ຂມຸມເທສນາຍ ເຕສໍ ກງຂໍ ປຕິວິໂນເທຕຸວາ ປຸພຸພກາເຄ ກມຸມປຖສມຸມາທິຜຸຖິ ວິປສຸສ ນາສມຸມາທິຜຸຖິຄຸຈ ອຸປຸປາເທນຸຕິ, ຕສຸມາ ເຕສໍ ພຸທຸຂີ ວຑຸຒຕິ. ຍທາ ປນ ເຕ ວິປສຸສນໍ ວຑຸເຒຕຸວາ ສຈຸຈານິ ປຕິວິຊຸຊນຸ ຕິ, ຕທາ ໂສລອສວຕຸຖຸກາ ອຜຸຖວຕຸຖຸກາ ຈ ວິຈິກິຈຸຉາ ຂິຊຸຊຕິ ສມຸຈຸຂິຊຸຊຕິ, ນິປຸປຣິຍາເຍນ ປຄຸລາ ພຸທຸຂີ ວຑຸຒຕິ. ພາລຸຍສມຕິກຸກມນໂຕ ເຕ ປຕຸທິຕາ ໂຫນຸຕິ. ໂສ ເຕຫິ ພຸທຸຂີ ວຑຸເຒຕິ, ພາລມຸປິ ກໂຣນຸຕິ ປຕຸທິຕນຸຕິ. ຕສຸມາຕິອາທິ ນິຄມນໍ, ຍສຸມາ ສາຊູນໍ ທສຸສນໍ ວຸຕຸຕນເຍນ ກງຂາ ຂິຊຸຊຕິ ພຸທຸຂີ ວຑຸຒຕິ, ເຕ ພາລໍ ປຕຸທິຕໍ ກໂຣນຸຕິ, ຕສຸມາ ເຕນ ກາຣເຕນ ສາຊຸ ສຸນຸທຣໍ ສຕໍ ສປຸປຸຣິສານໍ ອຣິຍານໍ ສມາຄໂມ, ເຕຫິ ສໂມຂານໍ ສມຸມາ ວຑຸຒນນຸຕິ ອຕຸໂຖ.

ສຸສາຣທຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຜຸຖິຕາ.

໙. ປິຍຄຸຊຫຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ອຸປຸປຕນຸເຕສຸ ນິປເຕຕິ ອາຍສຸມໂຕ ປິຍຄຸຊຫຕຸເຖຣສຸສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປຸປຕຸຕິ? ໂສປີ ປຸຣິມພຸທຸເຂສຸ ກຕາຂິກາໂຣ ຕຕຸຖ ຕຕຸຖ ກເວ ວິວຜຸຜູປນິສຸສຍໍ ປຸຄຸຄໍ ອຸປຈິນນຸໂຕ ອິໂຕ ເອກນວຸເຕ ກປຸເປ ວິປສຸສິສຸສ ກຄວໂຕ ກາເລ ຫີນວນຸເຕ ຣຸກຸຂເທວຕາ ຫຸຕຸ ວາ ປພຸພຕນຸເຕຣ ວສນຸໂຕ ເທວຕາສມາຄເມສຸ ອປຸປານຸກາວຕາຍ ປຣິສປຣິຍນຸເຕ ຄຕຸວາ ຂມຸມໍ ສຸຕຸວາ ສຕຸຖຣິ ປຕິລທຸຂສທຸໂຂ ເອກທິວສໍ ສຸວິສຸທຸຂໍ ຣມຕີຍໍ ຄງຄາຍໍ ປຸລິນປຸປເທສໍ ທິສຸວາ ສຕຸຖຸ ຄຸເຕ ອນຸສຸສຣິ – ''ອິໂຕປິ ສຸວິສຸທຸຂາ ສຕຸຖຸ ຄຸຕາ ອນນຸຕາ ອປຸປເມຍຸຍາ ຈາ''ຕິ, ເອວໍ ໂສ ສຕຸຖຸ ຄຸເຕ ອາຣພຸກ ຈິຕຸຕໍ ປສາເທຕຸວາ ເຕນ ປຸຄຸຄກມຸເມນ

ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ເວສາລິຍໍ ລິຈ຺ຉວິຣາຊກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຍຸທ຺ຘໂສຕ຺ໂທ ອປ຺ຣາຊິຕສ຺ງຄາໂມ ອມິຕ຺ຕານໍ ປີຍຫານິກຣເຓນ ປີຍລຸຊໂທຕິ ປລ຺ລາຍິຕ຺ຖ຺ ໂສ ສຕ຺ຖຸ ເວສາລິຄມເນ ປຘິລທ຺ຘສທ຺ໂຘ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອຣລ຺ເຍ ວສມາໂນ ວິປ຺ສສນໍ ວທ຺ເຒຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓີ຺ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ຺ ເຖຣ ໑຺໑໘຺໗໔-໘໐) –

‘‘ປພ຺ພເຕ ຫິມວນ຺ຕມ຺ຫິ, ວສາມິ ປພ຺ພຕນ຺ຕເຣ;

ປຸລິນໍ ໂສການໍ ທິສ຺ວາ, ພຸທ຺ຘເສຎ຺ຖໍ ອນຸສ຺ສຣິ຺

‘‘ຩາເຓ ອຸປ຺ນິຘາ ນຕ຺ຖິ, ສງ຺ຂາຣໍ ນຕ຺ຖິ ສຕ຺ຖຸໂນ;

ສພ຺ພຘມ຺ມໍ ອພິລ຺ລາຍ, ຩາເຓນ ອຘິມຸຈ຺ຈຕິ຺

‘‘ນໂມ ເຕ ປຸຣິສາຊລ຺ລ, ນໂມ ເຕ ປຸຣິສຸຕ຺ຕມ;

ຩາເຓນ ເຕ ສໂມ ນຕ຺ຖິ, ຍາວຕາ ຩາຓມຸຕ຺ຕມໍ຺

‘‘ຩາເຓ ຈິຕ຺ຕໍ ປສາເທຕ຺ວາ, ກປ຺ປໍ ສຄ຺ຄມ຺ຫິ ໂມທຫໍ;

ອວເສເສສຸ ກປ຺ເປສຸ, ກຸສລໍ ຈຣິຕໍ ມຍາ຺

‘‘ເອການວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ສລ຺ລມລພິ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕິໍ ນາພິຊານາມິ, ຩາຓສລ຺ລາຍິທໍ ຜລໍ຺

‘‘ອິໂຕ ສຕ຺ຕຕິກປ຺ປມ຺ຫິ, ເອໂກ ປຸລິນປຸປ຺ຜິໂຍ;

ສຕ຺ຕຣຕນສມ຺ປນ຺ໂນ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ມຫພ຺ພໂລ຺

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ຺

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ‘‘ອນ຺ຘປຸຖ຺ຊຊນານໍ ປຘິປ຺ປຕ຺ຕິໂຕ ວິຘຸຣາ ອຣິຍານໍ ປຘິປ຺ປຕ຺ຕີ’’ຕິ ອິມສ຺ສ ອຕ຺ຖສ຺ສ ທສ຺ສນວເສນ ອລ຺ລໍ ພ຺ຍາກໂຣນ຺ໂຕ –

໗໖຺

‘‘ອຸປ຺ປຕນ຺ເຕສຸ ນິປ຺ເຕ, ນິປ຺ຕນ຺ເຕສຸ ອຸປ຺ປເຕ;

ວເສ ອວສມາເນສຸ, ຣມມາເນສຸ ໂນ ຣເມ’’ຕິ຺ – ຄາຖໍ ອພາສິ;

ຕຕ຺ຖ ອຸປ຺ປຕນ຺ເຕສູຕິ ອຸຓ຺ຓມນ຺ເຕສຸ, ສຕ຺ເຕສຸ ມານຸທ຺ຘຈ຺ຈຖມ຺ພສາຣມ຺ພາທິຫິ ອຕ຺ຕກ຺ກໍສເນນ ອນຸປ຺ສນ຺ເຕສ຺ຸ ນິປ຺ເຕຕິ ນ ເມຍ຺ຍ, ເຕສລ຺ເລວ ປາປຘມ຺ມານໍ ປຣິວຊ຺ຊເນນ ນິວາຕວຸຕ຺ຕິ ກເວຍ຺ຍ຺ ນິປ຺ຕນ຺ເຕສູຕິ ໂອຕມນ຺ເຕສຸ, ຫີນາຘິມຸຕ຺ຕິກຕາຍ ໂກສຊ຺ເຊນ ຈ ຄຸຓໂຕ ນິຫີຍມາເນສ຺ຸ ອຸປ຺ປເຕຕິ ອຸຓ຺ຓເມຍ຺ຍ, ປຓີຕາຘິມຸຕ຺ຕິກຕາຍ ວີຣິຍາຣມ຺ເພນ ຈ ຄຸຓໂຕ ອຸສ຺ສຸກ຺ເກຍ຺ຍ຺ ອຖ ວາ ອຸປ຺ປຕນ຺ເຕສູຕິ ອຸຜ຺ຄຫນ຺ເຕສຸ, ກິເລເສສຸ ປຣິຍຸຎ຺ຖານວເສນ ສີສໍ ອຸກ຺ຂິປນ຺ເຕສ຺ຸ ນິປ຺ເຕຕິ ປຘິສງ຺ຂານພເລນ ຍຖາ

ເຕ ນ ອຸປ຺ປ຺ຊຊນ຺ຕິ, ຕຖາ ອນຸຣູປ຺ປ຺ຈ຺ຈເວກ຺ຂຕາຍ ນິປ຺ເຕຍ຺ຍ, ວິກ຺ຂມ຺ເກຍ຺ຍ ເຈວ ສມຸຈ຺ຉິນ຺ເທຍ຺ຍ ຈ. ນິປ຺ຕນ຺ເຕສູຕິ ປຣິປ຺ຕນ຺ເຕສຸ, ອໂຍນິໂສມນສິກາເຣສຸ ວີຣິຍປໂຍຄມນ຺ທຕາຍ ວາ ຍຖາຣທ຺ເຆສຸ ສມຖວິປ຺ສ຺ສນາຆມ຺ເມສຸ ຫາຍ ມາເນສຸ ฯ ອຸປ຺ປ຺ເຕຕິ ໂຍນິໂສມນສິກາເຣນ ວີຣິຍາຣມ຺ກສມ຺ປທາຍ ຈ ເຕ ອຸປ຺ຜ຺ຖາເປຍ຺ຍ ອຸປ຺ປາເທຍ຺ຍ ວຑ຺ເຒຍ຺ຍ ຈ. ວເສອວສມາເນສູຕິ ສຕ຺ເຕສຸ ມຄ຺ຄພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍວາສໍ ອຣິຍວາສຄ຺ຈ ອວສນ຺ເຕສຸ ສຍໍ ຕໍ ວາສໍ ວເສຍ຺ຍາຕິ, ອຣິເຍສຸ ວາ ກິເລສວາສໍ ທຸຕິຍກວາສໍ ອວສນ຺ເຕສຸ ເຍນ ວາເສນ ເຕ ອວສມານາ ນາມ ໂຫນ຺ຕິ, ສຍໍ ຕຖາ ວເສ. ຣມມາເນສຸ ໂນ ຣເມຕິ ສຕ຺ເຕສຸ ກາມຄ຺ຕຣຕິຍາ ກິເລສຣຕິຍາ ຣມນ຺ເຕສຸ ສຍໍ ຕຖາ ໂນ ຣເມ ນໍ ຣເມຍ຺ຍ, ອຣິເຍສຸ ວາ ນິຣາມິສາຍ ຊານາທິຣຕິຍາ ຣມມາເນສຸ ສຍມ຺ປິ ຕຖາ ຣເມ, ຕໂຕ ອຄ຺ຌຖາ ປນ ກທາຈິປິ ໂນ ຣເມ ນາກິຣເມຍ຺ຍ ວາຕິ ອຕ຺ໂຖ.

ປີຍຄ຺ຊຫຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຜ຺ຖິຕາ.

ກ. ຫຕ຺ຖາໂຣຫປຸຕ຺ຕຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ອິທໍ ປຸເຣ ຈິຕ຺ຕມຈາຣິ ຈາຣິກນ຺ຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ຫຕ຺ຖາໂຣຫປຸຕ຺ຕຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປ຺ປ຺ຕ຺ຕິ? ໂສ ກິຣ ປຸຣິມພຸທ຺ເຆສຸ ກຕາຜິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກເວ ວິວຜ຺ຜູປນິສ຺ສຍໍ ປຸຄ຺ຄໍ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ວິປ຺ສ຺ສິສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຄ຺ຄຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ສຕ຺ຖາຣໍ ກິກ຺ຂຸສງ຺ຆປຣິວຸຕໍ ວິຫາຣໂຕ ນິກ຺ຂນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ປຸປ຺ເຜຫິ ປູຊໍ ກຕ຺ວາ ປຄ຺ຈປ຺ຕິຜ຺ຖິເຕນ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ປທກ຺ຂິຕໍ ກຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິ. ໂສ ເຕນ ປຸຄ຺ຄກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຆຸປ຺ປາເທ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ຫຕ຺ຖາໂຣຫກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຄ຺ຄຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ຫຕ຺ຖິສິປ຺ເປ ນິປ຺ຜຕ຺ຕິ ອຄມາສິ. ໂສ ເອກທິວສໍ ຫຕ຺ຖີ ສິກ຺ຂາເປນ຺ໂຕ ນທີຕີຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເຫຕຸສມ຺ປຕ຺ຕິຍາ ໂຈທິຍມາໂນ "ກິ ມຍ຺ຫໍ ອິມິນາ ຫຕ຺ຖິທມເນນ, ອຕ຺ຕານໍ ທມນເມວ ວຣ"ນ຺ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ກຄວນ຺ຕໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຆມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ປຜິລທ຺ຆສທ຺ໂຆ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາວ ຈຣິຍານຸກູລໍ ກມ຺ມຜ຺ຖານໍ ຄເຫຕ຺ວາ ວິປ຺ສ຺ສນາຍ ກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ຈິຣປຣິຈເຍນ ກມ຺ມຜ຺ຖານໂຕ ພຫິທ຺ຆາ ວິຆາວນ຺ຕໍ ຈິຕ຺ຕໍ ເຉໂກ ຫຕ຺ຖາຈຣິໂຍ ວິຍ ອງ຺ກຸເສນ ຈຕ຺ຫມຕ຺ຕວຣວາຣຕໍ ປຜິສງ຺ຂານອງ຺ກຸເສນ ນິຄ຺ຄຕ຺ຫນ຺ໂຕ "ອິທໍ ປຸເຣ ຈິຕ຺ຕມຈາຣິ ຈາຣິກ"ນ຺ຕິ ຄາຖໍ ອກາສິ.

ກກ. ຕຕ຺ຖ ອິທນ຺ຕິ ວຸຈ຺ຈມານສ຺ສ ຈິຕ຺ຕສ຺ສ ອຕ຺ຕປ຺ຈ຺ຈກ຺ຂຕາຍ ວຸຕ຺ຕໍ. ປຸເຣຕິ ນິຄ຺ຄຫກາລໂຕ ປຸພ຺ເພ. ອຈາຣີຕິ ວິຈຣິ, ອນວຜ຺ຖິຕຕາຍ ນານາຣມ຺ມເຕສຸ ປຣິພ຺ກມິ ฯ ຈາຣິກນ຺ຕິ ຍຖາກາມຈຣິຍໍ. ເຕນາຫ "ເຍນິຈ຺ຉກໍ ຍຕ຺ຖກາມໍ ຍຖາສຸຂ"ນ຺ຕິ. ຕນ຺ຕິ ຕໍ ຈິຕ຺ຕໍ. ອຊ຺ຊາຕິ ເອຕຣຫິ. ນິຄ຺ຄເຫສ຺ສາມິຕິ ນິຄ຺ຄຕ຺ຫິສ຺ສາມິ, ນິພ຺ພິເສວນໍ ກຣິສ຺ສາມິ. ໂຍນິໂສຕິ ອຸປາເຍນ. ຍຖາ ກິ? ຫຕ຺ຖິປ຺ປ຺ກິນ຺ນໍ ວິຍ ອງ຺ກຸສຄ຺ຄໂຫ. ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ອິທໍ ມມ ຈິຕ຺ຕໍ ນາມ ອິໂຕ ປຸພ຺ເພ ຣູປາທິສຸ ອາຣມ຺ມເຕສຸ ເຍນ ເຍນ ຣມິຕຸໍ ອິຈ຺ຉຕິ, ຕສ຺ສ ຕສ຺ສ ວເສນ ເຍນິຈ຺ຉກໍ, ຍຕ຺ຖ ຍຕ຺ຖ ຈສ຺ສ ກາໂມ, ຕສ຺ສ ຕສ຺ສ ວເສນ ຍຕ຺ຖກາມໍ, ຍຖາ ຍຖາ ວິຈຣນ຺ຕສ຺ສ ສຸຂໍ ໂຫຕິ, ຕເຖວ ຈຣຕໂຕ ຍຖາສຸຂໍ ທີຆຣຕ຺ຕໍ ຈາຣິກໍ ອຈຣິ, ຕໍ ອຊ຺ຊປາຫໍ ກິນ຺ນມທມຕ຺ຕຫຕ຺ຖີ ຫຕ຺ຖາຈຣິຍສງ຺ຂາໂຕ ເຉໂກ ອງ຺ກຸສຄ຺ໂຫ ອງ຺ກຸເສນ ວິຍ ໂຍນິໂສມນສິກາເຣນ ນິຄ຺ຄເຫສ຺ສາມິ, ນາສ຺ສ ວີຕິກ຺ກມິຕຸໍ ທສ຺ສາມິຕິ. ເອວໍ ວທນ຺ໂຕ ເອວ ຈ ເຖໂຣ ວິປ຺ສ຺ສນໍ ວຑ຺ເຒຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ສຈ຺ຉາກາສິ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໑.໑໓.໔໑-໔໖) –

"ສຸວຕ຺ຕວຕ຺ໂຕ ສມ຺ພຸທ຺ໂຆ, ວິປ຺ສ຺ສີ ທກ຺ຂິຕາຣໂຫ;

ປຸຣກ຺ຂໂຕ ສາວເກຫິ, ອາຣາມາ ອກິນິກ຺ຂມິ.

"ທິສ຺ວານຫໍ ພຸທ຺ຆເສຜ຺ຖໍ, ສພ຺ພຄ຺ຄຸໍ ຕມນາສກໍ;

ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ສຸມໂນ, ຄຕ຺ຖິປຸປ຺ຜໍ ອປູຊຍິ.

"ເຕນ ຈິຕ຺ຕປ຺ປສາເທນ, ທ຺ວິປທິນ຺ທສ຺ສ ຕາທີໂນ;

ຫຜ຺ໂຖ ຫຜ຺ເຖນ ຈິຕ຺ເຕນ, ປຸນ ວນ຺ທິ ຕຖາຄຕໍ.

“ເອກນວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ປຸປ຺ຜມຠິໂຣປຍີ;

ທຸຄ຺ຄຕິໍ ນາຠິຊານາມິ, ພຸທ຺ຘປູຊາຍິທໍ ຜລໍຯ

“ເອກຕາລີສິໂຕ ກປ຺ເປ, ຈຣໂຓ ນາມ ຂຕ຺ຕິໂຍ;

ສຕ຺ຕຣຕນສມ຺ປນ຺ໂນ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ມຫພ຺ພໂລຯ

“ກິເລສາ ຌາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ”ນ຺ຕິຯ

ອຍເມວ ຈ ເຖຣສ຺ສ ອຎ຺ຎາພ຺ຍາກຣຓຄາຖາ ອໂຫສິຯ

ຫຕ຺ຖາໂຣຫປຸຕ຺ຕຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາຯ

໗ຯ ເມຓ຺ຑສິຣຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ອເນກຊາຕິສໍສາຣນ຺ຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ເມຓ຺ຑສິຣຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ໂສປິ ກິຣ ປຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາຘິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ຠເວ ວິວຏ຺ຏູປນິສ຺ສຍານິ ປຸຎ຺ຎານິ ກໂຣນ຺ໂຕ ອິໂຕ ເອກນວຸເຕ ກປ຺ເປ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ກາເມ ປຫາຍ ອິສິປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ມຫຕາ ອິສິຄເຓນ ສທ຺ຘິໍ ຫິມວນ຺ເຕ ວສນ຺ໂຕ ສຕ຺ຖາຣໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ອິສິຄເຓນ ປທຸມານິ ອາຫຣາເປຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ປຸປ຺ຜປູຊໍ ກຕ຺ວາ ສາວເກ ອປ຺ປມາທປຏິປຕ຺ຕິຍໍ ໂອວທິຕ຺ວາ ກາລໍ ກຕ຺ວາ ເທວໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ ອປຣາປຣໍ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ສາເກເຕ ຄຫປຕິກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ຕສ຺ສ ເມຓ຺ຑສຣິກ຺ຂສີສຕາຍ ເມຓ຺ຑສີໂຣຕ຺ເວວ ສມຎ຺ຎາ ອໂຫສິຯ ໂສ ຠຄວຕິ ສາເກເຕ ອຎ຺ຊນວເນ ວິຫຣນ຺ເຕ ສຕ຺ຖາຣໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ປຏິລທ຺ຘສທ຺ໂຘ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ສມຖວິປສ຺ສນາສຸ ກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ຉຬຠິຎ຺ໂຎ ອໂຫສິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໑ຯ໑ມິຯລກ-໑໐໘) –

“ຫິມວນ຺ຕສ຺ສາວິທູເຣ, ໂຄຕໂມ ນາມ ປພ຺ພໂຕ;

ນານາຣຸກ຺ເຂຫິ ສຎ຺ຉນ຺ໂນ, ມຫາຠູຕຄຓາລໂຍຯ

“ເວມຊ຺ຌມ຺ຫິ ຈ ຕສ຺ສາສິ, ອສ຺ສໂມ ອຠິນິມ຺ມິໂຕ;

ປຸຣກ຺ຂໂຕ ສສິສ຺ເສຫິ, ວສາມິ ອສ຺ສເມ ອຫໍຯ

“ອາຍນ຺ຕຸ ເມ ສິສ຺ສຄຓາ, ປທຸມໍ ອາຫຣນ຺ຕຸ ເມ;

ພຸທ຺ຘປູຊໍ ກຣິສ຺ສາມິ, ທ຺ວິປທິນ຺ທສ຺ສ ຕາທິໂນຯ

“ເອວນ຺ຕິ ເຕ ປຏິສ຺ສຸຕ຺ວາ, ປທຸມໍ ອາຫຣີສຸ ເມ;

ຕຖາ ນິມິຕ຺ຕໍ ກຕ຺ວາຫໍ, ພຸທ຺ຘສ຺ສ ອຠິໂຣປຍິໍຯ

“ສິສ຺ເສ ຕທາ ສມາເນຕ຺ວາ, ສາຘຸກໍ ອນຸສາສຫໍ;

ມາ ໂຂ ຕຸມ຺ເຫ ປມຊ຺ຊິຕ຺ຖ, ອປ຺ປມາໂທ ສຸຂາວໂຫຯ

“ເອວໍ ສມນຸສາສິຕ຺ວາ, ເຕ ສິສ຺ເສ ວຈນກ຺ຂເມ;

ອປ຺ປມາທຄຸເຓ ຍຸຕ຺ໂຕ, ຕທາ ກາລງ຺ກໂຕ ອຫໍຯ

“ເອກນວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ປຸປ຺ຜມຠິໂຣປຍິໍ;

ທຸຄ຺ຄຕິໍ ນາຠິຊານາມິ, ພຸທ຺ຘປູຊາຍິທໍ ຜລໍຯ

“ເອກປຎ຺ຎາສກປ຺ປມ຺ຫິ , ຣາຊາ ອາສີ ຊລຸຕ຺ຕໂມ;

ສຕ຺ຕຣຕນສມ຺ປນ຺ໂນ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ມຫພ຺ພໂລຯ

“ກິເລສາ ຌາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ...ເປ... ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ”ນ຺ຕິຯ

ໂສ ອຕ຺ຕໂນ ປຸພ຺ເພນິວາສໍ ອນຸສ຺ສຣນ຺ໂຕ –

ກຕຼຯ

“ອເນກຊາຕິສໍສາຣໍ, ສນ຺ຘາວິສ຺ສໍ ອນິພ຺ພິສໍ;

ຕສ຺ສ ເມ ທຸກ຺ຂຊາຕສ຺ສ, ທຸກ຺ຂກ຺ຂນ຺ໂຘ ອປຣທ຺ໂຘ”ຕິຯ – ຄາຖໍ ອຠາສິ;

ຕຕ຺ຖ ອເນກຊາຕິສໍສາຣນ຺ຕິ ອເນກຊາຕິສຕສຫສ຺ສສງ຺ຂຍໍ ອິທໍ ສໍສາຣວຏ຺ຏໍ, ອທ຺ຘຸໂນ ອຘິປ຺ເປຕຕ຺ຕາ ອຈ຺ຈນ຺ຕສໍໂຍເຄາວຈ ນໍຯ ສນ຺ຘາວິສ຺ສນ຺ຕິ ສໍສຣິໍ, ອປຣາປຣໍ ຈວນຸປ຺ປຊ຺ຊນວເສນ ປຣິພ຺ຠມິໍຯ ອນິພ຺ພິສນ຺ຕິ ຕສ຺ສ ນິວຕ຺ຕກຎາຓໍ ອວິນ຺ທນ຺ໂຕ ອລຠນ຺ໂຕຯ ຕສ຺ສ ເມຕິ ເອວໍ ສໍສຣນ຺ຕສ຺ສ ເມຯ ທຸກ຺ຂຊາຕສ຺ສາຕິ ຊາຕິອາທິວເສນ ອຸປ຺ປນ຺ນທຸກ຺ຂສ຺ສ, ຕິສ຺ສນ຺ນໍ ວາ ທຸກ຺ຂຕານໍ ວເສນ ທຸກ຺ຂສຠາວສ຺ສຯ ທຸກ຺ຂກ຺ຂນ຺ໂຘຕິ ກມ຺ມກິເລສວິປາກວຏ຺ຏປ຺ປກາໂຣ ທຸກ຺ຂຣາສິຯ ອປຣທ຺ໂຘຕິ ອຣຫຕ຺ຕມຄ຺ຄປ຺ປຕ຺ຕິໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ປຣິພ຺ຠຏ຺ໂຐ ຈຸໂຕ ນ ອຠິນິພ຺ພຕ຺ຕິສ຺ສຕີຯ “ອປຣຏ຺ໂຐ”ຕິ ວາ ປາໂຐ, ອປຄຕສມິທ຺ຘິໂຕ ສມຸຈ຺ຉິນ຺ນກາຣຓຕ຺ຕາ ອປຄໂຕຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ອິທເມວ ຈ ເຖຣສ຺ສ ອຎ຺ຎາພ຺ຍາກຣຓໍ ອໂຫສິຯ

ເມຓ຺ຑສິຣຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາຯ

໗ຯ ຣກ຺ຂິຕຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ສພ຺ໂພຣາໂຄ ປຫີໂນ ເມຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ຣກ຺ຂິຕຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍໍ ກິຣ ປທຸມຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ຠຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຎ຺ຎຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ສຕ຺ຖຸ ຘມ຺ມເທສນໍ ສຸຕ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ເທສນາຎາຓໍ ອາຣພ຺ຠ ໂຖມນໍ ອກາສິຯ ສຕ຺ຖາ ຕສ຺ສ ຈິຕ຺ຕປ຺ປສາທໍ ໂອໂລເກຕ຺ວາ “ອຍໍ ອິໂຕ ສຕສຫສ຺ສກປ຺ປມຕ຺ຖເກ ໂຄຕມສ຺ສ ນາມ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຘສ຺ສ ຣກ຺ຂິໂຕ ນາມ ສາວໂກ ຠວິສ຺ສຕີ”ຕິ ພ຺ຍາກາສິ ຯ ໂສ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຠິຍ຺ໂຍໂສມຕ຺ຕາຍ ປສນ຺ນມານໂສ ອປຣາປຣໍ ປຸຎ຺ຎານິ ກຕ຺ວາ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ເທວທຫນິຄເມ ສາກິຍຣາຊກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ຣກ຺ຂິໂຕຕິສ຺ສ ນາມໍ ອໂຫສິຯ ໂສ ເຍ ສາກິຍໂກລິຍຣາຊູຫິ ຠຄວໂຕ ປຣິວາຣຕ຺ຖາຍ ທິນ຺ນາ ປຎ຺ຈສຕຣາຊກຸມາຣາ ປພ຺ພຊິຕາ, ເຕສໍ ອຎ຺ຎຕໂຣຯ ເຕ ປນ ຣາຊກຸມາຣາ ນ ສໍເວເຄນ ປພ຺ພຊິຕຕ຺ຕາ ອຸກ຺ກຓ຺ຐາຠິຠູຕາ ຍທາ ສຕ຺ຖາຣາ ກຸຓາລທຫຕີຣໍ ເນຕ຺ວາ ກຸຓາລຊາຕກເທສນາຍ (ຊາຯ ໒ຯ໒໑ຯກຸຓາລຊາຕກ) ອິຕ຺ຖີນໍ ໂທສວິຠາວເນນ ກາເມສຸ ອາທີນວໍ ປກາເສຕ຺ວາ ກມ຺ມຏ຺ຐາເນ ນິໂຍຊິຕາ, ຕທາ ອຍມ຺ປິ

ກມ຺ມຏ຺ຽານໍ ອນຸຍຸຎ຺ຊນ຺ໂຕ ວິປ຺ສສນໍ ວຑ຺ເຒຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິ។ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ។ ເຖຣ ໑។໑໔។໑-໙) –

‘‘ປທຸມຸຕ຺ຕໂຣ ນາມ ຊິໂນ, ໂລກເຊຏ຺ໂຖ ນຣາສໂພ;

ມຫໂຕ ຊນກາຍສ຺ສ, ເທເສຕິ ອມຕໍ ປທໍ។

‘‘ຕສ຺ສາຫໍ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ, ວາຈາສພິມຸທີຣິຕໍ;

ອຎ຺ຊລື ປຄ຺ຄເຫຕ຺ວານ, ເອກຄ຺ໂຄ ອາສຫໍ ຕທາ។

‘‘ຍຖາ ສມຸທ຺ໂທ ອຸທທີນມຄ຺ໂຄ, ເນຣູ ນຄານໍ ປວໂຣ ສິລຸຈ຺ຈໂຍ;

ຕເຖວ ເຍ ຈິຕ຺ຕວເສນ ວຕ຺ຕເຣ, ນ ພຸທ຺ຘຎາຕສ຺ສ ກລໍ ອຸເປນ຺ຕິ ເຕ។

‘‘ຘມ຺ມວິຘີ ຑເປຕ຺ວານ, ພຸທ຺ໂຘ ກາຣຸຓິໂກ ອິສິ;

ພິກ຺ຂຸສງ຺ເຆ ນິສີທິຕ຺ວາ, ອິມາ ຄາຖາ ອພາສຖ។

‘‘ໂຍ ໂສ ຎາຓໍ ປກິຕ຺ເຕສິ, ພຸທ຺ຘມ຺ຫິ ໂລກນາຍເກ;

ກປ຺ປານໍ ສຕສຫສ຺ສໍ, ທຸຄ຺ຄຕິໍ ນ ຄມິສ຺ສຕິ។

‘‘ກິເລເສ ຊາປຍິຕ຺ວານ, ເອກຄ຺ໂຄ ສຸສມາຫິໂຕ;

ໂສພິໂຕ ນາມ ນາເມນ, ເຫສ຺ສຕິ ສຕ຺ຖຸ ສາວໂກ។

‘‘ປຎ຺ຎາເສ ກປ຺ປສຫສ຺ເສ, ສຕ຺ເຕວາສຸໍ ຍສຸຄ຺ຄຕາ;

ສຕ຺ຕຣຕນສມ຺ປນ຺ນາ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ມຫພ຺ພລາ។

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ។

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ປຫີນກິເລເສ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂນ຺ໂຕ ‘‘ສພ຺ໂພ ຣາໂຄ’’ຕິ ຄາຖໍ ອພາສິ។

ຑ຺ຬ។ ຕຕ຺ຖ ‘‘ສພ຺ໂພ ຣາໂຄ’’ຕິ ກາມຣາຄາທິປ຺ປເພໂທ ສພ຺ໂພປິ ຣາໂຄ។ ປຫີໂນຕິ ອຣິຍມຄ຺ຄພາວນາຍ ສມຸຈ຺ເຉທປ຺ປຫານວເສນ ປຫີໂນ។ ສພ຺ໂພ ໂທໂສຕິ ອາຆາຕວຕ຺ຖຸກາທິພາເວນ ອເນກເພທພິນ຺ໂນ ສພ຺ໂພປິ ພ຺ຍາປາໂທ។ ສມູຫໂຕຕິ ມຄ຺ເຄນ ສມຸຄ຺ຆາຍິໂຕ។ ສພ຺ໂພ ເມ ວິຄໂຕ ໂມໂຫຕິ ‘‘ທຸກ຺ເຂ ອຎ຺ຎາຓ’’ນ຺ຕິອາທິນາ (ຘ។ ສ។ ໑໐໖໖; ວິພ។ ໙໐໙) ວຕ຺ຖຸເພເທນ ອຏ຺ຑເພໂທ, ສໍກິເລສວຕ຺ຖຸວິພາເຄນ ອເນກວິພາໂຄ ສພ຺ໂພປິ ໂມໂຫ ມຄ຺ເຄນ ວິທ຺ຘໍສິຕຕ຺ຕາ ມຍ຺ຫໍ ວິຄໂຕ។ ສີຕິພູໂຕສ຺ມິ ນິພ຺ພຸໂຕຕິ ເອວໍ ມູລກິເລສປ຺ປຫາເນນ ຕເທກຏ຺ຑຕາຍ ສໍກິເລສານໍ ສມ຺ມເທວ ປຜິປ຺ປສ຺ສທ຺ຘຕ຺ຕາ ອນວເສສກິເລສທຣຖປຣິລຸອາຫາພາວໂຕ ສີຕິພາວໍ ປຕ຺ໂຕ, ຕໂຕ ເອວ ສພ຺ພໂສ ກິເລສປຣິນິພ຺ພາເນນ ປຣິນິພ຺ພຸໂຕ ອຫໍ ອສ຺ມິ ພວາມີຕິ ອຎ຺ຎໍ ພ຺ຍາກາສິ។

ຣກ຺ຂິຕຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຑິຕາ។

໑໐. ອຸຄ຺ຄຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ຍໍ ມຍາ ປກຕໍ ກມ຺ມນ຺ຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ອຸຄ຺ຄຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາຘິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ຠເວ ປຸຎ຺ຎານິ ກໂຣນ຺ໂຕ ອິໂຕ ເອກຕິໍເສ ກປ຺ເປ ສິຂິສ຺ສ ຠຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຎ຺ຎຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ສິຂິໍ ຠຄວນ຺ຕໍ ປສ຺ສິຕ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ເກຕກປຸປ຺ເຜຫິ ປູຊໍ ອກາສິ. ໂສ ເຕນ ປຸຎ຺ຎກມ຺ເມນ ເທວໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອປຣາປຣໍ ສຸຄຕີສຸເຍວ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ໂກສລຣຏ຺ເຐ ອຸຄ຺ຄນິຄເມ ເສຏ຺ຐິປຸຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ອຸຄ຺ໂຄຕ຺ເວວສ຺ສ ນາມໍ ອໂຫສິ. ໂສ ວິຎ຺ຎຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ຠຄວຕິ ຕສ຺ມິໍ ນິຄເມ ຠທ຺ທາຣາເມ ວິຫຣນ຺ເຕ ວິຫາຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິເກ ຘມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ປຏິລທ຺ຘສທ຺ໂຘ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວິປສ຺ສນາຍ ກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ນຈິຣສ຺ເສວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໑.໑໔.໑໐-໑໕) –

‘‘ວິນຕານທິຍາ ຕີເຣ, ປິລກ຺ຂຸ ຜລິໂຕ ອຫຸ;

ຕາຫໍ ຣຸກ຺ຂໍ ຄເວສນ຺ໂຕ, ອທ຺ທສໍ ໂລກນາຍກໍ.

‘‘ເກຕກໍ ປຸປ຺ຜິຕໍ ທິສ຺ວາ, ວຓ຺ເຏ ເຉຕ຺ວານຫໍ ຕທາ;

ພຸທ຺ຘສ຺ສ ອຠິໂຣເປສິໍ, ສິຂິໂນ ໂລກພນ຺ຘຸໂນ.

‘‘ເຍນ ຎາເຓນ ປຕ຺ໂຕສ຺ມິ, ອຈ຺ຈຸຕໍ ອມຕໍ ປທໍ;

ຕໍ ຎາຓໍ ອຠິປູເຊມິ, ພຸທ຺ຘເສຏ຺ຐ ມຫາມຸນິ.

‘‘ຎາຓມ຺ຫິ ປູຊໍ ກຕ຺ວານ, ປິລກ຺ຂມທ຺ທສໍ ອຫໍ;

ປຏິລທ຺ໂຘມ຺ຫິ ຕໍ ປຎ຺ຎໍ, ຎາຓປູຊາຍິທໍ ຜລໍ.

‘‘ເອກຕິໍເສ ອິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ປຸປ຺ຜມຠິໂຣປຍິໍ;

ທຸຄ຺ຄຕິໍ ນາຠິຊານາມິ, ຎາຓປູຊາຍິທໍ ຜລໍ.

‘‘ອິໂຕ ເຕຣສກປ຺ປມ຺ຫິ, ທ຺ວາທສາສຸໍ ຜລຸຄ຺ຄຕາ;

ສຕ຺ຕຣຕນສມ຺ປນ຺ນາ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ມຫພ຺ພລາ.

‘‘ກິເລສາ ຌາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ.

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ວຏ຺ຏູປຈ຺ເຉທທີປເນນ ອຸທານໍ ພ຺ຍາກໂຣນ຺ໂຕ –

໘໐.

‘‘ຍໍ ມຍາ ປກຕໍ ກມ຺ມໍ, ອປ຺ປໍ ວາ ຍທິ ວາ ພຫຸໍ;

ສພ຺ພເມຕໍ ປຣິກ຺ຂີຓໍ, ນຕ຺ຖິ ທານິ ປຸນພ຺ພໂວ’’ຕິ. – ຄາຖໍ ອຠາສິ;

ຕຸຖ ຍໍ ມຍາ ປກຕໍ ກມຸມນຸຕິ ຍໍ ກມຸມໍ ຕິທີ ກມຸມທຸວາເຣຫີ, ຉຫີ ອຸປ຺ປ຺ຕຸຕິທຸວາເຣຫີ, ອຍຸຖຫີ ອສໍວຣທຸວາເຣຫີ , ອຍຸຖຫີ ຈ ສໍວຣທຸວາເຣຫີ ປາປາທິວເສນ ທານາທິວເສນ ຈາຕິ ອເນເກຫີ ປກາເຣຫີ ອນາທິມຕິ ສໍສາເຣ ຍໍ ມຍາ ກຕໍ ອຸປ຺ຈິຕໍ ອກິນິພຸພຕຸຕິຕໍ ວິປາກກມຸມໍ ອປຸປ໌ ວາ ຍທິ ວາພຫຸນຸຕິ ຕລຸຈ ວຕຸຖຸເຈຕນາປໂຍຄກິເລສາທີນໍ ທຸພຸພລກາເວນ ອປຸປ໌ ວາ, ເຕສໍ ພລວກາເວນ ອກິຕຸທປວຕຸຕິຍາ ຈ ພຫຸ ວາ. ສພຸພເມຕໍ ປຣິກຸຂີຕນຸຕິ ສພຸພເມວ ເຈຕໍ ກມຸມໍ ກມຸມກຸຂຍກຣສຸສ ອຄຸຄມຄຸຄສຸສ ອຣິຄຕຸຕຸຕາ ປຣິກຸຂຍໍ ຄຕໍ, ກິເລສວຍຸຍປຸປຫາເນນ ທີ ກມຸມວຍຸຍໍ ປທີນເມວ ໂທຕິ ວິປາກວຍຸຍສຸສ ອນຸປຸປາທນໂຕ. ເຕນາຫ ‘‘ນຕຸຖິ ທານີ ປຸນພຸກໂວ’’ຕິ. ອາຍຕຶ ປຸນພຸກວາກິນິພຸພຕຸຕິ ມຍຸຫໍ ນຕຸຖີຕິ ອຕຸໂຖ. ‘‘ສພຸພມຸເປຕ’’ນຸຕິປິ ປາໂດ, ສພຸພມຸປິ ເອຕນຸຕິ ປທວິກາໂຄ.

ອຸຄຸຄຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຍຸຖິຕາ.

ອຍຸຖມວຄຸຄວຕຸຕນາ ນິຍຸຖິຕາ.

ຌ. ນວມວຄຸໂຄ

໑. ສມິຕິຄຸຕຸຕເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ຍໍມຍາ ປກຕໍ ປາປນຸຕິ ອາຍສຸມໂຕ ສມິຕິຄຸຕຸຕເຖຣສຸສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປຸປຕຸຕິ? ໂສປິ ປຸຣິມພຸທຸເຣສຸ ກຕາທິກາໂຣ ຕຸຖ ຕຸຖ ກເວ ປຸລຸລານິ ອຸປຈິນນຸໂຕ ວິປສຸສີສຸສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເທ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວິລຸລຸຕໍ ປຕຸໂຕ ກຄວນຸຕໍ ປສຸສິຕຸວາ ປສນຸນຈິຕຸໂຕ ຊາຕິສຸມນປຸປຸເຜຫິ ປູຊໍ ອກາສິ. ໂສ ເຕນ ປຸລຸລກມຸເມນ ຍຕຸຖ ຍຕຸຖ ກເວ ນິພຸພຕຸຕິ, ຕຸຖ ຕຸຖ ກຸລຣູປປຣິວາຣສມຸປທາຍ ອລຸເລ ສຕຸເຕ ອກິກວິຕຸວາ ອຍຸຖາສິ. ເອກສຸມິ ປນ ອຕຸຕກາເວ ອລຸລຕຣໍ ປຈຸເຈກພຸທຸຣໍ ປີຕຸທາຍ ຈຣນຸຕໍ ທິສຸວາ ‘‘ອຍໍ ມຸຕຸທໂກ ກຸຍຸຖິ ມລຸເລ, ເຕນາຍໍ ປຜິຈຸຉາເທຕຸວາ ວິຈຣຕີ’’ຕິ ນິຍຸຖຸກິຕຸວາ ປກຸກາມິ. ໂສ ເຕນ ກມຸເມນ ພຫຸໍ ກາລໍ ນິຣເຍ ປຈຸຈິຕຸວາ ກສຸສປສຸສ ກຄວໂຕ ກາເລ ມນຸສຸສໂລເກ ນິພຸພຕຸໂຕ ປຣິພຸພາຊກປພຸພຊຊໍ ອຸປຄໂຕ ເອກໍ ສີລາຈາຣສມຸປນຸນໍ ອຸປາສກໍ ທິສຸວາ ໂທສນຸຕໂຣ ຫຸຕຸວາ, ‘‘ກຸຍຸຖໂຣຄີ ກເວຍຸຍາສີ’’ຕິ ອກຸໂກສິ, ນຸທານຕິຕຸເຖ ຈ ມນຸສຸເສຫິ ຖປິຕານິ ນຸທານຈຸຕຸຕານິ ທູເສສິ. ໂສ ເຕນ ກມຸເມນ ປຸນ ນິຣເຍ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ພຫູນິ ວສຸສານິ ທຸກຸຂໍ ອນຸກວິຕຸວາ ອິມສຸມິ ພຸທຸຣຸປຸປາເທ ສາວຕຸຖິຍໍ ອລຸລຕຣສຸສ ພຸຣາຫຸມຕາສຸສ ປຸຕຸໂຕ ຫຸຕຸວາ ນິພຸພຕຸຕິ, ສມິຕິຄຸຕຸໂຕຕິສຸສ ນາມໍ ອໂທສິ. ໂສ ວຍປຸປຕຸໂຕ ສຕຸຖຸ ຘມຸມເທສນໍ ສຸຕຸວາ ປຜິລທຸຘສທຸໂຘ ປພຸພຊິຕຸວາ ສຸວິສຸທຸຘສີໂລ ຫຸຕຸວາ ວິຫຣຕິ. ຕສຸສ ປຸຣິມກມຸມນິສຸສນຸເທນ ກຸຍຸຖໂຣໂຄ ອຸປຸປຊຊິ, ເຕນ ຕສຸສ ສຣີຣາວຍວາ ເຍກຸຍຸເຍນ ຌິນຸນກິນຸນາ ຫຸຕຸວາ ປຄຸຘຣນຸຕິ. ໂສ ຄິລານສາລາຍໍ ວສຕິ. ອເຖກທິວສໍ ຘມຸມເສນາປຕິ ຄິລານປຸຈຸຌໍ ຄນຸຕຸວາ ຕຸຖ ຕຸຖ ຄິລາເນ ກິກຸຂູ ປຸຈຸຌນຸໂຕ ຕໍ ກິກຸຂຸໍ ທິສຸວາ ‘‘ອາວຸໂສ, ຍາວຕາ ຂນຸຘປຸປວຕຸຕິ ນາມ, ສພຸພໍ ທຸກຸຂເມວ ເວທນາ. ຂນຸເຘສຸ ປນ ອສນຸເຕສຸເຍວ ນຕຸຖິ ທຸກຸຂ’’ນຸຕິ ເວທນານຸປສຸສນາກມຸມຍຸຖານໍ ກເຖຕຸວາ ອຄມາສິ. ໂສ ເຖຣສຸສ ໂອວາເທ ຖຕຸວາ ວິປສຸສນໍ ວຑຸເຒຕຸວາ ຉລຸອກິລຸລາ ສຈຸຉາກາສິ. ເຕນ ວຸຕຸຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໑.໑໔.໗໔-໘໐) –

‘‘ຊາຍນຸຕສຸສ ວິປສຸສິສຸສ, ອາໂລໂກ ວິປຸໂລ ອຫຸ;

ປຖວີ ຈ ປກມຸປິຕຸຖ, ສສາຄຣາ ສປພຸພຕາ.

‘‘ເນມິຕຸຕາ ຈ ວິຍາກໍສຸ, ພຸທຸໂຘ ໂລເກ ກວິສຸສຕິ;

ອຄຸໂຄ ຈ ສພຸພສຕຸຕານໍ, ຊນຕໍ ອຸທຸຘຣິສຸສຕິ.

‘‘ເນມິຕຸຕານໍ ສຸຕິຕຸວານ, ຊາຕິປູຊມກາສຫໍ;

ເອຫິສາ ປູຊນາ ນຕຸຖິ, ຍາຫິສາ ຊາຕິປູຊນາ။

‘‘ສງຂຣິຕຸວານ ກຸສລໍ, ສກໍ ຈິຕຸຕໍ ປສາຫຍິ;

ຊາຕິປູຊໍ ກຣິຕຸວານ, ຕຕຸຖ ກາລງກໂຕ ອຫໍ။

‘‘ຍໍ ຍໍ ໂຍນຸປປຊຊາມິ, ເທວຕຸຕໍ ອຖ ມານຸສໍ;

ສພຸເພ ສຕຸເຕ ອກິໂກມິ, ຊາຕິປູຊາຍິທໍ ຜລໍ။

‘‘ພາຕິໂຍ ມໍ ອຸປຜຸເຖນຸຕິ, ມມ ຈິຕຸຕວສານຸຄາ;

ນ ຕາ ສກຸໂກນຸຕິ ໂກເປຕຸໍ, ຊາຕິປູຊາຍິທໍ ຜລໍ။

‘‘ເອກນວຸຕິໂຕ ກປຸເປ, ຍໍ ປູຊມກຣີ ຕທາ;

ທຸຄຸຄຕິ ນາກິຊານາມິ, ຊາຕິປູຊາຍິທໍ ຜລໍ။

‘‘ສຸປາຣິຈຣິຍາ ນາມ, ຈຕຸຕຸຕີສ ຊນາທິປາ;

ອິໂຕ ຕຕິຍກປຸປມຸຫິ, ຈກຸກວຕຸຕິ ມຫພຸພລາ။

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍຸຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທຸຜສຸສ ສາສນ’’ນຸຕິ။

ລລຸອກິຄຸໂລ ປນ ທຸຕຸວາ ປຫີນກິເລສປຈຸຈເວກຸຂເຕນ ເອຕຣທິ ອນຸກຸຍຍມານໂຣຄວເສນ ປຸຣິມຊາຕິສຸ ອຕຸຕນາ ກຕໍ ປາປກມຸ ມໍ ອນຸສຸສຣິຕຸວາ ຕສຸສ ອິທານິ ສພຸພໂສ ປຫີນກາວໍ ວິກາເວນຸໂຕ –

໗໑။

‘‘ຍໍ ມຍາ ປກຕໍ ປາປໍ, ປຸພຸເພ ອຄຸລາສຸ ຊາຕິສຸ;

ອິເຜວ ຕໍ ເວທນີຍໍ, ວຕຸຖຸ ອຄຸຄໍ ນ ວິຊຊຕີ’’ຕິ။ – ຄາຖໍ ອກາສີ;

ຕຕຸຖ ປາປນຸຕິ ອກຸສລໍ ກມຸມໍ။ ຕຄຸຫິ ລາມກຜຸເຖນ ປາປນຸຕິ ວຸຈຸຈຕິ။ ປຸພຸເພຕິ ປຸຣາ။ ອຄຸລາສຸ ຊາຕິສູຕິ ອິໂຕ ອຄຸລາສຸ ຊາ ຕິສຸ, ອຄຸເລສຸ ອຕຸຕກາເວສຸ။ ອຍຄຸເທຕຸຖ ອຕຸໂຖ – ຍທິປິ ມຍາ ອິມສຸມິ ອຕຸຕກາເວ ນ ຕາທິສໍ ປາປໍ ກຕໍ ອຕຸຖິ, ອິທານິ ປນ ຕສຸສ ສມຸກໂວເຍວ ນຕຸຖິ။ ຍໍ ປນ ອິໂຕ ອຄຸລາສຸ ຊາຕິສຸ ກຕໍ ອຕຸຖິ, ອິເຜວ ຕໍ ເວທນີຍໍ, ຕຄຸຫິ ອິເຜວ ອິມສຸມິເຍວ ອຕຸຕກາເວ ເວທຍິຕພຸພໍ ອນຸກວິຕພຸພໍ ຜລໍ, ກສຸມາ? ວຕຸຖຸ ອຄຸຄໍ ນ ວິຊຊຕີຕິ ຕສຸສ ກມຸມສຸສ ວິປຈຸຈໂນກາໂສ ອຄຸໂຄ ຂນຸຂປຸປພນຸໂຜ ນຕຸຖິ, ອິເມ ປນ ຂນຸຜາ ສພຸພໂສ ອຸປາທານານໍ ປຫີນຕຸຕາ ອນຸປາທາໂນ ວິຍ ຊາຕເວໂທ ຈຣິມກຈິຕຸຕນິໂຣເຜນ ອປຸປຜິສນຸທິກາ ນິຣຸຊຊນຸຕີຕິ ອຄຸຄໍ ພຸຍາກາສິ။

ສມິຕິຄຸຕຸຕຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຜຸຖິຕາ။

໔။ ກສຸສປຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ເຍນ ເຍນ ສຸກິກ຺ຂານີຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ກສ຺ສປຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ។ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍໍ ກິຣ ປທຸມຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ພ຺ຣາຫ຺ມຕກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຕີສຸ ເວເທສຸ ອລ຺ເລສຸ ຈ ພ຺ຣາຫ຺ມຕສິປ຺ເປສຸ ນິປ຺ຜຕ຺ຕີ ຄໂຕ, ໂສ ເອກທິວສໍ ກຄວນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ສຸມນປຸປ຺ເຜຫິ ປູຊໍ ອກາສີ។ ກໂຣນ຺ໂຕ ຈ ສຕ຺ຖຸ ສມນ຺ຕໂຕ ອຸປຣິ ຈ ປຸປ຺ຜມຸຜ຺ຄໂຍ ຂິປີ។ ພຸທ຺ຂານຸກາເວນ ປຸປ຺ຜານິ ປຸປ຺ຜາສນາກາເຣນ ສຕ຺ຕາຫໍ ອຜ຺ຄໍສຸ។ ໂສ ຕໍ ອຈ຺ຉຣິຍໍ ທິສ຺ວາ ກິຍ຺ໂຍໂສມຕ຺ຕາຍ ປສນ຺ນມານໂສ ອໂຫສິ។ ອປຣາປຣໍ ປຸລ຺ລານິ ກໂຣນ຺ໂຕ ກປ຺ປສຕສຫສ຺ສໍ ສຸຄຕີສຸເຍວ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມີ ພຸທ຺ຂຸປ຺ປາເທ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ອລ຺ລຕຣສ຺ສ ອຸທິຈ຺ຈພ຺ຣາຫ຺ມຕສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ກສ຺ສໂປຕິສ຺ສ ນາມໍ ອໂຫສີ។ ຕສ຺ສ ທຫຣກາເລເຍວ ປີຕາ ກາລມກາສີ។ ມາຕາ ຕໍ ປຜິຊຄ຺ຄຕີ។ ໂສ ເອກທິວສໍ ເຊຕວນໍ ຄໂຕ ກຄວໂຕ ຊມ຺ມເທສນໍ ສຸຕ຺ວາ ເຫຕຸສມ຺ປນ຺ນຕາຍ ຕສ຺ມີເຍວ ອາສເນ ໂສຕາປນ຺ໂນ ຫຸຕ຺ວາ ມາຕຸ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອນຸຊານາເປຕ຺ວາ ປພ຺ພຊິໂຕ ສຕ຺ຖຣີ ວຸຜ຺ຖວສ຺ເສ ປວາເຣຕ຺ວາ ຊນປທຈາຣິກໍ ປກ຺ກນ຺ເຕ ສຍມ຺ປີ ສຕ຺ຖາຣາ ສທ຺ຂີ ຄນ຺ຕຸກາໂມ ອາປຸຈ຺ຉິຕຸໍ ມາຕຸ ສນ຺ຕິກໍ ອຄມາສີ។ ມາຕາ ວິສ຺ສຊ຺ເຊນ຺ຕີ ໂອວາທວເສນ –

໗໔។

‘‘ເຍນ ເຍນ ສຸກິກ຺ຂານິ, ສິວານິ ອກຍານິ ຈ;

ເຕນ ປຸຕ຺ຕກ ຄຈ຺ຉສ຺ສຸ, ມາ ໂສກາປຫໂຕ ກວາ’’ຕີ។ – ຄາຖໍ ອກາສີ;

ຕຕ຺ຖ ເຍນ ເຍນາຕິ ຍຕ຺ຖ ຍຕ຺ຖ។ ກຸມ຺ມຕ຺ເຖ ຫິ ເອຕໍ ກຣຕວຈນໍ, ຍສ຺ມີ ຍສ຺ມີ ທິສາກາເຄຕິ ອຕ຺ໂຖ។ ສຸກິກ຺ຂານີຕິ ສຸລກປີຕ຺ຫານີ, ຣຜ຺ຖານີຕິ ອຂິປ຺ປາໂຍ។ ສິວານີຕິ ເຂມານີ ອໂຣຄານີ។ ອກຍານີຕິ ໂຈຣກຍາທີຫິ ນິພ຺ກຍານິ, ໂຣຄທຸພ຺ກິກ຺ຂກຍານິ ປນ ‘‘ສຸກິກ຺ຂານິ, ສິວານີ’’ຕິ ປທທ຺ວເຍເນວ ຄຫິຕານີ។ ເຕນາຕິ ຕຕ຺ຖ, ຕສ຺ມີ ຕສ຺ມີ ທິສາກາເຄຕິ ອຕ຺ໂຖ។ ປຸຕ຺ຕກາຕິ ອນຸກມ຺ປນ຺ຕີ ຕໍ ອາລປຕີ។ ມາຕິ ປຜິເສຊຕ຺ເຖ ນິປາໂຕ ໂສກາປຫໂຕຕິ ວຸຕ຺ຕຄຸຕຣທິຕານີ ຣຜ຺ຖານີ ຄນ຺ຕ຺ວາ ທຸພ຺ກິກ຺ຂກຍາທິຊນິເຕນ ໂສເກນ ອຸປຫໂຕ ມາ ກວ ມາໂຫສີຕິ ອຕ຺ໂຖ។ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ເຖໂຣ, ‘‘ມມ ມາຕາ ມຍ຺ຫໍ ໂສກຣຫິຕຜ຺ຖານຄມນໍ ອາສີສຕິ, ຫນ຺ທ ມຍໍ ສພ຺ພໂສ ອຈ຺ຈນ຺ຕເມວ ໂສກຣຫິຕໍ ຖານໍ ປຕ຺ຕຸໍ ຍຸຕ຺ຕ’’ນ຺ຕິ ອຸສ຺ສາຫຊາໂຕ ວິປສ຺ສນໍ ປຜ຺ຖເປຕ຺ວາ ນຈິຣສ຺ເສວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຕີ។ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ។ ເຖຣ ໑។໑໓។໑-໙) –

‘‘ອຊ຺ຊາຍໂກ ມນ຺ຕຊໂຣ, ຕິຕ຺ຕໍ ເວທານ ປາຣຄູ;

ອພ຺ໂກກາເສ ຖິໂຕ ສນ຺ໂຕ, ອທ຺ທສໍ ໂລກນາຍກໍ។

‘‘ສີຫໍ ຍຖາ ວນຈຣໍ, ພ຺ຍຄ຺ຆຣາຊໍວ ນິຕ຺ຕສໍ;

ຕິຊາປກິນ຺ນມາຕງຄໍ, ກຸລ຺ຊຣໍວ ມເຫສິນໍ។

‘‘ເສເຣຍກໍ ຄເຫຕ຺ວານ, ອາກາເສ ອຸກ຺ຂິປີ ອຫໍ;

ພຸທ຺ຂສ຺ສ ອານຸກາເວນ, ປຣິວາເຣນ຺ຕີ ສພ຺ພໂສ។

‘‘ອຊິຜ຺ຖຫິ ມຫາວີໂຣ, ສພ຺ພລ຺ລູ ໂລກນາຍໂກ;

ສມນ຺ຕາ ປຸປ຺ຜຈ຺ຉທນາ, ໂອກິຣີສຸ ນຣາສກໍ។

‘‘ຕໂຕ ສາ ປຸປ຺ຜກລ຺ຈຸກາ, ອນ຺ໂຕວຕ຺ຍາ ພຫີມຸຂາ;

ສຕ຺ຕາຫໍ ລຫນໍ ກຕ຺ວາ, ຕໂຕ ອນ຺ຕຣໜາຍຖ຺ຯ

‘‘ຕຄ຺ຈ ອຈ຺ລຣິຍໍ ທິສ຺ວາ, ອພ຺ກ຺ຕໍ ໂລມຫໍສນໍ;

ພຸທ຺ເຘ ຈິຕ຺ຕໍ ປສາເທສິ, ສຸຄເຕ ໂລກນາຍເກຯ

‘‘ເຕນ ຈິຕ຺ຕປ຺ປສາເທນ, ສຸກ຺ກມູເລນ ໂຈທິໂຕ;

ກປ຺ປານໍ ສຕສຫສ຺ສໍ, ທຸຄ຺ຄຕິ ນຸປ຺ປຊ຺ຊຫໍຯ

‘‘ປນ຺ນຣສສຫສ຺ສມ຺ຫິ, ກປ຺ປານໍ ປຄ຺ຈວີສຕິ;

ວິຕມລາສນາມາ ຈ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ມຫພ຺ພລາຯ

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ທສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິຯ

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ‘‘ອິທເມວ ມາຕຸ ວຈນໍ ອຣຫຕ຺ຕປ຺ປຕ຺ຕິຍາ ອງ຺ກຸສໍ ຊາຕ’’ນ຺ຕິ ຕເມວ ຄາຖໍ ປຈ຺ຈຸທາຫາສິຯ

ກສ຺ສປຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຕ຺ຖິຕາຯ

໖ຯ ສີຫຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ສີຫປ຺ປມຕ຺ໂຕ ວິຫຣາຕີ ອາຍສ຺ມໂຕ ສີຫຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ໂສ ກິຣ ປຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາຕິກາໂຣ ອິໂຕ ອຕ຺ຖາຣສກປ຺ປສຕມຕ຺ຖເກ ອຕ຺ຖທສ຺ສິສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ຈນ຺ທກາຄາຍ ນທິຍາ ຕີເຣ ກິນ຺ນຣໂຍນິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ປຸປ຺ຝກກ຺ໂຂ ປຸປ຺ຝນິວສໂນ ຫຸຕ຺ວາ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອາກາເສນ ຄຈ຺ລນ຺ຕໍ ອຕ຺ຖທສ຺ສີ ກຄວນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ປູເຊຕ຺ກາໂມ ອຄ຺ຊລີ ປຄ຺ຄຍ຺ຫ ອຕ຺ຖາສິຯ ກຄວາ ຕສ຺ສ ອຊ຺ຊາສຍໍ ຄຕ຺ວາ ອາກາສໂຕ ໂອຣຸຍ຺ຫ ອຄ຺ຄຕຣສ຺ມິ ຣຸກ຺ຂມູເລ ປລ຺ລງເກນ ນິສີທິຯ ກິນ຺ນໂຣ ຈນ຺ທນສາຣໍ ໝສິຕ຺ວາ ຈນ຺ທນຄນ຺ເຜນ ປຸປ຺ເຝຫິ ຈ ປູຊໍ ກຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ປທກ຺ຂິຕໍ ກຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິຯ ໂສ ເຕນ ປຸຄ຺ຄກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ທຸປ຺ປາເທ ມລ຺ລຣາຊກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ຕສ຺ສ ສີໂຫຕິ ນາມໍ ອໂຫສິຯ ໂສ ກຄວນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິຯ ສຕ຺ຖາ ຕສ຺ສ ອຊ຺ຊາສຍໍ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ຘມ຺ມໍ ກເຖສິຯ ໂສ ຘມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ປຝິລທ຺ຘສທ຺ໂຘ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ກມ຺ມຕ຺ຖານໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຣຄ຺ເຄ ວິຫຣຕິຯ ຕສ຺ສ ຈິຕ຺ຕໍ ນານາຣມ຺ມເຕ ວິຘາວຕິ, ເອກຄ຺ຄໍ ນ ໂຫຕິ, ສກຕ຺ຖໍ ນິປ຺ຜາເທຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກຕິຯ ສຕ຺ຖາ ຕໍ ທິສ຺ວາ ອາກາເສ ຖຕ຺ວາ –

໗໖ຯ

‘‘ສີຫປ຺ປມຕ຺ໂຕ ວິຫຣ, ຣຕ຺ຕິນ຺ທິວມຕນ຺ທິໂຕ;

ກາເວຫິ ກຸສລໍ ຘມ຺ມໍ, ຊຫ ສີຄໍ ສມຸສ຺ສຍ’’ນ຺ຕິຯ –

ຄາຖາຍ ໂອວທິຯ ໂສ ຄາຖາວສາເນ ວິປ຺ສ຺ສນໍ ວຑ຺ເຒຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຕິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໑ຯ໑໔ຯ໑໗-໒໔) –

‘‘ຈນ຺ທກາຄານທີຕີເຣ, ອໂຫສິ ກິນ຺ນໂຣ ຕທາ;

ປຸປ຺ຜາກຸໂຂ ຈຫໍ ອາສີ, ປຸປ຺ຜນິວສໂນ ຕຖາ຺

‘‘ອຕຸຖຫສຸສີ ຕຸ ກຄວາ, ໂລກເຊຍຸໂຖ ນຣາສໂກ;

ວິປີນຄຸເຄນ ນິຍຸຍາສີ, ຫໍສຣາຊາວ ອມຸພເຣ຺

‘‘ນໂມ ເຕ ປຸຣິສາຊຸຄຸລ, ຈິຕຸຕໍ ເຕ ສຸວິໂສຜິຕໍ;

ປສນຸນມຸຂວຕຸໂຕາສີ, ວິປຸປສນຸນມຸຂິນຸຫຸຣິໂຍ຺

‘‘ໂອໂຣຫິຕຸວານ ອາກາສາ, ກູຣິປຄຸໂລ ສຸເມຜໂສ;

ສງຄາຜີ ປຕຸຖຣິຕຸວານ, ປລຸລງເກນ ອຸປາວິສີ຺

‘‘ວິລິນໍ ຈນຸທນາທາຍ, ອຄມາສີ ຊິນນຸຕິກໍ;

ປສນຸນຈິຕຸໂຕ ສຸມໂນ, ພຸທຸຜສຸສ ອກິໂຣປຍີ຺

‘‘ອກິວາເທຕຸວານ ສມຸພຸທຸຜໍ, ໂລກເຊຍຸຖໍ ນຣາສກໍ;

ປາໂມຊຊໍ ຊນຍິຕຸວານ, ປກຸກາມີ ອຸຕຸຕຣາມຸໂຂ຺

‘‘ອຍຸຖາຣເສ ກປຸປສເຕ, ຈນຸທນໍ ຍໍ ອປູຊຍີ;

ທຸຄຸຄຕີ ນາກິຊານາມິ, ພຸທຸຜປູຊາຍິທໍ ຜລໍ຺

‘‘ຈຕຸທຸທເສ ກປຸປສເຕ, ອິໂຕ ອາສີສຸ ເຕ ຕໂຍ;

ໂຣຫຕີ ນາມ ນາເມນ, ຈກຸກວຕຸຕີ ມຫພຸພລາ຺

‘‘ກິເລສາ ຊາປີຕາ ມຍຸຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທຸຜສຸສ ສາສນ’’ນຸຕິ຺

ຍາ ປນ ກຄວຕາ ໂອວາທວເສນ ວຸຕຸຕາ ‘‘ສີຫປຸປມຕຸໂຕ’’ຕິ ຄາຖາ, ຕຕຸຖ ສີຫາຕິ ຕສຸສ ເຖຣສຸສ ອາລປນໍ຺ ອປຸປມຕຸໂຕ ວິຫຣາຕິ ສຕິຍາ ອວິປຸປວາເສນ ປມາທວິຣຫິໂຕ ສພຸພິຣິຍາປເຖສຸ ສຕິສມຸປຊຄຸຄຍຸຕຸໂຕ ຫຸຕຸວາ ວິຫຣາຫີ຺ ອິທານິ ຕໍ ອປຸປ ມາທວິຫາຣໍ ສຫ ຜເລນ ສງເຂປໂຕ ທສຸເສຕຸໍ ‘‘ຣຕຸຕິນຸທິວ’’ນຸຕິອາທິ ວຸຕຸຕໍ຺ ຕສຸສຕຸໂຖ – ຣຕຸຕິກາຄໍ ທິວສກາຄຄຸຈ ‘‘ຈງກ ເມນ ນິສຊຊາຍ ອາວຣຕີເຍຫິ ຜມຸເມຫິ ຈິຕຸຕໍ ປຣິໂສເຜຕີ’’ຕິ (ສໍ຺ ນິ຺ ໔໗໘໓; ອ຺ ນິ຺ ໓຺໑໖; ວິກ຺ ໕໑໙) ວຸຕຸຕນເຍນ ຈຕຸສມຸມປຸປສານວເສນ ອຕນຸທິໂຕ ອກຸສີໂຕ ອາຣທຸຜວິຣິໂຍ ກຸສລໍ ສມຖວິປສຸສນາຜມຸມຄຸຈ ໂລກຸຕຸຕຣຜມຸມຄຸຈ ກາເວຫິ ອຸປຸປາເທຫີ ວທຸເຜຫີ ຈ, ເອວໍ ກາເວຕຸວາ ຈ ຊຫ ສີຜໍ ສມຸສຸສຍນຸຕິ ຕວ ສມຸສຸສຍໍ ອຕຸຕກາວໍ ປຄຸມໍ ຕາວ ຕປຸປຜິພທຸຜອນຸທຣາຄປຸປຫາເນນ ສີຜໍ ນຈິຣສຸເສວ ປຊຫ, ເອວໍກູໂຕ ຈ ປຈຸຊາ ຈຣິມກຈິຕຸຕນິໂຣເຜນ ອນວເສສໂຕ ຈ ປຊ ຫິສຸສຕີຕິ຺ ອຣຫຕຸຕໍ ປນ ປຕຸວາ ເຖໂຣ ອຄຸຄໍ ພຸຍາກໂຣນຸໂຕ ຕເມວ ຄາຖໍ ປຈຸຈຸທາຫາສີຕິ຺

ສີຫຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຍຸຖິຕາ຺

໔ຯ ນີຕຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ສພຸພຣຕຸຕິສຸປິຕຸວານາຕິ ອາຍສຸມໂຕ ນີຕຕຸເຖຣສຸສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປຸປຕຸຕິ? ອຍໍ ກິຣ ປທຸມຸຕຸຕຣສຸສ ກຄວໂຕ ກາເລ ສຸນນຸໂທ ນາມ ພຸຣາຫຸມໂຕ ຫຸຕຸວາ ອເນກສເຕ ພຸຣາຫຸມເຕ ມນຸເຕ ວາເຈນຸໂຕ ວາຊເປຍຸຍໍ ນາມ ຍຄຸສໍ ຍຊິ, ກຄວາ ຕໍ ພຸຣາຫຸມຕໍ ອນຸກມຸປນຸໂຕ ຍຄຸຄຍຸຖານໍ ຄນຸຕຸວາ ອາກາເສ ຈງກມິຯ ພຸຣາຫຸມໂຕ ສຕຸຖາຣໍ ທິສຸວາ ປສນຸນມານໂສ ສີສຸເສຫິ ປຸປຸຜານິ ອາຫຣາເປຕຸວາ ອາກາເສ ຂິປິຕຸວາ ປູຊໍ ອກາສິຯ ພຸທຸຮານຸກາເວນ ຕໍ ຄານໍ ສກລຄຸຈ ນຄຣໍ ປຸປຸຜປຍວິຕານິກໍ ວິຍ ຊາທິຕໍ ອໂຫສິຯ ມຫາຊໂນ ສຕຸຖຣີ ອຸລຸອາຣໍ ປີຕິໂສມນສຸສໍ ປຜິສໍເວເທສີຯ ສຸນນຸທພຸຣາຫຸມໂຕ ເຕນ ກຸສລມູເລນ ເທວມນຸສຸເສສຸ ສໍສຣນຸໂຕ ອິມສຸມີ ພຸທຸຮຸປຸປາເທ ສາວຕຸຖິຍໍ ອຄຸຄຕຣສຸສ ພຸຣາຫຸມຕາສຸສ ປຸຕຸໂຕ ຫຸຕຸວາ ນິພຸພຕຸຕິ, ນີໂຕຕິສຸສ ນາມໍ ອໂຫສິຯ ໂສ ວິຄຸຄຸຕໍ ປຕຸໂຕ ''ອິເມ ສມຕາ ສກຸຍປຸຕຸຕິຍາ ສຸຂສີລາ ສຸຂສມາຈາຣາ ສຸໂກຊນານິ ກຸຄຸຊິຕຸວາ ນິວາເຕສຸ ເສນາສເນສຸ ວິຫຣນຸຕິ, ອິເມສຸ ປພຸພຊິຕຸວາ ສຸເຂນ ວິຫຣິຕຸໍ ສກຸກາ''ຕິ ສຸຂາກິລາສາຍ ປພຸພຊິຕຸວາວ ສຕຸຖຸ ສນຸຕິເກ ກມຸມຄຸຖານໍ ຄເຫຕຸວາ ກຕິປາຫເມວ ມນສິກຣິຕຸວາ ຕໍ ຊຫຸເຫຕຸວາ ຍາວທຕຸຖໍ ອຸທຣາວເທຫກໍ ກຸຄຸຊິຕຸວາ ທິວສກາຄໍ ສງຄຕິກາຣາໂມ ຕິຣຈຸຊານກຖາຍ ວີຕິນາເມຕິ, ຣຕຸຕິກາເຄປີ ຖີນມິທຸຣາກິກູໂຕ ສພຸພຣຕຸຕິ ສຸປຕິຯ ສຕຸຖາ ຕສຸສ ເຫຕຸປຣິປາກໍ ໂອໂລເກຕຸວາ ໂອວາທໍ ເທນຸໂຕ –

໘໔ຯ

''ສພຸພຣຕຸຕິ ສຸປິຕຸວານ, ທິວາ ສງຄຕິເກ ຣໂຕ;

ກຸທາສຸສຸ ນາມ ທຸມຸເມໂຊ, ທຸກຸຂສຸສນຸຕໍ ກຣິສຸສຕີ''ຕິຯ – ຄາຖໍ ອການິ;

ຕຕຸຖ ສພຸພຣຕຸຕິນຸຕິ ສກລໍ ຣຕຸຕິຯ ສຸປິຕຸວານາຕິ ນິທຸທາຍິຕຸວາ, ''ຣຕຸຕິຍາ ປຖມໍ ຍາມໍ ຈງກເມນ ນິສຊຸຊາຍ ອາວຣຕີເຍຫິ ຂມຸເມຫິ ຈິຕຸຕໍ ປຣິໂສເຊຕິ''ຕິອາທິນາ ວຸຕຸຕໍ ຊາຄຣິຍໍ ອນນຸຍຸຄຸຊິຕຸວາ ເກວລໍ ຣຕຸຕິຍາ ຕີສຸປິ ຍາເມສຸ ນິທຸທໍ ໂອກຸກມິຕຸວາຕິ ອຕຸໂຖຯ ທິວາຕິ ທິວສໍ, ສກລໍ ທິວສກາຄນຸຕິ ອຕຸໂຖຯ ສງຄຕິເກຕິ ຕິຣຈຸຊານກຖິເກຫິ ກາຍທລຸຫີພຫຸລປຸຄຸຄເລຫິ ສນຸນິສຊຸຊາ ສງຄຕິໂກ, ຕສຸມີ ຣໂຕ ອກິຣໂຕ ຕຕຸຖ ອວິຄຕຈຸຊນຸໂທ ''ສງຄຕິເກ ຣໂຕ''ຕິ ວຸຕຸໂຕ ''ສງຄຕິກາຣໂຕ''ຕິປີ ປາລຸອິຯ ກຸທາສຸສຸ ນາມາຕິ ກຸທາ ນາມຯ ອສຸສູຕິ ນິປາຕມຕຸຕໍ, ກສຸມີ ນາມ ກາເລຕິ ອຕຸໂຖຯ ທຸມຸເມໂຊຕິ ນິປຸປຄຸໂຄຯ ທຸກຸຂສຸສາຕິ ວຜຸຜທຸກຸຂສຸສຯ ອນຸຕນຸຕິ ປຣິໂຍສານໍຯ ອຈຸຈນຸຕເມວ ອນຸປຸປາທໍ ກທາ ນາມ ກຣິສຸສຕິ, ເອທິສສຸສ ທຸກຸຂສຸສນຸຕກຣຕໍ ນຕຸຖີຕິ ອຕຸໂຖຯ ''ທຸມຸເມຊ ທຸກຸຂສຸສນຸຕໍ ກຣິສຸສສີ''ຕິປີ ປາລຸອິຯ

ເອວໍ ປນ ສຕຸຖາຣາ ຄາຖາຍ ກຖິຕາຍ ເຖໂຣ ສໍເວຄຊາໂຕ ວິປສຸສນໍ ປຜຸຄເປຕຸວາ ນຈິຣສຸເສວ ອຣຫຕຸຕໍ ປາປຸຕິຯ ເຕນ ວຸຕຸຕໍ ອປທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໑ຯ໑໔ຯ໘໖-໙໙) –

''ສຸນນຸໂທ ນາມ ນາເມນ, ພຸຣາຫຸມໂຕ ມນຸຕປາຣຄູ;

ອຊຸຊາຍໂກ ຍາຈໂຍໂຄ, ວາຊເປຍຸຍໍ ອຍາຊຍິຯ

''ປທຸມຸຕຸຕໂຣ ໂລກວິທູ, ອຄຸໂຄ ກາຣຸຕິໂກ ອິສີ;

ຊນຕໍ ອນຸກມຸປນຸໂຕ, ອມຸພເຣ ຈງກມີ ຕທາຯ

''ຈງກມິຕຸວານ ສມຸພຸທຸໂຮ, ສພຸພຄຸຄູ ໂລກນາຍໂກ;

ເມຕຸຕາຍ ອຜຣີ ສຕຸເຕ, ອປຸປມາເຕາ ນິຣູປຊີຯ

‘‘ວຕ຺ເຜ ເຂຕ຺ວານ ປຸປ຺ຜານິ, ພຣາຫ຺ມໂຕ ມນ຺ຕປາຣຄູ;

ສພ຺ເພ ສິສ຺ເສ ສມາເນຕ຺ວາ, ອາກາເສ ອຸກ຺ຂິປາປຍິຯ

‘‘ຍາວຕາ ນຄຣໍ ອາສິ, ປຸປ຺ຜານໍ ຉທນໍ ຕທາ;

ພຸທ຺ຘສ຺ສ ອານຸກາເວນ, ສຕ຺ຕາຫໍ ນ ວິຄຈ຺ຉຖຯ

‘‘ເຕເນວ ສຸກ຺ກມູເລນ, ອນຸໂກຕ຺ວານ ສມ຺ປທາ;

ສພ຺ພາສເວ ປຣິຄ຺ຎາຍ, ຕິຕ຺ໂຓ ໂລເກ ວິສຕ຺ຕິກໍຯ

‘‘ເອກາຣເສ ກປ຺ປສເຕ, ປຎ຺ຈຕຶສາສຸ ຂຕ຺ຕິຍາ;

ອມ຺ພຣໍສສນາມາ ເຕ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ມຫພ຺ພລາຯ

‘‘ກິເລສາ ຌາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິຯ

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ເຖໂຣ ອຕ຺ຕໂນ ພ຺ຍາກໂຣນ຺ໂຕ ຕເມວ ຄາຖໍ ປຈ຺ຈຸທາຫາສິຯ

ນິຕ຺ຖເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຏ຺ຊິຕາຯ

໕ຯ ສຸນາຄຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ຈິຕ຺ຕນິມິຕ຺ຕສ຺ສ ໂກວິໂທຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ສຸນາຄຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາຘິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກເວ ວິວຏ຺ຏປນິສ຺ສຍໍ ກຸສລໍ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ອິໂຕ ເອກຕ຺ຕິເສ ກປ຺ເປ ສິຂິສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ພຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕິຕ຺ຓໍ ເວທານໍ ປາຣຄູ ຫຸຕ຺ວາ ອຣຄ຺ຎາຍຕເນ ອສ຺ສເມ ວສນ຺ໂຕ ຕີຓິ ພຣາຫ຺ມຓສຫສ຺ສານິ ມນ຺ເຕ ວາເຈສິຯ ອເຖກທິວສໍ ຕສ຺ສ ສຕ຺ຖາຣໍ ທິສ຺ວາ ລກ຺ຂຓານິ ອຸປຘາເຣຕ຺ວາ ລກ຺ຂຓມນ຺ເຕ ປຣິວຕ຺ເຕນ຺ຕສ຺ສ, ‘‘ອີທິເສຫິ ລກ຺ຂເຓຫິ ສມນ຺ນາຄໂຕ ອນນ຺ຕຌໂນ ອນນ຺ຕຎາໂຓ ພຸທ຺ໂຘ ກວິສ຺ສຕີ’’ຕິ ພຸທ຺ຘຎາຓໍ ອາຣພ຺ກ ອຸຨຸອາໂຣ ປສາໂທ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິຯ ໂສ ເຕນ ຈິຕ຺ຕປ຺ປສາເທນ ເທວໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ ອປຣາປຣໍ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ນາລກຄາເມ ອຕ຺ຕຄຕຣສ຺ສ ພຣາຫ຺ມຓສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ສຸນາໂຄຕິສ຺ສ ນາມໍ ອໂຫສິຯ ໂສ ຘມ຺ມເສນາປຕິສ຺ສ ຄິຫິສຫາໂຍ ເຖຣສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຘມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ທສ຺ສນກູມິຍໍ ປຕິຏ຺ຊິໂຕ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວິປສ຺ສນໍ ປຏ຺ຖເປຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໑ຯ໑໔ຯ໓໔-໔໐) –

‘‘ຫິມວນ຺ຕສ຺ສາວິທູເຣ, ວສໂກ ນາມ ປພ຺ພໂຕ;

ຕສ຺ມິ ປພ຺ພຕປາທມ຺ຫິ, ອສ຺ສໂມ ອາສິ ມາປິໂຕຯ

‘‘ຕີຓິ ສິສ຺ສສຫສ຺ສານິ, ວາເຈສິ ພຣາຫ຺ມໂຓ ຕທາ;

ສໍຫຣິຕ຺ວານ ເຕ ສິສ຺ເສ, ເອກມນ຺ຕໍ ອຸປາວິສິຯ

‘‘ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິຕ຺ວາ, ພຣາຫ຺ມໂຓ ມນ຺ຕປາຣຄູ;

ພុទ្ធវេហំ គវេសន្តោ, ឍាពោ ຈิตฺตํ ປສາທຍີ។

''ຕຕ្ຖ ຈິຕ្ຕំ ປສາເທຕ្វາ, ນិສີທឹ ປຕ្ຕាສន្ຖເຣ;

ປລ្លງກំ ອາភុຊិត្វាន, ຕត្ຖ កាលງກោ ອហំ។

''ເອກតិំເສ ອិໂຕ ກປ្ເປ, ຍំ សញ្ញមលភឹ ຕທາ;

ທុគ្គតឹ នាភិຊានាមិ, ឍាពាសញ្ញាយិទំ ផលំ។

''សត្តវិសតិ ກປ្ປម្ហិ, ຣាຊា សិរិធរោ ອហុ;

សត្តរតនសម្ປន្នោ, ຈក្កវត្តិ មហព្ពលោ។

''ກិលេសា ឈាປិតា មយ្ហំ…ເປ… កតំ ពុទ្ធស្ស សាសន''ន្តិ។

ອຣហត្តំ ປន ປត្វា ភិក្ខូនំ សម្មុខេសនាប្ເທເສន ອញ្ញំ ព្យាករោន្តោ –

໘៨។

''ຈិត្តនិមិត្តស្ស ໂກវិໂທ, ປវិເວករសំ វិຊានិយ;

ຊាយំ និប៉ោກ ປតិស្សតោ, ອធិគច្ឆេយ្យ សុខំ និរាមិស''ន្តិ។ –

គាថំ ອភាសិ។

ຕត្ຖ ຈິຕ្តនិមិត្តស្ស ໂກវិໂທតិ ភាវនាຈິຕ្តស្ស និមិត្តគ្គហណេ ກុសលោ, ''ອិមស្មឹ សមយេ ຈິຕ្តំ ປគ្គເທតព្ពំ, ອិមស្មឹ សម្ປហំសិតព្ពំ, ອិមស្មឹ ອຊ្ឈុເປក្ខិតព្ព''ន្តិ ເອວំ ປគ្គហាទិໂយគ្យស្ស ຈិត្តនិមិត្តស្ស គហណេ ເឆໂກ។ ປវិເວករសំ វិຊានិយាតិ ກាយវិເវកសំວឌ្ឍិតស្ស ຈិត្តវិເວកស្ស រសំ សញ្ញានិត្វា, វិເວកសុខំ ອនុភវិត្វាតិ ອត្ថោ។ ''ປវិເວករសំ ປិត្វា''តិ (ធ។ ປ។ ៨០៥) ហិ វុត្តំ។ ຊាយន្តិ ປគុណំ ອារម្មណូប្បនិຊ្ឈាເនន ປច្ឆា លក្ខណូប្បនិຊ្ឈាເនន ຈ ຊាយន្តោ។ និប៉ោកតិ ກម្មដ្ឋានປរិហរណេ ກុសលោ។ ປតិស្សតោតិ ອុប្បដ្ឋិតស្សតិ។ ອធិគច្ឆេយ្យ សុខំ និរាមិសន្តិ ເອວំ សមថនិមិត្តាទិໂກសល្លេន លទ្ធេ ຈິຕ្តវិເວកសុខេ ປតិដ្ឋាយ សໂត សម្ປຊានោ ហុត្វា វិປស្សនាຊាເນເນວ ຊាយន្តោ ກាមាមិសວដ្ដាមិសេហិ ອសម្មិស្សតាយ និរាមិសំ និព្ពានសុខំ ផលសុខញ្ຈ ອធិគច្ឆេយ្យ សម្ປគច្ឆេយ្យាតិ ອត្ថោ។

សុមនត្ថេរគាថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៩។ នាគិតត្ថេរគាថាវណ្ណនា

ອិໂតពហិទ្ធាតិ ປុត្ថុອញ្ញវាទិនន្តិ ອាយស្មតោ នាគិតត្ថេរស្ស គាថា។ កា ອុប្ປត្តិ? ອយំ ກិរ ປទុមុត្តរស្ស ភគវតោ ກាເល នាគໂທ នាម ព្រាហ្មណោ ហុត្វា ເອກទិວសំ មាលុວເក និសិន្នោ ភគវន្តំ ភិក្ខុសង្ឃេន ປុរក្ខតំ គច្ឆន្តំ ທិស្វា ປសន្នមានសោ តិហិ គាថាហិ ອភិត្ថវិ។ សោ ເតន ປុញ្ញកម្មេន ເທວໂលເក និព្ពត្តិត្វា ອປរាປរំ ປុញ្ញានិ ກត្វា ເທວមនុស្សេសុ សំសរន្តោ ອិមស្មឹ ពុទ្ធុប្ປាເທ ກປិលវត្ថុນគເរ សក្យរាຊកុເល និព្ពត្តិ, នាគិໂតតិស្ស នាមំ ອໂហសិ។ ໂស

ກຄວຕິ ກປິລວຕຸຖຸສຸມິ ວິຫຣນຸເຕ ມຆຸປິຕຸທິກສຸຕຸຕໍ (ມ॥ ນິ॥ ໑॥໑ເລລ ອາທໂຍ) ສຸຕຸວາ ປຜິລທຸຣສທຸເໂສ ປພຸພຊິຕຸວາ ວິປສຸສນໍ ວຑຸເຒຕຸວາ ອຣຫຕຸຕໍ ປາປຸເຕິ॥ ເຕນ ວຸຕຸຕໍ ອປທາເນ (ອປ॥ ເຖຣ ໑॥໑໔॥໔ຖ-໔໔) –

“ວິສາລມາລຸເອ ອາສີໂນ, ອທຸທສໍ ໂລກນາຍກໍ;

ຂີຕາສວໍ ພລປຸປຕຸຕໍ, ກິກຸຂຸສງຆປຸຣກຸຂຕໍ॥

“ສຕສຫສຸສາ ເຕວິຊຊາ, ຉລຸອກິຍຸຍາ ມຫິທຸທິກາ;

ປຣິວາເຣນຸຕິ ສມຸພຸທຸຣໍ, ໂກ ທິສຸວາ ນປຸປສີທຕິ॥

“ຍາເຕາ ອຸປນິຣາ ຍສຸສ, ນ ວິຊຊຕິ ສເທວເກ;

ອນນຸຕຍາຕໍ ສມຸພຸທຸຣໍ, ໂກ ທິສຸວາ ນປຸປສີທຕິ॥

“ຣມຸມກາຍຍຸຈ ທິເປນຸຕໍ, ເກວລໍ ຣຕນາກຣໍ;

ວິກປຸເປຕຸໍ ນ ສກຸໂກນຸຕິ, ໂກ ທິສຸວາ ນປຸປສີທຕິ॥

“ອິມາທິ ຕີຫິ ຄາຖາຫິ, ນາຣໂທວຸຫຍວຈຸຉໂລ;

ປທຸມຸຕຸຕຣໍ ຖວິຕຸວານ, ສມຸພຸທຸຣໍ ອປຣາຊິຕໍ॥

“ເຕນ ຈິຕຸຕປຸປສາເທນ, ພຸທຸຣສນຸຖວເນນ ຈ;

ກປຸປານໍ ສຕສຫສຸສໍ, ທຸຄຸຄຕິ ນຸປປຊຊຫໍ॥

“ອິໂຕ ຕິສກປຸປສເຕ, ສຸມິຕຸໂຕ ນາມ ຂຕຸຕິໂຍ;

ສຕຸຕຣຕນສມຸປນຸໂນ, ຈກຸກວຕຸຕິ ມຫພຸພໂລ॥

“ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍຸຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທຸຣສຸສ ສາສນ”ນຸຕິ॥

ອຣຫຕຸຕໍ ປນ ປຕຸວາ ສຕຸຖຸ ອວິຕຖເທສນຕໍ ຣມຸມສຸສ ຈ ນິຍຸຍານິກຕໍ ນິສຸສາຍ ສຍຸຊາຕປີຕິໂສມນສຸໂສ ປີຕິເວຄປຸປວິສຸສຍຸກໍ ອຸທານໍ ອຸທາເນນຸໂຕ –

໗໖॥

“ອິໂຕ ພຫິທຸຣາ ປຸຖຸອຍຸຍວາທິນໍ, ມຄຸໂຄ ນ ນິພຸພານຄໂມ ຍຖາ ອຍໍ;

ອິຕິສຸສຸ ສງຆໍ ກຄວານຸສາສຕິ, ສຕຸຖາ ສຍໍ ປາຕິຕເລວ ທສຸສຍ”ນຸຕິ॥ –

ຄາຖໍ ອກາສິ॥

ຕຕ຺ຖ ອິໂຕ ພຫິທ຺ຘາຕິ ອິມສ຺ມາ ພຸທ຺ຘສາສນາ ພາຫິຣເກ ສມເຍ, ເຕນາຫ ‘‘ປຸຖຸອຌ຺ຌວາທີນ’’ນ຺ຕິ, ນານາຕິຕ຺ຖິຍານນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖ។ ມຄ຺ໂຄ ນ ນິພ຺ພານຄໂມ ຍຖາ ອຍນ຺ຕິ ຍຖາ ອຍໍ ອຣິໂຍ ອຎ຺ຖງ຺ຄິໂກ ມຄ຺ໂຄ ເອກໍເສນ ນິພ຺ພານໍ ຄຈ຺ຉຕິຕິ ນິພ຺ພານຄໂມ, ນິພ຺ພານຄາມີ, ເອວໍ ນິພ຺ພານຄໂມ ມຄ຺ໂຄ ຕິຕ຺ຖິຍສມເຍ ນຕ຺ຖິ ອສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຘປ຺ປເວທິຕຕ຺ຕາ ອຌ຺ຌຕິຕ຺ຖິຍວາທສ຺ສ។ ເຕນາຫ ກຄວາ –

‘‘ອິເຘວ , ກິກ຺ຂເວ, ສມໂຓ, ອິຘ ທຸຕິໂຍ ສມໂຓ, ອິຘ ຕຕິໂຍ ສມໂຓ, ອິຘ ຈຕຸຕ຺ໂຖ ສມໂຓ, ສຸຌ຺ຌາ ປຣປ຺ປວາທາ ສມເຓກິ ອຌ຺ເຌຫີ’’ຕິ (ທີ។ ນິ។ ໒໗໒໑໔; ມ។ ນິ។ ໑໗໑໓໙; ອ។ ນິ។ ໔໗໒໔໑)។

ອິຕິຕິ ເອວໍ។ ອສ຺ສູຕິ ນິປາຕມຕ຺ຕໍ។ ສງ຺ຆນ຺ຕິ ກິກ຺ຂຸສງ຺ຆໍ, ອຸກ຺ກຎ຺ຖນິທ຺ເທໂສຍໍ ຍຖາ ‘‘ສຕ຺ຖາ ເທວມນຸສ຺ສານ’’ນ຺ຕິ។ ສງ຺ຆນ຺ຕິ ວາ ສມູທໍ, ເວເນຍ຺ຍຊນນ຺ຕິ ອຘິປ຺ປາໂຍ។ ກຄວາຕິ ກາຄ຺ຍວນ຺ຕຕາທີຫິ ການເຓຫິ ກຄວາ, ອຍເມຕ຺ຖ ສງ຺ເຂໂປ។ ວິຕ຺ຖາໂຣ ປນ ປຣມຕ຺ຖທີປນີຍໍ ອິຕິວຸຕ຺ຕກວຓ຺ຓນາຍໍ ວຸຕ຺ຕນເຍນ ເວທິຕພ຺ໂພ។ ສຕ຺ຖາຕິ ທິຎ຺ຖຘມ຺ມິກສມ຺ປຣາຍິກປຣມຕ຺ເຖຫິ ຍຖາຣຫໍ ອນຸສາສຕີຕິ ສຕ຺ຖາ។ ສຍນ຺ຕິ ສຍເມວ។ ອຍຌ຺ເຫຕ຺ຖ ອຕ຺ໂຖ – ‘‘ສີລາທິກ຺ຂນ຺ຘຕ຺ຕຍສງ຺ຄໂຫ ສມ຺ມາທິຎ຺ຖິອາທີນໍ ອຎ຺ຖນ຺ນໍ ອງ຺ຄານໍ ວເສນ ອຎ຺ຖງ຺ຄິໂກ ນິພ຺ພານຄາມີ ອຣິຍມຄ຺ໂຄ ຍຖາ ມມ ສາສເນ ອຕ຺ຖິ, ເອວໍ ພາຫິຣກສມເຍ ມຄ຺ໂຄ ນາມ ນຕ຺ຖີ’’ຕິ ສີຫນາທໍ ນທນ຺ໂຕ ອມ຺ຫາກໍ ສຕ຺ຖາ ກຄວາ ສຍເມວ ສຍມ຺ກູຌາເຓນ ຌາຕໍ, ສຍເມວ ວາ ມຫາກຣຸຓາສຌ຺ໂຈທິໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ເທສນາວິລາສສມ຺ປຕ຺ຕິຍາ ຫຕ຺ຖຕເລ ອາມລກໍ ວິຍ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ ກິກ຺ຂຸສງ຺ຆໍ ເວເນຍ຺ຍຊນຕໍ ອນຸສາສຕິ ໂອວທຕີຕິ។

ນາຄິຕຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຎ຺ຖິຕາ។

໗។ ປວິຎ຺ຖຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ຂນ຺ຘາ ທິຎ຺ຖາ ຍຖາກູຕນ຺ຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ປວິຎ຺ຖຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ។ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປີ ປຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາຘິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກເວ ວິວຎ຺ຎູປນິສ຺ສຍໍ ປຸຌ຺ຌໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ອຕ຺ຖທສ຺ສິສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ເກສໂວ ນາມ ຕາປໂສ ຫຸຕ຺ວາ ເອກທິວສໍ ສຕ຺ຖາຣໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຘມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ອກິວາເທຕ຺ວາ ອຌ຺ຊລີ ປຄ຺ຄຍ຺ຫ ປທກ຺ຂິຓໍ ກຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິ។ ໂສ ເຕນ ປຸຌ຺ຌກມ຺ເມນ ເທວໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອປຣາປຣໍ ປຸຌ຺ຌານິ ກຕ຺ວາ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມີ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ມຄຘຣຎ຺ເຖ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິຕ຺ວາ ອນຸກ຺ກເມນ ວິຌ຺ຌຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ເນກ຺ຂມ຺ມນິນ຺ນຊ຺ຈຸາສຍຕາຍ ປຣິພ຺ພາຊກປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ສິກ຺ຂິຕພ຺ພໍ ສິກ຺ຂິຕ຺ວາ ວິຈຣນ຺ໂຕ ອຸປຕິສ຺ສໂກລິຕານໍ ພຸທ຺ຘສາສເນ ປພ຺ພຊິຕກາວໍ ສຸຕ຺ວາ ‘‘ເຕປິ ນາມ ມຫາປຌ຺ຌາ ຕຕ຺ຖ ປພ຺ພຊິຕາ, ຕເທວ ມຌ຺ເຌ ເສຍ຺ໂຍ’’ຕິ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຘມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ປຎິລທ຺ຘສທ຺ໂຘ ປພ຺ພຊິ។ ຕສ຺ສ ສຕ຺ຖາ ວິປສ຺ສນໍ ອາຈິກ຺ຂິ។ ໂສ ວິປສ຺ສນໍ ອາຣກິຕ຺ວາ ນຈິຣສ຺ເສວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ສຈ຺ຉາກາສິ។ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ។ ເຖຣ ໑໗໑໔໗໔໔-໔໙) –

‘‘ນາຣໂທ ອິຕິ ເມ ນາມໍ, ເກສໂວ ອິຕິ ມໍ ວິທູ;

ກຸສລາກຸສລໍ ເອສໍ, ອຄມໍ ພຸທ຺ຘສນ຺ຕິກໍ។

‘‘ເມຕ຺ຕຈິຕ຺ໂຕ ການຸຓິໂກ, ອຕ຺ຖທສ຺ສີ ມຫາມຸນິ;

ອສ຺ສາສຍນ຺ໂຕ ສຕ຺ເຕ ໂສ, ຘມ຺ມໍ ເທເສຕິ ຈກ຺ຂຸມາ។

‘‘ສກໍ ຈິຕ຺ຕໍ ປສາເທຕ຺ວາ, ສິເຣ ກຕ຺ວານ ອຌ຺ຊລີ;

ສຕ຺ຖາຣໍ ອກິວາເທຕ຺ວາ, ປກ຺ກາມີ ປາຈີນາມ຺ໂຂ។

‘‘ສຕຸຕຣເສ ກປ຺ປສເຕ, ຣາຊາ ອາສີ ມຫິປຕິ;

ອມິຕຸຕຕາປໂນ ນາມ, ຈກ຺ກວຕຸຕີ ມຫພຸພໂລ။

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສຸສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ။

ອຣຫຕຸຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ອຌຸຌໍ ພ຺ຍາກໂຣນ຺ໂຕ –

໒໗။

‘‘ຂນ຺ຘາ ທິຏ຺ຖາ ຍຖາກູຕໍ, ກວາ ສພ຺ເພ ປທາລິຕາ;

ວິກ຺ຂີໂຌ ຊາຕິສໍສາໂຣ, ນຕຸຖິ ທານິ ປຸ໌ນພ຺ກໂວ’’ຕິ။ – ຄາຖໍ ອກາສິ;

ຕຕຸຖ ຂນ຺ຘາຕິ ປຌ຺ຈຸປາທານກ຺ຂນ຺ຘາ, ເຕ ຫິ ວິປ຺ສຸສນຸປລກ຺ຂຓໂຕ ສາມຌ຺ຌລກ຺ຂຓໂຕ ຈ ຌາຕປຣິຌ຺ຌາທິທິ ປຣິຊານນວເສນ ວິປ຺ສຸສິຕພ຺ພາ။ ທິຏ຺ຖາ ຍຖາກູຕນ຺ຕິ ວິປ຺ສຸສນາປຌ຺ຌາສຫິຕາຍ ມຄ຺ຄປຌ຺ຌາຍ ‘‘ອິທໍ ທຸກ຺ຂ’’ນ຺ຕິອາທິນາ ອວິປຣີຕໂຕ ທິຏ຺ຖາ။ ກວາ ສພ຺ເພ ປທາລິຕາຕິ ກາມກວາທໂຍ ສພ຺ເພ ກມ຺ມກວາ ອຸປ຺ປຕຸຕິກວາ ຈ ມຄ຺ຄຌາຓສຕຸເຖນ ກິນ຺ນາ ວິທ຺ຘໍສິຕາ။ ກິເລສປ຺ທາລເນເນວ ຫິ ກມ຺ໂມປ຺ປຕຸຕິກວາ ປທາລິຕາ ນາມ ໂຫນ຺ຕິ။ ເຕນາຫ ‘‘ວິກ຺ຂີໂຌ ຊາຕິສໍສາໂຣ, ນຕຸຖິ ທານິ ປຸ໌ນພ຺ກໂວ’’ຕິ။ ຕສຸສຕຸໂຖ ເຫຏ຺ຖາ ວຸຕຸໂຕເຍວ။

ປວິຏ຺ຖຕຸເຖຣຄາຖາວຓຸຓນາ ນິຏ຺ຖິຕາ။

໗။ ອຊ຺ຊຸນຕຸເຖຣຄາຖາວຓຸຓນາ

ອສກ຺ຂີ ວຕ ອຕຸຕານນ຺ຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ອຊ຺ຊຸນຕຸເຖຣສຸສ ຄາຖາ။ ກາ ອຸປ຺ປຕຸຕິ? ອຍມ຺ປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາທິກາໂຣ ຕຕຸຖ ຕຕຸຖ ກເວ ວິວຏ຺ຏູປນິສຸສຍໍ ກຸສລໍ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ວິປ຺ສຸສິສຸສ ກຄວໂຕ ກາເລ ສີຫໂຍນິຍໍ ນິພ຺ພຕຸໂຕ ເອກທິວສໍ ອຣຌ຺ເຌ ອຌ຺ຌຕຣສ຺ມິ ຣຸກ຺ຂມູເລ ນິສິນ຺ນໍ ສຕຸຖາຣໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ອຍໍ ໂຂ ອິມສ຺ມິ ກາເລ ສພ຺ພເສຏ຺ໂຖ ປຸຣິສສີໂຫ’’ຕິ ປສນ຺ນມານໂສ ສຸປຸປ຺ຜິຕສາລສາຂໍ ກຌ຺ຊິຕ຺ວາ ສຕຸຖາຣໍ ປູເຊສິ။ ໂສ ເຕນ ປຸຌ຺ຌກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ສາວຕຸຖິຍໍ ເສຏ຺ຖິກຸເລ ນິພ຺ພຕຸຕິ။ ອຊ຺ຊຸໂນຕິສຸສ ນາມໍ ອໂຫສິ။ ໂສ ວິຌ຺ຌຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ນິຄຓ຺ເຖຫິ ກຕປຣິຈໂຍ ຫຸຕ຺ວາ ‘‘ເອວາຫໍ ອມຕໍ ອຘິຄມິສຸສາມີ’’ຕິ ວິວຏ຺ຏຊ຺ຊາສຍຕາຍ ທຫຣກາເລເຍວ ນິຄຓ຺ເຖສຸ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຕຕຸຖ ສາຣໍ ອລກນ຺ໂຕ ສຕຸຖຸ ຍມກປາຏິຫາຣິຍໍ ທິສ຺ວາ ປຏິລທ຺ຘສທ຺ໂຘ ສາສເນ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວິປ຺ສຸສນໍ ອາຣກິຕ຺ວາ ນຈິຣສ຺ເສວ ອຣຫາ ອໂຫສິ။ ເຕນ ວຸຕຸຕໍ ອປທາເນ (ອປ။ ເຖຣ ໑။໑໔။໖໐-໖໘) –

‘‘ນິຄຣາຊາ ຕທາ ອາສີ, ອກິຊາໂຕ ສຸເກສຣີ;

ຄິຣິທຸຄ຺ຄໍ ຄເວສນ຺ໂຕ, ອທ຺ທສໍ ໂລກນາຍກໍ။

‘‘ອຍໍ ນຸ ໂຂ ມຫາວີໂຣ, ນິພ຺ພາເປຕິ ມຫາຊນໍ;

ຍໍນູນາຫໍ ອຸປາເສຍ຺ຍໍ, ເທວເທວໍ ນຣາສກໍ။

‘‘ສາຂໍ ສາລສຸສ ກຌ຺ຊິຕ຺ວາ, ສໂກສໍ ປຸປ຺ຜມາຫຣີ;

ອຸປ໌ຄນ຺ຕ຺ວານ ສມ຺ພຸທ຺ທໍ, ອທາສິ ປຸປ຺ຜມຸຕ຺ຕມໍຯ

‘‘ເອກນວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ປຸປ຺ຜມກິໂຣປຍິ;

ທຸຄ຺ຄຕິ ນາກິຊານາມິ, ປຸປ຺ຜທານສ຺ສິທໍ ຜລໍຯ

‘‘ອິໂຕ ຈ ນວເມ ກປ຺ເປ, ວິໂຣຈນສນາມກາ;

ຕໂຍ ອາສິສຸ ຣາຊາໂນ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ມຫພ຺ພລາຯ

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ທສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິຯ

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ອນຸຕ຺ຕຣສຸຂາຜິຄມສມ຺ພູເຕນ ປີຕິເວເຄນ ອຸທານໍ ອຸທາເນນ຺ໂຕ –

໕໑ຯ

‘‘ອສກ຺ຂີ ວຕ ອຕ຺ຕານໍ, ອຸທ຺ທາຕຸໍ ອຸທກາ ຖລໍ;

ວຸຍ຺ຫມາໂນ ມໂຫເຜວ, ສຈ຺ຈານິ ປຜິວິຊ຺ຊຫ’’ນ຺ຕິຯ – ຄາທໍ ອກາສິ;

ຕຕ຺ຖ ອສກ຺ຂິນ຺ຕິ ສກ຺ໂກສິຯ ວຕາຕິ ວິມ຺ຫເຍ ນິປາໂຕຯ ອຕິວິມ຺ຫຍນິຍຄຸເຫຕໍ ຍທິທໍ ສຈ຺ຈປຜິເວໂຣຯ ເຕນາຫ –

‘‘ຕໍ ກິມຄ຺ຄຖ, ກິກ຺ຂເວ, ກຕມໍ ນຸ ໂຂ ທຸກ຺ກຣຕຣໍ ວາ ທຸຣກິສມ຺ກວຕຣໍ ວາ, ຍໍ ສຕ຺ຕຮາ ກິນ຺ນສ຺ສ ວາລສ຺ສ ໂກຜິຍາ ໂກຜີ ປຜິວິຊ຺ເຊຍ຺ຍາ’’ຕິອາທິ (ສໍຯ ນິຯ ໕ຯ໑໑໑໕)?

ອຕ຺ຕານນ຺ຕິ ນິຍກຊ຺ຊຕ຺ຕໍ ສນ຺ຮາຍ ວທຕິຯ ໂຍ ຫິ ປໂຣ ນ ໂຫຕິ ໂສ ອຕ຺ຕາຕິຯ ອຸທ຺ທາຕຸນ຺ຕິ ອຸທ຺ທຣິຕຸໍ, ‘‘ອຸທ຺ທຜ’’ນ຺ຕິປິ ປາໂຖຯ ອຸທກາຕິ ສໍສາຣມໂຫພສງ຺ຂາຕາ ອຸທກາຯ ຖລນ຺ຕິ ນິພ຺ພານຖລໍຯ ວຸຍ຺ຫມາໂນ ມໂຫເຜວາຕິ ມຫຕ຺ຕເວ ວຸຍ຺ຫມາໂນ ວິຍຯ ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ຍຖາ ນາມ ຄມ຺ກິຣວິຕ຺ຖເຕ ອປ຺ປຕິຜ຺ເຖ ມຫຕິ ອຸທໂກເຜ ເວຄສາ ວຸຍ຺ຫມາໂນ ປຸຣິໂສ ເກນຈິ ອຕ຺ຖກາເມນ ອຸປ໌ນີຕໍ ຜິຍາຣິຕ຺ຕສມ຺ປນ຺ນໍ ທລຸຫນາວໍ ລກິຕ຺ວາ ສຸເຂເນວ ຕໂຕ ອຕ຺ຕານໍ ອຸທ຺ທຣິຕຸໍ ສກ຺ກຸເຕຍ຺ຍ ປາຣໍ ປາປຸເຕຍ຺ຍ, ເອວເມວາຫໍ ສໍສາຣມໂຫເຜ ກິເລສາກິສງ຺ຂາຣເວເຄນ ວຸຍ຺ຫມາໂນ ສຕ຺ຖາຣາ ອຸປ໌ນີຕໍ ສມຖວິປສ຺ສນຸເປຕໍ ອຣິຍມຄ຺ຄນາວໍ ລກິຕ຺ວາ ຕໂຕ ອຕ຺ຕານໍ ອຸທ຺ທຣິຕຸໍ ນິພ຺ພານຖລໍ ປຕ຺ຕຸໍ ອໂທ ອສກ຺ຂິນ຺ຕິຯ ຍຖາ ປນ ອສກ຺ຂິ, ຕໍ ທສ຺ເສຕຸໍ ‘‘ສຈ຺ຈານິ ປຜິວິຊ຺ຊຫ’’ນ຺ຕິ ອາຫຯ ຍສ຺ມາ ອຫໍ ທຸກ຺ຂາທີນີ ຈຕ຺ຕາຣິ ອຣິຍສຈ຺ຈານິ ປຣິຄ຺ຄາປຫານສຈ຺ຈິກິຣິຍາກາວນາປຜິເວເຮນ ປຜິວິຊ຺ຊີ ອຣິຍມຄ຺ຄຄາເຄນ ອຄ຺ຄາສີ, ຕສ຺ມາ ອສກ຺ຂີ ວຕ ອຕ຺ຕານໍ ອຸທ຺ທາຕຸໍ ອຸທກາ ຖລນ຺ຕິ ໂຍຊນາຯ

ອຊ຺ຊຸນຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຜ຺ຖິຕາຯ

໘ຯ (ປຖມ) ເທວສກຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ອຸຕ຺ຕິຕ຺ຕາ ປງ຺ກປລິປາຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ເທວສກຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ໂສປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເຮສຸ ກຕາຜິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກເວ ວິວຜ຺ຜູປນິສ຺ສຍໍ ປຸຄ຺ຄໍ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ສິຂິສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ປາຣາວຕໂຍນິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ສຕ຺ຖາຣໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ປີຍາລຜລໍ ອຸປເນສີຯ ສຕ຺ຖາ ຕສ຺ສ ປສາທສໍວຫ຺ຜນຕ຺ຖໍ ຕໍ ປຣິກຸຄ຺ຊີຯ ໂສ ເຕນ ອຕິວິຍ ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ກາເລນ ກາລໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ຈິຕ຺ຕໍ ປສາເທຕິ ຯ ໂສ ເຕນ ປຸຄ຺ຄກມ຺ເມນ ເທວໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ

ອປ໌ຣາປ໌ຣໍ ປຸໍຍາານິ ກຕຸ໌ວາ ເທວມນຸສ໌ເສສຸ ສໍສຣນ໌ໂຕ ອິມສ໌ມິ ພຸທ໌ຸປ໌ປາເທ ອຍ໌ຍຕຣສ໌ສ ມຕ໌ຫລິກຣຍ໌ໂຍ ປຸຕ໌ໂຕ ຫຸຕ໌ວາ ນິພ໌ພຕ໌ໂຕ ຕຣຸຕາກາເລເຍວ ຣຊ໌ເຊ ປຕິຍ໌ຖິໂຕ ຣຊ໌ຊສ໌ຂມນຸກວນ໌ໂຕ ວຸທ໌ໂຂ ສຕ໌ຖາຣໍ ອຸປ໌ສງ໌ກມິ, ຕສ໌ສ ສຕ໌ຖາ ຈມ໌ມໍ ເທເສສິ. ໂສ ຈມ໌ມໍ ສຸຕ໌ວາ ປຜິລທ໌ຂສທ໌ໂຂ ສໍເວຄຊາໂຕ ຣຊ໌ຊໍ ປຫາຍ ປພ໌ພຊິຕ໌ວາ ວິປ໌ສ໌ສນາຍ ກມ໌ມໍ ກໂຣນ໌ໂຕ ນຈິຣສ໌ເສວ ອຣຫຕ໌ຕໍ ປາປຸຕິ. ເຕນ ວຸຕ໌ຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໑.໑໔.໓໖-໗໘) –

''ປາຣາວໂຕ ຕທາ ອາສິ, ປຣໍ ອນຸປໂຣຈໂກ;

ປພ໌ພາເຣ ເສຍ໌ຍໍ ກປ໌ເປ໌ມິ, ອວິທູເຣ ສິຂິສຕ໌ຖຸໂນ.

''ສາຍໍ ປາຕຍ໌ຈ ປສ໌ສາມິ, ພຸທ໌ຈໍ ໂລກຄ໌ຄນາຍກໍ;

ເທຍ໌ຍຈມ໌ໂມ ຈ ເມ ນຕ໌ຖິ, ທ໌ວິປທິນ໌ທສ໌ສ ຕາທິໂນ.

''ປິຍາລຜລມາທາຍ , ອຄມໍ ພຸທ໌ຈສນ໌ຕິກໍ;

ປຜິຄ໌ຄເຫສິ ກຄວາ, ໂລກເຊຍ໌ໂຖ ນຣາສໂກ.

''ຕໂຕ ປຣໍ ອຸປາທາຍ, ປຣິຈາຣີ ວິນາຍກໍ;

ເຕນ ຈິຕ໌ຕປ໌ປສາເທນ, ຕຕ໌ຖ ກາລງ໌ກໂຕ ອຫໍ.

''ເອກຕ໌ຕິເສ ອິໂຕ ກປ໌ເປ, ຍໍ ຜລໍ ອທທິ ອຫໍ;

ທຸຄ໌ຄຕິ ນາກິຊານາມິ, ຜລທານສ໌ສິທໍ ຜລໍ.

''ອິໂຕ ປນ໌ນຣເສ ກປ໌ເປ, ຕໂຍ ອາສຸໍ ປິຍາລິໂນ;

ສຕ໌ຕຣຕນສມ໌ປນ໌ນາ, ຈກ໌ກວຕ໌ຕີ ມຫພ໌ພລາ.

''ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ໌ຫໍ...ເປ... ກຕໍ ພຸທ໌ຈສ໌ສ ສາສນ''ນ໌ຕິ.

ອຣຫຕ໌ຕໍ ປນ ປຕ໌ວາ ປຫີນກິເລສປ໌ຈ໌ຈເວກ໌ຂຕາວເສນ ອຸປ໌ປນ໌ນໂສມນສ໌ໂສ ອຸທານໍ ອຸທາເນນ໌ໂຕ –

໑໙.

''ອຸຕ໌ຕິຕ໌ຕາ ປງ໌ກປລິປາ, ປາຕາລາ ປຣິວຊ໌ຊິຕາ;

ມຸຕ໌ໂຕ ໂອຂາ ຈ ຄນ໌ຖາ ຈ, ສພ໌ເພ ມານາ ວິສໍຫຕາ''ຕິ. – ຄາຖໍ ອການິ;

ຕຕ໌ຖ ອຸຕ໌ຕິຕ໌ຕາຕິ ອຸຕ໌ຕຣິຕາ ອຕິກ໌ກນ໌ຕາ. ປງ໌ກປລິປາຕິ ປງ໌ກາ ຈ ປລິປາ ຈ. ປງ໌ໂກ ວຸຈ໌ຈຕິ ປາຕິກທ໌ທໂມ. ''ປລິໂປ''ຕິ ຄມ໌ກິຣປ໌ຖໂລ ມຫາກທ໌ທໂມ. ອິຈ ປນ ປງ໌ໂກ ວິຍາຕິ ປງ໌ໂກ, ກາມຣາໂຄ ອສຸຈິກາວາປາທເນນ ຈິຕ໌ຕສ໌ສ ມກ໌ຂນໂຕ. ປລິໂປ ວິຍາຕິ ປລິໂປ, ປຸຕ໌ຕທາຣາທິວິສໂຍ ພຫໂລ ຈນ໌ທຣາໂຄ ວຸຕ໌ຕນເຍນ ສມ໌ມກ໌ຂນໂຕ ທຸຣຸຕ໌ຕຣຕາໂຕ ຈ. ເຕ ມຍາ ອນາຄາມິມຄ໌ເຄນ ສພ໌ພໂສ ອຕິກ໌ກນ໌ຕາຕິ ອາຫ ''ອຸຕ໌ຕິຕ໌ຕາ ປງ໌ກປລິປາ''ຕິ. ປາຕາລາຕິ ປາຕາຍາລນ໌ຕິ ປາຕາລາ, ມຫາສມຸທ໌ເທ

ນິນຸນຕຣປເທສາ។ ເກຈິ ປນ ນາຄກວນໍ ‘‘ປາຕາລ’’ນຸຕິ ວທນຸຕິ។ ອິຜ ປນ ອຄາຫທຸຣວຄຸຄາຫທຸຣຸຕຸຕຣຕຜຸເຄນ ປາຕາລາ ວິ ຍາຕິ ປາຕາລາ, ທິຜຸຄີໂຍ។ ເຕ ຈ ມຍາ ປຄຸມມຄຸຄານິຄເມເນວ ສພຸພຖາ ວຊຸຊີຕາ ສມຸຈຸລິນຸນາຕິ ອາຫ ‘‘ປາຕາລາ ປຣິວຊຸຊີ ຕາ’’ຕິ ມຸຕຸໂຕ ໂອພາ ຈ ຄນຸຖາ ຈາຕິ ກາໂມພາທິໂອພໂຕ ອກິຊຸຊາກາຍຄນຸຖາທິຄນຸຖໂຕ ຈ ເຕນ ເຕນ ມຄຸເຄນ ມຸຕຸໂຕ ປຣິມຸຕຸໂຕ, ປຸນ ອນກິກິຣຕາອຄນຸຖນວເສນ ອຕິກຸກນຸໂຕຕິ ອຕຸໂຖ។ ສພຸເພ ມານາ ວິສໍຫຕາຕິ ນວວິຜາປິ ມານາ ອຄຸຄມຄຸ ຄານິຄເມນ ວິເສສໂຕ ສງຫາຕໍ ວິນາສໍ ອາປາທິຕາ ສມຸຈຸລິນຸນາ ‘‘ມານວິຜາ ຫຕາ’’ຕິ ເກຈິ ປຄຸນຸຕິ, ມານໂກຜຸຖາສາຕິ ອຕຸ ໂຖ។ ‘‘ມານວິສາ’’ຕິ ອປເຣ, ເຕສໍ ປນ ມານວິສສຸສ ທຸກຸຂສຸສ ຜລໂຕ ມານວິສາຕິ ອຕຸໂຖ ທຜຸຖພຸໂພ។

(ປຄຸມ) ເທວສກຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຜຸຖິຕາ។

໑໐។ ສາມິທຕຸຕຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ປຍຸຈກຸຂນຸຜາປຣິຍຸລາຕາຕິ ອາຍສຸມໂຕ ສາມິທຕຸຕຕຸເຖຣສຸສ ຄາຖາ។ ກາ ອຸປຸປຕຸຕິ? ອຍມຸປິ ປຸຣິມພຸທຸເຜສຸ ກຕາທິກາໂຣ ອຕຸຖທສຸສີສຸສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເທ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວິຍຸຍຸຕໍ ປຕຸໂຕ ສຕຸຖຣິ ປຣິນິພຸພຸເຕ ຕສຸສ ຖູເປ ປຸປຸເຜທິ ລຕຸຕາ ຕິລຕຸຕໍ ກຕຸວາ ປູຊໍ ອກາສີ។ ໂສ ເຕນ ປຸຍຸຍກມຸເມນ ເທວໂລເກ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ອປຣາປຣໍ ປຸຍຸຍານິ ກຕຸວາ ເທວມນຸສຸເສສຸ ສໍສຣນຸໂຕ ອິມສຸມິ ພຸທຸຜຸປຸປາເທ ຣາຊຄເຫ ອຍຸຍຕຣສຸສ ພຸຣາຫຸມຕາສຸສ ປຸຕຸໂຕ ຫຸຕຸວາ ນິພຸພຕຸຕິ, ສາມິທຕຸໂຕຕິສຸສ ນາມໍ ອໂຫສິ។ ໂສ ອນຸກຸກເມນ ວິຍຸຍຸຕໍ ປຕຸໂຕ ພຸທຸຜານຸກາວໍ ສຸຕຸວາ ອຸປາສເກທິ ສທຸຜິ ວິຫາຣໍ ຄໂຕ ສຕຸຖາຣໍ ຜມຸມໍ ເທເສນຸຕໍ ທິສຸວາ ປສນຸນມານໂສ ເອກມນຸຕໍ ນິສີທິ។ ສຕຸຖາ ຕສຸສ ອຊຸຊາສຍໍ ໂອໂລເກຕຸວາ ຕຖາ ຜມຸມໍ ເທເສສິ, ຍຖາ ສທຸຜໍ ປຕິລກິ ສໍສາເຣ ຈ ສໍເວຄໍ។ ໂສ ປຕິລທຸຜສທຸໂຜ ສໍເວຄຊາໂຕ ປພຸພຊິຕຸວາ ຍາຕາສຸສ ອປຣິປກຸກຕຸຕາ ກຕິປຍກາລໍ ອລສພຫຸລີ ວິຫາສິ។ ປຸນ ສຕຸຖາຣາ ຜມຸມເທສນາຍ ສມຸຕຸເຕຊິໂຕ ວິປສຸສນາຍ ກມຸມໍ ກຣຸຖານໍ ຄເທຕຸວາ ຕຕຸຖ ຍຸຕຸຕປຸປຍຸຕຸໂຕ ວິຫຣນຸໂຕ ນຈິເຣເນວ ອຣຫຕຸຕໍ ປາປຸຕິ។ ເຕນ ວຸຕຸຕໍ ອປທາເນ (ອປ។ ເຖຣ ໑។໑໘។໑-໔) –

‘‘ປຣິນິພຸພຸເຕ ກຄວຕິ, ອຕຸຖທສຸສິນຣຸຕຸຕເມ;

ລຕຸຕາຕິລຕຸຕໍ ກາເຣຕຸວາ, ຖູປມຸທິ ອກິໂຣປຍີ។

‘‘ກາເລນ ກາລມາຄນຸຕຸວາ, ນມສຸສີ ໂລກນາຍກໍ;

ປຸປຸຜຈຸລທນໍ ກຕຸວານ, ລຕຸຕມຸທິ ອກິໂຣປຍີ។

‘‘ສຕຸຕຣເສ ກປຸປສເຕ, ເທວຣຊຸຊມກາຣຍີ;

ມນຸສຸສຕຸຕໍ ນ ຄຈຸລາມິ, ຖູປປູຊາຍິທໍ ຜລໍ។

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍຸທໍ, ກວາ ສພຸເພ ສມູຫຕາ;

ນາໂຄວ ພນຸຜນໍ ເລຕຸວາ, ວິຫຣາມິ ອນາສໂວ។

‘‘ສຸວາຄຕໍ ວຕ ເມ ອາສິ, ພຸທຸຜເສຜຸຖສຸສ ສນຸຕິເກ;

ຕິສຸໂສ ວິຊຸຊາ ອນຸປຸປຕຸຕາ, ກຕໍ ພຸທຸຜສຸສ ສາສນ’’ນຸຕິ។

ໂສ ອປຣກາເຄ ກິກຸຂູທິ ‘‘ກີ ຕຍາ, ອາວຸໂສ, ອຸຕຸຕຣິມນຸສຸສຜມຸໂມ ອຜິຄໂຕ’’ຕິ ປຸຜຸໂຖ ສາສນສຸສ ນິຍຸຍານິກກາວໍ ອຕຸຕໂນ ຈ ຜມຸມານຸຜມຸມປຸປຕິປຕຸຕີ ເຕສໍ ປເວເທນຸໂຕ ອຍຸຍາພຸຍາກຣຕວເສນ –

໑໐໑

‘‘ປຌ຺ຈກ຺ຂນ຺ຘາ ປຣິຌ຺ຌາຕາ, ຕິຈ຺ຒນ຺ຕິ ຆິນ຺ນມູລກາ;

ວິກ຺ຂີໂຓ ຊາຕິສໍສາໂຣ, ນຕ຺ຖິ ທານິ ປຸນພ຺ພໂວ’’ຕິ។ – ຄາຖໍ ອພາສິ;

ຕຕ຺ຖ ປຌ຺ຈກ຺ຂນ຺ຘາ ປຣິຌ຺ຌາຕາຕິ ມຍາ ອິເມ ປຌ຺ຈຸປາທານກ຺ຂນ຺ຘາ ‘‘ອິທໍ ທຸກ຺ຂໍ, ເອຕ຺ຕກໍ ທຸກ຺ຂໍ, ນ ຕໂຕ ພິຍ຺ໂຍ’’ຕິ ຕີຫິ ປຣິຌ຺ຌາຫິ ປຣິຈ຺ຆິນ຺ທິຕ຺ວາ ຌາຕາ ວິທິຕາ ປຏິວິທ຺ຘາ។ ຕິຈ຺ຒນ຺ຕິ ຆິນ຺ນມູລກາຕິ ຕຖາ ປຣິຌ຺ຌາຕຕ຺ຕາເຍວ ມູລພູຕສ຺ສ ສມ຺ທຍສ຺ສ ສພ຺ພໂສ ປທີນຕ຺ຕາ ເຕ ອິທານິ ຍາວ ຈຣິມກຈິຕ຺ຕນິໂຣໂຘ ຕິຈ຺ຒນ຺ຕິ ຆິນ຺ນມູລກາ, ຈຣິມກຈິຕ຺ຕນິໂຣເຘນ ປນ ອປ຺ປຏິສນ຺ຘິກາວ ນິຣຸຊ຺ຊນ຺ຕີ។ ເຕນາຫ – ‘‘ວິກ຺ຂີໂຓ ຊາຕິສໍສາໂຣ, ນຕ຺ຖິ ທານິ ປຸນພ຺ພໂວ’’ຕິ។ ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ ເຫຈ຺ຒາ ວຸຕ຺ໂຕເຍວ។

ສາມິທຕ຺ຕຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຈ຺ຊິຕາ។

ນວມວຄ຺ຄວຕ຺ຕນາ ນິຈ຺ຊິຕາ។

໑໐។ ທສມວຄ຺ໂຄ

໑។ ປຣິປຸຕ຺ຕກຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ນຕຖາ ມຕໍ ສຕຣສນ຺ຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ປຣິປຸຕ຺ຕກຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ។ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປຸຣິມພ຺ທ຺ເຘສຸ ກຕາທິກາໂຣ ຌນ຺ມທສ຺ສີສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຌ຺ຌຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ສຕ຺ຖຣີ ປຣິນິພ຺ພຸເຕ ສຕ຺ຖຸ ເຈຕິເຍ ປຸປ຺ຜາທີຫິ ອຸລ ອາຣໍ ປູຊໍ ອກາສີ។ ໂສ ເຕນ ປຸຌ຺ຌກມ຺ເມນ ເທເວສຸ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອປຣາປຣໍ ປຸຌ຺ຌານິ ກຕ຺ວາ ສຸຄຕີສ຺ເຍວ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ກປີລວຕ຺ຖຸສ຺ມິ ສກ຺ຍຣາຊກ຺ເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຌ຺ຌຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ປຣິປຸຕ຺ຕວິກາວຕາຍ ປຣິປຸຕ຺ຕໂກຕິ ປຌ຺ຌາຍິຕ຺ຖ។ ໂສ ວິກາວສມ຺ປນ຺ນຕາຍ ສພ຺ພກາລໍ ສຕຣສໍ ນາມ ອາຫາຣໍ ປຣິກຸຌ຺ຊນ຺ໂຕ ສຕ຺ຖຸ ມິສ຺ສກາຫາຣປຣິໂກຄໍ ສຸຕ຺ວາ ‘‘ຕາວ ສຸຂຸມາໂລປິ ກຄວາ ນິພ຺ພານສຸຂໍ ອເປກ຺ຂິຕ຺ວາ ຍຖາ ຕຖາ ຍາເປຕິ, ກສ຺ມາ ມຍໍ ອາຫາຣຄິທ຺ຘາ ຫຸຕ຺ວາ ອາຫາຣສຸທ຺ທິ ກາ ກວິສ຺ສາມ, ນິພ຺ພານສຸຂເມວ ປນ ອມ຺ເຫຫິ ປຣິເຍສິຕພ຺ພ’’ນ຺ຕິ ສໍສາເຣ ຊາຕສໍເວໂຄ ຆຣາວາສໍ ປຫາຍ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິເກ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ກຄວຕາ ກາຍຄຕາສຕິກມ຺ມຈ຺ຒາເນ ນິໂຍຊິໂຕ ຕຕ຺ຖ ປຕິຈ຺ຒາຍ ປຏິລທ຺ຘຊານໍ ປາທກໍ ກຕ຺ວາ ວິປສ຺ສນາຍ ກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ວິປສ຺ສນໍ ວຑ຺ເຒຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຕິ។ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ។ ເຖຣ ໑។໑໔។໔-໑) –

‘‘ນິພ຺ພຸເຕ ໂລກນາຖມ຺ຫິ, ຌນ຺ມທສ຺ສີນຣາສເກ;

ອາໂຣເປສິ ຌຊຕ຺ຖມ຺ກໍ, ພຸທ຺ຘເສຈ຺ຒສ຺ສ ເຈຕິເຍ។

‘‘ນິສ຺ເສຕີ ມາປຍິຕ຺ວານ, ຖູປເສຈ຺ຒໍ ສມານຸຫີ;

ຊາຕິປຸປ຺ຜໍ ຄເຫຕ຺ວານ, ຖູປມ຺ຫິ ອກິໂຣປຍີ។

‘‘ອໂຫ ພຸທ຺ໂຘ ອໂຫ ຘມ຺ໂມ, ອໂຫ ໂນ ສຕ຺ຖຸ ສມ຺ປທາ;

ທຸຄ຺ຄຕີ ນາກິຊານາມິ, ຖູປປູຊາຍິທໍ ຜລໍ។

‘‘ຈຕຸນ຺ນວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຖູປ໌ສິຂສນາມກາ;

ໂສລຸອສາສີສຸ ຣາຊາໂນ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕິ ມຫພ຺ພລາ຺.

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຮສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ.

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ຊມ຺ເມ ຄາຣວພຫຸມາເນນ ປີຕິເວຄວິສ຺ສຊ຺ຖໍ ອຸທານໍ ອຸທາເນນ຺ໂຕ ‘‘ນ ຕຖາ ມຕໍ ສຕຣສ’’ນ຺ຕິ ຄາຖໍ ອກາສິ.

໙໑. ຕຕ຺ຖ ນ ຕຖາ ມຕໍ ສຕຣສໍ, ສຸຊນ຺ນໍ ຍໍ ມຍຊ຺ຊ ປຣິກຸຕ຺ຕນ຺ຕິ ຕຖາຕິ ເຕນ ປກາເຣນ. ມຕນ຺ຕິ ອກິມຕໍ. ສຕຣສນ຺ຕິ ສຕຣສໂກຊນໍ ‘‘ສຕຣສໂກຊນໍ ນາມ ສຕປາກສປ຺ປິອາທີຫິ ອກິສງຂຕໍ ໂກຊນ’’ນ຺ຕິ ວທນ຺ຕິ. ອຖ ວາ ອເນກຕ຺ໂຖ ສຕສທ຺ໂທ ‘‘ສຕໂສ ສຫສ຺ສໂສ’’ຕິອາທີສຸ ວິຍ. ຕສ຺ມາ ຍໍ ໂກຊນໍ ອເນກສູປໍ ອເນກພ຺ຍຊ຺ຊນໍ, ຕໍ ອເນກຣສຕາຍ ‘‘ສຕຣສ’’ນ຺ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ, ນານາຣສໂກຊນນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖ. ສຸຊາ ເອວ ອນ຺ນໍ ສຸຊາໂກຊນໍ ເທວານໍ ອາຫາໂຣ. ຍໍ ມຍຊ຺ຊ ປຣິກຸຕ຺ຕນ຺ຕິ ຍໍ ມຍາ ອຊ຺ຊ ອນຸກຸຕ຺ຕໍ. ‘‘ຍໍ ມຍາ ປຣິກຸຕ຺ຕ’’ນ຺ຕິ ຈ ອິທໍ ‘‘ສຕຣສໍ ສຸຊນ຺ນ’’ນ຺ຕິ ເອຕ຺ຖາປິ ໂຍເຊຕພ຺ພໍ. ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ຍໍ ມຍາ ອຊ຺ຊ ເອຕຣຫິ ນິໂຣຊສມາປຕ຺ຕິສມາປຊ຺ຊນວເສນ ຜລສມາປຕ຺ຕິສມາປຊ຺ຊນວເສນ ຈ ອຈ຺ຈນ຺ຕເມວ ສນ຺ຕໍ ປຓີຕໍ ນິພ຺ພານສຸຂໍ ປຣິກຸຊ຺ຊິຍມານໍ, ຕໍ ຍຖາ ມຕໍ ອກິມຕໍ ສມ຺ກາວິຕໍ ຕຖາ ຣາຊກາເລ ມຍາ ປຣິກຸຕ຺ຕໍ ສຕຣສໂກຊນໍ ເທວຕ຺ຕກາເວ ປຣິກຸຕ຺ຕໍ ສຸຊນ຺ນຊ຺ຈ ນ ມຕໍ ນາກິມຕໍ. ກສ຺ມາ? ອິທຊ຺ຫິ ອຣິຍນິເສວິຕໍ ນິຣາມິສໍ ກິເລສານໍ ອວຕ຺ຖຸກູຕໍ, ຕໍ ປນ ປຸຖຸຊ຺ຊນເສວິຕໍ ສາມິສໍ ກິເລສານໍ ວຕ຺ຖຸກູຕໍ, ຕໍ ອິມສ຺ສ ສງຂມ຺ປິ ກລມ຺ປິ ກລກາຄມ຺ປິ ນ ອຸເປຕິຕິ. ອິທານິ ‘‘ຍໍ ມຍຊ຺ຊ ປຣິກຸຕ຺ຕ’’ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕຊມ຺ມໍ ເທເສນ຺ໂຕ ອປຣິມິຕທສ຺ສິນາ ໂຄຕເມນ, ພຸທ຺ເຊນ ສຸເທສິໂຕ ຊມ຺ໂມ’’ຕິ ອາຫ. ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ອປຣິມິຕໍ ອປຣິຈ຺ຊິນ຺ນໍ ອຸປ຺ປາທວ຺ຍາກາວໂຕ ສນ຺ຕໍ ອສງຂຕຊາຕຸໍ ສຍມ຺ກູຊາເຕນ ປສ຺ສິ, ອປຣິມິຕສ຺ສ ອນນ຺ຕາປຣິເມຍ຺ຍສ຺ສ ເຍຍ຺ຍສ຺ສ ທສ຺ສາວິຕີ ເຕນ ອປຣິມິຕທສ຺ສິນາ ໂຄຕມໂຄຕ຺ເຕນ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ເຊນ ‘‘ຂຍໍ ວິຣາຄໍ ອມຕໍ ປຓີຕ’’ນ຺ຕິ (ຂຸ. ປາ. ໖.໔; ສຸ. ນິ. ໒໒໗) ຈ ‘‘ມທນິມ຺ມທໂນ ປິປາສວິນໂຍ’’ (ອ. ນິ. ໔.໓໔; ອິຕິວຸ. ໙໐) ‘‘ສພ຺ພສງຂາຣສມໂຖ’’ຕິ (ອ. ນິ. ໔.໑໔໐; ໑໐.໖) ຈ ອາທິນາ ສຸຊ຺ຖຸ ເທສິໂຕ ຊມ຺ໂມ, ນິພ຺ພານໍ ມຍາ ອຊ຺ຊ ປຣິກຸຕ຺ຕນ຺ຕິ ໂຍຊນາ.

ປຣິປຸຕ຺ຕກຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຊ຺ຖິຕາ.

໔. ວິຊຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ຍສ຺ສາສວາປຣິກ຺ຂີຕາຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ວິຊຍຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເຊສຸ ກຕາຊິກາໂຣ ປິຍທສ຺ສິສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ວິກວສມ຺ປນ຺ເນ ກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຊ຺ຊຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ສຕ຺ຖຣິ ປຣິນິພ຺ພຸເຕ ຕສ຺ສ ຖູປສ຺ສ ຣຕນຂຈິຕໍ ເວທິກໍ ກາເຣຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ອຸລຸອາຣໍ ເວທິການຫໍ ກາເຣສິ. ໂສ ເຕນ ປຸຊ຺ຊກມ຺ເມນ ອເນກສເຕ ອຕ຺ຕກາເວ ມຫໍໂອກາເສນ ວິຈຣິ. ເອວໍ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຊຸປ຺ປາເທ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຕກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ວິຊໂຍຕິສ຺ສ ນາມໍ ອໂຫສິ. ໂສ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ພ຺ຣາຫ຺ມຕວິຊ຺ຊາສຸ ນິປ຺ຜຕ຺ຕິ ຄໂຕ ຕາປສປ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອຣຊ຺ຊາຍຕເນ ຊານລາກີ ຫຸຕ຺ວາ ວິຫຣນ຺ໂຕ ພຸທ຺ຊຸປ຺ປາທໍ ສຸຕ຺ວາ ອຸປ຺ປນ຺ນປ຺ປສາໂທ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກໍ ອຸປສງກມິຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິ. ຕສ຺ສ ສຕ຺ຖາ ຊມ຺ມໍ ເທເສສິ. ໂສ ຊມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວິປສ຺ສນໍ ປຊ຺ຖເປຕ຺ວາ ນຈິຣສ຺ເສວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໑.໑໔.໑໐-໑໔) –

‘‘ນິພ຺ພຸເຕ ໂລກນາຖມ຺ຫິ, ປິຍທສ຺ສີນຣຸຕ຺ຕເມ;

ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ສຸມໂນ, ມຸຕ຺ຕາເວທິມກາສຫໍ.

‘‘ມຓີຫິ ປຣິວາເຣຕ຺ວາ, ອກາສີ ເວທິມຸຕ຺ຕມໍ;

ເວຫິກາຍ ມຫໍ ກຕ຺ວາ, ຕຕ຺ຖ ກາລງ຺ກໂຕ ອຫໍຯ

‘‘ຍໍ ຍໍ ໂຍນຸປ຺ປ຺ຊ຺ຊາມິ, ເທວຕ຺ຕໍ ອຖ ມານຸສໍ;

ມຕິ ຊາເຣນ຺ຕິ ອາກາເສ, ປຸລ຺ລກມ຺ມສ຺ສິທໍ ຜລໍຯ

‘‘ໂສລຸອສິໂຕ ກປ຺ປ຺ສເຕ, ມຕິປ຺ປ຺ການາມກາ;

ລຕ຺ຕີສາສີສຸ ຣາຊາໂນ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ມຫພ຺ພລາຯ

‘‘ກິເລສາ ຊາປີຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຊສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິຯ

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປ຺ນ ປຕ຺ວາ ອລ຺ລໍ ພ຺ຍາກໂຣນ຺ໂຕ ‘‘ຍສ຺ສາສວາ ປຣິກ຺ຂີຕາ’’ຕິ ຄາຖໍ ອການິຯ

ລ໘ຯ ຕຕ຺ຖ ຍສ຺ສາສວາ ປຣິກ຺ຂີຕາຕິ ຍສ຺ສ ອຸຕ຺ຕມປຸຄ຺ຄລສ຺ສ ກາມາສວາທໂຍ ຈຕ຺ຕາໂຣ ອາສວາ ສພ຺ພໂສ ຂີຕາ ອຣິຍມຄ຺ເຄນ ເຂປີຕາຯ ອາຫາເຣ ຈ ອນິສ຺ສິໂຕຕິ ໂຍ ຈ ອາຫາເຣ ຕຕ຺ຫາທິຍ຺ຄິນິສ຺ສເຍຫິ ອນິສ຺ສິໂຕ ອຄນິໂຕ ອນຊ຺ຊາປນ຺ໂນ, ນິທສ຺ສນມຕ຺ຕໍ, ອາຫາຣສີເສເນຕ຺ຖ ຈຕ຺ຕາໂຣປີ ປຈ຺ຈຍາ ຄຫິຕາຕິ ທຍ຺ຖພ຺ພໍຯ ປຈ຺ຈຍປຣິຍາໂຍ ວາ ອີຊ ອາຫາຣ-ສທ຺ໂທ ເວທິຕພ຺ໂພຯ ‘‘ສຸລ຺ລໂຕ ອນິມິຕ຺ໂຕ ຈາ’’ຕິ ເອຕ຺ຖ ອປ຺ປຕິຫິຕວິໂມກ຺ໂຂປີ ຄຫິໂຕເຍວ, ຕິຕິປີ ເຈຕານິ ນິພ຺ພານສ຺ເສວ ນາມານິ ຯ ນິພ຺ພານລ຺ຫິ ຣາຄາທີນໍ ອກາເວນ ສຸລ຺ລໍ, ເຕຫິ ວິມຸຕ຺ຕລ຺ຈາຕິ ສຸລ຺ລຕວິໂມກ຺ໂຂ, ຕຖາ ຣາຄາທິນິມິຕ຺ຕາກາເວນ ສງ຺ຂາຣນິມິຕ຺ຕາກາເວນ ຈ ອນິມິຕ຺ຕໍ , ເຕຫິ ວິມຸຕ຺ຕລ຺ຈາຕິ ອນິມິຕ຺ຕວິໂມກ຺ໂຂ, ຣາຄາທິປຕິນີນໍ ອກາເວນ ອປ຺ປຕິຫິຕໍ, ເຕຫິ ວິມຸຕ຺ຕລ຺ຈາຕິ ອປ຺ປຕິຫິໂຕ ວິໂມກ຺ໂຂຕິ ວຸຈ຺ຈຕິຯ ຜລສມາປຕ຺ຕິວເສນ ຕໍ ອາຣມ຺ມຕໍ ກຕ຺ວາ ວິຫຣນ຺ຕສ຺ສ ອຍມ຺ປີ ຕິວິໂຊ ວິໂມກ຺ໂຂ ຍສ຺ສ ໂຄຈໂຣ, ອາກາເສວ ສກ຺ນ຺ຕານໍ, ປທໍ ຕສ຺ສ ທຸຣນ຺ນຍນ຺ຕິ ຍຖາ ອາກາເສ ຄຈ຺ຊນ຺ຕານໍ ສກ຺ຕານໍ ‘‘ອິມສ຺ມິ ຖາເນ ປາເທຫິ ອກ຺ກມິຕ຺ວາ ຄຕາ, ອິທໍ ຖານໍ ອຸເຣນ ປຫຣິຕ຺ວາ ຄຕາ, ອິທໍ ສີເສນ, ອິທໍ ປກ຺ເຂຫີ’’ຕິ ນ ສກ຺ກາ ລາຕຸໍ, ເອວເມວ ເອວຣູປສ຺ສ ກິກ຺ຂຸໂນ ‘‘ນິຣຍປທາທີສຸ ອິມິນາ ນາມ ປເທນ ຄໂຕ’’ຕິ ລາເປຕຸລ຺ຈ ນ ສກ຺ກາຕິຯ

ວິຊຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຍ຺ຖິຕາຯ

໓ຯ ເອຣກຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ທຸກ຺ຂາ ກາມາ ເອຣກາຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ເອຣກຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປີ ປຸຣິມພຸທ຺ເຊສຸ ກຕາຊິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກເວ ປຸລ຺ລານິ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ສິທ຺ຊຕ຺ຖສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິລ຺ລຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ສຕ຺ຖາຣໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ສຕ຺ຖຸ ກິລ຺ຈິ ທາຕພ຺ພຍຸຕ຺ຕກໍ ອລກນ຺ໂຕ ‘‘ຫນ຺ທາຫໍ ກາຍສາຣໍ ປຸລ຺ລໍ ກຣິສ຺ສາມີ’’ຕິ ສຕ຺ຖຸ ຄມນມຄ຺ຄໍ ໂສເຊຕ຺ວາ ສມໍ ອກາສິຯ ສຕ຺ຖາ ເຕນ ຕຖາກຕໍ ມຄ຺ຄໍ ປຜິປ຺ຊຊິ ຯ ໂສ ຕຕ຺ຖ ກຄວນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ອລ຺ຊລີ ປຄ຺ຄຍ຺ຫ ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ຍາວ ທສ຺ສນູປຈາຣສມຕິກ຺ກມາ ພຸທ຺ຊາຣມ຺ມຕໍ ປີຕິ ອວິຊຫນ຺ໂຕ ອຍ຺ຖາສິຯ ໂສ ເຕນ ປຸລ຺ລກມ຺ເມນ ເທວໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ ອປຣາປຣໍ ປຸລ຺ລານິ ກຕ຺ວາ ສຸຄຕີສຸເຍວ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຊຸປ຺ປາເທ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ສມ຺ກາວນິຍສ຺ສ ກຸຍຸມ຺ພິຍສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ເອຣໂກຕິສ຺ສ ນາມໍ ອໂຫສິ ອກິຣູໂປ ທສ຺ສນີໂຍ ປາສາທິໂກ ອິຕິກຕ຺ຕພ຺ພຕາສຸ ປຣເມນ ເວຍ຺ຍຕ຺ຕິເຍນ ສມນ຺ນາຄໂຕຯ ຕສ຺ສ ມາຕາປີຕໂຣ ກຸເລນ ຣູເປນ ອາຈາເຣນ ວເຍນ ໂກສລ຺ເລນ ຈ ອນຸຈ຺ຊວິກໍ ທາຣິກໍ ອາເນຕ຺ວາ ວິວາຫກມ຺ມໍ ອກໍສຸ ຯ ໂສ ຕາຍ ສທ຺ຊີ ສໍວາເສນ ເຄເຫ ວສນ຺ໂຕ ປຈ຺ຊິມກວິກຕ຺ຕາ ເກນຈິເທວ ສໍເວຄວຕ຺ຖຸນາ ສໍສາເຣ ສໍວິຄ຺ຄມານໂສ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຊມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ປຜິລທ຺ຊສທ຺ໂຊ ປພ຺ພຊິ, ຕສ຺ສ ສຕ຺ຖາ ກມ຺ມຍ຺ຖານໍ ອທາສິຯ ໂສ ກມ຺ມຍ຺ຖານໍ ຄເຫຕ຺ວາ ກຕິປຍທິວສາຕິກ຺ກເມນ ອຸກ຺ກຕ຺ຖາກິກູໂຕ ວິຫາສິຯ ອຖ ສຕ຺ຖາ ຕສ຺ສ ຈິຕ຺ຕປ຺ປວຕ຺ຕິ ລຕ຺ວາ ໂອວາທວເສນ ‘‘ທຸກ຺ຂາ ກາມາ ເອຣກາ’’ຕິ ຄາຖໍ ອການິຯ ໂສ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ‘‘ອຍຸຕ຺ຕໍ ມຍາ ກຕໍ, ໂຍຫໍ ເອວຣູປສ຺ສ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິເກ ກມ຺ມຍ຺ຖານໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຕໍ ວິສ຺ສຊ຺ເຊນ຺ໂຕ ມິຈ຺ຊາວິຕກ຺ກພຫຸໂລ ວິຫາສີ’’ນ຺ຕິ ສໍເວຄຊາໂຕ ວິປສ຺ສນາຍ ຍຸຕ຺ຕປ຺ປຍຸຕ຺ໂຕ ນຈິຣສ຺ເສວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຕິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໑ຯ໑໔ຯ໓໘-໓໖) –

‘‘ອຸຕ຺ຕຣິຕ຺ວານ ນທິກໍ, ວນໍ ຄຈ຺ລຕິ ຈກ຺ຂຸມາ;

ຕມທ຺ທສາສີ ສມ຺ພຸທ຺ຘໍ, ສີຫ຺ຘຕ຺ຖໍ ວຣລກ຺ຂຓໍ॥

‘‘ກຸທາລປີຜກມາທາຍ , ສມໍ ກຕ຺ວານ ຕໍ ປຖໍ;

ສຕ຺ຖາຣໍ ອກິວາເທຕ຺ວາ, ສກໍ ຈິຕ຺ຕໍ ປສາທຍີ॥

‘‘ຈຕຸນ຺ນວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ກມ຺ມມກຣີ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕິ ນາກິຊານາມິ, ມຄ຺ຄທານສ຺ສິທໍ ຜລໍ॥

‘‘ສຕ຺ຕປຌ຺ຌາສກປ຺ປມ຺ຫິ, ເອໂກ ອາສີ ຊນາທິໂປ;

ນາເມນ ສຸປ຺ປພຸທ຺ໂຘຕິ, ນາຍໂກ ໂສ ນຣິສ຺ສໂຣ॥

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ॥

ອຣຫາ ປນ ຫຸຕ຺ວາ ອຌ຺ຌໍ ພ຺ຍາກໂຣນ຺ໂຕ –

ລ໙॥

‘‘ທຸກ຺ຂາ ກາມາ ເອຣກ, ນ ສຸຂາ ກາມາ ເອຣກ;

ໂຍ ກາເມ ກາມຍຕິ, ທຸກ຺ຂໍ ໂສ ກາມຍຕິ ເອຣກ;

ໂຍ ກາເມ ນ ກາມຍຕິ, ທຸກ຺ຂໍ ໂສ ນ ກາມຍຕິ ເອຣກາ’’ຕິ॥ –

ຕເມວ ກຄວຕາ ວຸຕ຺ຕຄາຖໍ ປຈ຺ຈຸທາຫາສິ॥

ຕຕ຺ຖ ທຸກ຺ຂາ ກາມາຕິ ອິເມ ວຕ຺ຖຸກາມກິເລສກາມາ ທຸກ຺ຂວຕ຺ຖຸຕາຍ ວິປຣິຓາມທຸກ຺ຂສໍສາຣທຸກ຺ຂສກາວໂຕ ຈ, ທຸກ຺ຂາ ທຸກ຺ຂມາ ທຸກ຺ຂນິພ຺ພຕ຺ຕິກາ॥ ວຸຕ຺ຕຌ຺ເຫຕໍ – ‘‘ອປ຺ປສ຺ສາທາ ກາມາ ພຫຸທຸກ຺ຂາ ພຫຸປາຍາສາ, ອາທີນໂວ ເອຕ຺ຖ ກິຍ຺ໂຍ’’ຕິອາທິ (ປາຈິ॥ ໔໑໗; ມ॥ ນິ॥ ໑॥໒໓໔)॥ ເອຣກາຕິ ປຖມໍ ຕາວ ກຄວາ ຕໍ ອາລປຕິ, ປຈ຺ຉາ ປນ ເຖໂຣ ອຕ຺ຕານໍ ນາເມນ ກເຖສິ॥ ນ ສຸຂາ ກາມາຕິ ກາມາ ນາເມເຕ ຊານນ຺ຕສ຺ສ ສຸຂາ ນ ໂຫນ຺ຕິ, ອຊານນ຺ຕສ຺ສ ປນ ສຸຂໂຕ ອຸປຏ຺ຖຫນ຺ຕິ॥ ຍຖາຫ – ‘‘ໂຍ ສຸຂໍ ທຸກ຺ຂໂຕ ອທ຺ທ, ທຸກ຺ຂມທ຺ທກ຺ຂິ ສລ຺ລໂຕ’’ຕິອາທິ (ສໍ॥ ນິ॥ ໔॥໒໕໓; ອິຕິວຸ॥ ໕໓; ເຖຣຄາ॥ ໙໘໐)॥ ໂຍ ກາເມ ກາມຍຕິ, ທຸກ຺ຂໍ ໂສ ກາມຍຕີຕິ ໂຍ ສຕ຺ໂຕ ກິເລສກາເມນ ວຕ຺ຖຸກາເມ ກາມຍຕິ, ຕສ຺ສ ຕໍ ກາມນໍ ສມ຺ປຕິ ສປຣິລ຺ອາຫຕາຍ , ອາຍຕິ ອປາຍທຸກ຺ຂເຫຕຸຕາຍ ຈ ວຏ຺ຏທຸກ຺ຂເຫຕຸຕາຍ ຈ ທຸກ຺ຂໍ॥ ວຕ຺ຖຸກາມາ ປນ ທຸກ຺ຂສ຺ສ ວຕ຺ຖຸກູຕາ॥ ອິຕິ ໂສ ທຸກ຺ຂສກາວໍ ທຸກ຺ຂນິມິຕ຺ຕໍ ທຸກ຺ຂວຕ຺ຖຸຌ຺ຈ ກາມຍຕີຕິ ວຸຕ຺ໂຕ॥ ອິຕຣໍ ປຏິປກ຺ຂວເສນ ຕເມວຕ຺ຖໍ ຌາເປຕຸໍ ວຸຕ຺ຕໍ, ຕສ຺ມາ ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ ວຸຕ຺ຕວິປຣິຍາເຍນ ເວທິຕພ຺ໂພ॥

ເອຣກຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຓນາ ນິຏ຺ຖິຕາ॥

๔. ເມຕ຺ຕຊິຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ນໂມຫິ ຕສ຺ສ ກຄວໂຕຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ເມຕ຺ຕຊິຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ໂສ ກິຣ ອໂນມທສ຺ສິສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຍ຺ຍຸຕັ ປຕ຺ໂຕ ສາສເນ ອພິປ຺ປສນ຺ໂນ ຫຸຕ຺ວາ ໂພຊິຣຸກ຺ຂສ຺ສ ອຢຸຄຼກາຫີ ເວທິກັ ຈິນິຕ຺ວາ ສຸຊາປຣິກມ຺ມັ ກາເຣສິ. ສຕ຺ຖາ ຕສ຺ສ ອນຸໂມທນັ ອກາສິ. ໂສ ເຕນ ປຸຍ຺ຍກມ຺ເມນ ເທວໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອປຣາປຣັ ປຸຍ຺ຍານິ ກຕ຺ວາ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສັສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຊຸປ຺ປາເທ ມຄຊຣຍ຺ເຖ ອຍ຺ຍຕຣສ຺ສ ພ຺ຣາຫ຺ມຕສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ເມຕ຺ຕຊິຕິສ຺ສ ນາມັ ອໂຫສິ. ໂສ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ກາເມສຸ ອາທີນວັ ທິສ຺ວາ ຕາປສປ຺ພ຺ພຊ຺ຊັ ປ຺ພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອຣຍ຺ເຍ ວິຫຣນ຺ໂຕ ພຸທ຺ຊຸປ຺ປາທັ ສຸຕ຺ວາ ປ຺ຸພ຺ພເຫຕຸນາ ໂຈທິຍມາໂນ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກັ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປວຕ຺ຕິນິວຕ຺ຕິໂຍ ອາຣພ຺ພ ປຍ຺ຫັ ປຸຈ຺ຊິຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣາ ປຍ຺ເຫ ວິສ຺ສຊ຺ຊິເຕ ປຕິລທ຺ຊສທ຺ໂຊ ປ຺ພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວິປສ຺ສນັ ປຕ຺ຖເປຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕັ ປາປຸນີ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕັ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໑.໑໔.໔໖-໕໑) –

“ອໂນມທສ຺ສິມຸນິໂນ, ໂພຊິເວທິມກາສຫັ;

ສຸຊາຍ ປິຕ຺ຫັ ທຕ຺ວານ, ປາຕີກມ຺ມັ ອກາສຫັ.

“ທິສ຺ວາ ຕັ ສຸກຕັ ກມ຺ມັ, ອໂນມທສ຺ສີ ນຣຸຕ຺ຕໂມ;

ພິກ຺ຂຸສງ຺ເຂ ຖິໂຕ ສຕ຺ຖາ, ອິມາ ຄາຖາ ອພາສຖ.

“ອິມິນາ ສຸຊກມ຺ເມນ, ເຈຕນາປຕິຊິຫິ ຈ;

ສມ຺ປຕ຺ຕິ ອນຸໂກຕ຺ວານ, ທຸກ຺ຂສ຺ສນ຺ຕັ ກຣິສ຺ສຕິ.

“ປສນ຺ນມຸຂວຕ຺ໂຕມ຺ຫິ, ເອກຄ຺ໂຄ ສຸສມາຫິໂຕ;

ຊາເຣມິ ອນ຺ຕິມັ ເທຫັ, ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຊສາສເນ.

“ອິໂຕ ກປ຺ປສເຕ ອາສີ, ປຣິປຸຕ຺ເຕາ ອນູນເກ;

ຣາຊາ ສພ຺ພໂຄໂນ ນາມ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ມຫພ຺ພໂລ.

“ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫັ…ເປ… ກຕັ ພຸທ຺ຊສ຺ສ ສາສນ”ນ຺ຕິ.

ອຣຫຕ຺ຕັ ປນ ປຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣັ ໂຖເມນ຺ໂຕ –

໘໔.

“ນໂມ ຫິ ຕສ຺ສ ກຄວໂຕ, ສກ຺ຍປຸຕ຺ຕສ຺ສ ສິຣີມໂຕ;

ເຕນາຍັ ອຄ຺ຄປ຺ປຕ຺ເຕນ, ອຄ຺ຄຊມ຺ໂມ ສຸເທສິໂຕ”ຕິ. – ຄາຖັ ອພາສິ;

ຕຕ຺ຖ ນໂມຕິ ນມກ຺ກາໂຣ. ຫີຕິ ນິປາຕມຕ຺ຕັ. ຕສ຺ສາຕິ ໂຍ ໂສ ກຄວາ ສມຕ຺ຕິສປາຣມີໂຍ ປູເຣຕ຺ວາ ສພ຺ພກິເລເສ ກຍ຺ຊິຕ຺ວາ ອນຸຕ຺ຕຣັ ສມ຺ມາສມ຺ໂພຊິ ອພິສມ຺ພຸທ຺ໂຊ, ສກ຺ຍຣາຊສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕຕິ ສກ຺ຍປຸຕ຺ໂຕ. ອນຍ຺ຍສາຊາຣຕາຍ ປຸຍ຺ຍສມ຺ປຕ຺ຕິຍາ

ຈ ສມ຺ຠາວິໂຕ ອຸຕ຺ຕມາຍ ຣູປກາຍສິຣິຍາ ຘມ຺ມກາຍສິຣິຍາ ຈ ສມນ຺ນາຄຕຕ຺ຕາ ສິຣິມາ, ຕສ຺ສ ຠຄວໂຕ ສກຍປຸຕ຺ຕສ຺ສ ສິຣິມໂຕ ນໂມ ອຕ຺ຖຸ, ຕໍ ນມາມີຕິ ອຕ຺ໂຖ. ເຕນາຕິ ເຕນ ຠຄວຕາ. ອຍນ຺ຕິ ຕສ຺ສ ຘມ຺ມສ຺ສ ອຕ຺ຕໂນ ປຈ຺ຈກ຺ຂຕາຍ ວທຕິ. ອຄ຺ຄປ຺ປຕ຺ເຕນາຕິ ອຄ຺ຄໍ ສພ຺ພຎ຺ຎຸຕໍ, ສພ຺ເພຫິ ວາ ຄຸເຓຫິ ອຄ຺ຄຠາວໍ ເສຏ຺ຐຠາວໍ ປຕ຺ເຕນ. ອຄ຺ຄຘມ຺ໂມຕິ ອຄ຺ໂຄ ອຸຕ຺ຕໂມ ນວວິຘໂລກຸຕ຺ຕໂຣ ຘມ຺ໂມ ສຸຏ຺ຐຸ ອວິປຣີຕໍ ເທສິໂຕ ປເວທິໂຕຕິ.

ເມຕ຺ຕຊິຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

໔. ຈກ຺ຂຸປາລຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ອນ຺ໂຘຫໍ ຫຕເນຕ຺ໂຕສ຺ມີຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ຈກ຺ຂຸປາລຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ໂສປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາຘິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ຠເວ ປຸຎ຺ຎານິ ກໂຣນ຺ໂຕ ສິທ຺ຘຕ຺ຖສ຺ສ ຠຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຎ຺ຎຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ຠຄວຕິ ປຣິນິພ຺ພຸເຕ ຖູປມເຫ ກຍິຣມາເນ ອຸມາປຸປ຺ຜໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຖູປໍ ປູເຊສິ. ໂສ ເຕນ ປຸຎ຺ຎກມ຺ເມນ ເທວໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອປຣາປຣໍ ປຸຎ຺ຎານິ ກຕ຺ວາ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ມຫາສຸວຓ຺ຓສ຺ສ ນາມ ກຸຏຸມ຺ພິກສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ຕສ຺ສ ປາໂລຕິ ນາມມກໍສຸ. ມາຕາ ຕສ຺ສ ອາຘາວິຕ຺ວາ ປຣິຘາວິຕ຺ວາ ວິຈຣຓກາເລ ອຎ຺ຎໍ ປຸຕ຺ຕໍ ລຠິ. ຕສ຺ສ ມາຕາປິຕໂຣ ຈູຬປາໂລຕິ ນາມໍ ກຕ຺ວາ ອິຕຣໍ ມຫາປາໂລຕິ ໂວຫຣິສຸ. ອຖ ເຕ ວຍປ຺ປຕ຺ເຕ ຆຣພນ຺ຘເນນ ພນ຺ຘິສຸ. ຕສ຺ມິ ສມເຍ ສຕ຺ຖາ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ວິຫຣຕິ ເຊຕວເນ. ຕຕ຺ຖ ມຫາປາໂລ ເຊຕວນໍ ຄຈ຺ຉນ຺ເຕຫິ ອຸປາສເກຫິ ສທ຺ຘິ ວິຫາຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິເກ ຘມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ປຏິລທ຺ຘສທ຺ໂຘ ກຸຏຸມ຺ພກາຣໍ ກນິຏ຺ຐກາຕິກສ຺ເສວ ກາຣໍ ກຕ຺ວາ ສຍໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ລທ຺ຘູປສມ຺ປໂທ ອາຈຣິຍຸປຊ຺ຌາຍານໍ ສນ຺ຕິເກ ປຎ຺ຈວສ຺ສານິ ວສິຕ຺ວາ ວຸຏ຺ຐວສ຺ໂສ ປວາເຣຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິເກ ກມ຺ມຏ຺ຐານໍ ຄເຫຕ຺ວາ ສຏ຺ຐິມຕ຺ເຕ ສຫາຍຠິກ຺ຂູ ລຠິຕ຺ວາ ເຕຫິ ສທ຺ຘິ ຠາວນານຸກູລໍ ວສນຏ຺ຐານໍ ປຣິເຍສນ຺ໂຕ ອຎ຺ຎຕຣໍ ປຈ຺ຈນ຺ຕຄາມໍ ນິສ຺ສາຍ ຄາມວາສິເກຫິ ອຸປາສເກຫິ ກາເຣຕ຺ວາ ທິນ຺ນາຍ ອຣຎ຺ຎາຍຕເນ ປຓ຺ຓສາລາຍ ວສນ຺ໂຕ ສມຓຘມ຺ມໍ ກໂຣຕິ. ຕສ຺ສ ອກ຺ຂິໂຣໂຄ ອຸປ຺ປນ຺ໂນ. ເວຊ຺ໂຊ ເຠສຊ຺ຊໍ ສມ຺ປາເທຕ຺ວາ ອທາສິ. ໂສ ເວຊ຺ເຊນ ວຸຕ຺ຕວິຘານໍ ນ ປຏິປຊ຺ຊິ. ເຕນສ຺ສ ໂຣໂຄ ວຑ຺ຒິ. ໂສ "ອກ຺ຂິໂຣຄວູປສມນໂຕ ກິເລສໂຣຄວູປສມນເມວ ມຍ຺ຫໍ ວຣ"ນ຺ຕິ ອກ຺ຂິໂຣຄໍ ອຊ຺ຌຸເປກ຺ຂິຕ຺ວາ ວິປສ຺ສນາຍເມວ ຍຸຕ຺ຕປ຺ປຍຸຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ. ຕສ຺ສ ຠາວນໍ ອຸສ຺ສຸກ຺ກາເປນ຺ຕສ຺ສ ອປຸພ຺ພໍ ອຈຣິມໍ ອກ຺ຂີນິ ເຈວ ກິເລສາ ຈ ຠິຊ຺ຊິສຸ. ໂສ ສຸກ຺ຂວິປສ຺ສໂກ ອຣຫາ ອໂຫສິ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໑.໑໔.໘໑-໘໔) –

"ນິພ຺ພຸເຕ ໂລກມຫິເຕ, ອາຫຸຕີນໍ ປຏິຄ຺ຄເຫ;

ສິທ຺ຘຕ຺ຖມ຺ຫິ ຠຄວຕິ, ມຫາຖູປມໂຫ ອຫຸ.

"ມເຫ ປວຕ຺ຕມານມ຺ຫິ, ສິທ຺ຘຕ຺ຖສ຺ສ ມເຫສິໂນ;

ອຸມາປຸປ຺ຜໍ ຄເຫຕ຺ວານ, ຖູປມ຺ຫິ ອຠິໂຣປຍິ.

"ຈຕຸນ຺ນວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ປຸປ຺ຜມຠິໂຣປຍິ;

ທຸຄ຺ຄຕີ ນາຠິຊານາມິ, ຖູປປູຊາຍິທໍ ຜລໍ.

"ອິໂຕ ຈ ນວເມ ກປ຺ເປ, ໂສມເທວສນາມກາ;

ປຎ຺ຈາສີຕິສຸ ຣາຊາໂນ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ມຫພ຺ພລາ.

"ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ"ນ຺ຕິ.

ອຖ ເຖເຣ ອກຸຂີໂຣເຄນ ວິຫາເຣ ໂອຫີເນ ຄາມໍ ປິຕຸທາຍ ຄເຕ ກິກຸຂູ ທິສຸວາ ອຸປາສກາ ''ກສຸມາ ເຖໂຣ ນາຄໂຕ''ຕິ ປຸຈຸຊິຕຸວາ ຕມຕຸຖໍ ສຸຕຸວາ ໂສກາກິກູຕາ ປິຕຸທປາຕໍ ອຸປເນຕຸວາ, ''ກນຸເຕ, ກິລຸຈິ ມາ ຈິນຸຕຍິຕຸຖ, ອິທານິ ມຍເມວ ປິຕຸທປາຕໍ ອາເນຕຸວາ ອຸປຜຸຖຫິສຸສາມາ''ຕິ ຕຖາ ກໂຣນຸຕິ។ ກິກຸຂູ ເຖຣສຸສ ໂອວາເທ ຖຕຸວາ ນຈິຣສຸເສວ ອຣຫຕຸຕໍ ປຕຸວາ ວຸຜຸຖວສຸສາ ປວາເຣຕຸວາ, ''ສຕຸຖາຣໍ ວນຸທິຕຸໍ ສາວຕຸຖີ ຄມິສຸສາມ, ກນຸເຕ''ຕິ ອາຫໍສຸ។ ເຖໂຣ, ''ອຫໍ ທຸພຸພໂລ ອຈກຸຂຸໂກ, ມຄຸໂຄ ຈ ເສີາ ປທຸທໂວ, ມຍາ ສທຸຂີ ຄຈຸຂນຸຕານໍ ຕຸມຸຫາກໍ ປຣິສຸສໂຍ ກວິສຸສຕິ, ຕຸມຸເຫ ປຖມໍ ຄຈຸຂຖ, ຄນຸຕຸວາ ສຕຸຖາຣໍ ມຫາເຖເຣ ຈ ມມ ວນຸທນາຍ ວນຸທຖ, ຈູລຸອປາລສຸສ ມມ ປວຕຸຕີ ກເຖຕຸວາ ກລຸຈິ ປຸຣິສໍ ເປເສຍຸຍາຖາ''ຕິ ອາຫ។ ເຕ ປຸນປຸປີ ຍາຈິຕຸວາ ຄມນໍ ອລການຸຕາ ''ສາຊູ''ຕິ ປຜິສຸສຸຕິຕຸວາ ເສນາສນໍ ສໍສາເມຕຸວາ ອຸປາສເກ ອາປຸຈຸຊິຕຸວາ ອນຸກຸກເມນ ເຊຕວນໍ ຄນຸຕຸວາ ສຕຸຖາຣໍ ມຫາເຖເຣ ຈ ຕສຸສ ວນຸທນາຍ ວນຸທິຕຸວາ ທຸຕິຍທິວເສ ສາວຕຸຖີຍໍ ປິຕຸທາຍ ຈຣິຕຸວາ ຈູລຸອປາລສຸສ ຕໍ ປວຕຸຕີ ວຕຸວາ ເຕນ ''ອຍໍ, ກນຸເຕ, ມຍຸຫໍ ກາຕິເນຍຸໂຍ ປາລິໂຕ ນາມ, ອິມໍ ເປສິສຸສາມິ''ຕິ ວຸຕຸເຕ, ''ມຄຸໂຄ ສປຣິສຸສໂຍ, ນ ສກຸກາ ເອເກນ ຄຫຍຸເຖນ ຄນຸຕຸໍ, ຕສຸມາ ປພຸພາເຊຕພຸໂພ''ຕິ ຕໍ ປພຸພາເຊຕຸວາ ເປເສສຸໍ។ ໂສ ອນຸກຸກເມນ ເຖຣສຸສ ສນຸຕິກໍ ຄນຸຕຸວາ ອຕຸຕານໍ ຕສຸສ ໂອໂຣເຈຕຸວາ ຕໍ ຄເຫຕຸວາ ອາຄຈຸຂນຸໂຕ ອນຸຕຣາມຄຸເຄ ອລຸລຕຣສຸສ ຄາມສຸສ ສາມນຸຕາ ອຣລຸລຜຸຖາເນ ເອກິສຸສາ ກຜຸຖຫາຣິຍາ ຄາຍນຸຕິຍາ ສທຸທໍ ສຸຕຸວາ ປຜິພທຸຂຈິຕຸໂຕ ຫຸຕຸວາ ຍຜຸຖິໂກຜີ ວິສຸສຊຸເຊຕຸວາ ''ຕິຜຸຖຖ, ກນຸເຕ, ມຸຫຸຕຸຕໍ ຍາວາຫໍ ອາຄຈຸຂາມິ''ຕິ ວຕຸວາ ຕສຸສາ ສນຸຕິກໍ ຄນຸຕຸວາ ຕຕຸຖ ສີລວິປຕຸຕີ ປາປຸຕີ។ ເຖໂຣ ອິທານິເມວ ອິຕຸຖີຍາ ຄີຕສທຸໂທ ສຸໂຕ, ສາມເຕໂຣ ຈ ຈິຣາຍຕິ, ນູນ ສີລວິປຕຸຕີ ປຕຸໂຕ ກວິສຸສຕີ''ຕິ ຈິນຸເຕສິ។ ໂສປິ ອາຄນຸຕຸວາ ''ຄຈຸຂາມ, ກນຸເຕ''ຕິ ອາຫ។ ເຖໂຣ ''ກີ ປາໂປ ຊາໂຕສີ''ຕິ ປຸຈຸຊິ។ ສາມເຕໂຣ ຕຸຕຸຫີ ຫຸຕຸວາ ປຸນ ປຸຈຸຊິໂຕປິ ນ ກເຖສິ។ ເຖໂຣ ''ຕາທິເສນ ປາເປນ ມຍຸຫໍ ຍຜຸຖິຄຫຕກິຈຸຈໍ ນຕຸຖິ, ຄຈຸຂ ຕຸວ''ນຸຕິ ວຕຸວາ ປຸນ ເຕນ ''ພຫຸປຣິສຸສໂຍ ມຄຸໂຄ, ຕຸມຸເຫ ຈ ອນຸຊາ, ກຖໍ ຄມິສຸສຖາ''ຕິ ວຸຕຸເຕ ''ພາລ ອິເຂວ ເມ ນິປຊຸຊິຕຸວາ ມຣນຸຕສຸສາປິ ອປຣາປຣໍ ປຣິວຕຸເຕນຸຕສຸສາປິ ຕາທິເສນ ຄມນໍ ນາມ ນຕຸຖີ''ຕິ ອິມມຕຸຖໍ ທສຸເສນຸໂຕ –

ໝ໘។

''ອນຸໂຂຫໍ ຫຕເນຕຸໂຕສຸມິ, ກນຸຕາຣທຸຂານປກຸຂນຸໂທ;

ສຍມາໂນປິ ຄຈຸຊິສຸສໍ, ນ ສຫາເຍນ ປາເປນາ''ຕິ។ – ຄາຖໍ ອກາສິຕຸຖ;

ຕຕຸຖ ອນຸໂຂຕິ ຈກຸຂຸວິກໂລ។ ຫຕເນຕຸໂຕຕິ ວິນຜຸຖຈກຸຂຸໂກ, ເຕນ ''ປັໂຍຄວິປຕຸຕິວເສນາຫໍ ອຸປຫຕເນຕຸຕຕາຍ ອນຸໂຂ, ນ ຊຈຸຈນຸຂກາເວນາ''ຕິ ຍຖາວຸຕຸຕໍ ອນຸຂກາວໍ ວິເສເສຕິ។ ອຖ ວາ ''ອນຸໂຂ''ຕິ ອິທໍ ''ອນຸເຂ ຊິຕຸເຕາ ມາຕາປີຕໂຣ ໂປເສຕີ''ຕິອາທີສຸ (ມ។ ນິ។ ໔໗໔ຼຼ) ວິຍ ມໍສຈກຸຂຸເວກລຸລທີປນໍ, ''ສພຸເພປີເມ ປຣິພຸພາຊກາ ອນຸຂາ ອຈກຸຂຸກາ'' (ອຸທາ។ ໕໔) ''ອນຸໂຂ ເອກຈກຸຂຸ ທຸວິຈກຸຂູ''ຕິອາທີສຸ (ອ។ ນິ។ ໓។໒໙) ວິຍ ນ ປລຸລາຈກຸຂຸເວກລຸລທີປນນຸຕິ ທສຸເສຕຸໍ ''ຫຕເນຕຸໂຕສຸມິ''ຕິ ວຸຕຸຕໍ, ເຕນ ມຸຂຸຍເມວ ອນຸຂກາວໍ ທສຸເສຕິ។ ກນຸຕາຣທຸຂານປກຸຂນຸໂທຕິ ກນຸຕາເຣ ວິວເນ ທີພມຄຸຄໍ ອນຸປວິຜຸໂຖ, ນ ຊາຕິກນຸຕາຣາທິຄຫນໍ ສໍສາຣທຸຂານໍ ປຜິປນຸໂນຕິ ອຊິປຸປາໂຍ។ ຕາທິສລຸທີ ກນຸຕາຣທຸຂານໍ ອຍໍ ເຖໂຣ ສມຕິກຸກມິຕຸວາ ຖິໂຕ, ສຍມາໂນປີຕິ ສຍນຸໂຕປິ, ປາເທສຸ ອວຫນຸເຕສຸ ອຸເຣນ ຊຕຸຕຸກາທີ ຈ ກູມິຍໍ ສໍສຣນຸໂຕ ປຣິວຕຸເຕນຸໂຕປິ ຄຈຸເຂຍຸຍໍ។ ນ ສຫາເຍນ ປາເປນາຕິ ຕາທິເສນ ປາປປຸຄຸຄເລນ ສຫາຍກູເຕນ ສທຸຂີ ນ ຄຈຸຊິສຸສນຸຕິ ໂຍຊນາ។ ຕໍ ສຸຕຸວາ ອິຕໂຣ ສໍເວຄຊາໂຕ ''ກາຣິຍໍ ວຕ ມຍາ ສາຫສິກກມຸມໍ ກຕ''ນຸຕິ ພາຫາ ປຄຸຄຍຸຫ ກນຸທນຸໂຕ ວນສຕຸຫໍ ປກຸຂນຸໂທ ຈ ອໂຫສິ។ ອຖ ເຖຣສຸສ ສີລເຕເຊນ ປຕຸທຸກມຸພລສິລາສນໍ ອຸຕຸຫາກາຣໍ ທສຸເສສີ។ ເຕນ ສກຸໂກ ຕໍ ກາຣຕໍ ລຕຸວາ ເຖຣສຸສ ສນຸຕິກໍ ຄນຸຕຸວາ ສາວຕຸຖີຄາມີປຸຣິສໍ ວິຍ ອຕຸຕານໍ ລາເປຕຸວາ ຍຜຸຖິໂກຜີ ຄຕຸຫນຸໂຕ ມຄຸຄໍ ສງຂິປີຕຸວາ ຕທເຫວ ສາຍນຸເຫ ສາວຕຸຖີຍໍ ເຖຣໍ ເນຕຸວາ ຕຕຸຖ ເຊຕວເນ ຈູລຸອປາລີເຕນ ກາຣິຕາຍ ປຕຸຕສາລາຍ ຜລເກ ນິສີທາເປຕຸວາ ຕສຸສ ສຫາຍວຕຸເຕນ ເຖຣສຸສ ອາຄຕກາວໍ ຊານາເປຕຸວາ ປກຸກາມິ; ຈູລຸອປາລີໂຕປິ ຕໍ ຍາວຊີວໍ ສກຸກຈຸຈໍ ອຸປຜຸຖາສີຕີ។

ຈກຸຂຸປາລຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຜຸຖິຕາ។

໖។ ຂຕຸທສຸມນຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ເອກປຸປ຺ຜັຈຊີຕ຺ວານາຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ຂຕ຺ຫສຸມນຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ។ ກາ ອຸປ຺ປ຺ຕ຺ຕິ? ໂສ ກິຣ ປທຸມຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິລ຺ລຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ສຕ຺ຖຣິ ປຣິນິພ຺ພຸເຕ ຕສ຺ສ ຖູປສ຺ສ ສມນ຺ຕໂຕ ຈນ຺ທນເວທິກາຍ ປຣິກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ມຫນ຺ຕໍ ປູຊໍ ອກາສີ។ ໂສ ເຕນ ປຸລ຺ລກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ອຸລຸອາຣໍ ສມ຺ປຕ຺ຕິ ອນຸກວນ຺ໂຕ ກສ຺ສປສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຸຟຸມ຺ພິກກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ ສຕ຺ຖຣິ ປຣິນິພ຺ພຸເຕ ກນກຖູປໍ ອຸທ຺ທິສ຺ສ ຣລ຺ລາ ປຸປ຺ຜປູຊາຍ ກຍິຣມານາຍ ປຸປ຺ຜານິ ອລກນ຺ໂຕ ເອ ກໍ ຂຕ຺ຫສຸມນປຸປ຺ຜໍ ທິສ຺ວາ ມຫຕາ ມູເລນ ຕໍ ກິຕິຕ຺ວາ ຄຕ຺ຫນ຺ໂຕ ເຈຕິເຍ ປູຊໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ອຸລຸອາຣໍ ປີຕິໂສມນສ຺ສໍ ອຸປ຺ປາເທ ສິ។ ໂສ ເຕນ ປຸລ຺ລກມ຺ເມນ ເທວໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອສີຕິ ວສ຺ສໂກຍິໂຍ ສຕ຺ຄສຸຂໍ ອນຸກວິຕ຺ວາ ອິມສ຺ມີ ພຸທ຺ຊຸປ຺ປາເທ ປາ ວາຍໍ ມລຸລຣາຊກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ។ ຕສ຺ສ ຊາຕກາເລ ເຄເຫ ຂຕ຺ຫສກ຺ຂຣາ ສຸມນປຸປ຺ຜານິ ຈ ອຸປ຺ປນ຺ນານິ ອເຫສຸໍ។ ເຕນສ຺ສ ຂຕ຺ຫສຸມໂນຕິ ນາມມກໍສຸ។ ໂສ ວິລ຺ລຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ກຄວຕິ ປາວາຍໍ ຈຸນ຺ທສ຺ສ ອມ຺ພວເນ ວິຫຣນ຺ເຕ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຊມ຺ມໍ ສຸຕ຺ ວາ ປຜິລທ຺ຊສທ຺ໂຊ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວິປສ຺ສນາຍ ກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ນຈິຣສ຺ເສວ ຉລຸອກິລ຺ໂລ ອໂຫສີ។ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ។ ເຖຣ ໑។໑໘។໑໘-໔໐) –

‘‘ປທຸມຸຕ຺ຕໂຣ ນາມ ຊິໂນ, ໂລກເຊຍ຺ໂຄ ນຣາສໂກ;

ຊລິຕ຺ວາ ອຄ຺ຄິກ຺ຂນ຺ໂຂວ, ສມ຺ພຸທ຺ໂຊ ປຣິນິພ຺ພຸໂຕ។

‘‘ນິພ຺ພຸເຕ ຈ ມຫາວີເຣ, ຖູໂປ ວິຕ຺ຖາຣິໂກ ອຫຸ;

ທູຣໂຕວ ອຸປຍ຺ເຖນ຺ຕິ, ຊາຕຸເຄຫວຣຸຕ຺ຕເມ។

‘‘ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ, ສຸມໂນ, ອກໍ ຈນ຺ທນເວທິກໍ;

ທິສ຺ສຕິ ຖູປຂນ຺ໂຊ ຈ, ຖູປານຸຈ຺ຉວິໂກ ຕທາ។

‘‘ກເວ ນິພ຺ພຕ຺ຕມານມ຺ຫິ, ເທວຕ຺ເຕ ອຖ ມານຸເສ;

ໂອມຕ຺ຕໍ ເມ ນ ປສ຺ສາມິ, ປຸພ຺ພກມ຺ມສ຺ສິທໍ ຜລໍ។

‘‘ປລ຺ຈທສກປ຺ປສ຺ເຕ, ອິໂຕ ອຍ຺ຄ ຊນາ ອຫຸໍ;

ສພ຺ເພ ສມຕ຺ຕນາມາ ເຕ ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ມຫພ຺ພລາ។

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຊສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ។

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ປຸຣິມຊາຕີ ອນຸສ຺ສຣນ຺ໂຕ ຕຕ຺ຖ ອຕ຺ຕໂນ ສຸມນປຸປ຺ຜປຣິຈ຺ຈາຄສ຺ສ ສຕ຺ຄສມ຺ປຕ຺ຕິນິມິຕ຺ຕກໍ ນິພ຺ພານູປນິສ຺ສຍຕລ຺ຈ ທິສ຺ວາ ອຸທານວເສນ ຕມຕ຺ຖໍ ປກາເສນ຺ໂຕ –

ລຝ។

‘‘ເອກປຸປ຺ຜໍ ຈຊິຕ຺ວານ, ອສີຕິ ວສ຺ສໂກຍິໂຍ;

ສຄ຺ເຄສຸ ປຣິຈາເຣຕ຺ວາ, ເສສເກນມ຺ຫິ ນິພ຺ພຸໂຕ’’ຕິ។ – ຄາຖໍ ອກາສິ;

ຕຕ຺ຖ ເອກປຸປ຺ຜນ຺ຕິ ເອກໍ ກຸສຸມໍ, ຕໍ ປນ ອິຊ ສຸມນປຸປ຺ຜໍ ອຊິປ຺ເປຕໍ។ ຈຊິຕ຺ວານາຕິ ສຕ຺ຖຸ ຖູປປູຊາກຣຄວເສນ ປຣິຈ຺ຈຊິຕ຺ວາ

ປຣິຈຸຈາຄເຫຕຸ. ອສີຕິ ວສ຺ສໂກຏິໂຍຕິ ມນຸສ຺ສຄຓນາຍ ວສ຺ສານໍ ອສີຕິ ໂກຏິໂຍ, ອຈຸຈນ຺ຕສໍໂຍເຄ ເຈຕໍ ອຸປໂຍຄວຈນໍ, ອິທລຸຈ ວສ຺ ກາມສຄຸເຄສຸ ທຸຕິເຍ ອປ຺ຣາປຣຸປຸປຕຸຕິວເສນ ວຸຕຸຕນ຺ຕິ ເວທິຕພ຺ພໍ. ຕສ຺ມາ ສຄຸເຄສູຕິ ຕາວຕີສສ຺ງຂາເຕ ສຄຸຄໂລເກ, ປຸນປ຺ປຸນໍ ອຸປ຺ປ໌ຊຊນວເສນ ເຫຕຸຖ ພຫຸວຈນໍ. ປຣິຈາເຣຕຸວາຕິ ຣູປາທີສຸ ອາຣມ຺ມເຄສຸ ອິນ຺ທຣິຍານິ ປຣິຈາເຣຕຸວາ ສຸຂໍ ອນຸກວິຕຸວາ, ເທວຈ຺ຂຣາທີ ວາ ອຕຸຕານໍ ປຣິຈາເຣຕຸວາ ອຸປຏຸຖາເປຕຸວາ. ເສສເກນມ຺ທີ ນິພ຺ພຸໂຕຕິ ປຸປ຺ຜປູຊາຍ ວເສນ ປວຕຸຕກຸສລເຈຕນາສຸ ກວສມ຺ປຕຸຕິ ທາຍກກມ຺ມໂຕ ເສເສນ ຍໍ ຕຕຸຖ ວິວຏຸຏປນິສ຺ສຍກູຕໍ, ຕໍ ສນ຺ຣາຍ ວທຕີ. ພຫູ ທີ ຕຕຸຖ ປຸພ຺ພາປຣວເສນ ປວຕຸຕາ ເຈຕນາ. ເສສເກນາຕິ ວາ ຕສ຺ເສວ ກມ຺ມສ຺ສ ວິປາກາວເສເສນ ອປຣິກ຺ຂີເຄເຍວ ຕສ຺ມີ ກມ຺ມວິປາເກ ນິພ຺ພຸໂຕ ອມ຺ທີ, ກິເລສປຣິນິພ຺ພາເນນ ປຣິນິພ຺ພຸໂຕສ຺ມີ. ເອເຕນ ຍສ຺ມີ ອຕຸຕກາເວ ຖຕຸວາ ອຕຸຕນາ ອຣຫຕຸຕໍ ສຈ຺ຂິກຕໍ, ໂສປີ ຈຣິມຕຸຕກາໂວ ຕສ຺ສ ກມ຺ມວິປາໂກຕິ ທສ຺ເສຕິ. ຍາທິສໍ ສນ຺ຣາຍ ອຏຸຏຕຸຖາປີ ‘‘ຕສ຺ເສວ ກມ຺ມສ຺ສ ວິປາ ກາວເສເສນາ’’ຕິ (ປາຣາ. ໘໘; ສໍ. ນິ. ໑.໑໓໑) ວຸຕຸຕໍ.

ຂຕຸທສ຺ມນຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຍຸຖິຕາ.

໓. ຕິສ຺ສຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ທີຕຸວາ ສຕປລໍ ກໍສນ຺ຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ຕິສ຺ສຕຸເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປ຺ປຕຸຕິ? ອຍມ຺ປີ ປຸຣິມພຸທ຺ເຄສຸ ກຕາຮິກາໂຣ ວິປສ຺ສີສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ຍານກາຣກຸເລ ນິພ຺ພຕຸຕິຕຸວາ ວິຍຸຄຸຕໍ ປຕຸໂຕ ເອກທິວສໍ ກຄວນ຺ຕໍ ທີສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ຈນ຺ທນຂຕຸເທນ ຜລກໍ ກຕຸວາ ກຄວໂຕ ອຸປນາເມສິ, ຕລຸຈ ກຄວາ ປຣິກຸຄຸຊິ. ໂສ ເຕນ ປຸລຸຄກມ຺ເມນ ເທວໂລເກ ນິພ຺ພຕຸຕິຕຸວາ ອປ຺ຣາປຣໍ ປຸລຸຄານິ ກຕຸວາ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມີ ພຸທ຺ຂຸປ຺ປາເທ ໂຣຣຸວນຄເຣ ຣາຊກຸເລ ນິພ຺ພຕຸຕິ. ໂສ ວຍປ຺ປຕຸໂຕ ປີຕຣີ ກາລງກເຕ ຣຊເຊ ປຕິຍຸຖິໂຕ ພິມ຺ພິສາຣຣລຸໂລ ອທິຍຸຄສຫາໂຍ ທຸຕຸວາ ຕສ຺ສ ມຕິມຸຕຸຕາວຕຸຖາທີນິ ປຕຸຕາກາຣານີ ເປ ເສສິ. ຕສ຺ສ ຣາຊາ ພິມ຺ພິສາໂຣ ປຸລຸຄວນ຺ຕຕໍ ສຸຕຸວາ ປຜິປາກຕໍ ເປເສນ຺ໂຕ ຈິຕຸຕປເຍ ພຸທ຺ຂຈຣິຕໍ ສຸວຕຸຕປຏເຍ ຈ ປຜິຈຸຈສມຸປຸປາທໍ ລິຂາເປຕຸວາ ເປເສສີ. ໂສ ຕໍ ທີສ຺ວາ ປຸຣິມພຸທ຺ເຄສຸ ກຕາຮິການຕາຍ ປຈຸຈຍກວິກຕາຍ ຈ ຈິຕຸຕປເຍ ທສ຺ເສນ຺ຕໍ ພຸທ຺ຂຈຣິຕໍ ສຸວຕຸຕປຏເຍເກ ລິຂິຕໍ ປຜິຈຸຈສມຸປຸປາທກຸກມລຸຈ ໂອໂລເກຕຸວາ ປວຕຸຕິນິວຕຸຕີໂຍ ສລຸລກຸເຂຕຸວາ ສາສນກຸກມໍ ຫທເຍ ຖເປຕຸວາ ສລຸຊາຕສໍເວໂຄ ‘‘ທີຍຸໂຖ ມຍາ ກຄວໂຕ ເວໂສ, ສາສນກຸກໂມ ຈ ເອກປເທເສນ ລາໂຕ, ພຫຸ ທຸກຸຂາ ການາ ພຫຸປາຍາສາ, ກີ ທານີ ມຍຸທໍ ພຣາວາເສນາ’’ຕິ ຣຊຊໍ ປຫາຍ ເກສມສ຺ສຸໍ ໂອຫາເຣຕຸວາ ກາສາຍານີ ວຕຸຖານິ ອຈຸຉາເທນ຺ໂຕ ກຄວນ຺ຕໍ ອຸທ຺ທິສ຺ສ ປພ຺ພຊິຕຸວາ ມຕຸຕິກາປຕຸຕໍ ຄເຫຕຸວາ ຣາຊາ ປຸກຸກຸສາຕິ ວິຍ ມຫາຊນສ຺ສ ປຣິ ເທວນ຺ຕສ຺ເສວ ນຄຣໂຕ ນິກຸຂມິຕຸວາ ອນຸກຸກເມນ ຣາຊຄຫໍ ຄນ຺ຕຸວາ ຕຕຸຖ ສປ຺ປໂສຕຸທິກປພ຺ກາເຣ ວິຫຣນ຺ຕໍ ກຄວນ຺ຕໍ ອຸປສ຺ງກມິຕຸວາ ວນ຺ທິຕຸວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິ. ສຕຸຖາ ຂມ຺ມໍ ເທເສສິ. ໂສ ຂມ຺ມເທສນໍ ສຸຕຸວາ ວິປສ຺ສນາຍ ກມ຺ມຍຸຖານໍ ຄເຫຕຸວາ ຍຸຕຸຕປ຺ປຍຸຕຸໂຕ ວິຫຣນ຺ໂຕ ວິປສ຺ສນໍ ອຸສ຺ສຸກຸກາເປຕຸວາ ອຣຫຕຸຕໍ ປາປຸຄີ. ເຕນ ວຸຕຸຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໑.໑໘.໓໗-໔໘) –

‘‘ຍານກາໂຣ ປຸເຣ ອາສີ, ທາຣຸກມ຺ເມ ສຸສິກ຺ຂິໂຕ;

ຈນ຺ທນໍ ຜລກໍ ກຕຸວາ, ອທາສີ ໂລກພນ຺ຂໂນ.

‘‘ປກາສຕິ ອິທໍ ພ຺ຍມ຺ຫໍ, ສຸວຕຸຕສ຺ສ ສຸນິມ຺ມິຕໍ;

ຫຕຸຖີຍານໍ ອສ຺ສຍານໍ, ທີພ຺ພຍານໍ ອຸປຏຸຖິຕໍ.

‘‘ປາສາທາ ສິວິກາ ເຈວ, ນິພ຺ພຕຸຕນ຺ຕິ ຍທິຈ຺ຂກໍ;

ອກຸຂພ຺ກໍ ຣຕນໍ ມຍຸທໍ, ຜລກສ຺ສ ອິທໍ ຜລໍ.

‘‘ເອກນວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຜລກໍ ຍມທໍ ທທີ;

ທຸຄຸຄຕິ ນາກີຊານາມີ, ຜລກາສຸສ ອິທໍ ຜລໍ໚

‘‘ສຕຸຕປຸຍຸລາສກປຸປມຸຫິ, ຈຕຸໂຣ ນິມຸມິຕາວຸຫຍາ;

ສຕຸຕຣຕນສມຸປນຸນາ, ຈກຸກວຕຸຕີ ມຫພຸພລາ໚

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍຸຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທຸຂສຸສ ສາສນ’’ນຸຕິ໚

ອຣຫຕຸຕໍ ປນ ປຕຸວາ ອຸທານວເສນ ອຕຸຕໂນ ປຝິປຕຸຕິ ກເຖນຸໂຕ –

ລຄຸ໚

‘‘ຫິຕຸວາ ສຕປລໍ ກໍສໍ, ໂສວຕຸຕໍ ສຕຣາຊິກໍ;

ອຄຸຄຫີ ມຕຸຕິກາປຕຸຕໍ, ອິທໍ ທຸຕິຍາກິເສຈນ’’ນຸຕິ໚ – ຄາຖໍ ອກາສິ;

ຕຕຸຖ ຫິຕຸວາຕິ ປຣິຈຸຈຊິຕຸວາ໚ ສຕປລນຸຕິ ສຕໍ ປລານິ ຍສຸສ, ຕໍ ສຕປລປຣິມາຕໍ໚ ກໍສນຸຕິ ຖາລໍ໚ ໂສວຕຸຕານຸຕິ ສຸວຕຸຕາມ ຍໍ໚ ສຕຣາຊິກນຸຕິ ກິຕຸຕິວິຈິຕຸຕຕາຍ ຈ ອເນກຣູປຣາຊິຈິຕຸຕຕາຍ ຈ ອເນກເລຂາຍຸຕຸຕໍ໚ ອຄຸຄຫີ ມຕຸຕິກາປຕຸຕນຸຕິ ເອວຣູເປ ມຫາຣເຫ ກາຊເນ ປຸພຸເພ ກຸລຸຊິຕຸວາ ພຸທຸຂານໍ ໂອວາທໍ ກໂຣນຸໂຕ ‘‘ອິທານາຫໍ ຕໍ ລຫຸເຫຕຸວາ ມຕຸຕິກາມຍປຕຸຕໍ ອຄຸຄເຫສິ , ອໂຫ, ສາຂຸ, ມຍາ ກຕໍ ອຣິຍວຕໍ ອນຸຄຶຕ’’ນຸຕິ ກາຊນກິຕຸຕນາປເທເສນ ຣຊຊປຣິຈຸຈາຄໍ ປພຸພຊຊູປຄມນລຸຈ ອນຸໂມທນຸໂຕ ວທຕິ໚ ເຕນາຫ ‘‘ອິທໍ ທຸຕິຍາກິເສຈນ’’ນຸຕິ໚ ປຖມໍ ຣຊຊາກິເສຈນໍ ອຸປາທາຍ ອິທໍ ປພຸພຊຊູປຄມນໍ ມມ ທຸຕິຍໍ ອກິເສຈນໍ໚ ຕລຸຫິ ຣາຄາທີຫິ ສໍກິລິຝຸຖໍ ສາສງກໍ ສປຣິສງກໍ ກມຸມໍ ອນຕຸຖສລຸຫິຕໍ ທຸກຸຂປຝິພທຸຂໍ ນິຫີນໍ, ອິທໍ ປນ ຕໍວິປຣີຍາຍໂຕ ອຸຕຸຕ ມໍ ປຕີຕນຸຕິ ອຂິປຸປາໂຍ໚

ຕິສຸສຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຝຸຖິຕາ໚

໒໚ ອກາຍຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ຣູປໍ ທິສຸວາ ສຕິ ມຸຝຸຖາຕິ ອາຍສຸມໂຕ ອກາຍຕຸເຖຣສຸສ ຄາຖາ໚ ກາ ອຸປຸປຕຸຕິ? ໂສປິ ປຸຣິມພຸທຸເຂສຸ ກຕາຂິກາໂຣ ຕຕຸຖ ຕຕຸຖ ກເວ ວິວຝຸຝູປນິສຸສຍໍ ປຸລຸລໍ ອຸປຈິນນຸໂຕ ສຸເມຂສຸສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວິລຸລຸຕໍ ປຕຸໂຕ ເອກທີວສໍ ສຸເມຂໍ ກຄວນຸຕໍ ທິສຸວາ ປສນຸນຈິຕຸໂຕ ສລຸອລປຸປຸເຜຫິ ປູຊມກາສິ໚ ໂສ ເຕນ ປຸລຸລກມຸເມນ ເທເວສຸ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ອປຣາປຣໍ ປຸລຸລານິ ກຕຸວາ ສຸຄຕີສຸເຍວ ສໍສຣນຸໂຕ ອິມສຸມີ ພຸທຸຂຸປຸປາເທ ສາວຕຸຖິຍໍ ພຸຣາຫຸມຕກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ອກໂຍຕິ ລທຸຂນາ ໂມ ວິລຸລຸຕໍ ປຕຸໂຕ ເຫຕຸສມຸປຕຸຕິຍາ ໂຈທິຍມາໂນ ເອກທີວສໍ ວິຫາຣໍ ຄໂຕ ສຕຸຖຸ ຂມຸມເທສນໍ ສຸຕຸວາ ປຝິລທຸຂສທຸໂຂ ປພຸພ ຊິຕຸວາ ກຕປຸພຸພກິຈຸໂຈ ວິປສຸສນາຍ ກມຸມໍ ກໂຣນຸໂຕ ວິຫຣຕິ໚ ອຖສຸສ ເອກທີວສໍ ຄາມໍ ປີຕຸທາຍ ປວິຝຸຖສຸສ ອລງກຕປຝິຍຕຸ ຕໍ ມາຕຸຄາມໍ ທິສຸວາ ອໂຍນິໂສມນສິກາຣວເສນ ຕສຸສ ຣູປໍ ອາຣພຸກ ລນຸທຣາໂຄ ອຸປຸປຊຊິ, ໂສ ວິຫາຣໍ ປວິສິຕຸວາ ‘‘ສຕີ ວິສຸສຊຊິຕຸວາ ໂອໂລເກນຸຕສຸສ ຣູປາຣມຸມເຕ ມຍຸຫໍ ກິເລໂສ ອຸປຸປນຸໂນ, ອຍຸຕຸຕໍ ມຍາ ກຕ’’ນຸຕິ ອຕຸຕໂນ ຈິຕຸຕໍ ນິຄຸຄຕຸຫນຸ ໂຕ ຕາວເທວ ວິປສຸສນໍ ວຫຸເຕຕຸວາ ອຣຫຕຸຕໍ ປາປຸຕີ໚ ເຕນ ວຸຕຸຕໍ ອປທາເນ (ອປ໚ ເຖຣ ໑໚໑໔໚໘໑-໘໗) –

‘‘ສຸເມໂຂ ນາມ ນາເມນ, ສຍມຸກູ ອປຣາຊິໂຕ;

ວິເວກມນຸພຸຣູຫນຸໂຕ, ອຊໂຊຄຫີ ມຫາວນໍ໚

‘‘ສລຸອລໍ ປຸປຸ໌ຜິຕໍ ທິສ຺ວາ, ຄນ຺ຖິຕ຺ວານ ວຜໍສກໍ;

ພຸທ຺ຘສ຺ສ ອກິໂຣເປສິ, ສມ຺ມຸຂາ ໂລກນາຍກໍ໚

‘‘ຕີສກປ຺ປສຫສ຺ສມ຺ຫີ, ຍໍ ປຸປ຺ຜມກິໂຣປຍິ;

ທຸຄ຺ຄຕິ ນາກິຊານາມິ, ພຸທ຺ຘປູຊາຍິທໍ ຜລໍ໚

‘‘ອູນວິເສ ກປ຺ປສເຕ, ໂສລຸອສາສຸໍ ສຸນິມ຺ມິຕາ;

ສຕ຺ຕຣຕນສມ຺ປນ຺ນາ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ມຫພ຺ພລາ໚

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ໚

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ກິເລສຸປ຺ປຕ຺ຕິນິທສ຺ສເນນ ‘‘ກິເລເສ ອນຸວຕ຺ເຕນ຺ຕສ຺ສ ວຜຸຜທ຺ກ຺ຂໂຕ ນຕ຺ເຖວ ສິສ຺ກ຺ຂິປ຺ປນໍ໚ ອທໍ ປນ ເຕ ນານຸວຕ຺ຕິ’’ນ຺ຕິ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ –

ລ໙໚

‘‘ຣູປໍ ທິສ຺ວາ ສຕິ ມຸຜ຺ຖາ, ປີຍໍ ນິມິຕ຺ຕໍ ມນສິກໂຣໂຕ;

ສາຣຕ຺ຕຈິຕ຺ໂຕ ເວເທຕິ, ຕຜ຺ຈ ອຊ຺ໂຊສ ຕິຜ຺ຖຕິ;

ຕສ຺ສ ວທ຺ຒນ຺ຕິ ອາສວາ, ກວມູໂລປຄາມິໂນ’’ຕິ໚ – ຄາຖໍ ອກາສິ;

ຕຕ຺ຖ ຣູປນ຺ຕິ ຣຊຊນີຍໍ ຣູປາຍຕນໍ, ຕໍ ປເນຕ຺ຖ ອິຕ຺ຖິຣູປໍ ອທິປ຺ເປຕໍ໚ ທິສ຺ວາຕິ ຈກ຺ຂຸນາ ທິສ຺ວາ, ຈກ຺ຂຸທ຺ວາຣານຸສາເຣນ ນິ ມິຕ຺ຕານຸພ຺ຍຜ຺ຊນສລ຺ລກ຺ຂຕາວເສນ ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ, ຕສ຺ສ ຕຖາຄຫຕເຫຕູຕິ ອຕ຺ໂຖ໚ ສຕິ ມຸຜ຺ຖາຕິ ອສ຺ກາສກາເວ ກາເຍ ‘‘ອ ສ຺ກ’’ນ຺ຕ຺ເວວ ປວຕ຺ຕນສຕິ ນຜ຺ຖາ໚ ຍຖາ ປນ ຣູປໍ ທິສ຺ວາ ສຕິ ນຜ຺ຖາ, ຕໍ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ ອາຫ ‘‘ປີຍໍ ນິມິຕ຺ຕໍ ມນສິກໂຣໂຕ’’ຕິ໚ ຍຖາອຸປ຺ຜ຺ຖິຕໍ ອາຣມ຺ມຕໍ ‘‘ສ຺ກໍ ສ຺ຂ’’ນ຺ຕິອາທິນາ ປີຍນິມິຕ຺ຕໍ ກຕ຺ວາ ອໂຍນິໂສມນສິກາເຣນ ມນສິກໂຣໂຕ ສຕິ ມຸຜ຺ຖາຕິ ໂຍຊນາ໚ ຕຖາ ກູໂຕວ ສາຣຕ຺ຕຈິຕ຺ໂຕ ເວເທຕີຕິ ສຸຜ຺ຖ ຣຕ຺ຕຈິຕ຺ໂຕ ທຸຕ຺ວາ ຕໍ ຣູປາຣມ຺ມຕໍ ອນຸກວຕິ ອກິນນ຺ທຕິ, ອກິນນ຺ທນ຺ໂຕ ປນ ຕຜ຺ຈ ອຊ຺ໂຊສ ຕິຜ຺ຖຕິ ອຊ຺ໂຊສາຍ ຕໍ ອາຣມ຺ມຕໍ ຄິລິຕ຺ວາ ປຣິນິຜ຺ຖເປຕ຺ວາ ວຕ຺ຕຕິ ເຈວ, ເອວໍກູຕສ຺ສ ຈ ຕສ຺ສ ວທ຺ຒນ຺ຕິ ອາສວາ ກວມູໂລປຄາມິໂນຕິ ກວສ຺ສ ສໍສາຣສ຺ສ ມູລກາວໍ ກາຣຕາກາວໍ ອຸປຄມນສກາວາ ກາມາສວາທໂຍ ຈຕ຺ຕາໂຣປິ ອາສວາ ຕສ຺ສ ປຸຄ຺ຄລສ຺ສ ອຸປຣູປຣິ ວທ຺ຒນ຺ຕິເຍວ, ນ ຫາຍນ຺ຕິ໚ ມຍ຺ຫໍ ປນ ປຜິສງຂາເນ ຖຕ຺ວາ ວິປສ຺ສນໍ ວທ຺ເຒຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປຜິວິຊ຺ຊນ຺ຕສ຺ສ ມຄ຺ຄປຜິປາຜິຍາ ເຕ ຈຕ຺ຕາໂຣປິ ອາສວາ ອນວເສສໂຕ ປຫີນາ ປຣິກ຺ຂີຕາຕິ ອທິປ຺ປາໂຍ໚

ອກຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຜ຺ຖິຕາ໚

ລ໚ ອຸຕ຺ຕິຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ສທ຺ທໍສ຺ຕ຺ວາ ສຕິ ມຸຜ຺ຖາຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ອຸຕ຺ຕິຍຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ໚ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາທິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກເວ ວິວຜ຺ຜປນິສ຺ສຍໍ ປຸຜ຺ຜໍ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ສຸເມຘສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຜ຺ຜຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ສຕ຺ຖາຣໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ໂຄນກາທິອຕ຺ຖຕໍ ເສາຕ຺ຕຣຈ຺ຉທໍ ພຸທ຺ຘາຣຫໍ ປລ຺ລງກໍ ຄນ຺ຘກ຺ຜິຍໍ ປຜ຺ຜາເປຕ຺ວາ ອທາສິ໚

ໂສ ເຕນ ປຸຍຸຄກມຸເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ກປິລວຕ຺ຖຸສ຺ມິ ສກ຺ຍຣາຊກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ຕສ຺ສ ອຸຕ຺ຕິໂຍຕິ ນາມໍ ອໂຫສິ຺ ໂສ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ສຕ຺ຖຸ ຌາຕິສມາຄເມ ພຸທ຺ຘານຸກາວໍ ທິສ຺ວາ ປຕິລທ຺ຘສທ຺ໂທ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ສມຕານຸມໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ນາມໍ ປິຕ຺ທາຍ ປວິຍ຺ໂຄ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ມາຕ຺ຄາມສ຺ສ ຄີຕສທ຺ທໍ ສຸຕ຺ວາ ອໂຍນິໂສມນສິກາຣວເສນ ຕຕ຺ຖ ລນ຺ທຣາເຄ ອຸປ຺ປນ຺ເນ ປຕິສງ຺ຂານພເລນ ຕໍ ວິກ຺ຂມ຺ເກຕ຺ວາ ວິຫາຣໍ ປວິສິຕ຺ວາ ສຍຸຊາຕສໍເວໂຄ ທິວາຍ຺ຖາເນ ນິສີທິຕ຺ວາ ຕາວເທວ ວິປສ຺ສນໍ ວຑ຺ເຌຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຕິ຺ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ຺ ເຖຣ ໑຺໑໕຺໔໗-໕໔) –

‘‘ສຸເມຘສ຺ສ ກຄວໂຕ, ໂລກເຊຍ຺ຖສ຺ສ ຕາທິໂນ;

ປລ຺ລງ຺ໂກ ຫິ ມຍາ ທິນ຺ໂນ, ເສົາຕ຺ຕຣສປ຺ຈ຺ລໂທ຺

‘‘ສຕ຺ຕຣຕນສມ຺ປນ຺ໂນ, ປລ຺ລງ຺ໂກ ອາສີ ໂສ ຕທາ;

ມມ ສງ຺ກປ຺ປມຍ຺ລາຍ, ນິພ຺ພຕ຺ຕຕິ ສທາ ມມ຺

‘‘ຕິສກປ຺ປສຫສ຺ສມ຺ຫິ, ປລ຺ລງ຺ກມທທີ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕິ ນາກິຊານາມິ, ປລ຺ລງ຺ກສ຺ສ ອິທໍ ຜລໍ຺

‘‘ວີສກປ຺ປສຫສ຺ສມ຺ຫິ, ສ຺ວຕ຺ຕາກາ ຕໂຍ ຊນາ;

ສຕ຺ຕຣຕນສມ຺ປນ຺ນາ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ມຫພ຺ພລາ຺

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ຺

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ກິເລສຸປ຺ປຕ຺ຕິນິທສ຺ສເນນ ‘‘ກິເລເສ ອຊິຄຸຈ຺ລນ຺ຕສ຺ສ ນຕ຺ຖິ ວຍ຺ຍທ຺ກ຺ຂໂຕ ສີສ຺ກຊິປ຺ປນໍ, ອທໍ ປນ ເຕ ຊິຄຸຈ຺ລິເມວາ’’ຕິ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ –

ລລ຺

‘‘ສທ຺ທໍ ສຸຕ຺ວາ ສຕິ ມຸຍ຺ຖາ, ປິຍໍ ນິມິຕ຺ຕໍ ມນສິກໂຣໂຕ;

ສາຣຕ຺ຕຈິຕ຺ໂຕ ເວເທຕິ, ຕຍ຺ຈ ອຊ຺ໂຊສ ຕິຍ຺ຖຕິ;

ຕສ຺ສ ວຑ຺ຌນ຺ຕິ ອາສວາ, ສໍສາຣ ອຸປຄາມິໂນ’’ຕິ຺ – ຄາຖໍ ອກາສິ;

ຕຕ຺ຖ ສທ຺ທນ຺ຕິ ຣຊ຺ຊນີຍໍ ສທ຺ທາຣມ຺ມຕໍ, ສໍສາເຣົາປຄາມິໂນຕິ –

‘‘ຂນ຺ຘານຍ຺ຈ ປຕິປາຕິ, ຘາຕ຺ອາຍຕນານ ຈ;

ອພ຺ໂພຈ຺ລິນ຺ນໍ ວຕ຺ຕມານາ, ສໍສາໂຣຕິ ປວຸຈ຺ຈຕີ’’ຕິ຺ –

ເອວໍ ວຸຕ຺ຕສໍສາຣວຍ຺ຍກາຣຕໍ ຫຸຕ຺ວາ ອຸປຄເມນ຺ຕິຕິ ສໍສາເຣົາປຄາມິໂນ, ‘‘ສໍສາຣູປຄາມິໂນ’’ຕິ ວາ ປາໂຄ຺ ເສສໍ ອນນ຺ຕຣ ຄາຖາຍ ວຸຕ຺ຕນຍເມວ຺

ອຸຕຸຕິຍຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຍຸຖິຕາ។

១០។ (ທຸຕິຍ) ເທວສກຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ສມຸມປຸປສານສມຸປນຸໂນຕິ ອາຍສຸມໂຕ ເທວສກຕຸເຖຣສຸສ ຄາຖາ។ ກາ ອຸປຸປຕຸຕິ? ອຍມຸປີ ປຸຣິມພຸທຸເຜສຸ ກຕາຜິກາໂຣ ຕຕຸຖ ຕຕຸຖ ກເວ ວິວຜຸຜູປນິສຸສຍໍ ກຸສລໍ ອຸປຈິນນຸໂຕ ສິຂິສຸສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວິລຸລຸຕໍ ປຕຸໂຕ ເອກທິວສໍ ສິຂີ ກຄວນຸຕໍ ທິສຸວາ ປສນຸນມານໂສ ພນຸຮຸຊີວກປຸປຸເຜຫີ ປູຊໍ ອກາສິ។ ໂສ ເຕນ ປຸລຸລກມຸເມນ ເທວມນຸສຸເສສຸ ສໍສຣນຸໂຕ ອິມສຸມີ ພຸທຸຜຸປຸປາເທ ກປີລວຕຸຖຸສຸມີ ສກຸຍຣາຊກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິ, ຕສຸສ ເທວສໂກຕິ ນາມໍ ອໂກສິ។ ໂສ ວຍປຸປຕຸໂຕ ຈຸມຸພຍກລຫວູປສມນຕຸຖໍ ສຕຸຖຣີ ອາຄເຕ ພຸທຸຜານຸກາວໍ ທິສຸວາ ປສນຸນມານໂສ ສຣເຕສຸ ປຕິຍຸຖິໂຕ ປຸນ ນິຕຸໂຣຜາຣາເມ ສຕຸຖຣີ ວິຫຣນຸເຕ ສຕຸຖາຣໍ ອຸປສງກມິຕຸວາ ປຜິລທຸຜສທຸໂຜ ປພຸພຊິຕຸວາ ກຕປຸພຸພກິຈຸໂຈ ວິປສຸສນາຍ ກມຸມໍ ກໂຣນຸໂຕ ນຈິຣສຸເສວ ອຣຫຕຸຕໍ ປາປຸຕິ។ ເຕນ ວຸຕຸຕໍ ອປທາເນ (ອປ។ ເຖຣ ១។໑ຝ។໑-ຝ) –

‘‘ຈນຸທໍວ ວິມລໍ ສຸທຸຜໍ, ວິປຸປສນຸນມນາວິລໍ;

ນນຸທີກວປຣິກຸຂີຕໍ, ຕິຕຸຕໍ ໂລເກ ວິສຕຸຕິກໍ។

‘‘ນິພຸພາປຍນຸຕໍ ຊນຕໍ, ຕິຕຸຕໍ ຕາຣຍຕໍ ວຣໍ;

ມຸນີ ວນມຸຫີ ຊາຍນຸຕໍ, ເອກຕຸຄໍ ສຸສມາຫິຕໍ។

‘‘ພນຸຮຸຊີວກປຸປຸຜານິ, ລເຄຕຸວາ ສຸຕຸຕເກນຫໍ;

ພຸທຸຜສຸສ ອກິໂຣປຍື, ສິຂິໂນ ໂລກພນຸຮຸໂນ។

‘‘ເອກຕຶເສ ອິໂຕ ກປຸເປ, ຍໍ ກມຸມມກຣີ ຕທາ;

ທຸຄຸຄຕີ ນາກິຊານາມິ, ພຸທຸຜປູຊາຍິທໍ ຜລໍ។

‘‘ອິໂຕ ສຕຸຕມເກ ກປຸເປ, ມນຸຊິນຸໂທ ມຫາຍໂສ;

ສມນຸຕຈກຸຂຸນາມາສິ, ຈກຸກວຕຸຕີ ມຫພຸພໂລ។

‘‘ກິເລສາ ຊາປີຕາ ມຍຸຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທຸຜສຸສ ສາສນ’’ນຸຕິ។

ອຣຫຕຸຕໍ ປນ ປຕຸວາ ອຕຸຕນາ ອຜິຄຕໍ ວິມຸຕຸຕິສຸຂໍ ນິສຸສາຍ ອຸປຸປນຸນປີຕິໂສມນສຸໂສ ອຸທານວເສນ –

១០០។

‘‘ສມຸມປຸປສານສມຸປນຸໂນ , ສຕິປຜຸຖານໂຄຈໂຣ;

ວິມຸຕຸຕິກຸສຸມສລຸຈນຸໂນ, ປຣິນິພຸພິສຸສຕຸຍນາສໂວ’’ຕິ។ – ຄາຖໍ ອກາສິ;

ຕຕຸຖ ສມຸມປຸປ໌ສານສມຸປນຸໂນຕິ ສມຸປນຸນຈຕຸພຸພິຂສມຸມປຸປ໌ສາໂນ, ເຕຫີ ກຕຸຕພຸພກິຈຸຈໍ ສມຸປ໌າເທຕຸວາ ຄິໂຕຕິ ອຕຸໂຖ. ສ ຕິປຸຍຸຖານໂຄຈໂຣຕິ ກາຍານຸປສຸສນາທໂຍ ສຕິປຸຍຸຖານາ ໂຄຈໂຣ ປວຕຸຕິຍຸຖານໍ ເອຕສຸສາຕິ ສຕິປຸຍຸຖານໂຄຈໂຣ, ຈຕູສຸ ສ ຕິປຸຍຸຖາເນສຸ ປຕິຍຸຖິຕຈິຕຸໂຕຕິ ອຕຸໂຖ. ຄຸຕໄສເກນ ປຣມສຸຄນຸສາ ວິມຸຕຸຕິເຍວ ກຸສຸມານິ, ເຕຫີ ສພຸພໂສ ສມຸມເທວ ສຄຸຂນຸ ໂນ ວິກູສິໂຕ ອລງກໂຕຕິ ວິມຸຕຸຕິກຸສຸມສຄຸຂນຸໂນ. ປຣິນິພຸພິສຸສຕຸຍນາສໂວຕິ ເອວໍ ສມຸມາ ປຜິປຊຊນຸໂຕ ກິກຸຂຸ ນຈິຣສຸເສວ ອນາສໂວ ຫຸຕຸວາ ປຣິນິພຸພິສຸສຕິ ເສົາປາທິເສສາຍ ອນຸປາທິເສສາຍ ຈ ນິພຸພານຂາຕຸຍາຕິ ອຕຸໂຖ. ອິທເມວ ຈ ເຖຣສຸສ ອຄຸຄຜາພຸຍາກຣຕໍ ອໂທສິ.

(ທຸຕິຍ) ເທວສກຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຍຸຖິຕາ.

ທສມວຄຸຄວຕຸຕນາ ນິຍຸຖິຕາ.

໑໑. ເອກາທສມວຄຸໂຄ

໑. ເພລຍຸຖານິກຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ຫິຕຸວາຄິຫິຕຸຕໍ ອນໂວສິຕຕຸໂຕຕິອາທິກາ ອາຍສຸມໂຕ ເພລຍຸຖານິກຕຸເຖຣສຸສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປຸປຕຸຕິ? ອຍມຸປິ ປຸຣິມພຸທຸເຂສຸ ກຕາຂິກາໂຣ ອິໂຕ ເອກຕິໍເສ ກປຸເປ ເວສຸສກຸສຸສ ກຄວໂຕ ກາເລ ພຸຣາຫຸມຕກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວຍປຸປຕຸໂຕ ພຸຣາຫຸມຕສິປຸ ເປສຸ ນິປຸຜຕຸຕິ ຄນຸຕຸວາ ພຣາວາສໍ ປຫາຍ ອິສິປພຸພຊຊໍ ປພຸພຊິຕຸວາ ອິສີຫິ ປຣິວຸໂຕ ວິຈຣນຸໂຕ ເອກທິວສໍ ເວສຸສກຸໍ ກຄວນຸຕໍ ທິສຸວາ ປີຕິໂສມນສຸສຊາໂຕ ສຕຸຖຸ ຄາຕສມຸປຕຸຕີ ນິສຸສາຍ ປສນຸນມານໂສ ຄາຕໍ ອຸທຸທິສຸສ ປຸປຸເຜຫີ ປູຊໍ ອກາສີ. ໂສ ເຕນ ປຸຄຸຄກມຸເມນ ເທວມນຸສຸເສສຸ ສໍສຣນຸໂຕ ອິມສຸມີ ພຸທຸຂຸປຸປາເທ ສາວຕຸຖິຍໍ ພຸຣາຫຸມຕກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ເພລຍຸຖານິໂກຕິ ລທຸຂນາໂມ ວິຄຸຄຸຕໍ ປຕຸໂຕ ສຕຸຖຸ ຂມຸມເທສນໍ ສຸຕຸວາ ປຜິລທຸຂສທຸໂຂ ປພຸພຊິຕຸວາ ກມຸມຍຸຖານໍ ຄເຫຕຸວາ ໂກສລຣຍຸເຖ ອຣຄຸເຄ ວິຫຣນຸໂຕ ອລໂສ ກາຍທລຸຫິພຫຸໂລ ຜຣຸສວາໂຈ ອໂຫສິ, ສມຕຂມຸເມ ຈິຕຸຕໍ ນ ອຸປຸປາເທສິ. ອຖ ນໍ ກຄວາ ຄາຕປຣິປາກໍ ໂອໂລເກຕຸວາ –

໑໐໑.

"ຫິຕຸວາ ຄິຫິຕຸຕໍ ອນໂວສິຕຕຸໂຕ, ມຸຂນງຄລີ ໂອທຣິໂກ ກຸສີໂຕ;

ມຫາວຣາໂຫວ ນິວາປປຸຍຸໂຖ, ປຸນປຸປຸນໍ ຄພຸກມຸເປຕິ ມນຸໂທ"ຕິ. –

ອິມາຍ ໂອກາສຄາຖາຍ ສໍເວເຊສິ. ໂສ ສຕຸຖາຣໍ ປຸຣໂຕ ນິສິນຸນໍ ວິຍ ທິສຸວາ ຕຄຸຈ ຄາຖໍ ສຸຕຸວາ ສໍເວຄຊາໂຕ ຄາຕສຸສ ປຣິປາກໍ ຄຕຕຸຕາ ວິປສຸສນໍ ປຍຸຖເປຕຸວາ ນຈິຣສຸເສວ ອຣຫຕຸຕໍ ປາປຸຕິ. ເຕນ ວຸຕຸຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໑.໑໔.໔໑-໔໖) –

"ກຕິກາຣໍວ ໂຊຕນຸຕໍ, ນິສິນຸນໍ ປພຸພຕນຸຕເຣ;

ໂອກາເສນຸຕໍ ທິສາ ສພຸພາ, ໂອສຊີ ວິຍ ຕາຣກໍ.

"ຕໂຍ ມາຕາວກາ ອາສຸໍ, ສເກ ສິປຸເປ ສຸສິກຸຂິຕາ;

ຂາຣິກາຣໍ ຄເຫຕຸວານ, ອນຸເວນຸຕິ ມມ ປຈຸຉໂຕ.

"ປຸຜເກ ສຕຸຕ ປຸປຸຜານິ, ນິກຸຂິຕຸຕານິ ຕປສຸສິນາ;

ຄເທຕຸວາ ຕານິ ຜາຕມຸທີ, ເວສຸສກຸສຸສາກິໂຣປຢີ.

‘‘ເອກຕີເສ ອິໂຕ ກປຸເປ, ຍໍ ປຸປຸຟມກິໂຣປຢີ;

ທຸຄຸຄຕີ ນາກິຊານາມິ, ຜາຕປູຊາຍິທໍ ຟລໍ.

‘‘ເອກູນຕີສກປຸປມຸທີ, ວິປຸລາກາສນາມໂກ;

ສຕຸຕຣຕນສມຸປນຸໂນ, ຈກຸກວຕຸຕີ ມຫພຸພໂລ.

‘‘ກິເລສາ ຊາປີຕາ ມຍຸຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທຸຂສຸສ ສາສນ’’ນຸຕີ.

ອຣຫຕຸຕໍ ປນ ປຕຸວາ ສຕຸຖຸ ໂອວາທໍ ປຝິປູເຊນຸໂຕ ພຸຍຕິເຣາມຸເຂນ ຈ ອລຸຜໍ ພຸຍາກໂຣນຸໂຕ ຕເມວ ຄາຖໍ ປຈຸຈຸທາຫາສິ.

ຕຕຸຖ ທິຕຸວາ ຄິຫິຕຸຕນຸຕິ ຄຫຍຸຖກາວໍ ປຣິຈຸຈຊິຕຸວາ ປພຸພຊິຕຸວາຕິ ອຕຸໂຖ. ອນໂວສິຕຕຸໂຕຕິ ອນຸຣູປໍ ອໂວສິຕຕຸໂຕ, ຍທຕຸຖໍ ສາສເນ ປພຸພຊນຸຕສຸສ ອນຸຣູປປຣິຜຸຜາທີນໍ ອຕີຣິຕຕຸຕາ ອປຣິໂຍສິຕກາໂວ ອກຕກຣຕີໂຍຕິ ອຕຸໂຖ. ອຖ ວາ ອນໂວສິຕຕຸໂຕຕິ ອນຸອໂວສິຕສກາໂວ, ວິສຸທຸຂີນໍ ມຄຸຄານຜຸຈ ອນຸປຝິປາຝິຍາ ວສິຕພຸພວາສສຸສ ອກາຕາວີ, ທສສຸ ອຣິຍວາເສສຸ ອວຸສິຕວາຕິ ອຕຸໂຖ. ມຸຂສາງຂາຕໍ ນາງຄລໍ ອິມສຸສ ອຕຸຖີຕິ ມຸຂນາງຄລີ. ນາງຄເລນ ວິຍ ປຖວີ ປເຣສຸ ຟຣຸສວາຈປຸປໂຍເຄນ ອຕຸຕາພໍ ຂນນຸໂຕຕິ ອຕຸໂຖ. ໂອທຣິໂກຕິ ອຸທເຣ ປສຸໂຕ ອຸທຣໂປສນຕປຸປໂຣ. ກຸສີໂຕຕິ ອລໂສ, ກາວນໍ ອນນຸຍຸຜຸຊນຸໂຕ. ເອວໍກູຕສຸສ ນິປຸຟຕຸຕີ ທສຸເສນຸໂຕ ອາຫ ‘‘ມຫາວຣາໂຫວ ນິວາປປຸຝຸໂຖ, ປຸນປຸປຸນໍ ຄພຸກມຸເປຕິ ມນຸໂທ’’ຕີ. ຕສຸສຕຸໂຖ ເຫຝຸຖາ ວຸຕຸໂຕເຍວ. ເອຕຸຖ ຈ ຍຖາ ປພຸພຊິຕຸວາ ອນໂວສິຕາທິສກາວຕາຍ ປຸນປຸປຸນໍ ຄພຸກມຸເປຕິ ມນຸໂທ, ນ ເອວໍ ມາທິໂສ ປຕຸທິໂຕ. ຕພຸພິປຣີຕສກາວຕາຍ ປນ ສມຸມາປຝິປຕຸຕິຍາ ມຕຸຖກໍ ປາປີຕຸຕາ ປຣິນິພຸພາຍຕີຕິ ພຸຍຕິເຣາມຸເຂນ ອລຸຜໍ ພຸຍາກາສີຕີ ທຝຸຖພຸພນຸຕີ.

ເພລຝຸຖານິກຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຝຸຖິຕາ.

໔. ເສຕຸຈຸຉຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ມາເນນວຜຸຈິຕາເສຕິ ອາຍສຸມໂຕ ເສຕຸຈຸຉຕຸເຖຣສຸສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປຸປຕຸຕິ? ອຍມຸປີ ປຸຣິມພຸທຸເຂສຸ ກຕາຂິກາໂຣ ຕຕຸຖ ຕຕຸຖ ກເວ ວິວຝຸຝູປນິສຸສຍໍ ປຸຜຸຜໍ ອຸປຈິນນຸໂຕ ຕິສຸສສຸສ ສມຸມາສມຸພຸທຸຂສຸສ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວິຜຸຜຸຕໍ ປຕຸໂຕ ເອກທິວສໍ ຕິສຸສໍ ກຄວນຸຕໍ ທິສຸວາ ປສນຸນມານໂສ ສຸມນຸຮໍ ປນສຟລໍ ອກິສງຂຕໍ ນາລຸອິເກຣສາລຸອວໍ ອທາສີ. ໂສ ເຕນ ປຸຜຸຜກມຸເມນ ເທວໂລເກ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ອປຣາປຣໍ ເທວມນຸສຸເສສຸ ສໍສຣນຸໂຕ ອິມສຸມິ ພຸທຸຂຸປຸປາເທ ອລຸລຕຣສຸສ ມຕຸຫລິກຣຜຸໂຍ ປຸຕຸໂຕ ທຸຕຸວາ ນິພຸພຕຸຕິ, ເສຕຸຈຸໂຉຕິສຸສ ນາມໍ ອໂທສີ. ໂສ ປີຕຣິ ມເຕ ຣຊເຊ ປຕິຝຸຖິໂຕ ອຸສຸສາຫສຕຸຕີນໍ ອກາເວນ ຣາຊກິຈຸຈານິ ວິຣາເຜນຸໂຕ ຣຊຊໍ ປຣຫຕຸຖຄຕໍ ກຕຸວາ ທຸກຸຂປຸປຕຸຕິຍາ ສໍເວຄຊາໂຕ ຊນປທຈາຣິກໍ ຈຣນຸຕໍ ກຄວນຸຕໍ ທິສຸວາ ອຸປສງກມິຕຸວາ ຂມຸມໍ ສຸຕຸວາ ປຝິລທຸຂສທຸໂຂ ປພຸພຊິຕຸວາ ປຣິກມຸມໍ ກໂຣນຸໂຕ ຕທເທວ ອຣຫຕຸຕໍ ປາປຸຕີ. ເຕນ ວຸຕຸຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໑.໑໗.໑໓-໑໗) –

‘‘ຕິສຸສສຸສ ໂຂ ກຄວໂຕ, ປຸພຸເພ ຟລມທາສຫໍ;

ນາລຸອິເກຣຜຸຈ ປາທາສີ, ຂຊຊກໍ ອກິສມຸມຕໍ.

‘‘ພຸທຸຂສຸສ ຕມຫໍ ທຕຸວາ, ຕິສຸສສຸສ ຕຸ ມເຫສິໂນ;

โมหามหํ กามกามิ, อุปปชฺชึ ยมิจฺฉกํฯ

‘‘ทฺเวนวุเต อิโต กปฺเป, ยํ ทานมททึ ตทา;

ทุคฺคตึ นาภิชานามิ, ผลทานสฺสิทํ ผลํฯ

‘‘อิโต เตรสกปฺปมฺหิ, ราชา อินฺทสโม อหุ;

สตฺตรตนสมฺปนฺโน, จกฺกวตฺติ มหพฺพโลฯ

‘‘กิเลสา ฌาปิตา มยฺหํ…เป… กตํ พุทฺธสฺส สาสน’’นฺติฯ

อรหตฺตํ ปน ปตฺวา กิเลเส ครหนฺโต –

๑๐๘ฯ

‘‘มาเนน วญฺจิตาเส, สงฺขาเรสุ สํกิลิสฺสมานาเส;

ลาภาลาเภน มถิตา, สมาธึ นาธิคจฺฉนฺตี’’ติฯ – คาถํ อภาสิ;

ตตฺถ มาเนน วญฺจิตาเสติ ‘‘เสยฺโยหมสฺมิ’’ติอาทินยปฺปวตฺเตน มาเนน อตฺตุกฺกํสนปรวมฺภนาทิวเสน กุสลภาคฺหาจฺเจหเนน วิปฺปลทฺธาฯ สงฺขาเรสุ สํกิลิสฺสมานาเสติ อชฺฌตฺติกพาหิเรสุ จกฺขาทิสุ เจว รูปาทิสุ จ สงฺขตธมฺเมสุ สํกิลิสฺสมานา, ‘‘เอตํ มม, เอโสหมสฺมิ, เอโส เม อตฺตา’’ติ ตํนิมิตฺตํ ตณฺหาคาหาทิวเสน สํกิเลสํ อาปชฺชมานาฯ ลาภาลาเภน มถิตาติ ปตฺตจีวราทินญฺเจว วตฺถาทินญฺจ ลาเภน เตสํเยว จ อลาเภน ตํนิมิตฺตํ อุปฺปนฺเนหิ อนุนยปฏิเฆหิ มถิตา มทฺทิตา อภิภูตาฯ นิทสฺสนมตฺตญฺเจตํ อวสิฏฺฐโลกธมฺมานมฺเปตฺถ สงฺคโห ทฏฺฐพฺโพฯ สมาธึ นาธิคจฺฉนฺตีติ เต เอวรูปา ปุคฺคลา สมาธึ สมถวิปสฺสนาวเสน จิตฺเตกคฺคตํ กทาจิปิ น วินฺทนฺติ น ปฏิลภนฺติ น ปาปุณนฺติ สมาธิสํวตฺตนิกานํ ธมฺมานํ อภาวโต, อิตเรสญฺจ ภาวโตฯ อิธาปิ ยถา มานาทีหิ อภิภูตา อวิทฺทสุโน สมาธึ นาธิคจฺฉนฺติ, น เอวํ วิทฺทสุโนฯ เต ปน มาทิสา เตหิ อนภิภูตา สมาธึ อธิคจฺฉนฺเตวาติ พฺยติเรกมุเขน อญฺญาพฺยากรณนฺติ เวทิตพฺพํฯ

เสตุจฺฉตฺเถรคาถาวณฺณนา นิฏฺฐิตาฯ

๖ฯ พนฺธุรตฺเถรคาถาวณฺณนา

นาหํ เอเตน อตฺถิโกติ อายสฺมโต พนฺธุรตฺเถรสฺส คาถาฯ กา อุปฺปตฺติ? อยมฺปิ ปุริมพุทฺเธสุ กตาธิกาโร สิทฺธตฺถสฺส ภควโต กาเล อญฺญตรสฺส รญฺโญ อนฺเตปุเร โทวาริโก หุตฺวา เอกทิวสํ ภควนฺตํ สปริสํ ราชงฺคเณน คจฺฉนฺตํ ทิสฺวา ปสนฺนจิตฺโต กเณเวรปุปฺผานิ คเหตฺวา สสงฺฆํ โลกนายกํ ปูเชสิฯ โส เตน ปุญฺญกมฺเมน เทวโลเก นิพฺพตฺติตฺวา อปราปรํ สุคตีสุเยว สํสรนฺโต อิมสฺมึ พุทฺธุปฺปาเท สีลวตีนคเร เสฏฺฐิปุตฺโต หุตฺวา นิพฺพตฺติ, พนฺธุโรติสฺส นามํ อโหสิฯ โส วิญฺญุตํ ปตฺโต เกนจิเทว กรณีเยน สาวตฺถิยํ คโต อุปาสเกหิ สทฺธึ วิหารํ คโต สตฺถุ ธมฺมเทสนํ สุตฺวา ปฏิลทฺธสทฺโธ ปพฺพชิตฺวา ฌานสฺส ปริปากตฺตา วิปสฺสนํ ปฏฺฐเปตฺวา นจิรสฺเสว อรหตฺตํ ปาปุณิฯ เตน วุตฺตํ อปทาเน (อป. เถร ๑.๑๓.๑-๑๘) –

‘‘สิทฺธตฺโถ นาม ภควา, โลกเชฏฺโฐ นราสโภ;

ປຸຣກຸຂໂຕ ສາວເກຫີ, ນຄຣໍ ປເຝິປຊຊຖ។

‘‘ຣສຸໂສ ອນຸເຕປຸເຣ ອາສີ, ໂຄປໂກ ອກິສມຸມໂຕ;

ປາສາເທ ອຸປວິສຸໂຖຫໍ, ອທຸທສໍ ໂລກນາຍກໍ។

‘‘ກຕເວຣໍ ຄເຫຕຸວານ, ກິກຸຂສງເຜ ສໂມກິຣິ;

ພຸທຸຂສຸສ ວິສໍ ກຕຸວານ, ຕໂຕ ກິຍຸໂຍ ສໂມກິຣິ។

‘‘ຈຕຸນຸນວຸຕິໂຕ ກປຸເປ, ຍໍ ປຸປຸຜມກິປູຊຍິ;

ທຸຄຸຄຕິ ນາກິຊານາມິ, ພຸທຸຂປູຊາຍິທໍ ຜລໍ។

‘‘ສຕຸຕາສີຕິມຸຫິໂຕ ກປຸເປ, ຈຕຸຣາສຸ ມຫິທຸຂິກາ;

ສຕຸຕຣຕນສມຸປນຸນາ, ຈກຸກວຕຸຕີ ມຫພຸພລາ។

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍຸຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທຸຂສຸສ ສາສນ’’ນຸຕິ។

ອຣຫຕຸຕໍ ປນ ປຕຸວາ ກຕສຸສຸກາເວ ຖຕຸວາ ອຕຸຕໂນ ອຸປການສຸສ ຣສຸໂສ ປຈຸຈຸປການໍ ກາຕຸໍ ສີລວຕີນຄຣໍ ຄນຸຕຸວາ ຣສຸໂສ ຂມຸມໍ ເທເສນຸໂຕ ສຈຸຈານິ ປກາເສສິ។ ຣາຊາ ສຈຸຈປຣິໂຍສາເນ ໂສຕາປນຸໂນ ຫຸຕຸວາ ອຕຸຕໂນ ນຄເຣ ສຸທສຸສນໍ ນາມ ມຫນຸຕໍ ວິຫາຣໍ ກາເຣຕຸວາ ເຖຣສຸສ ນິຍຸຍາເຕສິ។ ມຫາລາກສກຸກາໂຣ ອໂຫສິ។ ເຖໂຣ ວິຫາຣໍ ສພຸພລຸຈ ລາກສກຸການໍ ສງຜສຸສ ນິຍຸຍາເຕຕຸວາ ສຍໍ ປຸຣິມນິຍາເມເນວ ປິຕຸຫາຍ ຈຣິຕຸວາ ຍາເປນຸໂຕ ກຕິປາຫໍ ຕຕຸຖ ວສິຕຸວາ ສາວຕຸຖິ ຄນຸຕຸການໂມ ອໂຫສິ។ ກິກຸຂູ, ‘‘ກນຸເຕ, ຕຸມຸເຫ ອິເຂວ ວສຖ, ສເຈ ປຈຸຈເຍຫິ ເວກລຸລໍ, ມຍໍ ຕໍ ປຣິປູເຣສຸສາມາ’’ຕິ ອາຫໍສຸ។ ເຖໂຣ, ‘‘ນ ມຍຸຫໍ, ອາວຸໂສ, ອຸລຸ ອາເຣຫິ ປຈຸຈເຍຫິ ອຕຸໂຖ ອຕຸຖິ, ອິຕຣີຕເຣຫິ ປຈຸຈເຍຫິ ຍາເປມິ, ຂມຸມຣເສເນວມຸຫິ ຕິຕຸໂຕ’’ຕິ ທສຸເສນຸໂຕ –

໑໐໓។

‘‘ນາຫໍ ເອເຕນ ອຕຸຖິໂກ, ສຸຂິໂຕ ຂມຸມຣເສນ ຕປຸປິໂຕ;

ປິຕຸວາ ຣສຄຸຄມຸຕຸຕມໍ, ນ ຈ ກາຫາມິ ວິເສນ ສນຸຖວ’’ນຸຕິ។ –

ຄາຖໍ ອກາສິ។

ຕຕຸຖ ນາຫໍ ເອເຕນ ອຕຸຖິໂກຕິ ເຍນ ມໍ ຕຸມຸເຫ ຕປຸເປຕຸການາ ‘‘ປຣິປູເຣສຸສາມາ’’ຕິ ວທຖ, ເອເຕນ ອາມິສລາເກນ ປຈຸຈຍາມິສຣເສນ ນາຫໍ ອຕຸຖິໂກ, ມຍຸຫໍ ເອເຕນ ອຕຸໂຖ ນຕຸຖິ, ສນຸຕຸຍຸກິ ປຣມໍ ສຸຂນຸຕິ ອິຕຣີຕເຣເຫວ ປຈຸຈເຍຫິ ຍາເປມີຕິ ອຕຸໂຖ។ ອິທານິ ເຕນ ອນຕຸຖິກກາເວ ປຂານການຄໍ ທສຸເສນຸໂຕ ອາຫ ‘‘ສຸຂິໂຕ ຂມຸມຣເສນ ຕປຸປິໂຕ’’ຕິ។ ສຕຸຕຕີສ ໂພຂິປກຸຂິຍຂມຸມຣເສນ ເຈວ ນວວິຂໂລກຸຕຸຕຣຂມຸມຣເສນ ຈ ຕປຸປິໂຕ ປິຄິໂຕ ສຸຂິໂຕ ອຸຕຸຕເມນ ສຸເຂນ ສຸຫິໂຕຕິ ອຕຸໂຖ។ ປິຕຸວາ ຣສຄຸຄມຸຕຸຕມນຸຕິ ສພຸພຣເສສຸ ອຄຸຄໍ ເສຍຸກໍ ຕໂຕເຍວ ອຸຕຸຕມໍ ຍຖາວຸຕຸຕໍ ຂມຸມຣສໍ ປິວິຕຸວາ ຖິໂຕ, ເຕນາຫ – ‘‘ສພຸພຣສໍ ຂມຸມຣໂສ ຊິນາຕີ’’ຕິ (ຂ។ ປ។ ໓໕໔)។ ນ ຈ ກາຫາມິ ວິເສນ ສນຸຖວນຸຕິ ເອວຣູປໍ ຣສຸຕຸຕມໍ ຂມຸມຣສໍ ປິວິຕຸວາ ຖິໂຕ ວິເສນ ວິສສທິເສນ ວິສຣເສນ ສນຸຖວໍ ສໍສຄຸຄໍ ນ ກຣິສຸສາມິ, ຕຖາກຣຕາສຸສ ການຄໍ ນຕຸຖີຕິ ອຕຸໂຖ។

ພນ຺ສຸຣຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຍ຺ຖິຕາ຺

໔຺ ຂິຕກຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ລຫຸໂກວຕ ເມ ກາໂຍຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ຂິຕກຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ຺ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເຣສຸ ກຕາຣິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກເວ ປຸຍ຺ຍານິ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ປທຸມຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ຍກ຺ຂເສນາປຕິ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ຍກ຺ຂສມາຄເມ ນິສິນ຺ໂນ ສຕ຺ຖາຣໍ ອຍ຺ຍຕຣສ຺ມິ ຣຸກ຺ຂມູເລ ນິສິນ຺ນໍ ທິສ຺ວາ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິ຺ ຕສ຺ສ ສຕ຺ຖາ ຘມ຺ມໍ ເທເສສິ຺ ໂສ ຘມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ອຸລຸອາຣໍ ປີຕິໂສມນສ຺ສໍ ປເວເທນ຺ໂຕ ອປ຺ໂຜເຏນ຺ໂຕ ອຸຏ຺ຖຫິຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ປທກ຺ຂິຕໍ ກຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິ຺ ໂສ ເຕນ ປຸຍ຺ຍກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຕກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ຂິຕໂກຕິສ຺ສ ນາມໍ ອໂຫສິ຺ ໂສ ວິຍ຺ຍຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ມຫາໂມຄ຺ຄລ຺ລານຕ຺ເຖຣສ຺ສ ມຫິທ຺ຘິກກາວໍ ສຸຕ຺ວາ “ອິທ຺ຘິມາ ກວິສ຺ສາມີ”ຕິ ປຸພ຺ພເຫຕຸນາ ໂຈທິຍມາໂນ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ກຄວໂຕ ສນ຺ຕິເກ ກມ຺ມຏ຺ຖານໍ ຄເຫຕ຺ວາ ສມຖວິປສ຺ສນາສຸ ກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ນຈິຣສ຺ເສວ ຉລຸອກິຍ຺ໂຍ ອໂຫສິ຺ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ຺ ເຖຣ ໑຺໑໗຺໑-໖) –

“ປທຸໂມ ນາມ ນາເມນ, ທ຺ວິປທິນ຺ໂທ ນຣາສໂກ;

ປວນາ ອກິນິກ຺ຂມ຺ມ, ຘມ຺ມໍ ເທເສຕິ ຈກ຺ຂຸມາ຺

“ຍກ຺ຂານໍ ສມໂຍ ອາສີ, ອວິທູເຣ ມເຫສິໂນ;

ເຍນ ກິຈ຺ເຈນ ສມ຺ປຕ຺ຕາ, ອຊ຺ຊາເປກ຺ຂິສ຺ ຕາວເທ຺

“ພຸທ຺ຘສ຺ສ ຄິຣມຍ຺ຍາຍ, ອມຕສ຺ສ ຈ ເທສນໍ;

ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ສຸມໂນ, ອປ຺ໂຜເຏຕ຺ວາ ອຸປຏ຺ຖຫິ຺

“ສຸຈິຕ຺ຕສ຺ສ ຜລໍ ປສ຺ສ, ອຸປຏ຺ຖານສ຺ສ ສຕ຺ຖຸໂນ;

ຕີສກປ຺ປສຫສ຺ເສສຸ, ທຸຄ຺ຄຕິ ນຸປປ຺ຊ຺ຊຫໍ຺

“ອູນຕີເສ ກປ຺ປສເຕ, ສມລງ຺ກຕນາມໂກ;

ສຕ຺ຕຣຕນສມ຺ປນ຺ໂນ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ມຫພ຺ພໂລ຺

“ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ”ນ຺ຕິ຺

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ສວິເສສໍ ອິທ຺ຘີສຸ ວສີກາເວນ ອເນກວິຫິຕໍ ອິທ຺ຘິວິຘໍ ປຈ຺ຈນ຺ໂກນ຺ໂຕ ອິທ຺ຘິປາຏິຫາຣິເຍນ ອນຸສາສນີປາຏິຫາຣິເຍນ ຈ ສຕ຺ຕານໍ ອນຸຄ຺ຄຫໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ວິຫຣຕິ຺ ໂສ ກິກ຺ຂູຫິ, “ກຖໍ ຕ຺ວໍ, ອາວຸໂສ, ອິທ຺ຘິ ວລຸອຍ຺ເຊສີ”ຕິ ປຸຏ຺ໂຖ ຕມຕ຺ຖໍ ອາຈິກ຺ຂນ຺ໂຕ –

໑໐໔຺

“ລຫຸໂກ ວຕ ເມ ກາໂຍ, ຜຸຏ຺ໂຖ ຈ ປີຕິສຸເຂນ ວິປຸເລນ;

ຕູລປິວ ເຂຣິຕໍ ມາລຸເຕນ, ປີລວຕີວ ເມ ກາໂຍ’’ຕິຯ –

ຄາຖໍ ອກາສິຯ ‘‘ອຸທານວເສນາ’’ຕິປິ ວທນ຺ຕິເຍວຯ

ຕຕ຺ຖ ລຫຸໂກ ວຕ ເມ ກາໂຍຕິ ນີວຣຕາທີວິກ຺ຂມ຺ກເນນ ຈຸທ຺ທສວິເຌນ ຈິຕ຺ຕປຣິທມເນນ ຈຕຸຣິທ຺ຘິປາທກກາວນາຍ ສຸຜ຺ຖ ຈິຕ຺ຕາວສີກາເວນ ຈ ເມ ຣູປກາໂຍ ສລ຺ລຫຸໂກ ວຕ, ເຍນ ທນ຺ຌໍ ມຫາກູຕປ຺ຈ຺ຈຍມ຺ປີ ນາມ ອິມໍ ກຣຊກາຍໍ ຈິຕ຺ຕວເສນ ປຣິຕາເມມີຕີ ອຘິປ຺ປາໂຍຯ ຜຸຜ຺ໂຖ ຈ ປີຕິສຸເຂນວິປຸເລນາຕິ ສພ຺ພຕ຺ຖກເມວ ຜຣນ຺ເຕນ ມຫຕາ ອຸລຸອາເຣນ ປີຕິສຫິເຕນ ສຸເຂນ ຜຸຜ຺ໂຖ ຈ ເມ ກາໂຍຕິ ໂຍຊນາຯ ອິທລ຺ຈ ຍຖາ ກາໂຍ ລຫຸໂກ ອໂຫສິ, ຕໍ ທສ຺ສນຕ຺ຖໍ ວຸຕ຺ຕໍຯ ສຸຂສລ຺ໂລກ຺ກມເນນ ທິສຫ຺ສີເຍວ ລຫຸສລ຺ໂລກ຺ກມນໍ ໂຫຕິຯ ສຸຂສ຺ສ ຜຣຕລ຺ເຈຕ຺ຖ ຕໍສມຸຜ຺ຖານຣູປວເສນ ທຜ຺ຖພ຺ພໍ ກາຖໍ ປນ ຈຕຸຕ຺ຖຊ຺ຊານສມ຺ງຄີໂນ ປີຕິສຸຂຜຣຕໍ, ສມຕິກ຺ກນ຺ຕປີຕິສຸຂລ຺ຫິ ຕນ຺ຕິ ເຈ? ສຈ຺ຈເມຕໍ, ອິທໍ ປນ ນ ຈຕ຺ຕຸຖຊ຺ຊານລກ຺ຂຕວເສນ ວຸຕ຺ຕໍ, ອຖ ໂຂ ປຸພ຺ພກາຄວເສນຯ ‘‘ປີຕິສຸເຂນາ’’ຕິ ປນ ປີຕິສຫິຕສທິເສນ ສຸເຂນ, ອຸເປກ຺ຂາ ຫິ ອິຌ ສນ຺ຕສກາວຕາຍ ຌາຕວິເສສໂຍຄໂຕ ຈ ສຸຂນ຺ຕິ ອຘິປ຺ເປຕໍຯ ຕຖາ ຫິ ວຸຕ຺ຕໍ ‘‘ສຸຂສລ຺ລລ຺ຈ ລຫຸສລ຺ລລ຺ຈ ໂອກ຺ກມຕິ’’ຕິ (ປຜິຯ ມຯ ໑ຯ໑໐໑)ຯ ປາທກຊ຺ຊານາຣມ຺ມເຕນ ຣູປກາຍາຣມ຺ມເຕນ ວາ ອິທ຺ຘິຈິຕ຺ເຕນ ສຫຊາຕໍ ສຸຂສລ຺ລລ຺ຈ ລຫຸສລ຺ລລ຺ຈ ໂອກ຺ກມຕິ ປວິສຕິ ຜຸສຕິ ສມ຺ປາປຸຕາຕີຕິ ອຍມ຺ປີ ຕຕ຺ຖ ອຕ຺ໂຖຯ ຕຖາ ຈາຫ ອຜ຺ຖກຖາຍໍ (ປຜິຯ ມຯ ອຜ຺ຖຯ ໒ຯ໓ຯ໑໘) – ‘‘ສຸຂສລ຺ຌາ ນາມ ອຸເປກ຺ຂາສມ຺ປຍຸຕ຺ຕາ ສລ຺ຌາຯ ອຸເປກ຺ຂາ ຫິ ສນ຺ຕໍ ສຸຂນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ສາເຍວ ສລ຺ຌາ ນີວຣເຓຫິ ເຈວ ວິຕກ຺ກາທີປ຺ຈ຺ຈນີເກຫິ ຈ ວິມຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ລຫຸສລ຺ຌາຕິປິ ເວທິຕພ຺ພາຯ ຕໍ ໂອກ຺ກນ຺ຕສ຺ສ ປນສ຺ສ ກຣຊກາໂຍປິ ຕູລປິຈຸ ວິຍ ສລ຺ລຫຸໂກ ໂຫຕິຯ ໂສ ເອວໍ ວາຕກ຺ຂິຕ຺ຕຕູລປິຈຸໂນ ວິຍ ສລ຺ລຫຸເກນ ທິສ຺ສມາເນນ ກາເຍນ ພ຺ຣຫ຺ມໂລກໍ ຄຈ຺ຉຕິ’’ຕິຯ ເຕນາຫ ‘‘ຕູລມິວ ເຂຣິຕໍ ມາລຸເຕນ, ປີລວຕີວ ເມ ກາໂຍ’’ຕິຯ ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ຍທາຫໍ ພ຺ຣຫ຺ມໂລກໍ ອລ຺ລໍ ວາ ອິທ຺ຘິຍາ ຄນ຺ຕຸກາໂມ ໂຫມິ, ຕທາ ມາລຸເຕນ ວາຍຸນາ ເຂຣິຕໍ ຈິຕ຺ຕໍ ຕູລປິຈຸ ວິຍ ອາກາສໍ ລງ຺ຊນ຺ໂຕເຍວ ເມ ກາໂຍ ໂຫຕີຕິຯ

ຂິຕກຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຜ຺ຖິຕາຯ

໕ຯ ມລິຕວມ຺ກຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ອຸກ຺ກຕ຺ຖິໂຕຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ມລິຕວມ຺ກຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍໍ ກິຣ ປທຸມຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ຫິມວນ຺ຕໂຕ ອວິທູເຣ ອລ຺ລຕຣສ຺ມິໍ ຊາຕສ຺ສເຣ ສກ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ປທຸມຸຕ຺ຕໂຣ ກຄວາ ຕໍ ອນຸຄ຺ຄຕ຺ຫນ຺ໂຕ ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຊາຕສ຺ສຣຕີເຣ ຈງ຺ກມຕິຯ ສກ຺ໂຕ ກຄວນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ສເຣ ກຸມຸທານິ ຄເຫຕ຺ວາ ກຄວນ຺ຕໍ ປູເຊສິຯ ໂສ ເຕນ ປຸລ຺ລກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ກຸຣຸກຈ຺ຉນຄເຣ ອລ຺ລຕຣສ຺ສ ພ຺ຣາຫ຺ມຕສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ມລິຕວມ຺ໂກຕິສ຺ສ ນາມໍ ອໂຫສິຯ ໂສ ວິລ຺ລຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ປຈ຺ຉາກູມຫາເຖຣໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ຌມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ປຜິລທ຺ຌສທ຺ໂຘ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວິປສ຺ສນາຍ ກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ວິຫຣຕິຯ ຕສ຺ສ ຈ ອຍໍ ສກາໂວ, ຍຕ຺ຖ ໂກຊນສປ຺ປາໂຍ ທຸລ຺ລໂກ, ອິຕເຣ ສຸລກາ, ຕໂຕ ນ ປກ຺ກມຕິຯ ຍຕ຺ຖ ປນ ໂກຊນສປ຺ປາໂຍ ສຸລໂກ, ອິຕເຣ ທຸລ຺ລກາ, ຕຕ຺ຖ ນ ວສຕິ ປກ຺ກມ ເຕວຯ ເອວໍ ວິຫຣນ຺ໂຕ ຈ ເຫຕຸສມ຺ປນ຺ນຕາຍ ມຫາປຸຣິສຊາຕິກຕາຍ ຈ ນຈິຣສ຺ເສວ ວິປສ຺ສນໍ ວຑ຺ເຌຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໑ຯ໑໖ຯ໕໑-໕໗) –

‘‘ຫິມວນ຺ຕສ຺ສາວິທູເຣ , ມຫາຊາຕສ຺ສໂຣ ອຫຸ;

ປທຸມຸປ຺ປລສລ຺ຉນ຺ໂນ, ປຸຕ຺ຑຣີກສໂມຕ຺ຖໂຜຯ

‘‘ກຸກ຺ກຸຕ຺ໂຖ ນາມ ນາເມນ, ຕຕ຺ຖາສິໍ ສກ຺ໂຕ ຕທາ;

ສີລວາ ພຸທ຺ຘິສມ຺ປນ຺ໂນ, ປຸລ຺ລາປຸລ຺ເລສຸ ໂກວິໂທຯ

‘‘ປທຸມຸຕຕໂຣ ໂລກວິທູ, ອາຫຸຕີນໍ ປຕິຄຸຄໂຫ;

ຊາຕສຸສຣສຸສາວິທູເຣ, ສຄຸຈຣິຕຸຖ ມຫາມຸນິ.

‘‘ຊລຊໍ ກຸມຸທໍ ເຉຕຸວາ, ອຸປເນສີ ມເຫສິໂນ;

ມມ ສຽກປຸປມຄຸລາຍ, ປຕິຄຸຄຫີ ມຫາມຸນິ.

‘‘ຕຄຸຈ ທານໍ ທທິຕຸວານ, ສຸກຸກມູເລນ ໂຈທິໂຕ;

ກປຸປານໍ ສຕສຫສຸສໍ, ທຸຄຸຄຕີ ນຸປປຊຊຫໍ.

‘‘ໂສລຸອເສໂຕ ກປຸປສເຕ, ອາສຸໍ ວຣຸຕນາມກາ;

ອຄຸຄ ເອເຕ ຊນາຄິປາ, ຈກຸກວຕຸຕີ ມຫພຸພລາ.

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍຸຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທຸຂສຸສ ສາສນ’’ນຸຕິ.

ອຣຫຕຸຕໍ ປນ ປຕຸວາ ອຕຸຕໂນ ປຕິປຕຸຕິ ປຈຸຈເວກຸຂິຕຸວາ ອຸທາເນນຸໂຕ –

໑໐໕.

‘‘ອຸກຸກຕຸຄິໂຕປິ ນ ວເສ, ຣມມາໂນປິ ປກຸກເມ;

ນ ຕຸເວວານຕຸຖສໍຫິຕໍ, ວເສ ວາສໍ ວິຈກຸຂໂຕ’’ຕິ. – ຄາຖໍ ອການິ;

ຕຕຸຖ ອຸກຸກຕຸຄິໂຕປິ ນ ວເສຕິ ຍສຸມິ ອາວາເສ ວສນຸຕສຸສ ເມ ໂກຊນສປຸປາຍາລາເກນ ອຄິກຸສເລສຸ ສມຸເມສຸ ອຸກຸກຕຸຄາ ອນກິຣຕິ ອຸປຸປຊຊຕິ, ຕຕຸຖ ອຸກຸກຕຸຄິໂຕປິ ວສາມິເຍວ ອິຕຣສປຸປາຍລາເກນ ນ ປກຸກເມ ນ ປກຸກມາມິ. ນ ວເສຕິ ເອຕຸຖ ນ-ກາເຣນປິ ປກຸກເມຕິປທໍ ສມຸພນຸຄິຕພຸພໍ. ຣມມາໂນປິ ປກຸກເມຕິ ຍສຸມິ ປນ ອາວາເສ ວສນຸຕສຸສ ເມ ປຈຸຈຍເວກລຸລາກາເວນ ນຕຸຖິ ອຸກຸກຕຸຄາ, ອລຸລຫຕຸຖ ອກິຣມາມິ, ເອວໍ ອກິຣມມາໂນປິ ອວເສສສປຸປາຍາລາເກນ ຕໂຕ ປກຸກເມ, ນ ວເສຍຸຍໍ. ເອວໍ ປຕິປຊຊນຸໂຕວາຫໍ ນຈິຣສເສວ ສກຕຸຖໍ ປຈຸຈຸປາທິນຸຕິ. ອຍຄຸເຈຕຸຖ ອຕຸຕປຕິປຕຸຕິປຈຸຈເວກຸຂຕາຍໍ ໂຍຊນາ. ປຣສຸສ ໂອວາທທາເນ ປນ ວເສຍຸຍ ນ ປກຸກເມຍຸຍາຕິ ວິຄາມວເສນ ໂຍເຊຕພຸພໍ. ນ ຕຸເວວານຕຸຖສໍຫິຕໍ, ວເສ ວາສໍ ວິຈກຸຂໂຕຕິ ຍສຸມິ ອາວາເສ ປຈຸຈຍາ ສຸລກາ , ສມຕຄມຸໂມ ນ ປາຣິປູຣິ ຄຈຸຉຕິ, ຍສຸມິຄຸຈ ອາວາເສ ປຈຸຈຍາ ທຸລຸລກາ, ສມຕຄມຸໂມປິ ປາຣິປູຣິ ນ ຄຈຸຉຕິ, ເອວຣູໂປ ອາວາໂສ ອິຄ ອນຕຸຖສໍຫິໂຕ ນາມ ອວຫຸຒິສຫິໂຕຕິ ກຕຸວາ. ເອວຣູປໍ ວາສໍ ວິຈກຸຂໂຕ ວິຄຸຄຸຊາຕິໂກ ສກຕຸຖໍ ປຣິປູເຣຕຸກາໂມ ນຕຸເວວ ວເສຍຸຍ. ຍຕຸຖ ປນ ປຄຸຈງຄສມນຸນາຄໂຕ ອາວາໂສ ລພຸກຕິ, ສຕຕປິ ສປຸປາຍາ ລພຸການຸຕິ, ຕຕຸເຖວ ວເສຍຸຍາຕິ ອຕຸໂຖ.

ມລິຕວມຸກຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຄຸຄິຕາ.

໖. ສຸເຫມນຸຕຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ສຕລິງຄສຸສ ອຕຸຖສຸສາຕິ ອາຍສຸມໂຕ ສຸເຫມນຸຕຕຸເຖຣສຸສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປຸປຕຸຕິ? ອຍມຸປິ ປຸຣິມພຸທຸເຄສຸ ກຕາຄິກາໂຣ ຕຕຸຖ ຕຕຸຖ ກເວ ວິວຄຸຜູປນິສຸສຍໍ ປຸຄຸຄໍ ອຸປຈິນນຸໂຕ ອິໂຕ ທຸວານວຸເຕ ກປຸເປ ຕິສຸສສຸສ ກຄວໂຕ ກາເລ ວນຈໂຣ ຫຸຕຸວາ ວເນ ວສ

ຕິ, ຕံ ອນຸຄຸຄຫິຕုံ ກຄວາ ອຣລຸຄ໌ ປວິສິຕွາ ຕສ္ສ ອາສນ္ເນ ຄາເນ ອລຸຄຕຣສ္ມີ ຣຸກ္ຂມູເລ ນິສີທີ။ ໂສ ກຄວນ္ຕံ ທິສ္ວາ ປສນ္ນຈິຕ္ໂຕ ສຸຄນ္ຣານິ ປຸນ္ນາຄປုປ်ຜານິ ໂອຈິນິຕွາ ກຄວນ္ຕံ ປູເຊສີ။ ໂສ ເຕນ ປຸລຸຄກမ္ເມນ ເທວໂລເກ ນິພ္ພຕ္ຕິຕွາ ອປຣາປຣံ ປຸລຸຄຄານີ ກຕ္ວາ ເທວມນຸສ္ເສສຸ ສံສຣນ္ໂຕ ອິມສ္ມິ ພຸທ္ຣຸປ္ປາເທ ປາຣີຍນ္ຕເທເສ ວິກວສမ္ປນ္ນສ္ສ ພຣາທ္မဏສ္ສ ປုຕ္ໂຕ ທုຕ္ວາ ນິພ္ພຕ္ຕິ, ສုເທမນ္ໂຕຕິສ္ສ ນາມံ ອໂທສີ။ ໂສ ວິລ္ຄုຕံ ປຕ္ໂຕ ສງກສ္ສນຄເຣ ມິຄທາເຍ ວິທຣນ္ຕံ ກຄວນ္ຕံ ອຸປສງກမິຕွາ ຣမ္မံ ສုຕ္ວາ ປဋິລທ္ຣສທ္ໂຣ ປဗ္ພຊິຕ္ວາ ເຕປິຜໂກ ທုຕ္ວາ ວິປສ္ສນံ ປဋ္ຄເປຕ္ວາ ນຈິຣສ္ເສວ ລລုອກິລုໂລ ປဋິສမ္ກິທາປຕ္ໂຕ ອໂທສີ။ ເຕນ ວုຕ္ຕံ ອປທາເນ (ອປ။ ເຖຣ ໑။໑၆။໔၆-໕໐) –

‘‘ກາມນံ ວນໂມຄຢ့ທ, ວສາມິ ລုທ္ທໂກ ອທံ;

ປုນ္ນາຄံ ປုປ်ຜິຕံ ທິສ္ວາ, ພုທ္ຣເສຕ္ຄံ ອນုສ္ສຣິ။

‘‘ຕံ ປုປ်ຜံ ໂອຈິນິຕ္ວານ, ສုຄນ္ຣံ ຄນ္ຣິຕံ ສုກံ;

ຖູປံ ກຣິຕ္ວາ ປုລိເນ, ພုທ္ຣສ္ສ ອກິໂຣປຍິ။

‘‘ທ္ເວນວုເຕ ອິໂຕ ກປ္ເປ, ຍံ ປုປ်ຜမກິປູຊຍိ;

ທုຄ္ຄຕີ ນາກິຊານາມິ, ພုທ္ຣປູຊາຍິທံ ຜລံ။

‘‘ເອກမ္ທິ ນວုເຕ ກປ္ເປ, ເອໂກ ອາສີ ຕໂມນုໂທ;

ສຕ္ຕຣຕນສမ္ປນ္ໂນ, ຈກ္ກວတ္တိ ມຫພ္ພໂລ။

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຢ့ທံ...ເປ... ກຕံ ພုທ္ຣສ္ສ ສາສນ’’န္ຕິ။

ອຣທ္ຕံ ປນ ປတ္ວາ ເອວံ ຈິນ္ເຕສິ – ‘‘ມຍາ ໂຂ ຍံ ສາວເກນ ປတ္ຕພ္ພံ, ຕံ ອນုປ္ປတ္ຕံ, ຍံນູນາທံ ອິທານິ ກິກ္ຂູນံ ອນုຄ္ຄທံ ກເຣຍ္ຍ’’န္ຕິ။ ເອວံ ຈິນ္ເຕຕ္ວາ ປဋິນ္ນປဋິສမ္ກິທຕາຍ ອກິລາສုຕາຍ ຈ ອຕ္ຕໂນ ສນ္ຕິກံ ອုປຄເຕ ກິກ္ຂူ ຍຖາຣທံ ໂອວທန္ໂຕ ອນုສາສန္ໂຕ ກງ္ຂံ ຝິນ္ທန္ໂຕ ຣမ္မံ ກເຖန္ໂຕ ກမ္မဋ္ຄານံ ນິຄ္ຄမ္ພံ ນິຊ္ຊຕံ ກຕ္ວາ ອາຈິກ္ຂန္ໂຕ ວິທຣຕိ။ ອເຖກທິວສံ ອຕ္ຕໂນ ສန္ຕິກံ ອုປຄຕານံ ກິກ္ຂູນံ ວິລ္ລູນລ້ຈ ປုຄ္ຄລານံ ວິເສສံ ອາຈິກ္ຂန္ໂຕ –

໑໐၆။

‘‘ສຕລິງ္ຄສ္ສ ອຕ္ຖສ္ສ, ສຕລກ္ຂဏຣາຣິໂນ;

ເອກງ္ຄທສ္ສີ ທုမ္ເມໂຣ, ສຕທສ္ສີ ຈ ປဏ္ຑິໂຕ’’ຕິ။ – ຄາຖံ ອກາສີ;

ຕຕ္ຖ ສຕລິງ္ຄສ္ສາຕိ ລິນမຕ္ຖံ ຄເມန္ຕီຕိ ລິງ္ຄານိ, ອຕ္ເຖສု ສທ္ທສ္ສ ປວတ္တိນိမိຕ္ຕານິ, ຕານິ ປນ ສຕံ ອເນການິ ລິງ္ຄານິ ເອຕສ္ສາຕိ ສຕລິງ္ໂຄ။ ອເນກຕ္ໂຖ ທິ ອິຣ ສຕສທ္ໂທ, ‘‘ສຕံ ສທສ္ສ’’န္ຕິອາທີສု ວິຍ ນ ສງ္ຂຍາວິເສສຕ္ໂຖ ຕສ္ສ ສຕ ລິງ္ຄສ္ສ။ ອຕ္ຖສ္ສາຕິ ເຍຍ່ຍສ္ສ, ເຍຍ့ຍລ္ທິ ລາເຕນ ອຣຕိຍໂຕ ‘‘ອຕ္ໂຖ’’ຕິ ວုຈ္ຈຕိ။ ໂສ ຈ ເອໂກປິ ອເນກລິງ္ໂຄ, ຍຖາ ‘‘ສກ္ໂກ ປုຣິນ္ທໂທ ມဃວາ’’ຕິ, ‘‘ປລ္ລາ ວິຊ္ຊາ ເມຣາ ລາຕ’’န္ຕິ ຈ။ ເຍນ ລິງ္ເຄນ ປວတ္တိນິມິຕ္ເຕນ ຕາວຕິສານິປတိມ္ທိ ອິນ္ທສທ္ໂທ ປວတ္ໂຕ, ນ ເຕນ ຕຕ္ຖ ສກ္ກາທິສທ္ທາ ປວတ္ຕາ, ອຖ ໂຂ ອລຸເລນ။ ຕຖາ ເຍນ ສမ္မາທິຜ္ຄິမ္ທິ ປລ္ລາສທ္ ໂທ ປວတ္ໂຕ, ນ ເຕນ ວິຊ္ຊາທິສທ္ທາ။ ເຕນ ວုຕ္ຕံ ‘‘ສຕລິງ္ຄສ္ສ ອຕ္ຖສ္ສາ’’ຕິ။

ສຕລກ຺ຂຓຘາຣິໂນຕິ ອເນກລກ຺ຂຓວໂຕຯ ລກ຺ຂີຍຕິ ເອເຕນາຕິ ລກ຺ຂຓំ, ປຈ຺ຈຍກາວິໂນ ອຕ຺ຖສ຺ສ ອຕ຺ຕໂນ ຜລំ ປຝິຈ຺ຈ ປຈ຺ຈຍກາໂວ, ເຕນ ຫິ ໂສ ອຍំ ອິມສ຺ສ ກາຣຓນ຺ຕິ ລກ຺ຂີຍຕິຯ ໂສ ຈ ເອກສ຺ເສວ ອຕ຺ຖສ຺ສ ອເນກປ຺ປເກໂຫ ອຸປລພ຺ກຕິ , ເຕ ນາຫ "ສຕລກ຺ຂຓຘາຣິໂນ"ຕິຯ ອຖ ວາ ລກ຺ຂີຍນ຺ຕິຕິ ລກ຺ຂຓານິ, ຕສ຺ສ ຕສ຺ສ ອຕ຺ຖສ຺ສ ສງຂຕຕາຫໂຍ ປກາຣວິເສສາ ເຕ ປນ ອຕ຺ຖໂຕ ອວຕ຺ຖາວິເສສາ ເວທິຕພ຺ພາຯ ເຕ ຈ ປນ ເຕສំ ອນິຈ຺ຈຕາທິສາມຼ຺ຼລກ຺ຂຓំ ລິງເຄນ຺ຕິ ຼາເປນ຺ຕີຕິ "ລິງ ຄານີ"ຕິ ຈ ວຸຈ຺ຈນ຺ຕິຯ ຕສ຺ສິເມ ອາກາຣາ, ຍສ຺ມາ ເອກສ຺ສາປິ ອຕ຺ຖສ຺ສ ອເນເກ ອຸປລພ຺ກນ຺ຕິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕំ "ສຕລິງຄສ຺ສ ອຕ຺ຖສ຺ສ, ສຕລກ຺ຂຓຘາຣິໂນ"ຕິຯ ເຕນາຫ ອາຍສ຺ມາ ຘມ຺ມເສນາປຕິ – "ສພ຺ເພ ຘມ຺ມາ ສພ຺ພາກາເຣນ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ກຄວໂຕ ຼາຓມຸເຂ ອາປາຖំ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕີ"ຕິ (ມຫານິຯ ໑໕໖; ຈູລຸອນິຯ ໂມຆຣາຊມາຓວປຸຈ຺ຉານິທ຺ເທສ ໘໕; ປຝິຯ ມຯ ໓ຯ໕)ຯ

ເອກງຄທສ຺ສີ ທຸມ຺ເມໂຘຕິ ເອວំ ອເນກລິງເຄ ອເນກລກ຺ຂເຓ ອຕ຺ເຖ ໂຍ ຕຕ຺ຖ ເອກງຄທສ຺ສີ ອປ຺ປຖປຼ຺ຼຕາຍ ເອກລິງຄມຕ຺ຕំ ເອກລກ຺ຂຓມຕ຺ຕຼ຺ຈ ທິສ຺ວາ ອຕ຺ຕນາ ທິຝ຺ຖເມວ "ອິທເມວ ສຈ຺ຈ"ນ຺ຕິ ອກິນິວິສ຺ສ "ໂມຆມຼ຺ຼ"ນ຺ຕິ ອິຕຣំ ປຝິກ຺ຂິປຕິ, ຫຕ຺ຖິທສ຺ສນກອນ຺ໂຘ ວິຍ ເອກງຄຄາຫີ ທຸມ຺ເມໂຘ ທຸປ຺ປຼ຺ໂຼ ຕຕ຺ຖ ວິຊ຺ຊມານານំເຍວ ປກາຣວິເສສານំ ອຊານນໂຕ ມິຈ຺ຉາ ອກິນິວິສນໂຕ ຈຯ ສຕທສ຺ສີ ຈ ປຕ຺ຑິໂຕຕິ ປຕ຺ຑິໂຕ ປນ ຕຕ຺ຖ ວິຊ຺ຊມາເນ ອເນເກປິ ປກາເຣ ອຕ຺ຕໂນ ປຼ຺ຼາຈກ຺ຂຸນາ ສພ຺ພໂສ ປສ຺ສຕິຯ ໂຍ ວາ ຕຕ຺ຖ ລພ຺ກມາເນ ອເນເກ ປຼ຺ຼາຈກ຺ຂຸນາ ອຕ຺ຕນາປິ ປສ຺ສຕິ, ອຼ຺ເຼສມ຺ປິ ທສ຺ເສຕິ ປກາເສຕິ, ໂສ ປຕ຺ຑິໂຕ ວິຈກ຺ຂໂຓ ອຕ຺ເຖສຸ ກຸສໂລ ນາມາຕິຯ ເອວំ ເຖໂຣ ອຸກ຺ກំສຄຕំ ອຕ຺ຕໂນ ປຝິສມ຺ກິທາສມ຺ປຕ຺ຕឹ ກິກ຺ຂູນំ ວິກາເວສិຯ

ສ຺ເຫມນ຺ຕຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຝ຺ຝິຕາຯ

໗ຯ ຘມ຺ມສວຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ປພ຺ພຊິຕຸລຍິຕ຺ວານາຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ຘມ຺ມສວຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍំ ກິຣ ປທຸມຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ສຸວຈ຺ໂຉ ນາມ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ຫຸຕ຺ວາ ຕິຓ຺ຓំ ເວທານំ ປາຣຄູ ຆຣາວາເສ ໂທສំ ທິສ຺ວາ ຕາປສປພ຺ພຊຊំ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອຣຼ຺ຼາຍຕເນ ປພ຺ພຕນ຺ຕເຣ ອສ຺ສມំ ກາເຣຕ຺ວາ ພຫູທິ ຕາປເສທີ ສທ຺ຘឹ ວສិຯ ອຖສ຺ສ ກຸສລພີຊំ ໂຣເປຕຸກາໂມ ປທຸມຸຕ຺ຕໂຣ ກຄວາ ອສ຺ສມສມີເປ ອາກາເສ ຄຕ຺ວາ ອິທ຺ຘິປາຝິຫາຣິຍំ ທສ຺ເສສិຯ ໂສ ຕំ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ປູເຊຕຸກາໂມ ນາຄປຸປ຺ຜານິ ໂອຈີນາເປສិຯ ສຕ຺ຖາ, "ອລំ ອິມສ຺ສ ຕາປສສ຺ສ ເອຕ຺ຕກំ ກຸສລພີຊ"ນ຺ຕິ ປກ຺ກາມិຯ ໂສ ປຸປ຺ຜານិ ຄເຫຕ຺ວາ ສຕ຺ຖុ ຄມນມຄ຺ຄំ ໂອກິຣິຕ຺ວາ ຈິຕ຺ຕំ ປສາເທນ຺ໂຕ ອຼ຺ຊລឹ ປຄ຺ຄຍ຺ຫ ອຝ຺ຖາສិຯ ໂສ ເຕນ ປຸຼ຺ຼກມ຺ເມນ ເທວໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອປຣາປຣំ ສຸຄຕີສ຺ເຍວ ສំສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມឹ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ມຄຘຣຝ຺ເຖ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຘມ຺ມສໂວຕິ ລທ຺ຘນາໂມ ວິຼ຺ຼុຕំ ປຕ຺ໂຕ ເຫຕຸສມ຺ປຕ຺ຕິຍາ ໂຈທິຍມາໂນ ຆຣາວາເສ ອາທីນວំ ປພ຺ພຊ຺ຊາຍ ອານិສំສຼ຺ຈ ທິສ຺ວາ ທກ຺ຂິຓາຄິຣິສ຺ມឹ ວິຫຣນ຺ຕំ ກ ຄວນ຺ຕំ ອຸປສງກມិຕ຺ວາ ຘມ຺ມំ ສຸຕ຺ວາ ປຝິລທ຺ຘສທ຺ໂຘ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວິປສ຺ສນາຍ ກມ຺ມំ ກໂຣນ຺ໂຕ ນຈិຣສ຺ເສວ ອຣຫຕ຺ຕំ ປາ ປຸຓិຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕំ ອປທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໑ຯ໑໖ຯ໓໖-໔໕) –

"ສຸວຈ຺ໂຉ ນາມ ນາເມນ, ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ມນ຺ຕປາຣຄູ;

ປຸຣກ຺ຂໂຕ ສສິສ຺ເສຫិ, ວສເຕ ປພ຺ພຕນ຺ຕເຣຯ

"ປທຸມຸຕ຺ຕໂຣ ນາມ ຊិໂນ, ອາຫຸຕີນំ ປຝິຄ຺ຄໂຫ;

ມມຸທ຺ຘຣិຕຸກາໂມ ໂສ, ອາຄຈ຺ຉិ ມມ ສນ຺ຕិກំຯ

"ເວຫາສມ຺ຫិ ຈງກມຕិ, ຘູປາຍຕិ ຊລເຕ ຕຖາ;

ຫាສំ ມមំ ວិທិຕ຺ວាន, ປក຺កាមិ ປាຈិນាមុໂຂຯ

‘‘ຕຸຎ຺ຈ ອຈ຺ຉຣິຍໍ ທິສ຺ວາ, ອພ຺ພຸຕໍ ໂລມຫໍສນໍ;

ນາຄປ຺ປ຺ຜໍ ຄເຫຕ຺ວານ, ຄຕມຕ຺ຄມ຺ຫີ ໂອກິຣີ຺.

‘‘ສຕສຫສ຺ສິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ປຸປ຺ຜໍ ໂອກິຣີ ອຫໍ;

ເຕນ ຈິຕ຺ຕປ຺ປສາເທນ, ທຸຄ຺ຄຕິໍ ນຸປປ຺ຊ຺ຊຫໍ຺.

‘‘ເອກຕິໍເສ ກປ຺ປສເຕ, ຣາຊາ ອາສິ ມຫາຣໂຫ;

ສຕ຺ຕຣຕນສມ຺ປນ຺ໂນ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ມຫພ຺ພໂລ຺.

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຮສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ຺.

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ປຝິປຕ຺ຕິໍ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂິຕ຺ວາ ໂສມນສ຺ສປ຺ປຕ຺ໂຕ ອຸທານວເສນ –

໑໐໗຺.

‘‘ປພ຺ພຊີ ຕຸລຍິຕ຺ວານ, ອຄາຣສ຺ມານຄາຣິຍໍ;

ຕິສ຺ໂສ ວິຊ຺ຊາ ອນຸປ຺ປຕ຺ຕາ, ກຕໍ ພຸທ຺ຮສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ຺ – ຄາຖໍ ອກາສິ;

ຕຕ຺ຖ ປພ຺ພຊີ ຕຸລຍິຕ຺ວານາຕິ ‘‘ສມ຺ພາໂຮ ຬຣາວາໂສ ຣຊາປໂຖ’’ຕິອາທິນາ (ທີ຺ ນິ຺ ໑຺໑໙໑; ມ຺ ນິ຺ ໔຺໑໐; ສໍ຺ ນິ຺ ໔຺໑໘໔) ຬຣາວາເສ, ‘‘ອປ຺ປສ຺ສາທາ ກາມາ ພຫຸທຸກ຺ຂາ ພຫຸປາຍາສາ’’ຕິອາທິນາ (ປາຈິ຺ ໔໑໗; ມ຺ ນິ຺ ໑຺໑໗໗) ກາເມສຸ ອາທີນວໍ ຕປ຺ປຝິປກ຺ຂໂຕ ເນກ຺ຂມ຺ເມ ຈ ອານິສໍສໍ ຕຸລກູຕາຍ ປຍ຺ຍາຍ ວິຈາເຣຕ຺ວາ ວິນິສິຕ຺ວາຕິ ອຕ຺ໂຖ຺. ເສສໍ ເຫຍ຺ຖາ ວຸຕ຺ຕນຍເມວ຺. ອິທເມວ ຈ ເຖຣສ຺ສ ອຍ຺ຍາພ຺ຍາກຣຕໍ ອໂຫສີຕິ຺.

ຬມ຺ມສວຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຝ຺ຖິຕາ຺.

໓຺. ຬມ຺ມສວປິຕຸເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ສ ວີສວສ຺ສສຕິໂກຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ຬມ຺ມສວປິຕຸເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ຺. ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເຮສຸ ກຕາຮິກາໂຣ ພຸທ຺ຮ ສຸຍ຺ເຍ ໂລເກ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຍ຺ຍຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ກູຕຄເຕ ນາມ ປພ຺ພເຕ ວິຫຣນ຺ຕໍ ປຈ຺ເຈກສມ຺ພຸທ຺ຮໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນ ມານໂສ ຕິຕສູລປຸປ຺ເຜຫິ ປູຊໍ ອກາສິ຺. ໂສ ເຕນ ປຸຍ຺ຍກມ຺ເມນ ເທວໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອປຣາປຣໍ ສຸຄຕີສ຺ເຍວ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມີ ພຸທ຺ຮຸປ຺ປາເທ ມຄຮຣຝ຺ເຖ ພ຺ຣາຫ຺ມຕກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຍ຺ຍຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ທາຣປຣິຄ຺ຄຫໍ ກຕ຺ວາ ຬມ຺ມສວໍ ນາມ ປຸຕ຺ຕໍ ລກິຕ຺ວາ ຕສ຺ມີ ປພ຺ພຊິເຕ ສຍມ຺ປິ ວີສວສ຺ສສຕິໂກ ຫຸຕ຺ວາ, ‘‘ມມ ປຸຕ຺ໂຕ ຕາວ ຕຣຸໂຕ ປພ຺ພຊີ , ອຖ ກສ຺ມາ ນາຫໍ ປພ຺ພ ຊິສ຺ສາມີ’’ຕິ ສຍ຺ຊາຕສໍເວໂຄ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຬມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວິປ຺ສສນໍ ປຝ຺ຖເປຕ຺ວາ ນຈິຣສ຺ເສວ ອຣຫຕ຺ ຕໍ ສຈ຺ຉາກາສິ຺. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ຺ ເຖຣ ໑຺໑໖຺໓໘-໖໓) –

‘‘ຫິມວນ຺ຕສ຺ສາວິທູເຣ, ກູຕຄໂຕ ນາມ ປພ຺ພໂຕ;

ວສເຕໂກ ຊິໂນ ຕຕ຺ຖ, ສຍມ຺ກູ ໂລກນິສ຺ສໂຝ຺.

‘‘ຕິຓສູລໍ ຄເຫຕ຺ວານ, ພຸທ຺ຊສ຺ສ ອກີໂຣປ຺ຍີ;

ເອກູນສຕສຫສ຺ສໍ, ກປ຺ປໍ ນ ວິນິປາຕິໂກ໚

‘‘ອິໂຕ ເອກາທເສ ກປ຺ເປ, ເອໂກສີ ຊຣຕິຣຸໂທ;

ສຕ຺ຕຣຕນສມ຺ປນ຺ໂນ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ມຫພ຺ພໂລ໚

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຊສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ໚

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ປຏິປຕ຺ຕິ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂິຕ຺ວາ ສລ຺ຊາຕໂສມນສ຺ໂສ ອຸທານເນນ຺ໂຕ –

໑໐໗໚

‘‘ສ ວີສວສ຺ສສຕິໂກ, ປພ຺ພຊີ ອນຄາຣິຍໍ;

ຕິສ຺ໂສ ວິຊ຺ຊາ ອນຸປ຺ປຕ຺ຕາ, ກຕໍ ພຸທ຺ຊສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ໚ – ຄາຖໍ ອການີ;

ຕຕ຺ຖ ສ ວີສວສ຺ສສຕິໂກຕິ ໂສ ວີສໍວສ຺ສສຕິໂກ, ໂສ ອຫໍ ຊາຕິຍາ ວີສາຣິກວສ຺ສສຕິໂກ ສມາໂນ໚ ປພ຺ພຊິນ຺ຕິ ປພ຺ພຊ຺ຊໍ ອຸປຄຈ຺ລີ໚ ເສສໍ ວຸຕ຺ຕນຍເມວ໚ ອິທເມວ ຈ ອິມສ຺ສ ເຖຣສ຺ສ ອລ຺ລາພ຺ຍາກຣຕໍ ອໂຫສີ໚

ຊມ຺ມສວປີຕຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຝ຺ຖິຕາ໚

໙໚ ສງ຺ໝຣກ຺ຂິຕຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ນ ນູນາຍໍ ປຣມຫິຕານຸກມ຺ປີໂນຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ສງ຺ໝຣກ຺ຂິຕຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ໚ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ໂສປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເຊສຸ ກຕາຣິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກເວ ປຸລ຺ລານິ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ອິໂຕ ຈຕຸນວຸເຕ ກປ຺ເປ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິລ຺ລຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ປພ຺ພຕ ປາເທ ວສນ຺ເຕ ສຕ຺ຕ ປຈ຺ເຈກສມ຺ພຸທ຺ເຊ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ກທມ຺ພປຸປ຺ຜານິ ຄເຫຕ຺ວາ ປູເຊສີ໚ ໂສ ເຕນ ປຸລ຺ລກມ຺ເມນ ເທວໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອປຣາປຣໍ ປຸລ຺ລານິ ກຕ຺ວາ ສຸຄຕີສຸເຍວ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມີ ພຸທ຺ຊຸປ຺ປາເທ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ອິພ຺ກກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ຕສ຺ສ ສງ຺ໝຣກ຺ຂິໂຕຕິ ນາມໍ ອໂຫສີ໚ ໂສ ວິລ຺ລຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ປຝິລທ຺ຊສທ຺ໂຊ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ກມ຺ມຝ຺ຖານໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອລ຺ລຕຣໍ ກິກ຺ຂຸໍ ສຫາຍໍ ກຕ຺ວາ ອຣລ຺ເລ ວິຫຣຕິ໚ ເຖຣສ຺ສ ວສນຝ຺ຖານໂຕ ອວິທູເຣ ວນຄຸມ຺ເພ ເອກາ ມິຄີ ວິຊາຍິຕ຺ວາ ຕຣຸຕໍ ລາປໍ ຣກ຺ຂນ຺ຕີ ລາຕຊ຺ຊຕ຺ຕາປິ ປຸຕ຺ຕສິເນເຫນ ທູເຣ ໂຄຈຣາຍ ນ ຄຈ຺ລຕິ, ອາສນ຺ເນ ຈ ຕິໂຕທກາສ຺ສ ອລາເກນ ກິລມຕິ໚ ຕໍ ທິສ຺ວາ ເຖໂຣ, ‘‘ອໂຫ ວຕາຍໍ ໂລໂກ ຕຕ຺ຫາພນ຺ຊນພທ຺ໂຊ ມຫາທຸກ຺ຂໍ ອນຸກວຕິ, ນ ຕໍ ລິນ຺ທິຕຸໍ ສກ຺ໂກຕີ’’ຕິ ສໍເວຄຊາໂຕ ຕເມວ ອງ຺ກຸສໍ ກຕ຺ວາ ວິປສ຺ສນໍ ວຑ຺ເຒຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຕີ໚ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ໚ ເຖຣ ໑໚໑໙໚໓໐-໓໔) –

‘‘ຫີມວນ຺ຕສ຺ສາວິທູເຣ, ກຸກ຺ກຸໂຝ ນາມ ປພ຺ພໂຕ;

ຕມ຺ຫີ ປພ຺ພຕປາທມ຺ຫີ, ສຕ຺ຕ ພຸທ຺ຊາ ວສນ຺ຕິ ເຕ໚

‘‘ກທມ຺ພໍ ປຸປ຺ຜິຕໍ ທິສ຺ວາ, ທີປຣາຊໍວ ອຸຄ຺ຄຕໍ;

ອຸໂກ ຫຕ຺ເຖຫີ ປຄ຺ຄຍ຺ຫ, ສຕ຺ຕ ພຸທ຺ເຊ ສໂມກິຣີ໚

‘‘ຈຕຸນ္ນວຸຕိໂຕ ກປ္ເປ, ຍံ ປုປ္ຜມភိໂຣປမိ;

ທုຄ္ຄຕိ ນາภิຊານາມิ, ພုທ္ຣປູຊາຍိທံ ຜລံ។

‘‘ທ္ເວນວຸເຕ ອິໂຕ ກປ္ເປ, ສຕ္ຕາສုံ ປုປ္ຜນາມກາ;

ສຕ္ຕຣຕນສမ္ປນ္ນາ, ຈກ္ກວຕ္ຕိ ມຫພ္ພລາ។

‘‘ກິເລສາ ຊາປိຕາ ມယ္ຫံ…ເປ… ກຕံ ພຸທ္ຣສ္ສ ສາສນ’’ນ္ຕິ។

ອຣຫຕ္ຕံ ປน ປຕ္ວາ ອຕ္ຕໂນ ທຸຕິຍກំ ກິກ္ຂຸំ ມິຈ္ຆາວິຕກ္ກພຫຸລំ ວິຫຣນ္ຕំ ລຕ္ວາ ຕເມວ ມิຄື ອຸປမံ ກຣິຕ္ວາ ຕံ ໂອວທນ္ໂຕ –

๑໐๙។

‘‘ນ ນູນາຍံ ປຣມຫິຕານຸກမ္ປိໂນ, ຣໂຫຄໂຕ ອນຸວິຄເດຕိ ສາສນံ;

ຕຖາຫຍံ ວິຫຣຕິ ປາກຕິນ္ທຣິໂຍ, ມິຄື ຍຖາ ຕຣຸຕຊາຕິກາ ວເນ’’ຕິ។ –

ຄາຖံ ອภาສິ។

ຕຕ္ຖ ນ ນູນາຍນ္ຕິ ນ-ອິຕິ ປຕິເສເຣ ນิປາໂຕ។ ນູນາຕິ ປຣິວິຕກ္ເກ។ ນູນ ອຍນ္ຕິ ປທຈ္ເຆໂທ។ ປຣມຫິຕານຸກမ္ປິໂນຕິ ປຣมံ ອຕິວິຍ, ປຣເມນ ວາ ອນုຕ္ຕເຣນ ຫິເຕນ ສຕ္ເຕ ອນຸກမ္ປນສີລສ္ສ ກຄວໂຕ។ ຣໂຫຄໂຕຕິ ຣຫສິ ຄໂຕ, ສုญ္ญาຄາຣຄໂຕ ກາຍວິເວກຍຸຕ္ໂຕຕິ ອຕ္ໂຖ។ ອນုວິຄເດຕີຕິ ເອຕ្ຖ ‘‘ນ ນູນາ’’ຕິ ປທທ្ວຍံ ອາເນຕ្ວາ ສမ္ພນ្ຣິຕព្ພំ ‘‘ນານុວិຄເດຕិ ນູນ ។’’ຕិ, ນ ຈិន្តេສិ ມญ្ເญ, ‘‘នានុយុញ្ជតិ’’ຕិ ຕក្កេមិតិ ອຕ្ໂຖ។ ສາສນន្ຕិ ປຕិປត្តិສາສនំ, ຈຕុសច្ចកម្មដ្ឋានភាវនន្តិ ອធិប្បាយោ ។ ຕຖາ ຫີຕិ ເຕນេវ ກາຣເຕន, ສຕ្ຖុ ສາສនស្ស ອននុយុញ្ជនໂຕ ເອວ។ ອយន្តិ ອយំ ກິກ្ຂុ។ ປາກຕិន្ທຣິໂຍຕិ ມនច្ឆដ្ឋានំ ອិន្ទຣិយានំ ຍຖາសកំ វិសເយສុ វិស្សជ្ជនໂຕ សភាវភូໂຕន្ទຣិໂຍ , ອສំវុតច្ចក្ខុទ្វារាទិໂກຕិ ອຕ្ໂຖ។ ຍស្ស ຕຖាຫາສຽຄស្ស អច្ឆិន្នតាយ ໂສ ກិក្ខុ ປាកតិន្ទរិយោ វិហរតិ, ຕស្ស ອຸປมំ ທស្សេន្ໂຕ ‘‘ມិຄី ຍຖາ ຕរុណជាតិកា វនេ’’ຕិ ອາຫ។ ຍຖາ ອយំ ຕរុណສភាវា ມិគី ປុត្តស្សេហស្ស អច្ឆិន្នតាយ វនេ ទុក្ខំ ອនុភវតិ, ນ ຕំ ອតិវត្តតិ, ເອວមយម្បិ ກិក្ខុ សຽຄស្ស អច្ឆិន្នតាយ ປាកតិន្ទរិយោ វិហរន្ໂຕ វដ្ដទុក្ខំ នាតិវត្តតីតិ អធិប្បាយោ។ ‘‘ຕរុណវិជាតិកា’’ຕិ វា ປាໂຖ។ អភិនវប្បសុតា ພាលវច្ឆាតិ ອຕ្ໂຖ។ ຕំ សុត្វា ໂສ ກិក្ខុ សញ្ជាតសំវេໂគ វិបស្សនំ វឌ្ឍេត្វា នចិរស្សេវ ອຣហត្តំ ប៉ាបុណិ។

ສຽພຣກ្ខិតត្ថេຣຄាថាວណ្ណនា និដ្ឋិតា។

๑០។ ອុສភត្ថេຣຄាថាວណ្ណនា

នគា នគគ្គេសុ សុសំវិរូឡ្ហាតិ ອាយស្មតោ ອុសភត្ថេរស្ស ຄាថា។ ກា ອុប្បត្តិ? ອយម្បិ ປុរិមពុទ្ធេសុ កតាធិការោ តត្ថ តត្ថ ភវេ វិវដ្ដូបនិស្សយានិ ປុញ្ញានិ ករោន្តោ ອិតោ ເອកតិំសេ ກប្បេ សិខិស្ស ភគវតោ កាលេ ເທវប្ុត្តោ ហុត្វា និព្ពត្តោ ເອកទិវសំ សត្ថារំ ទិស្វា ປសន្នមានសោ ທិព្ពប្ុប្ផេហិ ປូជំ ອភាសិ។ សា ປុប្ផប្ូជា សត្តាហំ ປុប្ផមណ្ឌបាការេន ອដ្ឋាសិ។ ເທវមនុស្សានំ មហាសមាគមោ ອហោសិ។ ໂສ ເຕນ ປុញ្ញកម្មេន ເທວមនុស្សេសុ សំសរន្តោ ອិមស្មិំ ពុទ្ធុប្បាទេ ໂກសលរដ្ឋេ ອិព្ភកុលេ និព្ពត្តិ, ຕស្ស ອុសភោតិ នាមំ ອហោសិ។ ໂສ វិញ្ញុតំ ປត្តោ ເຊតវនបដិគ្គហណេ សត្ថុនិ ពុទ្ធប្បសាទោ បព្ពជិត្វា កតប្ុព្ពកិច្ចោ អរញ្ញេ បព្ពតបាទេ វិហរតិ។ ເຕន ຈ សមយេន ປាវុសកាលមេឃោ

ອກີປ຺ປວຸຌ຺ເຢ ປພ຺ພຕສິຂເຣສຸ ຣຸກ຺ຂຄຈຸວລຕາຍ ຝນປຕ຺ຕສຕ຺ທີໂນ ໂໜນ຺ຕິ ຯ ອເຖກທິວສໍ ເຖໂຣ ເລຕໂຕ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ຕໍ ວນຣາມເຕຍ຺ຍກໍ ປພ຺ພຕຣາມເຕຍ຺ຍກຄ຺ຈ ທິສ຺ວາ ໂຍນິໂສມນສິກາຣວເສນ ‘‘ອິເມປີ ນາມ ຣຸກ຺ຂາທໂຍ ອເຈຕນາ ອຸຕຸສມ຺ປຕ຺ຕິຍາ ວທ຺ຌີ ປາປຸຓນ຺ຕິ, ອຖ ກສ຺ມາ ນາຫໍ ອຸຕຸສປ຺ປາຍໍ ລກິຕ຺ວາ ຄຸເຓຫິ ວທ຺ຌີ ປາປຸຓິສ຺ສາມີ’’ຕິ ຈິນ຺ເຕນ຺ໂຕ –

໑໑໐ຯ

‘‘ນຄາ ນຄຸເຄສຸ ສຸສံວິຣູລ຺ຫາ, ອຸທຄ຺ຄເມເຝນ ນເວນ ສິຕ຺ຕາ;

ວິເວກການສ຺ສ ອຣຄ຺ຌສຄ຺ຌິໂນ, ຊເນຕິ ກິຍ຺ໂຍ ອຸສກາສ຺ສ ກລ຺ຍຕ’’ນ຺ຕິຯ –

ຄາຖໍ ອກາສິຯ

ຕຕ຺ຖ ນຄາຕິ ຣຸກ຺ຂາ, ‘‘ນາຄາ’’ຕິ ເກຈິ ວທນ຺ຕິ, ນາຄຣຸກ຺ຂາຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ນຄຸເຄສູຕິ ປພ຺ພຕສິຂເຣສຸຯ ສຸສံວິຣູລ຺ຫາຕິ ສຸຝ຺ຖຸ ສມນ຺ຕໂຕ ວິຣູລ຺ຫມູລາ ຫຸຕ຺ວາ ປຣິໂຕ ອຸປຣິ ຈ ສມ຺ມເທວ ສຄ຺ຊາຕສາຂຄ຺ຄປລ຺ລວປ຺ປສາຂາຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ອຸທຄ຺ຄເມເຝນ ນເວນ ສິຕ຺ຕາຕິ ປຖມ຺ປ຺ປນ຺ເນນ ອຸລ຺ອາເຣນ ມຫຕາ ປາວຸສເມເຝນ ອກີປ຺ປວຸຌ຺ຖາຯ ວິເວກການສ຺ສາຕິ ກິເລສວິວິຕ຺ຕໍ ຈິຕ຺ຕວິເວກໍ ອິຈ຺ຉນ຺ຕສ຺ສ, ອຣຄ຺ຌວາເສນ ຕາວ ກາຍວິເວໂກ ລທ຺ໂຣ, ອິທານິ ອຸປຣິວິເວການິຄມສ຺ສ ນິສ຺ສຍພູໂຕ ຈິຕ຺ຕວິເວໂກ ລທ຺ຣພ຺ໂພຕິ ຕໍ ປຕ຺ຖຍມານສ຺ສ, ຊາຄຣິຍໍ ອນຸຍຸຄ຺ຊນ຺ຕສ຺ສາຕິ ອຕ຺ໂຖ, ເຕນາຫ ‘‘ອຣຄ຺ຌສຄ຺ຌິໂນ’’ຕິຯ ອຣຄ຺ຌວາໂສ ນາມ ສຕ຺ຖາຣາ ວຓ຺ຓິໂຕ ໂຖມິໂຕຯ ໂສ ຈ ໂຂ ຍາວເທວ ສມຖວິປສ຺ສນາພາວນາປາຣິປູຣິຍາ, ຕສ຺ມາ ສາ ມຍາ ຫຕ຺ຖຄຕາ ກາຕພ຺ພາຕິ ເອວໍ ອຣຄ຺ຌຄຕສຄ຺ຌິໂນ ເນກ຺ຂມ຺ມສງກປ຺ປພຫຸລສ຺ສາຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ຊເນຕິຕິ ອຸປ຺ປາເທນ຺ຕິ, ປຸຖ຺ຕ຺ເຕ ຫິ ອິທໍ ເອກວຈນໍຯ ເກຈິ ປນ ‘‘ຊເນນ຺ຕິ’’ຕິ ປຖນ຺ຕິຯ ກິຍ຺ໂຍຕິ ອຸປຣູປຣິຯ ອຸສກາສ຺ສາຕິ ອຕ຺ຕານເມວ ປຣໍ ວິຍ ວທຕິຯ ກລ຺ຍຕນ຺ຕິ ກລ຺ຍກາວໍ ຈິຕ຺ຕສ຺ສ ກມ຺ມຄ຺ຌຕໍ ພາວນາໂຍຄ຺ຍຕໍຯ ສ຺ວາຍມຕ຺ໂຖ ເຫຝ຺ຖາ ວຸຕ຺ໂຕເຍວຯ ເອວໍ ເຖໂຣ ອິມໍ ຄາຖໍ ວທນ຺ໂຕເຍວ ວິປສ຺ສນໍ ອຸສ຺ສຸກ຺ກາເປຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ຺ຯ ເຖຣ ໑ຯ໑໖ຯ໔໕-໔໙) –

‘‘ເທວປຸຕ຺ໂຕ ອຫໍ ສນ຺ໂຕ, ປູຊຍິ ສິຂິນາຍກໍ;

ມນ຺ທາຣເວນ ປຸປ຺ເຝນ, ພຸທ຺ຌສ຺ສ ອກິໂຣປຍິຯ

‘‘ສຕ຺ຕາຫໍ ຉທນໍ ອາສິ, ທິພ຺ພໍ ມາລໍ ຕຖາຄເຕ;

ສພ຺ເພ ຊນາ ສມາຄນ຺ຕ຺ວາ, ນມສ຺ສິສຸ ຕຖາຄຕໍຯ

‘‘ເອກຕິເສ ອິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ປຸປ຺ຝມກິປູຊຍິ;

ທຸຄ຺ຄຕິ ນາກິຊານາມິ, ພຸທ຺ຌປູຊາຍິທໍ ຝລໍຯ

‘‘ອິໂຕ ຈ ທສເມ ກປ຺ເປ, ຣາຊາໂຫສິ ຊຸຕິນ຺ຌໂຣ;

ສຕ຺ຕຣຕນສມ຺ປນ຺ໂນ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ມຫພ຺ພໂລຯ

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຌສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິຯ

ອຍເມວ ຈ ເຖຣສ຺ສ ອຄ຺ຌາພ຺ຍາກຣຓຄາຖາ ອໂຫສິຕິຯ

ອຸສກຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຝ຺ກິຕາ။

ເອກາທສນວຄ຺ຄວຕ຺ຕນາ ນິຝ຺ກິຕາ။

໑໘။ ທ຺ວາທສນວຄ຺ໂຄ

໑။ ເຊນ຺ຕຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ຫຸປ຺ປ໌ພຸພຊຸຊໍເວ ທຸຣພິວາສາ ເຄຫາຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ເຊນ຺ຕຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ။ ກາ ອຸປ຺ປ໌ຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເຂສຸ ກຕາທິການໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກເວ ວິວຊ຺ຊູປນິສ຺ສຍໍ ກຸສລໍ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ສິຂິສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ເທວປຸຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ။ ໂສ ເອກທິວສໍ ສຕ຺ຖາຣໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ກີກິຣາຕປຸປ຺ເຜຫິ ປູຊໍ ອກາສິ။ ໂສ ເຕນ ປຸຍ຺ຍກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຂຸປ຺ປາເທ ມຄຂຣຍ຺ເຖ ເຊນ຺ຕຄາເມ ເອກສ຺ສ ມຕ຺ທລິກຣາຊສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ເຊນ຺ໂຕຕິສ຺ສ ນາມໍ ອໂທສິ။ ໂສ ວິຍ຺ຍຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ທຫຣກາເລເຍວ ເຫຕຸສມ຺ປຕ຺ຕິຍາ ໂຈທິຍມາໂນ ປພ຺ພຊຊານິນ຺ນມານໂສ ຫຸຕ຺ວາ ປຸນ ຈິນ຺ເຕສີ –
‘‘ປພ຺ພຊຊາ ນາມ ທຸກ຺ກຣາ, ພຣາປີ ທຸຣາວາສາ, ຂມ຺ໂມ ຈ ຄມ຺ກີໂຣ, ໂກຄາ ຈ ທຸຣພິຄມາ, ກີ ນຸ ໂຂ ກຕ຺ຕພ຺ພ’’ນ຺ຕິ ເອວໍ ປນ ຈິນ຺ຕາພຫຸໂລ ຫຸຕ຺ວາ ວິຈຣນ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຂມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ။ ສຸຕກາລໂຕ ປຍ຺ຖາຍ ປພ຺ພຊຊາກິຣໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິເກ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ກມ຺ມຍ຺ຖານໍ ຄເຫຕ຺ວາ ວິປ຺ສ຺ສນໍ ວທ຺ເຒຕ຺ວາ ສຸຂາຍ ປຝິປທາຍ ຂິປ຺ປາກິຍ຺ຍາຍ ອຣຫຕ຺ຕໍ ສຈ຺ຈາກາສິ။ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ။ ເຖຣ ໑။໑໖။໘໑-໘໔) –

‘‘ເທວປຸຕ຺ໂຕ ອຫໍ ສນ຺ໂຕ, ປູຊຍິ ສິຂິນາຍກໍ;

ກກ຺ການຣຸປຸປ຺ຜໍ ປຄ຺ຄຍ຺ຫ, ພຸທ຺ຂສ຺ສ ອກິໂຣປຍິ။

‘‘ເອກຕີເສ ອິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ປຸປ຺ຜມກິໂຣປຍິ;

ທຸຄ຺ຄຕີ ນາກິຊານາມິ, ພຸທ຺ຂປູຊາຍິທໍ ຜລໍ။

‘‘ອິໂຕ ຈ ນວເມ ກປ຺ເປ, ຣາຊາ ສຕ຺ຕຸຕ຺ຕໂມ ອຫຸ;

ສຕ຺ຕຣຕນສມ຺ປນ຺ໂນ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ມຫພ຺ພໂລ။

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຂສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ။

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ປຝິປຕ຺ຕິ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂນ຺ໂຕ, ‘‘ອສກ຺ຊີ ວຕາຫໍ ອາທິໂຕ ມຍ຺ຫໍ ອຸປ຺ປນ຺ນວິຕກ຺ກໍ ຂິນ຺ທິຕຸ’’ນ຺ຕິ ໂສມນສ຺ສຊາໂຕ ວິຕກ຺ກສ຺ສ ອຸປ຺ປນ຺ນາກາຣໍ ຕສ຺ສ ຈ ສມ຺ມເທວ ຂິນ຺ນຕໍ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ –

໑໑໑။

‘‘ຫຸປ຺ປພ຺ພຊຊໍ ເວ ທຸຣພິວາສາ ເຄຫາ, ຂມ຺ໂມ ຄມ຺ກີໂຣ ທຸຣພິຄມາ ໂກຄາ;

ກິຈ຺ຈາ ວຸຕ຺ຕິ ໂນ ອິຕຣີຕເຣເນວ, ຍຸຕ຺ຕໍ ຈິນ຺ເຕຕຸໍ ສຕຕມນິຈ຺ຈຕ’’ນ຺ຕິ။ –

ຄາຖໍ ອກາສິ။

ຕຕຸຖ ທຸປ຺ປພຸພຊຊນຸຕິ ອປ຺ປໍ ວາ ມຫນຸຕໍ ວາ ໂກຄກຸຂນຸຌຸເຈວ ລາຕິປຣິວຍຸຌຸຈ ປຫາຍ ອິມສຸມີ ສາສເນ ອຸຣໍ ທຕຸວາ ປພຸພຊນສຸສ ທຸກຸກຣຕຸຕາ ທຸກຸຂໍ ປພຸພຊນໍ, ທຸກຸກຣາ ປພຸພຊຊາຕິ ທຸປ຺ປພຸພຊຊໍ. ເວຕິ ນິປາຕນຕຸຕໍ, ທລຸຫຕໂຖ ວາ "ປພຸພຊຊາ ທຸກຸຂາ"ຕິ ຯ ເຄຫລຸເຈ ອາວເສຍຸຍໍ, ທຸຣພິວາສາ ເຄຫາ, ຍສຸມາ ເຄຫໍ ອພິວສນຸເຕນ ຣຸລາ ຣາຊກິຈຸຈໍ, ອິສຸສເຣນ ອິສຸສຣກິຈຸຈໍ, ຄຫປຕິນາ ຄຫປຕິກິຈຸຈໍ ກຕຸຕພຸພໍ ໂຫຕິ, ປຣິຊໂນ ເຈວ ສມຕພຸຣາຫຸມຕາ ຈ ສງຄເຫຕພຸພາ, ຕສຸມີ ຕສຸມິຍຸຈ ກຕຸຕພຸເພ ກຣິຍມາເນປິ ພຣາວາໂສ ອິທຸທພໂຍ ວິຍ ມຫາສມຸທຸໂທ ວິຍ ຈ ທຸປ຺ປູໂຣ, ຕສຸມາ ເຄຫາ ນາເມເຕ ອພິວສິຕຸໍ ອາວສິຕຸໍ ທຸກຸຂາ ທຸກຸກຣາຕິ ກຕຸວາ ທຸຣພິວາສາ ທຸຣາວາສາຕິ. ປພຸພຊຊລຸເຈ ອນຸຕິຍຸເຖຍຸຍໍ ສມຸໂມ ຄມຸກິໂຣ, ຍຫຕຸຖາ ປພຸພຊຊາ, ໂສ ປພຸພຊິເຕນ ອພິຄນຸຕພຸໂພ ປຜິເວຣສທຸສມຸໂມ ຄມຸກິໂຣ, ຄມຸກິຣລາຕໂຄຈຣຕຸຕາ ທຸທຸຫໂສ, ທຸປ຺ປຜິວິຊໂຊ ສມຸມສຸສ ຄມຸກິຣກາເວນ ທຸປ຺ປຜິວິຊຊຕຸຕາ. ເຄຫລຸເຈ ອາວເສຍຸຍໍ, ທຸຣພິຄມາ ໂກຄາ ເຍຫິ ວິນາ ນ ສກຸກາ ເຄຫໍ ອາວສິຕຸໍ, ເຕ ໂກຄາ ທຸກຸເຂນ ກສິເຣນ ອພິຄນຸຕພຸພຕາຍ ທຸຣພິຄມາ. ເອວໍ ສນຸເຕ ພຣາວາສໍ ປຫາຍ ປພຸພຊຊໍເຍວ ອນຸຕິຍຸເຖຍຸຍໍ, ເອວມຸປິ ກິຈຸລາ ວຸຕຸຕິ ໂນ ອິຕຣີຕເຣນ ອິຌ ອິມສຸມີ ພຸທຸຌສາສເນ ອິຕຣີຕເຣນ ຍຖາລທຸເຣນ ປຈຸຈເຍນ ອມຸຫາກໍ ວຸຕຸຕິ ຊີວິກາ ກິຈຸລາ ທຸກຸຂາ, ພຣາວາສານໍ ທຸຣພິວາສຕາຍ ໂກຄານລຸຈ ທຸຣພິຄມຕາຍ ເຄເຫ ອິຕຣີຕເຣນ ປຈຸຈເຍນ ຍາ ເປຕພຸພຕາຍ ກິຈຸລາ ກສິຣາ ວຸຕຸຕິ ອມຸຫາກໍ, ຕຕຸຖ ກີ ກາຕຸໍ ວຍຸຍຕິຕິ? ຍຸຕຸຕໍ ຈິນຸເຕຕຸໍ ສຕຕມນິຈຸຈໍ ສກລໍ ທິວສໍ ປຸພຸພຣຕຸຕາປຣຣຕຸຕລຸຈ ເຕກູມກສມຸມຊາຕໍ ອນິຈຸຈຕນຸຕິ, ຕໂຕ ອຸປ຺ປາທວຍວນຸຕໂຕ ອາທິອນຸຕວນຸຕໂຕ ຕາວກາລິກໂຕ ຈ ນ ນິຈຸຈນຸຕິ "ອນິຈຸຈ"ນຸຕິ ຈິນຸເຕຕຸໍ ວິປສຸສິຕຸໍ ຍຸຕຸຕໍ. ອນິຈຸຈານຸປສຸສນາຍ ສີທຸສາຍ ອິຕຣານຸປສຸສນາ ສຸເຂເນວ ສິຊຊນຸຕີຕິ ອນິຈຸຈານຸປສຸສນາວ ເອຕຸຖ ວຸຕຸຕາ, ອນິຈຸຈສຸສ ທຸກຸຂານຕຸຕຕານໍ ອພຸຍກິຈຣຕໂຕ ສາສນິກສຸສ ສຸຂຄຸຄຫຕໂຕ ຈ. ເຕນາຫ – "ຍທນິຈຸຈໍ ຕໍ ທຸກຸຂໍ, ຍໍ ທຸກຸຂໍ ຕທນຕຸຕາ"ຕິ (ສໍ. ນິ. ໓.໑໕), "ຍໍ ກິລຸຈິ ສມຸທຍສມຸມໍ, ສພຸພໍ ຕໍ ນິໂຣຄສມຸມໍ" (ມຫາວ. ໑໖; ທີ. ນິ. ໔.໓ກ໑; ສໍ. ນິ. ໕.໑໐໗໑), "ວຍສມຸມາ ສງຂາຣາ"ຕິ (ທີ. ນິ. ໔.໔໑໗) ຈ ຕທນິນາ ເອວໍ ອລຸລມລຸລໍ ປຜິປກຸຂວເສນ ອປຣາປຣໍ ອຸປ຺ປນຸເນ ວິຕກຸເກ ນິຄຸຄເຫຕຸວາ ອນິຈຸຈຕາມຸເຂນ ວິປສຸສນໍ ອາຣກິຕຸວາ ອິທານິ ກຕກິຈຸໂຈ ຊາໂຕ ຕິ ທສຸເສຕິ. ເຕນ ວຸຕຸຕໍ "ອຕຸຕໂນ ປຜິປຕຸຕິ"ນຸຕິອາທີ. ອິທເມວ ເຖຣສຸສ ອລຸລາພຸຍາກຣຕໍ ອໂຫສິ.

ເຊນຸຕຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຜຸຄິຕາ.

໔. ວຈຸລໂຄຕຸຕຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ເຕວິຊໂຊຫໍມຫາຊາຍີຕິ ອາຍສຸມໂຕ ວຈຸລໂຄຕຸຕຕຸເຖຣສຸສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປ຺ປຕຸຕິ? ອຍມຸປິ ປຸຣິມພຸທຸເຣສຸ ກຕາຣິກາໂຣ ຕຕຸຖ ຕຕຸຖ ກເວ ວິວຍຸຍປນິສຸສຍໍ ກຸສລພິຊໍ ໂຣເປນຸໂຕ ວິປສຸສິສຸສ ກຄວໂຕ ກາເລ ພນຸຄຸມຕິນຄເຣ ກຸລເຄເຫ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວິລຸລຸ ຕໍ ປຕຸໂຕ ເອກທິວສໍ ຣຸລາ ນາຄເຣຫິ ຈ ສທຸຌີ ພຸທຸຌປູຊໍ ກຕຸວາ ຕໂຕ ປຣໍ ເທວມນຸສຸເສສຸ ສໍສຣນຸໂຕ ອິມສຸມີ ພຸທຸຌຸປ຺ປາເທ ຣາຊຄເຫ ວິກວສມຸປນຸນສຸສ ພຸຣາຫຸມຕາສຸສ ປຸຕຸໂຕ ຫຸຕຸວາ ນິພຸພຕຸຕິ, ຕສຸສ ວຈຸລໂຄຕຸຕຕາຍ ວຈຸລໂຄຕຸໂຕຕຸເວວ ສມລຸລາ ອໂຫສິ. ໂສ ວິລຸລຸຕໍ ປຕຸວາ ພຸຣາຫຸມຕວິຊຊາສຸ ນິປ຺ຜຕຸຕີ ຄໂຕ ວິມຸຕຸຕີ ຄເວສນຸໂຕ ຕຕຸຖ ສາຣໍ ອທິສຸວາ ປຣິພຸ ພາຊກປພຸພຊຊໍ ປພຸພຊິຕຸວາ ວິຈຣນຸໂຕ ສຕຸຖາຣໍ ອຸປສງກມິຕຸວາ ປລຸຫໍ ປຸຈຸຈິຕຸວາ ຕສຸມີ ວິສຸສຊຊິເຕ ປສນຸນມານໂສ ສຕຸຖຸ ສນຸຕິເກ ປພຸພຊິຕຸວາ ວິປສຸສນາຍ ກມຸມໍ ກໂຣນຸໂຕ ນຈິຣສຸເສວ ຉລຸອກິລຸໂລ ອໂຫສິ. ເຕນ ວຸຕຸຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໑.໑໖.໑໕-໔໐) –

"ອຸເທນຸຕໍ ສຕຣໍສີວ, ປີຕຣໍສີວ ກາຕຸນໍ;

ປນຸນຣເສ ຍຖາ ຈນຸທໍ, ນິຍຸຍນຸຕໍ ໂລກນາຍກໍ.

"ອຍຸຄສຍຸກິສຫສຸສານິ, ສພຸເພ ຂີຕາສວາ ອຫຸ;

ປຣິວາເຣສຸ ສມຸພຸທຸຌໍ, ທວິປທິນຸທໍ ນຣາສກໍ.

"ສມຸມຊຊິຕຸວານ ຕໍ ວີຖິ, ນິຍຸຍນຸເຕ ໂລກນາຍເກ;

ອຸສ຺ສາເປສີ ຌຊໍ ຕຕ຺ຖ, ວິປ຺ປສ຺ເນນ ເຈຕສາຯ

‘‘ເອການວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ຌຊໍ ອກິໂຣປຍິ;

ທຸຄ຺ຄຕີ ນາກິຊານາມິ, ຌຊທານສ຺ສິທໍ ຟລໍຯ

‘‘ອິໂຕ ຈຕ຺ຕຖ຺ເກ ກປ຺ເປ, ຣາຊາໂຫສິ ມຫພ຺ພໂລ;

ສພ຺ພາກາເຣນ ສມ຺ປນ຺ໂນ, ສຸຌໂຊ ອິຕິ ວິສ຺ສຸໂຕຯ

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຌສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິຯ

ຆລຸອກິຍ຺ໂຍ ປນ ຫຸຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ປຏິປຕ຺ຕິ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂິຕ຺ວາ ໂສມນສ຺ສຊາໂຕ ອຸທານວເສນ –

໑໑໘ຯ

‘‘ເຕວິຊ຺ໂຊຫໍ ມຫາຊາຍີ, ເຈໂຕສມຖໂກວິໂທ;

ສທຕ຺ໂຖ ເມ ອນຸປ຺ປຕ຺ໂຕ, ກຕໍ ພຸທ຺ຌສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິຯ – ຄາຖໍ ອກາສິ;

ຕຕ຺ຖ ເຕວິຊ຺ໂຊຫນ຺ຕິ ຍທິປິ ມໍ ປຸພ຺ເພ ຕິຕ຺ຕໍ ເວທານໍ ປາຣໍ ຄຕຕ຺ຕາ ‘‘ພ຺ຣາຫ຺ມໂຕ ເຕວິຊ຺ໂຊ’’ຕິ ສຍ຺ຊານນ຺ຕິ, ຕໍ ປນ ສມຍ຺ຍາມຕ຺ຕໍ ເວເທສຸ ວິຊ຺ຊາກິຈ຺ຈສ຺ສ ອກາວໂຕຯ ອິທານິ ປນ ປຸພ຺ເພນິວາສຍາຕາທີນໍ ຕິສ຺ສນ຺ນໍ ວິຊ຺ຊານໍ ອຘິຄຕຕ຺ຕາ ປຣມຕ຺ຖໂຕ ເຕວິຊ຺ໂຊ ອຫໍ, ມຫນ຺ຕສ຺ສ ອນວເສສສ຺ສ ສມຸທຍປກ຺ຂິຍສ຺ສ ກິເລສຄຕສ຺ສ ຊາປນໂຕ, ມຫນ຺ເຕນ ມຄ຺ຄຟລຊາເນນ ມຫນ຺ຕສ຺ສ ອຸລຸອາຣສ຺ສ ປຕີຕສ຺ສ ນິພ຺ພານສ຺ສ ຊາຍນໂຕ ຈ ມຫາຊາຍີຯ ເຈໂຕສມຖໂກວິໂທຕິ ຈິຕ຺ຕສງໂຂກາຣານໍ ສໍກິເລສຌມ຺ມານໍ ວູປສມເນນ ເຈຕໂສ ສມາທຫເນ ກຸສໂລຯ ເອເຕນ ເຕວິຊ຺ຊກາວສ຺ສ ກາຣຓມາຫຯ ສມາຘິໂກສລ຺ລສທິເຕນ ທິ ອາສວກ຺ຂເຍນ ເຕວິຊ຺ຊຕາ, ນ ເກວເລນຯ ສທຕ຺ໂຖຕິ ສກຕ຺ໂຖ ກ-ກາຣສ຺ສາຍໍ ທ-ກາໂຣ ກໂຕ ‘‘ອນຸປ຺ປຕ຺ຕສທຕ຺ໂຖ’’ຕິອາທີສຸ (ມຯ ນິຯ ໑ຯ໙; ອຯ ນິຯ ໖ຯ໖໕) ວິຍຯ ‘‘ສທຕ຺ໂຖ’’ຕິ ຈ ອຣຫຕ຺ຕໍ ເວທິຕພ຺ພໍຯ ຕຍ຺ຫິ ອຕ຺ຕປຏິພຓ຺ຌຍ຺ເຖນ ອຕ຺ຕານໍ ອວິຊຫນຍ຺ເຖນ ອຕ຺ຕໂນ ປຣມຕ຺ຖຍ຺ເຖນ ອຕ຺ຖຕ຺ຕາ ‘‘ສກຕ຺ໂຖ’’ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິຯ ສ຺ວາຍໍ ສທຕ຺ໂຖ ເມ ມຍາ ອນຸປ຺ປຕ຺ໂຕ ອຘິຄໂຕຯ ເອເຕນ ຍຖາວຸຕ຺ຕໍ ມຫາຊາຍີກາວໍ ສິຂາປຕ຺ຕໍ ກຕ຺ວາ ທສ຺ເສຕິຯ ເສສໍ ວຸຕ຺ຕນຍເມວຯ

ວຈ຺ຆໂຄຕ຺ຕຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຓນາ ນິຍ຺ຖິຕາຯ

໖ຯ ວນວຈ຺ຆຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຓນາ

ອຈ຺ໂຆທິກາ ປຸຖຸສິລາຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ວນວຈ຺ຆຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເຌສຸ ກຕາຘິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກເວ ວິວຍ຺ຌູປນິສ຺ສຍໍ ກຸສລພີຊໍ ໂຣເປນ຺ໂຕ ວິປສ຺ສິສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຍ຺ຍຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ປຣສ຺ສ ກມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ຊີວນ຺ໂຕ ກສ຺ສຈິ ອປຣາຘໍ ກຕ຺ວາ ມຣຓກເຍນ ຕຊ຺ຊິໂຕ ປລາຍນ຺ໂຕ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ໂພຘິຣຸກ຺ຂໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ຕສ຺ສ ມູລໍ ສມ຺ມຊ຺ຊິຕ຺ວາ ປີຕ຺ທິພນ຺ເຌຫິ ອໂສກປຸປ຺ເຟຫິ ປູຊໍ ກຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ໂພຘີ ອກິມຸໂຂ ນມສ຺ສມາໂນ ປລ຺ລງ຺ເກນ ນິສີນ຺ໂນ ມາເຣຕຸໍ ອາຄເຕ ປຈ຺ຈຕ຺ຖິເກ ທິສ຺ວາ ເຕສຸ ຈິຕ຺ຕໍ ອໂກເປຕ຺ວາ ໂພຘີ ເອວ ອາວຊ຺ເຊນ຺ໂຕ ສຕໂປຣິເສ ປປາເຕ ປປ຺ຕິຯ ໂສ ເຕນ ປຸຍ຺ຍກມ຺ເມນ ເທວໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອປຣາປຣໍ ປຸຍ຺ຍານິ ກຕ຺ວາ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ຌຸປ຺ປາເທ ຣາຊຄເຫ ວິກວສມ຺ປນ຺ນສ຺ສ ພ຺ຣາຫ຺ມຕສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ‘‘ວຈ຺ໂຆ’’ຕິສ຺ສ ນາມໍ ອໂຫສິຯ ໂສ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ພິມ຺ພິສາຣສມາຄເມ ປຏິລທ຺ຌສທ຺ໂຌ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຕິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໑ຯ໑໖ຯ໗-໑໘) –

‘‘ປຣາກມ຺ມາຍເນ ຍຸຕ຺ໂຕ, ອປຣາຘໍ ອກາສຫໍ;

ວນ຺ຕໍ ອກິຘາວິສ຺ຸຘໍ, ກາຍເວຣສມປ຺ປິໂຕ໚

‘‘ປຸປ຺ຜິຕໍ ປາຫປ຺ ຫິສ຺ວາ, ປີຕ຺ຫີພນ຺ຘໍ ສຸນິມ຺ມິຕໍ;

ຕມ຺ພປຸປ຺ຜໍ ຄເຫຕ຺ວານ, ໂພຘິຍໍ ໂອກິຣິ ອຫໍ໚

‘‘ສມ຺ມຊ຺ຊິຕ຺ວານ ຕໍ ໂພຘິ, ປາຍລີ ປາຫປຸຕ຺ຕມໍ;

ປລ຺ລງ຺ກໍ ອາກຸຊິຕ຺ວານ, ໂພຘິມູເລ ອຸປາວິສິ໚

‘‘ຄຕມຄ຺ຄໍ ຄເວສນ຺ຕາ, ອາຄຈ຺ຊຸໍ ມມ ສນ຺ຕິກໍ;

ເຕ ຈ ທິສ຺ວານຫໍ ຕຕ຺ຖ, ອາວຊ຺ຊີ ໂພຘິມຸຕ຺ຕມໍ໚

‘‘ວນ຺ທິຕ຺ວານ ອຫໍ ໂພຘິ, ວິປ຺ປສນ຺ເນນ ເຈຕສາ;

ອເນກຕາເລ ປປ຺ຕິ, ຄິຣິທຸຄ຺ເຄ ກຍານເກ໚

‘‘ເອກນວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ປຸປ຺ຜມກິໂຣປ຺ຍິ;

ທຸຄ຺ຄຕິ ນາກິຊານາມິ, ໂພຘິປູຊາຍິທໍ ຜລໍ໚

‘‘ອິໂຕ ຈ ຕຕິເຍ ກປ຺ເປ, ຣາຊາ ສຸສຄ຺ຄໂຕ ອຫໍ;

ສຕ຺ຕຣຕນສມ຺ປນ຺ໂນ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕິ ມຫພ຺ພໂລ໚

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ໚

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ວິເວກາກິຣຕິຍາ ວເນເຍວ ວສິ, ເຕນ ວນວຈ຺ໂຌຕິ ສມຄ຺ຄາ ອຸທປາທິ໚ ອຖ ກທາຈິ ເຖໂຣ ຄາຕິຊນານຸ ຄ຺ຄຫຕ຺ຖໍ ຣາຊຄຫໍ ຄໂຕ ຕຕ຺ຖ ຄາຕເກຫິ ອຸປ຺ຄຸຄິຍມາໂນ ກຕິປາຫໍ ວສິຕ຺ວາ ຄມນາກາຣໍ ສນ຺ທສ຺ເສຕິ໚ ຕໍ ຄາຕກາ, ‘‘ກນ຺ ເຕ, ອມ຺ຫາກໍ ອນຸຄ຺ຄຫຕ຺ຖໍ ຂຸຣວິຫາເຣ ວສຖ, ມຍໍ ອຸປ຺ຄຸຄຫິສ຺ສາມາ’’ຕິ ຍາຈິສຸ໚ ເຖໂຣ ເຕສໍ ປພ຺ພຕຣາມເຕຍ຺ຍກິຕ຺ຕນາປເທ ເສນ ວິເວກາກິຣຕິ ນິເວເທນ຺ໂຕ –

໑໑໙໚

‘‘ອຈ຺ໂຌທິກາ ປຸຖຸສິລາ, ໂຄນງ຺ຄຸລມິຄາຍຸຕາ;

ອມ຺ພຸເສວາລສຄ຺ຌນ຺ນາ, ເຕ ເສລາ ຣມຍນ຺ຕິ ມ’’ນ຺ຕິ໚ – ຄາຖໍ ອກາສິ;

ຕຕ຺ຖ ອຈ຺ໂຌທິກາຕິ ອຈ຺ຌໍ ອພຫລໍ ສຸຂຸມໍ ອຸທກໍ ເອເຕສູຕິ ‘‘ອຈ຺ໂຌທກາ’’ຕິ ວຕ຺ຕພ຺ເພ ລິງຄວິປ຺ລ຺ລາເສນ ອຈ຺ໂຌທິກາ’’ຕິ ວຸຕ຺

ຕໍ។ ເອເຕນ ເຕສໍ ອຸທກສມ຺ປຕ຺ຕິ ທສ຺ເສຕິ។ ປຸຖຸສິລາຕິ ປຸຖຸລາ ວິຕ຺ຖຕາ ມຸທຸສຸຂສມ຺ຜສ຺ສາ ສິລາ ເອເຕສູຕິ ປຸຖຸສິລາ។ ເອເຕນ
ນິສຊ຺ຊນຍ຺ຖານສມ຺ປຕ຺ຕິ ທສ຺ເສຕິ។ ຄຸນ຺ນໍ ວິຍ ນງ຺ຄຸລໍ ນງ຺ຄຸຍ຺ຖໍ ເອເຕສນ຺ຕິ ໂຄນງ຺ຄຸລາ, ກາລຸອມກ຺ກຍາ, ‘‘ປກ
ຕິມກ຺ກຍາ’’ຕິປິ ວທນ຺ຕິເຍວ ។ ໂຄນງ຺ຄຸເລຫິ ຈ ປສທາທິເກຫິ ມິເຄຫິ ຈ ຕທໍ ຕທໍ ວິຈຣນ຺ເຕຫິ ອາຍຸຕາ ມິສ຺ສິຕາຕິ ໂຄນງ຺ຄຸລ
ມິຄາຍຸຕາ។ ເອເຕນ ເຕສໍ ອມນຸສ຺ສູປຈາຣິຕາຍ ອຣຍ຺ຍລກ຺ຂຕູເປຕຕໍ ທສ຺ເສຕິ។ ອມ຺ພຸເສວາລສຍ຺ຉນ຺ນາຕິ ປສວນ຺ໂຕ ສຕຕໍ
ປຄ຺ຆຣມານສລິລຕາຍ ຕທໍ ຕທໍ ອຸທກເສວາລສຍ຺ຉາທິຕາ។ ເຕ ເສລາ ຣມຍນ຺ຕິ ມນ຺ຕິ ຍຕ຺ຖາທໍ ວສາມິ; ເຕ ເອທິສາ ເສລາ
ປພ຺ພຕາ ວິເວກາກິຣຕິຍາ ມໍ ຣມຍນ຺ຕິ, ຕສ຺ມາ ຕຕ຺ເຖວາທໍ ຄຈ຺ຉາມິຕິ ອຘິປ຺ປາໂຍ។ ອິທເມວ ຈ ເຖຣສ຺ສ ອຍ຺ຍາພ຺ຍາກຣຕໍ
ອໂຫສິ។

ວນວຈ຺ຉຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຍ຺ຖິຕາ។

໔។ ອຘິມຸຕ຺ຕຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ກາຍທຸຍ຺ຖຸລຸຄຣຸໂນຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ອຘິມຸຕ຺ຕຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ។ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ໂສ ກິຣ ປທຸມຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ
ພ຺ຣາຫ຺ມຕກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຍ຺ຍຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ພ຺ຣາຫ຺ມຕວິຊ຺ຊາສ຺ ນິປ຺ຜຕ຺ຕິ ຄໂຕ ກາເມສ຺ ອາທີນວໍ ທິສ຺ວາ ฆຣາວາສໍ ປ
ຫາຍ ຕາປສປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອຣຍ຺ເຍ ວິຫຣນ຺ໂຕ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາທໍ ສຸຕ຺ວາ ມນຸສ຺ສູປຈາຣໍ ອຸປຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ
ກິກ຺ຂຸສງ຺ฆປຣິວຸຕໍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ອຕ຺ຕໂນ ວາກຈິຣໍ ສຕ຺ຖຸ ປາທມູເລ ປຕ຺ຖຣິ។ ສຕ຺ຖາ ຕສ຺ສ ອຊ຺ຊາສຍໍ
ຍຕ຺ວາ ຕສ຺ມິ ອຍ຺ຖາສິ។ ຕຕ຺ຖ ຖິຕໍ ກຄວນ຺ຕໍ ກາລຸອານຸສາເຣນ ຄນ຺ເຘນ ປູເຊຕ຺ວາ ‘‘ສມຸທ຺ຘຣສິມໍ ໂລກ’’ນ຺ຕິອາທິກາຫິ ທສ
ຫິ ຄາຖາຫິ ອກິຕ຺ຖວິ។ ຕໍ ສຕ຺ຖາ ‘‘ອນາຄເຕ ອິໂຕ ສຕສຫສ຺ສກປ຺ປມຕ຺ຖເກ ໂຄຕມສ຺ສ ນາມ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສເນ
ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຉລຸອກິຍ຺ໂຍ ກວິສ຺ສຕີ’’ຕິ ພ຺ຍາກຣິຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິ។ ໂສ ເຕນ ປຸຍ຺ຍກມ຺ເມນ ເທວໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຕໂຕ ຍາ
ວາຍໍ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາໂທ, ຕາວ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຕກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ
ອຘິມຸຕ຺ໂຕຕິ ລທ຺ຘນາໂມ ວິຍ຺ຍຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ພ຺ຣາຫ຺ມຕວິຊ຺ຊາສຸ ນິປ຺ຜຕ຺ຕິ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ສາຣໍ ອປ຺ສ຺ສນ຺ໂຕ ປຈ຺ຉິມກວິກຕ຺ຕາ
ນິສ຺ສຣຕໍ ຄເວສນ຺ໂຕ ເຊຕວນປຍິຄ຺ຄຫເຕ ພຸທ຺ຘານຸກາວໍ ທິສ຺ວາ ປຍິລທ຺ຘສທ຺ໂຘ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິເກ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວິປ຺ສ຺ສນໍ
ປຍ຺ຖເປຕ຺ວາ ນຈິຣສ຺ເສວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຕິ។ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ។ ເຖຣ ໑។໔໐។໓໐໔-໓໓໔) –

‘‘ກຕິກາຣົວ ຊລິຕໍ, ທີປຣຸກ຺ຂົວ ອຸຊ຺ຊລໍ;

ໂອສທີວ ວິໂຣຈນ຺ຕໍ, ວິຊ຺ຊຸຕໍ ຄຄເນ ຍຖາ។

‘‘ອສມ຺ກິຕໍ ອນຸຕ຺ຕາສີ, ມິຄຣາຊົວ ເກສຣີ;

ຍາຕາໂລກໍ ປກາເສນ຺ຕໍ, ມທ຺ທນ຺ຕໍ ຕິຕ຺ຖິເຍ ຄເຕ។

‘‘ອຸທ຺ຘຣນ຺ຕໍ ອິມໍ ໂລກໍ, ຉິນ຺ທນ຺ຕໍ ສພ຺ພສໍສຍໍ;

ຄຊ຺ຊນ຺ຕໍ ມິຄຣາຊົວ, ອທ຺ທສໍ ໂລກນາຍກໍ។

‘‘ຊຍາຊິນຘໂຣ ອາສີ, ພ຺ຣທາ ອຊ຺ ປຕາປວາ;

ວາກຈິຣໍ ຄເຫຕ຺ວານ, ປາທມູເລ ອປຕ຺ຖຣີ។

‘‘ກາລຸອານຸສາຣິຍໍ ຄຍ຺ທໍ, ອນຸລິມ຺ປິ ຕຖາຄຕໍ;

ສມ຺ພຸທ຺ຘມນຸລິມ຺ເປຕ຺ວາ, ສນ຺ຖວິ ໂລກນາຍກໍ។

‘‘ສມຸທ຺ຘຣສິມໍ ໂລກໍ, ໂອຆຕິຓ຺ຓ ມຫາມຸນິ;

ຎາຓາໂລເກນ ໂຊເຕສິ, ນາວຜໍ ຎາຓມຸຕ຺ຕມໍ។

‘‘ຘມ຺ມຈກ຺ກໍ ປວຕ຺ເຕສິ, ມທ຺ທເສ ປຣຕິຕ຺ຖິເຍ;

ອຸສໂຠ ຊິຕສງ຺ຄາໂມ, ສມ຺ປກມ຺ເປສິ ເມທນິໍ។

‘‘ມຫາສມຸທ຺ເທ ອູມິໂຍ, ເວລນ຺ຕມ຺ຫິ ປຠິຊ຺ຊເຣ;

ຕເຘວ ຕວ ຎາຓມ຺ຫິ, ສພ຺ພທິຏ຺ຐີ ປຠິຊ຺ຊເຣ។

‘‘ສຸຂຸມຈ຺ຉິກຊາເລນ, ສຣມ຺ຫິ ສມ຺ປຕານິເຕ;

ອນ຺ໂຕຊາລີກຕາ ປາຓາ, ປີຬິຕາ ໂຫນ຺ຕິ ຕາວເທ។

‘‘ຕເຘວ ຕິຕ຺ຖິຍາ ໂລເກ, ປຸຖຸປາສຓ຺ຑນິສ຺ສິຕາ;

ອນ຺ໂຕຎາຓວເຣ ຕຸຍ຺ຫໍ, ປຣິວຕ຺ຕນ຺ຕິ ມາຣິສ។

‘‘ປຕິຏ຺ຐາ ວຸຍ຺ຫຕໍ ໂອເຆ, ຕ຺ວຎ຺ຫິ ນາໂຖ ອພນ຺ຘຸນໍ;

ຠຍຏ຺ຏິຕານໍ ສຣຓໍ, ມຸຕ຺ຕິຕ຺ຖີນໍ ປຣາຍຓໍ។

‘‘ເອກວີໂຣ ອສທິໂສ, ເມຕ຺ຕາກຣຸຓສຎ຺ຈໂຍ;

ອສໂມ ສຸສໂມ ສນ຺ໂຕ, ວສີ ຕາທີ ຊິຕຎ຺ຊໂຍ។

‘‘ຘີໂຣ ວິຄຕສມ຺ໂມໂຫ, ອເນໂຊ ອກຖໍກຖີ;

ຕຸສິໂຕ ວນ຺ຕໂທໂສສິ, ນິມ຺ມໂລ ສໍຍໂຕ ສຸຈິ។

‘‘ສງ຺ຄາຕິໂຄ ຫຕມໂທ, ເຕວິຊ຺ໂຊ ຕິຠວນ຺ຕໂຄ;

ສີມາຕິໂຄ ຘມ຺ມຄຣຸ, ຄຕຕ຺ໂຖ ຫິຕວພ຺ຠຸໂຕ។

‘‘ຕາຣໂກ ຕ຺ວໍ ຍຖາ ນາວາ, ນິຘີວສ຺ສາສກາຣໂກ;

ອສມ຺ຠີໂຕ ຍຖາ ສີໂຫ, ຄຊຣາຊາວ ທປ຺ປິໂຕ។

‘‘ໂຖເມຕ຺ວາ ທສຄາຖາຫິ, ປທຸມຸຕ຺ຕຣໍ ມຫາຍສໍ;

ວນ຺ທິຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸໂນ ປາເທ, ຕຸຕ຺ຫີ ອຜ຺ຖາສຫໍ ຕທາ။

‘‘ປທຸມຸຕ຺ຕໂຣ ໂລກວິທູ, ອາຫຸຕີນໍ ປ຺ຏິຄ຺ຄໂຫ;

ກິກ຺ຂຸສງ຺ເຜ ຄິໂຕ ສຕ຺ຖາ, ອິມາ ຄາຖາ ອກາສຖ။

‘‘ໂຍ ເມ ສີລຜ຺ຈ ຑາຕຜ຺ຈ, ສທ຺ຘມ຺ມຜ຺ຈາປີ ວຕ຺ຕຍິ;

ຕມຫໍ ກິຕ຺ຕຍິສ຺ສາມິ, ສຸຕາຖ ມມ ກາສໂຕ။

‘‘ສຜ຺ຖິ ກປ຺ປສຫສ຺ສານິ, ເທວໂລເກ ຣມິສ຺ສຕິ;

ອຜ຺ເຍ ເທເວກິກວິຕ຺ວາ, ອິສ຺ສຣໍ ກາຣຍິສ຺ສຕິ။

‘‘ໂສ ປ຺ຈ຺ຉາ ປ຺ພ຺ພຊິຕ຺ວານ, ສຸກ຺ກມູເລນ ໂຈທິໂຕ;

ໂຄຕມສ຺ສ ກຄວໂຕ, ສາສເນ ປ຺ພ຺ພຊິສ຺ສຕິ။

‘‘ປ຺ພ຺ພຊິຕ຺ວານ ກາເຍນ, ປາປກມ຺ມໍ ວິວຊ຺ຊິຍ;

ສພ຺ພາສເວ ປຣິຜ຺ຑາຍ, ນິພ຺ພາຍິສ຺ສຕິນາສໂວ။

‘‘ຍຖາປິ ເມໂຜ ຖນຍໍ, ຕປ຺ເປຕິ ເມທນິ ອິມໍ;

ຕເຖວ ຕ຺ວໍ ມຫາວີຣ, ຘມ຺ເມນ ຕປ຺ປຍີ ມມໍ။

‘‘ສີລໍ ປຜ຺ຑຜ຺ຈ ຘມ຺ມຜ຺ຈ, ຖວິຕ຺ວາ ໂລກນາຍກໍ;

ປ຺ຕ຺ໂຕມ຺ຫິ ປຣມໍ ສນ຺ຕີ, ນິພ຺ພານໍ ປທມຈ຺ຈຸຕໍ။

‘‘ອໂຫ ນູນ ສ ກຄວາ, ຈິຣໍ ຕິຜ຺ເຖຍ຺ຍ ຈກ຺ຂຸມາ;

ອຜ຺ຑາຕຜ຺ຈ ວິຊາເນຍ຺ຍຸໍ, ຜຸເສຍ຺ຍຸໍ ອມຕໍ ປທໍ။

‘‘ອຍໍ ເມ ປ຺ຈ຺ຉິມາ ຊາຕິ, ກວາ ສພ຺ເພ ສມູຫຕາ;

ສພ຺ພາສເວ ປຣິຜ຺ຑາຍ, ວິຫຣາມິ ອນາສໂວ။

‘‘ສຕສຫສ຺ສິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ພຸທ຺ຘມກິໂຖມຍິ;

ທຸຄ຺ຄຕິ ນາກິຊານາມິ, ກິຕ຺ຕນາຍ ອິທໍ ຜລໍ။

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ။

ອຣຫຕຸຕໍ ປນ ປຕຸວາ ອຕຸຕນາ ສທ ວສນຸເຕ ກາຍທລຸຫິພຫຸເລ ກິກຸຂູ ໂອວທນຸໂຕ –

໑໑໘ຯ

‘‘ກາຍທຸຍຸຖູລຸລຄຣຸໂນ, ທິຍຸຍມານມຸຫີ ຊີວິເຕ;

ສຣີຣສຸຂຄິທຸຂສຸສ, ກຸໂຕ ສມຕສາສຸຕາ’’ຕິຯ – ຄາຖໍ ອກາສີ;

ຕຕຸຖ ກາຍທຸຍຸຖູລຸລຄຣຸໂນຕິ ທຸຍຸຖູລຸລໍ ອສຸກໂຍຄຸຍຕາ, ກາຍສຸສ ທຸຍຸຖູລຸລໍ ກາຍທຸຍຸຖູລຸລໍ, ກາຍທຸຍຸຖູລຸລໍ ຄຣຸ ສມຸກາວິຕໍ ຍສຸສ ໂສ ກາຍທຸຍຸຖູລຸລຄຣຸ, ອນິສຸສຣຕປຸປຸໂລ ຫຸຕຸວາ ກາຍໂປສນປຸປສຸໂຕ ກາຍທລຸຫິພຫຸໂລຕິ ອຕຸໂຖ, ຕສຸສ ກາຍ ທຸຍຸຖູລຸລຄຣຸໂນຯ ທິຍຸຍມານມຸຫີ ຊີວິເຕຕິ ກຸນຸນທີນໍ ອຸທກໍ ວິຍ ຊີວິຕສງຂາເຣ ລຫຸໂສ ຂີຍມາເນຯ ສຣີຣສຸຂຄິທຸຂສຸສາຕິ ປຕິ ຕາທາຣາທີຫິ ອຕຸຕໂນ ກາຍສຸສ ສຸເຂນ ເຄຂໍ ອາປນຸນສຸສ ຯ ກຸໂຕ ສມຕສາສຸຕາຕິ ເອວຣູປສຸສ ປຸຄຸຄລສຸສ ສມຕກາເວນ ສາສຸຕາ ສຸສມຕຕາ ກຸໂຕ ເກນ ກາຣເຕນ ສິຍາ, ເອກໍສໂຕ ປນ ກາເຍ ຊີວິເຕ ຈ ນິຣເປກຸຂສຸສ ອິຕຣີຕຣສນຸໂຕເສນ ສນຸຕຸຍຸຖສຸສ ອາຣທຸຂວິຣິຍສຸເສວ ສມຕສາສຸຕາຕິ ອຂິປຸປາໂຍຯ

ອຂິມຸຕຕຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຍຸກິຕາຯ

໘ຯ ມຫານາມຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ເອສາວຫິຍຸຍເສປພຸພເຕນາຕິ ອາຍສຸມໂຕ ມຫານາມຕຸເຖຣສຸສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປຸປຕຸຕິ? ອຍມຸປີ ປຸຣິມພຸທຸເຂສຸ ກຕາຂິກາໂຣ ຕຕຸຖ ຕຕຸຖ ກເວ ປຸລຸລານີ ອຸປຈິນນຸໂຕ ສຸເມຂສຸສ ກຄວໂຕ ກາເລ ພຸຣາຫຸມຕກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ພຸຣາຫຸມຕວິຊຸຊາສຸ ນິປຸພຕຸຕິ ຄໂຕ ພຣາວາສໍ ປຫາຍ ອລຸລຕຣາຍ ນທິຍາ ຕີເຣ ອສຸສມໍ ກາເຣຕຸວາ ສມຸພຫຸເລ ພຸຣາຫຸມເຕ ມນຸເຕ ວາເຈນຸໂຕ ວິຫຣຕິຯ ອເຖກທິວສໍ ກຄວາ ຕໍ ອນຸຄຄຕຸຫິຕຸ ຕສຸສ ອສມປທໍ ອຸປຄຈຸຂິຯ ໂສ ກຄວນຸຕໍ ທິສຸວາ ປສນຸນຈິຕຸໂຕ ອາສນໍ ປລຸລາເປຕຸວາ ອທາສີ ຯ ນິສີນຸເນ ກຄວຕິ ສຸມຂຸຣໍ ມຂຸໍ ອຸປນາເມສີຯ ຕໍ ກຄວາ ປຣິກຸລຸຊິຕຸວາ ເທຍຸຖາ ອຂິມຸຕຕຕຸເຖຣວຕຸ ຖຸມຸຫີ ວຸຕຸຕນເຍນ ອນາຄຕໍ ພຸຍາກຣິຕຸວາ ປກຸກາມິຯ ໂສ ເຕນ ປຸລຸລກມຸເມນ ເທວໂລເກ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ອປຣາປຣໍ ສຸຄຕີສຸ ເຍວ ປຣິວຕຸເຕນຸໂຕ ອິມສຸມີ ພຸທຸຂຸປຸປາເທ ສາວຕຸຖິຍໍ ພຸຣາຫຸມຕກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ມຫານາໂມຕິ ລທຸຂນາໂມ ວິລຸລຸຕໍ ປຕຸ ໂຕ ກຄວໂຕ ສນຸຕິກໍ ອຸປສງກມິຕຸວາ ຂມຸມໍ ສຸຕຸວາ ປຜິລທຸຂສທຸໂຂ ປພຸພຊິຕຸວາ ກມຸມຍຸຖານໍ ຄເຫຕຸວາ ເນສາທເກ ນາມ ປພຸພເຕ ວິຫຣນຸໂຕ ກິເລສປຣິຍຸຍຸຖານໍ ວິກຸຂມຸເກຕຸໍ ອສກຸໂກນຸໂຕ ‘‘ກີ ເມ ອິມິນາ ສໍກິລິຍຸຖຈິຕຸຕສຸສ ຊີວິເຕນາ’’ຕິ ອຕຸຕກາວໍ ນິພຸພິນຸທນຸໂຕ ອຸຈຸຈໍ ປພຸພຕສິຂຣໍ ອກິຣຸຫິຕຸວາ ‘‘ອິໂຕ ປາເຕຕຸວາ ຕໍ ມາເຣສຸສາມີ’’ຕິ ອຕຸຕານໍ ປຣໍ ວິຍ ນິທຸທິສນຸໂຕ –

໑໑໘ຯ

‘‘ເອສາວຫິຍຸຍເສ ປພຸພເຕນ, ພຫຸກຸຍຊສລຸລກີເກນ;

ເນສາທເກນ ຄິຣິນາ, ຍສສຸສິນາ ປຣິຈຸຂເທນາ’’ຕິຯ – ຄາຖໍ ອກາສີ;

ຕຕຸຖ ເອສາວຫິຍຸຍເສຕິ ເອໂສ ຕຸວໍ ມຫານາມ ອວຫິຍຸຍເສ ປຣິຫາຍສີຯ ປພຸພເຕນາຕິ ນິວາສຍຸຖານກູເຕນ ອິມິນາ ປພຸພເຕນຯ ພຫຸກຸຍຊສລຸລກີເກນາຕິ ພຫູຫິ ກຸຍເຊຫີ ອິນຸທສາລຣຸກຸເຂຫີ ສລຸລກີຫີ ອິນຸທສາລຣຸກຸເຂຫີ ວາ ສມນຸນາຄເຕນຯ ເນສາທເກນາ ຕິ ເອວໍນາມເກນຯ ຄິຣິນາຕິ ເສເລນຯ ເສໂລ ຫິ ສນຸຂິສງຂາເຕຫີ ປພຸເພຫີ ຖິຕຕຸຕາ ‘‘ປພຸພໂຕ’’ຕິ, ປສວນາທິວເສນ ຊລສຸສ, ສາຣກູຕານໍ ເກສຊຊາທິວຕຸຖູນລຸຈ ຄິຣຕໂຕ ‘‘ຄິຣີ’’ຕິ ວຸຈຸຈຕິຯ ຕທຸກາຍຕຸຖສມຸກາວໂຕ ປເນຕຸຖ ‘‘ປພຸພເຕນາ’’ຕິ ວຕຸວາ ‘‘ຄິຣິ ນາ’’ຕິ ຈ ວຸຕຸຕໍຯ ຍສສຸສິນາຕິ ສພຸພຄຸເຕຫີ ວິສຸສຸເຕນ ປກາເສນຯ ປຣິຈຸຂເທນາຕິ ນານາວິຂຣຸກຸຂຄຈຸຂລຕາຫີ ສມນຸຕໂຕ ຂນຸ ເນນ, ວສນຍຸຖານຕາຍ ວາ ຕຸຍຸຫໍ ປຣິຈຸຂທກູເຕນຯ ອຍລຸເຫຕຸຖ ອຂິປຸປາໂຍ – ມຫານາມ, ຍທິ ກມຸມຍຸຖານໍ ວິສຸສຊຸເຊຕຸວາ

ວິຕກ຺ກພຫຸໂລ ໂຫສິ, ເອວໍ ຕ຺ວໍ ອິມິນາ ຉາຍູທກສມ຺ປນ຺ເນນ ສປ຺ປາເຍນ ນິວາສນຏ຺ຐານພູເຕນ ເນສາທກຄິຣິນາ ປຣິຫາຍສິ, ອິທານິຫໍ ຕໍ ອິໂຕ ປາເຕຕ຺ວາ ມາເຣສ຺ສາມິ, ຕສ຺ມາ ນ ລພ຺ຠາ ວິຕກ຺ກວສິເກນ ຠວິຕຸນ຺ຕິຯ ເອວໍ ເຖໂຣ ອຕ຺ຕານໍ ສນ຺ຕຊ຺ເຊນ຺ໂຕ ເຍວ ວິປສ຺ສນໍ ອຸສ຺ສຸກ຺ກາເປຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ຺ຯ ເຖຣ ໑ຯ໔໐ຯ໓໓໓-໓໔໘) –

‘‘ສິນ຺ຘຸຍາ ນທິຍາ ຕີເຣ, ສຸກໂຕ ອສ຺ສໂມ ມມ;

ຕຕ຺ຖ ວາເຈມຫໍ ສິສ຺ເສ, ອິຕິຫາສໍ ສລກ຺ຂຓໍຯ

‘‘ຘມ຺ມກາມາ ວິນີຕາ ເຕ, ໂສຕຸກາມາ ສຸສາສນໍ;

ຉຬງ຺ເຄ ປາຣມິປ຺ປຕ຺ຕາ, ສິນ຺ຘຸກູເລ ວສນ຺ຕິ ເຕຯ

‘‘ອຸປ຺ປາຕຄມເນ ເຈວ, ລກ຺ຂເຓສຸ ຈ ໂກວິທາ;

ອຸຕ຺ຕມຕ຺ຖໍ ຄເວສນ຺ຕາ, ວສນ຺ຕິ ວິປິເນ ຕທາຯ

‘‘ສຸເມໂຘ ນາມ ສມ຺ພຸທ຺ໂຘ, ໂລເກ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິ ຕາວເທ;

ອມ຺ຫາກໍ ອນຸກມ຺ປນ຺ໂຕ, ອຸປາຄຈ຺ຉິ ວິນາຍໂກຯ

‘‘ອຸປາຄຕໍ ມຫາວີຣໍ, ສຸເມຘໍ ໂລກນາຍກໍ;

ຕິຓສນ຺ຖາຣກໍ ກຕ຺ວາ, ໂລກເຊຏ຺ຐສ຺ສທາສຫໍຯ

‘‘ວິປິນາໂຕ ມຘຸໍ ຄຍ຺ຫ, ພຸທ຺ຘເສຏ຺ຐສ຺ສທາສຫໍ;

ສມ຺ພຸທ຺ໂຘ ປຣິຠຸຎ຺ຊິຕ຺ວາ, ອິທໍ ວຈນມພ຺ຣວິຯ

‘‘ໂຍ ຕໍ ອທາສິ ມຘຸໍ ເມ, ປສນ຺ໂນ ເສຫິ ປາຓິຠິ;

ເຕນຫໍ ກິຕ຺ຕຍິສ຺ສາມິ, ສຸຓາຖ ມມ ຠາສໂຕຯ

‘‘ອິມິນາ ມຘຸທາເນນ, ຕິຓສນ຺ຖາຣເກນ ຈ;

ຕີສ ກປ຺ປສຫສ຺ສານິ, ເທວໂລເກ ຣມິສ຺ສຕິຯ

‘‘ຕີສກປ຺ປສຫສ຺ສມ຺ຫິ, ໂອກ຺ກາກກຸລສມ຺ຠໂວ;

ໂຄຕໂມ ນາມ ໂຄຕ຺ເຕນ, ສຕ຺ຖາ ໂລເກ ຠວິສ຺ສຕິຯ

‘‘ຕສ຺ສ ຘມ຺ເມສຸ ທາຍາໂທ, ໂອຣໂສ ຘມ຺ມນິມ຺ມິໂຕ;

ສພ຺ພາສເວ ປຣິຎ຺ຎາຍ, ນິພ຺ພາຍິສ຺ສຕິນາສໂວຯ

‘‘ເທວໂລກາ ອິຣາຄນ຺ຕ຺ວາ, ມາຕຸກຸຈ຺ຊິໍ ອຸປາຄເຕ;

ມຣຸວສ຺ສໍ ປວສ຺ສິຕ຺ຖ, ລາຫຍໍ ມຣຸນາ ມຫິໍຯ

‘‘ມຍິ ນິກ຺ຂນ຺ຕມຕ຺ຕມ຺ຫິ, ກຸຈ຺ລິຍາ ຈ ສຸທຸຕ຺ຕຣາ;

ຕຕ຺ຣາປິ ມຣຸວສ຺ສໍ ເມ, ວສ຺ສເຕ ນິຈ຺ຈກາລິກໍຯ

‘‘ອຄາຣາ ອພິນິກ຺ຂມ຺ມ, ປພ຺ພຊິໍ ອນຄາຣິຍໍ;

ລາພີ ອນ຺ນສ຺ສ ປານສ຺ສ, ມຣຸທານສ຺ສິທໍ ຜລໍຯ

‘‘ສພ຺ພກາມສມິທ຺ໂຣຫໍ, ກວິຕ຺ວາ ເທວມານຸເສ;

ເຕເນວ ມຣຸທາເນນ, ປຕ຺ໂຕມ຺ຫິ ອາສວກ຺ຂຍໍຯ

‘‘ວຸຍ຺ຖມ຺ຫິ ເທເວ ຈຕ຺ຣງຄຸເລ ຕິເຕ, ສມ຺ປຸປ຺ຜິເຕ ຣຣຕິຣຸເທ ສລ຺ລນ຺ເນ;

ສຸຄ຺ເລ ຆເຣ ມຕ຺ທປຣຸກ຺ຂມູລເກ, ວສາມິ ນິຈ຺ຈໍ ສຸຂິໂຕ ອນາສໂວຯ

‘‘ມຊ຺ເຊ ມຫນ຺ເຕ ທີເນ ຈ, ກເວ ສພ຺ເພ ອຕິກ຺ກມີ;

ອຊ຺ຊ ເມ ອາສວາ ຂີຕາ, ນຕ຺ຖີ ທານີ ປຸນພ຺ກໂວຯ

‘‘ຕີສກປ຺ປສຫສ຺ສມ຺ຫິ, ຍໍ ທານມທທິໍ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕິໍ ນາກິຊານາມິ, ມຣຸທານສ຺ສິທໍ ຜລໍຯ

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຣສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິຯ

ອຍເມວ ຈ ເຖຣສ຺ສ ອຄ຺ລຍາພ຺ຍາກຣຕາຄາຖາ ອໂຫສິຕິຯ

ມຫານາມຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຍ຺ຖິຕາຯ

໙ຯ ປາຣາປຣິຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ລຜສ຺ສາຍຕເນທິຕ຺ວາຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ປາຣາປຣິຍຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເຣສຸ ກຕາຣິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກເວ ປຸຄ຺ຄານິ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ປີຍທສ຺ສິສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ເນສາທໂຍນິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ວິຄ຺ຄຸຕໍ ປຕ຺ຕສ຺ສ ວິຈຣຕຍ຺ຖາເນ ອຄ຺ລຕຣສ຺ມິ ວນສຕ຺ເຫ ປີຍທສ຺ສີ ກຄວາ ຕໍ ອນຸຄ຺ຄຕ຺ຫິຕຸໍ ນິໂຣຣສມາປຕ຺ຕິໍ ສມາປຊ຺ຊິຕ຺ວາ ນິສີທິຯ ໂສ ຈ ມິເຄ ປຣິເຍສນ຺ໂຕ ຕໍ ຖານໍ ຄໂຕ ສຕ຺ຖາຣໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ກຄວນ຺ຕໍ ອນ຺ໂຕ ກຕ຺ວາ ກຕໍ ສາຂາມຕ຺ຫປໍ ປທຸມປຸປ຺ເຜຫິ ກູຍາຄາຣາກາເຣນ ສຄ຺ລາເທຕ຺ວາ ອຸລຸອາຣໍ ປີຕິໂສມນສ຺ສໍ ປຜິສໍເວເທນ຺ໂຕ ສຕ຺ຕາຫໍ ນມສ຺ສມາໂນ ອຍ຺ຖາສິຯ ທິວເສ ທິວເສ ຈ ມິລາຕມິລາຕານິ ອປເນຕ຺ວາ ອກິນເວຫິ ລາເທສິຯ ສຕ຺ຖາ ສຕ຺ຕາຫສ຺ສ ອຈ຺ຈເຍນ ນິໂຣຣໂຕ ວຸຍ຺ຖຫິຕ຺ວາ ກິກ຺ຂຸສງ຺ຆໍ

ອນຸສ຺ສຣິ. ຕາວເທວ ອສີຕິສຫສ຺ສມຕ຺ຕາ ກິກ຺ຂູ ສຕ຺ຖາຣໍ ປຣິວາເຣສຸໍ. ''ມຣຸຣຣມ຺ມກາຖໍ ສຸຕິສ຺ສາມາ''ຕິ ເທວຕາ ສນ຺ນິປ຺ຕິສຸ, ມຫາ ສມາຄໂມ ອໂທສິ. ສຕ຺ຖາ ອນຸໂມທນໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ກາວິນີ ສມ຺ປຕ຺ຕີ ອິມສ຺ມີ ພຸທ຺ຣຸປ຺ປາເທ ສາວກ ໂພຣິຍ຺ຈ ພ຺ຍາກຣິຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິ. ໂສ ເຕນ ປຸຍ຺ຍກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມີ ພຸທ຺ຣຸປ຺ປາເທ ຣາຊຄເຫ ພ຺ຣາຫ຺ມຕາກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຍ຺ຍຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ຕິຕ຺ຕໍ ເວທານໍ ປາຣຄູ ຫຸຕ຺ວາ ປຣາປຣໂຄຕ຺ຕຕາຍ ປາຣາປຣິໂຍຕິ ລທ຺ຣສມຍ຺ໂຍ ພຫູ ພ຺ຣາຫ຺ມເຕ ມນ຺ເຕ ວາເຈນ຺ໂຕ ສຕ຺ຖຸ ຣາຊຄຫຄມເນ ພຸທ຺ຣານຸກາວໍ ທິສ຺ວາ ປຜິລທ຺ຣສທ຺ໂຣ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວິປສ຺ສນາຍ ກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ນຈິຣສ຺ເສວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຕິ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໑.໔໐.໓໔໓-໓໗໔) –

''ປີຍທສ຺ສີ ນາມ ກຄວາ, ສຍມ຺ກູ ໂລກນາຍໂກ;

ວິເວກກາໂມ ສມ຺ພຸທ຺ໂຣ, ສມາຣິກຸສໂລ ມຸນີ.

''ວນສຕ຺ທໍ ສໂມຄ຺ຄຍ຺ຫ, ປີຍທສ຺ສີ ມຫາມຸນີ;

ປໍສຸກູລໍ ປຕ຺ຖຣິຕ຺ວາ, ນິສີທິ ປຸຣິສຸຕ຺ຕໂມ.

''ມິຄລຸທ຺ໂທ ປຸເຣ ອາສີ, ອຣຍ຺ເຍ ການເນ ອຫໍ;

ປສທໍ ມິຄເມສນ຺ໂຕ, ອາຫິຕ຺ຫາມິ ອຫໍ ຕທາ.

''ຕຕ຺ຖທ຺ທສາສີ ສມ຺ພຸທ຺ຣໍ, ໂອຈຕິຕ຺ຕາມນາສວໍ;

ປຸປ຺ຜິຕໍ ສາລຣາຊໍວ, ສຕຣໍສີວ ອຸຄ຺ຄຕໍ.

''ທິສ຺ວານຫໍ ເທວເທວໍ, ປີຍທສ຺ສີ ມຫາຍສໍ;

ຊາຕສ຺ສຣໍ ສໂມຄ຺ຄຍ຺ຫ, ປທຸມໍ ອາຫຣີ ຕທາ.

''ອາຫຣິຕ຺ວານ ປທຸມໍ, ສຕປຕ຺ຕໍ ມໂນຣມໍ;

ກູຍາຄາຣໍ ກຣິຕ຺ວານ, ຉາທຍີ ປທຸເມນຫໍ.

''ອນຸກມ຺ປໂກ ກາຣຸຕິໂກ, ປີຍທສ຺ສີ ມຫາມຸນີ;

ສຕ຺ຕຣຕ຺ຕິນ຺ທິວໍ ພຸທ຺ໂຣ, ກູຍາຄາເຣ ວສີ ຊິໂນ.

''ປຸຣາຕໍ ຉທ຺ທຍິຕ຺ວານ, ນເວນ ຉາທຍີ ອຫໍ;

ອຍ຺ຊລີ ປຄ຺ຄເຫຕ຺ວານ, ອຍ຺ຖາສີ ຕາວເທ ອຫໍ.

''ວຸຍ຺ຖຫິຕ຺ວາ ສມາຣິມ຺ຫາ, ປີຍທສ຺ສີ ມຫາມຸນີ;

ທິສໍ ອນຸວິໂລເກນ຺ໂຕ, ນິສີທິ ໂລກນາຍໂກ.

‘‘ຕທາ ສຸທສຸສໂນ ນາມ, ອຸປ຺ຏ຺ຊາໂກ ມຫິທຸທິໂກ;

ຈິຕຸຕມຄຸຄາຍ ພຸທຸຘສຸສ, ປິຍທສຸສິສຸສ ສຕຸຖຸໂນ຺

‘‘ອສີຕິຍາ ສຫສຸເສຫິ, ກິກຸຂູຫິ ປຣິວາຣິໂຕ;

ວນນຸເຕ ສຸຂມາສີນໍ, ອຸເປສິ ໂລກນາຍກໍ຺

‘‘ຍາວຕາ ວນສຕຸທນຸຫີ, ອຣິວຕຸຖາ ຈ ເທວຕາ;

ພຸທຸຘສຸສ ຈິຕຸຕມຄຸຄາຍ, ສພຸເພ ສນຸນິປຕຸໍ ຕທາ຺

‘‘ສມາຄເຕສຸ ຍກຸເຂສຸ, ກຸມຸກຄຸເຫ ສຫຣກຸຂເສ;

ກິກຸຂຸສງເຟ ຈ ສມຸປຕຸເຕ, ຄາຖາ ປພຸຍາຫຣີ ຊິໂນ຺

‘‘ໂຖມໍ ສຕຸຕາຫໍ ປູເຊສິ, ອາວາສຄຸຈ ອກາສິ ເມ;

ຕມຫໍ ກິຕຸຕຢິສຸສາມິ, ສຸຓາຖ ມມ ກາສໂຕ຺

‘‘ສຸທຸທຸທສໍ ສຸນິປຸຓໍ, ຄມຸກີຣໍ ສຸປຸປກາສິຕໍ;

ຄາເຓນ ກິຕຸຕຢິສຸສາມິ, ສຸຓາຖ ມມ ກາສໂຕ຺

‘‘ຈຕຸທຸທສານີ ກປຸປານີ, ເທວຣຊຸຊໍ ກຣິສຸສຕິ;

ກູຜາຄາຣໍ ມຫນຸຕສຸສ, ປທຸມປຸປຸເຜຫິ ຉາທິຕໍ຺

‘‘ອາກາເສ ຘາຣຢິສຸສຕິ, ປຸປຸຜກມຸມສຸສິທໍ ຜລໍ;

ຈຕຸພຸພິເສ ກປຸປສເຕ, ໂວກິຕຸຓໍ ສໍສຣິສຸສຕິ຺

‘‘ຕຕຸຖ ປຸປຸຜມຍໍ ພຸຍມຸຫໍ, ອາກາເສ ຘາຣຢິສຸສຕິ;

ຍຖາ ປທຸມປຕຸຕມຸຫີ, ໂຕຍໍ ນ ອຸປລິມຸປຕີ຺

‘‘ຕເຖວິມສຸສ ຄາຓມຸຫີ, ກິເລສາ ໂນປລິມຸປເຣ;

ມນສາ ວິນິວຏຸເຏຕຸວາ, ປຄຸຈ ນີວຣເຓ ອຍໍ຺

‘‘ຈິຕຸຕໍ ຊເນຕຸວາ ເນກຸຂມຸເມ, ອຄາຣາ ປພຸພຊິສຸສຕິ;

ຕໂຕ ປຸປຸຜມເຍ ພຸຍມຸເຫ, ຘາເຣນຸເຕ ນິກຸຂມິສຸສຕິ຺

‘‘ຣຸກ຺ຂມູເລ ວສນ຺ຕສ຺ສ, ນິປ຺ກສ຺ສ ສຕີມໂຕ;

ຕຕ຺ຖ ປຸປ຺ຜມຍໍ ພຸຍມ຺ຫໍ, ມຕ຺ຖເກ ຌາຣຍິສ຺ສຕີ຺ฯ

‘‘ຈີວຣໍ ປິຕ຺ຌປາຕລ຺ຈ, ປ຺ຈ຺ຈຍໍ ສຍນາສນໍ;

ທຕ຺ວານ ກິກ຺ຂຸສງຄສ຺ສ, ນິພ຺ພາຍິສ຺ສຕິນາສໂວฯ

‘‘ກູຜາຄາເຣນ ຈຣຕາ, ປພ຺ພຊ຺ຊໍ ອກິນິກ຺ຂມີ;

ຣຸກ຺ຂມູເລ ວສນ຺ຕມ຺ປິ, ກູຜາຄາຣໍ ຌຣິຍຕິฯ

‘‘ຈີວເຣ ປິຕ຺ຌປາເຕ ຈ, ເຈຕນາ ເມ ນ ວິຊ຺ຊຕິ;

ປ຺ຸຄ຺ຄລກມ຺ເມນ ສໍຍຸຕ຺ໂຕ, ລກາມິ ປຣິນິຍ຺ຄິຕໍฯ

‘‘ຄຕນາໂຕ ອສງເຂຍ຺ຍາ, ກປ຺ປໂກຍິ ພຫູ ມມ;

ຣິຕ຺ຕກາ ເຕ ອຕິກ຺ກນ຺ຕາ, ປມຸຕ຺ຕາ ໂລກນາຍກາฯ

‘‘ອຍ຺ຖາຣເສ ກປ຺ປສເຕ, ປິຍທສ຺ສີ ວິນາຍໂກ;

ຕມຫໍ ປຍິຣຸປາສິຕ຺ວາ, ອິມໍ ໂຍນິ ອຸປາຄໂຕฯ

‘‘ອິຌ ປສ຺ສາມິ ສມ຺ພຸທ຺ຌໍ, ອໂນມໍ ນາມ ຈກ຺ຂຸມໍ;

ຕມຫໍ ອຸປຄນ຺ຕ຺ວານ, ປພ຺ພຊິ ອນຄາຣິຍໍฯ

‘‘ທຸກ຺ຂສ຺ສນ຺ຕກໂຣ ພຸທ຺ໂຌ, ມຄ຺ຄໍ ເມ ເທສຍິ ຊິໂນ;

ຕສ຺ສ ຌມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວານ, ປຕ຺ໂຕມ຺ຫິ ອຈລໍ ປທໍฯ

‘‘ໂຕສຍິຕ຺ວານ ສມ຺ພຸທ຺ຌໍ, ໂຄຕມໍ ສກ຺ຍປຸງຄວໍ;

ສພ຺ພາສເວ ປຣິຍ຺ຍາຍ, ວິຫຣາມິ ອນາສໂວฯ

‘‘ອຍ຺ຖາຣເສ ກປ຺ປສເຕ, ຍໍ ພຸທ຺ຌມກິປູຊຍີ;

ທຸຄ຺ຄຕີ ນາກິຊານາມິ, ພຸທ຺ຌປູຊາຍິທໍ ຜລໍฯ

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຌສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິฯ

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ປຏິປຕ຺ຕິໍ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂິຕ຺ວາ ສຎ຺ຊາຕໂສມນສ຺ໂສ ອຸທານວເສນ –

໑໑໗ຯ

‘‘ຉຜສ຺ສາຍຕເນ ຫິຕ຺ວາ, ຄຸຕ຺ຕທ຺ວາໂຣ ສຸສໍວຸໂຕ;

ອຆມູລໍ ວມິຕ຺ວານ, ປຕ຺ໂຕ ເມ ອາສວກ຺ຂໂຍ’’ຕິຯ – ຄາຖໍ ອຠາສິ;

ຕຕ຺ຖ ຉຜສ຺ສາຍຕເນ ຫິຕ຺ວາຕິ ຈກ຺ຂຸສມ຺ຜສ຺ສາທີນໍ ຉນ຺ນໍ ສມ຺ຜສ຺ສານໍ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິຏ຺ຐານຕາຍ ‘‘ຜສ຺ສາຍຕນານີ’’ຕິ ລທ຺ຘນາມານິ ຈກ຺ຂາທີນິ ຉ ອຌ຺ຌຕ຺ຕິກາຍຕນານິ ຕປ຺ປຏິພທ຺ຘສໍກິເລສປ຺ປຫານວເສນ ປຫາຍຯ ຄຸຕ຺ຕທ຺ວາໂຣ ສຸສໍວຸໂຕຕິ ຕໂຕ ເອວ ຈກ຺ຂຸທ຺ວາຣາທີນໍ ຄຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ, ຕຕ຺ຖ ປວຕ຺ຕນການໍ ອຠິຌ຺ຌາທີນໍ ປາປຘມ຺ມານໍ ປເວສນນິວາຣເຓນ ສຕິກວາເຏນ ສຸຏ຺ຐຸ ປິຫິຕຕ຺ຕາ ຄຸຕ຺ຕທ຺ວາໂຣ ສຸສໍວຸໂຕຯ ອຖ ວາ ມນຈ຺ຉຏ຺ຐານໍ ຉນ຺ນໍ ທ຺ວາຣານໍ ວຸຕ຺ຕນເຍນ ຣກ຺ຂິຕຕ຺ຕາ ຄຸຕ຺ຕທ຺ວາໂຣ, ກາຍາທີຫິ ສຸຏ຺ຐຸ ສໍວຸຕຕ຺ຕາ ສຸສໍວຸໂຕຕິ ເອວເມຕ຺ຖ ອຕ຺ໂຖ ເວທິຕພ຺ໂພຯ ອຆມູລໍ ວມິຕ຺ວານາຕິ ອຆສ຺ສ ວຏ຺ຏທຸກ຺ຂສ຺ສ ມູລຠູຕໍ ອວິຊ຺ຊາຠວຕຓ຺ຫາສງ຺ຂາຕໍ ໂທສໍ, ສພ຺ພໍ ວາ ກິເລສໂທສໍ ອຣິຍມຄ຺ຄສງ຺ຂາຕວມນໂຍຄປາເນນ ອຸຄ຺ຄິຣິຕ຺ວາ ສນ຺ຕານໂຕ ພຫິ ກຕ຺ວາ, ພຫິກຣຓເຫຕຸ ວາຯ ປຕ຺ໂຕ ເມ ອາສວກ຺ຂໂຍຕິ ກາມາສວາທໂຍ ອາສວາ ເອຕ຺ຖ ຂີຍນ຺ຕິ, ເຕສໍ ວາ ຂເຍນ ປຕ຺ຕພ຺ໂພຕິ ອາສວກ຺ຂໂຍ, ນິພ຺ພານໍ ອຣຫຕ຺ຕຎ຺ຈຯ ໂສ ອາສວກ຺ຂໂຍ ປຕ຺ໂຕ ອຘິຄໂຕຕິ ອຸທານວເສນ ອຎ຺ຎໍ ພ຺ຍາກາສິຯ

ປາຣາປຣິຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາຯ

໘ຯ ຍສຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ສຸວິລິຕ຺ໂຕສຸວສໂນຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ຍສຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາທິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ຠເວ ວິວຏ຺ຏູປນິສ຺ສຍານິ ປຸຎ຺ຎານິ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ສຸເມຘສ຺ສ ຠຄວໂຕ ກາເລ ມຫານຸຠາໂວ ນາຄຣາຊາ ຫຸຕ຺ວາ ພຸທ຺ຘປ຺ປມຸຂໍ ຠິກ຺ຂຸສງ຺ຆໍ ອຕ຺ຕໂນ ຠວນໍ ເນຕ຺ວາ ມຫາທານໍ ປວຕ຺ເຕສິຯ ຠຄວນ຺ຕໍ ມຫຄ຺ເຆນ ຕິຈີວເຣນ ອຈ຺ຉາເທສິ, ເອກເມກຎ຺ຈ ຠິກ຺ຂຸໍ ມຫຄ຺ເຆເນວ ປຈ຺ເຈກທຸສ຺ສຍຸເຄນ ສພ຺ເພນ ສມຓປຣິກ຺ຂາເຣນ ອຈ຺ຉາເທສິຯ ໂສ ເຕນ ປຸຎ຺ຎກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ສິທ຺ຘຕ຺ຖສ຺ສ ຠຄວໂຕ ກາເລ ເສຏ຺ຐິປຸຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ມຫາໂພຘິມຓ຺ຑໍ ສຕ຺ຕຫິ ຣຕເນຫິ ປູເຊສິຯ ກສ຺ສປສ຺ສ ຠຄວໂຕ ກາເລ ສາສເນ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ສມຓຘມ຺ມໍ ອກາສິຯ ເອວໍ ສຸຄຕີສຸເຍວ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິໍ ອມ຺ຫາກໍ ຠຄວໂຕ ກາເລ ພາຣາຓສິຍໍ ມຫາວິຠວສ຺ສ ເສຏ຺ຐິໂນ ປຸຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ຍໂສ ນາມ ນາເມນ ປຣມສຸຂຸມາໂລຯ ‘‘ຕສ຺ສ ຕໂຍ ປາສາທາ’’ຕິ ສພ຺ພໍ ຂນ຺ຘເກ (ມຫາວຯ ໒໕) ອາຄຕນເຍນ ເວທິຕພ຺ພໍຯ

ໂສ ປຸພ຺ພເຫຕຸນາ ໂຈທິຍມາໂນ ຣຕ຺ຕິຠາເຄ ນິທ຺ທາຠິຠູຕສ຺ສ ປຣິຊນສ຺ສ ວິປ຺ປກາຣໍ ທິສ຺ວາ ສຎ຺ຊາຕສໍເວໂຄ ສຸວຓ຺ຓປາທຸກາຣູຬ຺ໂຫວ ເຄຫໂຕ ນິຄ຺ຄໂຕ ເທວຕາວິວເຏນ ນຄຣທ຺ວາເຣນ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ອິສິປຕນສມີປໍ ຄໂຕ ‘‘ອຸປທ຺ທຸຕໍ ວຕ, ໂຠ, ອຸປສ຺ສຏ຺ຐໍ ວຕ, ໂຠ’’ຕິ ອາຫຯ ເຕນ ສມເຍນ ຠຄວາ ອິສິປຕເນ ວິຫຣນ຺ເຕນ ຕສ຺ເສວ ອນຸຄ຺ຄຫຓຕ຺ຖໍ ອພ຺ໂຠກາເສ ຈງ຺ກມນ຺ເຕນ ‘‘ເອຫິ, ຍສ, ອິທໍ ອນຸປທ຺ທຸຕໍ, ອິທໍ ອນຸປສ຺ສຏ຺ຐ’’ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ໂຕ, ‘‘ອນຸປທ຺ທຸຕໍ ອນຸປສ຺ສຏ຺ຐໍ ກິຣ ອຕ຺ຖີ’’ຕິ ໂສມນສ຺ສຊາໂຕ ສຸວຓ຺ຓປາທຸກາ ໂອຣຸຍ຺ຫ ຠຄວນ຺ຕໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສິນ຺ໂນ ສຕ຺ຖາຣາ ອນຸປຸພ຺ພິກຖໍ ກເຖຕ຺ວາ ສຈ຺ຈເທສນາຍ ກຕາຍ ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ໂສຕາປນ຺ໂນ ຫຸຕ຺ວາ ຄເວສນຕ຺ຖໍ ອາຄຕສ຺ສ ປິຕຸ ຠຄວຕາ ສຈ຺ຈເທສນາຍ ກຣີຍມານາຍ ອຣຫຕ຺ຕໍ ສຈ຺ຉາກາສິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໑ຯ໒໐ຯ໒໕໖-໒໗໙) –

‘‘ມຫາສມຸທ຺ທໍ ໂອຄ຺ຄຍ຺ຫ, ຠວນໍ ເມ ສຸນິມ຺ມິຕໍ;

ສຸນິມ຺ມິຕາ ໂປກ຺ຂຣຓີ, ຈກ຺ກວາກປກູຊິຕາຯ

‘‘ມນ຺ທາລເກຫິ ສຎ຺ຉນ຺ນາ, ປທຸມຸປ຺ປລເກຫິ ຈ;

ນທີ ຈ ສນ຺ທເຕ ຕຕ຺ຖ, ສຸປ຺ຕິຕ຺ຖາ ມໂນຣມາຯ

‘‘ມຈ຺ຉກຈ຺ຉປ຺ສຌ຺ຉນ຺ນາ, ນານາທິຊສໂມຕ຺ຖຕາ;

ມຍູຣໂກຌ຺ຈາກິຣຸທາ, ໂກກິລາທີຫິ ວຄ຺ຄຸຫີຯ

‘‘ປ຺າເຣວຕາ ຣວິຫໍສາ ຈ, ຈກ຺ກວາກາ ນທີຈຣາ;

ທິນ຺ທິກາ ສາລຸອິກາ ເຈຕ຺ຖ, ປມ຺ມກາ ຊີວຊີວກາຯ

‘‘ຫໍສາ ໂກຌ຺ຈາປິ ນທິຕາ, ໂກສິຍາ ປິງຄລາ ພຫູ;

ສຕ຺ຕຣຕນສມ຺ປນ຺ນາ, ມຕີມຸຕ຺ຕິກວາລຸກາຯ

‘‘ສພ຺ພໂສຕ຺ຕມຍາ ຣຸກ຺ຂາ, ນານາຄນ຺ຘສເມຣິຕາ;

ອຸຊ຺ໂຊເຕນ຺ຕິ ທິວາຣຕ຺ຕິ, ກວນໍ ສພ຺ພກາລິກໍຯ

‘‘ສຌ຺ຖິຕູຣິຍສຫສ຺ສານິ, ສາຍໍ ປ຺າໂຕ ປວຊ຺ຊເຣ;

ໂສລຸອສິຕ຺ຖິສຫສ຺ສານິ, ປຣິວາເຣນ຺ຕິ ມໍ ສທາຯ

‘‘ອກິນິກ຺ຂມ຺ມ ກວນາ, ສຸເມຘໍ ໂລກນາຍກໍ;

ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ສຸມໂນ, ວນ຺ທຍີ ຕໍ ມຫາຍສໍຯ

‘‘ສມ຺ພຸທ຺ຘໍ ອກິວາເທຕ຺ວາ, ສສງ຺ຆໍ ຕໍ ນິມນ຺ຕຍີ;

ອຘິວາເສສິ ໂສ ຘີໂຣ, ສຸເມໂຘ ໂລກນາຍໂກຯ

‘‘ມມ ຘມ຺ມກຖໍ ກຕ຺ວາ, ອຸຍ຺ໂຍເຊສິ ມຫາມຸນິ;

ສມ຺ພຸທ຺ຘໍ ອກິວາເທຕ຺ວາ, ກວນໍ ເມ ອຸປ຺າຄມີຯ

‘‘ອາມນ຺ຕຍີ ປຣິຊນໍ, ສພ຺ເພ ສນ຺ນິປ຺ຕາຖ ໂວ;

ປຸພ຺ພຕ຺ຫສມຍໍ ພຸທ຺ໂຘ, ກວນໍ ອາຄມິສ຺ສຕິຯ

‘‘ລາກາ ອມ຺ຫໍ ສຸລທ຺ຘໍ ໂນ, ເຍ ວສາມ ຕວນ຺ຕິເກ;

ມຍມ຺ປິ ພຸທ຺ຘເສຌ຺ຖສ຺ສ, ປູຊໍ ກສ຺ສາມ ສຕ຺ຖຸໂນຯ

“ອນ຺ນໍ ປານໍ ປຏ຺ຐເປຕ຺ວາ, ກາລໍ ອາໂຣຈຍິໍ ອຫໍ;

ວສີສຕສຫສ຺ເສຫິ, ອຸເປສິ ໂລກນາຍໂກຯ

“ປຎ຺ຈງ຺ຄິເກຫິ ຕູຣິເຍຫິ, ປຈ຺ຈຸຄ຺ຄມນມກາສຫໍ;

ສພ຺ພໂສຓ຺ຓມເຍ ປີເຐ, ນິສີທິ ປຸຣິສຸຕ຺ຕໂມຯ

“ອຸປຣິຈ຺ຉທນໍ ອາສິ, ສພ຺ພໂສຓ຺ຓມຍໍ ຕທາ;

ພີຊນີໂຍ ປວາຍນ຺ຕິ, ຠິກ຺ຂຸສງ຺ຆສ຺ສ ອນ຺ຕເຣຯ

“ປຫູເຕນນ຺ນປາເນນ, ຠິກ຺ຂຸສງ຺ຆມຕປ຺ປຍິໍ;

ປຈ຺ເຈກທຸສ຺ສຍຸຄຬເອ, ຠິກ຺ຂຸສງ຺ຆສ຺ສທາສຫໍຯ

“ຍໍ ວທນ຺ຕິ ສຸເມໂຘຕິ, ໂລກາຫຸຕິປຏິຄ຺ຄຫໍ;

ຠິກ຺ຂຸສງ຺ເຆ ນິສີທິຕ຺ວາ, ອິມາ ຄາຖາ ອຠາສຖຯ

‘ໂຍ ເມ ອນ຺ເນນ ປາເນນ, ສພ຺ເພ ອິເມ ຈ ຕປ຺ປຍິໍ;

ຕມຫໍ ກິຕ຺ຕຍິສ຺ສາມິ, ສຸຓາຖ ມມ ຠາສໂຕຯ

“ອຏ຺ຐາຣເສ ກປ຺ປສເຕ, ເທວໂລເກ ຣມິສ຺ສຕິ;

ສຫສ຺ສກ຺ຂຕ຺ຕຸໍ ຣາຊາ ຈ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ຠວິສ຺ສຕິຯ

“ອຸປ຺ປຊ຺ຊຕິ ຍໍ ໂຍນິໍ, ເທວຕ຺ຕໍ ອຖ ມານຸສໍ;

ສພ຺ພທາ ສພ຺ພໂສວຓ຺ຓໍ, ຉທນໍ ຘາຣຍິສ຺ສຕິຯ

“ຕິໍສກປ຺ປສຫສ຺ສມ຺ຫິ, ໂອກ຺ກາກກຸລສມ຺ຠໂວ;

ໂຄຕໂມ ນາມ ໂຄຕ຺ເຕນ, ສຕ຺ຖາ ໂລເກ ຠວິສ຺ສຕິຯ

“ຕສ຺ສ ຘມ຺ເມສຸ ທາຍາໂທ, ໂອຣໂສ ຘມ຺ມນິມ຺ມິໂຕ;

ສພ຺ພາສເວ ປຣິຎ຺ຎາຍ, ນິພ຺ພາຍິສ຺ສຕິນາສໂວຯ

“ຠິກ຺ຂຸສງ຺ເຆ ນິສີທິຕ຺ວາ, ສີຫນາທໍ ນທິສ຺ສຕິ;

ຈິຕເກ ຉຕ຺ຕໍ ຘາເຣນ຺ຕິ, ເຫຏ຺ຐາ ຉຕ຺ຕມ຺ຫິ ຑຍ຺ຫຖຯ

‘‘ສາມຄຸຄໍ ເມ ອນຸປຸປຕຸຕໍ, ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍາ;

ມຕຸທເປ ຮຸກຸຂມູເລ ວາ, ສນຸຕາໂປ ເມ ນ ວິຊຊຕິ។

‘‘ຕີສກປຸປສຫສຸສມຸຫີ, ຍໍ ທານມທທີ ຕທາ;

ທຸຄຸຄຕີ ນາກິຊານາມິ, ສພຸພທານສຸສິທໍ ຜລໍ។

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍຸຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທຸຘສຸສ ສາສນ’’ນຸຕິ។

ອຖ ກຄວາ ອາຍສຸມນຸຕໍ ຍສໍ ທກຸຂິຕໍ ພາຫຸໍ ປສາເຣຕຸວາ ‘‘ເອຫິ ກິກຸຂູ’’ຕິ ອາຫ។ ວຈນສມນນຸຕຣເມວ ທຸວງຄຸລມຕຸຕ ເກສມສຸສຸ ອຜຸຖປຣິກຸຂາຣຜໂຮ ວສຸສສຜຸຄິກຕຸເຖໂຣ ວິຍ ອໂຫສິ។ ໂສ ອຕຸຕໂນ ປຜິປຕຸຕິ ປຈຸຈເວກຸຂິຕຸວາ ອຸທາເນນຸໂຕ ເອ ຫິກິກຸຂຸກາວປຸປຕຸຕິໂຕ ປຸຣິມາວຕຸຖາວເສນ –

໑໑໗។

‘‘ສຸວິລິຕຸໂຕ ສຸວສໂນ, ສພຸພາກຣຕາກູສິໂຕ;

ຕິສຸໂສ ວິຊຊາ ອຊຸຊຄມິ, ກຕໍ ພຸທຸຘສຸສ ສາສນ’’ນຸຕິ។ – ຄາຖໍ ອກາສິ;

ຕຕຸຖ ສຸວິລິຕຸໂຕຕິ ສຸນຸທເຣນ ກຸງກຸມຈນຸທນານຸເລປເນນ ວິລິຕຸຕຄຕຸໂຕ។ ສຸວສໂນຕິ ສຸຜຸຖຸ ມຫຄຸຫກາສິກວຕຸຖວສໂນ។ ສພຸ ພາກຣຕາກູສິໂຕຕິ ສີສູປຄາທິທິ ສພຸເພທີ ອາກຣເຕທີ ອລງກໂຕ។ ອຊຸຊຄມິນຸຕິ ອຘິຄຈຸຊື។ ເສສໍ ວຸຕຸຕນຍເມວ។

ຍສຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຜຸຖິຕາ។

໗។ ກິມິລຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ອກິສຕຸໂຕວ ນິປຕຕິຕິ ອາຍສຸມໂຕ ກິມິລຕຸເຖຣສຸສ ຄາຖາ។ ກາ ອຸປຸປຕຸຕິ? ອຍມຸປີ ປຸຣິມພຸທຸເຜສຸ ກຕາທິກາໂຣ ຕຕຸຖ ຕຕຸຖ ກເວ ປຸລຸຌານິ ກໂຣນຸໂຕ ກກຸສນຸຘສຸສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວິລຸລຸຕໍ ປຕຸໂຕ ປຣິນິພຸພຸເຕ ສຕຸຖຣິ ຕສຸສ ຘາຕຸໂຍ ອຸທຸທິສຸສ ສລອລມາລາທີ ມຕຸທປາກາເຣນ ປູຊໍ ອກາສີ។ ໂສ ເຕນ ປຸລຸລກມຸເມນ ຕາວຕິເສ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ອປຣາປຣໍ ເທວມນຸສຸເສສຸ ສໍສຣນຸໂຕ ອິມສຸມີ ພຸທຸຘຸປຸປາເທ ກປິລວຕຸຖຸນຄເຣ ສາກິຍຣາຊກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິ, ກິມິໂລຕິສຸສ ນາມໍ ອໂຫສິ។ ໂສ ວຍປຸປຕຸໂຕ ໂກຄສມຸປຕຸຕິຍາ ສມຸປນຸໂນ ວິຫຣຕິ។ ຕສຸສ ຌາຕປຣິປາກໍ ທິສຸວາ ສໍເວຄຊນນຕຸຖໍ ອນຸປິຍາຍໍ ວິຫຣນຸໂຕ ສຕຸຖາ ປຖມໂຍພຸພເນ ຖິຕໍ ທສຸສນີຍໍ ອິຕຸຖິຣູປໍ ອກິນິມຸມິນິຕຸວາ ປຸຣໂຕ ທສຸເສຕຸວາ ປຸນ ອນຸກຸກເມນ ຍຖາ ຊຣາ ໂຣຄວິປຕຸຕີທີ ອກິກູຕາ ທິສຸສຕິ, ຕຖາ ອກາສີ។ ຕໍ ທິສຸວາ ກິມິລກຸມາໂຣ ອຕິວິຍ ສໍເວຄໍ ປກາເສນຸໂຕ –

໑໑໘។

‘‘ອກິສຕຸໂຕວ ນິປຕຕິ ວໂຍ, ຣູປໍ ອລຸຌມິວ ຕເຖວ ສນຸຕໍ;

ຕສຸເສວ ສໂຕ ອວິປຸປວສໂຕ, ອລຸລສຸເສວ ສຣາມິ ອຕຸຕານ’’ນຸຕິ។ –

ຄາຖໍ ອກາສີ។

ຕຕ຺ຖ ອກິສຕ຺ໂຕວາຕິ ''ຕ຺ວໍ ສີຆໍ ຄຈ຺ຉ ມາ ຕິຍ຺ຖາ''ຕິ ເທເວຫິ ອນຸສິຍ຺ໂຖ ອາຓຕ຺ໂຕ ວິຍຯ ''ອກິສຍ຺ໂຖ ວາ''ຕິປິ ປາໂຖ, ''ຕ຺ວໍ ລຫຸໍ ຄຈ຺ຉາ''ຕິ ເກນຈິ ອກິລາສາປີໂຕ ວິຍາຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ນິປ຺ຕຕີຕິ ອຕິປ຺ຕຕິ ອກິຆາວຕິ ນ ຕິຍ຺ຖຕິ, ຂເຓ ຂເຓ ຂຍວຍໍ ປາປ຺ຸຓາຕີຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ວໂຍຕິ ພາລຍ຺ໂຍພ຺ພນາທິໂກ ສຣີຣສ຺ສ ອວຕ຺ຖາວິເສໂສຯ ອິຘ ປນສ຺ສ ໂຍພ຺ພຍ຺ຍໍ ອຘິປ຺ເປຕໍ, ຕໍ ທີສ຺ສ ອກິປ຺ຕນ຺ຕໍ ຊີຍນ຺ຕໍ ຫຸຕ຺ວາ ອຸປ຺ຍ຺ຖິຕໍຯ ຣູປນ຺ຕິ ຣູປສມ຺ປຫາຕິ ວທຕິຯ ຣູປນ຺ຕິ ປນ ສຣີຣໍ ''ອຍ຺ຖິຍ຺ຈ ປຝິຈ຺ຈ ນ຺ຫາຣຸຍ຺ຈ ປຝິຈ຺ຈ ມໍສຍ຺ຈ ປຝິຈ຺ຈ ອາກາໂສ ປຣິວາຣິໂຕ ຣູປ຺ຕ຺ເວວ ສງ຺ຂໍ ຄຈ຺ຉຕິ''ຕິອາທີສຸ (ມຯ ນິຯ ໑ຯ໓໐໖) ວິຍຯ ອຍ຺ຍມ຺ປິ ຕເຖວ ສນ຺ຕນ຺ຕິ ອິທໍ ຣູປີຍາທີສໍ, ສຍໍ ຕເຖວ ເຕເນວາກາເຣນ ສນ຺ຕໍ ວິຊ຺ຊມານໍ ອຍ຺ຍໍ ວິຍ ມຍ຺ຫໍ ອຸປ຺ຍ຺ຖາຕີຕິ ອຘິປ຺ປາໂຍຯ ''ຕເທວ ສນ຺ຕ''ນ຺ຕິ ຈ ເກຈິ ປຖນ຺ຕິຯ ຕສ຺ເສວ ສໂຕຕິ ຕສ຺ເສວ ເມ ອນຍ຺ຍສ຺ສ ສໂຕ ສມານສ຺ສຯ ອວິປ຺ປວສໂຕຕິ ນ ວິປ຺ປວສນ຺ຕສ຺ສ, ຈິຣວິປ຺ປວາເສນ ຫິ ສໂຕ ອນຍ຺ຍມ຺ປິ ອຍ຺ຍໍ ວິຍ ອຸປ຺ຍ຺ຖາຕິ ອິທມ຺ປິ ອິຘ ນຕ຺ຖິຕິ ອຘິປ຺ປາໂຍຯ ອຍ຺ຍສ຺ເສວ ສຣາມິ ອຕ຺ຕານນ຺ຕິ ອິມໍ ມມອຕ຺ຕກາວໍ ອຍ຺ຍສ຺ສ ສຕ຺ຕສ຺ສ ວິຍ ສຣາມິ ອຸປ຺ຆາເຣມິ ສຍ຺ຊານາມີຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ຕສ຺ເສວໍ ອນິຈ຺ຈຕໍ ມນສິ ກໂຣນ຺ຕສ຺ສ ທລ຺ຫຕໂຣ ສໍເວໂຄ ອຸທປາທິ, ໂສ ສໍເວຄຊາໂຕ ສຕ຺ຖາຣໍ ອຸປ຺ສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຆມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ປຝິລທ຺ຘສທ຺ໂຘ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວິປ຺ສສນໍ ປຍ຺ຖເປຕ຺ວາ ນຈິຣສ຺ເສວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປ຺ຸຓິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປ຺ທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໒ຯ໕໖ຯ໔໘-໔໙) –

''ນິພ຺ພຸເຕ ກກຸສນ຺ຘມ຺ຫິ, ພ຺ຣາຫ຺ມຓມ຺ຫິ ວຸສີມຕິ;

ຄເຫຕ຺ວາ ສລ຺ຍລໍ ມາລໍ, ມຓ຺ຑປ໌ ກາຣຍີ ອຫໍຯ

''ຕາວຕີສໍ ຄໂຕ ສນ຺ໂຕ, ລກິມ຺ຫ ພ຺ຍມ຺ຫມຸຕ຺ຕມໍ;

ອຍ຺ເຍ ເທເວຕິໂຣຈາມິ, ປ຺ຸຍ຺ຍກມ຺ມສ຺ສິທໍ ຜລໍຯ

''ທິວາ ວາ ຍທິ ວາ ຣຕ຺ຕິ, ຈງ຺ກມນ຺ໂຕ ຄິໂຕ ຈຫໍ;

ຉນ຺ໂນ ສລ຺ຍລປ຺ຸປ຺ເຜຫິ, ປ຺ຸຍ຺ຍກມ຺ມສ຺ສິທໍ ຜລໍຯ

''ອິມສ຺ມິເຍວ ກປ຺ປມ຺ຫິ, ຍໍ ພຸທ຺ຘມກິປ຺ູຊຍິ;

ທຸຄ຺ຄຕິ ນາກິຊານາມິ, ພຸທ຺ຘປ຺ູຊາຍິທໍ ຜລໍຯ

''ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ''ນ຺ຕິຯ

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາປີ ເຖໂຣ ອຕ຺ຕໂນ ປ຺ຸຣິມຸປ຺ປນ຺ນໍ ອນິຈ຺ຈຕາມນສິກາຣໍ ວິກາເວນ຺ໂຕ ຕເມວ ຄາຖໍ ປຈ຺ຈຸທາຫາສິຯ ເຕເນຕໍ ອິມສ຺ສ ເຖຣສ຺ສ ອຍ຺ຍາພ຺ຍາກຣຓມ຺ປິ ອໂຫສິຯ

ກິມິລຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຍ຺ຖິຕາຯ

໙ຯ ວຊ຺ຊິປ຺ຸຕ຺ຕຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ຣຸກ຺ຂມູລຄຫນໍປສກ຺ກິຍາຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ວຊ຺ຊິປ຺ຸຕ຺ຕຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປ຺ຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປ຺ຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາຆິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກເວ ວິວຍ຺ຍູປນິສ຺ສຍໍ ປ຺ຸຍ຺ຍໍ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ອິໂຕ ຈຕຸນວຸເຕ ກປ຺ເປ ເອກໍ ປຈ຺ເຈກສມ຺ພຸທ຺ຘໍ ກິກ຺ຂາຍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ກທລິຜລານິ ອທາສິຯ ໂສ ເຕນ ປ຺ຸຍ຺ຍກມ຺ເມນ ເທວໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອປຣາປຣໍ ປ຺ຸຍ຺ຍານິ ກຕ຺ວາ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ເວສາລິຍໍ ລິຈ຺ຉວິຣາຊປ຺ຸຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ວຊ຺ຊິຣາຊປ຺ຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ວຊ຺ຊິປ຺ຸຕ຺ໂຕຕ຺ເວວ ຈສ຺ສ ສມຍ຺ຍາ ອໂຫສິຯ ໂສ ທຫໂຣ ຫຸຕ຺ວາ ຫຕ຺ຖິສິກ຺ຂາທິສິກ຺ຂນກາເລປິ ເຫຕຸສມ຺ປນ຺ນຕາຍ

ນິສ຺ສຣຕຊ຺ຊາສໂຍວ ຫຸຕ຺ວາ ວິຈຣນ຺ໂຕ ສຕ຺ຖຸ ຆມ຺ມເທສນາກາເລ ວິຫາຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປຣິສປຣິຍນ຺ເຕ ນິສິນ຺ໂນ ຆມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ປຏິລທ຺ຆສທ຺ໂຘ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິເກ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວິປສ຺ສນາຍ ກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ນຈິຣສ຺ເສວ ຉລຸອກິຎ຺ໂຌ ອໂຫສິ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປ ທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໔.໕໑.໕໗-໖໔) –

‘‘ສຫສ຺ສຣໍສີ ກຄວາ, ສຍມ຺ກູ ອປຣາຊິໂຕ;

ວິເວກາ ວຸຏ຺ຖຫິຕ຺ວານ, ໂຄຈຣາຍາກິນິກ຺ຂມິ.

‘‘ຜລຫຕ຺ໂຖ ອຫໍ ທິສ຺ວາ, ອຸປຄຈ຺ຆິ ນຣາສກໍ;

ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ສຸມໂນ, ອວຜໍ ອທທີ ຜລໍ.

‘‘ຈຕ຺ນ຺ນວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ຜລໍ ອທທີ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕີ ນາກິຊານາມິ, ຜລທານສ຺ສິທໍ ຜລໍ.

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຆສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ.

ຉລຸອກິຎ຺ໂຌ ປນ ຫຸຕ຺ວາ ອປຣກາເຄ ອຈິຣປຣິນິພ຺ພຸເຕ ສຕ຺ຖຣິ ຆມ຺ມໍ ສງຄາຍິຕຸໍ ສງເກຕໍ ກຕ຺ວາ ມຫາເຖເຣສຸ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ວິຫຣນ຺ເຕສຸ ເອກທິວສໍ ອາຍສ຺ມນ຺ຕໍ ອານນ຺ທໍ ເສຂໍເຍວ ສມານໍ ມຫຕິຍາ ປຣິສາຍ ປຣິວຸຕໍ ຆມ຺ມໍ ເທເສນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ຕສ຺ສ ອຸປຣິມຄ຺ຄາຆິຄມາຍ ອຸສ຺ສາຫໍ ຊເນນ຺ໂຕ –

໑໑໙.

‘‘ຣຸກ຺ຂມູລຄຫນໍ ປສກ຺ກິຍ, ນິພ຺ພານໍ ຫທຍສ຺ມິ ໂອປິຍ;

ຊາຍ ໂຄຕມ ມາ ຈ ປມາໂທ, ກິ ເຕ ພິລຸອິພິລຸອິກາ ກຣິສ຺ສຕີ’’ຕິ. –

ຄາຖໍ ອກາສິ.

ຕຕ຺ຖ ຣຸກ຺ຂມູລຄຫນນ຺ຕິ ຣຸກ຺ຂມູລກູຕໍ ຄຫນໍ, ຄຫນຎ຺ຫິ ອຕ຺ຖິ, ນ ຣຸກ຺ຂມູລໍ, ຣຸກ຺ຂມູລຎ຺ຈ ອຕ຺ຖິ, ນ ຄຫນໍ, ເຕສຸ ຣຸກ຺ ຂມູລຄ຺ຄຫເຕນ ຖານສ຺ສ ຉາຍາສມ຺ປນ຺ນຕາຍ ວາຕາຕປປຣິສ຺ສຍາກາວໍ ທສ຺ເສຕິ. ຄຫນຄ຺ຄຫເຕນ ນິວາຕກາເວນ ວາຕປຣິສ຺ສຍາກາວໍ ຊນສມ຺ພາຆາກາວຎ຺ຈ ທສ຺ເສຕິ, ຕທຸກເຍນ ຈ ກາວນາໂຍຄ຺ຍຕໍ. ປສກ຺ກິຍາຕິ ອຸປຄນ຺ຕ຺ວາ. ນິພ຺ພານໍ ຫທຍສ຺ມິ ໂອປິຍາຕິ ‘‘ເອວໍ ມຍາ ປຏິປ຺ຊຊິຕ຺ວາ ນິພ຺ພານໍ ອຆິຄນ຺ຕພ຺ພ’’ນ຺ຕິ ນິພ຺ພຸຕິ ຫທເຍ ຖເປຕ຺ວາ ຈິຕ຺ເຕ ກຣິຕ຺ວາ. ຊາ ຍາຕິ ລກ຺ຂຕ຺ຕູປນິຊ຺ຊາເນນ ຊາຍ, ວິປສ຺ສນາກາວນາສຫິຕໍ ມຄ຺ຄກາວນໍ ກາເວຫິ. ໂຄຕມາຕິ ຆມ຺ມກຕ຺ຫາຄາຣິກໍ ໂຄຕ຺ເຕນ ອາລປຕິ. ມາ ຈ ປມາໂທຕິ ອຆິກຸສເລສຸ ຆມ຺ເມສຸ ມາ ປມາທໍ ອາປຊ຺ຊິ. ອິທານິ ຍາທິໂສ ເຖຣສ຺ສ ປມາໂທ, ຕໍ ປຏິກ຺ເຂປວເສນ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ ‘‘ກິ ເຕ ພິລຸອິພິລຸອິກາ ກຣິສ຺ສຕີ’’ຕິ ອາຫ. ຕຕ຺ຖ ພິລຸອິພິລຸອິກາຕິ ວິລຸອິວິລຸອິກິຣິຍາ, ພິລຸອິພິລຸອິ ຕິ ສທ຺ທປວຕ຺ຕິ ຍຖາ ນິຣຕ຺ຖກາ, ເອວໍ ພິລຸອິພິລຸອິກາສທິສາ ຊນປຎ຺ຎຕ຺ຕິ ກິ ເຕ ກຣິສ຺ສຕິ ກິທິສໍ ອຕ຺ຖໍ ຕຸຍ຺ຫໍ ສາເຆຕິ, ຕສ຺ມາ ຊນປຎ຺ຎຕ຺ຕີ ປຫາຍ ສທຕ຺ຖປສ຺ໂຕ ໂຫຫີຕິ ໂອວາທໍ ອທາສິ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ອຎ຺ເຎຫິ ວຸຕ຺ຕວິສຄນ຺ຆວາຍນວຈເນນ ສໍເວຄຊາໂຕ ພຫຸເທວ ຣຕ຺ຕີ ຈງກເມນ ວິຕິນາເມນ຺ໂຕ ວິປສ຺ສນໍ ອຸສ຺ສຸກ຺ກາ ເປຕ຺ວາ ເສນາສນໍ ປວິສິຕ຺ວາ ມຎ຺ຈເກ ນິປນ຺ນມຕ຺ໂຕວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຕິ.

ວຊຊີປຸຕຸຕຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຍຸຖິຕາ។

໑໐។ ອິສິທຕຸຕຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ປຌ຺ຈກຸຂນ຺ຘາປຣິຌ຺ຌາຕາຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ອິສິທຕຸຕຕຸເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ។ ກາ ອຸປ຺ປ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາທິກາໂຣ ຕຕຸຖ ຕຕຸຖ ກເວ ວິວຌ຺ຝູປນິສ຺ສຍໍ ປຸຌ຺ຌໍ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ວິປ຺ສິສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕຸຕິຕຸວາ ວິຌ຺ຌຸຕໍ ປຕຸໂຕ ເອກທິວສໍ ກຄວນ຺ຕໍ ຣຖິຍໍ ຄຈຸຆນ຺ຕໍ ທິສຸວາ ປສນ຺ນມານໂສ ມຘຸຣໍ ອາໂມທຜລໍ ອທາສິ។ ໂສ ເຕນ ປຸຌ຺ຌກມ຺ເມນ ເທວໂລເກ ນິພ຺ພຕຸຕິຕຸວາ ອປຣາປຣໍ ປຸຌ຺ຌານິ ກຕຸວາ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ອວນ຺ຕິຣຝ຺ເຖ ວຑ຺ຒຄາເມ ອຌ຺ຌຕຣສ຺ສ ສຕຸຖວາຫສ຺ສ ປຸຕຸໂຕ ຫຸຕຸວາ ນິພ຺ພຕຸຕິ, ອິສິທຕຸໂຕຕິສ຺ສ ນາມໍ ອໂຫສິ។ ໂສ ວຍປ຺ປຕຸໂຕ ມຈຸຆິກາສຕຸເຫ ຈິຕຸຕສ຺ສ ຄຫປຕິໂນ ອທິຝ຺ຖສຫາໂຍ ຫຸຕຸວາ ເຕນ ພຸທ຺ຘຸເຓ ລິຂິຕຸວາ ເປສິຕສາສນໍ ປຝິລກິຕຸວາ ສາສເນ ສຌ຺ຊາຕປ຺ປສາໂທ ເຖຣສ຺ສ ມຫາກຈຸຈານສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ປພ຺ພຊິຕຸວາ ວິປ຺ສສນໍ ອາຣກິຕຸວາ ນຈິຣສ຺ເສວ ຉລຸອກິຌ຺ໂຌ ອໂຫສິ។ ເຕນ ວຸຕຸຕໍ ອປ ທາເນ (ອປ។ ເຖຣ ໒។໔໑។໗໐-໗໔) –

‘‘ສຸວຕຸຕາວຕຸຕໍ ສມ຺ພຸທ຺ຘໍ, ອາຫຸຕີນໍ ປຝິຄ຺ຄຫໍ;

ຣຖິຍໍ ປຝິປ຺ຊຊນ຺ຕໍ, ອາໂມທມທທິ ຜລໍ។

‘‘ເອກນວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ຜລໍ ອທທິ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕິ ນາກິຊານາມິ, ຜລທານສ຺ສິທໍ ຜລໍ។

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ທໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ។

ຉລຸອກິຌ຺ໂຌ ປນ ຫຸຕຸວາ ‘‘ພຸທ຺ຘຸປຝ຺ຖານໍ ຄມິສ຺ສາມິ’’ຕິ ເຖຣໍ ອາປຸຈ຺ຆິຕຸວາ ອນຸກ຺ກເມນ ມຊຸຊິມເທສໍ ຄນ຺ຕຸວາ ສຕຸຖາຣໍ ອຸປສງ຺ກມິຕຸວາ ວນ຺ທິຕຸວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີນ຺ໂນ , ‘‘ກຈ຺ຈິ, ກິກ຺ຂຸ, ຂມນີຍໍ, ກຈ຺ຈິ ຍາປນີຍ’’ນ຺ຕິອາທິນາ ສຕຸຖາຣາ ກຕປຝິສນ຺ຖາໂຣ ປຝິວຈນມ຺ເຂນ, ‘‘ກຄວາ ຕຸມ຺ຫາກໍ ສາສນໍ ອຸປຄຕກາລໂຕ ປຝ຺ຖາຍ ມຍ຺ທໍ ສພ຺ພທຸກ຺ຂໍ ອປຄຕໍ, ສພ຺ໂພ ປຣິສ຺ສໂຍ ວູປສນ຺ໂຕ’’ຕິ ປເວທນວເສນ ອຌ຺ຌໍ ພ຺ຍາກໂຣນ຺ໂຕ –

໑໒໐។

‘‘ປຌ຺ຈກ຺ຂນ຺ຘາ ປຣິຌ຺ຌາຕາ, ຕິຝ຺ຖນ຺ຕິ ຉິນ຺ນມູລກາ;

ທຸກ຺ຂກ຺ຂໂຍ ອນຸປ຺ປຕຸໂຕ, ປຕຸໂຕ ເມ ອາສວກ຺ຂໂຍ’’ຕິ។ – ຄາຖໍ ອກາສິ;

ຕຕຸຖ ປຌ຺ຈກ຺ຂນ຺ຘາ ປຣິຌ຺ຌາຕາຕິ ປຌ຺ຈປິ ເມ ອຸປາທານກ຺ຂນ຺ຘາ ວິປ຺ສສນາປຌ຺ຌາສຫິຕາຍ ມຄ຺ຄປຌ຺ຌາຍ ‘‘ອິທໍ ທຸກ຺ຂໍ, ເອຕຸຕກໍ ທຸກ຺ຂໍ, ນ ອິໂຕ ກິຍ຺ໂຍ’’ຕິ ສພ຺ພໂສ ປຣິຈ຺ຆິຊຊ ຌາຕາ, ນ ເຕສຸ ກິຌ຺ຈິປິ ປຣິຌ຺ຌາຕພ຺ພໍ ອຕຸຖິຕິ ອທິປ຺ປາໂຍ។ ຕິຝ຺ຖນ຺ຕິ ຉິນ຺ນມູລກາຕິ ສພ຺ພໂສ ປຣິຌ຺ຌາຕຕຸຕາ ເອວ ເຕສໍ ອວິຊຊາຕຕຸຫາທິກາສ຺ສ ມູລສ຺ສ ສມຸຈ຺ຉິນ຺ນຕຸຕາ ອຣິຍມຄ຺ເຄນ ປຫີນ ຕຸຕາ ຍາວຈຣິມຈິຕຸຕນິໂຣຘາ ເຕ ຕິຝ຺ຖນ຺ຕິ។ ທຸກ຺ຂກ຺ຂໂຍ ອນຸປ຺ປຕຸໂຕຕິ ຉິນ຺ນມູລກຕຸຕາເຍວ ຈ ເນສໍ ວຝ຺ຝທຸກ຺ຂສ຺ສ ຂໂຍ ປຣິກ຺ຂໂຍ ອນຸປ຺ປຕຸໂຕ, ນິພ຺ພານໍ ອຘິຄຕໍ។ ປຕຸໂຕ ເມ ອາສວກ຺ຂໂຍຕິ ກາມາສວາທີນໍ ສພ຺ເພສໍ ອາສວານໍ ຂຍນ຺ເຕ ອກິຄນ຺ຕພ຺ພຕາຍ ‘‘ອາສວກ຺ຂໂຍ’’ຕິ ລທ຺ຘນາມໍ ອຣຫຕຸຕໍ ປຕຸຕໍ ປຝິລທ຺ຘນ຺ຕິ ອຕຸໂຖ។ ເກຈິ ປນ ອນ຺ຕິມາຍໍ ສມຸສ຺ສໂຍ’’ຕິ ປຖນ຺ຕິ។ ນິພ຺ພານສ຺ສ ອຘິຄຕຕຸຕາເຍວ ອຍໍ ມມ ສມຸສ຺ສໂຍ ອຕຸຕກາໂວ ອນ຺ຕິໂມ ສພ຺ພປຈ຺ຉິມໂກ, ນຕຸຖິ ທານິ ປຸນພ຺ກໂວຕິ ອຕຸໂຖ។ ຍໍ ປນ ຕຕຸຖ ຕຕຸຖ ອວຸຕຸຕໍ, ຕໍ ເຫຝ຺ຖາ ວຸຕຸຕນຍຕຸຕາ ອຸຕຸຕານໍເຍວາຕິ។

ອິສິທຕ຺ຕຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາຯ

ທ຺ວາທສມວຄ຺ຄວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາຯ

ນິຏ຺ຐິຕາ ຈ ປຣມຕ຺ຖທີປນິຍໍ ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາຍໍ

ວີສາຘິກສຕຕ຺ເຖຣຄາຖາປຏິມຓ຺ຑິຕສ຺ສ ເອກກນິປາຕສ຺ສ

ອຕ຺ຖວຓ຺ຓນາຯ

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

໒ຯ ທຸກນິປາໂຕ

໑ຯ ປຐມວຄ຺ໂຄ

໑ຯ ອຸຕ຺ຕຣຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ທຸກນິປາເຕ ນຕ຺ຖິ ໂກຈິ ຠໂວ ນິຈ຺ໂຈຕິອາທິກາ ອາຍສ຺ມໂຕ ອຸຕ຺ຕຣຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາຘິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ຠເວ ວິວຏ຺ຏູປນິສ຺ສຍໍ ປຸຎ຺ຎໍ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ສຸເມຘສ຺ສ ຠຄວໂຕ ກາເລ ວິຊ຺ຊາຘໂຣ ຫຸຕ຺ວາ ອາກາເສນ ວິຈຣຕິຯ ເຕນ ຈ ສມເຍນ ສຕ຺ຖາ ຕສ຺ສ ອນຸຄ຺ຄຓ຺ຫນຕ຺ຖໍ ວນນ຺ຕເຣ ອຎ຺ຎຕຣສ຺ມິໍ ຣຸກ຺ຂມູເລ ນິສີທິ ຉພ຺ພຓ຺ຓພຸທ຺ຘຣໍສິໂຍ ວິສ຺ສຊ຺ເຊນ຺ໂຕຯ ໂສ ອນ຺ຕລິກ຺ເຂນ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ຠຄວນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ອາກາສໂຕ ໂອຣຸຍ຺ຫ ສຸວິສຸທ຺ເຘຫິ ວິປຸເລຫິ ກຓິກາຣປຸປ຺ເຜຫິ ຠຄວນ຺ຕໍ ປູເຊສິ, ປຸປ຺ຜານິ ພຸທ຺ຘານຸຠາເວນ ສຕ຺ຖຸ ອຸປຣິ ຉຕ຺ຕາກາເຣນ ອຏ຺ຐໍສຸ, ໂສ ເຕນ ຠິຍ຺ໂຍ ໂສມຕ຺ຕາຍ ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ອປຣພາເຄ ກາລໍ ກຕ຺ວາ ຕາວຕິໍເສ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອຸຬາຣໍ ທິພ຺ພສມ຺ປຕ຺ຕິໍ ອນຸຠວນ຺ໂຕ ຍາວຕາຍຸກໍ ຕຕ຺ຖ ຐຕ຺ວາ ຕໂຕ ຈຸໂຕ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ຣາຊຄເຫ ພ຺ຣາຫ຺ມຓມຫາສາລກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ອຸຕ຺ຕໂຣຕິສ຺ສ ນາມໍ ອໂຫສິຯ ໂສ ວິຎ຺ຎຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ພ຺ຣາຫ຺ມຓວິຊ຺ຊາສຸ ນິປ຺ຜຕ຺ຕິໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຊາຕິຍາ ຣູເປນ ວິຊ຺ຊາຍ ວເຍນ ສີລາຈາເຣນ ຈ ໂລກສ຺ສ ສມ຺ຠາວນີໂຍ ຊາໂຕຯ ຕສ຺ສ ຕໍ ສມ຺ປຕ຺ຕິໍ ທິສ຺ວາ ວສ຺ສກາໂຣ ມຄຘມຫາມຕ຺ໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ຘີຕຣໍ ທາຕຸກາໂມ ຫຸຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ອຘິປ຺ປາຍໍ ປເວເທສິຯ ໂສ ນິສ຺ສຣຓຊ຺ຌາສຍຕາຍ ຕໍ ປຏິກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ກາເລນ ກາລໍ ຘມ຺ມເສນາປຕິໍ ປຍິຣຸປາສນ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ຘມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ປຏິລທ຺ຘສທ຺ໂຘ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວຕ຺ຕສມ຺ປນ຺ໂນ ຫຸຕ຺ວາ ເຖຣໍ ອຸປຏ຺ຐຫຕິຯ

ເຕນ ຈ ສມເຍນ ເຖຣສ຺ສ ອຎ຺ຎຕໂຣ ອາພາໂຘ ອຸປ຺ປນ຺ໂນ, ຕສ຺ສ ເຠສຊ຺ຊຕ຺ຖາຍ ອຸຕ຺ຕໂຣ ສາມເຓໂຣ ປາໂຕວ ປຕ຺ຕຈີວຣມາທາຍ ວິຫາຣໂຕ ນິກ຺ຂນ຺ໂຕ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ຕຬາກສ຺ສ ຕີເຣ ປຕ຺ຕໍ ຐເປຕ຺ວາ ອຸທກສມີປໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ມຸຂໍ ໂຘວຕິຯ ອຖ ອຎ຺ຎຕໂຣ ອຸມ຺ມງ຺ຄໂຈໂຣ ອາຣກ຺ຂປຸຣິເສຫິ ອນຸພທ຺ໂຘ ອຄ຺ຄທ຺ວາເຣເນວ ນຄຣໂຕ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ປລາຍນ຺ໂຕ ອຕ຺ຕນາ ຄຫິຕໍ ຣຕນຠຓ຺ຑິກໍ ສາມເຓຣສ຺ສ ປຕ຺ເຕ ປກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ປລາຍິຯ ສາມເຓໂຣ ປຕ຺ຕສມີປໍ ອຸປຄໂຕຯ ໂຈຣໍ ອນຸພນ຺ຘນ຺ຕາ ຣາຊປຸຣິສາ ສາມເຓຣສ຺ສ ປຕ຺ເຕ ຠຓ຺ຑິກໍ ທິສ຺ວາ, ‘‘ອຍໍ ໂຈໂຣ, ອິມິນາ ໂຈຣິຍໍ ກຕ’’ນ຺ຕິ ສາມເຓຣໍ ປຈ຺ຉາພາຫໍ ພນ຺ຘິຕ຺ວາ ວສ຺ສກາຣສ຺ສ ພ຺ຣາຫ຺ມຓສ຺ສ ທສ຺ເສສຸໍຯ ວສ຺ສກາໂຣ ຈ ຕທາ ຣຎ຺ໂຎ ວິນິຈ຺ຉເຍ ນິຍຸຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ເຉຊ຺ຊເຠຊ຺ຊໍ ອນຸສາສຕິຯ ໂສ ‘‘ປຸພ຺ເພ ມມ ວຈນໍ ນາທິຍິ, ສຸທ຺ຘປາສຓ຺ຑິເຍສຸ ປພ຺ພຊີ’’ຕິ ຈ ພທ຺ຘາຆາຕຕ຺ຕາ ກມ຺ມໍ ອໂສເຘຕ຺ວາວ ຊີວນ຺ຕເມວ ຕໍ ສູເລ ອຸຕ຺ຕາເສສິຯ

ອຖສ຺ສ ຠຄວາ ຎາຓປຣິປາກໍ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ຕໍ ຐານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ວິປ຺ຜຸຣນ຺ຕຫຕ຺ຖນຂມຓິມຍູຂສມຸກ຺ກິນ຺ນສີຕາກຕາຍ ປຄ຺ຆຣນ຺ຕຊາຕິຫິງ຺ຄຸລກສຸວຓ຺ຓຣສຘາຣໍ ວິຍ ຊາລາຄຸຓ຺ຐິຕມຸທຸຕລຸນທີຆງ຺ຄຸລິຫຕ຺ຖໍ ອຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ສີເສ ຐເປຕ຺ວາ, ‘‘ອຸຕ຺ຕຣ, ອິທໍ ເຕ ປຸຣິມກມ຺ມສ຺ສ ຜລໍ ອຸປ຺ປນ຺ນໍ, ຕຕ຺ຖ ຕຍາ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂຓພເລນ ອຘິວາສນາ ກາຕພ຺ພາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຊ຺ຌາສຍານຸຣູປໍ ຘມ຺ມໍ ເທເສສິຯ ອຸຕ຺ຕໂຣ ອມຕາພິເສກສທິເສນ ສຕ຺ຖຸ ຫຕ຺ຖສມ຺ຜສ຺ເສນ ສຎ຺ຊາຕປ຺ປສາທໂສມນສ຺ສຕາຍ ອຸຬາຣໍ ປີຕິປາໂມຊ຺ຊໍ ປຏິລພິຕ຺ວາ ຍຖາປຣິຈິຕໍ ວິປສ຺ສນາມຄ຺ຄໍ ສມາຣູຬ຺ໂຫ ຎາຓສ຺ສ ປຣິປາກໍ ຄຕຕ຺ຕາ ສຕ຺ຖຸ ຈ ເທສນາວິລາເສນ ຕາວເທວ ມຄ຺ຄປຏິປາຏິຍາ ສພ຺ພກິເລເສ ເຂເປຕ຺ວາ ຉຬຠິຎ຺ໂຎ ອໂຫສິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໒ຯ໕໓ຯ໕໕-໖໒) –

‘‘ສຸເມໂຘ ນາມ ສມ຺ພຸທ຺ໂຘ, ພາຕ຺ຕິໍສວຣລກ຺ຂໂຓ;

ວິເວກກາໂມ ຠຄວາ, ຫິມວນ຺ຕມຸປາຄມິຯ

‘‘ອຊ຺ໂຌຄາເຫຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ຕໍ, ອຄ຺ໂຄ ກາຣຸຓິໂກ ມຸນິ;

ປລ຺ລງ຺ກໍ ອາຠຸຊິຕ຺ວານ, ນິສີທິ ປຸຣິສຸຕ຺ຕໂມຯ

‘‘ວິຊ຺ຊາຘໂຣ ຕທາ ອາສິໍ, ອນ຺ຕລິກ຺ຂຈໂຣ ອຫໍ;

ຕິສູລໍ ສຸຄຕໍ ຄຍ຺ຫ, ຄຈ຺ຉາມິ ອມ຺ພເຣ ຕທາຯ

‘‘ປພ຺ພຕຄ຺ເຄ ຍຖາ ອຄ຺ຄິ, ປຸຓ຺ຓມາເຍວ ຈນ຺ທິມາ;

ວນໍ ໂອຠາສເຕ ພຸທ຺ໂຘ, ສາລຣາຊາວ ຜຸລ຺ລິໂຕຯ

‘‘ວນຄ຺ຄາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວານ, ພຸທ຺ຘຣໍສີຠິຘາວເຣ;

ນຬຄ຺ຄິວຓ຺ຓສງ຺ກາສາ, ທິສ຺ວາ ຈິຕ຺ຕໍ ປສາທຍິໍຯ

‘‘ວິຈິນໍ ອທ຺ທສໍ ປຸປ຺ຜໍ, ກຓິກາຣໍ ເທວຄນ຺ຘິກໍ;

ຕີຓິ ປຸປ຺ຜານິ ອາທາຍ, ພຸທ຺ຘເສຏ຺ຐມປູຊຍິໍຯ

‘‘ພຸທ຺ຘສ຺ສ ອານຸຠາເວນ, ຕີຓິ ປຸປ຺ຜານິ ເມ ຕທາ;

ອຸທ຺ຘໍວຓ຺ຏາ ອໂຘປຕ຺ຕາ, ຉາຍໍ ກຸພ຺ພນ຺ຕິ ສຕ຺ຖຸໂນຯ

‘‘ເຕນ ກມ຺ເມນ ສຸກເຕນ, ເຈຕນາປຓິຘີຫິ ຈ;

ຊຫິຕ຺ວາ ມານຸສໍ ເທຫໍ, ຕາວຕິໍສມຄຈ຺ຉຫໍຯ

‘‘ຕຕ຺ຖ ເມ ສຸກຕໍ ພ຺ຍມ຺ຫໍ, ກຓິກາຣີຕິ ຎາຍຕິ;

ສຏ຺ຐິໂຍຊນມຸພ຺ເພຘໍ, ຕິໍສໂຍຊນວິຕ຺ຖຕໍຯ

‘‘ສຫສ຺ສກຓ຺ຑໍ ສຕເຠຓ຺ຑຸ, ຘຊາລຸ ຫຣິຕາມຍໍ;

ສຕສຫສ຺ສນິຍ຺ຍູຫາ, ພ຺ຍມ຺ເຫ ປາຕຸຠວິໍສຸ ເມຯ

‘‘ໂສຓ຺ຓມຍາ ມຓິມຍາ, ໂລຫິຕງ຺ກມຍາປິ ຈ;

ຜລິກາປິ ຈ ປລ຺ລງ຺ກາ, ເຍນິຈ຺ຉກາ ຍທິຈ຺ຉກາຯ

‘‘ມຫາຣຫຎ຺ຈ ສຍນໍ, ຕູລິກາ ວິກຕີຍຸຕໍ;

ອຸທ຺ຘໂລມິຎ຺ຈ ເອກນ຺ຕໍ, ພິມ຺ໂພຫນສມາຍຸຕໍຯ

‘‘ຠວນາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວານ, ຈຣນ຺ໂຕ ເທວຈາຣິກໍ;

ຍຖາ ອິຈຸຉາມິ ຄມນໍ, ເທວສງຆປຸຣກຸຂໂຕ។

‘‘ປຸປຸ໌ຜສຸສ ເທຜຸຖາ ຕິຜຸຖາມິ, ອຸປຣິຈຸຉທນໍ ມມ;

ສມນຸຕາ ໂຍຊນສຕໍ, ກຕິກາເຣຫິ ຉາທິຕໍ។

‘‘ສຜຸຖິຕູຣິຍສຫສຸສານິ, ສາຍໍ ປາຕໍ ອຸປຜຸຖຫຸໍ;

ປຣິວາເຣນຸຕິ ມໍ ນິຈຸຈໍ, ຣຕຸຕິນຸທິວມຕນຸທິຕາ។

‘‘ຕຕຸຖ ນຈຸເຈຫິ ຄີເຕຫິ, ຕາລຸເຂຫິ ວາທິເຕຫິ ຈ;

ຣມາມິ ຂິຑຸຑາ ຣຕິຍາ, ໂມທາມິ ກາມກາມຫໍ។

‘‘ຕຕຸຖ ກຸຕຸວາ ປີວິຕຸວາ ຈ, ໂມທາມິ ຕິທເສ ຕທາ;

ນາຣິຄເຓຫິ ສຫິໂຕ, ໂມທາມິ ພຸຍມຸຫມຸຕຸຕເມ។

‘‘ສຕານໍ ປຌຸຈກຸຂຕຸຕຸຌຸຈ, ເທວຣຊຸຊມກາຣຍີ;

ສຕານໍ ຕີຕິກຸຂຕຸຕຸຌຸຈ, ຈກຸກວຕຸຕີ ອໂຫສຫໍ;

ປເທສຣຊຸຊໍ ວິປຸລໍ, ຄຓນາໂຕ ອສງຂິຍໍ។

‘‘ກເວ ກເວ ສໍສຣນຸໂຕ, ມຫາໂກຄໍ ລກາມຫໍ;

ໂກເຄ ເມ ອູນຕາ ນຕຸຖິ, ພຸທຸຌປູຊາຍິທໍ ຜລໍ។

‘‘ທຸເວ ກເວ ສໍສຣາມິ, ເທວຕຸເຕ ອຖ ມານຸເສ;

ອຌຸຌໍ ຄຕື ນ ຊານາມິ, ພຸທຸຌປູຊາຍິທໍ ຜລໍ។

‘‘ທຸເວ ກຸເລ ປຊາຍາມິ, ຂຕຸຕິເຍ ຈາປີ ພຼາຫຸມເຓ;

ນີເຈ ກຸເລ ນ ຊານາມິ, ພຸທຸຌປູຊາຍິທໍ ຜລໍ។

‘‘ຫຕຸຖິຍານໍ ອສຸສຍານໍ, ສີວິກໍ ສນຸທມານິກໍ;

ລກາມິ ສພຸພເມເວຕໍ, ພຸທຸຌປູຊາຍິທໍ ຜລໍ។

‘‘ທາສີຄຓໍ ທາສຄຓໍ, ນາຣິໂຍ ສມລງກຕາ;

ລກາມິ ສພຸພເມເວຕໍ, ພຸທຸຌປູຊາຍິທໍ ຜລໍ។

‘‘ໂກເສຍ୍ຍກມ୍ພລິຍານິ , ໂຂມກປ୍ປາສິການິ ຈ;

ລການິ ສພ୍ພເມເວຕໍ, ພຸທ୍ຘປູຊາຍິທໍ ຜລໍ.

‘‘ນວວຕ୍ຖໍ ນວຜລໍ, ນວຄ୍ຄຣສໂກຊນໍ;

ລການິ ສພ୍ພເມເວຕໍ, ພຸທ୍ຘປູຊາຍິທໍ ຜລໍ.

‘‘ອິນໍ ຂາທ ອິນໍ ກຸລ୍ຊ, ອິມມ୍ຫີ ສຍເນ ສຍ;

ລການິ ສພ୍ພເມເວຕໍ, ພຸທ୍ຘປູຊາຍິທໍ ຜລໍ.

‘‘ສພ୍ພຕ୍ຖ ປູຊິໂຕ ໂຫມິ, ຍໂສ ອຈ୍ຈຸຄ୍ຄໂຕ ມມ;

ມຫາປກ୍ໂຂ ສທາ ໂຫມິ, ອເກຊຊປຣິໂສ ສທາ;

ຍາຕີນໍ ອຸຕ୍ຕໂມ ໂຫມິ, ພຸທ୍ຘປູຊາຍິທໍ ຜລໍ.

‘‘ສີຕໍ ອຸຕ୍ຫໍ ນ ຊານາມິ, ປຣິລຸອາໂຫ ນ ວິຊຊຕິ;

ອໂຖ ເຈຕສິກໍ ທຸກ୍ຂໍ, ຫທເຍ ເມ ນ ວິຊຊຕິ.

‘‘ສຸວຕ୍ຕາວຕ୍ໂຕ ຫຸຕ୍ວານ, ສໍສຣາມິ ກວາກເວ;

ເວວຕ୍ຕິຍໍ ນ ຊານາມິ, ພຸທ୍ຘປູຊາຍິທໍ ຜລໍ.

‘‘ເທວໂລກາ ຈວິຕ୍ວານ, ສຸກ୍ກມູເລນ ໂຈທິໂຕ;

ສາວຕ୍ຖິຍໍ ປຸເຣ ຊາໂຕ, ມຫາສາເລ ສຸອຫ୍ເຍເກ.

‘‘ປລ୍ຈ ກາມຄຸເຕ ຫິຕ୍ວາ, ປພ୍ພຊິ ອນຄາຣິຍໍ;

ຊາຕິຍາ ສຕ୍ຕວສ୍ໂສຫໍ, ອຣຫຕ୍ຕມປາປຸຕິ.

‘‘ອຸປສມ୍ປາທຍີ ພຸທ୍ໂຘ, ຄຸຕມລ୍ລາຍ ຈກ୍ຂຸມາ;

ຕຣຸໂຕ ປູຊນີໂຍຫໍ, ພຸທ୍ຘປູຊາຍິທໍ ຜລໍ.

‘‘ທິພ୍ພຈກ୍ຂຸ ວິສຸທ୍ຘໍ ເມ, ສມາຣິກຸສໂລ ອຫໍ;

ອກິລ୍ລາປາຣມິປ୍ປຕ୍ໂຕ, ພຸທ୍ຘປູຊາຍິທໍ ຜລໍ.

‘‘ປຜິສມฺภิທາ ອນุປฺປตฺโต, ອິທฺธิປາເທສุ ໂກວິໂທ;

ສมฺເມສุ ປາຣมิປฺປตฺโต, พุทฺธສປູຊາຍิທํ ຜລํ॥

‘‘ຕີສກປฺປສຫສฺສมฺຫิ, ຍํ พุทฺธมภิປູຊຍິ;

ທุຄฺຄຕີ ນາภิຊານາມิ, พุทฺธສປູຊາຍิທํ ຜລํ॥

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍฺຫํ…ເປ… ກຕํ พุทฺธสฺส ສາສນ’’นฺติ॥

ລລຸອກิลฺໂລ ປຸນ ທฺຕວາ ສູລໂຕ ອຸພฺຄທิຕฺວາ ປຣານุທฺທยາຍ ອາກາເສ ຄตฺວາ ປາຜิຫາຣິຍํ ທສฺເສສิ॥ ມຫາຊໂນ ອຈฺລຣิຍພฺภุຕຈิຕฺຕຊາໂຕ ອໂຫສิ॥ ຕາວເທວສฺສ ວໂຕ ສํຣູລฺຫิ, ໂສ ภิກฺຂູຫิ, ‘‘ອາວຸໂສ, ຕາທิສํ ທຸກฺຂํ ອນຸກວນฺໂຕ ກຖํ ຕฺວํ ວິປสฺສນํ ອນุຍຸลฺຊิຕุํ ອສກฺຂิ’’ติ ປຸฏฺໂຖ, ‘‘ປເຄວ ເມ, ອາວຸໂສ, ສํສາເຣ ອາທີນໂວ, ສງຂາຣານลฺຈ ສກາໂວ ສุທิຝฺໂຖ, ເອວາຫํ ຕາທิສํ ທຸກฺຂํ ອນຸກວນฺໂຕປິ ອສກฺຂຶ ວິປสฺສນํ ວຫฺເທตฺວາ ວິເສສํ ອຊິຄนฺตุ’’นฺติ ທສฺເສນฺໂຕ –

໑໘໑॥

‘‘ນຕฺຖິ ໂກຈิ ກໂວ ນิຈฺໂຈ, ສງຂາຣາ ວາປິ ສສฺສຕາ;

ອຸປฺປชฺຊนฺติ ຈ ເຕ ຂนฺธา, ຈວนฺติ ອປຣາປຣํ॥

໑໘໘॥

‘‘ເອຕມາທີນວํ ລຕฺວາ, ກເວນມฺຫิ ອນຕฺຖິໂກ;

ນิສฺສໂຜ ສພฺພກາເມຫิ, ປຕฺໂຕ ເມ ອາສວກฺຂໂຍ’’ติ॥ –

ອິມํ ຄາຖາທฺວຍํ ອກາສิ॥

ຕຕฺຖ ນຕฺຖິ ໂກຈิ ກໂວ ນิຈฺໂຈติ ກມฺມກໂວ ອຸປฺປตฺติກໂວ ກາມກໂວ ຣູປກໂວ ອຣູປກໂວ ສລฺຍิກໂວ ອສลฺຍิກໂວ ເນວສลฺยิ ນາສລฺຍิກໂວ ເອກໂວກາຣກໂວ ຈຕุໂວກາຣກໂວ ປลฺຈໂວກາຣກໂວติ ເອວํເກໂທ, ຕຕฺຖາປິ ທີໂນ ມຊฺຊິໂມ ອຸກฺກฏฺໂຖ ທີພາຍຸ ໂກ ສຸຂພຫຸໂລ ໂວມິສฺສສຸຂທຸກฺໂຂติ ເອວํວິກາໂຄ ໂຍໂກຈิ ນิຈฺໂຈ ຊໂວ ຖິໂຣ ອປີໂລກິຍธมฺໂມ ນຕฺຖິ ຕํ ຕํ ກາຣຕํ ປຜิຈฺຈ ສມຸປฺປนฺนตฺตา॥ ຍສฺມາ ຈ ເອຕເທວํ, ຕສฺມາ ສງຂາຣາ ວາປິ ສສฺສຕາ ນຕฺຖีติ ໂຍຊນາ॥ ປຈฺຈເຍຫิ ສງຂຕຕฺຕາ ‘‘ສງ ຂາຣາ’’ติ ລທฺธนาເມ ທิ ປลฺຈກฺຂนฺเธ ອຸປາທາຍ ກວສມฺລາຍ ສງຂາຣາວ ທฺຕວາ ສມฺภูตา ຊຣາມຣເຕນ ຈ ວິປຣິຕາມນฺ ຕິติ ອສສฺສຕາ ວິປຣິຕາມธมฺมา॥ ຕຖາ ທิ ເຕ ‘‘ສງຂາຣາ’’ติ ວຸຈฺຈนฺติ॥ ເຕນາຫ ອຸປฺປชฺຊนฺติ ຈ ເຕ ຂนฺธา, ຈວนฺติ ອປຣາປຣนฺติ॥ ເຕ ກວປຣິຍາເຍນ ສງຂາຣປຣິຍາເຍນ ຈ ວຸตฺตา ປลฺຈກฺຂนฺธา ຍຖາປຈฺຈຍํ ອປຣາປຣํ ອຸປฺປชฺຊนฺติ, ອຸປฺປนฺ ນາ ຈ ຊຣາຍ ປຣິປີລຸອິຕາ ທฺຕວາ ຈວนฺติ ປຣິภิชฺຊนฺติติ ອຕฺໂຖ॥ ເອເຕນ ‘‘ກໂວ, ສງຂາຣາ’’ติ ຈ ລທฺธໂວຫາຣາ ປลฺຈກฺຂนฺธา ອຸທຍພฺພຍສກາວາติ ທສฺເສติ॥ ຍສฺມາ ຕິລກฺຂຕํ ອາໂຣເປตฺວາ ສງຂາເຣ ສมฺມສนฺตสฺส ຕໂຍປີ ກວາ ອາທิตฺ ຕํ ວິຍ ສງຂເຕ ອາທີນວํ ໂຫສํ ປເຄວ ວິປສฺສນາປลฺລາຍ ຊານิตฺວາ ອນิຈฺຈລກฺຂເຕຫิ ທิฏฺຖາ ສງຂາຣາ ທຸກฺຂານตฺตา ວິກູຕຕຣາ ອຸປฏฺຄຫนฺติ, ເຕນາຫ ກຄວາ – ‘‘ຍທນิຈฺຈํ ຕํ ທຸກฺຂํ, ຍํ ທຸກฺຂํ ຕທນตฺตา’’ติ (ສํ॥ ນิ॥ ໓॥໑໕)॥

ຍສฺມາ ຕິລກฺຂຕํ ອາໂຣເປตฺວາ ສງຂາເຣ ສມฺມສนฺตสฺส ຕໂຍປີ ກວາ ອາທิตฺตํ ວິຍ ອຄາຣํ ສປฺປຜิກາຍາ ອຸປฏฺຄຫนฺติ, ຕສฺ ມາ ອາຫ ‘‘ກເວນມฺຫิ ອນຕฺຖິໂກ’’ติ॥ ເອວํ ປນ ສພฺພໂສ ກເວຫิ ວິນิວตฺติຍມານສฺສ ກາເມສุ ອເປກฺຂາຍ ເລໂສປິ ນ ສมฺภวติ

ເຍວ, ເຕນາຫ “ນິສ຺ສໂຍ ສພ຺ພກາເມຫີ”ຕິ, ອມ຺ຫີຕິ ໂຍຊນາຯ ມານຸເສຫິ ວິຍ ທິພ຺ເພຫິປິ ກາເມຫິ ນິວຕ຺ຕິຕຈິຕ຺ໂຕສ຺ມີຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ປຕ຺ໂຕ ເມ ອາສວກ຺ຂໂຍຕິ ຍສ຺ມາ ເອວໍ ສຸປ຺ຣິມຊ຺ຊິຕສງ຺ຂາເຣ ຠເວສຸ ສຸປ຺ຣິທິຏ຺ຐາທີນເວ ກາເມສຸ ຈ ອນາສຕ຺ຕມານໂສ ຕສ຺ມາ ສູລມຕ຺ຖເກ ນິສິນ຺ເນນາປິ ເມ ມຍາ ປຕ຺ໂຕ ອນີຄໂຕ ອາສວກ຺ຂໂຍ ນິພ຺ພານໍ ອຣຫຕ຺ຕຎ຺ຈາຕິຯ ອຎ຺ເຎຫິ ຈ ສພ຺ຣຫ຺ມຈາຣີຫິ ອປ຺ປຕ຺ຕມານເສຫິ ຕທຘິຄມາຍ ອຸສ຺ສາໂຫ ກຣຓີໂຍຕິ ຠິກ຺ຂູນໍ ໂອວາທມທາສິຯ

ອຸຕ຺ຕຣຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາຯ

໔ຯ ປິຓ຺ໂຑລຠາຣທ຺ວາຊຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ນຍິທໍອນເຍນາຕິອາທິກາ ອາຍສ຺ມໂຕ ປິຓ຺ໂຑລຠາຣທ຺ວາຊຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍໍ ກິຣ ປທຸມຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ຠຄວໂຕ ກາເລ ສີຫໂຍນິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ປພ຺ພຕຄຸຫາຍໍ ວິຫຣຕິຯ ຠຄວາ ຕສ຺ສ ອນຸຄ຺ຄຫໍ ກາຕຸໍ ໂຄຈຣາຍ ປກ຺ກນ຺ຕກາເລ ສຍນຄຸຫໍ ປວິສິຕ຺ວາ ນິໂຣທໍ ສມາປຊ຺ຊິຕ຺ວາ ນິສີທິຯ ສີໂຫ ໂຄຈຣໍ ຄເຫຕ຺ວາ ນິວຕ຺ໂຕ ຄຸຫາທ຺ວາເຣ ຠຄວນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ຫຏ຺ຐຕຸຏ຺ໂຐ ຊລຊຖລຊປຸປ຺ເຜຫິ ປູຊໍ ກຕ຺ວາ ຈິຕ຺ຕໍ ປສາເທນ຺ໂຕ ຠຄວໂຕ ອາຣກ຺ຂຕ຺ຖາຍ ອຣຎ຺ເຎ ວາຬມິເຄ ອປເນຕຸໍ ຕີສຸ ເວລາສຸ ສີຫນາທໍ ນທນ຺ໂຕ ພຸທ຺ຘຄຕາຍ ສຕິຍາ ອຏ຺ຐາສິຯ ຍຖາ ປຖມທິວສໍ, ເອວໍ ສຕ຺ຕາຫໍ ປູເຊສິຯ ຠຄວາ ສຕ຺ຕາຫຈ຺ຈເຍນ ນິໂຣຘາ ວຸຏ຺ຐຫິຕ຺ວາ “ວຕ຺ຕິສ຺ສຕິ ອິມສ຺ສ ເອຕ຺ຕໂກ ອຸປນິສ຺ສໂຍ”ຕິ ຕສ຺ສ ປສ຺ສນ຺ຕສ຺ເສວ ອາກາສໍ ປກ຺ຂນ຺ທິຕ຺ວາ ວິຫາຣເມວ ຄໂຕຯ ສີໂຫ ປາລິເລຍ຺ຍກຫຕ຺ຖີ ວິຍ ພຸທ຺ຘວິໂຍຄທຸກ຺ຂໍ ອຘິວາເສຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ກາລໍ ກຕ຺ວາ ຫໍສວຕີນຄເຣ ມຫາໂຠຄກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ນຄຣວາສີຫິ ສທ຺ຘິໍ ວິຫາຣໍ ຄໂຕ ຘມ຺ມເທສນໍ ສຸຕ຺ວາ ສຕ຺ຕາຫໍ ມຫາທານໍ ປວຕ຺ເຕຕ຺ວາ ຍາວຊີວໍ ປຸຎ຺ຎານິ ກຕ຺ວາ ອປຣາປຣໍ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອມ຺ຫາກໍ ຠຄວໂຕ ກາເລ ໂກສມ຺ພິຍໍ ຣຎ຺ໂຎ ອຸເທນສ຺ສ ປຸໂຣຫິຕປຸຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ ຠາຣທ຺ວາໂຊ ນາມ ນາເມນຯ ໂສ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕໂຍ ເວເທ ອຸຄ຺ຄເຫຕ຺ວາ ປຎ຺ຈ ມາຓວກສຕານິ ມນ຺ເຕ ວາເຈນ຺ໂຕ ມຫຄ຺ຆສຠາເວນ ອນນຸຣູປາຈາຣຕ຺ຕາ ເຕຫິ ປຣິຈ຺ຈຊ຺ຊນ຺ໂຕ ຣາຊຄຫໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຠຄວໂຕ ຠິກ຺ຂຸສງ຺ຆສ຺ສ ຈ ລາຠສກ຺ກາຣໍ ທິສ຺ວາ ສາສເນ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ໂຠຊເນ ອມຕ຺ຕຎ຺ຎູ ຫຸຕ຺ວາ ວິຈຣນ຺ໂຕ ສຕ຺ຖາຣາ ອຸປາເຍນ ມຕ຺ຕຎ຺ຎຸຕາຍ ປຕິຏ຺ຐາປິໂຕ ວິປສ຺ສນໍ ປຏ຺ຐເປຕ຺ວາ ນຈິຣສ຺ເສວ ຉຬຠິຎ຺ໂຎ ອໂຫສິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໔ຯ໕໐ຯ໑໐໕-໑໐໙) –

“ມິຄລຸທ຺ໂທ ປຸເຣ ອາສີ, ວິປິເນ ວິຈຣໍ ຕທາ;

ອທ຺ທສໍ ວິຣຊໍ ພຸທ຺ຘໍ, ສພ຺ພຘມ຺ມານ ປາຣຄຸໍຯ

“ປິຍາລຜລມາທາຍ, ພຸທ຺ຘເສຏ຺ຐສ຺ສທາສຫໍ;

ປຸຎ຺ຎກ຺ເຂຕ຺ຕສ຺ສ ວີຣສ຺ສ, ປສນ຺ໂນ ເສຫິ ປາຓິຠິຯ

“ເອກຕິໍເສ ອິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ຜລໍ ອທທິໍ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕິໍ ນາຠິຊານາມິ, ຜລທານສ຺ສິທໍ ຜລໍຯ

“ກິເລສາ ຌາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ”ນ຺ຕິຯ

ຉຬຠິຎ຺ໂຎ ປນ ຫຸຕ຺ວາ “ຠຄວໂຕ ສມ຺ມຸຂາ ຍໍ ສາວເກຫິ ປຕ຺ຕພ຺ພໍ, ຕໍ ມຍາ ປຕ຺ຕ”ນ຺ຕິ, ຠິກ຺ຂຸສງ຺ເຆ ຈ “ຍສ຺ສ ມຄ຺ເຄ ວາ ຜເລ ວາ ກງ຺ຂາ ອຕ຺ຖິ, ໂສ ມໍ ປຸຈ຺ຉຕູ”ຕິ ສີຫນາທໍ ນທິຯ ເຕນ ຕໍ ຠຄວາ, “ເອຕທຄ຺ຄໍ, ຠິກ຺ຂເວ, ມມ ສາວການໍ ຠິກ຺ຂູນໍ ສີຫນາທິການໍ ຍທິທໍ ປິຓ຺ໂຑລຠາຣທ຺ວາໂຊ”ຕິ (ອຯ ນິຯ ໑ຯ໑໘໘, ໑໙໕) ເອຕທຄ຺ເຄ ຐເປສິຯ ໂສ ເອກທິວສໍ ອຕ຺ຕໂນ ສນ຺ຕິກໍ ອຸປຄຕໍ ຄິຫີກາເລ ສຫາຍຠູຕໍ ມຈ຺ຉຣີ ມິຈ຺ຉາທິຏ຺ຐິພ຺ຣາຫ຺ມຓໍ ອນຸກມ຺ປມາໂນ ຕສ຺ສ ທານກຖໍ ກເຖຕ຺ວາ ເຕນ ຈ “ອຍໍ ມມ ຘນໍ ວິນາເສຕຸກາໂມ”ຕິ ກຸຊ຺ຌິ ກຕ຺ວາປິ “ຕຸຍ຺ຫໍ ເອກກຕ຺ຕໍ ເທມີ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ, “ຕໍ ສງ຺ຆສ຺ສ ເທຫິ ມາ ມຍ຺ຫ”ນ຺ຕິ ສງ຺ຆສ຺ສ ປຣິຓາເມສິຯ ປຸນ ພ຺ຣາຫ຺ມເຓນ “ອຍໍ ມໍ ພຫູນໍ ທາເປຕຸກາໂມ”ຕິ ອປ຺ປຈ຺ຈເຍ ປກາສິເຕ ທຸຕິຍທິວສໍ ຘມ຺ມເສນາປຕິນາ

ສງພຄຕາຍ ທກຸຂິກາຍ ມຫປຸ໌ພລກາວປຸ໌ປ໌ກາສເນນ ຕໍ ປສາເທຕຸວາ, ‘‘ອຍໍ ພຸຣາຫຸມໂຓ ‘ອາຫາຣເຄເສນ ມໍ ທາເນ ນິໂຍເຊສີ’ຕິ ມລຸລຕິ, ອາຫາຣສຸສ ປນ ມຍາ ສພຸພໂສ ປຣິລຸລາຕກາວໍ ນ ຊານາຕິ, ທນຸທ ນໍ ຊານາເປມີ’’ຕິ –

໑໘໓໗

‘‘ນຍິທໍ ອນເຍນ ຊີວິຕໍ, ນາຫາໂຣ ຫທຍສຸສ ສນຸຕິໂກ;

ອາຫາຣຜຸຄິຕິໂກ ສມຸສຸສໂຍ, ອິຕິ ທິສຸວານ ຈຣາມິ ເອສນໍ໗

໑໘໔໗

‘‘ປຽໂກຕິ ຫິ ນໍ ອເວທຍຸໍ, ຍາຍໍ ວນຸທນປູຊນາ ກຸເລສຸ;

ສຸຂຸມໍ ສລຸລໍ ທຸຣຸພຸພຫໍ, ສກຸກາໂຣ ກາປຸຣິເສນ ທຸຊຊໂຫ’’ຕິ໗ –

ຄາຖາທຸວຍໍ ອກາສິ໗

ຕຕຸຖ ນຍິທໍ ອນເຍນ ຊີວິຕນຸຕິ ອິທໍ ມມ ຊີວິຕໍ ອນເຍນ ອລາເຍນ ເວລຸອຸທານປຸປຸ໌ພທານາທິອເນສນາຍ ນ ໂຫຕິ ຊີວິຕນິການຸຕິຍາ ອກາວໂຕ໗ ນາຫາໂຣ ຫທຍສຸສ ສນຸຕິໂກຕິ ອາຫາໂຣ ຈ ອາຫຣິຍມາໂນ ມຄຸຄຜລລາຕໍ ວິຍ ຫທຍສຸສ ຈິຕຸຕສຸສ ສນຸຕິກໂຣ ນ ໂຫຕິ, ເກວລໍ ປນ ສຊຊຸກໍ ຂຸທາປຜິພາຕມຕຸຕໍ ກໂຣຕີຕິ ອຜິປຸ໌ປາໂຍ໗ ອຖ ວາ ນາຫາໂຣ ຫທຍສຸສ ສນຸຕິໂກຕິ ອາຫາໂຣ ຣສຕຕຸຫາວຕຸຖຸ ເມ ຫທຍສຸສ ສນຸຕິໂກ ອາສຕຸໂຕ ນ ໂຫຕິ ຣສຕຕຸຫາຍ ເອວ ອກາວໂຕ໗ ‘‘ສນຸຕິເກ’’ຕິປິ ປຖນຸຕິ໗ ໂຍ ຫິ ອາຫາຣຄິທຸໂຣ ລາກສກຸກາຣປຸປສຸໂຕ ວິຈຣຕິ, ຕສຸສ ອາຫາໂຣ ຫທຍສຸສ ສນຸຕິເກ ນາມ ອກິຕຸທໍ ມນສິກາຕພຸພໂຕ໗ ໂຍ ປນ ປຣິລຸລາຕາຫາໂຣ, ໂສ ຕຕຸຖ ປທີນຈຸຊນຸທຣາໂຄ, ນ ຕສຸສາຫາໂຣ ຫທຍສຸສ ສນຸຕິເກ ນາມ – ‘‘ກຖໍ ນຸ ໂຂ ລເກຍຸຍ’’ນຸຕິອາທິມນສິກຣຕາສຸເສວ ອກາວໂຕ໗ ຍທິ ຫິ ຊີວິຕນິການຸຕິ ອາຫາຣຣສຕຕຸຫາ ຈ ນຕຸຖິ, ອຖ ກສຸມາ ປີຕຸຫາຍ ຈຣສີຕິ ອນຸໂຍຄໍ ມນສິ ກຕຸວາ ອາຫ ‘‘ອາຫາຣຜຸຄິຕິໂກ ສມຸສຸສໂຍ, ອິຕິ ທິສຸວານ ຈຣາມິ ເອສນ’’ນຸຕິ໗ ອາຫາໂຣ ໂກຊນໍ ຄິຕິ ຖານໍ ປຈຸຈໂຍ ເອຕສຸສາຕິ ອາຫາຣຜຸຄິຕິໂກ໗ ‘‘ອາຫາຣປຜິພທຸຂວຸຕຸຕິໂກ ສມຸສຸສໂຍ ກາໂຍ’’ອິຕິ ທິສຸວານ ເອວໍ ຄຕຸວາ ອິມມຕຸຖໍ ພຸທຸຂິຍໍ ຄເປຕຸວາ ຈຣາມິ ເອສນໍ, ກິກຸຂາປຣິເຍສນໍ ກໂຣມີຕິ ອຕຸໂຖ໗

ປຈຸຈຍນິມິຕຸຕໍ ກຸລານິ ອຸປສງກມນຸໂຕ ຕຕຸຖ ວນຸທນປູຊນາທິ ລາກສກຸກາເຣຫິ ຈ ພຊຊຕີຕິ ເອວໍ ມາທິເສສຸ ນ ຈິນຸເຕຕພຸພນຸຕິ ທສຸເສນຸໂຕ ‘‘ປຽໂກ’’ຕິຄາຖໍ ອກາສິ໗ ຕສຸສຕຸໂຖ – ຍາ ອຍໍ ປຈຸຈຍນິມິຕຸຕໍ ອຸປຄຕານໍ ປພຸພຊິຕານໍ ກຸເລສຸ ເຄຫວາສີສຸ ປວຕຸຕິສຸສຕິ ຄຸຕສມຸກາວນາ ປູຊນາ ຈ, ຍສຸມາ ຕໍ ອກາວິຕຕຸຕານໍ ໂອສີທາປນຜຸເຖນ ມລີນກາວກຣເຕນ ຈ ປຽໂກ ກທຸທ ໂມຕິ ພຸທຸຂາທໂຍ ອເວທຍຸໍ ອພຸກລຸລາສຸໍ ປເວເທສຸໍ ວາ, ຕສຸມາ ສາ ສປຸປຸຣິສານໍ ພນຸຂາຍ ນ ໂຫຕິ ສກຸກາຣາສາຍ ປເຄວ ປທີນຕຕາ໗ ອສປຸປຸຣິສສຸສ ປນ ສກຸກາຣາສາ ທຸວິລຸເລຍຸຍສກາວຕາຍ ປີລຸອາຊນນໂຕ ອນຸໂຕ ຕຸທນໂຕ ອຸທຸຂຣິຕຸໍ ອສກຸກຸເຕຍຸຍໂຕ ຈ ສຸຂຸມໍ ສລຸລໍ ທຸຣຸພຸພຫໍ໗ ຕໂຕ ເອວ ເຕນ ສກຸກາໂຣ ກາປຸຣິເສນ ທຸຊຊໂຫ ທຸຣຸພຸພເຫຍຸໂຍ ຕສຸສ ປຫານປຜິປຕຸຕິຍາ ອປຸປຜິປຊຊນໂຕ, ສກຸກາຣາສາປຫາເນນ ປທີໂນ ໂຫຕີຕິ໗ ຕໍ ສຸຕຸວາ ພຸຣາຫຸມໂຓ ເຖເຣ ອກິປຸປສນຸໂນ ອໂຫສິ໗

ປີຕຸໂທລກາຣທຸວາຊຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຜຸຄິຕາ໗

໗໗ ວລຸລິຍຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ມກຸກໂຜ ປລຸຈທຸວາຣາຍນຸຕິອາທິກາ ອາຍສຸມໂຕ ວລຸລິຍຕຸເຖຣສຸສ ຄາຖາ໗ ກາ ອຸປຸປຕຸຕິ? ອຍມຸປິ ປຸຣິມພຸທຸເຂສຸ ກຕາທິກາໂຣ ຕຕຸຖ ຕຕຸຖ ກເວ ປຸລຸລານິ ອຸປຈິນນຸໂຕ ອິໂຕ ເອກຕີເສ ກປຸເປ ກຸລເຄເຫ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວິລຸລຸຕໍ ປຕຸໂຕ ເອກທິວສໍ ເກນຈິເທວ ກຣຕີເຍນ ອຣລຸລໍ ຄໂຕ ຕຕຸຖ ນາຣທໍ ນາມ ປຈຸເຈກສມຸພຸທຸຂໍ ຣຸກຸຂມູເລ ວສນຸຕໍ ທິສຸວາ ປສນຸນມານໂສ ນລເອ

ທີ ສາລໍ ກຕ຺ວາ ຕິເຕທີ ລາເທຕ຺ວາ ອທາສິ. ຈງກມນຍ຺ຖານຍ຺ຈສ຺ສ ໂສເຊຕ຺ວາ ວາລ຺ກາ ໂອກິຣິຕ຺ວາ ອທາສິ. ໂສ ເຕນ ປຸຍ຺ຍກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຂຸປ຺ປາເທ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຕມຫາສາລສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ວລ຺ລິໂຍຕິສ຺ສ ນາມໍ ອໂທສິ. ໂສ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ໂຍພ຺ພນມນຸປ຺ປຕ຺ໂຕ ອິນ຺ທ຺ຣິຍວສິໂກ ຫຸຕ຺ວາ ວິຈຣນ຺ໂຕ ກລ຺ຍາຓມິຕ຺ຕສໍສຄ຺ເຄນ ກຄວນ຺ຕໍ ອຸປສງກມິຕ຺ວາ ຊມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ປຜິລທ຺ຊສທ຺ໂຊ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວິປສ຺ສນໍ ປຍ຺ຖເປຕ຺ວາ ນຈິຣສ຺ເສວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຕິ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໒.໕໐.໙໖-໑໐໖) –

‘‘ທິມວນ຺ຕສ຺ສາວິທູເຣ, ຫາຣິໂຕ ນາມ ປພ຺ພໂຕ;

ສຍມ຺ກູ ນາຣໂທ ນາມ, ຣຸກ຺ຂມູເລ ວສີ ຕທາ.

‘‘ນລ຺ອາຄາຣໍ ກຣິຕ຺ວານ, ຕິເຕນ ລາທຍີ ອຫໍ;

ຈງກມໍ ໂສຊຍິຕ຺ວານ, ສຍມ຺ກຸສ຺ສ ອທາສຫໍ.

‘‘ເຕນ ກມ຺ເມນ ສຸກເຕນ, ເຈຕນາປຕິນີທີ ຈ;

ຊທິຕ຺ວາ ມານຸສໍ ເທຫໍ, ຕາວຕີສມຄຈ຺ລຫໍ.

‘‘ຕຕ຺ຖ ເມ ສຸກຕໍ ພ຺ຍມ຺ຫໍ, ນລ຺ອກ຺ຜິກນິມ຺ມິຕໍ;

ສຍ຺ຖິໂຍຊນມຸພ຺ເພຊໍ, ຕິສໂຍຊນວິຕ຺ຖຕໍ.

‘‘ຈຕ຺ທ຺ທເສສຸ ກປ຺ເປສຸ, ເທວໂລເກ ຣມິ ອຫໍ;

ເອກສຕ຺ຕຕິກ຺ຂຕ຺ຕຸຍ຺ຈ, ເທວຣຊ຺ຊມກາຣຍິ.

‘‘ຈຕ຺ຕຕີສຕິກ຺ຂຕ຺ຕຸຍ຺ຈ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ອໂຫສຫໍ;

ປເທສຣຊ຺ຊໍ ວິປຸລໍ, ຄຓນາໂຕ ອສງຂິຍໍ.

‘‘ຊມ຺ມປາສາທມາຣຸຍ຺ຫ, ສພ຺ພາກາຣວຣູປມໍ;

ຍທິຈ຺ລກາຫໍ ວິຫເຣ, ສກ຺ຍປຸຕ຺ຕສ຺ສ ສາສເນ.

‘‘ເອກຕີເສ ອິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ກມ຺ມມກຣີ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕີ ນາກິຊານາມິ, ນລ຺ອກ຺ຜິຍິທໍ ຜລໍ.

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຊສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ.

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ປຸຖຸຊ຺ຊນກາເລ ອຕ຺ຕໂນ ຈິຕ຺ຕສ຺ສ ຣູປາທິອາຣມ຺ມເຕສຸ ຍຖາກາມປ຺ປວຕ຺ຕິຍາ, ອິທານິ ອຣິຍມຄ຺ເຄນ ນິຄ຺ຄຫິຕກາວສ຺ສ ຈ ວິກາວເນນ ອຄ຺ຄໍ ພ຺ຍາກໂຣນ຺ໂຕ –

໑໘໔.

‘‘ມກ຺ກໂຏ ປຎ຺ຈທ຺ວາຣາຍໍ, ກຸຏິກາຍໍ ປສກ຺ກິຍ;

ທ຺ວາເຣນ ອນຸປຣິເຍຕິ, ໝຍ຺ຍນ຺ໂຕ ມຸຫຸໍ ມຸຫຸໍ.

໑໘໕.

‘‘ຕິຎ຺ຄ ມກ຺ກຍ ມາ ຮາວິ, ນ ຫິ ເຕ ຕໍ ຍຖາ ປຸເຣ;

ນິຣຸຄ຺ຄຫິໂຕສິ ປຎ຺ລາຍ, ເນວ ທູຣໍ ຄມິສ຺ສສີ’’ຕິ. – ຄາຖາທ຺ວຍໍ ອພາສິ;

ຕຕ຺ຖ ໝຍ຺ຍນ຺ໂຕຕິ ອຕ຺ຕໂນ ໂລລກາເວນ ຣຸກ຺ຂສ຺ສ ອຎ຺ຎໍ ສາຂໍ ມຸຎ຺ຈິຕ຺ວາ ອຎ຺ຎສ຺ສ ຄຫເຓນ ອເນກວາຣໍ ຕຕ຺ຖ ຣຸກ຺ຂໍ ຈາເລນ຺ໂຕ ຜລູປໂກຄມກ຺ກໂຏ ວິຍ ເຕນ ເຕນ ຈກ຺ຂາທິທ຺ວາເຣນ ຣູປາທິອາຣມ຺ມເຓສຸ ອຎ຺ຎໍ ມຸຎ຺ຈິຕ຺ວາ ອຎ຺ຎໍ ຄຓ຺ຫນ຺ໂຕ ຈິຕ຺ຕສນ຺ຕານສ຺ສ ສມາທານວເສນ ນິຈ຺ຈລໍ ຄາຕຸໍ ອປ຺ປທາເນນ ອພິກ຺ຂຓໍ ໝຍ຺ຍນ຺ໂຕ ຈາເລນ຺ໂຕ ຕສ຺ມິເຍວ ຣູປາທິ ອາຣມ຺ມເຓ ອນຸປຣິວຕ຺ຕຕິ ຍຖາກາມໍ ວິຈຣຕິ. ວຕ຺ຕມານສມີປຕາຍ ເຈຕ຺ຖ ວຕ຺ຕມານວຈນໍ. ເອວໍ ອນຸປຣິຍນ຺ໂຕ ຈ ຕິຎ຺ຄ, ມກ຺ກຍ, ມາ ຮາວິ ຕ຺ວໍ, ຈິຕ຺ຕມກ຺ກຍ, ອິທານິ ຕິຎ຺ຄ ມາ ຮາວິ, ອິໂຕ ປຎ຺ຄາຍ ເຕ ຮາວິຕຸໍ ນ ສກ຺ກາ, ຕສ຺ມາ ນ ຫິ ເຕ ຕໍ ຍຖາ ປຸເຣ ຍສ຺ມາ ຕໍ ອຕ຺ຕກາວເຄຫໍ ປຸພ຺ເພ ວິຍ ນ ເຕ ເສວິຕໍ ປີຫິຕທ຺ວາຣກາວໂຕ, ກິຎ຺ຈ ນິຣຸຄ຺ຄຫິໂຕສິ ປຎ຺ລາຍ ສຍຎ຺ຈ ອິທານິ ມຄ຺ຄປຎ຺ລາຍ ກິເລສາກິສ຺ຂາຣສ຺ຂາຕານໍ ປາທານໍ ເຉທເນນ ອຈ຺ຈນ຺ຕິກໍ ນິຣຸຄ຺ຄຫໍ ປຕ຺ໂຕສິ, ຕສ຺ມາ ເນວ ທູຣໍ ຄ ມິສ຺ສສິ ອິໂຕ ອຕ຺ຕກາວໂຕ ທູຣໍ ທຸຕິຍາທິອຕ຺ຕກາວໍ ເນວ ຄມິສ຺ສສິ ຍາວຈຣິມກຈິຕ຺ຕໍ ເອວ ເຕ ຄມນນ຺ຕິ ທສ຺ເສຕິ. ‘‘ເນໂຕ ທູຣ’’ນ຺ຕິປີ ປາໂຄ, ໂສ ເອວຕ຺ໂຖ.

ວລ຺ລິຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຎ຺ຖິຕາ.

໔. ຄ຺ຄາຕີຣິຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ຕິຓ຺ຓໍ ເມ ຕາລປຕ຺ຕານນ຺ຕິອາທິກາ ອາຍສ຺ມໂຕ ຄ຺ຄາຕີຣິຍຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍໍ ກິຣ ປທຸມຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຎ຺ຎຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ສາສເນ ອພິປ຺ປສນ຺ໂນ ຫຸຕ຺ວາ ກິກ຺ຂຸສ຺ຆສ຺ສ ປານີຍມທາສິ. ໂສ ເຕນ ປຸຎ຺ຎກມ຺ເມນ ເທວໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອປຣາປຣໍ ປຸຎ຺ຎານິ ກຕ຺ວາ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຮຸປ຺ປາເທ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ອຎ຺ຎຕຣສ຺ສ ຄຫປຕິສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ‘‘ທຕ຺ໂຕ’’ຕິສ຺ສ ນາມໍ ອໂຫສິ. ໂສ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ໝຣາວາສໍ ວສນ຺ໂຕ ອຄມນີຍຄ຺ຄານກາວໍ ອຊານິຕ຺ວາ ວີຕິກ຺ກມໍ ກຕ຺ວາ ປຸນ ອຄມນີຍຄ຺ຄານກາວໍ ຎຕ຺ວາ ສໍເວຄຊາໂຕ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຕໍ ກມ຺ມໍ ຊິຄຸຈ຺ຊິຕ຺ວາ ລູຂປຝິປຕ຺ຕີ ອນຸຕິຎ຺ຄນ຺ໂຕ ປໍສຸກູລຈີວຣໍ ຉວສິຕ຺ຕສທິສໍ ມຕ຺ຕິກາປຕ຺ຕຎ຺ຈ ຄເຫຕ຺ວາ ຄ຺ຄາຕີເຣ ຕີຫິ ຕາລປຕ຺ເຕຫິ ກຸຝິກໍ ກຕ຺ວາ ວິຫາສິ, ເຕເນວສ຺ສ ຄ຺ຄາຕີຣິໂຍຕິ ສມຎ຺ຎາ ອໂຫສິ. ໂສ ‘‘ອຣຫຕ຺ຕໍ ອປ຺ປຕ຺ວາ ນ ເກນຈິ ສລ຺ລປິສ຺ສາມີ’’ຕິ ຈິຕ຺ຕໍ ອທິຎ຺ຄາຍ ປຖມໍ ສໍວຈ຺ຉຣໍ ຕຸຓ຺ຫີກູໂຕ ວຈີເກທໍ ອກໂຣນ຺ໂຕວ ວິຫາສິ. ທຸຕິເຍ ສໍວຈ຺ຉເຣ ໂຄຈຣຄາເມ ອຎ຺ຎຕຣາຍ ອິຕ຺ຖິຍາ ‘‘ມູໂຄ ນຸ ໂຂ ໂນ’’ຕິ ວີມໍສິຕຸກາມາຍ ປຕ຺ເຕ ຂີຣໍ ອາສິຎ຺ຈນ຺ຕິຍາ ຫຕ຺ຖວິຫາເຣ ກເຕປີ ໂອກິຣິເຕ, ‘‘ອລໍ, ກຄິນີ’’ຕິ ວາຈໍ ນິຈ຺ຉຣີ. ຕຕິເຍ ປນ ສໍວຈ຺ຉເຣ ອນ຺ຕຣວສ຺ເສວ ໝຍຍນ຺ໂຕ ວາຍມນ຺ໂຕ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິ, ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາ ເນ (ອປ. ເຖຣ ໒.໕໐.໕໑-໕໕) –

‘‘ປທຸມຸຕ຺ຕຣພຸທ຺ຮສ຺ສ , ກິກ຺ຂຸສ຺ເຄ ອນຸຕ຺ຕເຣ;

ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ສຸມໂນ, ປານີໝຍມປູຣຍື.

‘‘ປພ຺ພຕຄ຺ເຄ ທຸມຄ຺ເຄ ວາ, ອາກາເສ ວາຖ ກູມິຍໍ;

ຍທາ ປານິຍມິຈ຺ຉາມິ, ຌິປ຺ປໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕເຕ ມມ຿

‘‘ສຕສຫສ຺ສິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ທານມທທື ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕື ນາກິຊານາມິ, ທກທານສ຺ສິທໍ ຜລໍ຿

‘‘ກິເລສາ ຌາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ຿

ອຐຫາ ປນ ຫຸຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ປຸພ຺ພກາຄປຏິປ຺ຕ຺ຕິຍາ ວິກາວນມຸເຂນ ອຌ຺ຌໍ ພ຺ຍາກໂຣນ຺ໂຕ –

໑໘໗຿

‘‘ຕິຓ຺ຓໍ ເມ ຕາລປ຺ຕ຺ຕານໍ, ຄ຺ຄາຕີເຣ ກຸຏີ ກຕາ;

ຉວສິຕ຺ໂຕວ ເມ ປຕ຺ໂຕ, ປໍສຸກູລຌ຺ຈ ຈີວຣໍ຿

໑໘໘຿

‘‘ທ຺ວິນ຺ນໍ ອນ຺ຕຣວສ຺ສານໍ, ເອກາ ວາຈາ ເມ ກາສິຕາ;

ຕຕິເຍ ອນ຺ຕຣວສ຺ສມ຺ຫິ, ຕໂມຂນ຺ໂຘ ປທາລິໂຕ’’ຕິ຿ – ຄາຖາທ຺ວຍໍ ອກາສິ;

ຕຕ຺ຖ ຕິຓ຺ຓໍ ເມ ຕາລປ຺ຕ຺ຕານໍ, ຄ຺ຄາຕີເຣ ກຸຏີ ກຕາຕິ ຕາລຣຸກ຺ຂໂຕ ປຕິເຕຫິ ຕີຫິ ຕາລປຓ຺ເຓຫິ ມຍ຺ຫໍ ວສ຺ສນປຣິຫຣຓຕ຺ຖໍ ຄ຺ຄາຍ ນທິຍາ ຕີເຣ ກຸຏິກາ ກຕາ຿ ເຕນ ອຕ຺ຕໂນ ເສນາສນສນ຺ໂຕສໍ ທສ຺ເສຕິ຿ ວຸຕ຺ຕຌ຺ຫິ ຌມ຺ມເສນາປຕິນາ –

‘‘ປລ຺ລງ຺ເກນ ນິສິນ຺ນສ຺ສ, ຌຓ຺ຓຸເກ ນາກິວສ຺ສຕິ;

ອລໍ ຜາສຸວິຫາຣາຍ, ປຫິຕຕ຺ຕສ຺ສ ກິກ຺ຂຸໂນ’’ຕິ຿ (ເຖຣຄາ຿ ໙໘໕; ມິ຿ ປ຿ ໖຿໑໑);

‘‘ຕາລປ຺ຕິນ’’ນ຺ຕິປິ ປາໂຖ, ໂສ ເອວຕ຺ໂຖ຿ ຉວສິຕ຺ໂຕວ ເມ ປຕ຺ໂຕຕິ ມຍ຺ຫໍ ປຕ຺ໂຕ ຉວສິຕຕສທິໂສ, ມຕານໍ ຌີຣເສຈນກຸຕ຺ຕຫສທິໂສຕິ ອຕ຺ໂຖ ຿ ປໍສຸກູລຌ຺ຈ ຈີວຣນ຺ຕິ ຈີວຣຌ຺ຈ ເມ ອນ຺ຕຣມຄ຺ຄສ຺ສານາທີສຸ ຉຑ຺ຑິຕນນ຺ຕເກຫິ ກຕໍ ປໍສຸກູລໍ຿ ປທທ຺ວເຍນ ປຣິກ຺ຂາຣສນ຺ໂຕສໍ ທສ຺ເສຕິ຿

ທ຺ວິນ຺ນໍອນ຺ຕຣວສ຺ສານນ຺ຕິ ທ຺ວີສຸ ອນ຺ຕຣວສ຺ເສສຸ ປພ຺ພຊິຕໂຕ ອຐຫຕ຺ຕມປ຺ປຕ຺ຕສໍວຈ຺ຉເຣສຸ຿ ເອກາ ວາຈາ ເມ ກາສິຕາຕິ ເອກາ, ‘‘ອລໍ, ກຄິນີ’’ຕິ ຌີຣປຏິກ຺ເຂປວາຈາ ເອວ ມຍາ ວຸຕ຺ຕາ, ອຌ຺ໂຌ ຕຕ຺ຖ ວຈີເກໂທ ນາໂທສິ຿ ເຕນ ອຸກ຺ກໍສຄຕໍ ກາຍວຈີສໍຍມໍ ທສ຺ເສຕິ຿ ຕຕິເຍ ອນ຺ຕຣວສ຺ສມ຺ຫີຕິ ຕຕິຍສ຺ສ ສໍວຈ຺ຉຣສ຺ສ ອພ຺ກນ຺ຕເຣ, ຕສ຺ມີ ອປຣິປຸຓ຺ເຓເຍວ຿ ຕໂມຂນ຺ໂຘ ປທາລິໂຕຕິ ອຄ຺ຄມຄ຺ເຄນ ຕໂມຂນ຺ໂຘ ກິນ຺ໂນ, ອວິຊ຺ຊານຸສໂຍ ສມຸຈ຺ຉິນ຺ໂນຕິ ອຕ຺ໂຖ຿ ເຕນ ຕເທກາຑຄຕາຍ ສພ຺ພກິເລສານໍ ອນວເສສປ຺ປຫານໍ ວທຕິ຿

ຄ຺ຄາຕີຣິຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຖິຕາ຿

๘๔๚ ອຊິນຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ອປີ ເຈ ໂຫຕິ ເຕວີຊໂຊຕິອາທິກາ ອາຍສ຺ມໂຕ ອຊິນຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ๚ ກາ ອຸປ຺ປ຺ຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປີ ປ຺ຣິມພຸທ຺ເຜສຸ ກຕາຜິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກເວ ປຸຍ຺ຍານິ ອຸປ຺ຈິນນ຺ໂຕ ພຸທ຺ທສຸຍ຺ເຍ ໂລເກ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຍ຺ຍຸຕ຺ ປຕ຺ໂຕ ເກນຈິເທວ ກຣຕີເຍນ ອຣຍ຺ຍໍ ຄໂຕ ຕຕ຺ຖ ສຸຈິນ຺ຕິຕ຺ ນາມ ປຈ຺ເຈກສມ຺ພຸທ຺ທໍ ອາພາເທນ ປີລຸອິຕ຺ ນິສິນ຺ນໍ ທິສ຺ວາ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເກສຊ຺ຊຕ຺ຖາຍ ປສນ຺ນມານໂສ ຆຕມຕ຺ທໍ ອທາສິ๚ ໂສ ເຕນ ປຸຍ຺ຍກມ຺ເມນ ເທວໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອປຣາປຣໍ ປຸຍ຺ຍານິ ກຕ຺ວາ ສຸຄຕີສ຺ເຍວ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ທຸປ຺ປາເທ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ອຍ຺ຍຕຣສ຺ສ ທລິທ຺ທພ຺ຣາຫ຺ມຕາສ຺ສ ເຄເຫ ປຝິສນ຺ຜິ ຄຕ຺ ທີ๚ ຕໍ ວິຊາຍນກາເລ ອຊິນຈມ຺ເມນ ສມ຺ປຝິຈ຺ຊິສຸ๚ ເຕນສ຺ສ ອຊິໂນຕ຺ເວວ ນາມໍ ອກໍສຸ๚ ໂສ ໂກຄສໍວຕ຺ຕນິຍສ຺ສ ກມ຺ມສ຺ສ ອກຕຕ຺ຕາ ທລິທ຺ທກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕປີ ອປ຺ປນ຺ນປານໂກຊໂນ ຫຸຕ຺ວາ ວິຈຣນ຺ໂຕ ເຊຕວນປຝິຄ຺ຄຫເຕ ພຸທ຺ທານຸກາວໍ ທິສ຺ວາ ປຝິລທ຺ທສທ຺ໂຜ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວິປສ຺ສນາຍ ກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ນຈິຣສ຺ເສວ ຉລຸອກິຍ຺ໂຍ ອໂຫສິ๚ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ๚ ເຖຣ ๒๚๔໓๚๑໙-໒໑) –

‘‘ສຸຈິນ຺ຕິຕ຺ ກຄວນ຺ຕໍ, ໂລກເຊຍ຺ຖໍ ນຣາສກໍ;

ອຸປວິຍ຺ຖໍ ມຫາຣຍ຺ຍໍ, ວາຕາພາເທນ ປີລຸອິຕ຺๚

‘‘ທິສ຺ວາ ຈິຕ຺ຕໍ ປສາເທຕ຺ວາ, ຆຕມຕ຺ທມຸປານຍິ;

ກຕຕ຺ຕາ ອາຈິຕຕ຺ຕາ ຈ, ຄງ຺ຄາ ກາຄີຣຖີ ອຍໍ๚

‘‘ມຫາສມຸທ຺ທາ ຈຕ຺ຕາໂຣ, ຆຕໍ ສມ຺ປຊ຺ຊເຣ ມມ;

ອຍຍ຺ຈ ປຖວີ ໂຆຣາ, ອປ຺ປມາຕາ ອສງ຺ຂິຍາ๚

‘‘ມມ ສງ຺ກປ຺ປມຍ຺ຍາຍ, ກວເຕ ມຜຸສກ຺ກຣາ;

ຈາຕຸທ຺ທິປາ ອິເມ ຣຸກ຺ຂາ, ປາທປາ ຜຣຕີຣຸຫາ๚

‘‘ມມ ສງ຺ກປ຺ປມຍ຺ຍາຍ, ກປ຺ປຣຸກ຺ຂາ ກວນ຺ຕິ ເຕ;

ປຍ຺ຍາສກ຺ຂຕ຺ຕຸ ເທວິນ຺ໂທ, ເທວຣຊ຺ຊມກາຣຍິ๚

‘‘ເອກປຍ຺ຍາສກ຺ຂຕ຺ຕຸຍ຺ຈ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ອໂຫສຫໍ;

ປເທສຣຊ຺ຊໍ ວິປຸລໍ, ຄຕນາໂຕ ອສງ຺ຂິຍໍ๚

‘‘ຈຕຸນ຺ນວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ທານມທທີ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕີ ນາກິຊານາມິ, ຆຕມຕ຺ທສ຺ສິທໍ ຜລໍ๚

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ທໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ທສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ๚

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາປີ ປຸຣິມກມ຺ມນິສ຺ສນ຺ເທນ ອປ຺ປລາກີ ອປ຺ປຍ຺ຍາໂຕວ ອໂຫສິ๚ ອຸທ຺ເທສກຕ຺ຕສລາກກຕ຺ຕານິປີ ລາມກາ

ເນວ ປາປຸຓານຸຕີ. ກມຸມຜເລເນວ ຈ ນໍ ປຸຖຸຊຊນາ ກິກຸຂູ ສາມເຓຣາ ຈ ‘‘ອປຸປລຸລາໂຕ’’ຕີ ອວມລຸລນຸຕີ. ເຖເຣ ເຕ ກິກຸຂູ ສໍເວເຊນຸໂຕ –

໑໘໙.

‘‘ອປີ ເຈ ໂຫຕີ ເຕວິຊໂຊ, ມຈຸຈຸຫາຍີ ອນາສໂວ;

ອປຸປລຸລາໂຕຕີ ນໍ ພາລາ, ອວຊານນຸຕີ ອຊານຕາ.

໑໙໐.

‘‘ໂຍ ຈ ໂຂ ອນຸນປານສຸສ, ລາກີ ໂຫຕີຣ ປຸຄຸຄໂລ;

ປາປທມຸໂມປີ ເຈ ໂຫຕີ, ໂສ ເນສໍ ໂຫຕີ ສກຸກໂຕ’’ຕີ. –

ຄາຖາທຸວຍໍ ອການີ.

ຕຕຸຖ ອປີຕີ ສມຸການເນ ນິປາໂຕ. ເຈຕີ ປຣິກປຸປເນ. ໂຫຕີຕີ ກວຕີ. ຕິສໂສ ວິຊຊາ ເອຕສຸສາຕີ ເຕວິຊໂຊ. ມຈຸຈຸໍ ປຊຫຕີຕີ ມຈຸຈຸຫາຍີ. ການາສວາທີນໍ ອການເວນ ອນາສໂວ. ອິທໍ ວຸຕຸຕໍ ໂຫຕີ – ທີພພຈກຸຂຸລາຕໍ ປຸພເພນິວາສລາຕໍ ອາສວກຸຂຍລາຕນຸຕີ ອິມາສໍ ຕິສສນຸນໍ ວິຊຊານໍ ອຜິຄຕຕຸຕາ ເຕວິຊໂຊ ຕໂຕ ເອວ ສພພໂສ ການາສວາທີນໍ ປຣິກຸຂີຓຕຸຕາ ອນາສໂວ ອາຍຕີ ປຸນພຸກວສຸສ ອຄຸຄຫຓໂຕ ມຣຓາການເວນ ມຈຸຈຸຫາຍີ ຍທິປີ ໂຫຕີ, ເອວໍ ສນຸເຕປີ ອປຸປລຸລາໂຕຕີ ນໍ ພາລາ ອວຊານນຸຕີ ຍສຸສຕຸຖາຍ ກຸລປຸຕຸຕາ ສມຸມເທວ ອຄາຣສຸມາ ອນຄາຣິຍໍ ປພຸພຊນຸຕີ, ຕໍ ສທຕຸຖໍ ອນຸປາປຸຕີຕຸວາ ຖິຕມຸປີ ນໍ ອຸຕຸຕມໍ ປຸຣິສໍ ‘‘ສຕວາໂທ ພຫຸສຸສຸໂຕ ສມຸມກຖິໂກ’’ຕີ ອຸປຸປນຸນລາກສຸສ ອການໂຕ ‘‘ນ ປລຸລາໂຕ ນ ປາກໂຜ’’ຕີ ພາລາ ທຸມຸເມສປຸຄຸຄລາ ອວຊານນຸຕີ, ກສຸມາ? ອຊານຕາ ອຊານນກາຣຕາ ຄຸຓານໍ ອຊານນເມວ ຕຕຸຖ ກາຣຓນຸຕີ ທສຸເສຕີ.

ຍຖາ ຈ ຄຸຓານໍ ອຊານນໂຕ ພາລາ ລາກຄຣຸຕາຍ ສມຸການິຍມຸປີ ອວຊານນຸຕີ, ເອວໍ ຄຸຓານໍ ອຊານນໂຕ ລາກຄຣຸຕາຍ ເອວໍ ອວຊານິຕພພມຸປີ ສມຸການເນຸຕີຕີ ທສຸເສນຸໂຕ ທຸຕິຍໍ ຄາຖໍ ອາຫ. ຕຕຸຖ ໂຍຕີ ອນິຍມວຈນໍ. ຈ-ສທຸໂທ ພຸຍຕີເຣເກ, ເຕນ ຍຖາວຸຕຸຕປຸຄຸຄລໂຕ ອິມສຸສ ປຸຄຸຄລສຸສ ວຸຈຸຈມານໍເຍວ ວິເສສໍ ຊເນຕີ. ໂຂຕີ ອວທາຣເຓ. ອນຸນປານສຸສາຕີ ນິທສຸສນມຕຸຕໍ. ລາກີຕີ ລາກວາ. ອິທາຕີ ອິມສຸມີ ໂລເກ. ຊຣາມຣເຓຫີ ຕສຸສ ຕສຸສ ສຕຸຕາວາສສຸສ ປູຣຓໂຕ ຄລນໂຕ ຈ ປຸຄຸຄໂລ. ປາປທມຸໂມຕີ ລາມກທມຸໂມ. ອຍລຸເຫຕຸຖ ອຕຸໂຖ – ໂຍ ປນ ປຸຄຸຄໂລ ຈີວຣາທີປຈຸຈຍມຕຸຕສຸເສວ ລາກີ ໂຫຕີ, ນ ຊານາທີນໍ, ໂສ ປາປິຈຸຈຕາຍ ທຸສຸສີລການເວນ ຫີນທມຸໂມປີ ສມາໂນ ອິທ ອິມສຸມີ ໂລເກ ພາລານໍ ລາກຄຣຸຕາຍ ສກຸກໂຕ ຄຣຸກໂຕ ໂຫຕີຕີ.

ອຊິນຕຸເຖຣຄາຖາວຓຸຓນາ ນິຍຸຖິຕາ.

໖. ເມລຸອຊິນຕຸເຖຣຄາຖາວຓຸຓນາ

ຍທາທໍສມຸມສຸໂສສິນຸຕີອາທິກາ ອາຍສຸມໂຕ ເມລຸອຊິນຕຸເຖຣສຸສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປຸປຕຸຕີ? ອຍມຸປີ ປຸຣິມພຸທຸເທສຸ ກຕາທິກາໂຣ ຕຕຸຖ ຕຕຸຖ ກເວ ປຸລຸລານີ ອຸປຈີນນຸໂຕ ສຸເມທສຸສ ກຄວໂຕ ການເລ ກຸລເຄເຫ ນິພຸພຕຸຕີຕຸວາ ວິລຸລຸຕໍ ປຕຸໂຕ ເອກທິວສໍ ກຄວນຸຕໍ ປີຕຸທາຍ ຄຈຸຈນຸຕໍ ທິສຸວາ ປສນຸນມານໂສ ມທຸຣໍ ອາໂມທຜລໍ ອທາສີ. ໂສ ເຕນ ປຸລຸລກມຸເມນ ເທວມນຸສຸເສສຸ ສໍສຣນຸໂຕ ອິມສຸມີ ພຸທຸທຸປຸປາເທ ພາຣາຓສີຍໍ ຂຕຸຕິຍກຸເລ ນິພຸພຕຸຕີຕຸວາ ເມລຸອຊິໂນຕີ ລທຸທນາໂມ ວິຊຊານີປຸເປສຸ ນິປຸຜຕຸຕີ ຄໂຕ ປຕຸທີໂຕ ພຸຍຕຸໂຕ ທີສາສຸ ປາກໂຜ ອໂຫສີ. ໂສ ກຄວຕີ ພາຣາຓສີຍໍ ອິສີປຕເນ ວິຫຣນຸເຕ ວິຫາຣໍ ຄນຸຕຸວາ ສຕຸຖາຣໍ ອຸປສງກມິຕຸວາ ທມຸມໍ ສຸຕຸວາ ປຜິລທຸທສທຸໂທ ປພຸພຊິຕຸວາ ວິປສຸສນໍ ປຜຸຖເປຕຸວາ ຕທເທວ ອຣຫຕຸຕໍ ປາປຸຕີ. ເຕນ ວຸຕຸຕໍ

ອປ຺ທາເນ (ອປ຺ ເຖຣ ໔໕໑໕໗-໖໔) –

‘‘ສຫສ຺ສຣໍສີ ກຄວາ, ສຍມ຺ກູ ອປ຺ຣາຊິໂຕ;

ວິເວກາ ວຸຏ຺ຖຫິຕ຺ວານ, ໂຄຈຣາຍາກິນິກ຺ຂມິ.

‘‘ຜລຫຕ຺ໂຖ ອຫໍ ທິສ຺ວາ, ອຸປຄຈ຺ຆິ ນຣາສກໍ;

ປ຺ສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ສຸມໂນ, ອວຄໍ ອທທຶ ຜລໍ.

‘‘ຈຕ຺ຕາລີເສ ກປ຺ເປ, ຍໍ ຜລໍ ອທທຶ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕຶ ນາພິຊານາມິ, ຜລທານສ຺ສິທໍ ຜລໍ.

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ.

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ອປຣການເຄ ກິກ຺ຂູຫິ, ‘‘ອາວຸໂສ, ກຶ ຕຍາ ອຸຕ຺ຕຣິມນຸສ຺ສຘມ຺ໂມ ອຘິຄໂຕ’’ຕິ ປຸຏ຺ໂຖ ສີຫນາທໍ ນທນ຺ໂຕ –

໑໖໑.

‘‘ຍທາຫໍ ຘມ຺ມມສ຺ໂສສິ, ກາສມານສ຺ສ ສຕ຺ຖຸໂນ;

ນ ກາງ຺ຂມກິຊານາມິ, ສພ຺ພຄ຺ຄູ ອປ຺ຣາຊິເຕ.

໑໖໔.

‘‘ສຕ຺ຖວາເຫ ມຫາວີເຣ, ສາຣຖີນໍ ວຣຸຕ຺ຕເມ;

ມຄ຺ເຄ ປຏິປທາຍໍ ວາ, ກາງ຺ຂາ ມຍ຺ຫໍ ນ ວິຊ຺ຊຕີ’’ຕິ. – ຄາຖາທ຺ວຍໍ ອກາສິ;

ຕຕ຺ຖ ຍທາຕິ ຍສ຺ມິ ກາເລ. ອຫນ຺ຕິ ອຕ຺ຕານໍ ນິທ຺ທິສຕິ. ຘມ຺ມນ຺ຕິ ຈຕຸສ຺ຈຈຘມ຺ມໍ. ອສ຺ໂສສິນ຺ຕິ ສຸຕຶ. ສຕ຺ຖຸໂນຕິ ທິຏ຺ຖຘມ຺ມິກາທິອຕ຺ເຖຫິ ເວເນຍ຺ຍານໍ ສາສນຏ຺ເຖນ ສຕ຺ຖຸໂນ. ກາງ຺ຂນ຺ຕິ ສໍສຍໍ. ສງ຺ຂຕມສງ຺ຂຕຄ຺ຈ ອນວເສສໂຕ ຊານນຏ຺ເຖນ ສພ຺ພຄ຺ຄູ. ກຸໂຕຈິປິ ປຣາຊິຕາ ກາເວນ ອປຣາຊິເຕ. ເວເນຍ຺ຍສຕ຺ຕານໍ ສໍສາຣກນ຺ຕາຣໂຕ ນິພ຺ພານໍ ປຏິວາຫນຏ຺ເຖນ ສຕ຺ຖວາເຫ. ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ຍໂຕ ປກຸຕິ ອຫໍ ສຕ຺ຖຸໂນ ຘມ຺ມໍ ເທເສນ຺ຕສ຺ສ ຈຕຸສ຺ຈຈຘມ຺ມໍ ອສ຺ໂສສິ ໂສຕທ຺ວາຣານຸສາເຣນ ອຸປ຺ຘາເຣສິ ອຸປ຺ລກຶ, ຕໂຕ ປຏ຺ຖາຍ ອນວເສສສງ຺ຂຕາສງ຺ຂຕສມ຺ມຸຕິຘມ຺ມານໍ ສຍມ຺ກູຄາເຕນ ຊານນໂຕ ສພ຺ພຄ຺ຄູ ອນາວຣຄາທສ຺ສາວິມ຺ຫີ, ປຄ຺ຈນ຺ນມ຺ປິ ມາຣານໍ ອກິກວນ຺ໂຕ ເຕຫິ ອປຣາຊິຕຕ຺ຕາ ສເທວເກ ໂລເກ ອປ຺ປຏິຫຕຘມ຺ມຈກ຺ກຕ຺ຕາ ຈ ອປຣາຊິເຕ, ເວເນຍ຺ຍສຕ຺ຕານໍ ໂລກນ຺ຕາຣາທິໂຕ ວາຫນຏ຺ເຖນ ສຕ຺ຖວາເຫ, ມຫາວິກ຺ກນ຺ຕຕາຍ ມຫາວີເຣ, ອຄ຺ເຄຫິ ທຸທ຺ທມານໍ ປຸຣິສທມ຺ມານໍ ສຣຕໂຕ ອຈ຺ຈນ຺ຕິເກນ ທມເຖນ ທມນ຺ໂຕ ສາຣຖີນໍ ປ຺ວຣກູເຕ ອຸຕ຺ຕເມ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ເຘ, ‘‘ພຸທ຺ໂຘ ນຸ ໂຂ ໂນ ນຸ ໂຂ’’ຕິ ກາງ຺ຂໍ ນາພິຊານາມິ ອປຣປ຺ປຈ຺ຈຍກາວໂຕ. ຕຖາຣູເປ ເທສິເຕ ອຣິຍມຄ຺ເຄ ຕທຸປ຺າຍກູຕາຍ ຈ ສີລາທິປຏິປທາຍ ‘‘ນິຍ຺ຍານິໂກ ນຸ ໂຂ ນ ນຸ ໂຂ’’ຕິ ກາງ຺ຂາ ວິຈິກິຈ຺ຉາ ນ ວິຊ຺ຊຕິ ນຕ຺ຖີຕິ. ເອຕ຺ຖ ຈ ອຣິຍຘມ຺ເມ ສໍສ ຍາກາວກຖເນນ ອຣິຍສງ຺ເຆປິ ສໍສຍາກາໂວ ກຖິໂຕເຍວາຕິ ທຏ຺ຖພ຺ພໍ ຕຕ຺ຖ ປຕິຏ຺ຖິຕສ຺ສ ອນຄ຺ຄຖາກາວໂຕຕິ.

ເມລຸອຊິນຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຏ຺ຖິຕາ.

៣។ ទានផលេទិកាថាវណ្ណនា

យថា ឧត្តរំ ហុត្វាបវត្តិតិកា ខាយតុតែ ទានផលេទិកស្ស គាថា។ កា ឧប្បត្តិ? ខយំ កិរ បទុមុត្តរស្ស ភគវតោ ការ េ ចំសវតិបតទេ កុលគេហេ និព្ពត្តិត្វា វិញ្ញុតំ បត្តោ ថិហារំ គន្ត្វា សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា ខេការម្មតំ និសិន្នោ សត្ថារា ខេកំ ភិក្ខុំ បដិការេយ្យោយការំ ខត្តគ្គេឆ ឋបិយមានំ ទិស្វា សយំ តំ ឋានន្តរំ បត្ថេត្វា មហាទានំ បវត្តេសិ។ សត្ថា ឧត្ថុខារតេ្វ បូទំ ខកាសិ។ សែ ខេវំ កតបតិំឆានោ តតោ ចុតោ តត្ថ តត្ថ ភវេ បុញ្ញានិ ឧបចិនន្តោ វិបស្សិស្ស ភគវតោ ការេ កុលគេហេ និព្ពត្តិត្វា វិញ្ញុតំ បត្តោ ខេកទិវសំ សត្ថារំ បិណ្ឌាយ គច្ឆន្តំ ទិស្វា បសន្ន មានសោ មធុរានិ ខម្ពផលានិ ខទាសិ។ សែ តេន បុញ្ញកម្មេន ទេវលោកេ និព្ពត្តិត្វា ខបរាបរំ បុញ្ញានិ កត្វា ទេវមនុស្សេសុ សំសរន្តោ ខម្ហាកំ ភគវតោ ការេ ទានគេហេ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិត្វា ទាន្ទែតិ លទ្ធនាមោ វយប្បត្តោ ហុត្វា ឍទាវាសំ វសន្តោ មហាលុគកាលេ បុត្តទារេទិ ខបសាទិតោ, ‘‘កឹ មេ ឍទាវាសេន, បព្ពជិស្សាមិ’’តិ វិហារំ គន្ត្វា ពេទេ ភិក្ខូ ឧបសង្កមិត្វា បព្ពជ្ជំ យាចិត្វា តេហិ ‘‘ខយំ ព្រាហ្មណោ ឱតូតោ ន សក្កោតិ វត្តបដិវត្តំ បូ ទេតុ’’ន្តិ បដិក្ខិត្តោ សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា ខត្តនោ ខជ្ឈាសយំ បវេទេត្វា សត្ថារា ឧបនិស្សយសម្បត្តិ ខែលោកេត្ វា ខាពត្តេន ធម្មសេនាបតិនា បព្ពាជិតោ វិបស្សនំ បឆ្គបេត្វា នចិរស្សេវ ខរហត្តំ បាបុណិ។ តេន វុត្តំ ខបទានេ (ខប។ ថេរ ៤។៤១។៦៦-៦៣) –

‘‘ស្វាគតាវគតំ សម្ពុទ្ធំ, ខាហុតីនំ បដិគ្គហំ;

ទរ្ថិយំ បដិបជ្ជន្តំ, បាទផលំ ខទាសហំ។

‘‘ខេកនវុតិតោ កប្បេ, យំ ផលំ ខទទឹ តទា;

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ, ផលទានស្សិទំ ផលំ។

‘‘កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ…បេ… កតំ ពុទ្ធស្ស សាសន’’ន្តិ។

ខរហត្តំ បន បត្វា សត្ថុ សន្តិកាវចរោ ហុត្វា វិចរន្តោ សត្ថុ ធម្មទេសនាបដិភានស្ស បច្ចយភូតានំ បដិភានឋាន នការំ ខគ្គោ ឈាតោ។ ថេរស្ស ហិ ទិដ្ឋិសមុទាចារតេ្វ ខាគម្ម ទសពលស្ស នវនវា ធម្មទេសនា បដិភាតិ។ តេនាហ ភ គវា – ‘‘ខេតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, មម សាវការំ ភិក្ខូនំ បដិការេយ្យោយការំ យទិទំ ទាន្ទែ’’តិ (ខ។ និ។ ១។៤១៧, ៤៦៦)។ សែ ខេកទិវសំ ‘‘ឱមេ សត្តា ខភាវនាយ ទានេន ខកិកុយ្យន្តិ, ភាវនាយ សតិ តំ នត្ថី’’តិ ភាវនំ ថោមេន្តោ ‘‘យថា ឧត្តរ’’ន្ តិខាទិនា គាថាទ្វយមាហ។

១៦៦-៤។ តត្ថ ឧត្តរន្តិ យំកិញ្ចិ គេហំ។ ហុត្វាបវត្តិ វិវរមុខទ្វារនំ ឆិទ្ទាវឆិទ្ទំ។ សមតិវិជ្ឈតីតិ វស្សវុដ្ឋិ វិនិវិជ្ឈ តិ។ ខភាវិតន្តិ តំ ឧត្តរំ វុដ្ឋិ វិយ ភាវនាយ ទហិតត្តា ខភាវិតំ ចិត្តំ។ ទាគោ សមតិវិជ្ឈតីតិ ន កេវលំ ទាគោវ ទោស មោហមានាទយោបិ សព្ពកិលេសា តថារូបំ ចិត្តំ ខតិវិជ្ឈន្តិយេវ។ សុភាវិតន្តិ សមថវិបស្សនាភាវនាហិ សុដ្ឋុ ភាវិតំ, ខេវរូបំ ចិត្តំ សុច្ឆន្នំ គេហំ វុដ្ឋិ វិយ ទាគាទយោ កិលេសា ខតិវិជ្ឈិតុំ ន សក្កោន្តីតិ។

ទានផលេទិកាថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៤។ សុទានផលេទិកាថាវណ្ណនា

ឱទានិ មយ្ហំ ឈាតិកីខាទិកា ខាយតុតែ សុទានផលេទិកស្ស គាថា។ កា ឧប្បត្តិ? ខយម្បិ បុរិមពុទ្ធេសុ កតាធិការោទ តត្ថ តត្ថ ភវេ បុញ្ញានិ ឧបចិនន្តោ សិខិស្ស ភគវតោ ការេ កុលគេហេ និព្ពត្តិត្វា វិញ្ញុតំ បត្តោ ខេកទិវសំ

ສຕ຺ຖາຣໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ມາຕຸລຸງ຺ຄຜລໍ ອທາສິຯ ໂສ ເຕນ ປຸຎ຺ຎກມ຺ເມນ ເທວໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອປຣາປຣໍ ປຸຎ຺ຎານິ ກຕ຺ວາ ສຸຄຕີສ຺ເຍວ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ອນນ຺ຕຣໍ ວຸຕ຺ຕສ຺ສ ຣາຘຕ຺ເຖຣສ຺ສ ກນິຏ຺ໂຐ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ສຸຣາໂຘຕິສ຺ສ ນາມໍ ອໂຫສິຯ ໂສ ເຊຏ຺ຐຠາຕຣິ ຣາເຘ ປພ຺ພຊິເຕ ສຍມ຺ປິ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວິປສ຺ສນາຍ ກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ນຈິຣສ຺ເສວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໒ຯ໕໑ຯ໖໘-໗໒) –

“ກຓິກາຣໍວ ຊລິຕໍ, ປຸຓ຺ຓມາເຍວ ຈນ຺ທິມໍ;

ຊລນ຺ຕໍ ທີປຣຸກ຺ຂໍວ, ອທ຺ທສໍ ໂລກນາຍກໍຯ

“ມາຕຸລຸງ຺ຄຜລໍ ຄຍ຺ຫ, ອທາສີ ສຕ຺ຖຸໂນ ອຫໍ;

ທກ຺ຂິເຓຍ຺ຍສ຺ສ ວີຣສ຺ສ, ປສນ຺ໂນ ເສຫິ ປາຓິຠິຯ

“ເອກຕິໍເສ ອິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ຜລໍ ອທທິໍ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕິໍ ນາຠິຊານາມິ, ຜລທານສ຺ສິທໍ ຜລໍຯ

“ກິເລສາ ຌາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ”ນ຺ຕິຯ

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ສາສນສ຺ສ ນິຍ຺ຍານິກຠາວທສ຺ສນຕ຺ຖໍ ອຎ຺ຎໍ ພ຺ຍາກໂຣນ຺ໂຕ “ຂີຓາ ຫີ ມຍ຺ຫ”ນ຺ຕິອາທິນາ ຄາຖາທ຺ວຍ ມາຫຯ

໑໓໕-໖ຯ ຕຕ຺ຖ ຂີຓາຕິ ຂຍໍ ປຣິໂຍສານໍ ຄຕາຯ ຊາຕິຕິ ຠໂວ ຠວນິພ຺ພຕ຺ຕິ ວາຯ ວຸສິຕໍ ຊິນສາສນນ຺ຕິ ຊິນສ຺ສ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນໍ ມຄ຺ຄພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍໍ ວຸຏ຺ຐໍ ປຣິວຸຏ຺ຐໍຯ ປຫີໂນ ຊາລສງ຺ຂາໂຕຕິ ສຕ຺ຕສນ຺ຕານສ຺ສ ໂອຕ຺ຖຣຓໂຕ ນິສ຺ສຣິຕຸໍ ອປ຺ປທານໂຕ ຈ “ຊາລສງ຺ຂາໂຕ”ຕິ ຈ ລທ຺ຘນາມາ ທິຏ຺ຐິ ອວິຊ຺ຊາ ຈ ປຫີນາ ມຄ຺ເຄນ ສມຸຈ຺ຉິນ຺ນາຯ ຠວເນຕ຺ຕິ ສມູຫຕາຕິ ກາມຠວາທິກສ຺ສ ຠວສ຺ສ ນຍນໂຕ ປວຕ຺ຕນໂຕ ຠວເນຕ຺ຕິສຎ຺ຎິຕາ ຕຓ຺ຫາ ສມຸຄ຺ຆາຏິຕາຯ ຍສ຺ສຕ຺ຖາຍ ປພ຺ພຊິໂຕຕິ ຍສ຺ສ ອຕ຺ຖາຍ ຍທຕ຺ຖໍ ອຫໍ ອຄາຣສ຺ມາ ເຄຫໂຕ ອນຄາຣິຍໍ ປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິໂຕ ອຸປຄໂຕຯ ໂສ ສພ຺ເພສໍ ໂອຣມ຺ຠາຄິຍຸທ຺ຘມ຺ຠາຄິຍປ຺ປເຠທານໍ ສໍໂຍຊນານໍ ຂຍຠູໂຕ ອຕ຺ໂຖ ນິພ຺ພານສງ຺ຂາໂຕ ປຣມຕ຺ໂຖ ອຣຫຕ຺ຕສງ຺ຂາໂຕ ສທຕ຺ໂຖ ຈ ມຍາ ອນຸປ຺ປຕ຺ໂຕ ອຘິຄໂຕຕິ ອຕ຺ໂຖຯ

ສຸຣາຘຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາຯ

໘ຯ ໂຄຕມຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ສຸຂໍສຸປນ຺ຕີຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ໂຄຕມຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປີ ປຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາຘິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ຠເວ ວິວຏ຺ຏູປນິສ຺ສຍໍ ປຸຎ຺ຎໍ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ວິປສ຺ສິສ຺ສ ຠຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຎ຺ຎຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ຠຄວນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ອາໂມທຜລມທາສິຯ ເຕນ ປຸຎ຺ຎກມ຺ເມນ ເທວໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອປຣາປຣໍ ປຸຎ຺ຎານິ ກຕ຺ວາ ສຸຄຕີສ຺ເຍວ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ຣາຊຄເຫ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ໂຄຕໂມຕິ ລທ຺ຘນາໂມ ສຕ຺ຕວສ຺ສິກກາເລ ອຸປນຍນໍ ກຕ຺ວາ ຣຕນຠິກ຺ຂໍ ຈຣິຕ຺ວາ ສຫສ຺ສໍ ລຠິຕ຺ວາ ຕໍ ຕາທິເສ ຐາເນ ຐເປຕ຺ວາ ວຕໍ ຈຣນ຺ໂຕ ໂສ ລຸອສສຕ຺ຕຣສວສ຺ສຸທ຺ເທສິກກາເລ ອກລ຺ຍາຓມິຕ຺ເຕຫິ ກາເມສຸ ປຣິນິຍມາໂນ ເອກິສ຺ສາ ຣູປູປຊີວິນິຍາ ຕໍ ສຫສ຺ສຠຓ຺ຑິກໍ ທຕ຺ວາ ພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍວິນາສໍ ປຕ຺ວາ ຕາຍ ຈສ຺ສ ພ຺ຣຫ຺ມຈາຣິຣູປໍ ທິສ຺ວາ ວິຣຕ຺ຕາກາເຣ ທສ຺ສິເຕ ເອກຣຕ຺ຕິວາເສເນວ ນິພ຺ພິນ຺ນຣູໂປ ອຕ຺ຕໂນ ພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍນິວາສໍ ຘນຊານິຎ຺ຈ ສຣິຕ຺ວາ “ອຍຸຕ຺ຕໍ ມຍາ ກຕ”ນ຺ຕິ ວິປ຺ປຏິສາຣີ ອໂຫສິຯ ສຕ຺ຖາ ຕສ຺ສ ເຫຕຸສມ຺ປຕ຺ຕິໍ ຈິຕ຺ຕາຈາຣຎ຺ຈ ຎຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ອາສນ຺ນຏ຺ຐາເນ ອຕ຺ຕານໍ ທສ຺ເສສິຯ ໂສ ສຕ຺ຖາຣໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ

ອຸປ໌ສງກມິ, ຕສຸສ ກຄວາ ສມຸມໍ ເທເສສິ។ ໂສ ສມຸມໍ ສຸຕ຺ວາ ປຝິລທຸສສທຸໂສ ປພຸພຊນຸໂຕ ຂຸຣຄຸເຄເຍວ ອຣຫຕຸຕໍ ປາປຸຕິ។ ເຕນ ວຸຕຸຕໍ ອປທາເນ (ອປ។ ເຖຣ ໒។໕໑។໗໐-໗໔) –

‘‘ສຸວຕຸຕາວຕຸຕໍ ສມຸພຸທຸສໍ, ອາຫຸຕີນໍ ປຝິຄຸຄຫໍ;

ຣຖິຍໍ ປຝິປຊຸຊນຸຕໍ, ອາໂມທມທຫໍ ຜລໍ។

‘‘ເອກນວຸຕິໂຕ ກປຸເປ, ຍໍ ຜລໍ ອທທຶ ຕທາ;

ທຸຄຸຄຕິ ນາກິຊານາມິ, ຜລທານສຸສິທໍ ຜລໍ។

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍຸຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທຸສສຸສ ສາສນ’’ນຸຕິ។

ອຣຫຕຸຕໍ ປນ ປຕຸວາ ຊານສຸເຂນ ຜລສຸເຂນ ວີຕິນາເມນຸຕໍ ເອໂກ ຄິທິສຫາໂຍ ອຸປຄນຸຕຸວາ, ‘‘ອາວຸໂສ, ຕຍາ ຣຕນກິກຸຂາຍ ລທຸສໍ ປພຸພຊນຸໂຕ ກຶ ອກາສີ’’ຕິ ປຸຈຸຊິ។ ຕໍ ສຸຕຸວາ ເຖໂຣ ‘‘ອິທໍ ນາມ ກຕ’’ນຸຕິ ອນາຈິກຸຂິຕຸວາ ມາຕຸຄາເມ ໂທສໍ ປກາເສຕຸວາ ອຕຸຕໂນ ວີຕຣາຄກາເວນ ອລຸລໍ ພຸຍາກໂຣນຸໂຕ ‘‘ສຸຂໍ ສຸປນຸຕິ’’ຕິອາທິນາ ຄາຖາທຸວຍມາຫ។

໑໓໗។ ຕຕຸຖ ສຸຂໍ ສຸປນຸຕິ ມຸນໂຍ, ເຍ ອິຕຸຖີສຸ ນ ພຊຸຊເຣຕິ ເຍ ອິຕຸຖີສຸ ວິສຍກູຕາສຸ ນິມິຕຸຕກູຕາສຸ ວາ ຣາຄພນຸສເນນ ນ ພຊຸຊນຸຕິ, ເຕ ມຸນໂຍ ຕປສຸສິໂນ ສໍຍຕິນຸທຸຣິຍາ ສຸຂໍ ສຸປນຸຕິ ສຸຂໍ ວິຫຣນຸຕິ, ນຕຸຖິ ເຕສໍ ທຸກຸຂນຸຕິ ອຊິປຸປາໂຍ។ ‘‘ສຸປນຸຕິ’’ຕິ ຫິ ນິທສຸສນມຕຸຕເມຕໍ។ ສທາ ເວຣກຸຂິຕພຸພາສູຕິ ເອກໍເສນ ສພຸພກາລໍ ຣກຸຂິຕພຸພາສຸ។ ອິຕຸຖິໂຍ ຫິ ສຕຸຕກູມິເກ ນິປຸປຸຣິເສ ປາສາເທ ອຸປຣິກູມິຍໍ ວສາເປຕຸວາປິ, ກຸຈຸຊິຍໍ ປກຸຂິປິຕຸວາປິ ນ ສກຸກາ ຣກຸຂິຕຸໍ, ຕສຸມາ ຕາ ກິຍຸຖາທິຄາວິໂຍ ວິຍ ສພຸພກາລໍ ຣກຸຂຕິຍາ ໂຫນຸຕິ។ ພທຸຈິຕຸຕຕາຍ ວາ ສາມິເກນ ວຕຸຖາລງກາຣານຸປຸປທານາທິນາ ຈິຕຸຕລຸຄຖຸຕໂຕ ສພຸພກາລໍ ຣກຸຂິຕພຸພາ។ ສຣີຣສກາວໍ ວາ ມາລາຄນຸສາທີຫິ ປຝິຈຸຊາທນວເສນ ຣກຸຂິຕພຸພຈິຕຸຕຕາຍ ຣກຸຂິຕພຸພາຕິ។ ຍາສຸ ສຈຸຈໍ ສຸທຸລຸລການຸຕິ ຍາສຸ ສຈຸຈວຈນໍ ລທຸສຸໍ ນ ສກຸກາ, ອິຕຸຖິໂຍ ຫິ ອຄຸຄິມຸປິ ປວິສນຸຕິ, ວິສມຸປິ ຂາທນຸຕິ, ສຕຸຖມຸປິ ອາຫຣນຸຕິ, ອຸພຸພນຸຣິຕຸວາປິ ກາລໍ ກໂຣນຸຕິ, ນ ປນ ສຈຸເຈ ຖາຕຸໍ ສກຸໂກນຸຕິ។ ຕສຸມາ ເອວຣູປາ ອິຕຸຖິໂຍ ວຊຸເຊຕຸວາ ກິຕາ ມຸນໂຍ ສຸຂິຕາ ວຕາຕິ ທສຸເສຕິ។

໑໓໘។ ອິທານິ ຍສຸສ ອປຸປທີນຕຸຕາ ເອວຣູປາສຸ ອິຕຸຖີສຸປິ ພຊຸຊນຸຕິ, ຕສຸສ ການສຸສ ອຕຸຕໂນ ສຸປຸປທີນຕໍ ອຈຸຈນຸຕນິຍຸຖິຕຕລຸຈ ທສຸເສນຸໂຕ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ។ ວສໍ ຈຣິມຸຫ ເຕ ການາຕິ ອມຸໂກ ການ, ຕວ ວສໍ ອຈຸຈນຸຕສມຸຈຸເຊທໍ ອຣິຍມຄຸເຄນ ຈຣິມຸຫ, ‘‘ວສໍ ຈຣິມຸຫເສ’’ຕິປິ ປາໂຖ, ວສາຍ ປຫານາຍ ມຄຸຄພຸຣຫຸມຈຣິຍໍ ອຈຣິມຸຫາຕິ ອຕຸໂຖ។ ອນຕາ ທານິ ເຕ ມຍນຸຕິ ອິທານິ ອຄຸຄມຄຸຄປຕຸຕິໂຕ ປຍຸຖາຍ ອິຕກາວກຣາຍ ປທີນຕຸຕາ ການ ເຕ ອນຕາ ມຍໍ, ນ ຕຸຍຸຫໍ ອິຕໍ ສາເຣມ។ ອວີຕຣາໂຄ ຫິ ຣາຄສຸສ ວເສ ວຕຸຕນໂຕ ຕສຸສ ອິຕໍ ສາເຣນຸໂຕ ວິຍ ໂຫຕິ, ວີຕຣາໂຄ ປນ ຕໍ ອຕິກຸກມິຕຸວາ ປຣເມນ ຈິຕຸຕິສຸສຣິເຍນ ສມນຸນາຄໂຕ។ ອນຕຸຕຸຕາ ເອວ ຄຈຸຊາມ ທານິ ນິພຸພານໍ, ຍຕຸຖ ຄນຸຕຸວາ ນ ໂສຈຕິ ຍສຸມີ ນິພຸພາເນ ຄມນເຫຕຸ ສພຸພໂສ ໂສກເຫຕູນໍ ອກາວໂຕ ນ ໂສຈຕິ, ຕໍ ອນຸປາທິເສສນິພຸພານເມວ ອິທານິ ຄຈຸຊາມ ອນຸປາປຸຕາມາຕິ ອຕຸໂຖ។

ໂຄຕມຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຍຸຖິຕາ។

໑໐។ ວສກຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ປຸພຸເພ ຫນຕີ ອຕຸຕານນຸຕິ ອາຍສຸມໂຕ ວສກຕຸເຖຣສຸສ ຄາຖາ។ ກາ ອຸປຸປຕຸຕິ? ອຍມຸປິ ປຸຣິມພຸທຸເຣສຸ ກຕາທິກາໂຣ ຕຕຸຖ ຕຕຸຖ ກເວ ປຸລຸລານິ ອຸປຈິນນຸໂຕ ພຸທຸສສຸລຸເລ ໂລເກ ພຣາຫຸມຕກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວຍປຸປຕຸໂຕ ພຣາຫຸມຕານໍ ວິຊຸຊາສິປຸເປສຸ ນິປຸຜຕຸຕີ ຄນຸຕຸວາ ເນກຸຂມຸມຊຸຊາສຍຕາຍ ພຣາວາສໍ ປຫາຍ ຕາປສປພຸພຊຸຊໍ ປພຸພຊິຕຸວາ ຈຸທຸທສສຫສຸສຕາປສປຣິວາໂຣ ຫິມວນຸຕສຸສ ອວິທູເຣ ສມຄຸເຄ ນາມ ປພຸພເຕ ອສຸສມໍ ກາເຣຕຸວາ ວສນຸໂຕ ຊານາກິລຸລາໂຍ ນິພຸພຕຸເຕຕຸວາ ຕາປສານໍ ໂອວາທານຸສາສນິໂຍ ເທນຸໂຕ ເອກທິວສໍ ເອວໍ ຈິນຸເຕສິ – ‘‘ອຫໍ ໂຂ ທານິ ອິເມຫີ ຕາປເສຫິ ສກຸກໂຕ ຄຣຸກໂຕ ປູຊິໂຕ ວິຫ

ຣາມີ, ມຍາ ປນ ປູເຊຕພ຺ໂພ ນ ອຸປລພ຺ភາຕິ, ທຸກ຺ເຂ ໂຂ ປນາຍໍ ໂລເກ ຍທິທໍ ອຄຣຸວາໂສ''ຕິ។ ເອວໍ ປນ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ປຸຣິມ ພຸທ຺ເຣສຸ ກຕາຣິກາຣຕາຍ ປຸຣິມພຸທ຺ຮານໍ ເຈຕິເຍ ອຕ຺ຕນາ ກຕໍ ປູຊາສກ຺ກາຣໍ ອນຸສ຺ສຣິຕ຺ວາ ''ຍໍນູນາທໍ ປຸຣິມພຸທ຺ເຣ ອຸທ຺ທິສ຺ສ ປຸລິນເຈຕິຍໍ ກຕ຺ວາ ປູຊໍ ກເຣຍ຺ຍ''ນ຺ຕິ ທຍ຺ຖຕ຺ຍໂຖ ອິທ຺ຮິຍາ ປຸລິນຖູປໍ ສຸວຕ຺ຕມຍໍ ມາເປຕ຺ວາ ສຸວຕ຺ຕມຍາທິທີ ຕິສທສ຺ສມຕ຺ເຕທີ ປຸປ຺ເຜທີ ເທວສີກໍ ປູຊໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ຍາວຕາຍຸກໍ ປຸລ຺ຍານີ ກຕ຺ວາ ອປຣິທີນຊ຺ຊາໂນ ກາລໍ ກຕ຺ວາ ພ຺ຣຫ຺ມໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ។ ຕຕ຺ຖປິ ຍາວຕາຍຸກໍ ຖຕ຺ວາ ຕໂຕ ຈຸໂຕ ຕາວຕີເສ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອປຣາປຣໍ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຮຸປ຺ປາເທ ເວສາລິຍໍ ລິຈ຺ຈວິຣາຊກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວສໂກຕິ ລທ຺ຮນາໂມ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ກຄວໂຕ ເວສາລິຄມເນ ພຸທ຺ຮານຸກາວໍ ທິສ຺ວາ ປຜິລທ຺ຣສທ຺ໂຮ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວິປ຺ສ຺ສນໍ ປຍ຺ຖເປຕ຺ວາ ນຈິຣສ຺ເສວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປ຺ຕິ។ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປ຺ທາເນ (ອປ។ ເຖຣ ໔។໔໐។໔໗-໖໔) –

''ທິມວນ຺ຕສ຺ສາວິທູເຣ, ສມຄ຺ໂຄ ນາມ ປພ຺ພໂຕ;

ອສ຺ສໂມ ສຸກໂຕ ມຍ຺ທໍ, ປຕ຺ຕສາລາ ສຸມາປິຕາ។

''ນາຣໂທ ນາມ ນາເມນ, ຊຜິໂລ ອຸຄ຺ຄຕາປໂນ;

ຈຕຸທ຺ທສສທສ຺ສານີ, ສິສ຺ສາ ປຣິຈຣນ຺ຕິ ມໍ។

''ປຜິສລ຺ລີນໂກ ສນ຺ໂຕ, ເອວໍ ຈິນ຺ເຕສທໍ ຕທາ;

ສພ຺ໂພ ຊໂນ ມໍ ປູເຊຕິ, ນາທໍ ປູເຊມິ ກິລ຺ຈນໍ។

''ນ ເມ ໂອວາທໂກ ອຕ຺ຖິ, ວຕ຺ຕາ ໂກຈິ ນ ວິຊ຺ຊຕິ;

ອນາຈຣິຍຸປ຺ຊ຺ຊາໂຍ, ວເນ ວາສໍ ອຸເປມທໍ។

''ອຸປາສມາໂນ ຍມທໍ, ຄຣຸຈິຕ຺ຕໍ ອຸປຍ຺ຖເຫ;

ໂສ ເມ ອາຈຣິໂຍ ນຕ຺ຖິ, ວນວາໂສ ນິຣຕ຺ຖໂກ។

''ອາຍາຄໍ ເມ ຄເວສິສ຺ສໍ, ຄຣຸໍ ກາວນິຍໍ ຕຖາ;

ສາວສ຺ສໂຍ ວສິສ຺ສາມິ, ນ ໂກຈິ ຄຣທິສ຺ສຕິ។

''ອຸຕ຺ຕານກູລາ ນທິກາ, ສຸປຕິຕ຺ຖາ ມໂນຣມາ;

ສໍສຸທ຺ຮປຸລິນາກິຕ຺ຕາ, ອວິທູເຣ ມມສ຺ສມໍ។

''ນທີ ອມຣິກໍ ນາມ, ອຸປຄນ຺ຕ຺ວານທໍ ຕທາ;

ສໍວທ຺ໝຍິຕ຺ວາ ປຸລິນໍ, ອກໍ ປຸລິນເຈຕິຍໍ។

''ເຍ ເຕ ອເທສຸໍ ສມ຺ພຸທ຺ຮາ, ກວນ຺ຕກຣຕາ ມຸນີ;

ເຕສໍ ເຂຕາທີໂສ ຖູໂປ, ຕໍ ນິມິຕຕໍ ກໂຣມຫໍ໚

‘‘ກຣິຕວາ ປຸລິນໍ ຖູປໍ, ໂສວຕຕໍ ມາປຢີ ອຫໍ;

ໂສຕຕາກີງກຕີປຸປຜານິ, ສຫສເສ ຕີຕີ ປູຊຢີ໚

‘‘ສາຍປາຕໍ ນມສສາມິ, ເວທຊາໂຕ ກຕຍຊລີ;

ສມມຸຂາ ວິຍ ສມພຸທຸທໍ, ວນທີ ປຸລິນເຈຕີຍໍ໚

‘‘ຍທາ ກິເລສາ ຊາຍນຕິ, ວິຕກກາ ເຄຫນິສສິຕາ;

ສຣາມິ ສຸກຕໍ ຖູປໍ, ປຈຈເວກຂາມິ ຕາວເທ໚

‘‘ອຸປນິສສາຍ ວິຫຣໍ, ສຕຖວາຫໍ ວິນາຍກໍ;

ກິເລເສ ສໍວເສຍຍາສິ, ນ ຍຸຕຕໍ ຕວ ມາຣິສ໚

‘‘ສຫ ອາວຊຊິເຕ ຖູເປ, ຄາຣວໍ ໂຫຕິ ເມ ຕທາ;

ກຸວິຕກເກ ວິໂນເທສີ, ນາໂຄ ຕຸຕຕຜຜິໂຕ ຍຖາ໚

‘‘ເອວໍ ວິຫຣມານໍ ມໍ, ມຈຈຸຣາຊາພິມທທຖ;

ຕຕຖ ກາລງກໂຕ ສນໂຕ, ພຣຫມໂລກມຄຈຊຫໍ໚

‘‘ຍາວຕາຍຸໍ ວສິຕວານ, ຕິທິເວ ອຸປປຊຊຫໍ;

ອສີຕິກຂຕຕຸໍ ເທວິນໂທ, ເທວຣຊຊມກາຣຍີ໚

‘‘ສຕານໍ ຕີຕິກຂຕຕຸຍຈ, ຈກກວຕຕີ ອໂຫສຫໍ;

ປເທສຣຊຊໍ ວິປຸລໍ, ຄຓນາໂຕ ອສງຂີຍໍ໚

‘‘ໂສຕຕາກີງກຕີປຸປຜານໍ, ວິປາກໍ ອນຸໂກມຫໍ;

ຊາຕິສຕສຫສສານິ, ປຣິວາເຣນຕິ ມໍ ກເວ໚

‘‘ຖູປສສ ປຣິຈິຕຕາຕຕາ, ຣໂຊຊລລໍ ນ ລິມປຕິ;

ຄຕເຕ ເສທາ ນ ມຸຈຈນຕິ, ສຸປປກາໂສ ກວາມຫໍ໚

‘‘ອໂຫ ເມ ສຸກໂຕ ຖູໂປ, ສຸທິຍຖາມຣິກາ ນທີ;

ຣູປໍ ກຕ຺ວານ ປຸລິນໍ, ປຕ຺ໂຕມ຺ຫິ ອຈລໍ ປທໍຯ

“ກຸສລໍ ກຕ຺ຕຸກາເມນ, ຊນ຺ຕຸນາ ສາຣຄາຫິນາ;

ນຕ຺ຖິ ເຂຕ຺ຕໍ ອເຂຕ຺ຕໍ ວາ, ປຏິປຕ຺ຕີວ ສາຘກາຯ

“ຍຖາປິ ພລວາ ໂປໂສ, ອຕ຺ຕາວໍຕຣິຕຸສ຺ສເຫ;

ປຣິຕ຺ຕໍ ກຏ຺ຐມາທາຍ, ປກ຺ຂນ຺ເທຍ຺ຍ ມຫາສຣໍຯ

“ອິມາຫໍ ກຏ຺ຐໍ ນິສ຺ສາຍ, ຕຣິສ຺ສາມິ ມໂຫທຘີ;

ອຸສ຺ສາເຫນ ວິຣິເຍນ, ຕເຣຍ຺ຍ ອຸທຘີ ນໂຣຯ

“ຕເຖວ ເມ ກຕໍ ກມ຺ມໍ, ປຣິຕ຺ຕໍ ໂຖກກຎ຺ຈ ຍໍ;

ຕໍ ກມ຺ມໍ ອຸປນິສ຺ສາຍ, ສໍສາຣໍ ສມຕິກ຺ກມີຯ

“ປຈ຺ຉິເມ ກເວ ສມ຺ປຕ຺ເຕ, ສຸກ຺ກມູເລນ ໂຈທິໂຕ;

ສາວຕ຺ຖິຍໍ ປຸເຣ ຊາໂຕ, ມຫາສາເລ ສຸອຑ຺ຒເກຯ

“ສທ຺ຘາ ມາຕາ ປິຕາ ມຍ຺ຫໍ, ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສຣຕໍ ຄຕາ;

ອຸໂຠ ທິຏ຺ຐປທາ ເອເຕ, ອນຸວຕ຺ຕນ຺ຕິ ສາສນໍຯ

“ໂພຘິປປ຺ຜິກໍ ຄຍ຺ຫ, ໂສຕ຺ຕາຖູປມກາຣຍໍ;

ສາຍປາຕໍ ນມສ຺ສນ຺ຕິ, ສກ຺ຍປຸຕ຺ຕສ຺ສ ສມ຺ມຸຂາຯ

“ອຸໂປສຖມ຺ຫິ ທິວເສ, ໂສຕ຺ຕາຖູປິ ວິນິຫຣຸໍ;

ພຸທ຺ຘສ຺ສ ວຕ຺ຕໍ ກິຕ຺ເຕນ຺ຕາ, ຕິຍາມໍ ວີຕິນາມຍຸໍຯ

“ສທາ ທິສ຺ວານຫໍ ຖູປໍ, ສຣີ ປຸລິນເຈຕິຍໍ;

ເອກາສເນ ນິສີທິຕ຺ວາ, ອຣຫຕ຺ຕມປາປຸຕີຯ

“ຄເວສມາໂນ ຕໍ ວີຣໍ, ຘມ຺ມເສນາປຕິທ຺ທສໍ;

ອຄາຣາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວານ, ປພ຺ພຊີ ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິເກຯ

‘‘ຊາຕິຍາ ສຕຸຕວສ္ເສນ, ອຣຫຕຸຕມປາປຸຣຶ;

ອຸປສມ္ປາທຍິ ພຸທฺໂຘ, ຄຸຓມຄຸຄາຍ ຈກฺຂຸມາ฿

‘‘ທາຣເກເນວ ສນฺເຕນ, ກິຣິຍໍ ນິຜฺຖິຕໍ ມຍາ;

ກຕໍ ເມ ກຣຓີຍຂຸຂຸ, ສກฺຍປຸຕຸຕສຸສ ສາສເນ฿

‘‘ສພฺພເວຣກຍາຕີໂຕ, ສພฺພສງຄາຕິໂຄ ອິສິ;

ສາວໂກ ເຕ ມຫາວີຣ, ໂສຕຸຕາຖປສຸສີທໍ ຜລໍ฿

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍฺທໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທฺຣສຸສ ສາສນ’’ນฺຕິ฿

ອຣຫຕຸຕໍ ປນ ປຕຸວາ ທາຍການຸຄຸຄທໍ ກໂຣນฺໂຕ ເຕທິ ອຸປນີເຕ ປຈฺຈເຍ ນ ປຜິກฺຂິປຕິ, ຍຖາລທฺຣເຍວ ປຣິກุຄุຂຕິ฿ ຕໍ ປຸຖຸຂຸຂນາ ‘‘ອຍໍ ກາຍທລຸທິພທຸໂລ ອຣກฺຂິຕຈິຕຸໂຕ’’ຕິ ມຄຸຄມານາ ອວມຄຸຄນฺຕິ฿ ເຖໂຣ ຕໍ ອຄເຕນฺໂຕວ ວິຫຣຕິ฿ ຕສຸສ ປນ ອວິທູເຣ ອຄຸຄຕໂຣ ກฺທກກິກฺຂຸ ປາປິຈฺໂຈ ສມາໂນ ອປຸປິຈฺໂຈ ວິຍ ສນฺຕຸຜໂຖ ວິຍ ອຕຸຕານໍ ທສฺເສນฺໂຕ ໂລກໍ ວຄฺເຈນฺໂຕ ວິຫຣຕິ฿ ມຫາຊໂນ ຕໍ ອຣທນฺຕໍ ວິຍ ສມฺການເວຕິ฿ ອຖສຸສ ສກฺໂກ ເທວານມິນฺໂທ ຕໍ ປວຕຸຕຶ ຄຕຸວາ ເຖຣໍ ອຸປສງກມິຕຸວາ, ‘‘ກນฺເຕ, ກຶ ນາມ ກฺທໂກ ກໂຣຕີ’’ຕິ ປຸຈฺຊິ฿ ເຖໂຣ ປາປິຈฺຈໍ ຄຣທนฺໂຕ –

໑໗໙฿

‘‘ປຸພฺເພ ຫນຕິ ອຕຸຕານໍ, ປຈฺຊາ ຫນຕິ ໂສ ປເຣ;

ສຸຫຕໍ ຫນฺຕິ ອຕຸຕານໍ, ວີຕໍເສເນວ ປກฺຂິມາ฿

໑໘໐฿

‘‘ນ ພฺຣາຫฺມໂຓ ພທິວຕຸໂຕ, ອນฺໂຕວຕຸໂຕ ທີ ພฺຣາຫฺມໂຓ;

ຍສฺມິ ປາປານິ ກມฺມານິ, ສ ເວ ກຕຸໂທ ສຸຂມฺປຕີ’’ຕິ฿ – ຄາຖາທฺວຍມາຫ;

ຕຕຸຖ ປຸພฺເພ ຫນຕິ ອຕຸຕານນฺຕິ ກฺທກປຸຄຸຄໂລ ອຕຸຕໂນ ກฺທກວຕຸຕິຍາ ໂລກໍ ວຄฺເຈນฺໂຕ ປາປິຈฺຊຕາທີທີ ປາປຣມฺເມທີ ປຖມເມວ ອຕຸຕານໍ ຫນຕິ, ອຕຸຕໂນ ກຸສລໂກຄຸຖາສໍ ວິນາເສຕີ฿ ປຈฺຊາ ຫນຕິ ໂສ ປເຣຕິ ໂສ ກฺທໂກ ປຖມໍ ຕາວ ວຸຕຸຕນເຍນ ອຕຸຕານໍ ຫນฺຕຸວາ ປຈฺຊາ ປເຣ ເຍທິ ‘‘ອຍໍ ກິກฺຂຸ ເປສໂລ ອຣິໂຍ’’ຕິ ວາ ສມฺການເວນฺເຕທິ ການາ ກຕາ, ເຕ ຫນຕິ ເຕສໍ ການານິ ອຕຸຕນີ ກຕານິ ອມຫປฺຜລານີ ກຕຸວາ ປຈฺຈຍວິນາສເນນ ວິນາເສຕີ฿ ສຕິປິ ກฺທກສຸສ ອຸກາຍຫນເນ ອຕຸຕຫນເນ ປນ ອຍໍ ວິເສໂສຕິ ທສฺເສນฺໂຕ ອາຫ ສຸຫຕໍ ຫນฺຕິ ອຕຸຕານນฺຕິ฿ ໂສ ກฺທໂກ ອຕຸຕານໍ ຫນນฺໂຕ ສຸຫຕໍ ກຕຸວາ ຫນຕິ ວິນາເສຕີ, ຍຖາ ກຶ? ວີຕໍເສເນວ ປກฺຂິມາຕິ, ວີຕໍໂສຕິ ທີປກສກฺໂຕ, ເຕນ฿ ປກฺຂິມາຕິ ສາກຸຕິໂກ฿ ຍຖາ ເຕນ ວີຕໍສສກฺເຕນ ອຄຸເຄ ສກฺເຕ ວຄฺເຈຕຸວາ ຫນນฺໂຕ ອຕຸຕານໍ ອິຣ ໂລເກປິ ຫນຕິ ວິຄຸຄຣທສາວຊຂຸສກາວາທີນາ, ສມฺປຣາຍໍ ປນ ທຸຄຸຄຕິປຣິກຸກິເລເສນ ຫນຕິເຍວ, ນ ປນ ເຕ ສກฺເຕ ປຈฺຊາ ຫນฺຕຸໍ ສກฺໂກຕິ, ເອວໍ ກฺທໂກປິ ໂກຫຄຸເຄນ ໂລກໍ ວຄฺເຈຕຸວາ ອິຣ ໂລເກປິ ອຕຸຕານໍ ຫນຕິ ວິປຸປຜິສາຣວິຄຸຄຣທາທີທີ, ປຣໂລເກປິ ທຸຄຸຄຕິປຣິກຸກິເລເສທີ, ນ ປນ ເຕ ປຈฺຈຍທາຍເກ ອປາຍທຸກฺຂໍ ປາເປຕີ฿ ອປິຈ ກฺທໂກ ທກฺຂິຕາຍ ອມຫປฺຜລການຣເຕເນວ ທາຍກໍ ຫນຕິຕິ ວຸຕຸໂຕ, ນ ນິປฺຜລການຣເຕນ฿ ວຸຕຸຕຄຸເຫຕໍ ກຄວຕາ – ‘‘ທุສฺສີລສุສ ມນุສฺສກູຕສุສ ທານໍ ທຕุວາ ສຫສฺສຄຸຕາ ທກฺຂິຕາ ປາຜິກງຂິຕພฺພາ’’ຕິ (ມ฿ ນິ฿ ໓฿໓໗໙)฿ ເຕນາຫ ‘‘ສຸຫຕໍ

ໜຸຕິ ອຕຸຕານ''ນຸຕິ។

ເອວံ ພາຫິຣປຣິມຊຊຸນມຕຸເຕ ຄິຕາ ປຸຄຸຄລາ ສຸທຸສາ ນາມ ນ ໂຫນຸຕິ, ອພຸການຸຕຣສຸທຸສິຍາ ເອວ ປນ ສຸທຸສາ ໂຫນຸຕີຕິ ທສຸເສນຸໂຕ ''ນ ພຸຣາຫຸມໂຓ''ຕິ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ។ ຕສຸສຕຸໂຖ – ອິຣິຍາປຖສຕຸຖປນາທິພຫິສມຸປຕຸຕິມຕຸເຕນ ພຸຣາຫຸມໂຓ ນ ໂຫຕິ។ ສມຸປຕຸຕິອຕຸໂຖ ຫິ ອິສ ວຕຸຕ-ສທຸໂທ។ ອພຸການຸຕເຣ ປນ ສີລາທິສມຸປຕຸຕິຍາ ພຸຣາຫຸມໂຓ ໂຫຕິ, ''ພາຫິຕປາໂປ ພຸຣາຫຸມໂຓ''ຕິ ກຕຸວາ។ ຕສຸມາ ''ຍສຸມິ ປາປານິ ລາມການິ ກມຸມານິ ສໍວິຊຊນຸຕິ, ເອກໍເສນ ໂສ ກຕຸໂຫ ນິຫີນປຸຄຸຄໂລ''ຕິ ສຸຊມຸປຕິ, ເທວານມິນຸທ, ຊານາຫີ។ ຕໍ ສຸຕຸວາ ສກຸໂກ ກຸຫກກິກຸຊໍ ຕຊເຊຕຸວາ ''ສມຸເມ ວຕຸຕາທີ''ຕິ ໂອວທິຕຸວາ ສກຍຸຄານ ເມວ ຄໂຕ។

ວສກຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຍຸຖິຕາ។

ທຸກນິປາເຕ ປຖມວຄຸຄວຕຸຕນາ ນິຍຸຖິຕາ។

໔។ ທຸຕິຍວຄຸໂຄ

໑។ ມຫາຈຸນຸທຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ສຸສຸສູສາຕິ ອາຍສຸມໂຕ ມຫາຈຸນຸທຕຸເຖຣສຸສ ຄາຖາ។ ກາ ອຸປຸປຕຸຕິ? ອຍມຸປິ ປຸຣິມພຸທຸເທສຸ ກຕາຣິກາໂຣ ຕຕຸຖ ຕຕຸຖ ກເວ ປຸລຸລານິ ອຸປຈິນນຸໂຕ ວິປສຸສີສຸສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຸມຸກກາຣກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວິລຸລຸຕໍ ປຕຸໂຕ ກຸມຸກກາຣກມຸເມນ ຊີວນຸໂຕ ເອກທິວສໍ ສຕຸຖາຣໍ ທິສຸວາ ປສນຸນມານໂສ ເອກໍ ມຕຸຕິກາປຕຸຕໍ ສຸວາກິສງຂຕໍ ກຕຸວາ ກຄວໂຕ ອທາສີ។ ໂສ ເຕນ ປຸລຸລກມຸເມນ ເທວມນຸສຸເສສຸ ສໍສຣນຸໂຕ ອິມສຸມິ ພຸທຸຊຸປຸປາເທ ມຄສຣຍຸເຖ ນາລກຄາເມ ຣູປສາຣິຍາ ພຸຣາຫຸມຄິຍາ ປຸຕຸໂຕ ສາຣິປຸຕຸຕຕຸເຖຣສຸສ ກນິຍຸຖກາຕາ ຫຸຕຸວາ ນິພຸພຕຸຕິ, ຈຸນຸໂທຕິສຸສ ນາມໍ ອໂຫສິ។ ໂສ ວຍປຸປຕຸໂຕ ສມຸມເສນາປຕື ອນຸປພຸພ ຊິຕຸວາ ຕໍ ນິສຸສາຍ ວິປສຸສນໍ ປຍຸຖເປຕຸວາ ໝເຍນຸໂຕ ວາຍມນຸໂຕ ນຈິຣສຸເສວ ລລຸອກິລຸໂລ ອໂຫສີ។ ເຕນ ວຸຕຸຕໍ ອປທາເນ (ອປ។ ເຖຣ ໔។໘໑។໓໙-໘໐) –

''ນຄເຣ ທໍສວຕິຍາ, ກຸມຸກກາໂຣ ອໂຫສທໍ;

ອທຸທສໍ ວິຣຊໍ ພຸທຸສໍ, ໂອໝຕິຕຸຕມນາສວໍ។

''ສຸກຕໍ ມຕຸຕິກາປຕຸຕໍ, ພຸທຸສເສຍຸຖສຸສທາສທໍ;

ປຕຸຕໍ ທຕຸວາ ກຄວໂຕ, ອຸຊຊກູຕສຸສ ຕາທິໂນ។

''ກເວ ນິພຸພຕຸຕມາໂນທໍ, ໂສຕຸຕາຖາເລ ລການທໍ;

ຣູປີມເຍ ຈ ໂສວຕຸເຕ, ຕຍຸຜິເກ ຈ ມຕິມເຍ។

''ປາຕິໂຍ ປຣິກຸລຸຊາມິ, ປຸລຸລກມຸມສຸສີທໍ ຜລໍ;

ຍສານລຸຈ ສນານລຸຈ, ອຄຸຄກູໂຕ ຈ ໂທມທໍ។

''ຍຖາປິ ກທຸທເກ ເຂຕຸເຕ, ພີຊໍ ອປຸປມຸປິ ໂຣປິຕໍ;

ສມ຺ມາສາຣໍ ປເວຈ຺ຉນ຺ເຕ, ຜລໍ ໂຕເສຕິ ກສ຺ສກໍ.

‘‘ຕເຖວິທໍ ປຕ຺ຕຫານໍ, ພ຺ຸທ຺ຘເຂຕ຺ຕມ຺ຫິ ໂຣປິຕໍ;

ປີຕິສາເຣ ປວສ຺ສນ຺ເຕ, ຜລໍ ມໍ ໂຕສຍິສ຺ສຕິ.

‘‘ຍາວຕາ ເຂຕ຺ຕາ ວິຊ຺ຊນ຺ຕິ, ສງ຺ຆາປີ ຈ ຄຓາປີ ຈ;

ພ຺ຸທ຺ຘເຂຕ຺ຕສໂມ ນຕ຺ຖິ, ສ຺ຂໂທ ສພ຺ພປາຓີນໍ.

‘‘ນໂມ ເຕ ປ຺ຸຣິສາຊ຺ຊ຺ລ, ນໂມ ເຕ ປ຺ຸຣິສ຺ຸຕ຺ຕມ;

ເອກປ຺ຸຕ຺ຕໍ ຫທິຕ຺ວານ, ປຕ຺ໂຕມ຺ຫິ ອຈລໍ ປທໍ.

‘‘ເອກນວ຺ຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ປຕ຺ຕມທທຶ ຕທາ;

ທ຺ຸຄ຺ຄຕິ ນາກິຊານາມິ, ປຕ຺ຕທານສ຺ສິທໍ ຜລໍ.

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພ຺ຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ.

ຉລຸອກິ຺ໂລ ປນ ຫຸຕ຺ວາ ອຕ຺ຕນາ ປຝິລທ຺ຘສມ຺ປຕ຺ຕິຍາ ກາຣຕາກູຕໍ ຄຣູປນິສ຺ສຍໍ ວິເວກວາສ຺ຈ ກິຕ຺ເຕນ຺ໂຕ –

໑໘໑.

‘‘ສ຺ສ຺ສູສາ ສ຺ຸຕວທ຺ຘນີ, ສ຺ຸຕໍ ປ຺ລາຍ ວທ຺ຘນໍ;

ປ຺ລາຍ ອຕ຺ຖໍ ຊານາຕິ, ຌາໂຕ ອຕ຺ໂຖ ສ຺ຂາວໂຫ.

໑໘໒.

‘‘ເສເວຖ ປນ຺ຕານີ ເສນາສນານີ, ຈເຣຍ຺ຍ ສໍໂຍຊນວິປ຺ປໂມກ຺ຂໍ;

ສເຈ ຣຕີ ນາຘິຄ຺ເຈຍ຺ຍ ຕຕ຺ຖ, ສງ຺ເຆ ວເສ ຣກ຺ຂິຕຕ຺ໂຕ ສຕີມາ’’ຕິ. –

ຄາຖາທ຺ວຍໍ ອພາສິ.

ຕຕ຺ຖ ສ຺ສ຺ສູສາຕິ ໂສຕພ຺ພຍ຺ຸຕ຺ຕສ຺ສ ສພ຺ພສ຺ຸຕສ຺ສ ໂສຕ຺ມິຈ຺ຉາ, ຄຣ຺ສນ຺ນິວາໂສປີ. ທິຝ຺ຖສມ຺ມິກາທິເກທ຺ຫິ ອຕ຺ຖໍ ໂສຕ຺ມິຈ຺ຉນ຺ເຕນ ກລ຺ຍາຕມິຕ຺ເຕ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ວຕ຺ຕກຣເຓນ ປຍິຣ຺ປາສິຕ຺ວາ ຍທາ ເຕ ປຍິຣ຺ປາສນາຍ ອາຣາຘິຕຈິຕ຺ຕາ ກ຺ລຈິ ອຸປນິສິທິຕ຺ກາມາ ໂຫນ຺ຕິ, ອຖ ເນ ອຸປນິສິທິຕ຺ວາ ອຘິຄຕາຍ ໂສຕ຺ມິຈ຺ຉາຍ ໂອຫິຕໂສເຕນ ໂສຕພ຺ພໍ ໂຫຕີຕິ ຄຣ຺ສນ຺ນິວາໂສປີ ສ຺ສ຺ສູສາເຫຕ຺ຕາຍ ‘‘ສ຺ສ຺ສູສາ’’ຕິ ວ຺ຸຈ຺ຈຕິ. ສາ ປນາຍໍ ສ຺ສ຺ສູສາ ສຈ຺ຈປຝິຈ຺ຈສມ຺ປ຺ປາທາທິປຝິສໍຍ຺ຸຕ຺ຕໍ ສ຺ຸຕໍ ຕໍສມງ຺ຄິໂນ ປ຺ຸຄ຺ຄລສ຺ສ ວທ຺ເຓຕິ ພ຺ຣູເຫຕີຕິ ສ຺ຸຕວທ຺ຘນີ, ພາທ຺ສຈ຺ຈກາຣີຕິ ອຕ຺ໂຖ. ສ຺ຸຕໍ ປ຺ລາຍ ວທ຺ຘນນ຺ຕິ ຍໍ ຕໍ ‘‘ສ຺ຸຕຘໂຣ ສ຺ຸຕສນ຺ນິຈໂຍ’’ຕິ (ມ. ນິ. ໑.໓໓໙; ອ. ນິ. ໔.໒໒) ‘‘ອິເຘກຈ຺ຈສ຺ສ ພຫ຺ຸກໍ ສ຺ຸຕໍ ໂຫຕິ ສ຺ຸຕ຺ຕໍ ເຄຍ຺ຍໍ ເວຍ຺ຍາກຣຓ’’ນ຺ຕິ (ອ. ນິ. ໔.໖) ຈ ເອວມາທິນາ ນເຍນ ວ຺ຸຕ຺ຕໍ ພາທ຺ສຈ຺ຈໍ, ຕໍ ອກ຺ສລປ຺ປຫານກ຺ສລາຘິຄມນເຫຕ຺ກູຕໍ ປ຺ລໍ ວທ຺ເຘຕີຕິ ສ຺ຸຕໍ

ປຎ຺ຎາຍ ວຑ຺ຒນໍ, ວຸຕ຺ຕຎ຺ເຫຕໍ ຠຄວຕາ –

“ສຸຕາວຸໂຘ ໂຂ, ຠິກ຺ຂເວ, ອຣິຍສາວໂກ ອກຸສລໍ ປຊຫຕິ, ກຸສລໍ ຠາເວຕິ, ສາວຊ຺ຊໍ ປຊຫຕິ, ອນວຊ຺ຊໍ ຠາເວຕິ, ສຸທ຺ຘໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຣິຫຣຕີ”ຕິ (ອຯ ນິຯ ໗ຯ໖໗)ຯ

ປຎ຺ຎາຍ ອຕ຺ຖໍ ຊານາຕີຕິ ພຫຸສ຺ສຸໂຕ ສຸຕມຍຎາເຓ ຐິໂຕ ຕໍ ປຏິປຕ຺ຕຶ ປຏິປຊ຺ຊນ຺ໂຕ ສຸຕານຸສາເຣນ ອຕ຺ຖູປປຣິກ຺ຂາຍ ສມ຺ມສນຎາເຓນ ຠາວນາຍ ຈ ໂລກິຍໂລກຸຕ຺ຕຣເຠທໍ ທິຏ຺ຐຘມ຺ມາທິວິຠາຄໍ ທຸກ຺ຂາທິວິຠາຄຎ຺ຈ ອຕ຺ຖໍ ຍຖາຠູຕໍ ປຊານາຕິ ຈ ປຏິວິຊ຺ຌຕິ ຈ, ເຕນາຫ ຠຄວາ –

“ສຸຕສ຺ສ ຍຖາປຣິຍຕ຺ຕສ຺ສ ອຕ຺ຖມຎ຺ຎາຍ ຘມ຺ມມຎ຺ຎາຍ ຘມ຺ມານຸຘມ຺ມປ຺ປຏິປນ຺ໂນ ໂຫຕີ”ຕິ (ອຯ ນິຯ ໔ຯ໖)ຯ

“ຘຕານໍ ຘມ຺ມານໍ ອຕ຺ຖໍ ອຸປປຣິກ຺ຂຕິ, ອຕ຺ຖໍ ອຸປປຣິກ຺ຂໂຕ ຘມ຺ມາ ນິຊ຺ຌານໍ ຂມນ຺ຕິ, ຘມ຺ມນິຊ຺ຌານກ຺ຂນ຺ຕິຍາ ສຕິ ຉນ຺ໂທ ຊາຍຕິ, ຉນ຺ທຊາໂຕ ອຸສ຺ສຫຕິ, ອຸສ຺ສຫິຕ຺ວາ ຕຸເລຕິ, ຕຸລຍິຕ຺ວາ ປທຫຕິ, ປຫິຕຕ຺ໂຕ ສມາໂນ ກາເຍນ ເຈວ ປຣມສຈ຺ຈໍ ສຈ຺ຉິກໂຣຕິ, ປຎ຺ຎາຍ ຈ ນໍ ອຕິວິຊ຺ຌ ປສ຺ສຕີ”ຕິ (ມຯ ນິຯ ໒ຯ໔໓໒) ຈຯ

ຎາໂຕ ອຕ຺ໂຖ ສຸຂາວໂຫຕິ ຍຖາວຸຕ຺ໂຕ ທິຏ຺ຐຘມ຺ມິກາທິອຕ຺ໂຖ ເຈວ ທຸກ຺ຂາທິອຕ຺ໂຖ ຈ ຍາຖາວໂຕ ຎາໂຕ ອທິຄໂຕ ໂລກິຍໂລກຸຕ຺ຕຣເຠທໍ ສຸຂໍ ອາວຫຕິ ນິປ຺ຜາເທຕີຕິ ອຕ຺ໂຖຯ

ຐິຕາຍ ຠາວນາປຎ຺ຎາຍ ສຸຕມຕ຺ເຕເນວ ນ ສິຊ຺ຌຕີຕິ ຕສ຺ສາ ປຏິປຊ຺ຊນວິຘຶ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ “ເສເວຖ…ເປ…ວິປ຺ປໂມກ຺ຂ”ນ຺ຕິ ອາຫຯ ຕຕ຺ຖ ເສເວຖ ປນ຺ຕານິ ເສນາສນານີຕິ ກາຍວິເວກມາຫຯ ເຕນ ສໍໂຍຊນປ຺ປຫານສ຺ສ ຈ ວກ຺ຂມານຕ຺ຕາ ວິເວກາຣຫສ຺ເສວ ວິເວກວາໂສຕິ ສີລສໍວຣາທໂຍ ອິຘ ອວຸຕ຺ຕສິທ຺ຘາ ເວທິຕພ຺ພາຯ ຈເຣຍ຺ຍ ສໍໂຍຊນວິປ຺ປໂມກ຺ຂນ຺ຕິ ຍຖາ ສໍໂຍຊເນຫິ ຈິຕ຺ຕໍ ວິປ຺ປມຸຈ຺ຈຕິ, ຕຖາ ວິປສ຺ສນາຠາວນໍ ມຄ຺ຄຠາວນຎ຺ຈ ຈເຣຍ຺ຍ ປຏິປຊ຺ເຊຍ຺ຍາຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ສເຈ ຣຕຶ ນາຘິຄຈ຺ເຉຍ຺ຍ ຕຕ຺ຖາຕິ ເຕສຸ ປນ຺ຕເສນາສເນສຸ ຍຖາລທ຺ເຘສຸ ອຘິກຸສລຘມ຺ເມສຸ ຈ ຣຕຶ ປຸພ຺ເພນາປຣໍ ວິເສສສ຺ສ ອລາຠໂຕ ອຠິຣຕຶ ນ ລເຠຍ຺ຍ, ສງ຺ເຆ ຠິກ຺ຂຸສມູເຫ ຣກ຺ຂິຕຕ຺ໂຕ ກມ຺ມຏ຺ຐານປຣິຄ຺ຄຫນ຺ໂຕ ຣກ຺ຂິຕຈິຕ຺ໂຕ ຉສຸ ທ຺ວາເຣສຸ ສຕິອາຣກ຺ຂາຍ ອຸປ຺ຏ຺ຐປເນນ ສຕິມາ ວເສຍ຺ຍ ວິຫເຣຍ຺ຍ, ເອວໍ ວິຫຣນ຺ຕສ຺ສ ຈ ອປິ ນາມ ສໍໂຍຊນວິປ຺ປໂມກ຺ໂຂ ຠເວຍ຺ຍາຕິ ອຘິປ຺ປາໂຍຯ

ມຫາຈຸນ຺ທຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາຯ

໔ຯ ໂຊຕິທາສຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ເຍ ໂຂ ເຕຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ໂຊຕິທາສຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາຘິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ຠເວ ປຸຎ຺ຎານິ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ສິຂິສ຺ສ ຠຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຎ຺ຎຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ສຕ຺ຖາຣໍ ປິຓ຺ຑາຍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ກາສຸມາຣິກຜລໍ ອທາສິຯ ໂສ ເຕນ ປຸຎ຺ຎກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ປາທິຍຕ຺ຖຊນປເທ ວິຠວສມ຺ປນ຺ນສ຺ສ ພ຺ຣາຫ຺ມຓສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ໂຊຕິທາໂສຕິສ຺ສ ນາມໍ ອໂຫສິຯ ໂສ ວິຎ຺ຎຸຕໍ ປຕ຺ວາ ຆຣມາວສນ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ມຫາກສ຺ສປຕ຺ເຖຣໍ ອຕ຺ຕໂນ ຄາເມ ປິຓ຺ຑາຍ ຈຣນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ໂຠເຊຕ຺ວາ ເຖຣສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ຘມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ຄາມສມີເປ ປພ຺ພເຕ ມຫນ຺ຕໍ ວິຫາຣໍ ກາເຣຕ຺ວາ ເຖຣໍ ຕຕ຺ຖ ວາເສຕ຺ວາ ຈຕູຫິ ປຈ຺ຈເຍຫິ ອຸປ຺ຏ຺ຐຫນ຺ໂຕ ເຖຣສ຺ສ ຘມ຺ມເທສນາຍ ປຏິລທ຺ຘສໍເວໂຄ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວິປສ຺ສນາຍ ກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ນຈິຣສ຺ເສວ ຉຬຠິຎ຺ໂຎ ອໂຫສິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໒ຯ໕໑ຯ໕໑-໕໖) –

“ກຓິກາຣໍວ ໂຊຕນ຺ຕໍ, ນິສິນ຺ນໍ ປພ຺ພຕນ຺ຕເຣ;

ອທ຺ທສໍ ວິຣຊໍ ພຸທ຺ຘໍ, ໂລກເຊຏ຺ຐໍ ນຣາສຠໍຯ

‘‘ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ສ຺ມໂນ, ສີເຣ ກຕ຺ວານ ອລ຺ຊລີ;

ກາສ຺ມາຮິກມາຫາຍ, ພຸທ຺ຄເສຏ຺ຖສ຺ສຫາສທໍ໚

‘‘ເອກຕີເສ ອິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ຜລໍ ອຫທີ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕີ ນາກິຊານາມິ, ຜລທານສ຺ສີທໍ ຜລໍ໚

‘‘ກິເລສາ ຊາປີຕາ ມຍ຺ທໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຄສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ໚

ລລຸອກິລ຺ໂລ ປນ ຫຸຕ຺ວາ ຕີຕີ ປີຜການິ ອຸຄ຺ຄເຫຕ຺ວາ ວິເສສໂຕ ວິນຍປີຜເກ ສ຺ກ຺ສລກາວໍ ປຕ຺ວາ ທສວສ຺ສິໂກ ປຣິສ຺ປຜ຺ຖາໂກ ຈ ຫຸຕ຺ວາ ພຫູຫິ ກິກ຺ຂູຫີ ສທ຺ຂີ ກຄວນ຺ຕໍ ວນ຺ທິຕ຺ວ ສາວຕ຺ຖິ ຄຈ຺ລນ຺ໂຕ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ອທ຺ຂານປຣິສ຺ສມວິໂນທນຕ຺ຖໍ ຕິຕ຺ຖິ ຍານໍ ອາຣາມໍ ປວິສິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີນ຺ໂນ ເອກໍ ປລ຺ຈຕປີ ຕປນ຺ຕໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຕໍ ທິສ຺ວາ, ‘‘ກີ, ພ຺ຣາຫ຺ມຕ, ອລ຺ລສ຺ມີ ຕປນິເຍ ອລ຺ລໍ ຕປຕີ’’ຕິ ອາທ໚ ຕໍ ສ຺ຕ຺ວາ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຕ ກ຺ປີໂຕ, ‘‘ໂກ, ມ຺ຕ຺ຫກ, ກີ ອລ຺ລໍ ຕປນິຍ’’ນ຺ຕິ ອາທ໚ ເຖໂຣ ຕສ຺ສ –

‘‘ໂກໂປ ຈ ອິສ຺ສາ ປຣເທາຖນາ ຈ, ມາໂນ ຈ ສາຣມ຺ກມໂທ ປມາໂທ;

ຕຕ຺ຫາ ອວິຊ຺ຊາ ກວສງ຺ຄຕີ ຈ, ເຕ ຕປ຺ປນິຍາ ນ ຫິ ຣູປຂນ຺ໂຂ’’ຕິ໚ –

ຄາຖາຍ ຂມ຺ມໍ ເທເສສີ໚ ຕໍ ສ຺ຕ຺ວາ ໂສ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຕ ຕສ຺ມີ ຕິຕ຺ຖິຍາຣາເມ ສພ຺ເພ ອລ຺ລຕິຕ຺ຖິຍາ ຈ ເຖຣສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ປພ຺ພຊິສ຺໚ ເຖໂຣ ເຕຫິ ສທ຺ຂີ ສາວຕ຺ຖີ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກຄວນ຺ຕໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ກຕິປາທໍ ຕຕ຺ຖ ວສິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ຊາຕິກູມີເຍວ ຄໂຕ ທສ຺ສນຕ຺ຖໍ ອຸປຄເຕສ຺ ຍາຕເກສ຺ ນານາລທ຺ຂິເກ ຍລ຺ລສ຺ທ຺ຂິເກ ໂອວທນ຺ໂຕ –

໑໘໓໚

‘‘ເຍ ໂຂ ເຕ ເວຖມິສ຺ເສນ, ນານຕ຺ເຕນ ຈ ກມ຺ມຸນາ;

ມນຸສ຺ເສ ອຸປຣຸນ຺ຂນ຺ຕິ, ຜຣຸສູປກ຺ກມາ ຊນາ;

ເຕປີ ຕຕ຺ເຖວ ກີຣນ຺ຕິ, ນ ຫິ ກມ຺ມໍ ປນສ຺ສຕິ໚

໑໘໔໚

‘‘ຍໍ ກໂຣຕິ ນໂຣ ກມ຺ມໍ, ກລຍາຕໍ ຍທິ ປາປກໍ;

ຕສ຺ສ ຕສ຺ເສວ ທາຍາໂທ, ຍໍ ຍໍ ກມ຺ມໍ ປກ຺ພຸພຕີ’’ຕິ໚ – ຄາຖາທ຺ວຍໍ ອກາສິ;

ຕຕ຺ຖ ເຍຕິ ອນິຍມຸທ຺ເທໂສ໚ ເຕຕິ ອນິຍມໂຕ ເອວ ປຜິນິທ຺ເທໂສ໚ ປທທ຺ວຍສ຺ສາປີ ‘‘ຊນາ’’ຕິ ອິມິນາ ສມ຺ພນ຺ໂຂ໚ ໂຂຕິ ນິປາຕມຕ຺ຕໍ໚ ເວຖມິສ຺ເສນາຕິ ວຣຕ຺ຕຂຕ຺ຫາທີນາ ສີສາທີສ຺ ເວຄທາເນນ໚ ‘‘ເວຂມິສ຺ເສນາ’’ຕິປີ ປາລຸອິ, ໂສ ເອວຕ຺ໂຖ໚ ນານຕ຺ເຕນ ຈ ກມ຺ມຸນາຕິ ທນນພາຕນທຕ຺ຖປາທາທິຈ຺ເລທເນນ ຂຸທ຺ທກເສລຸອທານາທີນາ ຈ ນານາວິເຂນ ປຣູປພາຕກມ຺ເມນ໚ ມນຸສ຺ເສຕິ ນິທສ຺ສນມຕ຺ຕໍ, ຕສ຺ມາ ເຍ ເກຈິ ສຕ຺ເຕຕິ ອຕ຺ໂຖ໚ ອຸປຣຸນ຺ຂນ຺ຕິຕິ ວິພາເຂນ຺ຕິ໚ ຜຣຸສູປກ຺ກມາຕິ ທາຣຸຕປໂຍຄາ, ກຸຣູຣກມ຺ມນ຺ຕາຕິ ອຕ຺ໂຖ໚ ຊນາຕິ ສຕ຺ຕາ໚ ເຕປີ ຕຕ຺ເຖວ ກີຣນ຺ຕິຕິ ເຕ ວຸຕ຺ຕປ຺ປກາຣາ ປຸຄ຺ຄລາ ຍາທິ ກມ຺ມກາຣຕາທີ ອລ຺ເລ ພາຂີສ຺໚ ຕຕ຺ເຖວ ຕາສ຺ເຍວ ກາຣຕາສ຺ ສຍມ຺ປີ ກີຣນ຺ຕິ ປກ຺ຂິປີຍນ຺ຕິ, ຕຖາຣູປໍເຍວ ທຸກ຺ຂໍ ອນຸກວນ຺ຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ໚ ‘‘ຕ

ເຖວ ກີຣນຸຕີ''ຕິ ຈ ປາໂດ, ຍຖາ ສຍໍ ອຓຸເຣສໍ ທຸກຸຂໍ ອກໍສຸ, ຕເຖວ ອຓຸເຣທີ ກຣີຍນຸຕີ, ທຸກຸຂໍ ປາປີຍນຸຕີຕິ ອຕຸໂຖ, ກສຸມາ? ນ ທິ ກມຸມໍ ປນສຸສຕີ ກມຸມຄຸທີ ເອການຸຕ ອຸປຈິຕໍ ວິປາກໍ ອທຕຸວາ ນ ວິຄຈຸຉຕີ, ອວເສສປຈຸຈຍສມວາເຍ ວິປຈຸຈເຕວາຕິ ອພິປຸປາໂຍ។

ອິທານິ ''ນ ທິ ກມຸມໍ ປນສຸສຕີ''ຕິ ສງເຂປໂຕ ວຸຕຸຕມຕຸຖໍ ວິກຊິຕຸວາ ສຕຸຕານໍ ກມຸມສຸສກຕໍ ວິກາເວຕຸໍ ''ຍໍ ກໂຣຕີ''ຕິ ຄາຖໍ ອກາສີ។ ຕສຸສຕຸໂຖ ຍໍ ກມຸມໍ ກລຸຍາຕໍ ກຸສລໍ, ຍທິ ວາ ປາປກໍ ອກຸສລໍ ສຕຸໂຕ ກໂຣຕີ, ກໂຣນຸໂຕ ຈ ຕຕຸຖ ຍໍ ກມຸມໍ ຍຖາ ຜລ ທານສມຕຸຖໍ ໂຫຕີ, ຕຖາ ປກຸພຸພຕີ ອຸປຈິໂນຕີ។ ຕສຸສ ຕສຸເສວ ທາຍາໂທຕີ ຕສຸສ ຕສຸເສວ ກມຸມຜລສຸສ ຄຕຸຫນໂຕ ເຕນ ເຕນ ກມຸເມນ ທາຕພຸພວິປາກສຸສ ກາຄີ ໂຫຕີຕິ ອຕຸໂຖ។ ເຕນາຫ ກຄວາ – ''ກມຸມສຸສກາ, ມາຕາວ, ສຕຸຕາ ກມຸມທາຍາ ທາ''ຕິອາທິ (ມ។ ນິ។ ໓។໒໘໙)។ ອິມາ ຄາຖາ ສຸຕຸວາ ເຖຣສຸສ ຌາຕກາ ກມຸມສຸສກຕາຍໍ ປຕິຍຸຖີສູຕິ។

ໂຊຕິທາສຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຍຸຖິຕາ។

໓។ ເຫຣຄຸດການິຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ອຈຸຈຍນຸຕິອໂຫຣຕຸຕາຕິ ອາຍສຸມໂຕ ເຫຣຄຸດການິຕຸເຖຣສຸສ ຄາຖາ។ ກາ ອຸປຸປຕຸຕີ? ອຍໍ ກິຣ ປທຸມຸຕຸຕຣສຸສ ກຄວໂຕ ກາເລ ທໍສວຕີນຄເຣ ກຸລເຄເຫ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວິຄຸຄຸຕໍ ປຕຸໂຕ ປເຣສໍ ກຕໂກ ຫຸຕຸວາ ຊີວນຸໂຕ ເອກທິວສໍ ສຸຊາຕສຸສ ນາມ ສຕຸຖຸ ສາວກສຸສ ປໍສຸກູລໍ ປຣີເຍສນຸຕສຸສ ອຸປຫຸຌທຸສຸສໍ ປຣີຈຸຈຊີ។ ໂສ ເຕນ ປຸຌຸຌກມຸເມນ ຕາວຕິເສສຸ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ອປຣາປຣໍ ເທວມນຸສຸເສສຸ ສໍສຣນຸໂຕ ອິມສຸມິ ພຸທຸຘຸປຸປາເທ ໂກສລຣຸໂຌ ຄາມໂກຊກສຸສ ໂຈຣໂວສາສກສຸສ ປຸຕຸໂຕ ຫຸຕຸວາ ນິພຸພຕຸຕິ, ເຫຣຄຸດການີຕິສຸສ ນາມໍ ອໂຫສີ។ ໂສ ວຍປຸປຕຸໂຕ ປິຕຸ ອຈຸຈເຍນ ຣຸຌາ ຕສຸມິເຍວ ຄາມໂກຊກຍຸຖາເນ ຖປິໂຕ ເຊ ຕວນປຍິຄຸຄຫເຕ ພຸທຸຘານຸການວໍ ທິສຸວາ ປຍິລທຸຘສທຸໂຘ ອຕຸຕໂນ ການິຍຸຖສຸສ ຕໍ ຖານນຸຕຣໍ ທາເປຕຸວາ ຣາຊານໍ ອາປຸຈຸຉິຕຸວາ ປພຸພຊິຕຸວາ ວິປສຸສນໍ ປຍຸຖເປຕຸວາ ນຈິຣສຸເສວ ອຣທຕຸຕໍ ປາປຸຕີ។ ເຕນ ວຸຕຸຕໍ ອປທາເນ (ອປ។ ເຖຣ ໒។໕໐។໓໑-໔໐) –

''ປທຸມຸຕຸຕຣກຄວໂຕ, ສຸຊາໂຕ ນາມ ສາວໂກ;

ປໍສຸກູລໍ ຄເວສນຸໂຕ, ສງກາເຣ ຈຣເຕ ຕທາ។

''ນຄເຣ ທໍສວຕີຍາ, ປເຣສໍ ກຕໂກ ອທໍ;

ອຸປຫຸຌທຸສຸສໍ ທຕຸວານ, ສິຣສາ ອກິວາທຍິ។

''ເຕນ ກມຸເມນ ສຸກເຕນ, ເຈຕນາປຕິທິທີ ຈ;

ຊທິຕຸວາ ມານຸສໍ ເທທໍ, ຕາວຕິສມຄຈຸຉທໍ។

''ເຕຕຸຕິສກຸຂຕຸຕຸໍ ເທວິນຸໂທ, ເທວຣຊຸຊມກາຣຍີ;

ສຕຸຕສຕຸຕຕິກຸຂຕຸຕຸຄຸຈ, ຈກຸກວຕຸຕີ ອໂຫສທໍ។

''ປເທສຣຊຸຊໍ ວິປຸລໍ, ຄຓນາໂຕ ອສງຂິຍໍ;

ອຸປຫຸຌທຸສຸສທາເນນ, ໂມທາມິ ອກຸໂຕກໂຍ។

''ອິຈຸຉມາໂນ ຈທໍ ອຊຸຊ, ສການນໍ ສປພຸພຕໍ;

ໂຂມທຸສ຺ເສຫີ ຉາເທຍ຺ຍໍ, ອຫ຺ຌທຸສ຺ສສ຺ສິຫໍ ຒລໍ.

‘‘ສຕສຫສ຺ສິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ທານມທສຶ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕິ ນາກິຊານາມິ, ອຫ຺ຌທຸສ຺ສສ຺ສິຫໍ ຒລໍ.

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ.

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ກນິຕ຺ຖາຕຣໍ ຕໂຕ ກມ຺ມໂຕ ນິວຕ຺ເຕຕຸກາໂມ ຕສ຺ມິເຍວ ກມ຺ເມ ອກິຣຕໍ ທິສ຺ວາ ຕໍ ໂຈເທນ຺ໂຕ –

໑໘໘.

‘‘ອຈ຺ຈຍນ຺ຕິ ອໂຫຣຕ຺ຕາ, ຊີວິຕໍ ອຸປຣຸຊ຺ຊຕິ;

ອາຍຸ ຂີຍຕິ ມຈ຺ຈານໍ, ກຸນ຺ນທີນໍວ ໂອທກໍ.

໑໘໙.

‘‘ອຖ ປາປານິ ກມ຺ມານິ, ກຣໍ ພາໂລ ນ ພຸຊ຺ຊຕິ;

ປຈ຺ຉາສ຺ສ ກຕຸກໍ ໂຫຕິ, ວິປາໂກ ຫິສ຺ສ ປາປໂກ’’ຕິ. –

ຄາຖາທ຺ວຍໍ ອພາສິ.

ຕຕ຺ຖ ອຈ຺ຈຍນ຺ຕີຕິ ອຕິກ຺ກມນ຺ຕິ, ລຫຸໍ ລຫຸໍ ອປຄຈ຺ຉນ຺ຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ. ອໂຫຣຕ຺ຕາຕິ ຣຕ຺ຕິນ຺ທິວາ. ຊີວິຕໍ ອຸປຣຸຊ຺ຊຕີຕິ ຊີວິຕິນ຺ທ຺ຣິຍຄ຺ຈ ຂຕິກນິໂຣຘວເສນ ນິຣຸຊ຺ຊຕິ. ວຸຕ຺ຕຄ຺ຫິ ‘‘ຂເຓ ຂເຓ, ຕ຺ວໍ ກິກ຺ຂຸ, ຊາຍສິ ຈ ຊີຍ຺ຍສິ ຈ ມີຍ຺ຍສິ ຈ ຈວສິ ຈ ອຸປ຺ປຊ຺ຊສິ ຈາ’’ຕິ. ອາຍຸ ຂີຍຕີ ມຈ຺ຈານນ຺ຕີ ມຣີຕພ຺ພສກາວຕ຺ຕາ ມຈ຺ຈາຕີ ລທ຺ຘນາມານໍ ອີເມສໍ ສຕ຺ຕານໍ ອາຍຸ ‘‘ໂຍ ຈິຣໍ ຊີວຕິ, ໂສ ວສ຺ສສຕໍ ອປ຺ປໍ ວາ ກີຍ຺ໂຍ’’ຕີ (ທີ. ນີ. ໒.໙໑; ສໍ. ນີ. ໑.໑໔໕; ອ. ນີ. ໗.໗໔) ເອວໍ ປຣິຈ຺ຉິນ຺ນກາລປຣມາຍຸ ຂີຍຕີ ຂຍຄ຺ຈ ສມ຺ເກທຄ຺ຈ ຄຈ຺ຉຕີ, ຍຖາ ກິໍ? ກຸນ຺ນທີນໍວ ໂອທກໍ ຍຖາ ນາມ ກຸນ຺ນທີນໍ ປພ຺ພເຕຍ຺ຍານໍ ຂຸທ຺ທກນທີນໍ ອຸທກໍ ຈິຣໍ ນ ຕິຕ຺ຖຕີ, ລຫຸຕຣໍ ຂີຍຕີ, ອາຄຕມຕ຺ຕໍເຍວ ວິຄຈ຺ຉຕີ, ເອວໍ ສຕ຺ຕານໍ ອາຍຸ ລຫຸຕຣໍ ຂີຍຕີ ຂຍໍ ຄຈ຺ຉຕີ. ເອຕ຺ຖ ຈ ອຸທກເມວ ‘‘ໂອທກ’’ນ຺ຕີ ວຸຕ຺ຕໍ, ຍຖາ ມໂນເຍວ ມານສນ຺ຕີ.

ອຖປາປານິ ກມ຺ມານິ, ກຣໍ ພາໂລ ນ ພຸຊ຺ຊຕີຕິ ເອວໍ ສໍສາເຣ ອນິຈ຺ເຈປິ ສມາເນ ພາໂລ ໂລກວເສນ ວາ ໂກຘວເສນ ວາ ປາປານິ ກມ຺ມານິ ກໂຣຕິ, ກໂຣນ຺ໂຕປິ ນ ພຸຊ຺ຊຕີ, ປາປໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ຈ ‘‘ປາປໍ ກໂຣມີ’’ຕິ ອພຸຊ຺ຊນໂກ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ‘‘ອີມສ຺ສ ກມ຺ມສ຺ສ ເອວຣູໂປ ທຸກ຺ໂຂ ວິປາໂກ’’ຕິ ປນ ອຊານນ຺ໂຕ ‘‘ນ ພຸຊ຺ຊຕີ’’ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ. ປຈ຺ຉາສ຺ສ ກຕຸກໍ ໂຫຕີຕິ ຍທິປິ ປາປສ຺ສ ກມ຺ມສ຺ສ ອາຍູຫນກ຺ຂເຓ ‘‘ອີມສ຺ສ ກມ຺ມສ຺ສ ເອວຣູໂປ ວິປາໂກ’’ຕິ ນ ພຸຊ຺ຊຕີ, ຕໂຕ ປຈ຺ຉາ ປນ ນິຣຍາທີສຸ ນິພ຺ພຕ຺ຕສ຺ສ ອສ຺ສ ພາລສ຺ສ ກຕຸກໍ ອນິຕ຺ຖໍ ທຸກ຺ຂເມວ ໂຫຕີ. ວິປາໂກ ຫິສ຺ສ ປາປໂກ ຍສ຺ມາ ອສ຺ສ ປາປກມ຺ມສ຺ສ ນາມ ວິປາໂກ ປາປໂກ ນິຫີໂນ ອນິຕ຺ໂຖ ເອວາຕິ. ອີມໍ ປນ ໂອວາທໍ ສຸຕ຺ວາ ເຖຣສ຺ສ ກນິຕ຺ຖາຕາ ຣາຊານໍ ອາປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ນຈິຣສ຺ເສວ ສທຕ຺ຖໍ ນິປ຺ຜາເທສິ.

ເຫຣຄ຺ຄການິຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຕ຺ຖິຕາ.

໘ຯ ໂສພິຕຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ປຣິຕ຺ຕໍທາຣຸນ຺ຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ໂສພິຕຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາຘິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ຠເວ ປຸຎ຺ຎານິ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ສິຂິສ຺ສ ຠຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຎ຺ຎຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ພຸທ຺ຘຄຸເຓ ສຸຕ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ເອກທິວສໍ ກິໍສຸກຣຸກ຺ຂໍ ປຸປ຺ຜິຕໍ ທິສ຺ວາ ປຸປ຺ຜານິ ຄເຫຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ອຸທ຺ທິສ຺ສ ອາກາເສ ຂິປິຕ຺ວາ ປູເຊສິຯ ໂສ ເຕນ ປຸຎ຺ຎກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ໂສພິໂຕຕິ ລທ຺ຘນາໂມ ຕິຓ຺ຓໍ ເວທານໍ ປາຣຄູ ຫຸຕ຺ວາ ວິມເລນ ນາມ ເຖເຣນ ກຕປຣິຈຍຕ຺ຕາ ອຠິຓ຺ຫໍ ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ຘມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ສາສເນ ລທ຺ຘປ຺ປສາໂທ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ລທ຺ຘູປສມ຺ປໂທ ວຕ຺ຕປຏິວຕ຺ຕໍ ປູເຣນ຺ໂຕ ວິຈຣຕິຯ ວິມລຕ຺ເຖໂຣ ປນ ກຸສີໂຕ ມິທ຺ຘພຫຸໂລ ຣຕ຺ຕິນ຺ທິວໍ ວີຕິນາເມຕິຯ ໂສພິໂຕ “ກຸສີຕໍ ນາມ ນິສ຺ສາຍ ໂກ ຄຸໂຓ”ຕິ ຕໍ ປຫາຍ ມຫາກສ຺ສປຕ຺ເຖຣໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ໂອວາເທ ຐຕ຺ວາ ວິປສ຺ສນໍ ປຏ຺ຐເປຕ຺ວາ ນຈິຣສ຺ເສວ ອຣຫຕ຺ເຕ ປຕິຏ຺ຐາສິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໔ຯ໘໐ຯ໔໘-໕໐) –

“ກິໍສຸກໍ ປຸປ຺ຜິຕໍ ທິສ຺ວາ, ປຄ຺ຄເຫຕ຺ວານ ອຎ຺ຊລິໍ;

ພຸທ຺ຘເສຏ຺ຐໍ ສຣິຕ຺ວານ, ອາກາເສ ອຠິປູຊຍິໍຯ

“ເຕນ ກມ຺ເມນ ສຸກເຕນ, ເຈຕນາປຓິຘີຫິ ຈ;

ຊຫິຕ຺ວາ ມານຸສໍ ເທຫໍ, ຕາວຕິໍສມຄຈ຺ຉຫໍຯ

“ເອກຕິໍເສ ອິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ກມ຺ມມກຣິໍ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕິໍ ນາຠິຊານາມິ, ພຸທ຺ຘປູຊາຍິທໍ ຜລໍຯ

“ກິເລສາ ຌາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ, ຠວາ ສພ຺ເພ ສມູຫຕາ;

ນາໂຄວ ພນ຺ຘນໍ ເຉຕ຺ວາ, ວິຫຣາມິ ອນາສໂວຯ

“ສ຺ວາຄຕໍ ວຕ ເມ ອາສິ, ມມ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ;

ຕິສ຺ໂສ ວິຊ຺ຊາ ອນຸປ຺ປຕ຺ຕາ, ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ”ນ຺ຕິຯ

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ວິມລຕ຺ເຖຣໍ ໂອວາເທນ ຕຊ຺ເຊນ຺ໂຕ –

໑໘໗ຯ

“ປຣິຕ຺ຕໍ ທາຣຸມາຣຸຍ຺ຫ, ຍຖາ ສີເທ ມຫຓ຺ຓເວ;

ເອວໍ ກຸສີຕມາຄມ຺ມ, ສາຘຸຊີວີປິ ສີທຕິ;

ຕສ຺ມາ ຕໍ ປຣິວຊ຺ເຊຍ຺ຍ, ກຸສີຕໍ ຫີນວີຣິຍໍຯ

໑໘໗ຯ

''ປວິວິຕ຺ເຕຫິ ອຣິເຍຫິ, ປຫິຕຕ຺ເຕຫິ ຌາຍິຠິ;

ນິຈ຺ຈໍ ອາຣທ຺ຘວີຣິເຍຫິ, ປຓ຺ຑິເຕຫິ ສຫາວເສ''ຕິຯ – ຄາຖາທ຺ວຍໍ ອຠາສິ;

ຕຕ຺ຖ ປຣິຕ຺ຕໍ ທາຣຸມາຣຸຍ຺ຫ, ຍຖາ ສີເທ ມຫຓ຺ຓເວຕິ ເປສໂລປີ ກຸລປຸຕ຺ໂຕ ກຸສີຕໍ ອລສປຸຄ຺ຄລໍ ນິສ຺ສາຍ ສີທຕິ ສໍສາເຣ ປຕຕິ, ນ ຕສ຺ສ ປາຣໍ ນິພ຺ພານໍ ຄຈ຺ຉຕິຯ ຍສ຺ມາ ເອຕເທວໍ, ຕສ຺ມາ ຕໍ ອກຸສລທ຺ຘມ຺ມວເສນ ສີລໍ ອນຸກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ກຸຈ຺ຉິຕໍ ສີທນ຺ໂຕ ກຸສີຕໍ ວີຣິຍາຣມ຺ຠາຠາວໂຕ ຫີນວີຣິຍໍ ປຸຄ຺ຄລໍ ສພ຺ພຖາ ວຊ຺ເຊຍ຺ຍ, ນ ຕສ຺ສ ທິຏ຺ຐານຸຄຕີ ອາປຊ຺ເຊຍ຺ຍາຕິ ອຕ຺ໂຖຯ

ເອວໍ ປຸຄ຺ຄລາທິຏ຺ຐານາຍ ຄາຖາຍ ໂກສຊ຺ເຊ ອາທີນວໍ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ອິທານິ ວີຣິຍາຣມ຺ເພ ອານິສໍເສ ທສ຺ເສຕຸໍ ''ປວິວິຕ຺ເຕຫີ''ຕິ ອາທິ ວຸຕ຺ຕໍຯ ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ເຍ ປນ ກາຍວິເວກສມ຺ເພນ ປວິວິຕ຺ຕາ, ຕໂຕ ເອວ ກິເລເສຫິ ອາຣກຕ຺ຕາ ອຣິຍາ, ນິພ຺ພານໍ ປຕິ ເປສິຕຕ຺ຕຕາຍ ປຫິຕຕ຺ຕາ ອາຣມ຺ມຓູປນິຊ຺ຌາເນນ ລກ຺ຂຓູປນິຊ຺ຌາເນນ ຈ ຌາຍິໂນ, ສພ຺ພກາລໍ ປຄ຺ຄຫິຕວີຣິຍຕາຍ ອາຣທ຺ຘວີຣິຍາ, ໂລກິຍໂລກຸຕ຺ຕຣເພທາຍ ປຎ຺ຎາຍ ສມນ຺ນາຄຕຕ຺ຕາ ປຓ຺ຑິຕາ, ເຕຫິເຍວ ສຫ ອາວເສຍ຺ຍ ສທຕ຺ຖໍ ນິປ຺ຜາເທຕຸກາໂມ ສໍວເສຍ຺ຍາຕິຯ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ວິມລຕ຺ເຖໂຣ ສໍວິຄ຺ຄມານໂສ ວິປ຺ສ຺ສນໍ ປຏ຺ຐເປຕ຺ວາ ສທຕ຺ຖໍ ອາຣາເຘສິຯ ສ຺ວາຍມຕ຺ໂຖ ປຣໂຕ ອາຄມິສ຺ສຕິຯ

ໂສມມິຕ຺ຕຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາຯ

໘ຯ ສພ຺ພມິຕ຺ຕຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ຊໂນ ຊນມ຺ຫີ ສມ຺ພທ຺ໂຘຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ສພ຺ພມິຕ຺ຕຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາຘິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ຠເວ ປຸຎ຺ຎານິ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ອິໂຕ ທ຺ວານວຸເຕ ກປ຺ເປ ຕິສ຺ສສ຺ສ ຠຄວໂຕ ກາເລ ເນສາທກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວນຈາຣິໂກ ຫຸຕ຺ວາ ວເນ ມິເຄ ວຘິຕ຺ວາ ມໍສໍ ຂາທນ຺ໂຕ ຊີວຕິຯ ອຖສ຺ສ ຠຄວາ ອນຸຄ຺ຄຫຓຕ຺ຖໍ ວສນຏ຺ຐານສມີເປ ຕີຓິ ປທເຈຕິຍານິ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິຯ ໂສ ອຕີຕກາເລ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ເຘສຸ ກຕປຣິຈຍຕ຺ຕາ ຈກ຺ກງ຺ກິຕານິ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ໂກຣຓ຺ຑປຸປ຺ເຜຫິ ປູຊໍ ກຕ຺ວາ ເຕນ ປຸຎ຺ຎກມ຺ເມນ ຕາວຕິໍສຠວເນ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອປຣາປຣໍ ສຸຄຕີສຸເຍວ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ສາວຕ຺ຖິນຄເຣ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ສພ຺ພມິຕ຺ໂຕຕິສ຺ສ ນາມໍ ອໂຫສິຯ ໂສ ວິຎ຺ຎຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ເຊຕວນປຏິຄ຺ຄຫເຓ ພຸທ຺ຘານຸຠາວໍ ທິສ຺ວາ ປຏິລທ຺ຘສທ຺ໂຘ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ກມ຺ມຏ຺ຐານໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຣຎ຺ເຎ ວິຫຣນ຺ໂຕ ວສ຺ສໍ ອຸປຄນ຺ຕ຺ວາ ວຸຏ຺ຐວສ຺ໂສ ຠຄວນ຺ຕໍ ວນ຺ທິຕຸໍ ສາວຕ຺ຖິໍ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ມາຄວິເກຫິ ໂອຑ຺ຑິເຕ ປາເສ ມິຄໂປຕກໍ ພທ຺ຘໍ ອທ຺ທສຯ ມາຕາ ປນສ຺ສ ມິຄີ ປາສໍ ອປ຺ປວິຏ຺ຐາປິ ປຸຕ຺ຕສິເນເຫນ ທູຣໍ ນ ຄຈ຺ຉຕິ, ມຣຓຠເຍນ ປາສສມີປມ຺ປິ ນ ອຸປຄຈ຺ຉຕິ ມິຄໂປຕໂກ ຈ ຠີໂຕ ອິໂຕ ຈິໂຕ ຈ ປຣິວຕ຺ເຕນ຺ໂຕ ກຣຸຓໍ ວິລປຕິ, ຕໍ ທິສ຺ວາ ເຖໂຣ , ''ອໂຫ ສຕ຺ຕານໍ ສ຺ເນຫເຫຕຸກໍ ທຸກ຺ຂ''ນ຺ຕິ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ຕໂຕ ປຣໍ ສມ຺ພຫຸເລ ໂຈເຣ ເອກໍ ປຸຣິສໍ ຊີວຄາຫໍ ຄເຫຕ຺ວາ ປລາລເວຓິຍາ ສຣີຣໍ ເວເຐຕ຺ວາ ຌາເປນ຺ເຕ, ຕຎ຺ຈ ມຫາວິຣວໍ ວິຣວນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ຕທຸກາຍໍ ນິສ຺ສາຍ ສຎ຺ຊາຕສໍເວໂຄ ເຕສໍ ໂຈຣານໍ ສຸຓນ຺ຕານໍເຍວ –

໑໘໘ຯ

''ຊໂນ ຊນມ຺ຫີ ສມ຺ພທ຺ໂຘ, ຊນເມວສ຺ສິໂຕ ຊໂນ;

ຊໂນ ຊເນນ ເຫຐິຍຕິ, ເຫເຐຕິ ຈ ຊໂນ ຊນໍຯ

໑໘໙ຯ

'ໂກ ຫິ ຕສ຺ສ ຊເນນຕ຺ໂຖ, ຊເນນ ຊນິເຕນ ວາ;

ຊນໍ ໂອຫາຍ ຄຈ຺ຌໍ ຕໍ, ເຫຄຍິຕ຺ວາ ພທຸ໌ ຊນ''ນ຺ຕີຯ – ຄາຖາທ຺ວຍໍ ອກາສິ;

ຕຕ຺ຖ ຊໂນຕິ ອນ຺ຆພາລຊໂນຯ ຊນມ຺ຫີຕິ ອລ຺ເລ ຊເນຯ ສມ຺ພທ຺ໂຆຕິ ຕຕ຺ຫາພນ຺ຆເນນ ພທ຺ໂຆຯ ''ອຍໍ ເມ ປ຺ຕ຺ໂຕ, ມາຕາ''ຕິ ອາຫິນາ ປ໌ຜິພທ຺ໂຆຯ ອຍເມວ ວາ ປາໂຄ, ''ອິເມ ມໍ ໂປ໌ເສນ຺ຕິ, ອຫໍ ອິເມ ນິສ຺ສາຍ ຊີວາມິ''ຕິ ປ໌ຜິພທ຺ຆຈິຕ຺ໂຕຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ຊນເມວສ຺ສິໂຕ ຊໂນຕິ ''ອຍໍ ເມ ປ຺ຕ຺ໂຕ, ສິຕາ''ຕິອາຫິນາ ອລ຺ລເມວ ຊນໍ ອລ຺ໂລ ຊໂນ ອສ຺ສິໂຕ ຕຕ຺ຫາຍ ອລ຺ລິໂນ ປ໌ຣິຄ຺ຄຍ຺ຫຄິໂຕຯ ຊໂນ ຊເນນ ເຫຄິຍຕິ, ເຫເຄຕິ ຈ ຊໂນ ຊນນ຺ຕິ ກມ຺ມສ຺ສກຕາຍ ຍຖາກູຕາວໂພຆສ຺ສ ຈ ອກາວໂຕ ອຊ຺ຊຸເປກ຺ຂນໍ ອກຕ຺ວາ ໂລກາວເສນ ຍຖາ ຊໂນ ຊນໍ ອສ຺ສິໂຕ, ເອວໍ ໂທສວເສນ ຊໂນ ຊເນນ ເຫຄິຍຕິ ວິພາຆິຍຕີຯ ''ຕຍິທໍ ມຍ຺ຫໍວ ອຸປ໌ຣິ ເຫຄຸນຜລວເສນ ປ໌ຣິປ໌ຕິສ຺ສຕິ''ຕິ ອຊານນ຺ໂຕ ເຫເຄຕິ ຈ ຊໂນ ຊນໍຯ

ໂກ ຫິ ຕສ຺ສ ຊເນນຕ຺ໂຖຕິ ຕສ຺ສ ອລ຺ລຊນສ຺ສ ອລ຺ເລນ ຊເນນ ຕຕ຺ຫາວເສນ ອສ຺ສິເຕນ ໂທສວເສນ ເຫຄິເຕນ ວາ ໂກ ອຕ຺ໂຖຯ ຊເນນ ຊນິເຕນ ວາຕິ ມາຕາປີຕາ ຫຸຕ຺ວາ ເຕນ ອລ຺ເລນ ຊເນນ ຊນິເຕນ ວາ ໂກ ອຕ຺ໂຖຯ ຊນໍ ໂອຫາຍ ຄຈ຺ຌໍ ຕໍ, ເຫຄຍິຕ຺ວາ ພທຸ໌ ຊນນ຺ຕີ ຍສ຺ມາ ສໍສາເຣ ຈຣໂຕ ຊນສ຺ສ ອຍເມວານຸຣູປາ ປ໌ຜິປ໌ຕ຺ຕິ, ຕສ຺ມາ ຕໍ ຊນໍ, ຕສ຺ສ ຈ ພາຆິກາ ຍາ ສາ ຕຕ຺ຫາ ຈ, ໂຍ ຈ ໂສ ໂທໂສ ເອວ ພທຸ໌ ຊນໍ ພາຆຍິຕ຺ວາ ຄິໂຕ, ຕລ຺ຈ ໂອຫາຍ ສພ຺ພໂສ ປ໌ຫາຍ ປ໌ຣິຈ຺ຈຊິຕ຺ວາ ຄຈ຺ຌໍ, ເຕຫິ ອນຸປ໌ທ຺ທຸຕໍ ຄານໍ ຄຈ຺ເຉຍ຺ຍໍ ປາປຸເຕຍ຺ຍນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ເອວໍ ປ໌ນ ວຕ຺ວາ ເຖໂຣ ຕາວເທວ ວິປ໌ສ຺ສນໍ ອຸສ຺ສຸກ຺ກາເປ໌ຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕມ຺ປາປຸ໌ຕີຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປ໌ທາເນ (ອປ໌ຯ ເຖຣ ໔ຯ໔໐ຯ໑໔-໘໔) –

''ວນກມ຺ມິໂກ ປຸ໌ເຣ ອາສີ, ປີຕຸມາຕຸມເຕນຫໍ;

ປ໌ສຸມາເຣນ ຊີວາມິ, ກຸສລໍ ເມ ນ ວິຊ຺ຊຕິຯ

''ມມ ອາສຍສາມນ຺ຕາ, ຕິສ຺ໂສ ໂລກຄ຺ຄນາຍໂກ;

ປ໌ທານິ ຕີຕິ ທສ຺ເສສິ, ອນຸກມ຺ປາຍ ຈກ຺ຂຸມາຯ

''ອກ຺ກນ຺ເຕ ຈ ປ໌ເທ ທິສ຺ວາ, ຕິສ຺ສນາມສ຺ສ ສຕ຺ຖໂນ;

ຫຍ຺ໂຄ ຫຍ຺ເຄນ ຈິຕ຺ເຕນ, ປ໌ເທ ຈິຕ຺ຕໍ ປ໌ສາທຍິຯ

''ໂກຣຕ຺ຫໍ ປຸປ໌ຜິຕໍ ທິສ຺ວາ, ປາທປ໌ ຆຣຕີຣຸຫໍ;

ສໂກສກໍ ຄເຫຕ຺ວານ, ປ໌ທເສຍ຺ຄມປູ໌ຊຍິຯ

''ເຕນ ກມ຺ເມນ ສຸກເຕນ, ເຈຕນາປ໌ຕິຆີຫິ ຈ;

ຊຫິຕ຺ວາ ມານຸສໍ ເທທໍ, ຕາວຕີສມຄຈ຺ຉຫໍຯ

''ຍໍ ຍໍ ໂຍນຸປ໌ປ໌ຊ຺ຊາມິ, ເທວຕ຺ຕໍ ອຖ ມານຸສໍ;

ໂກຣຕ຺ຫກາຌວິ ໂຫມິ, ສຸປ໌ປ໌ກາໂສ ກວາມຫໍຯ

''ທ຺ເວນວຸເຕ ອິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ກມ຺ມມກຣີ ຕທາ;

ທຸຕຸຄຕື ນາກິຊານາມິ, ປັທປູ໌ຊາຍິທັ ຜລັ໋ຯ

‘‘ກິເລສາ ຊາປິ໌ຕາ ມຍ຺ຫັ…ເປ… ກຕັ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິຯ

ເຕ ປນ ໂຈຣາ ເຖຣສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ຘມ຺ມັ ສຸຕ຺ວາ ສັເວຄຊາຕາ ປັພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຘມ຺ມານຸຘມ຺ມັ ປັຜິປັຊຊີສູຕິຯ

ສພ຺ພມິຕ຺ຕຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຜ຺ຖິຕາຯ

໖ຯ ມຫາກາລຸອຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ກາລຸອີອິຕ຺ຖີຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ມຫາກາລຸອຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາຘິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກເວ ປຸລ຺ລານິ ອຸປັຈິນນ຺ໂຕ ອິໂຕ ເອກນວຸເຕ ກປ຺ເປ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິລ຺ລຸຕັ ປຕ຺ໂຕ ເກນຈິເທວ ກຣຕິເຍນ ອຣລ຺ລັ ຄໂຕ ຕຕ຺ຖ ອລ຺ລຕຣສ຺ສ ຣຸກ຺ຂສ຺ສ ສາຂາຍ ໂອລມ຺ພມານັ ປັ໌ສຸກູລຈີວຣັ ທິສ຺ວາ ‘‘ອຣິຍທ຺ຘໂຊ ໂອລມ຺ພຕີ’’ຕິ ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ກິງກຕິປຸປ຺ຜານິ ຄເຫຕ຺ວາ ປັ໌ສຸກູລັ ປູເຊສິຯ ໂສ ເຕນ ປຸລ຺ລກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສັສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ເສຕພ຺ຍນຄເຣ ສຕ຺ຖວາຫກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ມຫາກາລໍໂອຕິ ລທ຺ຘນາໂມ ວິລ຺ລຸຕັ ປຕ຺ວາ ຒຣາວາສັ ວສນ຺ໂຕ ປລ຺ຈຫິ ສກຜສເຕຫິ ກຕ຺ຫັ ຄເຫຕ຺ວາ ວາຕິຊຊວເສນ ສາວຕ຺ຖີ ຄໂຕ ເອກມນ຺ຕັ ສກຜສຕ຺ກັ ນິເວເສຕ຺ວາ ອທ຺ຘານປຣິສ຺ສມັ ວິໂນເທຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ປຣິສາຍ ສທ຺ຘິ ນິສິນ຺ໂນ ສາຍນ຺ຫສມຍັ ຄນ຺ຘມາລາທິຫຕ຺ເຖ ອຸປາສເກ ເຊຕວນັ ຄຈ຺ຉນ຺ເຕ ທິສ຺ວາ ສຍມ຺ປິ ເຕຫິ ສທ຺ຘິ ວິຫາຣັ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິເກ ຘມ຺ມັ ສຸຕ຺ວາ ປຜິລທ຺ຘສທ຺ໂຘ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ໂສສານິກງຄັ ອຘິຜ຺ຖາຍ ສຸສາເນ ວສຕິຯ ອເຖກທິວສັ ກາລຸອີ ນາມ ເອກາ ອິຕ຺ຖີ ລວທາຫິກາ ເຖຣສ຺ສ ກມ຺ມຜ຺ຖານຕ຺ຖາຍ ອຈິຣມຕສຣີຣັ ອຸໂກ ສຕ຺ຖີ ກິນ຺ທິຕ຺ວາ ອຸໂກ ຈ ພາຫູ ກິນ຺ທິຕ຺ວາ ສີສລ຺ຈ ທຘິຖາລກັ ວິຍ ກິນ຺ທິຕ຺ວາ ສພ຺ພັ ອງຄປຈ຺ຈງຄັ ສມ຺ພນ຺ຘເມວ ກຕ຺ວາ ເຖຣສ຺ສ ໂອໂລເກຕຸັ ໂຍຄ຺ຍຜ຺ຖາເນ ຖເປຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕັ ນິສີທິຯ ເຖໂຣ ຕັ ທິສ຺ວາ ອຕ຺ຕານັ ໂອວທນ຺ໂຕ –

໑໕໑ຯ

‘‘ກາລຸອີ ອິຕ຺ຖີ ພ຺ຣຫຕີ ຘງກຮູປາ, ສຕ຺ຖິລ຺ຈ ເກຕ຺ວາ ອປຣລ຺ຈ ສຕ຺ຖີ;

ພາຫລ຺ຈ ເກຕ຺ວາ ອປຣລ຺ຈ ພາຫັ, ສີສລ຺ຈ ເກຕ຺ວາ ທຘິຖາລກັວ;

ເອສາ ນິສິນ຺ນາ ອກິສນ຺ຘຫິຕ຺ວາຯ

໑໕໒ຯ

‘ໂຍ ເວ ອວິທ຺ວາ ອຸປ຺ຘິ ກໂຣຕິ, ປຸນປ຺ປຸນັ ທຸກ຺ຂມຸເປຕິ ມນ຺ໂທ;

ຕສ຺ມາ ປຊານັ ອຸປ຺ຘິ ນ ກຍິຣາ, ມາຫັ ປຸນ ກິນ຺ນສີໂຣ ສຍິສ຺ສ’’ນ຺ຕິຯ –

ຄາຖາທ຺ວຍັ ອກາສິຯ

ຕຕ຺ຖ ກາລຸອີຕິ ຕສ຺ສາ ນາມັ, ກາລຸອວຕ຺ຕຕ຺ຕາ ວາ ເອວັ ວຸຕ຺ຕັ໋ຯ ພ຺ຣຫຕີຕິ ມຫາສຣີຣາ ອາໂຣຫປຣິຕາຫວຕີຯ ຘງກຮູປາຕິ ກາລຸອວຕ຺ຕຕ຺ຕາ ເອວ ກາກສທິສຮູປາຯ ສຕ຺ຖິລ຺ຈ ເກຕ຺ວາຕິ ມຕສຣີຣສ຺ສ ສຕ຺ຖີ ຊຕ຺ຕ຺ເກທເນນ ກລ຺ຊິຕ຺ວາຯ ອປຣລ຺ຈ ສຕ຺ຖິນ຺ຕິ ອິຕຣລ຺ຈ ສຕ຺ຖີ ກລ຺ຊິຕ຺ວາຯ ພາຫລ຺ຈ ເກຕ຺ວາຕິ ພາຫຜ຺ຖິລ຺ຈ ອຄ຺ຄພາຫຜ຺ຖາເນເຍວ ກລ຺ຊິຕ຺ວາຯ ສີສລ຺ຈ ເກຕ຺ວາ ທຘິຖາລກັວາຕິ ມຕສຣີຣສ຺ສ ສີສັ ກິນ຺ທິຕ຺ວາ ກິນ຺ນຕ຺ຕາ ເອວ ເລຫຸທຕ຺ຫາທິຫິ ປຄ຺ຒຣນ຺ຕັ ທຘິຖາລກັ ວິຍ, ປຄ຺ຒຣນ຺ຕັ ມຕ຺ຖລຸງຄັ ກຕ຺ວາຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ເອສາ ນິສິນ຺ນາ ອກິສນ຺ຘຫິຕ຺ວາຕິ ຊິນ຺ນກິນ຺ນາວຍວັ ມຕສຣີຣັ ເຕ ອວຍເວ ຍຖາຄາເນເຍວ

ຄຸປເນນ ສນ຺ທຫິຕ຺ວາ ສຫິຕ຺ ກຕ຺ວາ ມ຺ສາປຕ຺ ປສາເຣນ຺ຕິ ວິຍ ເອສາ ນິສິນ຺ນາ ฯ

ໂຍ ເວ ອວິທ຺ວາ ອຸປ໌ນີ ກໂຣຕິຕິ ໂຍ ອິມາຍ ອຸປ໌ຍ຺ຄາປີຕ຺ ກມ຺ມຍ຺ຄານ຺ ທີສ຺ວາປີ ອວິທ຺ວາ ອກຸສໂລ ກມ຺ມຍ຺ຄານ຺ ຉທ຺ເທຕ຺ວາ ອ ໂຍນິໂສມນສິກາເຣນ ກິເລສູປ໌ນີ ອຸປ຺ປາເທຕິ, ໂສ ມນ຺ໂທ ມນ຺ທປ຺ໂຍ ສໍສາຣສ຺ສ ອນຕິວຕ຺ຕນໂຕ ປຸນປ຺ປຸນ຺ ອປຣາປຣ຺ ນິຣຍາ ທີສຸ ທຸກ຺ຂ຺ ອຸເປ໌ຕິ ฯ ຕສ຺ມາ ປຊານ຺ ອຸປ໌ນີ ນ ກຍິຣາຕິ ຕສ຺ມາຕິ ຍສ຺ມາ ເຈຕເທວ຺, ຕສ຺ມາ ฯ ປຊານ຺ ອຸປ໌ນີນ຺ຕິ ''ອິທ຺ ຍ຺ ທຸກ຺ຂ຺ ສມ຺ໂພຕິ''ຕິ ປຊານນ຺ໂຕ ໂຍນິໂສ ມນສິກໂຣນ຺ໂຕ ກິເລສູປ໌ນີ ນ ກຍິຣາ ນ ອຸປ຺ປາເທຍ຺ຍ ฯ ກສ຺ມາ? ມາທ຺ ປຸນ ກິນ຺ນສິໂຣ ສຍິສ຺ສນ຺ຕິ ຍຖຍິທ຺ ມຕສຣີຣ຺ ກິນ຺ນສຣີຣ຺ ສຍຕິ, ເອວ຺ ກິເລສູປ໌ນີທິ ສໍສາເຣ ປຸນປ຺ປຸນ຺ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິຍາ ກຍສິວທ຺ໝໂກ ທຸຕ຺ວາ ກິນ຺ນສິໂຣ ອຫ຺ ມາ ສຍິສ຺ສນ຺ຕິ ฯ ເອວ຺ ວທນ຺ໂຕ ເອວ ເຖໂຣ ວິປສ຺ສນ຺ ອຸສ຺ສຸກ຺ກາເປຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕ຺ ປາປຸຕິ ฯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕ຺ ອປ ທາເນ (ອປ ฯ ເຖຣ ໒ ฯ ໔໐ ฯ ໑-໑໔) –

''ຫິມວນ຺ຕສ຺ສາວິທູເຣ , ອຸທຖ຺ຄໂຕ ນາມ ປພ຺ພໂຕ;

ຕຕ຺ຖຸທ຺ທສ຺ ປ໌ສ຺ກູລ຺, ທຸມຄ຺ຄມ຺ຫິ ວິລມ຺ພິຕ຺ ฯ

''ຕີຕິ ກີຖ຺ກຕິປຸປ຺ຜານິ, ໂອຈິນິຕ຺ວານຫ຺ ຕທາ;

ຫຍ຺ໂຖ ຫຍ຺ເຖນ ຈິຕ຺ເຕນ, ປ໌ສ຺ກູລມປູຊຍີ ฯ

''ເຕນ ກມ຺ເມນ ສຸກເຕນ, ເຈຕນາປຕິນິທີ ຈ;

ຊຫິຕ຺ວາ ມານຸສ຺ ເທຫ຺, ຕາວຕິ຺ສມຄຈ຺ຉຫ຺ ฯ

''ເອການວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍ຺ ກມ຺ມມກຣີ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕິ ນາກິຊານາມິ, ປູຊິຕ຺ວາ ອຣຫທ຺ທຊ຺ ฯ

''ກິເລສາ ຊາປີຕາ ມຍ຺ຫ຺…ເປ… ກຕ຺ ພຸທ຺ທສ຺ສ ສາສນ''ນ຺ຕິ ฯ

ມຫາກາລຸອຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຍ຺ກິຕາ ฯ

ຖ ฯ ຕິສ຺ສຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ພຫູສປຕ຺ເຕ ລກຕິຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ຕິສ຺ສຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ ฯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປີ ປຸຣິມພຸທ຺ເທສຸ ກຕາທິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກເວ ວິວຍ຺ຍູປນິສ຺ສຍ຺ ປຸລ຺ຍ຺ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ປີຍທສ຺ສິສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ພ຺ຣາຫ຺ມຕກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຍ຺ຍຸຕ຺ ປຕ຺ໂຕ ສິປ຺ເປ ສຸ ນິປ຺ຜຕ຺ຕິ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກາເມສຸ ອາທີນວ຺ ທິສ຺ວາ ພຣາວາສ຺ ປທາຍ ຕາປສປພ຺ພຊ຺ຊ຺ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອຣຍ຺ຍາຍຕເນ ສາລວເນ ອສ຺ສມ຺ ກາເຣຕ຺ວາ ວສຕິ ฯ ກຄວາ ຕສ຺ສ ອນຸຄ຺ຄຕ຺ຫນຕ຺ຖ຺ ອສ຺ສມສ຺ສ ອວິທູເຣ ສາລວເນ ນິໂຣທ຺ ສມາປຊ຺ຊິຕ຺ວາ ນິສີທິ ฯ ໂສ ອສ຺ສມໂຕ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ຜລາຜລຕ຺ຖາຍ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ກຄວນ຺ຕ຺ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ຈຕ຺ຕາໂຣ ທຕ຺ເທ ຄເປຕ຺ວາ ກຄວໂຕ ອຸປ຺ຣິ ປຸປ຺ຜິຕາທິ ສາລສາຂາທິ ສາຂາມຕ຺ທປ຺ ກຕ຺ວາ ສຕ຺ຕາຫ຺ ນວນເວທີ ສາລປຸປ຺ເຜທິ ກຄວນ຺ຕ຺ ປູເຊນ຺ໂຕ ອຍ຺ຄາສິ ພຸທ຺ທາຣມ຺ມຕ຺ ປີຕິ ອວິຊຫນ຺ໂຕ ฯ ສຕ຺ຖາ ສຕ຺ຕາຫສ຺ສ ອຈ຺ຈເຍນ ນິໂຣທໂຕ ວຸຍ຺ຄຫິຕ຺ວາ ກິກ຺ຂຸສຖ຺ຄ຺ ຈິນ຺ເຕສິ ฯ ຕາວເທວ ສຕສຫສ຺ສມຕ຺ຕາ ຂີຕາສວາ ສຕ຺ຖາຣ຺ ປຣິວາເຣສ຺ຸ ฯ ກຄວາ ຕສ຺ສ ກາວິນີ ສມ຺ປຕ຺ຕິ ວິກາເວນ຺ໂຕ ອນຸໂມທນ຺ ວຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິ ฯ ໂສ ເຕນ ປຸລ຺ຍກມ຺ເມນ ເທວໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອປຣາປຣ຺ ສຸຄຕິສ຺ເຍວ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມີ ພຸທ຺ຊຸປ຺ປາເທ ຣາຊຄເຫ ພ຺ຣາຫ຺ມຕກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຕິສ຺ໂສຕິ ລທ຺ທນາໂມ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕີຕ຺ຕ຺ ເວທານ຺ ປາຣຄູ ທຸຕ຺ວາ ປລ຺ຈມຕ຺ຕານິ ມາຕວກສ ຕານິ ມນ຺ເຕ ວາເຈນ຺ໂຕ ລາກຄ຺ຄຍສຄ຺ຄປ຺ປຕ຺ໂຕ ທຸຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ຣາຊຄຫຄມເນ ພຸທ຺ທານຸກາວ຺ ທິສ຺ວາ ປຜິລທ຺ທສທ຺ໂທ ປພ຺ພ

ຊິຕ຺ວາ ວິປ຺ສ຺ສນໍ ປຏ຺ຖເປຕ຺ວາ ນຈິຣສ຺ເສວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິ។ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ។ ເຖຣ ໒។໔໙។໑໙໐-໒໒໐) –

‘‘ອຊ຺ໂຊຄາເຫຕ຺ວາ ສາລວນໍ, ສຸກໂຕ ອສ຺ສໂມ ມມ;

ສາລປຸປ຺ເຜຫິ ສຄ຺ຉນ຺ໂນ, ວສາມິ ວິປິເນ ຕທາ។

‘‘ປິຍທສ຺ສີ ຈ ภຄວາ, ສຍມ຺ภູ ອຄ຺ຄປຸຄ຺ຄໂລ;

ວິເວກກາໂມ ສມ຺ພຸທ຺ໂຘ, ສາລວນມຸປາຄມິ។

‘‘ອສ຺ສມາ ອภິນິກ຺ຂມ຺ມ, ປວນໍ ອຄມາສຫໍ;

ມູລຜລໍ ຄເວສນ຺ໂຕ, ອາຫິຕ຺ຫາມິ ວເນ ຕທາ។

‘‘ຕຕ຺ຖທ຺ທສາສີ ສມ຺ພຸທ຺ຘໍ, ປິຍທສ຺ສີ ມຫາຍສໍ;

ສຸນິສິນ຺ນໍ ສມາປນ຺ນໍ, ວິໂຣຈນ຺ຕໍ ມຫາວເນ។

‘‘ຈຕ຺ທຕ຺ເຫ ຖເປຕ຺ວານ, ພຸທ຺ຘສ຺ສ ອຸປຣິ ອຫໍ;

ມຕ຺ຫປໍ ສຸກຕໍ ກຕ຺ວາ, ສາລປຸປ຺ເຜຫິ ฉາທຍິ។

‘‘ສຕ຺ຕາຫໍ ຘາຣຍິຕ຺ວານ, ມຕ຺ຫປໍ ສາລฉາທິຕໍ;

ຕຕ຺ຖ ຈິຕ຺ຕໍ ປສາເທຕ຺ວາ, ພຸທ຺ຘເສຏ຺ຖມວນ຺ທຫໍ។

‘‘ภຄວາ ຕມ຺ຫິ ສມເຍ, ວຸຏ຺ຖຫິຕ຺ວາ ສມາຘິໂຕ;

ຍຸຄມຕ຺ຕໍ ເປກ຺ຂມາໂນ, ນິສີທິ ປຸຣິສຸຕ຺ຕໂມ។

‘‘ສາວໂກ ວຣຸໂຓ ນາມ, ປິຍທສ຺ສິສ຺ສ ສຕ຺ຖຸໂນ;

ວສີສຕສຫສ຺ເສຫິ, ອຸປຄຈ຺ฉິ ວິນາຍກໍ។

‘‘ປິຍທສ຺ສີ ຈ ภຄວາ, ໂລກເຊຏ຺ໂຖ ນຣາສໂภ;

ภິກ຺ຂຸສງ຺ເຘ ນິສີທິຕ຺ວານ, ສິຕໍ ປາຕ຺ກຣີ ຊິໂນ។

‘‘ອນຸຣຸທ຺ໂຘ ອຸປຏ຺ຖາໂກ, ປິຍທສ຺ສິສ຺ສ ສຕ຺ຖຸໂນ;

ເອກໍສໍ ຈີວຣໍ ກຕ຺ວາ, ອປຸຈ຺ฉິຕ຺ຖ ມຫາມຸນິ។

‘ໂກ ນຸ ໂຂ ภຄວາ ເຫຕຸ, ສິຕກມ຺ມສ຺ສ ສຕ຺ຖຸໂນ;

ກາຣເຕາ ວິຊຊມານມ຺ຫີ, ສຕ຺ຖາ ປາຕຸກເຣ ສິຕັ໚

‘‘ສຕ຺ຕາຫັ ສາລຈ຺ຉຫນັ, ໂຍ ເມ ຌາເຣສິ ມາຕໂວ;

ຕສ຺ສ ກມ຺ມັ ສຣິຕ຺ວານ, ສິຕັ ປາຕຸກຣີ ອຫັ໚

‘‘ອໂນກາສັ ນ ປສ຺ສາມິ, ຍຕ຺ຖ ປຸຌ຺ຌັ ວິປຈ຺ຈຕິ;

ເທວໂລເກ ມນຸສ຺ເສ ວາ, ໂອກາໂສວ ນ ສມ຺ມຕິ໚

‘‘ເທວໂລເກ ວສນ຺ຕສ຺ສ, ປຸຌ຺ຌກມ຺ມສມງ຺ຄິໂນ;

ຍາວຕາ ປຣິສາ ຕສ຺ສ, ສາລຈ຺ຉນ຺ນາ ກວິສ຺ສຕິ໚

‘‘ຕຕ຺ຖ ທິພ຺ເພຫິ ນຈ຺ເຈຫິ, ຄີເຕຫິ ວາທິເຕຫິ ຈ;

ຣມິສ຺ສຕິ ສທາ ສນ຺ໂຕ, ປຸຌ຺ຌກມ຺ມສມາຫິໂຕ໚

‘‘ຍາວຕາ ປຣິສາ ຕສ຺ສ, ຄນ຺ຘຄນ຺ຘີ ກວິສ຺ສຕິ;

ສາລສ຺ສ ປຸປ຺ຜວສ຺ໂສ ຈ, ປວສ຺ສິສ຺ສຕິ ຕາວເທ໚

‘‘ຕໂຕ ຈຸໂຕຍັ ມນຸໂຊ, ມານຸສັ ອາຄມິສ຺ສຕິ;

ອິຘາປີ ສາລຈ຺ຉທນັ, ສພ຺ພກາລັ ຘຣິສ຺ສຕິ໚

‘‘ອິຘ ນຈ຺ຈຌ຺ຈ ຄີຕຌ຺ຈ, ສມ຺ມຕາລຸອສມາຫິຕັ;

ປຣິວາເຣສ຺ສນ຺ຕິ ມັ ນິຈ຺ຈັ, ພຸທ຺ຘປູຊາຍິທັ ຜລັ໚

‘‘ອຸຄ຺ຄຈ຺ຉນ຺ເຕ ຈ ສູຣິເຍ, ສາລວສ຺ສັ ປວສ຺ສຕິ;

ປຸຌ຺ຌກມ຺ເມນ ສັຍຸຕ຺ຕັ, ວສ຺ສເຕ ສພ຺ພກາລິກັ໚

‘‘ອຊ຺ຄາຣເສ ກປ຺ປສເຕ, ໂອກ຺ກາກກຸລສມ຺ກໂວ;

ໂຄຕໂມ ນາມ ໂຄຕ຺ເຕນ, ສຕ຺ຖາ ໂລເກ ກວິສ຺ສຕິ໚

‘‘ຕສ຺ສ ຘມ຺ເມສຸ ທາຍາໂທ, ໂອຣໂສ ຘມ຺ມນິມ຺ມິໂຕ;

ສພ຺ພາສເວ ປຣິຌ຺ຌາຍ, ນິພ຺ພາຍິສ຺ສຕິນາສໂວ໚

‘‘ຌມ຺ມໍ ອກິສເມນ຺ຕສ຺ສ, ສາລຈ຺ຉນ຺ນໍ ກວິສ຺ສຕິ;

ຈິຕເກ ຊາຍມານສ຺ສ, ຉຫນໍ ຕຕ຺ຖ ເຫສ຺ສຕິຯ

‘‘ວິປາກໍ ກິຕ຺ຕຍິຕ຺ວານ, ປີຍທສ຺ສີ ມຫາມຸນິ;

ປຣິສາຍ ຌມ຺ມໍ ເທເສສິ, ຕປ຺ເປນ຺ໂຕ ຌມ຺ມວຸຎ຺ຌິຍາຯ

‘‘ຕີສກປ຺ປານິ ເທເວສຸ, ເທວຣຊ຺ຊມກາຣຍິ;

ສຎ຺ຌິ ຈ ສຕ຺ຕກ຺ຂຕ຺ຕຸລ຺ຈ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ອໂຫສຫໍຯ

‘‘ເທວໂລກາ ອິຌາຄນ຺ຕ຺ວາ, ລການິ ວິປ຺ລໍ ສຸຂໍ;

ອິຌາປີ ສາລຈ຺ຉຫນໍ, ມຕ຺ຫປ຺ສ຺ສ ອິທໍ ຜລໍຯ

‘‘ອຍໍ ປຈ຺ຉິມໂກ ມຍ຺ຫໍ, ຈຣິໂມ ວຕ຺ຕເຕ ກໂວ;

ອິຌາປີ ສາລຈ຺ຉຫນໍ, ເຫສ຺ສຕິ ສພ຺ພກາລິກໍຯ

‘‘ມຫາມຸນີ ໂຕສຍິຕ຺ວາ, ໂຄຕມໍ ສກ຺ຍປ຺ງຄວໍ;

ປຕ຺ໂຕມ຺ຫິ ອຈລໍ ຐານໍ, ຫິຕ຺ວາ ຊຍປຣາຊຍໍຯ

‘‘ອຎ຺ຐາຣເສ ກປ຺ປສເຕ, ຍໍ ພຸທ຺ຌມກິປູຊຍິ;

ທຸຄ຺ຄຕິໍ ນາກິຊານາມິ, ພຸທ຺ຌປູຊາຍິທໍ ຜລໍຯ

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຌສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິຯ

ໂສ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ວິເສສໂຕ ລາກຄ຺ຄຍສຄ຺ຄປ຺ປຕ຺ໂຕ ອໂຫສິຯ ຕຕ຺ຖ ເກຈີ ປຸຖຸຊ຺ຊນກິກ຺ຂູ ເຖຣສ຺ສ ລາກສກ຺ການໍ ທິສ຺ວາ ພາລການເວນ ອສຫນາການໍ ປເວເທສຸໍຯ ເຖໂຣ ຕໍ ລຕ຺ວາ ລາກສກ຺ກາເຣ ອາທີນວໍ ຕຕ຺ຖ ອຕ຺ຕໂນ ອລຄ຺ຄກາວລ຺ຈ ປກາເສນ຺ໂຕ –

໑໘໓ຯ

‘‘ພຫູ ສປ຺ຕເຕ ລກຕິ, ມຸຕ຺ໂຫ ສງ຺ພາຜິປາຣຸໂຕ;

ລາກີ ອນ຺ນສ຺ສ ປານສ຺ສ, ວຕ຺ຖສ຺ສ ສຍນສ຺ສ ຈຯ

໑໘໔ຯ

‘‘ເອຕມາທີນວໍ ລຕ຺ວາ, ສກ຺ກາເຣສຸ ມຫພ຺ກຍໍ;

ອປ຺ປລາໂກ ອນວສ຺ສຸໂຕ, ສໂຕ ກິກ຺ຂຸ ປຣິພ຺ພເຊ''ຕິ໚ –

ຄາຖາທ຺ວຍໍ ອກາສິ໚

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ສິຂມ຺ປິ ອເສເສຕ຺ວາ ມຸຕ຺ທິຕເກສຕາຍ ມຸຕ຺ໂທ, ລິນ຺ທິຕ຺ວາ ສງ຺ໆາຜິຕກາສາວໍາຣິຕາຍ ສງ຺ໆາຜິປາຣຸໂຕ, ເອວໍ ເວວຕ຺ຕິຍໍ ອຊ຺ຊຸປຄໂຕ ປຣາຍຕ຺ຕວຸຕ຺ຕິໂກ ປພ຺ພຊິໂຕ ສເຈ ອນຸນປານາຫີນໍ ລາກີ ໂຫຕິ, ໂສປິ ພຫູ ສປ຺ຕເຕ ລກຕິ, ຕສ຺ສ ອຸສູຍນ຺ຕາ ພຫູ ສມ຺ກວນ຺ຕິ໚ ຕສ຺ມາ ເອຕໍ ເອວຣູປໍ ລາກສກ຺ກາເຣສຸມຫພ຺ກຍໍ ວິປ຺ລກຍໍ ອາຫິນວໍ ໂທສໍ ວິທິຕ຺ວາ ອປ຺ປິຈ຺ອຕໍ ສນ຺ໂຕສລ຺ຈ ຫທເຍ ຄເປ຺ຕ຺ວາ ອນວຊ຺ຊປ຺ປາທສ຺ສາປິ ອຸປ຺ປນ຺ນສ຺ສ ລາກສ຺ສ ປຣິວຊ຺ຊເນນ ອປ຺ປລາໂກ, ຕໂຕ ເອວ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຫາວສ຺ສຸຕາກາເວນ ອນວສ຺ສຸໂຕ, ສໍສາເຣ ກຍສ຺ສ ອິກ຺ຂນໂຕ ກິນ຺ນກິເລສຕາຍ ວາ ກິກ຺ຂຸ ສນ຺ຕຸຝ຺ຖິຝ຺ຖານິຍສ຺ສ ສຕິສມ຺ປຊ຺ຄລ຺ລສ຺ສ ວເສນ ສໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ປຣິພ຺ພເຊ ຈເຣຍ຺ຍ ວິຫເຣຍ຺ຍາຕິ໚ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ເຕ ກິກ຺ຂູ ຕາວເທວ ເຖຣໍ ຂມາເປສຸໍ໚

ຕິສ຺ສຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຝ຺ຖິຕາ໚

໒໚ ກິມິລຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ປາຈີນວໍສທາຍມ຺ຫີຕິອາທິກາ ອາຍສ຺ມໂຕ ກິມິລຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ໚ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ຕສ຺ສ ປຸພ຺ພໂຍໂຄ ສໍເວຄຸປ຺ປຕ຺ຕິ ປພ຺ພຊ຺ຊາ ຈ ເອກກນິປາເຕ ''ອກິສຕ຺ໂຕ''ຕິ ຄາຖາຍ ສໍວຕ຺ຕນາຍໍ ວຸຕ຺ຕາເຍວ໚ ຕາຍ ຈ ຄາຖາຍ ເຖເຣນ ອຕ຺ຕໂນ ວິເສສາຜິຄມສ຺ສ ກາຣຕໍ ທສ຺ສິຕໍ໚ ອິຜ ປນ ອຜິຄຕວິເສສສ຺ສ ອຕ຺ຕໂນ ອາຍສ຺ມຕາ ຈ ອນຸຣຸທ຺ເຜນ ອາຍສ຺ມຕາ ຈ ນນ຺ທິເຍນ ສທ ສມຄ຺ຄວາໂສ ທສ຺ສິໂຕຕິ ເວທິຕພ຺ພໍ໚ ສມຄ຺ຄວາສໍ ປນ ວສນ຺ຕາ ເຕ ຍຖາ ຈ ວສິສຸ, ຕໍ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ –

໑໕໕໚

''ປາຈີນວໍສທາຍມ຺ຫີ, ສກ຺ຍປຸຕ຺ຕາ ສຫາຍກາ;

ປຫາຍານປ຺ປເກ ໂກເຄ, ອຸລ຺ເລ ປຕ຺ຕາຄເຕ ຣຕາ໚

໑໕໖໚

''ອາຣທ຺ຜວີຣິຍາ ປຫິຕຕ຺ຕາ, ນິຈ຺ຈໍ ທລ຺ຫປຣກ຺ກມາ;

ຣມນ຺ຕິ ຜມ຺ມຣຕິຍາ, ຫິຕ຺ວານ ໂລກິຍໍ ຣຕິ''ນ຺ຕິ໚ – ຄາຖາທ຺ວຍໍ ອກາສິ;

ຕຕ຺ຖ ປາຈີນວໍສທາຍມ຺ຫີຕິ ປາຈີນວໍສນາມເກ ຣກ຺ຂິຕໂຄປິເຕ ສຫປຣິຈ຺ເຂເທ ວເນ໚ ຕລ຺ຫິ ວນໍ ຄາມສ຺ສ ປາຈີນທິສາຍໍ ຄິຕຕ຺ຕາ ວໍສຄຸມ຺ພປຣິກ຺ຂິຕ຺ຕຕ຺ຕາ ຈ ''ປາຈີນວໍສທາໂຍ''ຕິ ວຸຕ຺ໂຕ, ວໍສວນກາເວນ ວາຕິ໚ ສກ຺ຍປຸຕ຺ຕາຕິ ອນຸຣຸທ຺ຜຕ຺ເຖຣາທໂຍ ສກ຺ຍຣາຊກຸມາຣາ໚ ສຫາຍກາຕິ ສໍເວຄຸປ຺ປຕ຺ຕິປພ຺ພຊ຺ຊາສມຕາຜມ຺ມກຣຕາສໍວາເສຫິ ສທ ອຍນ຺ໂຕ ປວຕ຺ຕນ຺ໂຕ ສຫາຍກາ໚ ປຫາຍານປ຺ປເກ ໂກເຄຕິ ອຸລຸອາເຣນ ປຸລ຺ລານຸກາເວນ ອຜິຄເຕ ກຸລປຣມ຺ປຣາຄເຕ ຈ ມຫນ຺ເຕ ໂກຄກ຺ຂນ຺ເຜ ລທ຺ເທຕ຺ວາ໚ ''ສຫາຍານປ຺ປເກ''ຕິປິ ປາລຸອິ໚ ອຸລ຺ເລ ປຕ຺ຕາຄເຕ ຣຕາຕິ ອຸລ຺ລາຈຣິຍາຍ ອາກຕຕ຺ຕາ ອຸລ຺ເລ ປຕ຺ເຕ ອາຄຕຕ຺ຕາ ປຕ຺ຕາຄເຕ ປຕ຺ຕປຣິຍາປນ຺ເນ ຣຕາ ອກິຣຕາ, ສງ຺ໆກຕ຺ຕາທິອຕິເຣກລາກໍ ປຜິກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ຊງ຺ໆພລໍ ນິສ຺ສາຍ ກິກ຺ຂາຈຣິຍາຍ ລທ຺ເຜນ ມິສ຺ສກກາຕ຺ເຕເນວ ສນ຺ຕຸຝ຺ຖາຕິ ອຕ຺ໂຖ໚

ອາຣທ຺ຜວີຣິຍາຕິ ອຸຕ຺ຕມຕ຺ຖສ຺ສ ອຜິຄມາຍ ອາທິໂຕວ ປເຄວ ສມ຺ປາທິຕວີຣິຍາ໚ ປຫິຕຕ຺ຕາຕິ ນິນ຺ນໂປຕປພ຺ກາຣກາເວນ ກາເລນ ກາລໍ ສມາປຊ຺ຊເນນ ຈ ນິພ຺ພານໍ ປຕິເປສິຕຈິຕ຺ຕາ໚ ນິຈ຺ຈໍ ທລ຺ຫປຣກ຺ກມາຕິ ວຕ຺ຕປຜິປຕ຺ຕີສຸ ທິຝ຺ຖຜມ຺ມສຸຂວິຫາ

ຣານຸໂຍເຄນ ສພຸພກາລໍ ອສີຕິໂລປຣກຸກມາ។ ຣມນຸຕິ ຊມຸມຣຕິຍາ, ທີຕຸວານ ໂລກິຍໍ ຣຕິນຸຕິ ໂລເກ ວິທິຕຕາຍ ໂລກປຣິຍາປນຸນ ຕາຍ ຈ ໂລກິຍໍ ຣູປາຣມຸມຕາທິຣຕິ ປຫາຍ ມຄຸຄປລຸລາຍ ປຊທິຕຸວາ ໂລກຸຕຸຕຣຊມຸມຣຕິຍາ ອຄຸຄຜລນິພຸພານາກິຣຕິຍາ ຈ ຣມນຸຕິ ອກິຣມນຸຕີຕິ។

ກີມິລຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຍຸຖິຕາ។

ໜ។ ນນຸທຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ອໂຍນີໂສ ມນສີກາຣາຕິ ອາຍສຸມໂຕ ນນຸທຕຸເຖຣສຸສ ຄາຖາ។ ກາ ອຸປຸປຕຸຕິ? ອຍໍ ກິຣ ປທຸມຸຕຸຕຣສຸສ ກຄວໂຕ ກາເລ ທໍສວ ຕີນຄເຣ ກຸລເຄເທ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວິລຸລຸຕໍ ປຕຸໂຕ ກຄວໂຕ ສນຸຕິເກ ຊມຸມໍ ສຸຕາມຸໂຕ ສຕຸຖາຣໍ ເອກໍ ກິກຸຂໍ ອິນຸທຸຣິເຍສຸ ຄຸຕຸຕທຸວາຣານໍ ອຄຸຄພຸຖາເນ ຖເປນຸຕໍ ທິສຸວາ ສຍມຸປີ ຕໍ ຖານນຸຕຣໍ ປຕຸເຖນຸໂຕ ກຄວໂຕ ກິກຸຂຸສງຜສຸສ ຈ ປູຊາສກຸ ກາຣພຫຸລໍ ມຫາທານໍ ປວຕຸເຕຕຸວາ, ‘‘ອຫມຸປີ ອນາຄເຕ ຕຸມຸຫາທິສສຸສ ພຸທຸຊສຸສ ເອວຣູໂປ ສາວໂກ ກເວຍຸຍ’’ນຸຕິ ປຕິຊານໍ ກຕຸວາ ຕໂຕ ປຍຸຖາຍ ເທວມນຸສຸເສສຸ ສໍສຣນຸໂຕ ອຕຸຖທສຸສີສຸສ ກຄວໂຕ ກາເລ ວິນຕາຍ ນາມ ນທິຍາ ມຫນຸໂຕ ກຈຸສໂປ ຫຸຕຸວາ ນິພຸພຕຸໂຕ ເອກທິວສໍ ສຕຸຖາຣໍ ນທິຍາ ປາຣໍ ຄນຸຕຸໍ ຕີເຣ ຖິຕໍ ທິສຸວາ ສຍໍ ກຄວນຸຕໍ ຕາເຣຕຸກາໂມ ສຕຸຖຸ ປາທມູເລ ນິປຊຸຊິ ។ ສຕຸຖາ ຕສຸສ ອຊຸຊາສຍໍ ໂອໂລເກຕຸວາ ປີຍຸຖີ ອກິຣຸທີ។ ໂສ ຫຍຸຖຕຸຍຸໂຖ ເວເຄນ ໂສຕໍ ລິນຸທນຸໂຕ ສີຜຕຣໍ ປຣຕີຣ ເມວ ປາເປສີ។ ກຄວາ ຕສຸສ ອນຸໂມທນໍ ວທນຸໂຕ ກາວີນີ ສມຸປຕຸຕີ ກເຖຕຸວາ ປກຸກາມິ។

ໂສ ເຕນ ປຸລຸລກມຸເມນ ສຸຄຕີສຸເຍວ ສໍສຣນຸໂຕ ອິມສຸມີ ພຸທຸຊຸປຸປາເທ ກປີລວຕຸຖຸສຸມີ ສຸທຸໂຊທນມຫາຣາຊສຸສ ປຸຕຸໂຕ ຫຸຕຸວາ ມຫາປຊາປຕີຍາ ໂຄຕມີຍາ ກຸຈຸລິມຸທີ ນິພຸພຕຸຕີ។ ຕສຸສ ນາມຄຸຄຫຕາທິວເສ ລາຕິສງຜໍ ນນຸເທນຸໂຕ ຊາໂຕຕີ ນນຸໂທຕຸເວວ ນາມໍ ອກໍສຸ។ ຕສຸສ ວຍປຸປຕຸຕກາເລ ສຕຸຖາ ປວຕຸຕວຣຊມຸມຈກຸໂກ ໂລການຸຄຸຄທໍ ກໂຣນຸໂຕ ກປີລວຕຸຖໍ ຄນຸຕຸວາ ລາຕິສ ມາຄເມ ໂປກຸຂຣວສຸສໍ ອຍຸຖຸປຸປຕຸຕີ ກຕຸວາ ເວສສນຸຕຣຊາຕກໍ (ຊາ។ ໔។໘໔។໑໖໕໔ ອາທໂຍ) ກເຖຕຸວາ ທຸຕິຍທິວເສ ປີຕຸຫາຍ ປວິຍຸໂຖ ‘‘ອຸຕຸຕິຍຸເຖ ນປຸປມຊຸເຊຍຸຍາ’’ຕີ (ຊ។ ປ។ ໑໖໘) ຄາຖາຍ ປີຕຣໍ ໂສຕາປຕຸຕິຜເລ ປຕິຍຸຖາເປຕຸວາ ນິເວສນໍ ຄນຸຕຸວາ ‘‘ຊມຸມໍ ຈເຣ ສຸຈຣິຕ’’ນຸຕິ (ຊ។ ປ។ ໑໖໙) ຄາຖາຍ ມຫາປຊາປຕິ ໂສຕາປຕຸຕິຜເລ ຣາຊານໍ ສກທາຄາມິຜເລ ປ ຕິຍຸຖາເປຕຸວາ ຕຕິເຍ ທິວເສ ນນຸທກຸມາຣສຸສ ອກິເສກນິເວສນປຸປເວສນວິວາຫມງຄເລສຸ ວຕຸຕມາເນສຸ ປີຕຸຫາຍ ປວິສິຕຸວາ ນນຸທກຸມາຣສຸສ ຫຕຸເຖ ປຕຸຕໍ ທຕຸວາ ມງຄລໍ ວຕຸວາ ຕສຸສ ຫຕຸຖໂຕ ປຕຸຕໍ ອຄເຫຕຸວາວ ວິຫາຣໍ ຄໂຕ ຕໍ ປຕຸຕຫຕຸຖໍ ວິຫາຣໍ ອາຄຕໍ ອນິຈຸຈມານໍເຍວ ປພຸພາເຊຕຸວາ ຕຖາ ປພຸພຊິຕຕຸຕາເຍວ ອນກິຣຕິຍາ ປີລຸອິຕໍ ລຕຸວາ ອຸປາເຍນ ຕສຸສ ຕໍ ອນກິຣຕີ ວິໂນເທສິ។ ໂສ ໂຍນີໂສ ປຕິສງຂາຍ ວິປສຸສນໍ ປຍຸຖເປຕຸວາ ນຈິຣສຸເສວ ອຣຫຕຸຕໍ ປາປຸຕີ។ ເຕນ ວຸຕຸຕໍ ອປທາເນ (ອປ។ ເຖຣ ໔។໔໙។໑໔໗-໑໖໖) –

‘‘ອຕຸຖທສຸສີ ຕຸ ກຄວາ, ສຍມຸກູ ໂລກນາຍໂກ;

ວິນຕານທິຍາ ຕີຣໍ, ອຸປາຄຈຸສິ ຕຖາຄໂຕ។

‘‘ອຸທກາ ອກິນິກຸຂມຸມ, ກຈຸສໂປ ວາຣີໂຄຈໂຣ;

ພຸທຸຊໍ ຕາເຣຕຸກາໂມຫໍ, ອຸເປສີ ໂລກນາຍກໍ។

‘‘ອກິຣູຫຕຸ ມໍ ພຸທຸໂຊ, ອຕຸຖທສຸສີ ມຫາມຸນີ;

ອຫໍ ຕໍ ຕາຣຍິສຸສາມິ, ທຸກຸຂສຸສນຸຕາກໂຣ ຕຸວໍ។

‘‘ມມ ສງກປຸປມລຸລາຍ, ອຕຸຖທສຸສີ ມຫາຍໂສ;

ອភិຣູຫິຕ្វា ເມ ປີຕຸຕິ, ອຝຸຖາສີ ໂລກນາຍໂກ។

‘‘ຍໂຕ ສຣາມິ ອຕຸຕານំ, ຍໂຕ ປຕ្ໂຕສ្មិ ວិຄຸຄុຕំ;

ສຸខំ ເມ ຕាທិសំ ນຕ្ថិ, ຟុຝុເຖ ປ້າທຕເລ ຍຖາ។

‘‘ອຸຕុຕຣິຕ្វាន ສມុພុទ្ធំ, ອຕ្ថុທສ្សិ ມហាຍໂສ;

ນທិຕີຣម្ហិ ຖຕ្វាន, ອິມາ ຄາຖາ ອភាសຖ។

‘‘ຍາວຕາ ວຕ្ຕເຕ ຈິຕຸຕំ, ຄງຄາໂສຕំ ຕຣាមហំ;

ອຍញ្ច ກຈ្ឆໂປ ຣາຊາ, ຕាເຣສិ ມມ ປញ្ញວា។

‘‘ອິមិນາ ພុທុធຕຣເណນ, ເມຕ្ຕຈິຕ្ຕວຕາຍ ຈ;

ອຝຸຖາຣເສ ກປុປສເຕ, ເທວໂລເກ ຣមិស្សតិ។

‘‘ເທວໂລກາ ອិធាគនຸຕ្វា, ສຸກ្កមូເលນ ໂຈທិໂຕ;

ເອກាសເນ ນិសីທិត្វា, ກງខាໂສຕំ ຕຣិស្សតិ។

‘‘ຍຖាປិ ភទ្ទເກ ខេត្ເຕ, ພិជំ ອປ្ປម្ປិ ໂຣປិតំ;

ສມ្មាធាຣេ ປເວច្ឆន្ເຕ, ຜលំ ໂຕເສតិ ກស្សកំ។

‘‘ຕເຖវិທំ ພុទ្ធខេត្តំ, ສម្មាសម្ពុទ្ធເទសិតំ;

ສម្មាធាຣេ ປເວច្ឆន្ເຕ, ຜលំ មំ ໂຕສយិស្សតិ។

‘‘ປធានປហិຕ្ຕໂຕម្ហិ, ឧປສន្ໂຕ ນិຣូປធិ;

ສព្ພាសເວ ປຣិញ្ញាយ, ວិហຣາມិ ອនາសໂວ។

‘‘ອຝຸຖາຣເສ ກປុປສເຕ, ຍំ ກម្មមករិ ຕທា;

ທុគ្គតិំ ນាភិជានាមិ, ຕຣណាយ ឥទំ ຜលំ។

‘‘ກិເលສា ឈាປិតា ມຍ្ហំ…ເປ… ກតំ ພុទ្ធស្ស ສាសនំ’’ន្តិ។

ອຣហត្តំ ປន ປត្វា វិមុត្តិសុខំ អនុភវន្ໂຕ ‘‘ອໂហ ສត្ថុ ឧປាຍໂກសល្លំ, ເຍនាហំ ກວປງກໂຕ ឧទ្ធរិត្វា និព្ពានថលេ ປតិដ្ឋាປិໂຕ’’តិ ອត្តໂນ ປហីនសំកិເលសំ ປដិលទ្ធញ្ច ສុខំ ປច្ចເវក្ខិត្វា ສញ្ជាតໂສមនស្ໂស ឧທានវេសន –

១៨ភ។

‘‘ឥទោយនិសេ មោនសិការា, មនុគោហនំ ឥនុមុលុជិនំ;

ឧទ្ធតោ ចបោល ចាសិ, ការមិាគេន ឥគ្គិតោ។

១៨ព្វ។

‘‘ឧប្បាយកុសលេនាហំ, ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា;

យោនិសោ បដិបជ្ជិត្វា, ភវេ ចិត្តំ ឧទព្ពហិ’’ន្តិ។ – គាថាទ្វយំ អភាសិ;

តត្ថ អយោនិសោ មនសិការាតិ អនុប្បាយមនសិការតោ អសុភំ ការយំ សុភតោ មនសិ ករិត្វា សុភតោ មនសិការហេតុ, អសុភំ ការយំ សុភសញ្ញាយាតិ អត្ថោ។ មនុគោហនន្តិ ហត្ថប្បតាទិអាការពោហិ ចេវ មាលាគន្ធាទីហិ ច អត្តភាវស្ស អលង្ការណំ។ ឥនុមុលុជិនន្តិ ឥនុមុលុជី, សរីរស្ស វិភូសនប្បសុតោ អហោសិន្តិ អត្ថោ។ ឧទ្ធតោតិ ជាតិគោត្តរូបភោគព្ពនមទាទីហិ ឧទ្ធតោ អវូបសន្តចិត្តោ។ ចបោលតិ វនមក្កាដោ វិយ អនវដ្ឋិតចិត្តតាយ លោលោ, ការយមុគ្ហនវត្ថមុគ្ហនាទិចាបល្លេយ យុត្ត តាយ វា ចបោល ច។ អាសិន្តិ អហោសិំ។ ការមិាគេនាតិ វត្ថុកាមេសុ ឆន្ទរាគេន ឥគ្គិតោ បីឡិតោ វិពាធិតោ អាសិន្តិ យោជនា។

ឧប្បាយកុសលេនាតិ វិនេយ្យានំ ហមូប្បាយចុឆេកោន កោវិទេន ពុទ្ធេន ភគវតា ហេតុភូតេន។ ហេតុអត្ថេ ហិ ឥទំ ករណវចនំ។ បដុឝ្គមក្កដិហេវច្ឆរាទស្សនេន ហិ ឧបក្កិតវាហរោចរនាយ អត្តនោ ការមិាគាបនយនំ សន្ធាយ វទតិ។ ភគវា ហិ អាយស្មន្តំ នន្ទត្ថេរំ បក្ខំ ឧបបទកន្យាតី ឧប្បាទាយ ‘‘យថាយំ មក្កដិ, ឯវំ កកុដបាទិនិយោ ឧប្បាទាយ ឧបបទកន្យាតី’’តិ ម្ហាតិយា អាតិយា ឆុទ្ទកំ អាតី និឃរន្តោ ឆុទ្ធកោ វិយ, សិនេហបានេន សរីរំ កិលេហេត្វា វមនវិរេចនេហិ ហេ សំ និឃរន្តោ កិសក្កោ វិយ ច កកុដបាទិនិទស្សនេន ឧបបទកន្យាតីយំ វិរត្តចិត្តំ ការេត្វា បុន ឧបក្កិតវាហេន កកុដបាទិនិសុបិ ចិត្តំ វិរាជេត្វា សម្មទេវ សមថវិបស្សនានុយោគេន អរិយមគ្គេ បតិដ្ឋាបេសិ។ តេន វុត្តំ ‘យោនិសោ បដិបជ្ជិត្វា, ភវេ ចិត្តំ ឧទព្ពហិ’’ន្តិ។ ឧប្បាយេន ញាយេន សម្មទេវ សមថវិបស្សនាយ វិសុទ្ធិប្បដិបទំ បដិបជ្ជិត្វា ភវេ សំសារប្បវេ និមុគ្គគញ្ច មេ ចិត្តំ អរិយមគ្គេន ហត្ថេន ឧទ្ធរិំ, និព្ពានថលេ បតិដ្ឋាបេសិន្តិ អត្ថោ។

ឥមំ ឧទានំ ឧទានេត្វា ថេរោ បុនទិវសេ ភគវន្តំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវមាហ – ‘‘យំ មេ, ភន្តេ, ភគវា បាដិភោគោ បញ្ចន្នំ អច្ឆរាសតានំ បដិលាភាយ កកុដបាទានំ, មុញ្ចាមហំ, ភន្តេ, ភគវន្តំ ឯតស្មា បដិស្សវា’’តិ (ឧទា។ ២២)។ ភគវាបិ, ‘‘យទេវ តេ ខេ, នន្ទ, អនុបាទាយ អាសវេហិ ចិត្តំ វិមុត្តំ, អថាហំ មុត្តោ ឯតស្មា បដិស្សវា’’តិ (ឧទា។ ២២) អាហ។ អថស្ស ភគវា សវិសេសំ ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារតំ ញត្វា តំ គុណំ វិភាវេន្តោ, ‘‘ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, មម សាវកា នំ ភិក្ខូនំ ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារានំ យទិទំ នន្ទោ’’តិ (អ។ និ។ ១។២១០, ២៣០) ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារភាវេន ឯតទគ្គេ ឋបេសិ។ ថេរោ ហិ ‘‘យមេវាហំ ឥន្ទ្រិយានំ អសំវរំ និស្សាយ ឥមំ វិប្បការំ បត្តោ, តមេវាហំ សុដ្ឋុ និគ្គហេស្សាមិ’’តិ ឧស្សាហជាតោ ពលវហិរោត្តប្បោ តត្ថ ច ភតានិការត្តា ឥន្ទ្រិយសំវរេ ឧក្កំសប្បារមិ អគមាសីតិ។

នន្ទត្ថេរគាថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១០។ សិរិមត្ថេរគាថាវណ្ណនា

បរេ ច នំ បសំសន្តីតិ អាយស្មតោ សិរិមត្ថេរស្ស គាថា។ កា ឧប្បត្តិ? អយម្បិ បុរិមពុទ្ធេសុ កតាធិការោ តត្ថ តត្ថ ភវេ បុញ្ញានិ ឧបចិនន្តោ បទុមុត្តរស្ស ភគវតោ បារមិយោ បូរេត្វា តុសិតកាយេ ឋិតកាលេ ពុរាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិត្វា វិញ្ញុតំ បត្តោ ពិត្តំ វេហានំ បារគូ សនិឃណ្ឌុកេដុភានំ សាក្ខរប្បភេទានំ ឥតិហាសបញ្ចមានំ បទកោ វេយ្យាករ

ຣໂຓ ໂລກາຍຕນມຫາປຸຣິສລກ຺ຂເຓສຸ ອນວໂຍ ເນກ຺ຂມ຺ມຊ຺ຊາສຍຕາຍ ກາເມ ປຫາຍ ຕາປສປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຈຕ຺ຣາສີຕິສຫສ຺ສປຣິມາເຓນ ຕາປສຄເຓນ ປຣິວຸໂຕ ຫິມວນ຺ຕປ຺ປເທເສ ເທວຕາກິນິມ຺ມິເຕ ອສ຺ສເມ ຊານາກິລ຺ໝາໂຍ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕ຺ວາ ວສນ຺ໂຕ ປຸຣິມພຸທ຺ເຜສຸ ກຕາຜິການຕາຍ ລກ຺ຂຓມນ຺ເຕສຸ ອາຄຕນິຍາເມນ ຈ ພຸທ຺ຜຄຸເຓ ອນຸສ຺ສຣິຕ຺ວາ ອຕີເຕ ພຸທ຺ເຜ ອຸທ຺ທິສ຺ສ ອລຸລຕຣສ຺ມີ ນທີນິວຕ຺ຕເນ ປຸລິນເຈຕິຍໍ ກຕ຺ວາ ປູຊາສກ຺ກາຣາກິຣໂຕ ອໂຫສີ. ຕໍ ທິສ຺ວາ ຕາປສາ, ‘‘ກໍ ອຸທ຺ທິສ຺ສ ອຍໍ ປູຊາສກ຺ກາໂຣ ກຣີຍຕີ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິສຸ. ໂສ ເຕສໍ ລກ຺ຂຓມນ຺ເຕ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ອາຄຕານິ ມຫາປຸຣິສລກ຺ຂຓານິ ວິກຊິຕ຺ວາ ຕທນຸສາເຣນ ອຕ຺ຕໂນ ພເລ ຖຕ຺ວາ ພຸທ຺ຜຄຸເຓ ກິຕ຺ເຕສີ. ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ເຕປີ ຕາປສາ ປສນ຺ນມານສາ ຕໂຕ ປຜ຺ຖາຍ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຜໍ ອຸທ຺ທິສ຺ສ ຖູປປູຊໍ ກໂຣນ຺ຕາ ວິຫຣນ຺ຕີ.

ເຕນ ຈ ສມເຍນ ປທຸມຸຕ຺ຕຣໂພຜິສຕ຺ໂຕ ຕຸສິຕກາຍາ ຈວິຕ຺ວາ ມາຕຸກຸຈ຺ຉິ ໂອກ຺ກນ຺ໂຕ ໂຫຕິ. ຈຣິມກເວ ທ຺ວຕ຺ຕິສ ປຸພ຺ພນິມິຕ຺ຕານິ ປາຕຸຣເຫສຸໍ , ສພ຺ເພ ຈ ອຈ຺ຉຣິຍພ຺ກູຕຜມ຺ມາ. ຕາປໂສ ຕານິ ອນ຺ເຕວາສິການໍ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ກິຍ຺ໂຍໂສມຕ຺ຕາຍ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ເຜສຸ ເຕສໍ ປສາທໍ ວຑ຺ເຒຕ຺ວາ ກາລໍ ກຕ຺ວາ ພ຺ຣຫ຺ມໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ເຕຫິ ອຕ຺ຕໂນ ສຣີຣສ຺ສ ປູຊາຍ ກຣີຍມານາຍ ທິສ຺ສມານຣູໂປ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ, ‘‘ອຫໍ ຕຸມ຺ຫາກໍ ອາຈຣິໂຍ ພ຺ຣຫ຺ມໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ, ຕຸມ຺ເຫ ອປ຺ປມຕ຺ຕາ ປຸລິນເຈຕິຍ ປູຊມນຸຍຸລ຺ຊຖ, ກາວນາຍ ຈ ຍຸຕ຺ຕປ຺ປຍຸຕ຺ຕາ ໂຫຖາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ພ຺ຣຫ຺ມໂລກເມວ ຄໂຕ.

ເອວໍ ໂສ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມີ ພຸທ຺ຜຸປ຺ປາເທ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ຄຫປຕິກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ຕສ຺ສ ຊາຕທິວສໂຕ ປຜ຺ຖາຍ ຕສ຺ມີ ກຸເລ ສິຣິສມ຺ປຕ຺ຕິຍາ ວຑ຺ຒມານຕ຺ຕາ ສິຣິມາຕ຺ເວວ ນາມໍ ອກໍສຸ. ຕສ຺ສ ປທສາ ຄມນກາເລ ກນິຜ຺ຖກາຕາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ຕສ຺ສ ‘‘ອຍໍ ສິຣີ ວຑ຺ເຒນ຺ໂຕ ຊາໂຕ’’ຕິ ສິຣິວຑ຺ໂຒຕິ ນາມໍ ອກໍສຸ. ເຕ ອຸໂກປີ ເຊຕວນປ຺ປຜິຄຸຄຫເຓ ພຸທ຺ຜານຸກາວໍ ທິສ຺ວາ ປຜິລທ຺ຜສທ຺ຜາ ປພ຺ພຊິສຸ. ເຕສຸ ສິຣິວຑ຺ໂຒ ນ ຕາວ ອຸຕ຺ຕຣິມນຸສ຺ສຜມ຺ມສ຺ສ ລາກີ ອໂຫສີ, ຈຕຸນ຺ນໍ ປຈ຺ຈຍານໍ ລາກີ, ຄຫຜ຺ຖປພ຺ພຊິຕານໍ ສກ຺ກໂຕ ຄຣຸກໂຕ, ສິຣິມຕ຺ເຖໂຣ ປນ ປພ຺ພຊິຕກາລໂຕ ປຜ຺ຖາຍ ຕາທິເສນ ກມ຺ມຈ຺ຉິທ຺ເທນ ອປ຺ປລາກີ ອໂຫສີ ພຫຸຊນາສມ຺ກາວິໂຕ, ສມຖວິປສ຺ສນາສຸ ກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ນຈິຣສ຺ເສວ ຉລຸອກິລ຺ໂຍ ອໂຫສີ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໒.໔໔.໑໑໑-໑໔໗) –

‘‘ປພ຺ພເຕ ຫິມວນ຺ຕມ຺ຫິ, ເທວໂລ ນາມ ຕາປໂສ;

ຕຕ຺ຖ ເມ ຈງ຺ກໂມ ອາສີ, ອມນຸສ຺ເສຫິ ມາປິໂຕ.

‘‘ຊຜາກາເຣນ ກຣິໂຕ, ກມຕ຺ຫລຸຜໂຣ ສທາ;

ອຸຕ຺ຕມຕ຺ຖໍ ຄເວສນ຺ໂຕ, ວິປີນາ ນິກ຺ຂມີ ຕທາ.

‘‘ຈຸລ຺ລາສີຕິສຫສ຺ສານິ, ສິສ຺ສາ ມຍ຺ຫໍ ອຸປຜ຺ຖຫຸໍ;

ສກກມ຺ມາກິປສຸຕາ, ວສນ຺ຕິ ວິປີເນ ຕທາ.

‘‘ອສ຺ສມາ ອກິນິກ຺ຂມ຺ມ, ອກໍ ປຸລິນເຈຕິຍໍ;

ນານາປຸປ຺ຜໍ ສມາເນຕ຺ວາ, ຕໍ ເຈຕິຍມປູຊຍີ.

‘‘ຕຕ຺ຖ ຈິຕ຺ຕໍ ປສາເທຕ຺ວາ, ອສ຺ສມໍ ປວິສາມຫໍ;

ສພ຺ເພ ສິສ຺ສາ ສມາຄນ຺ຕ຺ວາ, ເອຕມຕ຺ຖໍ ປຸຈ຺ຉິສຸ ມໍ.

‘‘ປຸລິເນນ ກໂຕ ຖູໂປ, ຍໍ ຕ຺ວໍ ເທວ ນມສ຺ສສີ;

ມຍມ຺ປິ ຎາຕຸມິຈ຺ຉາມ, ປຸຏ຺ໂຐ ອາຈິກ຺ຂ ໂນ ຕຸວໍ។

“ນິທ຺ທິຏ຺ຐາ ນຸ ມນ຺ຕປເທ, ຈກ຺ຂຸມນ຺ໂຕ ມຫາຍສາ;

ເຕ ໂຂ ອຫໍ ນມສ຺ສາມິ, ພຸທ຺ຘເສຏ຺ເຐ ມຫາຍເສ។

“ກີທິສາ ເຕ ມຫາວີຣາ, ສພ຺ພຎ຺ຎູ ໂລກນາຍກາ;

ກຖໍວຓ຺ຓາ ກຖໍສີລາ, ກີທິສາ ເຕ ມຫາຍສາ។

“ພາຕ຺ຕິໍສລກ຺ຂຓາ ພຸທ຺ຘາ, ຈຕ຺ຕາລີສທິຊາປີ ຈ;

ເນຕ຺ຕາ ໂຄປຂຸມາ ເຕສໍ, ຊິຎ຺ຊຸກາ ຜລສນ຺ນິຠາ។

“ຄຈ຺ຉມານາ ຈ ເຕ ພຸທ຺ຘາ, ຍຸຄມຕ຺ຕຎ຺ຈ ເປກ຺ຂເຣ;

ນ ເຕສໍ ຊາຓຸ ນທຕິ, ສນ຺ຘິສທ຺ໂທ ນ ສຸຍ຺ຍຕິ។

“ຄຈ຺ຉມານາ ຈ ສຸຄຕາ, ອຸທ຺ຘຣນ຺ຕາວ ຄຈ຺ຉເຣ;

ປຐມໍ ທກ຺ຂິຓໍ ປາທໍ, ພຸທ຺ຘານໍ ເອສ ຘມ຺ມຕາ។

“ອສມ຺ຠີຕາ ຈ ເຕ ພຸທ຺ຘາ, ມິຄຣາຊາວ ເກສຣີ;

ເນວຸກ຺ກໍເສນ຺ຕິ ອຕ຺ຕານໍ, ໂນ ຈ ວມ຺ເຠນ຺ຕິ ປາຓິນໍ។

“ມານາວມານໂຕ ມຸຕ຺ຕາ, ສມາ ສພ຺ເພສຸ ປາຓິສຸ;

ອນຕ຺ຕຸກ຺ກໍສກາ ພຸທ຺ຘາ, ພຸທ຺ຘານໍ ເອສ ຘມ຺ມຕາ។

“ອຸປ຺ປຊ຺ຊນ຺ຕາ ຈ ສມ຺ພຸທ຺ຘາ, ອາໂລກໍ ທສ຺ສຍນ຺ຕິ ເຕ;

ຉປ຺ປກາຣໍ ປກມ຺ເປນ຺ຕິ, ເກວລໍ ວສຸຘໍ ອິມໍ។

“ປສ຺ສນ຺ຕິ ນິຣຍຎ຺ເຈເຕ, ນິພ຺ພາຕິ ນິຣໂຍ ຕທາ;

ປວສ຺ສຕິ ມຫາເມໂຆ, ພຸທ຺ຘານໍ ເອສ ຘມ຺ມຕາ។

“ອີທິສາ ເຕ ມຫານາຄາ, ອຕຸລາ ຈ ມຫາຍສາ;

ວຓ຺ຓໂຕ ອນຕິກ຺ກນ຺ຕາ, ອປ຺ປເມຍ຺ຍາ ຕຖາຄຕາ។

‘‘ອນຸໂມທີສຸ ເມ ວາກຸຍໍ, ສພຸເພ ສິສຸສາ ສຄາຣວາ;

ຕຖາ ຈ ປໍຜິປໍຊຊີສຸ, ຍຖາສຕຸຕິ ຍຖາພລໍ෴

‘‘ປໍຜິປູເຊນຸຕິ ປຸລິນໍ, ສກກຸມມາກິລາສິໂນ;

ສທຸທຫນຸຕາ ມມ ວາກຸຍໍ, ພຸທຸຂສກຸກຕມານສາ෴

‘‘ຕທາ ຈວິຕຸວາ ຕຸສິຕາ, ເທວປຸຕຸໂຕ ມຫາຍໂສ;

ອຸປຸປຊຊິ ມາຕຸກຸຈຸຉິມຸຫິ, ທສສຫສຸສີ ກມຸປຖ෴

‘‘ອສຸສມສຸສາວິທູຣມຸຫິ, ຈງກມມຸຫິ ຖິໂຕ ອຫໍ;

ສພຸເພ ສິສຸສາ ສມາຄນຸຕຸວາ, ອາຄຈຸຊຸ ມມ ສນຸຕິເກ෴

‘‘ອຸສໂກວ ມຫີ ນທຕິ, ມິຄຣາຊາວ ກູຊຕິ;

ສຸສຸມາໂຣວ ສລຸອຕິ, ກື ວິປາໂກ ກວິສຸສຕິ෴

‘‘ຍໍ ປກິຕຸເຕມິ ສມຸພຸທຸຂໍ, ສິກຕາຖູປສນຸຕິເກ;

ໂສ ທານິ ກຄວາ ສຕຸຖາ, ມາຕຸກຸຈຸຉິມຸປາຄມິ෴

‘‘ເຕສໍ ຂມຸມກຖໍ ວຕຸວາ, ກິຕຸຕຍິຕຸວາ ມຫາມຸນີ;

ອຸຍຸໂຍເຊຕຸວາ ສເກ ສິສຸເສ, ປລຸລງກມາກຸຊີ ອຫໍ෴

‘‘ພລຸຈ ວຕ ເມ ຂີຕໍ, ພຸຍາຂິນາ ປຣເມນ ຕໍ;

ພຸທຸຂເສຍຸຖໍ ສຣິຕຸວານ, ຕຕຸຖ ກາລງກໂຕ ອຫໍ෴

‘‘ສພຸເພ ສິສຸສາ ສມາຄນຸຕຸວາ, ອກໍສຸ ຈິຕກໍ ຕທາ;

ກລຸເອວຣລຸຈ ເມ ຄຍຸຫ, ຈິຕກໍ ອກິໂຣປຍຸໍ෴

‘‘ຈິຕກໍ ປຣິວາເຣຕຸວາ, ສີເສ ກຕຸວານ ອລຸຊລີ;

ໂສກສລຸລປເຣຕາ ເຕ, ວິກຸກນຸທີສຸ ສມາຄຕາ෴

‘‘ເຕສໍ ລາລປຸປມານານໍ, ອຄມໍ ຈິຕກໍ ຕທາ;

ອຫໍ ອາຈຣິໂຍ ຕຸມຸຫໍ, ມາ ໂສຈິຕຸຖ ສຸເມຂສາ෴

“ສທຕ຺ເຖ ວາຍເມຍ຺ຍາຖ, ຣຕ຺ຕິນ຺ທິວມຕນ຺ທິຕາ;

ມາ ໂວ ປມຕ຺ຕາ ອຫຸຕ຺ຖ, ຂໂຓ ໂວ ປຏິປາທິໂຕຯ

“ສເກ ສິສ຺ເສນຸສາສິຕ຺ວາ, ເທວໂລກໍ ປຸນາຄມິໍ;

ອຏ຺ຐາຣສ ຈ ກປ຺ປານິ, ເທວໂລເກ ຣມາມຫໍຯ

“ສຕານໍ ປຎ຺ຈກ຺ຂຕ຺ຕຸຎ຺ຈ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕິ ອໂຫສຫໍ;

ອເນກສຕກ຺ຂຕ຺ຕຸຎ຺ຈ, ເທວຣຊ຺ຊມກາຣຍິໍຯ

“ອວເສເສສຸ ກປ຺ເປສຸ, ໂວກິຓ຺ໂຓ ສໍສຣິໍ ອຫໍ;

ທຸຄ຺ຄຕິໍ ນາຠິຊານາມິ, ອຸປ຺ປາທສ຺ສ ອິທໍ ຜລໍຯ

“ຍຖາ ໂກມຸທິເກ ມາເສ, ພຫູ ປຸປ຺ຜນ຺ຕິ ປາທປາ;

ຕເຖວາຫມ຺ປິ ສມເຍ, ປຸປ຺ຜິໂຕມ຺ຫິ ມເຫສິນາຯ

“ວິຣິຍໍ ເມ ຘຸຣໂຘຣຍ຺ຫໍ, ໂຍຄກ຺ເຂມາຘິວາຫນໍ;

ນາໂຄວ ພນ຺ຘນໍ ເຉຕ຺ວາ, ວິຫຣາມິ ອນາສໂວຯ

“ສຕສຫສ຺ສິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ພຸທ຺ຘມຠິກິຕ຺ຕຍິໍ;

ທຸຄ຺ຄຕິໍ ນາຠິຊານາມິ, ກິຕ຺ຕນາຍ ອິທໍ ຜລໍຯ

“ກິເລສາ ຌາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ”ນ຺ຕິຯ

ຉຬຸອຠິຎ຺ຎຸຫິ ສມານໍ ອາຍສ຺ມນ຺ຕໍ ສິຣິມຕ຺ເຖຣໍ “ອຣິໂຍ”ຕິ ອຊານນ຺ຕາ ປຸຖຸຊ຺ຊນາ ຠິກ຺ຂູ ສາມເຓຣາ ຈ ອປ຺ປລາຠິຕາຍ ໂລກສ຺ສ ອນຠິຄຕຠາເວນ ອສມ຺ຠາເວນ຺ຕາ ຍໍກິຎ຺ຈິ ກເຖຕ຺ວາ ຄຣຫນ຺ຕິຯ ສິຣິວຑ຺ຒຕ຺ເຖຣໍ ປນ ປຈ຺ຈຍານໍ ລາຠິຠາເວນ ໂລກສ຺ສ ສກ຺ກຕຄຣຸກຕຠາວໂຕ ສມ຺ຠາເວນ຺ຕາ ປສໍສນ຺ຕິຯ ເຖໂຣ “ອວຓ຺ຓາຣຫສ຺ສ ນາມ ວຓ຺ຓຠາຓໍ, ວຓ຺ຓາຣຫສ຺ສ ຈ ອວຓ຺ຓຠາຓໍ ອສ຺ສ ປຸຖຸຊ຺ຊນຠາວສ຺ສ ໂທໂສ”ຕິ ປຸຖຸຊ຺ຊນຠາວຎ຺ຈ ຄຣຫນ຺ໂຕ –

໑໘໙ຯ

“ປເຣ ຈ ນໍ ປສໍສນ຺ຕິ, ອຕ຺ຕາ ເຈ ອສມາຫິໂຕ;

ໂມຆໍ ປເຣ ປສໍສນ຺ຕິ, ອຕ຺ຕາ ຫິ ອສມາຫິໂຕຯ

໑໙໐ຯ

‘‘ປເຣ ຈ ນံ ຄຣຫນ຺ຕິ, ອຕ຺ຕາ ເຈ ສຸສມາຫິໂຕ;

ໂມໍໆ ປເຣ ຄຣຫນ຺ຕິ, ອຕ຺ຕາ ຫິ ສຸສມາຫິໂຕ’’ຕິ.

– ຄາຖາທ຺ວຍມກາສິ.

ຕຕ຺ຖ ປເຣຕິ ອຕ຺ຕໂຕ ອຍ຺ເຍ ປເຣ ນາມ, ອິຂ ປນ ປຕ຺ຫິເຕຫີ ອຍ຺ເຍ ພາລາ ປເຣຕິ ອຘິປ຺ເປຕາ. ເຕສຍ຺ຫີ ອຊານິຕ຺ວາ ອປຣິໂຍຄາເຫຕ຺ວາ ກາສນໂຕ ຄຣຫາ ວິຍ ປສໍສາປີ ອປ຺ປມາຕກູຕາ. ນນ຺ຕິ ນံ ປຸຄ຺ຄລໍ. ປສໍສນ຺ຕີຕິ ອວິທ຺ທສຸກາເວນ ຕຕ຺ຫາວິປນ຺ນຕາຍ ວາ, ອຖ ວາ ອກູຕໍເຍວ ປຸຄ຺ຄລໍ ‘‘ອສຸໂກ ກິກ຺ຂຸ ຊານລາກີ, ອຣິໂຍ’’ຕິ ວາ ອກູຕຄຸຕໂຣປເນນ ກິຕ຺ເຕນ຺ຕິ ອກິຕ຺ຖວນ຺ຕິ. ໂຍ ປເນຕ຺ຖ ຈ-ສທ຺ໂທ, ໂສ ອຕ຺ຕູປນຍຕ຺ໂຖ. ເຕນ ປເຣ ນံ ປຸຄ຺ຄລໍ ປສໍສນ຺ຕິ ຈ, ຕຍ຺ຈ ໂຂ ເຕສໍ ປສໍສນມຕ຺ຕໍ, ນ ປນ ຕສ຺ມີ ປສໍສາຍ ວຕ຺ຖຸ ອຕ຺ຖີຕິ ອິມມຕ຺ຖໍ ທສ຺ເສຕິ. ອຕ຺ຕາ ເຈ ອສມາຫິໂຕຕິ ຍໍ ປຸຄ຺ຄລໍ ປເຣ ປສໍສນ຺ຕິ, ໂສ ເຈ ສຍໍ ອສມາຫິໂຕ ມຄ຺ຄສມາຘິນາ ຜລສມາຘິນາ ອຸປຈາຣປ຺ປນາສມາຘິມຕ຺ເຕເນວ ວາ ນ ສມາຫິໂຕ, ສມາຂານສ຺ສ ປຜິປກ຺ຂກູຕານໍ ກິເລສານໍ ອປ຺ປຫີນຕ຺ຕາ ວິກ຺ຂິຕ຺ໂຕ ວິພ຺ການ຺ຕຈິຕ຺ໂຕ ໂຫຕິ ເຈຕິ ອຕ຺ໂຖ. ‘‘ອສມາຫິໂຕ’’ຕິ ຈ ເອເຕນ ສມາຘິນິມິຕ຺ຕານໍ ຄຸຕານໍ ອກາວໍ ທສ຺ເສຕິ. ໂມໍນ຺ຕິ ກາວນປຸໍສກນິທ຺ເທໂສ ‘‘ວິສມໍ ຈນ຺ທິມສູຣິຍາ ປຣິວຕ຺ຕນ຺ຕີ’’ຕິອາທີສຸ ວິຍ. ປເຣ ປສໍສນ຺ຕີຕິ ເຍ ຕໍ ອສມາຫິຕໍ ປຸຄ຺ຄລໍ ປສໍສນ຺ຕິ, ເຕ ໂມໍໍ ມຸຂາ ອມູລກໍ ປສໍສນ຺ຕິ. ກສ຺ມາ? ອຕ຺ຕາ ຫິ ອສມາຫິໂຕ ຍສ຺ມາ ຕສ຺ສ ປຸຄ຺ຄລສ຺ສ ຈິຕ຺ຕໍ ອສມາຫິຕໍ, ຕສ຺ມາຕິ ອຕ຺ໂຖ.

ທຸຕິຍຄາຖາຍໍ ຄຣຫນ຺ຕີຕິ ອຕ຺ຕໂນ ອວິທ຺ທສຸກາເວນ ໂທສນ຺ຕຣາຍ ວາ ອຣິຍໍ ຊານລາກິຍ຺ຈ ສມານໍ ‘‘ອສຸໂກ ກິກ຺ຂຸ ຊາຄຣິຍໍ ນານຸຍຸຍ຺ຊຕິ ອນ຺ຕມໂສ ໂຄທຸຫນມຕ຺ຕມ຺ປີ ກາລໍ ເກວລໍ ກາຍທລຸຫີພຫຸໂລ ນິທ຺ທາຣາໂມ ກສ຺ສາຣາໂມ ສງຄຕິກາຣາໂມ ວິຫຣຕີ’’ຕິອາທິນາ ອປ຺ປຜິປຊ຺ຊມານຕາວິກາວເນນ ວາ ຄຸຕປຣິຂໍສເນນ ວາ ຄຣຫນ຺ຕິ ນິນ຺ທນ຺ຕິ, ອຸປກ຺ໂກສນ຺ຕີ ວາຕິ ອຕ຺ໂຖ. ເສສໍ ປຖມຄາຖາຍ ວຸຕ຺ຕປຣິຍາເຍນ ເວທິຕພ຺ພໍ. ເອວໍ ເຖເຣນ ອິມາຫິ ຄາຖາຫິ ອຕ຺ຕໂນ ນິກ຺ກິເລສກາເວ ສີຣິວຫ຺ຒສ຺ສ ຈ ສກິເລສກາເວ ປກາສິເຕ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ສີຣິວຫ຺ໂຒ ສໍເວຄຊາໂຕ ວິປສ຺ສນໍ ປຍ຺ຖເປຕ຺ວາ ນຈິຣສ຺ເສວ ສທຕ຺ຖໍ ປຣິປູເຣສິ, ຄຣຫກປຸຄ຺ຄລາ ຈ ເຖຣໍ ຂມາເປສຸໍ.

ສີຣິມຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຍ຺ຖິຕາ.

ທຸຕິຍວຄ຺ຄວຕ຺ຕນາ ນິຍ຺ຖິຕາ.

໓. ຕຕິຍວຄ຺ໂຄ

໑. ອຸຕ຺ຕຣຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ຂນ຺ຂາມຍາ ປຣິຍ຺ຍາຕາຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ອຸຕ຺ຕຣຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປີ ປຸຣິມພຸທ຺ເຂສຸ ກຕາຘິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກເວ ວິວຍ຺ຜູປນິສ຺ສຍໍ ກຸສລໍ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ອິໂຕ ຈຕຸນວຸເຕ ກປ຺ເປ ສິທ຺ຂຕ຺ຖສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຍ຺ຍຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ສາສເນ ລທ຺ຂປ຺ປສາໂທ ຫຸຕ຺ວາ ອຸປາສກຕ຺ຕໍ ປຜິເວເທສິ. ໂສ ສຕ຺ຖຣິ ປຣິນິພ຺ພຸເຕ ອຕ຺ຕໂນ ຍາຕເກ ສນ຺ນິປາເຕຕ຺ວາ ພຫຸໍ ປູຊາສກ຺ກາຣໍ ສມ຺ກຣິຕ຺ວາ ຂາຕຸປູຊໍ ອກາສິ. ໂສ ເຕນ ປຸຍ຺ຍກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມີ ພຸທ຺ຂຸປ຺ປາເທ ສາເກເຕ ພ຺ຣາຫ຺ມຕກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອຸຕ຺ຕໂຣຕິ ລທ຺ຂນາໂມ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ເກນຈິເທວ ກຣຕີເຍນ ສາວຕ຺ຖີ ຄໂຕ ກຕ຺ຫມ຺ພມູເລ ກຕໍ ຍມກປາຜິຫາຣິຍໍ ທິສ຺ວາ ປສີທິຕ຺ວາ ປຸນ ກາລຸອກາຣາມສຸຕ຺ຕເທສນາຍ (ອ. ນິ. ໔.໒໔) ອກິວຫ຺ຒມານສທ຺ໂຂ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣາ ສທ຺ຂີ ຣາຊຄຫໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອຸປສມ຺ປຊ຺ຊິຕ຺ວາ ຕຕ຺ເຖວ ວສນ຺ໂຕ ວິປສ຺ສນໍ ປຍ຺ຖເປຕ຺ວາ ນຈິຣສ຺ເສວ ຉລຸອກິຍ຺ໂຍ ອໂຫສິ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໒.໔໖.໑໐໖-໑໑໐) –

‘‘ນິພ຺ພຸເຕ ໂລກນາຖມ຺ຫິ, ສິທ຺ຂຕ຺ເຖ ໂລກນາຍເກ;

ມມ ຎາຕີ ສມາເນຕ຺ວາ, ຘາຕຸປູຊໍ ອກາສຫໍ.

‘‘ຈຕຸນ຺ນວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ຘາຕຸມຠິປູຊຍິໍ;

ທຸຄ຺ຄຕິໍ ນາຠິຊານາມິ, ຘາຕຸປູຊາຍິທໍ ຜລໍ.

‘‘ກິເລສາ ຌາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ.

ຉຬຠິຎ຺ໂຎ ປນ ຫຸຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ວິຫຣນ຺ເຕ ພຸທ຺ຘຸປຏ຺ຐານຕ຺ຖໍ ຣາຊຄຫໂຕ ສາວຕ຺ຖິໍ ອຸປຄໂຕ ຠິກ຺ຂູຫິ ‘‘ກິໍ, ອາວຸໂສ, ປພ຺ພຊ຺ຊາກິຈ຺ຈໍ ຕຍາ ມຕ຺ຖກໍ ປາປິຕ’’ນ຺ຕິ ປຸຏ຺ໂຐ ອຎ຺ຎໍ ພ຺ຍາກໂຣນ຺ໂຕ –

໑໖໑.

‘‘ຂນ຺ຘາ ມຍາ ປຣິຎ຺ຎາຕາ, ຕຓ຺ຫາ ເມ ສຸສມູຫຕາ;

ຠາວິຕາ ມມ ໂພຊ຺ຌງ຺ຄາ, ປຕ຺ໂຕ ເມ ອາສວກ຺ຂໂຍ.

໑໖໔.

‘‘ໂສຫໍ ຂນ຺ເຘ ປຣິຎ຺ຎາຍ, ອພ຺ພຫິຕ຺ວານ ຊາລິນິໍ;

ຠາວຍິຕ຺ວານ ໂພຊ຺ຌງ຺ເຄ, ນິພ຺ພາຍິສ຺ສໍ ອນາສໂວ’’ຕິ. – ຄາຖາທ຺ວຍໍ ອຠາສິ;

ຕຕ຺ຖ ຂນ຺ຘາຕິ ປຎ຺ຈຸປາທານກ຺ຂນ຺ຘາ. ປຣິຎ຺ຎາຕາຕິ ‘‘ອິທໍ ທຸກ຺ຂໍ, ນ ອິໂຕ ຠິຍ຺ໂຍ’’ຕິ ປຣິຈ຺ຉິຊ຺ຊ ຎາຕາ ຠາວິຕາ. ເຕນ ທຸກ຺ຂສ຺ສ ອຣິຍສຈ຺ຈສ຺ສ ປຣິຎ຺ຎາຠິສມຍມາຫ. ຕຓ຺ຫາຕິ ຕສຕິ ປຣິຕສຕີຕິ ຕຓ຺ຫາ. ສຸສມູຫຕາຕິ ສມຸຄ຺ຆາຕິຕາ. ເອເຕນ ສມຸທຍສຈ຺ຈສ຺ສ ປຫານາຠິສມຍໍ ວທຕິ. ຠາວິຕາ ມມ ໂພຊ຺ຌງ຺ຄາຕິ ໂພຘິສງ຺ຂາຕາຍ ສຕິອາທິຘມ຺ມສາມຄ຺ຄິຍາ, ຕໍສມງ຺ຄິໂນ ວາ ໂພຘິສງ຺ຂາຕສ຺ສ ອຣິຍປຸຄ຺ຄລສ຺ສ ອງ຺ຄາຕິ ໂພຊ຺ຌງ຺ຄາ. ສຕິຘມ຺ມວິຈຍວີຣິຍປີຕິປສ຺ສທ຺ຘິສມາຘິອຸເປກ຺ຂາສງ຺ຂາຕາ ມຄ຺ຄປຣິຍາປນ຺ນາ ຘມ຺ມາ ມຍາ ຠາວິຕາ ອຸປ຺ປາທິຕາ ວຑ຺ຒິຕາ. ໂພຊ຺ຌງ຺ຄຄ຺ຄຫເຓເນວ ເຈຕ຺ຖ ຕໍສຫຈຣິຕຕາຍ ສພ຺ເພ ມຄ຺ຄຘມ຺ມາ, ສພ຺ເພ ຈ ໂພຘິປກ຺ຂິຍຘມ຺ມາ ຄຫິຕາຕິ ທຏ຺ຐພ຺ພາ. ເອເຕເນວ ມຄ຺ຄສຈ຺ຈສ຺ສ ຠາວນາຠິສມຍໍ ທສ຺ເສຕິ. ປຕ຺ໂຕ ເມ ອາສວກ຺ຂໂຍຕິ ກາມາສວາທໂຍ ອາສວາ ຂີຍນ຺ຕິ ເອຕ຺ຖາຕິ ອາສວກ຺ຂໂຍຕິ ລທ຺ຘນາໂມ ອສງ຺ຂຕຘມ຺ໂມ ມຍາ ປຕ຺ໂຕ ອຘິຄໂຕ. ເອເຕນ ນິໂຣຘສຈ຺ຈສ຺ສ ສຈ຺ຉິກິຣິຍາຠິສມຍໍ ກເຖຕິ. ເອຕ຺ຕາວຕາ ອຕ຺ຕໂນ ເສາປາທິເສສນິພ຺ພານສມ຺ປຕ຺ຕິໍ ທສ຺ເສຕິ.

ອິທານິ ປນ ອນຸປາທິເສສນິພ຺ພານສມ຺ປຕ຺ຕິໍ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ ‘‘ໂສຫ’’ນ຺ຕິອາທິນາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ. ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ໂສຫໍ ເອວໍ ວຸຕ຺ຕນເຍນ ຂນ຺ເຘ ປຣິຎ຺ຎາຍ ປຣິຊານິຕ຺ວາ, ຕຖາ ປຣິຊານນ຺ໂຕ ເອວ ສກອຕ຺ຕຠາວປຣອຕ຺ຕຠາເວສຸ ອຊ຺ຌຕ຺ຕິກພາຫິຣາຍຕເນສຸ ອຕີຕາທິເຠທຠິນ຺ເນສຸ ສໍສິພ຺ພນາກາຣໍ ປຸນປ຺ປຸນໍ ປວຕ຺ຕິສງ຺ຂາຕໍ ຊາລໍ ເອຕສ຺ສ ອຕ຺ຖີຕິ ຊາລິນີຕິ ລທ຺ຘນາມໍ ຕຓ຺ຫໍ ອພ຺ພຫິຕ຺ວານ ມມ ຈິຕ຺ຕສນ຺ຕານໂຕ ອຸທ຺ຘຣິຕ຺ວາ, ຕຖາ ນໍ ອຸທ຺ຘຣນ຺ໂຕເຍວ ວຸຕ຺ຕປ຺ປເຠເທ ໂພຊ຺ຌງ຺ເຄ ຠາວຍິຕ຺ວານ ເຕ ຠາວນາປາຣິປູຣີ ປາເປຕ຺ວາ ຕໂຕ ເອວ ອນາສໂວ ຫຸຕ຺ວາ ຐິໂຕ ອິທານິ ຈຣິມກຈິຕ຺ຕນິໂຣເຘນ ອນຸປາທາໂນ ວິຍ ຊາຕເວໂທ ນິພ຺ພາຍິສ຺ສໍ ປຣິນິພ຺ພາຍິສ຺ສາມີຕິ.

ອຸຕ຺ຕຣຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

໔ຯ ຠທ຺ທຊິຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ປນາໂທນາມ ໂສ ຣາຊາຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ຠທ຺ທຊິຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍໍ ກິຣ ປທຸມຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ຠຄວໂຕ ກາເລ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຎ຺ຎຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ພ຺ຣາຫ຺ມຓານໍ ວິຊ຺ຊາສິປ຺ເປສຸ ປາຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກາເມ ປຫາຍ ຕາປສປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອຣຎ຺ຎາຍຕເນ ອສ຺ສມໍ ກາເຣຕ຺ວາ ວສນ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ສຕ຺ຖາຣໍ ອາກາເສນ ຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ອຎ຺ຊລິໍ ປຄ຺ຄຍ຺ຫ ອຏ຺ຐາສິຯ ສຕ຺ຖາ ຕສ຺ສ ອຌ຺ຌາສຍໍ ຎຕ຺ວາ ອາກາສໂຕ ໂອຕຣິຯ ໂອຕິຓ຺ຓສ຺ສ ປນ ຠຄວໂຕ ມຘຸຎ຺ຈ ຠິສມຸຬາລຎ຺ຈ ສປ຺ປິຎ຺ຈ ຂີຣຎ຺ຈ ອຸປນາເມສິ, ຕສ຺ສ ຕໍ ຠຄວາ ອນຸກມ຺ປໍ ອຸປາທາຍ ປຏິຄ຺ຄເຫຕ຺ວາ ອນຸໂມທນໍ ວຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິຯ ໂສ ເຕນ ປຸຎ຺ຎກມ຺ເມນ ຕຸສິເຕ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ ຕຕ຺ຖ ຍາວຕາຍຸກໍ ຐຕ຺ວາ ຕໂຕ ອປຣາປຣໍ ສຸຄຕີສຸເຍວ ສໍສຣນ຺ໂຕ ວິປສ຺ສິສ຺ສ ຠຄວໂຕ ກາເລ ມຫທ຺ຘໂນ ເສຏ຺ຐິ ຫຸຕ຺ວາ ອຏ຺ຐສຏ຺ຐິຠິກ຺ຂຸສຫສ຺ສານໍ ໂຠເຊຕ຺ວາ ຕິຈີວເຣນ ອຉ຺ຉາເທສິຯ

ເອວໍ ພຫຸໍ ກຸສລໍ ກຕ຺ວາ ເທວໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ຍາວຕາຍຸກໍ ຐຕ຺ວາ ຕໂຕ ຈວິຕ຺ວາ ມນຸສ຺ເສສຸ ອຸປ຺ປນ຺ໂນ ພຸທ຺ຘສຸຎ຺ເຎ ໂລເກ ປຎ຺ຈ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ຘສຕານິ ຈຕູຫິ ປຈ຺ຈເຍຫິ ອຸປຏ຺ຐຫິຕ຺ວາ ຕໂຕ ຈຸໂຕ ຣາຊກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຣຊ຺ຊໍ ອນຸສາສນ຺ໂຕ ປຸຕ຺ຕໍ ປຈ຺ເຈກໂພທິໍ ອທິຄນ຺ຕ຺ວາ ຐິຕໍ ອຸປຏ຺ຐຫິຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ປຣິນິພ຺ພຸຕສ຺ສ ຘາຕຸໂຍ ຄເຫຕ຺ວາ ເຈຕິຍໍ ກຕ຺ວາ ປູເຊສິຯ ເອວໍ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ຕານິ ປຸຎ຺ຎານິ ກຕ຺ວາ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ຠທ຺ທິຍນຄເຣ ອສີຕິໂກຏິວິຠວສ຺ສ ຠທ຺ທິຍເສຏ຺ຐິສ຺ສ ເອກປຸຕ຺ຕໂກ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ຠທ຺ທຊິຕິສ຺ສ ນາມໍ ອໂຫສິຯ ຕສ຺ສ ກິຣ ອິສ຺ສຣິຍໂຠຄປຣິວາຣາທິສມ຺ປຕ຺ຕິ ຈຣິມເກ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ວິຍ ອໂຫສິຯ

ຕທາ ສຕ຺ຖາ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ວສ຺ສໍ ວສິຕ຺ວາ ຠທ຺ທຊິກຸມາຣໍ ສງ຺ຄຓ຺ຫິຕຸໍ ມຫຕາ ຠິກ຺ຂຸສງ຺ເຄນ ສທ຺ຘິໍ ຠທ຺ທິຍນຄຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຊາຕິຍາວເນ ວສິ ຕສ຺ສ ຎາຓປຣິປາກໍ ອາຄມຍມາໂນຯ ໂສປິ ອຸປຣິ ປາສາເທ ນິສິນ຺ໂນ ສີຫປຎ຺ຊຣໍ ວິວຣິຕ຺ວາ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ຠຄວໂຕ ສນ຺ຕິເກ ຘມ຺ມໍ ໂສຕຸໍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ມຫາຊນໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ກຕ຺ຖາຍໍ ມຫາຊໂນ ຄຈ຺ຉຕີ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ຕໍ ກາຣຓໍ ສຸຕ຺ວາ ສຍມ຺ປິ ມຫຕາ ປຣິວາເຣນ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຘມ຺ມໍ ສຸຓນ຺ໂຕ ສພ຺ພາຠຣຓປຏິມຓ຺ຑິໂຕວ ສພ຺ພກິເລເສ ເຂເປຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໒ຯ໕໖ຯ໙໘-໑໑໖) –

‘‘ໂອຄ຺ຄຍ຺ຫ ຍໍ ໂປກ຺ຂຣຓິໍ, ນານາກຸຎ຺ຊຣເສວິຕໍ;

ອຸທ຺ຘຣາມິ ຠິສໍ ຕຕ຺ຖ, ຆາສເຫຕຸ ອຫໍ ຕທາຯ

‘‘ຠຄວາ ຕມ຺ຫິ ສມເຍ, ປທຸມຸຕ຺ຕຣສວ຺ຫໂຍ;

ຣຕ຺ຕມ຺ພຣຘໂຣ ພຸທ຺ໂຘ, ຄຈ຺ຉເຕ ອນິລຎ຺ຊເສຯ

‘‘ຘຸນນ຺ໂຕ ປໍສຸກູລານິ, ສທ຺ທໍ ອສ຺ໂສສຫໍ ຕທາ;

ອຸທ຺ຘໍ ນິຊ຺ຌາຍມາໂນຫໍ, ອທ຺ທສໍ ໂລກນາຍກໍຯ

‘‘ຕຕ຺ເຖວ ຐິຕໂກ ສນ຺ໂຕ, ອາຍາຈິໍ ໂລກນາຍກໍ;

ມຘຸໍ ຠິເສຫິ ສວຕິ, ຂີຣໍ ສປ຺ປິໍ ມຸຬາລິຠິຯ

‘‘ປຏິຄ຺ຄຓ຺ຫາຕຸ ເມ ພຸທ຺ໂຘ, ອນຸກມ຺ປາຍ ຈກ຺ຂຸມາ;

ຕໂຕ ກາຣຸຓິໂກ ສຕ຺ຖາ, ໂອໂຣຫິຕ຺ວາ ມຫາຍໂສຯ

‘‘ປຏິຄ຺ຄຓ຺ຫິ ມມໍ ຠິກ຺ຂໍ, ອນຸກມ຺ປາຍ ຈກ຺ຂຸມາ;

ປຏິຄ຺ຄເຫຕ຺ວາ ສມ຺ພຸທ຺ໂຘ, ອກາ ເມ ອນຸໂມທນໍ.

‘‘ສຸຂີ ໂຫຕຸ ມຫາປຸຎ຺ຎ, ຄຕິ ຕຸຍ຺ຫໍ ສມິຊ຺ຌຕຸ;

ອິມິນາ ຠິສທາເນນ, ລຠສ຺ສຸ ວິປຸລໍ ສຸຂໍ.

‘‘ອິທໍ ວຕ຺ວານ ສມ຺ພຸທ຺ໂຘ, ຊລຊຸຕ຺ຕມນາມໂກ;

ຠິກ຺ຂມາທາຍ ສມ຺ພຸທ຺ໂຘ, ອາກາເສນາຄມາ ຊິໂນ.

‘‘ຕໂຕ ຠິສໍ ຄເຫຕ຺ວານ, ອາຄຈ຺ຉີ ມມ ອສ຺ສມໍ;

ຠິສໍ ຣຸກ຺ເຂ ລຄ຺ເຄຕ຺ວານ, ມມ ທານໍ ອນຸສ຺ສຣີ.

‘‘ມຫາວາໂຕ ອຸຏ຺ຐຫິຕ຺ວາ, ສຎ຺ຈາເລສິ ວນໍ ຕທາ;

ອາກາໂສ ອຠິນາທິຕ຺ຖ, ອສນິ ຈ ຜລິ ຕທາ.

‘‘ຕໂຕ ເມ ອສນິປາໂຕ, ມຕ຺ຖເກ ນິປ຺ຕີ ຕທາ;

ໂສຫໍ ນິສິນ຺ນໂກ ສນ຺ໂຕ, ຕຕ຺ຖ ກາລງ຺ກໂຕ ອຫໍ.

‘‘ປຸຎ຺ຎກມ຺ເມນ ສຎ຺ຎຸຕ຺ໂຕ, ຕຸສິຕໍ ອຸປປ຺ຊ຺ຊຫໍ;

ກຬເວຣໍ ເມ ປຕິຕໍ, ເທວໂລເກ ຣມາມຫໍ.

‘‘ຉຬາສີຕິສຫສ຺ສານິ , ນາຣິໂຍ ສມລງ຺ກຕາ;

ສາຍໍ ປາຕໍ ອຸປຏ຺ຐນ຺ຕິ, ຠິສທານສ຺ສິທໍ ຜລໍ.

‘‘ມນຸສ຺ສໂຍນິມາຄນ຺ຕ຺ວາ, ສຸຂິໂຕ ໂຫມຫໍ ຕທາ;

ໂຠເຄ ເມ ອູນຕາ ນຕ຺ຖິ, ຠິສທານສ຺ສິທໍ ຜລໍ.

‘‘ອນຸກມ຺ປິຕໂກ ເຕນ, ເທວເທເວນ ຕາທິນາ;

ສພ຺ພາສວາ ປຣິກ຺ຂີຓາ, ນຕ຺ຖິ ທານິ ປຸນພ຺ພໂວ.

‘‘ສຕສຫສ຺ສິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ຠິສໍ ອທທີ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕີ ນາຠິຊານາມິ, ຠິສທານສ຺ສິທໍ ຜລໍ.

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫំ…ເປ… ກຕំ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕិ។

ອຣຫត຺ເຕ ປນ ເຕນ ອຘិຄເຕ ສត຺ຖា ກທ຺ທិយເສຍ຺ຄិ ອາມນ຺ເຕສិ – ‘‘ຕວ ປុត຺ໂຕ ອລ຺ງກຕປ຺ຜិຍត຺ໂຕ ຘម຺មំ ສុຕ຺ວາ ອຣហត຺ເຕ ປຕិຍ຺ຐາສិ, ເຕນສ຺ស ອិທາເນວ ປព຺ພຊិតុំ ຍុត຺ຕំ, ໂນ ເຈ ປព຺ພຊຕិ, ປរិນិព຺ພាយិស຺សតិ’’ຕិ។ ເສຍ຺ຄិ ‘‘ນ មយ຺ຫំ ປុត຺តស຺ស ທຫរស຺ເສວ ສໂຕ ປរិນិព຺ពាເນນ ກិច຺ចំ ອត຺ថិ, ປព຺ພាເຊຖ ນ’’ນ຺ຕិ ອາហ។ ຕំ ສត຺ຖា ປព຺ພាເຊត຺វា ອុປສម຺ប៉ាເທត຺វា ຕត຺ຖ ສត຺ຕាហំ វសិត຺វា ໂກຍິຄាມំ ປាປុណិ, ໂສ ຈ ຄាໂມ ຄ຺ງຄាຕីເຣ។ ໂກຍິຄាມវាសិໂນ ພຸທ຺ຘປ຺ປមុខស຺ស ភិក຺ខុស຺ງឃស຺ស មហាທា នំ ປວត຺ເຕສុំ។ ກທ຺ທຊិត຺ເຖໂຣ ສត຺ຖាຣា ອນុໂມທນាយ អារទ຺ຘាយ ພហិຄាមំ ຄន຺ត຺វា ‘‘ຄ຺ງຄាຕីເຣ មត຺តសមិເປ ສត຺ຖុ ອາຄຕកាເລ វុឍ຺ຣຫិស຺សាមិ’’ຕិ ສមាປត຺តិ ສមាປ຺ຊិត຺វា និសិທិ។ មហាເຖເຣສុ ອាຄច຺ឆន຺ເຕសុປិ ອវុឍ຺ຣຫិត຺វា ສត຺ຖុ ອាຄត កាເລເຍវ វុឍ຺ຣຫិ។ ປុថុຊ຺ຊនភិក຺ខូ, ‘‘ອຍំ ອឆុនា ປព຺ພຊិໂຕ មហាເຖເຣសុ អាຄច຺ឆន຺ເຕសុ មាន຺ຖទ຺ເຖ ហុត຺វា ນ វុឍ຺ຣា សិ’’ຕិ ອុຊ຺ឈាយិសុ។ ໂກຍិຄាមវាសិໂນ ສត຺ຖុ ភិក຺ខុស຺ງឃស຺ស ຈ ພហូ នាវាស຺ងឃាເຍ ພន຺ឈិສុ, ສត຺ຖា ‘‘ឝន຺ທស຺ស អានុភាវំ ປ ກາເສមិ’’ຕិ នាវាស຺ງឃាເຍ ຖត຺វា, ‘‘ກທំ, ກທ຺ທຊិ’’ຕិ ປុច຺ឆិ។ ກທ຺ທຊិត຺ເຖໂຣ ‘‘ເອໂສហំ, ກន຺ເຕ’’ຕិ ສត຺ຖាຣំ ອុປស຺ងកមិត຺វា ອញ຺ຊលិ ກត຺វា ອឋ຺ຖាសិ។ ສត຺ຖា, ‘‘ເອហិ, ກທ຺ທຊិ, ອម຺ເຫហិ ສទ຺ធិ ເອកនាវំ ອភិរុហា’’ຕិ។ ໂສ ອុປ຺ປតិត຺វា ສត຺ຖុ ຖិតនាវាយំ ອឋ຺ຖាសិ។ ສត຺ຖា ຄ຺ງຄាមជ຺ឈំ ຄតកាເລ, ‘‘ກທ຺ທຊិ, ຕយា មហាປនាທຣាជកាເລ ອជ຺ឈាវុឍ຺ຖຣតនប៉ាສាໂທ ກហ’’ນ຺ຕិ ອាហ។ ‘‘ອិមស຺មិំ ຄាເນ និមុគ຺ໂຄ’’ຕិ។ ‘‘ເຕន ហិ, ກທ຺ທຊិ, សព຺រហ຺មចារីនំ ກ຺ងំ ឆិន຺ທា’’ຕិ។ ຕស຺មិំ ខេណេ ເຖໂຣ ສត຺ຖាຣំ វន຺ທិត຺វា ອិទ຺ធិពលេន ຄន຺ត຺វា ປាສាທថូປិກំ ປាທ຺ງគុលន຺តເຣន សន຺និរុម຺ភិត຺វា ປញ຺ចវីສតិໂຍជនំ ປាສាທំ ຄເហត຺វា ອា កាເສ ອុប຺ປតិ, ອុប຺ປតន຺ໂຕ ຈ ປញ຺ញាស ໂຍជនានិ ປាສាທំ ອុທកໂຕ ອុក຺ខិປិ។ ອថស຺ស ປុរិមភេវ ញាតកា ປាສាທគេន ໂລເກន មច຺ឆកច຺ឆបមណ຺ឌូកា ហុត຺វា ຕស຺មិំ ປាສាເທ ອុឍ຺ຣហន຺ເຕ ປរិវត຺តិត຺វា ອុທເກ ປតឹសុ។ ສត຺ຖា ເຕ ປតន຺ເຕ ທិស຺វា ‘‘ញាតកា ເຕ, ກທ຺ທຊិ, កិលមន຺ຕិ’’ຕិ ອាហ។ ເຖໂຣ ສត຺ຖុ វចេន ປាສាທំ វិស຺សជ຺ເຊសិ។ ປាສាໂທ ຍថាឋាເន ເອវ ປតិឍ຺ຣ ហិ។ ສត຺ຖា ປាຣ຺ງຄໂຕ ភិក຺ខូហិ ‘‘ກທា, ກន຺ເຕ, ກທ຺ທຊិត຺ເຖເຣន ອຍំ ປាສាໂທ ອជ຺ឈាវុឍ຺ໂຖ’’ຕិ ປុឋ຺ໂຖ មហាປនាທជាតកំ (ជា។ ១។៣។៤០-៤១) កថេត຺វា មហាជនំ ឆម຺មាមតំ ປាເຍសិ។ ເຖໂຣ ປន ອត຺តໂນ ອជ຺ឈាវុឍ຺ຖປុព຺ពំ សុវណ຺ណປាສាທំ ທស຺ເសត຺វា –

១៦៣។

‘‘ປនាໂທ នាម ໂສ ຣាជា, ຍស຺ស ຍູໂປ ສុວណ຺ណໂຍ;

ຕិរិយំ ໂສລឡសុព຺ເພໂຘ, ອុព຺ພមាហុ សហស຺សឝា។

១៦៤។

‘‘សហស຺សកណ຺ໂຍ ສតເຄណ຺ឌុ, ຘជាលុ ហរិតាមໂຍ;

ອនច຺ចុំ ຕត຺ຖ ຄន຺ឆព຺ពា, ឆ សហស຺សានិ សត຺តឝា’’ຕិ។ –

ທ຺វិហិ គាថាហិ វណ຺ណេន຺ໂຕ ອញ຺ញំ ព຺យាកាសិ។

ຕត຺ຖ ປនាໂທ នាម ໂສ ຣាជាຕិ ອតីເຕ ປនាໂທ នាម ໂສ ຣាជា ອໂហសិຕិ ອត຺តនាវອន຺តរហិតតាយ ອត຺តានំ ປរំ វិយ និທ຺ທិសតិ។ ໂສ ເອວ ហិ ຣជ຺ເជ ភិតកាលໂຕ ປຍ຺ຖាយ សហា ອុស຺សាហសម຺ປត຺តិអាທីហិ មហតា ຣាជានុភាເວន មហតា ຈ ភិត ຕិសທ຺ເທន សមន຺នាគតត຺តា ‘‘ຣາຊາ មហាປនាໂທ’’ຕិ ປញ຺ញាយិត຺ຖ។ ຍស຺ស ຍູໂປ ສុវណ຺ណໂຍຕិ ຍស຺ស ຣញ຺ໂຍ ອຍំ ຍູໂປ ປាសា ໂທ សុវណ຺ណមໂຍ។ ຕិរិយំ ໂສລឡសុព຺ເພໂຘຕិ វិត຺ຖាຣໂຕ ໂສລឡសកណ຺ឌປាតប៉ា ປ຺មាໂຕ។ ໂສ ປន ອុព຺ពេ ໂຍជនមត຺ໂຕ ໂហຕិ។ ອុព຺ភមាហុ សហស຺សឝាຕិ ອុព຺ភំ ອុច຺ចំ ເອវមស຺ស ປាສាທស຺ស សហស຺សឝា សហស຺សកណ຺ឌປ຺ປមាណមាហុ។ ໂສ ປន ໂຍជនໂຕ ປញ຺ចវីសតិໂຍជនប៉ុប៉មាໂណ ໂហຕិ។ ເກຈិ ປເນត຺ຖ គាថាសុខត຺ຖំ ‘‘ອាហូ’’ຕិ ທីឃំ ກតំ។ ອាហុ ອໂហសិຕិ ອត຺ຖំ វທន຺ຕិ។

ສຫສ຺ສກຓ຺ໂຑຕິ ສຫສ຺ສຠູມິໂກ. ສຕເຠຓ຺ຑູຕິ ອເນກສຕນິຍ຺ຍູຫໂກ. ຘຊາລູຕິ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ນິຍ຺ຍູຫສິຂຣາທີສຸ ປຕິຏ຺ຐາປິເຕຫິ ຍຏ຺ຐິຘຊປຏາກຘຊາທີຘເຊຫິ ສມ຺ປນ຺ໂນ. ຫຣິຕາມໂຍຕິ ຈາມີກຣສຸວຓ຺ຓມໂຍ. ເກຈິ ປນ “ຫຣິຕຊາຕິມຓີສຣິກ຺ຂໂກ”ຕິ ວທນ຺ຕິ . ຄນ຺ຘພ຺ພາຕິ ນຏາ. ຉ ສຫສ຺ສານິ ສຕ຺ຕສາຕິ ຉມຕ຺ຕານິ ຄນ຺ຘພ຺ພສຫສ຺ສານິ ສຕ຺ຕສາ ຕສ຺ສ ປາສາທສ຺ສ ສຕ຺ຕສຸ ຐາເນສຸ ຣຓ຺ໂຓ ອຠິຣມາປນຕ຺ຖໍ ນຈ຺ຈິສູຕິ ອຕ຺ໂຖ. ເຕ ເອວໍ ນຈ຺ຈນ຺ຕາປິ ຣາຊານໍ ຫາເສຕຸໍ ນາສກ຺ຂິໍສຸ. ອຖ ສກ຺ໂກ ເທວຣາຊາ ເທວນເຏ ເປເສຕ຺ວາ ສມ຺ຊ຺ຊໍ ກາເຣສິ, ຕທາ ຣາຊາ ຫສິຕິ.

ຠທ຺ທຊິຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

໓. ໂສຠິຕຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ສຕິມາ ປຎ຺ຎວາຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ໂສຠິຕຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເທສຸ ກຕາຘິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ຠເວ ປຸຎ຺ຎານິ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ປທຸມຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ຠຄວໂຕ ກາເລ ຫໍສວຕີນຄເຣ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ສຕ຺ຖຸ ຘມ຺ມເທສນໍ ສຸຓນ຺ໂຕ ສຕ຺ຖາຣໍ ເອກໍ ຠິກ຺ຂຸໍ ປຸພ຺ເພນິວາສຎາຓລາຠີນໍ ຠິກ຺ຂູນໍ ອຄ຺ຄຏ຺ຐາເນ ຐເປນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ສຍມ຺ປິ ຕໍ ຐານນ຺ຕຣໍ ອຸທ຺ທິສ຺ສ ປຕ຺ຖນໍ ກຕ຺ວາ ປຸຎ຺ຎານິ ກຕ຺ວາ ສຸຄຕີສຸເຍວ ສໍສຣນ຺ໂຕ ສຸເມຘສ຺ສ ຠຄວໂຕ ກາເລ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຎ຺ຎຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ພ຺ຣາຫ຺ມຓານໍ ວິຊ຺ຊາສິປ຺ເປສຸ ນິປ຺ຜຕ຺ຕິໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເນກ຺ຂມ຺ມາຘິມຸຕ຺ໂຕ ຆຣາວາສໍ ປຫາຍ ຕາປສປ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ຕສ຺ສ ສມີເປ ອຣຎ຺ຎາຍຕເນ ອສ຺ສມໍ ກາເຣຕ຺ວາ ວນມູລຜລາຜເລນ ຍາເປນ຺ໂຕ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາທໍ ສຸຕ຺ວາ ສພ຺ພຕ຺ຖ ເອກຣຕ຺ຕິວາເສເນວ ຠທ຺ທວຕີນຄເຣ ສຕ຺ຖາຣໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ “ຕຸວໍ ສຕ຺ຖາ ຈ ເກຕຸ ຈາ”ຕິອາທີຫິ ຉຫິ ຄາຖາຫິ ອຠິຕ຺ຖວິ , ສຕ຺ຖາ ຈສ຺ສ ຠາວິນິໍ ສມ຺ປຕ຺ຕິໍ ປກາເສສິ. ໂສ ເຕນ ປຸຎ຺ຎກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ. ໂສຠິໂຕຕິສ຺ສ ນາມໍ ອກໍສຸ. ໂສ ອປເຣນ ສມເຍນ ສຕ຺ຖຸ ຘມ຺ມເທສນໍ ສຸຕ຺ວາ ປຕິລທ຺ຘສທ຺ໂຘ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວິປສ຺ສນໍ ວຑ຺ເຒຕ຺ວາ ຉຬຠິຎ຺ໂຎ ອໂຫສິ. ປຸພ຺ເພນິວາສຎາເຓ ຈິຓ຺ຓວສີ ຈ ອໂຫສິ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໑.໔໙.໔໖-໗໔) –

“ທກ຺ຂິເຓ ຫິມວນ຺ຕສ຺ສ, ສຸກໂຕ ອສ຺ສໂມ ມມ;

ອຸຕ຺ຕມຕ຺ຖໍ ຄເວສນ຺ໂຕ, ວສາມິ ວິປິເນ ຕທາ.

“ລາຠາລາເຠນ ສນ຺ຕຸຏ຺ໂຐ, ມູເລນ ຈ ຜເລນ ຈ;

ອນ຺ເວສນ຺ໂຕ ອາຈຣິຍໍ, ວສາມິ ເອກໂກ ອຫໍ.

“ສຸເມໂຘ ນາມ ສມ຺ພຸທ຺ໂຘ, ໂລເກ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິ ຕາວເທ;

ຈຕຸສຈ຺ຈໍ ປກາເສຕິ, ອຸທ຺ຘຣນ຺ໂຕ ມຫາຊນໍ.

“ນາຫໍ ສຸໂຓມິ ສມ຺ພຸທ຺ຘໍ, ນປິ ເມ ໂກຈິ ສໍສຕິ;

ອຏ຺ຐວສ຺ເສ ອຕິກ຺ກນ຺ເຕ, ອສ຺ໂສສິໍ ໂລກນາຍກໍ.

“ອຄ຺ຄິທາຣຸໍ ນີຫຣິຕ຺ວາ, ສມ຺ມຊ຺ຊິຕ຺ວານ ອສ຺ສມໍ;

ຂາຣິກາຣໍ ຄເຫຕ຺ວານ, ນິກ຺ຂມິໍ ວິປິນາ ອຫໍ.

“ເອກຣຕ຺ຕິ ວສນ຺ໂຕຫໍ, ຄາເມສຸ ນິຄເມສຸ ຈ;

ອນຸປຸພ຺ເພນ ຈນ຺ທວຕິໍ, ຕທາຫໍ ອຸປສງ຺ກມິໍ.

“ຠຄວາ ຕມ຺ຫິ ສມເຍ, ສຸເມໂຘ ໂລກນາຍໂກ;

ອຸທ຺ຘຣນ຺ໂຕ ພຫູ ສຕ຺ເຕ, ເທເສຕິ ອມຕໍ ປທໍ.

“ຊນກາຍມຕິກ຺ກມ຺ມ, ວນ຺ທິຕ຺ວາ ຊິນສາຄຣໍ;

ເອກໍສໍ ອຊິນໍ ກຕ຺ວາ, ສນ຺ຖວິໍ ໂລກນາຍກໍ.

“ຕຸວໍ ສຕ຺ຖາ ຈ ເກຕຸ ຈ, ຘໂຊ ຍູໂປ ຈ ປາຓິນໍ;

ປຣາຍໂນ ປຕິຏ຺ຐາ ຈ, ທີໂປ ຈ ທ຺ວິປທຸຕ຺ຕໂມ.

“ເນປຸຎ຺ໂຎ ທສ຺ສເນ ວີໂຣ, ຕາເຣສິ ຊນຕໍ ຕຸວໍ;

ນຕ຺ຖຎ຺ໂຎ ຕາຣໂກ ໂລເກ, ຕວຸຕ຺ຕຣິຕໂຣ ມຸເນ.

“ສກ຺ກາ ເຖເວ ກຸສຄ຺ເຄນ, ປເມຕຸໍ ສາຄຣຸຕ຺ຕເມ;

ນ ຕ຺ເວວ ຕວ ສພ຺ພຎ຺ຎຸ, ຎາຓໍ ສກ຺ກາ ປເມຕເວ.

“ຕຸລທຓ຺ເຑ ຐເປຕ຺ວານ, ມຫິໍ ສກ຺ກາ ຘເຣຕເວ;

ນຕ຺ເວວ ຕວ ປຎ຺ຎາຍ, ປມາຓມຕ຺ຖິ ຈກ຺ຂຸມ.

“ອາກາເສ ມິນິຕຸໍ ສກ຺ກາ, ຣຊ຺ຊຸຍາ ອງ຺ຄຸເລນ ວາ;

ນຕ຺ເວວ ຕວ ສພ຺ພຎ຺ຎຸ, ສີລໍ ສກ຺ກາ ປເມຕເວ.

“ມຫາສມຸທ຺ເທ ອຸທກໍ, ອາກາເສ ຈ ວສຸນ຺ຘຣາ;

ປຣິເມຍ຺ຍານິ ເອຕານິ, ອປ຺ປເມຍ຺ໂຍສິ ຈກ຺ຂຸມ.

“ຉຫິ ຄາຖາຫິ ສພ຺ພຎ຺ຎຸໍ, ກິຕ຺ຕຍິຕ຺ວາ ມຫາຍສໍ;

ອຎ຺ຊລິໍ ປຄ຺ຄເຫຕ຺ວານ, ຕຸຓ຺ຫີ ອຏ຺ຐາສຫໍ ຕທາ.

“ຍໍ ວທນ຺ຕິ ສຸເມໂຘຕິ, ຠູຣິປຎ຺ຎໍ ສຸເມຘສໍ;

ຠິກ຺ຂຸສງ຺ເຆ ນິສີທິຕ຺ວາ, ອິມາ ຄາຖາ ອຠາສຖ.

‘‘โย เม ลาภํ ปกิตฺเตสิ, วิปฺปสนฺเนน เจตสา;
ตมหํ กิตฺตยิสฺสามิ, สุณาถ มม ภาสโตฯ

‘‘สตฺตสตฺตติ กปฺปานิ, เทวโลเก รมิสฺสติ;
สหสฺสกฺขตฺตุํ เทวินฺโท, เทวรชฺชํ กริสฺสติฯ

‘‘อเนกสตกฺขตฺตุญฺจ, จกฺกวตฺติ ภวิสฺสติ;
ปเทสรชฺชํ วิปุลํ, คณนาโต อสงฺขิยํ฿

‘‘เทวภูโต มนุสฺโส วา, ปุญฺญกมฺมสมาหิโต;
อนูนมนสงฺกปฺโป, ติกฺขปญฺโญ ภวิสฺสติฯ

‘‘ตึสกปฺปสหสฺสมฺหิ, โอกฺกากกุลสมฺภโว;
โคตโม นาม โคตฺเตน, สตฺถา โลเก ภวิสฺสติฯ

‘‘อคารา อภินิกฺขมฺม, ปพฺพชิสฺสติกิญฺจโน;
ชาติยา สตฺตวสฺเสน, อรหตฺตํ ผุสิสฺสติฯ

‘‘ยโต สรามิ อตฺตานํ, ยโต ปตฺโตสฺมิ สาสนํ;
เอตฺถนฺตเร น ชานามิ, เจตนํ อมโนรมํ฿

‘‘สํสริตฺวา ภเว สพฺเพ, สมฺปตฺตานุภวึ อหํ;
โภเค เม อูนตา นตฺถิ, ผลํ ลาภสฺส โถมเน฿

‘‘ติยคฺคี นิพฺพุตา มยฺหํ, ภวา สพฺเพ สมูหตา;
สพฺพาสวา ปริกฺขีณา, นตฺถิ ทานิ ปุนพฺภโว฿

‘‘ตึสกปฺปสหสฺสมฺหิ, ยํ ลาภมลภึ อหํ;
ทุคฺคตึ นาภิชานามิ, ผลํ ลาภสฺส โถมเน฿

‘‘กิเลสา ฌาปิตา มยฺหํ…เป… กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ’’นฺติ฿

ໂສ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ປຸພ຺ເພນິວາສໍ ອນຸປ຺ຜິປ຺າຜິຍາ ອນຸສ຺ສຣນ຺ໂຕ ຍາວ ອສຄ຺ຄສາເວ ອຈິຕ຺ຕກປ຺ຜິສນ຺ຂີ, ຕາວ ອທ຺ທສ. ຕໂຕ ປຄ຺ຈ ກປ຺ປສຕານີ ຈິຕ຺ຕປ຺ປວຕ຺ຕິ ອທິສ຺ວາ ອວສາເນວ ທິສ຺ວາ "ກິເມຕ"ນ຺ຕິ ອາວຊ຺ເຊນ຺ໂຕ ນຍວເສນ "ອສຄ຺ຄກໂວ ກວິສ຺ສຕີ"ຕິ ນິຍ຺ຄໍ ອຄມາສິ. ເຕນາຫ ກຄວາ – "ອຕ຺ຖິ, ກິກ຺ຂເວ, ອສຄ຺ຄສຕ຺ຕາ ນາມ ທີພາຍຸກາ ເທວາ, ຕໂຕ ຈຸໂຕ ໂສກິໂຕ ອິຊ຺ປປ຺ໂນ, ໂສ ເອຕໍ ກວໍ ຊານາຕິ, ໂສກິໂຕ ອນຸສ຺ສຣຕີ"ຕິ (ປາຣາ. ໔໒໔ ອຕ຺ຖໂຕ ສມານໍ). ເອວໍ ນຍວເສນ ອນຸສ຺ສຣນ຺ຕສ຺ສ ອນຸສ຺ສຣຕາໂກສລ຺ລໍ ທິສ຺ວາ ສຕ຺ຖາ ເຖຣໍ ປຸພ຺ເພນິວາສໍ ອນຸສ຺ສຣນ຺ຕານໍ ອຄ຺ຄຍ຺ຄາເນ ຖເປສີ. ຕໂຕ ເອວ ຈາຍໍ ອາຍສ຺ມາ ສວິເສສໍ ອຕ຺ຕໂນ ປຸພ຺ເພນິວາສານຸສ຺ສຕິຄາຕໍ ຕສ຺ສ ຈ ປຈ຺ຈຍກູຕໍ ປຜິປ຺ຕ຺ຕິ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂິຕ຺ວາ ໂສມນສ຺ສຊາໂຕ ຕທຕ຺ຖທີປນໍ ອຸທານໍ ອຸທາເນນ຺ໂຕ –

໑໖໔.

"ສຕິມາ ປຄ຺ຄວາ ກິກ຺ຂຸ, ອາຣທ຺ຂພລວີຣິໂຍ;

ປຄ຺ຈ ກປ຺ປສຕານາຫໍ, ເອກຣຕ຺ຕິ ອນຸສ຺ສຣິ.

໑໖໖.

"ຈຕ຺ຕາໂຣ ສຕິປ຺ຜ຺ຖາເນ, ສຕ຺ຕ ອຜ຺ຖ ຈ ກາວຍໍ;

ປຄ຺ຈ ກປ຺ປສຕານາຫໍ, ເອກຣຕ຺ຕິ ອນຸສ຺ສຣິ"ນ຺ຕິ. – ຄາຖາທ຺ວຍໍ ອກາສິ;

ຕຕ຺ຖ ສຕິມາຕິ ສຍໍ ສມຸທາຄມນສມ຺ປນ຺ນາຍ ສຕິປ຺ຜ຺ຖານກາວນາປາຣິປູຣິຍາ ສຕິເວປຸລ຺ລປ຺ປຕ຺ຕິຍາ ຈ ສຕິມາ. ປຄ຺ຄວາຕິ ວລ຺ອກິຄ຺ຄາປາຣິປູຣິຍາ ປຄ຺ຄາເວປຸລ຺ລປ຺ປຕ຺ຕິຍາ ຈ ປຄ຺ຄວາ. ກິນ຺ນກິເລສຕາຍ ກິກ຺ຂຸ. ສທ຺ຂາທິພລານຄ຺ເຈວ ຈຕຸພ຺ພິຂສມ຺ມປ຺ປຂານວີຣິຍສ຺ສ ຈ ສໍສິທ຺ຂິປາຣິປູຣິຍາ ອາຣທ຺ຂພລວີຣິໂຍ. ສທ຺ຂາທິນຄ຺ເຫຕ຺ຖ ພລຕ຺ຄຫເຕນ ຄຫຕໍ ສຕິປີ ສຕິອາທີນໍ ພລກາເວ, ຍຖາ "ໂຄພລິພທ຺ຂາ ປຸຄ຺ຄລາຕສມ຺ກາຣາ"ຕິ. ປຄ຺ຈ ກປ຺ປສຕານາຫໍ, ເອກຣຕ຺ຕິ ອນຸສ຺ສຣິນ຺ຕິ ເອກຣຕ຺ຕິ ວິຍ ອນຸສ຺ສຣິ. ວິຍ-ສທ຺ໂທ ຫີ ອິຂ ລຕ຺ຕນິທ຺ທິຜ຺ໂຄ, ເອເຕນ ປຸພ຺ເພນິວາສານຸສ຺ສຕິຄາເຕ ອຕ຺ຕໂນ ຄາຕວສີກາວໍ ທີເປຕິ.

ອິທານິ ຍາຍ ປຜິປ຺ຕ຺ຕິຍາ ອຕ຺ຕໂນ ສຕິມນ຺ຕາທີກາໂວ ສາຕິສຍໍ ປຸພ຺ເພນິວາສຄາຕຄ຺ຈ ສິທ຺ຂໍ, ຕໍ ທສ຺ເສຕຸໍ "ຈຕ຺ຕາໂຣ"ຕິອາທີນາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ. ຕຕ຺ຖ ຈຕ຺ຕາໂຣ ສຕິປ຺ຜ຺ຖາເນຕິ ກາຍານຸປ຺ສ຺ສນາທີເກ ອຕ຺ຕໂນ ວິສຍເກເທນ ຈຕຸພ຺ພິເຂ ໂລກິຍໂລກຸຕ຺ຕຣມິສ຺ສເກ ສຕິສງ຺ຂາເຕ ສຕິປ຺ຜ຺ຖາເນ. ສຕ຺ຕາຕິ ສຕ຺ຕ ໂພຊ຺ຊງ຺ເຄ. ອຜ຺ຖາຕິ ອຜ຺ຖ ມຄ຺ຄງ຺ຄານິ. ສຕິປ຺ຜ຺ຖາເນສຸ ຫີ ສຸປ຺ປຕິຜ຺ຖິຕຈິຕ຺ຕສ຺ສ ສຕ຺ຕ ໂພຊ຺ຊງ຺ຄາ ກາວນາປາຣິປູຣິ ຄຕາ ເອວ ໂຫນ຺ຕິ, ຕຖາ ອຣິໂຍ ອຜ຺ຖງ຺ຄິໂກ ມຄ຺ໂຄ. ເຕນາຫ ຂມ຺ມເສນາປຕິ – "ຈຕູສຸ ສຕິປ຺ຜ຺ຖາເນສຸ ສຸປ຺ປຕິຜ຺ຖິຕຈິຕ຺ຕາ ສຕ຺ຕ ໂພຊ຺ຊງ຺ເຄ ຍຖາກູຕໍ ກາເວຕ຺ວາ"ຕິອາທີທີ (ທີ. ນິ. ໓.໑໔໓) ສຕ຺ຕໂກຜ຺ຖາສິເກສຸ ສຕ຺ຕຕີສາຍ ໂພຂິປກ຺ຂິຍຂມ຺ເມສຸ ເອກສ຺ມີ ໂກຜ຺ຖາເສ ກາວນາປາຣິປູຣິ ຄຈ຺ຂນ຺ເຕ ອິຕເຣ ອຄຈ຺ຂນ຺ຕາ ນາມ ນຕ຺ຖີຕິ. ກາວຍນ຺ຕິ ກາວນາເຫຕຸ. ເສສໍ ວຸຕ຺ຕນຍເມວ.

ໂສກິຕຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຜ຺ຖິຕາ.

໔. ວລ຺ລິຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ຍໍກິຈ຺ຈໍ ທລ຺ຫວີຣິເຍນາຕິອາທິກາ ອາຍສ຺ມໂຕ ວລ຺ລິຍຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປີ ປຸຣິມພຸທ຺ເຂສຸ ກຕາຂິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກເວ ປຸຄ຺ຄານິ ອຸປ຺ຈິນນ຺ໂຕ ສຸເມຂສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ພຣາຫ຺ມຕກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຄ຺ຄຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ວິຊ຺ຊາ ສິປ຺ເປສຸ ນິປ຺ພຕ຺ຕີ ຄໂຕ ອສີຕິໂກຜິວິກວໍ ປຫາຍ ຕາປສປ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ປພ຺ພຕປາເທ ອຣຄ຺ຄາຍຕເນ ເອກິສ຺ສາ ນທິຍາ ຕີເຣ ອສ຺ສມໍ ກາເຣຕ຺ວາ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ອນຸຄ຺ຄຕ຺ຫນຕ຺ຖໍ ອຸປຄຕໍ ສຕ຺ຖາຣໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ອຊິນຈມ຺ມໍ ປຕ຺ຖຣິຕ຺ວາ ອທາສິ . ຕຕ຺ຖ ນິສິນ຺ນໍ ກຄວນ຺ຕໍ ປຸປ຺ເຜຫີ ຈ ຈນ຺ທເນນ ຈ ປູເຊຕ຺ວາ ອມ຺ພຜລານິ ທຕ຺ວາ ປຄ຺ຈປຕິຜ຺ຖິເຕນ

ວນ຺ທີ. ຕສ຺ສ ກຄວາ ນີສີນ຺ນາສນສມ຺ປຕ຺ຕີ ປ຺ກາເສນ຺ໂຕ ອນ຺ໂມທນ຺ ວຕ຺ວາ ປກ຺ກາມີ. ໂສ ເຕນ ປຸຍ຺ລກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສ໌ສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມີ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ເວສາລິຍ໌ ພ຺ຣາຫ຺ມຕກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ''ກຕ຺ຫມີຕ຺ໂຕ''ຕິ ລທ຺ຘນາໂມ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ສຕ຺ຖຸ ເວສາລິຄມເນ ພຸທ຺ຘານຸກາວ໌ ທິສ຺ວາ ປຜິລທ຺ຘສທ຺ໂຘ ມຫາກຈ຺ຈານຕ຺ເຖຣສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ປພ຺ພຊິ. ໂສ ມນ຺ທປຍ຺ໂຍທນ຺ຘປຣກ຺ກໂມ ຈ ຫຸຕ຺ວາ ຈິຣ໌ ກາລ໌ ວິຍ຺ຍ໌ ສພ຺ຣຫ຺ມຈາຣີ ນິສ຺ສາເຍວ ວສຕິ. ກິກ຺ຂູ ''ຍຖາ ນາມ ວລ຺ລິ ຣກ຺ຂາທິສຸ ກິຍ຺ຈິ ອນິສ຺ສາຍ ວຑ຺ຜິຕ຺ປ໌ ນ ສກ຺ໂກຕິ, ເອວເມວ຺ຍ຺ປີ ກຍ຺ຈິ ປຕ຺ທິຕ໌ ອນິສ຺ສາຍ ວຑ຺ຜິຕ຺ປ໌ ນ ສກ຺ໂກຕີ''ຕິ ວລ຺ລິໂຍຕ຺ເວວ ສມຸທາຈຣີສ຺ສ. ອປຣກາເຄ ປນ ເວຕ຺ທຕ຺ຕຕ຺ເຖຣ໌ ອຸປສ຺ງກມິຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ໂອວາເທ ຖຕ຺ວາ ສໂຕ ສມ຺ປຊາໂນ ຫຸຕ຺ວາ ວິຫຣນ຺ໂຕ ຍາຕສ຺ສ ປຣີປາກ໌ ຄຕຕ຺ຕາ ປຜິປຕ຺ຕິກ຺ກມ໌ ເຖຣ໌ ປຸຈ຺ຊນ຺ໂຕ –

໑໖໗.

''ຍ໌ ກິຈ຺ຈ໌ ທລ຺ຫວິຣິເຍນ, ຍ໌ ກິຈ຺ຈ໌ ໂພທ຺ຘຸມິຈ຺ຊຕາ;

ກຣິສ຺ສ໌ ນາວຣຊ຺ຊິສ຺ສ໌, ປສ຺ສ ວິຣິຍ໌ ປຣກ຺ກມ໌.

໑໖໘.

''ຕ຺ວຍ຺ຈ ເມ ມຄ຺ຄມກ຺ຂາຫີ, ອຍ຺ຊສ໌ ອມໂຕຄທ໌;

ອຫ໌ ໂມເນນ ໂມນິສ຺ສ໌, ຄ຺ງຄາໂສໂຕວ ສາຄຣ''ນ຺ຕີ. – ຄາຖາທ຺ວຍ໌ ອກາສີ;

ຕຕ຺ຖ ຍ໌ ກິຈ຺ຈ໌ ທລ຺ຫວິຣິເຍນາຕີ ທລ຺ເຫນ ວິຣິເຍນ ຖິເຣນ ປຣກ຺ກເມນ, ທລ຺ຫວິຣິເຍນ ວາ ປຸຣິສໂຘຣຍ຺ເຫນ ຍ໌ ກິຈ຺ຈ໌ ກາຕພ຺ພ໌ ປຜິປຊ຺ຊິຕພ຺ພ໌. ຍ໌ ກິຈ຺ຈ໌ ໂພທ຺ຘຸມິຈ຺ຊຕາຕິ ຈຕ຺ຕາຣີ ອຣິຍສຈ຺ຈານິ ນິພ຺ພານເມວ ວາ ໂພທ຺ຘຸ໌ ພຸຊ຺ຊິຕ຺ປ໌ ອິຈ຺ຊນ຺ເຕນ ປຜິວິຊ຺ຊິຕ຺ກາເມນ ຍ໌ ກິຈ຺ຈ໌ ກຣຕິຍ໌. ກຣິສ຺ສ໌ ນາວຣຊ຺ຊິສ຺ສນ຺ຕິ ຕມຫ໌ ທານີ ກຣິສ຺ສ໌ ນ ວິຣາເຘສ຺ສ໌, ຍຖານຸສິຍ຺ຄ໌ ປຜິປຊ຺ຊິສ຺ສາມີ. ປສ຺ສ ວິຣິຍ໌ ປຣກ຺ກມນ຺ຕີ ຍຖາ ປຜິປຊ຺ຊມາເນ ຘມ຺ເມ ວິຘີນາ ອີຣຕໂຕ ''ວິຣິຍ໌'', ປຣ໌ ປຣ໌ ຖານ໌ ອກ຺ກມນໂຕ ''ປຣກ຺ກໂມ''ຕິ ຈ ລທ຺ຘນາມ໌ ສມ຺ມາວາຍາມ໌ ປສ຺ສ ນ ສທ຺ຘເມວາຕິ ອຕ຺ຕໂນ ກຕ຺ຕຸກາມຕ໌ ທສ຺ເສຕິ.

ຕ຺ວຍ຺ຈາຕິ ກມ຺ມຜ຺ຖານທາຍກ໌ ກລ຺ຍາຕມິຕ຺ຕ໌ ອາລປຕິ. ເມຕິ ມຍ຺ຫ໌. ມຄ຺ຄມກ຺ຂາຫີຕິ ອຣິຍມຄ຺ຄ໌ ກເຖຫີ, ໂລກຸຕ຺ຕຣມຄ຺ຄສ຺ສ ປາປກ໌ ຈຕຸສຈ຺ຈກມ຺ມຜ຺ຖານ໌ ກເຖຫີຕິ ອຕ຺ໂຖ. ອຍ຺ຊສນ຺ຕິ ອຊ຺ກ໌ ມຊ຺ຊິມປຜິປທາກາເວນ ອນ຺ຕທ຺ວຍສ຺ສ ອນຸປຄມນໂຕ. ອມເຕ ນິພ຺ພາເນ ສມ຺ປາປກກາເວນ ປຕິຍ຺ຖິຕຕ຺ຕາ ອມໂຕຄທ໌. ໂມເນນາຕິ ຍາເຕນ ມຄ຺ຄປຍ຺ຍາຍ. ໂມນິສ຺ສນ຺ຕິ ຊານິສ຺ສ໌ ນິພ຺ພານ໌ ປຜິວິຊ຺ຊິສ຺ສ໌ ປາປຸຕິສ຺ສ໌. ຄ຺ງຄາໂສໂຕວ ສາຄຣນ຺ຕີ ຍຖາ ຄ຺ງຄາຍ ໂສໂຕ ສາຄຣ໌ ສມຸທ຺ທ໌ ອວິຣຊ຺ຊນ຺ໂຕ ເອກ໌ສໂຕ ໂອຄາຫຕິ, ເອວ໌ ''ອຫ໌ ກມ຺ມຜ຺ຖານ໌ ອນຸຍຸຍ຺ຊນ຺ໂຕ ມຄ຺ຄຍາເຕນ ນິພ຺ພານ໌ ອຊັຄມິສ຺ສາມິ, ຕສ຺ມາ ຕ໌ ກມ຺ມຜ຺ຖານ໌ ເມ ອາຈິກ຺ຂຖາ''ຕິ ເຖຣ໌ ກມ຺ມຜ຺ຖານ໌ ຍາຈິ.

ຕ໌ ສຸຕ຺ວາ ເວຕ຺ທຕ຺ຕຕ຺ເຖໂຣ ຕສ຺ສ ກມ຺ມຜ຺ຖານ໌ ອທາສີ. ໂສປີ ກມ຺ມຜ຺ຖານ໌ ອນຸຍຸຍ຺ຊນ຺ໂຕ ນຈິຣສ຺ເສວ ວິປສ຺ສນ໌ ອຸສ຺ສກ຺ກາເປຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕ໌ ປາປຸຕິ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕ໌ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໔.໔໙.໗໕-໑໐໕) –

''ປຍ຺ຈ ກາມຄຸເຕ ຫິຕ຺ວາ, ປິຍຣູເປ ມໂນຣເມ;

ອສີຕິ ໂກຜິໂຍ ຫິຕ຺ວາ, ປພ຺ພຊິ ອນຄາຣິຍ໌.

''ປພ຺ພຊິຕ຺ວານ ກາເຍນ, ປາປກມ຺ມ໌ ວິວຊ຺ຊຍີ;

ວຈີທຸຈ຺ຈຣິຕ໌ ຫິຕ຺ວາ, ນທີກູເລ ວສາມຫ໌.

‘‘ເອກາກໍ ມໍ ວິຫຣນ຺ຕໍ, ພຸທ຺ຘເສຍ຺ໂຖ ອຸປາຄມິ;

ນາຫໍ ຊານາມິ ພຸທ຺ໂຘຕິ, ອກາສີ ປຏິສນ຺ຖາຣໍຯ

‘‘ກຣິຕ຺ວາ ປຏິສນ຺ຖາຣໍ, ນາມໂຄຕ຺ຕມປຸຈ຺ຉຫໍ;

ເທວຕານຸສິ ຄນ຺ຘພ຺ໂພ, ອທຸ ສກ຺ໂກ ປຸຣິນ຺ທໂທຯ

‘‘ໂກ ວາ ຕ຺ວໍ ກສ຺ສ ວາ ປຸຕ຺ໂຕ, ມຫາພ຺ຣຫ຺ມາ ອິຘາຄໂຕ;

ວິໂຣເຈສິ ທິສາ ສພ຺ພາ, ອຸທຍໍ ສູຣິໂຍ ຍຖາຯ

‘‘ສຫສ຺ສາຣານິ ຈກ຺ການິ, ປາເທ ທິສ຺ສນ຺ຕິ ມາຣິສ;

ໂກ ວາ ຕ຺ວໍ ກສ຺ສ ວາ ປຸຕ຺ໂຕ, ກຖໍ ຊາເນມຸ ຕໍ ມຍໍຯ

‘‘ນາມໂຄຕ຺ຕໍ ປເວເທຫິ, ສໍສຍໍ ອປເນຫິ ເມ;

ນມ຺ຫິ ເທວາ ນ ຄນ຺ຘພ຺ໂພ, ນມ຺ຫິ ສກ຺ໂກ ປຸຣິນ຺ທໂທຯ

‘‘ພ຺ຣຫ຺ມກາໂວ ຈ ເມ ນຕ຺ຖິ, ເອເຕສໍ ອຸຕ຺ຕໂມ ອຫໍ;

ອຕີໂຕ ວິສຍໍ ເຕສໍ, ທາລຍີ ກາມພນ຺ຘນໍຯ

‘‘ສພ຺ເພ ກິເລເສ ຌາເປຕ຺ວາ, ປຕ຺ໂຕ ສມ຺ໂພຘິມຸຕ຺ຕມໍ;

ຕສ຺ສ ວາຈໍ ສຸຕ຺ວາຫໍ, ອິທໍ ວຈນມພ຺ຣວິຯ

‘‘ຍທິ ພຸທ຺ໂຘສິ ສພ຺ພຄ຺ຄູ, ນິສີທ ຕ຺ວໍ ມຫາມຸເນ;

ຕມຫໍ ປູຊຍິສ຺ສາມິ, ທຸກ຺ຂສ຺ສນ຺ຕກໂຣ ຕ຺ວໍຯ

‘‘ປຕ຺ຖຣິຕ຺ວາຊິນຈມ຺ມໍ , ອທາສິ ສຕ຺ຖຸໂນ ອຫໍ;

ນິສີທິ ຕຕ຺ຖ ພາຄວາ, ສີໂຫວ ຄິຣິຄພ຺ພເຣຯ

‘‘ຂິປ຺ປໍ ປພ຺ພຕມາຣຸຍ຺ຫ, ອມ຺ພສ຺ສ ຜລມຄ຺ຄຫີ;

ສາລກລ຺ຍາຕິກໍ ປຸປ຺ຜໍ, ຈນ຺ທນຄ຺ຈ ມຫາຣຫໍຯ

‘‘ຂິປ຺ປໍ ປຄ຺ຄຍ຺ຫ ຕໍ ສພ຺ພໍ, ອຸເປຕ຺ວາ ໂລກນາຍກໍ;

ຜລໍ ພຸທ຺ຄສ຺ສ ທຕ຺ວານ, ສາລປຸປ຺ຜມປູຊຍີ ໚

‘‘ຈນ຺ທນໍ ອນຸລິມ຺ປິຕ຺ວາ, ອວນ຺ທິ ສຕ຺ຖຸໂນ ອຫໍ;

ປ຺ສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ສຸມໂນ, ວິປຸລາຍ ຈ ປີຕິຍາ໚

‘‘ອຊິນມ຺ຫິ ນິສີທິຕ຺ວາ, ສຸເມໂຣ ໂລກນາຍໂກ;

ມມ ກມ຺ມໍ ປກິຕ຺ເຕສິ, ຫາສຍນ຺ໂຕ ມມໍ ຕທາ໚

‘‘ອິມິນາ ຜລທາເນນ, ຄນ຺ຣມາເລຫິ ຈູກຍໍ;

ປຣ຺ຈວິເສ ກປ຺ປ຺ສເຕ, ເທວໂລເກ ຣມິສ຺ສຕິ໚

‘‘ອນູນມນສງ຺ກປ຺ໂປ, ວສວຕ຺ຕີ ກວິສ຺ສຕິ;

ຉພ຺ພີສຕິກປ຺ປ຺ສເຕ, ມນຸສ຺ສຕ຺ຕໍ ຄມິສ຺ສຕິ໚

‘‘ກວິສ຺ສຕິ ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ, ຈາຕຸຣນ຺ໂຕ ມຫິທ຺ຣິໂກ;

ເວກາຣໍ ນາມ ນຄຣໍ, ວິສ຺ສກມ຺ເມນ ມາປິຕໍ໚

‘‘ໂຫສ຺ສຕິ ສພ຺ພໂສວຕ຺ຕໍ, ນານາຣຕນກູສິຕໍ;

ເອເຕເນວ ອຸປາເຍນ, ສໍສຣິສ຺ສຕີ ໂສ ກເວ໚

‘‘ສພ຺ພຕ຺ຖ ປູຊິໂຕ ຫຸຕ຺ວາ, ເທວຕ຺ເຕ ອຖ ມານຸເສ;

ປຈ຺ຉິເມ ກເວ ສມ຺ປຕ຺ເຕ, ພ຺ຣຫ຺ມພນ຺ຣຸ ກວິສ຺ສຕິ໚

‘‘ອຄາຣາ ອກິນິກ຺ຂມ຺ມ, ອນຄາຣີ ກວິສ຺ສຕິ;

ອກິຣ຺ຍາປາຣຄູ ຫຸຕ຺ວາ, ນິພ຺ພາຍິສ຺ສຕິນາສໂວ໚

‘‘ອິທໍ ວຕ຺ວານ ສມ຺ພຸທ຺ໂຣ, ສຸເມໂຣ ໂລກນາຍໂກ;

ມມ ນິຊ຺ຊາຍມານສ຺ສ, ປກ຺ກາມິ ອນິລຣ຺ຊເສ໚

‘‘ເຕນ ກມ຺ເມນ ສຸກເຕນ, ເຈຕນາປຕິຫິຫິ ຈ;

ຊຫິຕ຺ວາ ມານຸສໍ ເທຫໍ, ຕາວຕິສມຄຈ຺ຉຫໍ໚

‘‘ຕຸສິຕໂຕ ຈວິຕ຺ວານ, ນິພ຺ພຕ຺ຕິ ມາຕຸກ຺ຈ຺ຉິຍໍ;

ໂກເຄ ເມ ອູນຕາ ນຕ຺ຖິ, ຍມ຺ຫິ ຄພ຺ເກ ວສາມຫໍ.

‘‘ມາຕຸກຸຈ຺ຌິຄເຕ ມຍິ, ອນ຺ນປານຌ຺ຈ ໂກຊນໍ;

ມາຕຸຍາ ມມ ຉນ຺ເທນ, ນິພ຺ພຕ຺ຕຕິ ຍທິຈ຺ຉກໍ.

‘‘ຊາຕິຍາ ປຌ຺ຈວສ຺ເສນ, ປພ຺ພຊິ ອນຄາຣິຍໍ;

ໂອໂຣປີຕມ຺ຫິ ເກສມ຺ຫິ, ອຣຫຕ຺ຕມປາປຸຓິ.

‘‘ປຸພ຺ພກມ຺ມໍ ຄເວສນ຺ໂຕ, ໂອເຣນ ນາທ຺ທສໍ ອຫໍ;

ຕີສກປ຺ປສຫສ຺ສມ຺ຫິ, ມມ ກມ຺ມມນຸສ຺ສຣິ.

‘‘ນໂມ ເຕ ປຸຣິສາຊຌ຺ຌ, ນໂມ ເຕ ປຸຣິສຸຕ຺ຕມ;

ຕວ ສາສນມາຄມ຺ມ, ປຕ຺ໂຕມ຺ຫິ ອຈລໍ ປທໍ.

‘‘ຕີສກປ຺ປສຫສ຺ສມ຺ຫິ, ຍໍ ພຸທ຺ຘມພິປູຊຍິ;

ທຸຄ຺ຄຕິ ນາພິຊານາມິ, ພຸທ຺ຘປູຊາຍິທໍ ຜລໍ.

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ.

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ອຌ຺ຌໍ ພ຺ຍາກໂຣນ຺ໂຕ ເຖໂຣ ອິມາເຍວ ຄາຖາ ອພາສິຕິ.

ວລ຺ລິຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຓນາ ນິຏ຺ຘິຕາ.

໔. ວີຕໂສກຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຓນາ

ເກເສ ເມ ໂອລິຂິສ຺ສນ຺ຕິອາທິກາ ອາຍສ຺ມໂຕ ວີຕໂສກຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາຘິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກເວ ປຸຌ຺ຌານິ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ສິທ຺ຘຕ຺ຖສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ພ຺ຣາຫ຺ມຓານໍ ວິຊ຺ຊາສິປ຺ເປສຸ ນິປ຺ຜຕ຺ຕິ ຄໂຕ ກາເມ ປຫາຍ ອິສິປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ມຫຕາ ອິສິຄເຓນ ປຣິວຸໂຕ ອຣຌ຺ເຌ ວສນ຺ໂຕ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາທໍ ສຸຕ຺ວາ ຫຏ຺ຄຕ຺ຏ໌ໂຄ ‘‘ອຸທ຺ມ຺ພຣປຸປ຺ຜສທິສາ ທຸລ຺ລກທສ຺ສນາ ພຸທ຺ຘາ ກຄວນ຺ໂຕ, ອິທາເນວ ອຸປ຺ຄນ຺ຕພ຺ພາ’’ຕິ ມຫຕິຍາ ປຣິສາຍ ສທ຺ຘິ ສຕ຺ຖາຣໍ ທຏ຺ຖຸໍ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ທິຍ຺ຫຍໂຍຊເນ ເສເສ ພ຺ຍາຘິໂກ ຫຸຕ຺ວາ ພຸທ຺ຘຄຕາຍ ສຌ຺ຌາຍ ກາລງ຺ກໂຕ ເທເວສຸ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິຕ຺ວາ ອປຣາປຣໍ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ອຏ຺ຄາຣສວສ຺ສາຘິການໍ ທ຺ວິນ຺ນໍ ວສ຺ສສຕານໍ ມຕ຺ຖເກ ຘມ຺ມາໂສກຣຌ຺ໂຌ ກນິຏ຺ຖການາ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ຕສ຺ສ ວີຕໂສໂກຕິ ນາມ ອໂຫສິ. ໂສ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຂຕ຺ຕິຍກຸມາເຣຫິ ສິກ຺ຂິຕພ຺ພວິຊ຺ຊາສິປ຺ເປສຸ ນິປ຺ຜຕ຺ຕິ ຄໂຕ ຄິຣິທຕ຺ຕຕ຺ເຖຣໍ ນິສ຺ສາຍ ຄິຫິກູໂຕ ສຸຕ຺ຕນ຺ຕປີຜເກ ອພິຘມ຺ມປີຜເກ ຈ ວິສາຣໂທ ຫຸຕ຺ວາ ເອກທິວສໍ ມສ຺ສຸກມ຺ມສມເຍ ກປ຺ປກສ຺ສ ຫຕ຺ຖໂຕ ອາທາສໍ ຄເຫຕ຺ວາ ກາຍໍ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ວລິຕປລິຕາທີນິ ທິສ຺ວາ ສຌ຺ຊາຕສໍເວໂຄ ວິປສ຺ສນາຍ ຈິຕ຺ຕໍ ໂອຕາເຣຕ຺ວາ ກາວນ຺ນໍ ອຸສ຺ສຸກ຺ກາເປຕ຺ວາ ຕສ຺ມິເຍວ ອາສເນ ໂສຕາປນ຺ໂນ ຫຸຕ຺ວາ ຄິຣິທຕ຺ຕຕ຺ເຖຣສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ນຈິຣສ຺ເສວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໒.໔໙.໙-໒໖)

–

‘‘ອຊ຺ຌາຍໂກ ມນ຺ຕຘໂຣ, ຕິຓ຺ຓໍ ເວທານ ປາຣຄູ;

ລກ຺ຂເຓ ອິຕິຫາເສ ຈ, ສນິຆຓ຺ຑຸເກຏຸເຠ.

‘‘ນທີໂສຕປຏິຠາຄາ, ນິສ຺ສາ ອາຍນ຺ຕິ ເມ ຕທາ;

ເຕສາຫໍ ມນ຺ເຕ ວາເຈມິ, ຣຕ຺ຕິນ຺ທິວມຕນ຺ທິໂຕ.

‘‘ສິທ຺ຘຕ຺ໂຖ ນາມ ສມ຺ພຸທ຺ໂຘ, ໂລເກ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິ ຕາວເທ;

ຕມນ຺ຘກາຣໍ ນາເສຕ຺ວາ, ຎາຓາໂລກໍ ປວຕ຺ຕຍິ.

‘‘ມມ ອຎ຺ຎຕໂຣ ສິສ຺ໂສ, ສິສ຺ສານໍ ໂສ ກເຖສິ ເມ;

ສຸຕ຺ວານ ເຕ ເອຕມຕ຺ຖໍ, ອາໂຣເຈສຸໍ ມມໍ ຕທາ.

‘‘ພຸທ຺ໂຘ ໂລເກ ສມຸປ຺ປນ຺ໂນ, ສພ຺ພຎ຺ຎູ ໂລກນາຍໂກ;

ຕສ຺ສານຸວຕ຺ຕຕິ ຊໂນ, ລາໂຠ ອມ຺ຫໍ ນ ວິຊ຺ຊຕິ.

‘‘ອຘິຈ຺ຈຸປ຺ປຕ຺ຕິກາ ພຸທ຺ຘາ, ຈກ຺ຂຸມນ຺ໂຕ ມຫາຍສາ;

ຍໍນູນາຫໍ ພຸທ຺ຘເສຏ຺ຐໍ, ປສ຺ເສຍ຺ຍໍ ໂລກນາຍກໍ.

‘‘ອຊິນໍ ເມ ຄເຫຕ຺ວານ, ວາກຈີຣໍ ກມຓ຺ຑລຸໍ;

ອສ຺ສມາ ອຠິນິກ຺ຂມ຺ມ, ສິສ຺ເສ ອາມນ຺ຕຍິໍ ອຫໍ.

‘ໂອທຸມ຺ພຣິກປຸປ຺ຜໍວ, ຈນ຺ທມ຺ຫິ ສສກໍ ຍຖາ;

ວາຍສານໍ ຍຖາ ຂີຣໍ, ທຸລ຺ລໂຠ ໂລກນາຍໂກ.

‘‘ພຸທ຺ໂຘ ໂລກມ຺ຫິ ອຸປ຺ປນ຺ໂນ, ມນຸສ຺ສຕ຺ຕມ຺ປິ ທຸລ຺ລຠໍ;

ອຸໂຠສຸ ວິຊ຺ຊມາເນສຸ, ສວນຎ຺ຈ ສຸທຸລ຺ລຠໍ.

‘‘ພຸທ຺ໂຘ ໂລເກ ສມຸປ຺ປນ຺ໂນ, ຈກ຺ຂຸໍ ລຈ຺ຉາມ ໂນ ຠວໍ;

ເອຖ ສພ຺ເພ ຄມິສ຺ສາມ, ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຘສນ຺ຕິກໍ.

‘‘ກມຓ຺ຑລຸຘຣາ ສພ຺ເພ, ຂຣາຊິນນິວາສິໂນ;

ເຓ ຊຜາກາຣກາຣິຓາ, ນິກຸຂມຸ໌ ວິປີນາ ຓທາ໚

‘‘ຍຸຄມຕຸຕໍ ເປກຸຂມານາ, ຊຸຕຸຕມຕຸຖໍ ຄເວສິໂນ;

ອາສຕຸຕິໂທສຣທິຕາ, ອສມຸກິຕາວ ເກສຣີ໚

‘‘ອປຸປກິຈຸຈາ ອໂລລຸປຸປາ, ນິປກາ ສນຸຕວຸຕຸຕິໂນ;

ອຸຄຸລາຍ ຈຣມານາ ເຕ, ພຸທຸຂເສຍຸຖມຸປາຄມຸ໌໚

‘‘ທິຍຫຸໝໂຍຊເນ ເສເສ, ພຸຍາຂີ ເມ ອຸປປຊຸຊຖ;

ພຸທຸຂເສຍຸຖໍ ສຣີຕຸວານ, ຓຕຸຖ ກາລງກໂຕ ອຫໍ໚

‘‘ຈຕຸນຸນວຸຕິໂຕ ກປຸເປ, ຍໍ ສຄຸຄມລກີ ຓທາ;

ທຸຄຸຄຕື ນາກິຊານາມີ, ພຸທຸຂສຄຸລາຍິທໍ ຜລໍ໚

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍຸຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທຸຂສຸສ ສາສນ’’ນຸຕິ໚

ອຣຫຕຸຕໍ ປນ ປຕຸວາ ອຄຸຄໍ ພຸຍາກໂຣນຸໂຕ –

໑໖໙໚

‘‘ເກເສ ເມ ໂອລິຂິສຸສນຸຕິ, ກປຸປໂກ ອຸປສງກມິ;

ຓໂຕ ອາທາສມາທາຍ, ສຣີຣໍ ປຈຸຈເວກຸຂິສໍ໚

໑໗໐໚

‘‘ຕຸຈຸໂຊ ກາໂຍ ອທິສຸສິຕຸຖ, ອນຸຂກາເຣ ຓໂມ ພຸຍຄາ;

ສພຸເພ ໂຈລຸອາ ສມຸຈຸຊິນຸນາ, ນຕຸຖິ ທານີ ປຸນພຸກໂວ’’ຕິ໚ – ຄາຖາທວຍໍ ອກາສິ;

ຓຕຸຖ ເກເສ ເມ ໂອລິຂິສຸສນຸຕິ, ກປຸປໂກ ອຸປສງກມິຕິ ຄິຫິກາເລ ມສຸສຸກມຸມສມເຍ ‘‘ມມ ເກເສ ໂອລິຂິສຸສໍ ກປຸເປມີ’’ຕິ ເກສາທີນໍ ເວທນາທິວເສນ ກປຸປນໂຕ ກປຸປໂກ ນຸຫາປິໂຕ ມໍ ອຸປຄຈຸຊີ໚ ຓໂຕຕິ ກປຸປກໂຕ໚ ສຣີຣໍ ປຈຸຈເວກຸຂິສນຸຕິ ສພຸພກາຍິເກ ອາທາເສ ປລິຕວລິຕມຸຂນິມິຕຸຕາທິທສຸສນມຸເຂນ ‘‘ອກິກູໂຕ ວຓ ຊຣາຍ ເມ ກາໂຍ’’ຕິ ຊຣາກິກູຕໍ ອຕຸຕໂນ ສຣີຣໍ ປຈຸຈເວກຸຂີ໚ ເອວໍ ປຈຸຈເວກຸຂໂຕ ຈ ຕຸຈຸໂຊ ກາໂຍ ອທິສຸສິຕຸຖ ນິຈຸຈສຸວສຸຂສກາວາທິທີ ຣິຕຸໂຕ ທຸຕຸວາ ເມ ກາໂຍ ອທິສຸສຖ ປຄຸລາຍິ໚ ກສຸມາ? ອນຸຂກາເຣ ຓໂມ ພຸຍຄາ ເຍນ ອໂຍນິໂສມນສິກາຣສງຂາເຕນ ຓມສາ ອຕຸຕໂນ ກາເຍ ອນຸຂຄຕາ ວິຊຸຊມານມຸປີ ອສຸກາທິສກາວໍ ອປສຸສນຸຕາ ອວິຊຸຊມານໍ ສຸກາທິອາກາຣໍ ຄຕຸໜນຸຕິ, ຕສຸມີ ອນຸຂກາເຣ ອນຸຂກຣຕມຸຖາເນ ກາເຍ ໂຍນິໂສມນສິກາຣສງຂາເຕນ ລາຕາໂລເກນ ອວິຊຸຊາຕໂມ ວິຄໂຕ, ຓໂຕ ເອວ ສພຸເພ ໂຈລຸອາ ສມຸຈຸຊິນຸນາ ໂຈຣາ ວິຍ ກຸສລາຕຸໜຈຸເວທນໂຕ, ສາສູທີ ອລາຕພຸພໂຕ ອສງຄເຫຕພຸພໂຕ ສງກາຣກູຍາທິສຸ ວຸທຸທິຕປີໂລຕິກຂຕຸຫໍ ວິຍ ອິສຸສຣຊເນນ ອຣິຍຊເນນ ຊິຄຸຈຸຊິຕພຸພຕາຍ ໂຈລຸອາ ວິຍາຕິ ວາ ‘‘ໂຈລຸອາ’’ຕິ ລທຸຂນາມາ ກິເລສາ ສມຸຈຸຊິນຸນາ໚ ອຄຸຄມຄຸເຄນ

ສມຸຄ຺ຆາຝິຕຕ຺ຕາ ເອວ ຈ ເນສໍ ນຕ຺ຖິ ທານິ ປຸນພ຺ກໂວ ອາຍຕິ ປຸນພ຺ກວາກິນິພ຺ພຕ຺ຕິ ນຕ຺ຖີຕິ။

ວິຕໂສກຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຝ຺ກິຕາ။

໖။ ປຸຕ຺ຕມາສຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ປຌ຺ຈ ນີວຣເຕ ທິຕ຺ວາຕິອາທິກາ ອາຍສ຺ມໂຕ ປຸຕ຺ຕມາສຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ။ ກາ ອຸປ຺ປ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາຘິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກເວ ປຸຌ຺ຌານີ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ຕິສ຺ສສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຌ຺ຌຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ສຕ຺ຖຣິ ອຣຌ຺ເຌ ວິຫຣນ຺ເຕ ປໍສຸກູລຈີວຣໍ ທຸມສາຂາຍ ລຄ຺ເຄຕ຺ວາ ຄນ຺ຊກຸຝີ ປວິຝ຺ເຖ ຊມ຺ຫຕ຺ໂຖ ຄທນໍ ປວິຝ຺ໂຖ ສຕ຺ຖຸ ປໍສຸກູລໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ຊນຸ໊ ນິກ຺ຂິປີຕ຺ວາ ພຸທ຺ຊຄ຺ເຕ ອນຸສ຺ສຣິຕ຺ວາ ປໍສຸກູລໍ ວນ຺ທີ။ ໂສ ເຕນ ປຸຌ຺ຌກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຊຸປ຺ປາເທ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ກຸຝຸມ຺ພິຍກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ။ ຕສ຺ສ ກິຣ ຊາຕທິວເສ ຕສ຺ມິ ເຄເຫ ສພ຺ພກາຊນານິ ສຸວຕ຺ຕຣຕນມເຍຫິ ມາເສຫິ ປຣິປຸຕ຺ຕາເນວ ອເຫສຸ໊။ ເຕນສ຺ສ ປຸຕ຺ຕມາໂສຕ຺ເວວ ນາມໍ ອກໍສຸ။ ໂສ ວຍປ຺ປ຺ໂຕ ທາຣປຣິຄ຺ຄທໍ ກຕ຺ວາ ເອກສ຺ມິ ປຸຕ຺ເຕ ອຸປ຺ປນ຺ເນ ຆຣາວາສໍ ປຫາຍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຄາມກາວາເສ ວສນ຺ໂຕ ຆເຝນ຺ໂຕ ວາຍມນ຺ໂຕ ຉລຸອກິຌ຺ໂຌ ອໂຫສິ။ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ။ ເຖຣ ໒။໔໙။໑-໗) –

‘‘ຕິສ຺ໂສ ນາມາສິ ກຄວາ, ສຍມ຺ກູ ອຄ຺ຄປຸຄ຺ຄໂລ;

ປໍສຸກູລໍ ຣເປຕ຺ວານ, ວິຫາຣໍ ປາວິສີ ຊິໂນ။

‘‘ວິນຕໍ ຊນຸມາທາຍ, ກກ຺ຂຕ຺ຖາຍ ຈຣີ ອທໍ;

ມຕ຺ທລຄ຺ຄໍ ຄເຫຕ຺ວານ, ການນໍ ປາວິສີ ອທໍ။

‘‘ຕຕ຺ຖທ຺ທສໍ ປໍສຸກູລໍ, ທຸມຄ຺ເຄ ລຄ຺ຄິຕໍ ຕທາ;

ຈາປໍ ຕຕ຺ເຖວ ນິກ຺ຂິປ຺ປ, ສິເຣ ກຕ຺ວານ ອຌ຺ຊລີ။

‘‘ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ສຸມໂນ, ວິປຸລາຍ ຈ ປີຕິຍາ;

ພຸທ຺ຊເສຝ຺ຖໍ ສຣິຕ຺ວານ, ປໍສຸກູລໍ ອວນ຺ທທໍ။

‘‘ທ຺ເວນວຸເຕ ອິໂຕ ກປ຺ເປ, ປໍສຸກູລມວນ຺ທທໍ;

ທຸຄ຺ຄຕິ ນາກິຊານາມິ, ວນ຺ທນາຍ ອິທໍ ຜລໍ။

‘‘ກິເລສາ ຊາປີຕາ ມຍ຺ທໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຊສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ။

ຉລຸອກິຌ຺ໂຌ ປນ ຫຸຕ຺ວາ ສາວຕ຺ຖິໍ ອຸປຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ສຸສາເນ ວສຕິ, ຕສ຺ສ ຈ ອຈິຣາຄຕສ຺ເສວ ສໂຕ ປຸຕ຺ໂຕ ກາລມກາສິ။ ທາຣກມາຕາ ເຖຣສ຺ສ ອາຄຕກາວໍ ສຸຕ຺ວາ, ‘‘ມາ ອິທໍ ອປຸຕ຺ຕກໍ ສາປເຕຍ຺ຍໍ ຣາຊາໂນ ຫເຣຍ຺ຍຸ’’ນ຺ຕິ ຕໍ ອຸປ຺ປພ຺ພາເຊຕຸກາມາ ມຫຕາ ປຣິວາເຣນ ເຖຣສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປຝິສນ຺ຖາຣໍ ກຕ຺ວາ ປໂລເກຕຸໍ ອາຣກິ။ ເຖໂຣ ອຕ຺ຕໂນ ວິຕຣາຄກາວຊານາປນຕ຺ຖໍ ອາກາເສ ຖຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ປຝິປຕ຺ຕິກິຕ຺ຕນມຸເຂນ ຕສ຺ສາ ຊມ຺ມໍ ເທເສນ຺ໂຕ –

໑໗໑။

‘‘ປໍຈ ນີວຣເຕ ທິຕວາ, ໂຍຄກຸເຂມສຸສ ປຕຕິຍາ;

ສມຸມາທາສໍ ຄເຫຕວານ, ສາດທສສນມຕຕໂນ.

໑໗໘.

‘‘ປຈຸຈເວກຸຂີ ອິມໍ ກາຍໍ, ສພຸພໍ ສນຸຕຣພາຫິຣໍ;

ອຊຸຊຕຕລໍຈ ພຫິທຸຣາ ຈ, ຕຸຈໂຈ ກາໂຍ ອທິສຸສຖາ’’ຕີ. –

ຄາຖາທຸວຍໍ ອກາສີ.

ຕຕຖ ປໍຈ ນີວຣເຕ ທິຕວາຕິ ກາມຈຸຈນຸທາທິເກ ປໍຈ ນີວຣເຕ ປຫາຍ ຊານາຣິຄເມນ ວິທຸສເສຕວາ. ໂຍຄກຸເຂມສຸສ ປຕ ຕິຍາຕິ ກາມໂຍຄາທີຫິ ຈຕູຫິ ໂຍເຄຫິ ເຂມສຸສ ອນຸປທຸທຸຕສຸສ ນີພຸພານສຸສ ອຣິຄມາຍ. ສມຸມາທາສນຸຕິ ສມຸມກູຕໍ ອາທາສໍ. ຍຖາ ຫິ ອາທາໂສ ໂອໂລເກນຸຕສຸສ ຣູປກາເຍ ຄຸຕາຄຸຕໍ ອາທໍເສຕິ, ເອວໍ ວິປສຸສນາສງຂາໂຕ ສມຸມານໍ ສາມລຸລວິເສສາວ ໂພຣນໂຕ ສາດທສສນກູໂຕ ສມຸມາທາໂສ ວິປສຸສນຸຕສຸສ ໂວທານສໍກິເລສສມຸມວິກາວເນນ ຕປຸປຫານສາຣເນນ ຈ ວິເສສໂຕ ນາມກາເຍ ຄຸຕໍ ອາທໍເສຕິ. ເຕນາຫ –

‘‘ສມຸມາທາສໍ ຄເຫຕວານ, ສາດທສສນມຕຕໂນ;

ປຈຸຈເວກຸຂີ ອິມໍ ກາຍໍ, ສພຸພໍ ສນຸຕຣພາຫິຣ’’ນຸຕິ. –

ອິມໍ ກາຍໍ ສມຸມສມູຫໍ ມມ ອຕຕກາວໍ ອຊຸຊຕຕິກພາຫິຣາຍຕນກາວໂຕ ສນຸຕຣພາຫິຣໍ ສພຸພໍ ອນວເສສໍ ສມຸມາທາສໍ ຄເຫຕ ວາ ‘‘ອນິຈຈ’’ນຸຕິປີ ‘‘ທຸກຸຂ’’ນຸຕິປີ ‘‘ອນຕຕາ’’ຕິປີ ປຕິອເວກຸຂີ ສາດຈກຸຂຸນາ ປສຸສີ. ເອວໍ ປສຸສຕາ ຈ ມຍາ ອຊຸຊຕຕລໍຈ ພ ຫິທຸຣາ ຈາຕິ ອຕຕໂນ ສນຸຕາເນ ປຣສນຸຕາເນ ຈ ຕຸຈໂຈ ກາໂຍ ອທິສຸສຖ ນິຈຈສາຣາທິວິຣຫິໂຕ ຕຸຈໂຈ ຂນຸຣປລໍຈກສງຂາ ໂຕ ອຕຕກາວກາໂຍ ສາດຈກຸຂຸນາ ຍາຖາວໂຕ ອປສຸສິຕຖ. ສກລມຸປີ ຫິ ຂນຸຣປລໍຈກໍ ‘‘ອວິຊຸຊານິວຸຕສຸສ, ກີກຸຂເວ, ພາລສຸສ ຕຕຫາສໍຍຸຕຕສຸສ ເອວມຍໍ ກາໂຍ ສມຸທາຄໂຕ’’ຕິອາທີສຸ (ສໍ. ນິ. ໒.໑໙) ‘‘ກາໂຍ’’ຕີ ວຸຈຈຕີ. ‘‘ອທິສຸສຖາ’’ຕີ ຈ ອິ ມີນາ ຍເທວ ກາເຍ ທຍຸດພຸພໍ, ຕໍ ທິຍຸດໍ, ນ ທານິສຸສ ກີລໍຈິ ມຍາ ປສຸສິຕພຸພໍ ອຕຖີຕິ ກຕກິຈຈຕໍ ທສເສນໂຕ ອລລໍ ພຸຍາກາ ສີ. ເອວໍ ເຖໂຣ ອິມາຫິ ຄາຖາຫິ ປຸຣາຕທຸຕິຍິກາຍ ສມຸມໍ ເທເສຕວາ ຕໍ ສຣເຕສຸ ຈ ສີເລສຸ ຈ ສມຸປຕິຍຸດາເປຕວາ ອຸຍໂຍເຊສີ.

ປຸຕຕມາສຕເຖຣຄາຖາວຕຕນາ ນິຍຸດິຕາ.

໗. ນນຸທກຕເຖຣຄາຖາວຕຕນາ

ຍຖາປີກທໂທ ອາຊລໂລຕິ ອາຍສຸມໂຕ ນນຸທກຕເຖຣສຸສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປປຕຕີ? ອຍມຸປີ ປຸຣິມພຸທຸເຣສຸ ກຕາຣິກາໂຣ ຕຕຖ ຕຕຖ ກເວ ປຸລລາຍີ ກໂຣນໂຕ ສິຂິສຸສ ກຄວໂຕ ກາເລ ປຈຸຈນຸຕເທເສ ອຸປປຊຊິຕວາ ວິລລຸຕໍ ປຕໂຕ ວນຈາຣີໂກ ຫຸຕວາ ວິຈຣນໂຕ ເອກທິວສໍ ສຕຖຸ ຈງກມນຍຸດານໍ ທິສວາ ປສນຸນຈິຕໂຕ ວາລຸກາ ໂອກີຣິ. ໂສ ເຕນ ປຸລລກມຸເມນ ເທວມນຸສເສສຸ ສໍສຣນໂຕ ອິມສຸມີ ພຸທຸຮຸປປາເທ ຈມຸປາຍໍ ຄຫປຕິກຸເລ ນິພຸພຕຕິ, ຕສຸສ ນນຸທໂກຕິ ນາມໍ ອກໍສຸ. ເຊຍຸດກກາຕາ ປນສຸສ ກຣ ໂຕ ນາມ. ຕສຸສ ປຸພຸພໂຍໂຄ ອນນຸຕຣວຕຖຸສຸມີ ອາວິກວິສຸສຕີ. ເຕ ອຸໂກປີ ວິລລຸຕໍ ປຕວາ ອາຍສຸມນຸຕໍ ໂສຕໍ ໂກລຸອິວິສໍ ປພຸພຊິຕໍ ສຸຕວາ ‘‘ໂສໂຕປີ ນາມ ຕຖາສຸຂຸມາໂລ ປພຸພຊິ, ກິມງຄໍ ປນ ມຍ’’ນຸຕິ ປພຸພຊີສຸ. ເຕສຸ ກຣໂຕ ນຈິຣສຸເສວ ວິປສຸສນໍ ວຫຸເຍຕວາ ລລຸອກິລໂລ ອໂຫສີ. ນນຸທໂກ ປນ ກິເລສານໍ ພລວກາເວນ ຕາວ ວິປສຸສນໍ ອຸສຸສຸກກາເປຕຸໍ ນາສກຸຂີ, ວິປສຸສ ນາຍ ກມຸມໍ ກໂຣຕິ ເອວ. ອຖສຸສ ກຣຕຕເຖໂຣ ອາສຍໍ ລຕວາ ອວສຸສໂຍ ກວິຕຸກາໂມ ຕໍ ປຈຸຊາສມຕໍ ກຕວາ ວິຫາຣໂຕ ນິກ

ຂມິຕ຺ວາ ມຄ຺ຄສມີເປ ນິສິນ຺ໂນ ວິປ຺ສ຺ສນາກ຺ ກເຕ຺ສິ.

ເຕນ ຈ ສມເຍນ ສກຍສຕ຺ເຕ ຄຈ຺ຉນ຺ເຕ ເອໂກ ສກເຍ ຍຸຕ຺ໂຕ ໂຄໂຕ ຈິກ຺ຂລ຺ລຍ຺ຄ຺າເນ ສກຍ ອຸທ຺ທຣິຕ຺ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ປຣິປ຺ຕິ. ຕໂຕ ນ ສຕ຺ຄ຺ວາໂຫ ສກຍາ ໂມເຈຕ຺ວາ ຕິຕາລ຺ຈ ປານີຍລ຺ຈ ທຕ຺ວາ ປຣິສຸສ ອປເນຕ຺ວາ ປຸນ ຮຸເຣ ໂຍເຊສີ. ຕໂຕ ໂຄໂຕ ວູປສນ຺ຕປຣິສ຺ສໂມ ລທ຺ທພໂລ ຕ ສກຍ ຈິກ຺ຂລ຺ລຍ຺ຄ຺ານໂຕ ອຸທ຺ທຣິຕ຺ວາ ຖເລ ປຕິຍ຺ຄ຺າເປສີ. ອຖ ກຣຕຕ຺ເຖໂຣ ນນ຺ທກສ຺ສ "ປສ຺ສສິ ໂນ ຕ຺ວ, ອາວຸໂສ ນນ຺ທກ, ອິມສ຺ສ ກມ຺ມ"ນ຺ຕິ ຕ ນິທສ຺ເສຕ຺ວາ ເຕນ "ປສ຺ສາມີ"ຕິ ວຸຕ຺ເຕ "ອິມມຕ຺ຖ ສຸຍ຺ຄ຺ ອຸປ຺ຂາເຣຫີ"ຕິ ອາຫ. ອິຕໂຣ "ຍຖາຍ ໂຄໂຕ ວູປສນ຺ຕປຣິສ຺ສໂມ ປງ຺ກຍ຺ຄ຺ານໂຕ ກາຣ ອຸພ຺ພຫຕິ, ເອວ ມຍາປີ ສສາຣປງ຺ກໂຕ ອຕ຺ຕາ ອຸທ຺ທຣິຕພ຺ໂພ"ຕິ ຕເມວາຣມ຺ມຕ ກຕ຺ວາ ວິປ຺ສ຺ສນາຍ ກມ຺ມ ກໂຣນ຺ໂຕ ນຈິຣສ຺ເສວ ອຣຫຕ຺ຕ ປາປຸຕິ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໒.໔໘.໒໐-໒໔) –

"ມີຄລຸທ຺ໂທ ປຸເຣ ອາສີ, ອຣລ຺ເຍ ການເນ ອຫ;

ວາຕມິຄ ຄເວສນ຺ໂຕ, ຈງ຺ກມ ອທ຺ທສ ອຫ.

"ອຸຈ຺ຉງ຺ເຄນ ປຸລິນ ຄຍ຺ຫ, ຈງ຺ກເມ ໂອກິຣີ ອຫ;

ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ສຸມໂນ, ສຸຄຕສ຺ສ ສິຣີມໂຕ.

"ເອກຕິ຺ເສ ອິໂຕ ກປ຺ເປ, ປຸລິນ ໂອກິຣີ ອຫ;

ທຸຄ຺ຄຕິ ນາກິຊານາມິ, ປຸລິນສ຺ສ ອິທ ຜລ.

"ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫ...ເປ... ກຕ ພຸທ຺ທສ຺ສ ສາສນ"ນ຺ຕິ.

ອຣຫຕ຺ຕ ປນ ປຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ເຊຍ຺ຄ຺າຕິກສ຺ສ ກຣຕຕ຺ເຖຣສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ອລ຺ລ ພ຺ຍາກໂຣນ຺ໂຕ –

໑໗໓.

"ຍຖາປີ ກທ຺ໂທ ອາຊລ຺ໂຍ, ຂລິຕ຺ວາ ປຕິຕິຍ຺ຄຕິ;

ກິຍ຺ໂຍ ລທ຺ທານ ສເວຄ, ອທີໂນ ວຫເຕ ຮຸຣ.

໑໗໔.

"ເອວ ທສ຺ສນສມ຺ປນ຺ນ, ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ທສາວກ;

ອາຊານີຍ ມ ຂາເຣຖ, ປຸຕ຺ຕ ພຸທ຺ທສ຺ສ ໂອຣສ"ນ຺ຕິ. – ຄາຖາທ຺ວຍ ອພາສິ;

ຕຕ຺ຖ ກິຍ຺ໂຍ ລທ຺ທານ ສເວຄ, ອທີໂນ ວຫເຕ ຮຸຣນ຺ຕິ "ມຍ຺ຫ ຊາຕິພລວີຣິຍານ ອນນຸຈ຺ຉວິກເມຕ ຍທິທ ອາຄຕສ຺ສ ກາຣສ຺ສ ອວຫນ"ນ຺ຕິ ສເວຄ ລກິຕ຺ວາ ອທີໂນ ອທີນມານໂສ ອລີນຈິຕ຺ໂຕ. "ອລີໂນ"ຕິ ວາ ປາໂຖ, ໂສ ເອວ ອຕ຺ໂຖ. ກິຍ຺ໂຍ ປຸນປ຺ປຸນ ກິຍ຺ໂຍໂສມຕ຺ຕາຍ ອຕ຺ຕໂນ ຮຸຣ ກາຣ ວຫເຕ ອຸພ຺ພຫຕິ. ເສສ ເຫຍ຺ຄ຺າ ຣມຕິຍວິຫາຣິຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາວຕ຺ຕນາຍ ວຸຕ຺ຕນຍ ເມວ.

ນນ຺ທກຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາຯ

໘ຯ ຠຣຕຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ເອຫິ, ນນ຺ທກ, ຄຈ຺ຉາມາຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ຠຣຕຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍໍ ກິຣ ອໂນມທສ຺ສິສ຺ສ ຠຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຎ຺ຎຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ມນຸຎ຺ຎທສ຺ສນໍ ມຸທຸສຸຂສມ຺ຜສ຺ສໍ ອຸປາຫນທ຺ວຍໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ສຕ຺ຖາຣໍ ຈງ຺ກມນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ອຸປາຫນາ ອຸປນາເມຕ຺ວາ, ‘‘ອຠິຣຸຫຕຸ ຠຄວາ ອຸປາຫນາ, ຍໍ ມມ ອສ຺ສ ທີຆຣຕ຺ຕໍ ຫິຕາຍ ສຸຂາຍາ’’ຕິ ອາຫຯ ອຠິຣຸຫິ ຠຄວາ ຕສ຺ສ ອນຸຄ຺ຄຫຕ຺ຖໍ ອຸປາຫນາຯ ໂສ ເຕນ ປຸຎ຺ຎກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ຈມ຺ປານຄເຣ ຄຫປຕິກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ຠຣໂຕຕິສ຺ສ ນາມໍ ອໂຫສິຯ ໂສ ວິຎ຺ຎຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ໂສຓຕ຺ເຖຣສ຺ສ ປພ຺ພຊິຕຠາວໍ ສຸຕ຺ວາ ‘‘ໂສປິ ນາມ ປພ຺ພຊີ’’ຕິ ສຎ຺ຊາຕສໍເວໂຄ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ກຕປຸພ຺ພກິຈ຺ໂຈ ວິປສ຺ສນາຍ ກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ນຈິຣສ຺ເສວ ຉຬຠິຎ຺ໂຎ ອໂຫສິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໒ຯ໔໘ຯ໗໑-໘໙) –

‘‘ອໂນມທສ຺ສີ ຠຄວາ, ໂລກເຊຏ຺ໂຐ ນຣາສໂຠ;

ທິວາວິຫາຣາ ນິກ຺ຂມ຺ມ, ປຖມາຣຸຫີ ຈກ຺ຂຸມາຯ

‘‘ປານຘິໍ ສຸກຕໍ ຄຍ຺ຫ, ອທ຺ຘານໍ ປຏິປ຺ຊ຺ຊຫໍ;

ຕຕ຺ຖທ຺ທສາສິໍ ສມ຺ພຸທ຺ຘໍ, ປຕ຺ຕິກໍ ຈາຣຸທສ຺ສນໍຯ

‘‘ສກໍ ຈິຕ຺ຕໍ ປສາເທຕ຺ວາ, ນີຫຣິຕ຺ວານ ປານຘິໍ;

ປາທມູເລ ຐເປຕ຺ວານ, ອິທໍ ວຈນມພ຺ຣວິໍຯ

‘‘ອຠິຣູຫ ມຫາວີຣ, ສຸຄຕິນ຺ທ ວິນາຍກ;

ອິໂຕ ຜລໍ ລຠິສ຺ສາມິ, ໂສ ເມ ອຕ຺ໂຖ ສມິຊ຺ຊຕຸຯ

‘‘ອໂນມທສ຺ສີ ຠຄວາ, ໂລກເຊຏ຺ໂຐ ນຣາສໂຠ;

ປານຘິໍ ອຠິຣູຫິຕ຺ວາ, ອິທໍ ວຈນມພ຺ຣວິຯ

‘ໂຍ ປານຘິໍ ເມ ອທາສິ, ປສນ຺ໂນ ເສຫິ ປາຓິຠິ;

ຕມຫໍ ກິຕ຺ຕຍິສ຺ສາມິ, ສຸຓາຖ ມມ ຠາສໂຕຯ

‘‘ພຸທ຺ຘສ຺ສ ຄິຣມຎ຺ຎາຍ, ສພ຺ເພ ເທວາ ສມາຄຕາ;

ອຸທຄ຺ຄຈິຕ຺ຕາ ສຸມນາ, ເວທຊາຕາ ກຕຎ຺ຊລີຯ

‘‘ປານຘິນໍ ປທາເນນ, ສຸຂິໂຕຍໍ ຠວິສ຺ສຕິ;

ປຎ຺ຈປຎ຺ຎາສກ຺ຂຕ຺ຕຸຎ຺ຈ, ເທວຣຊ຺ຊໍ ກຣິສ຺ສຕິຯ

‘‘ສຫສ຺ສກ຺ຂຕ຺ຕុំ ຣາຊາ ຈ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕິ ກວິສ຺ສຕິ;

ປເທສຣຊ຺ຊំ ວິປុລំ, ຄຓນາໂຕ ອສງ຺ຂິຍំ។

‘‘ອປຣិເມຍ຺ເຍ ອិໂຕ ກປ຺ເປ, ໂອກ຺ກາກກុລສម຺ភໂວ;

ໂຄຕໂມ ນາມ ໂຄຕ຺ເຕນ, ສត຺ຖາ ໂລເກ ກວິສ຺ສຕិ។

‘‘ຕស຺ស ធម຺មេសុ ទាយាទោ, ໂອຣໂສ ធម຺មនិម຺មិໂຕ;

ສព຺ពាສເວ ປຣិញ຺ញាយ, និព຺ពាយិស຺សតិនាសវោ។

‘‘ເທວໂລເກ មនុស຺សេ វា, និព຺ពត຺តិស຺សតិ បុញ຺ញវា;

ເທວຍານປដិភាគំ, យានំ បដិលភិស຺សតិ។

‘‘ປາສາທា សិវិកា វយ຺ហំ, ហត຺ថិនោ សមលង຺កតា;

ຣຖា វាជញ຺ញសំយុត຺តា, សទា បាតុភវន຺តិ មេ។

‘‘អគារា និក຺ខមន຺តោបិ, រថេន និក຺ខមិំ អហំ;

កេសេសុ ឆិជ຺ជមានេសុ, អរហត຺តមបាបុណិំ។

‘‘លាភា មយ຺ហំ សុលទ຺ធំ មេ, វាណិជ຺ជំ សុប຺បយោជិតំ;

ទត຺វាន បានធិំ ເອກំ, បត຺តោម຺ហិ អចលំ បទំ។

‘‘អបរិមេយ຺យេ ឥតោ កប຺បេ, យំ បានធិមទាសហំ;

ទុគ຺គតិំ នាភិជានាមិ, បានធិស຺ស ឥទំ ផលំ។

‘‘កិលេសា ឈាបិតា មយ຺ហំ…បេ… កតំ ពុទ຺ធស຺ស សាសនំ’’ន຺តិ។

ឯវំ អភិញ຺ញោ ហុត຺វា អត຺តនោ កនិដ຺ឋភាតិកេន នន຺ទកត຺ថេរេន សទ຺ធិំ វុត຺ថនយេន អញ຺ញាព຺យាករណេ កតេ ‘‘ឥទានិ នន຺ទកោបិ អរហា ជាតោ, ហន຺ទ មយំ ឧភោបិ សត຺ថុ សន຺តិកំ គន຺ត຺វា វុសិតព຺រហ຺មចរិយតំ និវេទេស຺សាមាតិ ឧប຺បន຺នំ បរិវិតក຺កំ ភរទ຺វាជត຺ថេរស຺ស កថេន຺តោ –

១៣៨។

‘‘ឯហិ នន຺ទក គច຺ឆាម, ឧបជ຺ឈាយស຺ស សន຺តិកំ;

ສີຫນາທំ ນທិສฺສាម, ພຸທฺຣເສຍฺຖສฺສ ສមฺມុຂາ។

១៧៦។

‘‘ຍາຍ ໂນ ອນຸກມฺປາຍ, ອມฺເຫ ປພฺພາຊយិ ມុນិ;

ໂສ ໂນ ອຕฺໂຖ ອນុປฺປຕฺໂຕ, ສພฺພສំໂຍຊນກฺຂໂຍ’’ຕិ។ – គាថាทฺວຍំ ອភាສិ;

ຕຕฺຖ ນນฺທកាຕិ ອាលປនំ។ ເອຫិຕិ ຕສฺສ ອຕฺຕໂນ ສນฺຕិກាກຣណំ។ ຄຈฺឆាມាຕិ ເຕນ ອຕฺຕນາ ຈ ເອກຊฺឈំ ກາຕພฺພກិຣិຍាວ ຈນំ, ອុປຊฺឈាຍສฺສាຕិ ສມฺມាសមฺພຸທฺຣສฺສ, ສມฺມាសមฺພຸທฺໂຣ ຫិ ສມນុຕຈກฺខុນາ ພុທฺຣຈກฺខុນາ ຈ ສຕฺຕានំ ອាសយានុ ສយຈຣិຕាທីនំ យថាភូតວិໂລກເນນ ສເທວກສฺສ ໂລກສฺສ ວຊฺជາວຊฺជំ ອុປนិຊฺឈាຍຕិຕិ ວិເສສໂຕ ອុປຊฺឈាໂຍຕិ ວຕฺຕພฺພຕំ ອຣຫຕិ។ ຍຫຕฺຖំ ຄມນំ, ຕំ ທສฺເສតុំ ‘‘ສີຫນາທំ ນທិສฺສាម, ພຸທฺຣເສຍฺຖສฺສ ສមฺມុຂາ’’ຕិ ອាហ។ ຍຖាភុຈฺຈຄុណាភិພฺຍាហາຣ ຕាយ ອភិຕນាທការໂຕ ສີຫນាທំ ພុທฺຣສฺສ ສມฺມាສមฺພຸທฺຣສฺສ ຕໂຕ ເອວ ສພฺພສຕฺຕຸຕฺຕមតាយ ເສຍฺຖສฺສ, ພុທฺຣានំ ວາ ສាວកພុທฺຣາທីនំ ເສຍฺຖສฺສ ສមฺມុຂາ ປុຣໂຕ ນທិສฺສាមាຕិ ອຕฺໂຖ។

ຍຖາ ປន ສີຫនាທំ ນທិຕុກາໂມ, ຕំ ທສฺເສនฺໂຕ ‘‘ຍាយາ’’ຕិ ຄាថមាហ។ ຕຕฺຖ ຍាយាຕិ ຍຫຕฺຖំ, ຍាយ ຍຫຕฺຖាນุປฺປຕฺຕិយាຕិ ອຕฺໂຖ។ ໂນຕិ ອមฺຫាកំ។ ອນុກមฺປាយាຕិ ອនុគณฺຫເນນ ອមฺເຫ ທុເວបិ ປພฺພາຊយិ ປພฺພាເຊສិ។ ມុនិຕិ ภគວា។ ໂສ ໂນ ອຕ ໂຖ ອນុປฺປຕฺໂຕຕិ ໂສ ອຕฺໂຖ ສພฺເພສំ ສំໂຍຊនានំ ខຍភូតំ ອຣຫຕฺຕຜលំ ໂນ ອមฺເຫហិ ອនុປฺປຕฺໂຕ, ອធិគໂຕຕិ ອຕฺໂຖ។

ກຣຕຕฺເຖຣຄាថាວណฺណនា និຍฺຖិតា។

៨។ ກាຣທុວາຊຕฺເຖຣຄាថាວណฺណនា

ນທនฺຕិ ເອວំ ສបฺបញฺញាຕិ ອាយសฺມໂຕ ກាຣທុວາຊຕฺເຖຣສฺສ គាថា។ ກា ອុປฺປຕฺຕិ? ອយមฺປិ ປុຣិមພុທฺເຣສុ ກຕាធិការໂຣ ຕຕฺຖ ຕຕฺຖ ກເວ បុញฺញានិ ອុປຈិននฺໂຕ ອិໂຕ ເອກតិំເສ ກປฺເປ ກຸລເຄເຫ និພฺພຕฺຕិຕฺວា ວិញฺញុតំ ປຕฺໂຕ ເອកທិວສំ សុមនំ នាម ປຈฺເຈກພុທฺរំ ປិណฺឌាយ ຈຣនฺຕំ ທិສฺວា ປສនฺនມាឆໂສ ປຣិປກฺកំ វល្លិការផលំ ອທាសិ។ ໂສ ເຕນ បុញฺញកមฺເມន ເທវមនុសฺເສສុ សំសរនฺໂຕ ອិមសฺមឹ ພុທฺធុប្បាເທ រាជគេហេ ພຣាហฺមណកុលេ និພฺພតฺຕិតฺວា ໂຄតฺតនាເមន ការទុវា ໂຊតฺເວວ បញฺញាយិត្ថ។ ໂສ វយប្បតฺໂត ពរាវាសំ វសនฺໂត ເອកបុតฺតំ លភិ។ ตสฺส ‘‘កតហทិនฺໂນ’’ຕិ នាមំ ອកាសិ។ ตสฺส ວិញฺញុតំ ປតฺតកាເລ ‘‘តាត, ອສុកសฺស នាម ອាຈរិយសฺស សនฺតិເກ សិប្បំ សិក្ខិតฺវា ເອហិ’’ຕិ តំ តក្កសិលំ ເປເសសិ។ ໂສ គច្ឆនฺ ໂត ອនฺតរាមគฺគេ សតฺថុ សាវកំ ອង្គុលិមាលតฺເຖរំ កល្យាណមិតฺតំ លភិតฺວា តស្ស សនฺតិເក ធម្មំ សុតฺວា បដិលទฺធសទฺໂធ ປພฺພជិຕฺវា កតបុព្វកិច្ចោ វិបសฺសនាយ កម្មំ ករោនฺໂត នចិរសฺເសវ ອរហតฺតំ បាបុណិ។ ເຕន វុតฺតំ ອបទាເន (ອប។ ເຖຣ ៤។៤២។៦៦-៧០) –

‘‘សុមនោ នាម សម្ពុទ្ធោ, តក្ករាយំ វសី តទា;

វល្លិការផលំ គយ្ហ, សយម្ភុស្ស អទាសហំ។

‘‘ເອកតឹເສ ឥໂត កប្ເປ, យំ ផលំ អទទឹ តទា;

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ, ផលទានស្សិទំ ផលំ។

‘‘កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ…ເປ… កតំ ពុទ្ធស្ស សាសន’’ន្តិ។

ອຖສ຺ສ ປີຕາ ກາຣທ຺ວາໂຊ ເວລຸຊຸວເນ ວິຫຣນ຺ຕໍ ກຄວນ຺ຕໍ ອຸປສ຺ງກມິຕ຺ວາ ຊມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ນຈິຣສ຺ເສວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ສຈ຺ຉາກາສິຯ ອຖ ປຸຕ຺ໂຕ ສຕ຺ຖາຣໍ ວນ຺ທິຕຸໍ ຣາຊຄຫໍ ອາຄໂຕ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິເກ ນິສິນ຺ນໍ ປີຕຣໍ ທິສ຺ວາ ຕຸຏ຺ຖຈິຕ຺ໂຕ ‘‘ປີຕາປີ ໂຂ ເມ ປພ຺ພຊິໂຕ, ກິ ນຸ ໂຂ ເຕນ ປພ຺ພຊ຺ຊາກິຈ຺ຈໍ ມຕ຺ຖກໍ ປາປີຕ’’ນ຺ຕິ ວີມໍສນ຺ໂຕ ຂີຓາສວກາວໍ ລຕ຺ວາ ຕໍ ສີຫນາທໍ ນທາເປຕຸ ກາໂມ, ‘‘ສາຘຸ, ໂຂ ຕຸມ຺ເຫຫິ ກຕໍ ປພ຺ພຊນ຺ເຕຫິ, ປພ຺ພຊ຺ຊາກິຈ຺ຈໍ ປນ ມຕ຺ຖກໍ ປາປີຕ’’ນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຉິຯ ກາຣທ຺ວາໂຊ ປຸຕ຺ຕສ຺ສ ອຊິຄມໍ ທີເປນ຺ໂຕ –

໑໗໗ຯ

‘‘ນທນ຺ຕິ ເອວໍ ສປ຺ປ຺ຌາ, ສີຫາວ ຄິຣິຄພ຺ກເຣ;

ວີຣາ ວິຊິຕສ຺ງຄາມາ, ເຊຕ຺ວາ ມາຣໍ ສວາຫນໍຯ

໑໗໘ຯ

‘‘ສຕ຺ຖາ ຈ ປຣິຈິຕ຺ໂຓ ເມ, ຊມ຺ໂມ ສງ຺ໂຆ ຈ ປູຊິໂຕ;

ອຫຌ຺ຈ ວິຕ຺ໂຕ ສຸມໂນ, ປຸຕ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ອນາສວ’’ນ຺ຕິຯ – ຄາຖາທ຺ວຍໍ ອກາສິ;

ຕຕ຺ຖ ນທນ຺ຕິຕິ ຍຖາກຸຈ຺ຈຄຸຓາກິພ຺ຍາຫາຣວເສນ ອກີຕນາທໍ ນທນ຺ຕິ ຄຊ຺ຊນ຺ຕິຯ ເອວນ຺ຕິ ອິທານິ ວຕ຺ຕພ຺ພາກາຣທສ຺ສນໍຯ ສປ຺ປ຺ຌາຕິ ອຄ຺ຄມຄ຺ຄປ຺ຌານິຄເມນ ສພ຺ພປ຺ຌານິຄເມນ ສພ຺ພປ຺ຌາເວປຸລ຺ລປ຺ປຕ຺ຕາຯ ວີຣາຕິ ຈຕຸພ຺ພິຊສມ຺ມປ຺ປຊານ ວີຣິຍສມ຺ປນ຺ນຕາຍ ວີຣາ, ຕໂຕ ເອວ ອນວເສສສໍກິເລສປກ຺ຂນິມ຺ມຖເນນ ສວາຫນໍ ກິເລສມາຣໍ ອກິສ຺ງຂາຣມາຣໍ ເທວປຸຕ຺ຕ ມາຣຌ຺ຈ ເຊຕ຺ວາ ສພ຺ພໂສ ວິຊິຕສ຺ງຄາມາ ນທນ຺ຕິ ສປ຺ປ຺ຌາຕິ ສມ຺ພນ຺ໂຊຯ

ເອວໍ ວິເຊຕພ຺ພວິຊເຍນ ສີຫນາທໍ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ອິທານິ ອາຣາເຊຕພ຺ພສມາຣາຊເນນ ອິຈ຺ຉິຕພ຺ພສິທ຺ຊິຍາ ຈ ຕໍ ທສ຺ເສຕຸໍ, ‘‘ສຕ຺ຖາ ຈ ປຣິຈິຕ຺ໂຓ ເມ’’ຕິ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫຯ ຕຕ຺ຖ ສຕ຺ຖາ ຈ ປຣິຈິຕ຺ໂຓ ເມຕິ ມມ ສຕ຺ຖາ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ໂຊ ຍຖານຸສິຏ຺ຖໍ ໂອວາທານຸສາສນີກຣເຓນ ມຍາ ປຣິຈິຕ຺ໂຓ ອຸປາສິໂຕ, ນ ຊມ຺ມານຸກຣຕໍ ວິໂສສິໂຕຕິ ອຊິປ຺ປາໂຍຯ ຊມ຺ໂມ ສງ຺ໂຆ ຈ ປູຊິໂຕຕິ ນວວິໂຊປີ ໂລກຸຕ຺ຕຣຊມ຺ໂມ, ຍຖາປຏິປຕ຺ຕິຍາຄຕມຄ຺ຄານຸປ຺ປຕ຺ຕິຍາ ສີລທິຏ຺ຖິສາມຌ຺ຌຄມເນນ ອຣິຍສງ຺ໂຆ ຈ ມຍາ ປູຊິໂຕ ມານິໂຕຯ ອຫຌ຺ຈ ວິຕ຺ໂຕ ສຸມໂນ, ປຸຕ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ອນາສວນ຺ຕິ ມມ ປຸຕ຺ຕໍ ອນາສວໍ ສພ຺ພໂສ ຂີຓາສວໍ ທິສ຺ວາ ທສ຺ສນເຫຕຸ ອຫມ຺ປີ ວິຕ຺ໂຕ ນິຣາມິສາຍ ປີຕິຍາ ຕຸຏ຺ໂຖ, ຕໂຕເຍວ ນິຣາມິເສນ ໂສມນສ຺ເສນ ສຸມໂນ ຊາໂຕຕິ ອຕ຺ໂຖຯ

ກາຣທ຺ວາຊຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຖິຕາຯ

໑໐ຯ ກຓ຺ຫທິນ຺ນຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ອຸປາສິຕາສປ຺ປຸຣິສາຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ກຓ຺ຫທິນ຺ນຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປີ ປຸຣິມພຸທ຺ເຊສຸ ກຕາຊິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກເວ ປຸຌ຺ຌານິ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ອິໂຕ ຈຕຸນວຸເຕ ກປ຺ເປ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຌ຺ຌຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ໂສກິຕໍ ນາມ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ຊໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ປຸນ຺ນາຄປຸປ຺ເຜຫິ ປູຊໍ ອກາສິຯ ໂສ ເຕນ ປຸຌ຺ຌກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຊຸປ຺ປາເທ ຣາຊຄເຫ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ກຓ຺ຫທິນ຺ໂນຕິ ລທ຺ຊນາໂມ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ອຸປນິສ຺ສຍສມ຺ປຕ຺ຕິຍາ ໂຈທິຍມາໂນ ຊມ຺ມເສນາປຕິ ອຸປສ຺ງກມິຕ຺ວາ ຊມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ປຏິລທ຺ຊສທ຺ໂຊ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວິປສ຺ສນໍ ວຑ຺ເຒຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໒.໔໘.໖໑-໖໘) –

‘ໂສກິໂຕ ນາມ ສມ຺ພຸທ຺ໂຊ, ຈິຕ຺ຕກູເຏ ວສີ ຕທາ;

ຄເຫຕຸວາ ຄິຣິປຸນ຺ນາຄໍ, ສຍມ຺ກໍ ອກິປູຊຍີ.

‘‘ຈຕຸນ຺ນວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ພຸທ຺ຘມກິປູຊຍີ;

ທຸຄ຺ຄຕີ ນາກິຊານາມິ, ພຸທ຺ຘປູຊາຍິທໍ ຜລໍ.

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ.

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໍ ພ຺ຍາກໂຣນ຺ໂຕ –

໑໓໙.

‘‘ອຸປາສິຕາ ສປ຺ປຸຣິສາ, ສຸຕາ ຘມ຺ມາ ອພິຕ຺ຫໂສ;

ສຸຕ຺ວານ ປຕິປ຺ຊິສ຺ສໍ, ອຕ຺ຊສໍ ອມໂຕຄທໍ.

໑໔໐.

‘‘ການຣາຄຫຕສ຺ສ ເມ ສໂຕ, ການຣາໂຄ ປຸນ ເມ ນ ວິຊ຺ຊຕິ;

ນ ຈາຫຸ ນ ຈ ເມ ການິສ຺ສຕິ, ນ ຈ ເມ ເອຕຣທີ ວິຊ຺ຊຕີ’’ຕິ. –

ຄາຖາທ຺ວຍໍ ອພາສິ.

ຕຕ຺ຖ ອຸປາສິຕາຕິ ປຣິຈຣິຕາ ປຕິປ຺ຕິປຍິຣຸປາສນາຍ ປຍິຣຸປາສິຕາ. ສປ຺ປຸຣິສາຕິ ສນ຺ເຕຫິ ສີລາທີຄຸເຕຫິ ສມນ຺ນາຄຕາ ປຸຣິສາ, ອຣິຍປຸຄ຺ຄລາ ສາຣິປຸຕ຺ຕຕ຺ເຖຣາທໂຍ. ເອເຕນ ປຸຣິມຈກ຺ກທ຺ວຍສມ຺ປຕ຺ຕິມ຺ຕ຺ຕໂນ ທສ຺ເສຕິ. ນ ຫິ ປຕິຮູປເທສວາເສນ ວິນາ ສປ຺ປຸຣິສູປນິສ຺ສໂຍ ສມ຺ການຕິ. ສຸຕາ ຘມ຺ມາຕິ ສຈ຺ຈປຕິຈ຺ຈສມຸປ຺ປາທາທິປຕິສໍຍຸຕ຺ຕຘມ຺ມາ ໂສຕທ຺ວາຣານຸສາເຣນ ອຸປຘາຣິຕາ. ເອເຕນ ອຕ຺ຕໂນ ພາຫຸສຈ຺ຈໍ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ ປຈ຺ຊິມຈກ຺ກທ຺ວຍສມ຺ປຕ຺ຕີ ທສ຺ເສຕິ. ອພິຕ຺ຫໂສຕິ ພຫຸໂສ ນ ກາເລນ ກາລໍ. ອິທ຺ຸຈ ປທໍ ‘‘ອຸປາສິຕາ ສປ຺ປຸຣິສາ’’ຕິ ເອຕ຺ຖາປິ ໂຍເຊຕພ຺ພໍ. ສຸຕ຺ວານ ປຕິປ຺ຊິສ຺ສໍ, ອຕ຺ຊສໍ ອມໂຕຄທນ຺ຕິ ເຕ ຘມ຺ເມ ສຸຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ວຸຕ຺ຕຣູປາຣູປຘມ຺ເມ ສລກ຺ຂຕາທິໂຕ ປຣິຄ຺ຄເຫຕ຺ວາ ອນຸກ຺ກເມນ ວິປ຺ສສນໍ ວທ຺ເຒຕ຺ວາ ອມໂຕຄທໍ ນິພ຺ພານປຕິຍຸກໍ ຕໍສມ຺ປາປກໍ ອຕ຺ຊສໍ ອຣິຍໍ ອຕ຺ຖງ຺ຄິກໍ ມຄ຺ຄໍ ປຕິປ຺ຊີ ປາປຸຕີ.

ການຣາຄຫຕສ຺ສເມ ສໂຕຕິ ການຣາເຄນ ການຕຕ຺ຫາຍ ອນາທິມຕິ ສໍສາເຣ ຫຕສ຺ສ ອຸປທ຺ທຸຕສ຺ສ ມມ ສໂຕ ສມານສ຺ສ, ອຄ຺ຄມຄ຺ເຄນ ວາ ຫຕການຣາຄສ຺ສ. ການຣາໂຄ ປຸນ ເມ ນ ວິຊ຺ຊຕີຕິ ຕໂຕ ເອວ ປຸນ ອິທານິ ການຣາໂຄ ເມ ນຕ຺ຖິ. ນ ຈາຫຸ ນ ຈ ເມ ການິສ຺ສຕິ, ນ ຈ ເມ ເອຕຣທີ ວິຊ຺ຊຕີຕິ ຍທິປິ ປຸພ຺ເພ ປຸຖຸຊ຺ຊນກາເລ ເສກ຺ຂກາເລ ຈ ເມ ການຣາໂຄ ອໂຫສິ, ອຄ຺ຄມຄ຺ຄປ຺ປຕ຺ຕິໂຕ ປນ ປຕ຺ຖາຍ ນ ຈາຫຸ ນ ຈ ອໂຫສິ, ອາຍຕິມ຺ປິ ນ ເມ ການິສ຺ສຕິ, ເອຕຣທີ ອຕ຺ຊນາປິ ນ ຈ ເມ ວິຊ຺ຊຕິ ນ ຈ ອຸປລພ຺ການຕິ, ປຫີໂນຕິ ອຕ຺ໂຖ. ການຣາຄວຈເນເນວ ເຈຕ຺ຖ ຕເທກຕ຺ຖຕາຍ ມານາທີນມ຺ປີ ອພາໂວ ວຸຕ຺ໂຕຕິ ສພ຺ພໂສ ປຣິກ຺ຂີຕການສໍໂຍຊນຕໍ ທສ຺ເສຕິ.

ການຫີນ຺ນຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຕ຺ຖິຕາ.

ຕຕິຍວຄ຺ຄວຕ຺ຕນາ ນິຕ຺ຖິຕາ.

໔ຯ ຈຕຸຕ຺ຖວຄ຺ໂຄ

໑ຯ ມິຄສິຣຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ຍໂຕອຫໍ ປ໌ພ຺ພຊິໂຕຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ມິຄສິຣຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປ໌ຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເຂສຸ ກຕາຘິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກເວ ປຸຄ຺ຄານິ ອຸປ໌ຈິນນ຺ໂຕ ກສ຺ສປ໌ສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ພ຺ຣາຫ຺ມຕກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຄ຺ຄຸຕໍ ປ໌ຕ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ສຕ຺ຖາຣໍ ທິສ຺ວາ ປ໌ສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ກຸສຍ຺ຄກໍ ອທາສິຯ ໂສ ເຕນ ປຸຄ຺ຄກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຂຸປ຺ປ໌າເທ ໂກສລຣຍ຺ເຖ ພ຺ຣາຫ຺ມຕກຸເລ ປ໌ຝິສນ຺ຘີ ຄເຫຕ຺ວາ ມິຄສິຣນກ຺ຂຕ຺ເຕນ ຊາຕຕ຺ຕາ ມິຄສິໂຣຕິ ລທ຺ຘນາໂມ ວຍປ຺ປ໌ຕ຺ໂຕ ພ຺ຣາຫ຺ມຕານໍ ວິຊ຺ຊາສິປ຺ເປ໌ສຸ ນິປ຺ຜຕ຺ຕີ ຄໂຕ ຈວສີສມນ຺ຕໍ ນາມ ສິກ຺ຂິ, ຍໍ ປ໌ຣິຊປ຺ເປ໌ຕ຺ວາ ຕິວສ຺ສມຕ຺ຖເກ ມຕານມ຺ປິ ສີສໍ ນ ເຂນ ອາໂກເຜຕ຺ວາ ''ອຍໍ ສຕ຺ໂຕ ອສຸກຍ຺ຄາເນ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ''ຕິ ຊານາຕິຯ

ໂສ ຆຣາວາສໍ ອນິຈ຺ຈນ຺ໂຕ ປ໌ຣິພ຺ພາຊກປ໌ພ຺ພຊ຺ຊໍ ປ໌ພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຕໍ ວິຊ຺ຊໍ ນິສ຺ສາຍ ໂລເກນ ສກ຺ກໂຕ ຄຣຸກໂຕ ລາກີ ຫຸຕ຺ວາ ວິຈຣນ຺ໂຕ ສາວຕ຺ຖີ ອຸປ໌ຄໂຕ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ອານຸກາວໍ ປ໌ກາເສນ຺ໂຕ – ''ອຫໍ, ໂກ ໂຄຕມ, ມຕານໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕຍ຺ຄານໍ ຊານາມິ''ຕິ ວຕ຺ວາ, ''ກຖໍ ປ໌ນ ຕ຺ວໍ ຊານາສີ''ຕິ ວຸຕ຺ເຕ, ''ຈວສີສານິ ອາຫຣາເປ໌ຕ຺ວາ ມນ຺ຕໍ ປ໌ຣິຊປ຺ເປ໌ຕ຺ວາ ນ ເຂນ ສີສໍ ອາໂກເຜນ຺ໂຕ ນິຣຍາທີກໍ ເຕທິ ເຕທິ ນິພ຺ພຕ຺ຕຍ຺ຄານໍ ຊານາມິ''ຕິ ກເຖສິຯ ອຖສ຺ສ ກຄວາ ປ໌ຣິນິພ຺ພຸຕສ຺ສ ກິກ຺ຂຸໂນ ສີສກປ໌າລໍ ອາຫຣາເປ໌ຕ຺ວາ, ''ກເຖຫິ ຕາວ ຕສ຺ສ ຄຕີ, ຍສ຺ສິທໍ ສີສກປ໌າລ''ນ຺ຕິ ອາຫຯ ໂສ ຕໍ ກປ໌າລໍ ມນ຺ຕໍ ປ໌ຣິຊປ຺ເປ໌ຕ຺ວາ ນ ເຂນ ອາໂກເຜຕ຺ວາ ເນວ ອນ຺ຕໍ ນ ໂກຍີ ປ໌ສ຺ສຕິຯ ອຖ ສຕ຺ຖາຣາ, ''ນ ສກ຺ໂກສິ ປ໌ຣິພ຺ພາຊກາ''ຕິ ວຸຕ຺ເຕ , ''ອຸປ໌ປ໌ຣິກ຺ຂິສ຺ສາມິ ຕາວາ''ຕິ ວຕ຺ວາ ປຸນປ຺ປຸນໍ ປ໌ຣິວຕ຺ເຕນ຺ໂຕປິ ນ ປ໌ສ຺ສເຕວຯ ພາຫິຣກມ຺ເຕນ ຫິ ຂີຕາສວສ຺ສ ຄຕີ ກຖໍ ຊານິສ຺ສຕິ, ອຖສ຺ສ ມຕ຺ຖກໂຕ ກຈ຺ເຈຫິ ຈ ເສໂທ ມຸຈ຺ຈິຯ ໂສ ລຊ຺ຊິຕ຺ວາ ຕຸຕ຺ຫີກູໂຕ ອຍ຺ຄາສິຯ ສຕ຺ຖາ ''ກິລມສິ ປ໌ຣິພ຺ພາຊກາ''ຕິ ອາຫຯ ໂສ ''ອາມ, ກິລມາມິ, ນ ອິມສ຺ສ ຄຕີ ຊານາມິ, ຕຸມ຺ເຫ ປ໌ນ ຊານາຖາ''ຕິຯ ''ອຫໍ ເອຕໍ ຊານາມິ, ອິໂຕ ອຸຕ຺ຕຣິຕຣມ຺ປິ ຊານາມິ''ຕິ ວຕ຺ວາ ''ນິພ຺ພານໍ ຄໂຕ ໂສ''ຕິ ອາຫຯ ປ໌ຣິພ຺ພາຊໂກ ''ອິມໍ ວິຊ຺ຊໍ ມຍ຺ຫໍ ເທຖາ''ຕິ ອາຫຯ ''ເຕນ ຫິ ປ໌ພ຺ພຊາ''ຕິ ວຕ຺ວາ ຕໍ ປ໌ພ຺ພາເຊຕ຺ວາ ປ໌ຖມໍ ສມຖກມ຺ມຍ຺ຄາເນ ນິໂຍເຊຕ຺ວາ ຊານາກິຄ຺ຄາສຸ ປ໌ຕິຍ຺ກິຕສ຺ສ ວິປ໌ສ຺ສນາຍ ກມ຺ມໍ ອຸປ໌ທິສິຯ ໂສ ວິປ໌ສ຺ສນາຍ ກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ນຈິຣສ຺ເສວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປ໌າປຸຕິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປ໌ທາເນ (ອປ໌ຯ ເຖຣ ໔ຯ໔໗ຯ໔໖-໖໐) –

''ກສ຺ສປ໌ສ຺ສ ກຄວໂຕ, ພ຺ຣາຫ຺ມຕສ຺ສ ວຸສີມໂຕ;

ປ໌ສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ສຸມໂນ, ກຸສຍ຺ຄກມທາສຫໍຯ

''ອິມສ຺ມິເຍວ ກປ຺ປ໌ສ຺ມີ, ກຸສຍ຺ຄກມທາສຫໍ;

ທຸຄ຺ຄຕີ ນາກິຊານາມິ, ກຸສຍ຺ຄກສ຺ສິທໍ ຜລໍຯ

''ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ໌… ກຕໍ ພຸທ຺ຂສ຺ສ ສາສນ''ນ຺ຕິຯ

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປ໌ນ ປ໌ຕ຺ວາ ອຄ຺ຄໍ ພ຺ຍາກໂຣນ຺ໂຕ –

໑໗໑ຯ

''ຍໂຕ ອຫໍ ປ໌ພ຺ພຊິໂຕ, ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຂສາສເນ;

ວິມຸຈ຺ຈມາໂນ ອຸຄ຺ຄຈ຺ຊີ, ກາມຊາຕຸໍ ອຸປ໌ຈ຺ຈຄໍຯ

໑໗໔ຯ

‘‘ພຣຫ຺ມຸໂນ ເປກ຺ຂມານສ຺ສ, ຕໂຕ ຈິຕ຺ຕໍ ວິມຸຈ຺ຈິ ເມ;

ອກຸປ຺ປາ ເມ ວິມຸຕ຺ຕິຕິ, ສພ຺ພສໍໂຍຊນກ຺ຂຍາ’’ຕິ។ – ຄາຖາທ຺ວຍໍ ອພາສິ;

ຕຕ຺ຖ ຍໂຕ ອຫໍ ປພ຺ພຊິໂຕ, ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຘສາສເນຕິ ຍໂຕ ປກ຺ຕິ ອຫໍ ປພ຺ພຊິໂຕ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ກຄວໂຕ ສາສເນ, ປພ຺ພຊິຕກາລ ໂຕ ປຏ຺ຖາຍ។ ວິມຸຈ຺ຈມາໂນ ອຸຄ຺ຄຈ຺ຉິນ຺ຕິ ສໍກິເລສປກ຺ຂໂຕ ປຄມໍ ຕາວ ສມຖວິປ຺ສສນາຫິ ວິມຸຈ຺ຈມາໂນ ໂວຫານສມ຺ມສວເສນ ອຸຄ຺ຄຫີ។ ເອວໍ ອຸຄ຺ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ການຮາຕຸ ອຸປ຺ຈ຺ຈຄໍ ອນາຄາມິມຄ຺ເຄນ ອຈ຺ຈນ຺ຕເມວ ການຮາຕຸ ອຕິກ຺ກມິ។

ພຣຫ຺ມຸໂນ ເປກ຺ຂມານສ຺ສ, ຕໂຕ ຈິຕ຺ຕໍ ວິມຸຈ຺ຈິ ເມຕິ ສເທວກສ຺ສ ໂລກສ຺ສ ອຄ຺ຄກູຕຕ຺ຕາ ເສຏ຺ຖຏ຺ເຖນ ພຣຫ຺ມຸໂນ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ກຄວໂຕ ມຫາກຣຸຕາໂຍເຄນ ‘‘ອຍໍ ກຸລປຸຕ຺ໂຕ ມມ ສາສເນ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ກຄໍ ນຸ ໂຂ ປຝິປ຺ຊ຺ຊຕີ’’ຕິ ເປກ຺ຂນ຺ຕສ຺ສ ຕໂຕ ອນາຄາມິມຄ຺ຄາຘິຄມໂຕ ປຈ຺ຉາ ອຄ຺ຄມຄ຺ຄາຘິຄເມນ ມມ ຈິຕ຺ຕໍ ສພ຺ພສໍກິເລສໂຕ ອຈ຺ຈນ຺ຕເມວ ມຸຈ຺ຈິ។ ອກຸປ຺ປາເມ ວິມຸຕ຺ຕິຕິ, ສພ຺ພສໍໂຍຊນກ຺ຂຍາຕິ ຕຖາວິມຸຕ຺ຕຈິຕ຺ຕຕ຺ຕາ ເອວ ສພ຺ເພສໍ ສໍໂຍຊນານໍ ຂຍາ ປຣິກ຺ຂຍາ ອິຕິ ເອວໍ ອກຸປ຺ປາ ເມ ວິມຸຕ຺ຕິຕິ ອຄ຺ລໍ ພ຺ຍາກາສິ។

ມິຄສິຣຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຏ຺ຄິຕາ។

໔។ ສິວກຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ອນິຈ຺ຈານິຄຫການີຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ສິວກຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ។ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປີ ປຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາຘິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກເວ ປຸຄ຺ຄານິ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ວິປ຺ສ຺ສິສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຄ຺ຄຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ກຄວນ຺ຕໍ ປິຕ຺ຫາຍ ຈຣນ຺ຕໍ ປສ຺ສິຕ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ປຕ຺ຕໍ ອາທາຍ ກຸມ຺ມາສສ຺ສ ປູເຣຕ຺ວາ ອທາສິ។ ໂສ ເຕນ ປຸຄ຺ຄກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມີ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ຣາຊຄເຫ ພ຺ຣາຫ຺ມຕກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ສິວໂກຕິສ຺ສ ນາມໍ ອໂຫສິ។ ໂສ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ວິຊ຺ຊາສິປ຺ເປສຸ ນິປ຺ຜຕ຺ຕີ ຄໂຕ ເນກ຺ຂມ຺ມຊ຺ຊາສຍຕາຍ ກາເມ ປຫາຍ ປຣິພ຺ພາຊກປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວິຈຣນ຺ໂຕ ສຕ຺ຖາຣໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຘມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ປຝິລທ຺ຘສທ຺ໂຘ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວິປ຺ສສນາຍ ກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ນຈິຣສ຺ເສວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຕິ។ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ។ ເຖຣ ໔។໘໖។໑໑໗-໑໒໑) –

‘‘ເອສນາຍ ຈຣນ຺ຕສ຺ສ, ວິປ຺ສ຺ສິສ຺ສ ມເຫສິໂນ;

ຣິຕ຺ຕກໍ ປຕ຺ຕໍ ທິສ຺ວານ, ກຸມ຺ມາສໍ ປູຣຍີ ອຫໍ។

‘‘ເອການວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ກິກ຺ຂມທທີ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕີ ນາກິຊານາມິ, ກຸມ຺ມາສສ຺ສ ອິທໍ ຜລໍ។

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ។

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ອຄ຺ລໍ ພ຺ຍາກໂຣນ຺ໂຕ –

໑໒໖។

‘‘ອນິຈ຺ຈານິ ຄຫການິ, ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ປຸນປ຺ປຸນໍ;

ຄຫກາຣໍ ຄເວສນ຺ໂຕ, ທຸກ຺ຂາ ຊາຕິ ປຸນປ຺ປຸນໍ໚

໑໗໔໚

‘‘ຄຫກາຣກ ທິຎ຺ໂຖສິ, ປຸນ ເຄຫໍ ນ ກາຫສິ;

ສພ຺ພາ ເຕ ຟາສຸກາ ກຄ຺ຄາ, ຄູຕກໍ ຈ ວິທາລິຕາ;

ວິສງ຺ຂາຣຄຕໍ ຈິຕ຺ຕໍ, ຕັນ຺ຫານໍ ຂຍມັຊ຺ຊຄາ’’ຕິ໚ – ຄາຖາທ຺ວຍໍ ອກາສິ;

ຕຕ຺ຖ ອນິຈ຺ຈານິ ຄຫການິ, ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ປຸນປ຺ປຸນນ຺ຕິ ຕສ຺ມິ ຕສ຺ມິ ກເວ ປຸນປ຺ປຸນໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕມານານິ ຄຫການິ ອຕ຺ຕພາວເຄ ຫານິ ນ ນິພ຺ພານິ ອນວຎ຺ຖິຕານິ ອິຕ຺ຕຣານິ ປຣິຕ຺ຕກາລານິ໚ ຄຫກາຣໍ ຄເວສນ຺ໂຕຕິ ອິມສ຺ສ ອຕ຺ຕພາວເຄຫສ຺ສ ກາຣກໍ ຕຓ຺ ຫາວຫ຺ຓກໍ ປຣິເຍສນ຺ໂຕ ເຍຕ຺ຕກໍ ກາລໍ ອນຸວິຈຣິນ຺ຕິ ອຕິປ຺ປາໂຍ໚ ທຸກ຺ຂາ ຊາຕິ ປຸນປ຺ປຸນນ຺ຕິ ອິທໍ ຄຫກາຣກຄເວສນສ຺ສ ກາຣຕາວຈນໍ ໚ ຍສ຺ມາ ຊຣາພ຺ຍາທິມຣຕາມິສ຺ສຕາຍ ຊາຕິ ນາເມສາ ປຸນປ຺ປຸນໍ ອຸປຄນ຺ຕຸໍ ທຸກ຺ຂາ, ນ ຈ ສາ ຕສ຺ມິ ອທິຎ຺ເຖ ນິວຕ຺ຕຕິ, ຕສ຺ມາ ຕໍ ຄເວສນ຺ໂຕ ວິຈຣິນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖ໚

ຄຫກາຣກາທິຎ຺ໂຖສີຕິ ອິທານິ ປນ ເຍນ ໂສ ສກ຺ກາ ທຎ຺ຖໍ, ເຕນ ອຣິຍມຄ຺ຄລາຕາຈກ຺ຂຸນາ ຄຫກາຣກ ທິຎ຺ໂຖ ອສິ໚ ປຸນ ເຄຫນ຺ຕິ ປຸນ ອິມສ຺ມິ ສໍສາຣວຎ຺ເຏ ອຕ຺ຕພາວສງ຺ຂາຕໍ ມມ ເຄຫໍ ນ ກາຫສິ ນ ກຣິສ຺ສສິ໚ ສພ຺ພາ ເຕ ຟາສຸກາ ກຄ຺ຄາຕິ ຕວ ສພ຺ພາ ອນວເສສກິເລສຟາສຸກາ ມຍາ ກຄ຺ຄາ໚ ຄູຕກໍ ຈ ວິທາລິຕາຕິ ອິທານິ ຕຍາ ກາຕພ຺ພສ຺ສ ອຕ຺ຕພາວເຄຫສ຺ສ ອວິຊ຺ຊາສງ຺ຂາ ຕາ ກຕ຺ຕກໍ ຈ ກິນ຺ນາ໚ ວິສງ຺ຂາຣຄຕໍ ຈິຕ຺ຕນ຺ຕິ ມມ ຈິຕ຺ຕໍ ວິຄຕນ຺ຕໍ ຄຕໍ, ອາຍຕິ ອນຸປ຺ປຕ຺ຕິທມ຺ມຕໍ ອາປາທິຕໍ໚ ຕໂຕ ເອວ ອິເສວ ວິສມິສ຺ສຕິ ອິມສ຺ມິເຍວ ກເວ ວິທ຺ສໍສິສ຺ສຕິ, ຈຣິມກຈິຕ຺ຕນິໂຣເທນ ນິຣຸຊ຺ຊິສ຺ສຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ໚

ສີວກຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຎ຺ຖິຕາ໚

໖໚ ອຸປວາຓຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ອຣຫໍ ສຸຄໂຕຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ອຸປວາຓຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ໚ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍໍ ກິຣ ປທຸມຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ທລິທ຺ທກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິລ຺ລຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ກຄວຕິ ປຣິນິພ຺ພຸເຕ ຕສ຺ສ ທາຕຸໍ ຄເຫຕ຺ວາ ມນຸສ຺ສເທວນາຄຄຣຸລຸອກຸມ຺ກຕ຺ຫຍກ຺ຂຄນ຺ທພ຺ເພ ຫິ ສຕ຺ຕຣຕນມເຍ ສຕ຺ຕໂຍຊນິເກ ຖູເປ ກເຕ ຕຕ຺ຖ ສຸໂຓຕໍ ອຕ຺ຕໂນ ອຸຕ຺ຕຣາສງ຺ຄໍ ເວລຸອຄ຺ເຄ ອາພນ຺ທິຕ຺ວາ ທຊໍ ກຕ຺ວາ ປູຊໍ ອກາສິ໚ ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອກິສມ຺ມຕໂກ ນາມ ຍກ຺ຂເສນາປຕິ ເທເວຫິ ເຈຕິຍປູຊາຣກ຺ຂຕຖ຺ຖໍ ຄປິໂຕ ອທິສ຺ສມານກາໂຍ ອາກາເສ ທາເຣນ຺ໂຕ ເຈຕິຍໍ ຕິກ຺ຂຕ຺ຕຸໍ ປທກ຺ຂິຕໍ ອກາສິ໚ ໂສ ຕໍ ທິສ຺ວາ ກິຍ຺ໂຍໂສມຕ຺ຕາຍ ປສນ຺ນມານໂສ ອໂຫສິ໚ ໂສ ເຕນ ປຸລ຺ຍກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຓຸປ຺ປາເທ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຕກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອຸປວາໂຓຕິ ລທ຺ທນາໂມ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ເຊຕວນປຎິຄ຺ຄຫເຕ ພຸທ຺ທານຸກາວໍ ທິສ຺ວາ ປຎິລທ຺ທສທ຺ໂທ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວິປສ຺ສນາຍ ກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປຕ຺ວາ ຉລຸອກິລ຺ໂລ ອໂຫສິ໚ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ໚ ເຖຣ ໒໚໔໖໚໑໘໘-໑໗໗) –

‘‘ປທຸມຸຕ຺ຕໂຣ ນາມ ຊິໂນ, ສພ຺ພທມ຺ມານ ປາຣຄູ;

ຊລິຕ຺ວາ ອຄ຺ຄິກ຺ຂນ຺ໂທວ, ສມ຺ພຸທ຺ໂທ ປຣິນິພ຺ພຸໂຕ໚

‘‘ມຫາຊນາ ສມາຄມ຺ມ, ປູຊຍິຕ຺ວາ ຕຖາຄຕໍ;

ຈິຕ຺ຕໍ ກຕ຺ວານ ສຸຄຕໍ, ສຣີຣໍ ອກິໂຣປຍຸໍ໚

‘‘ສຣີຣກິຈຸຈໍ ກຕຸວານ, ຊາຕຸໍ ຕຕຸຖ ສມານຍຸໍ;

ສເທວມນຸສຸສາ ສພຸເພ, ພຸທຸຊຖູປໍ ອກໍສຸ ເຕ។

‘‘ປຖມາ ກຄຸຈນມຍາ, ທຸຕິຍາ ຈ ມຕິມຍາ;

ຕຕິຍາ ຣູປິຍມຍາ, ຈຕຸຕຸຖີ ຜລິກາມຍາ។

‘‘ຕຕຸຖ ປຄຸຈມິກາ ເຈວ, ໂລຫິຕງກມຍາ ອຫຸ;

ຉຕຸຖາ ມສາຣຄລຸລສຸສ, ສພຸພໍ ຣຕນມຍູປຣີ។

‘‘ຊງໆາ ມຕິມຍາ ອາສີ, ເວທິກາ ຣຕນາມຍາ;

ສພຸພໂສຕຸຕາມໂຍ ຖູໂປ, ອຸທຸຊໍ ໂຍຊນມຸຄຸຄໂຕ។

‘‘ເທວາ ຕຕຸຖ ສມາຄນຸຕຸວາ, ເອກໂຕ ມນຸຕຍຸໍ ຕທາ;

ມຍມຸປີ ຖູປໍ ກສຸສາມ, ໂລກນາຖສຸສ ຕາທິໂນ។

‘‘ຊາຕຸ ອາເວຕິກາ ນຕຸຖິ, ສຣີຣໍ ເອກປິຕຸຫິຕໍ;

ອິມມຸຫິ ພຸທຸຊຖູປມຸຫິ, ກສຸສາມ ກຄຸຈຸກໍ ມຍໍ។

‘‘ເທວາ ສຕຸຕຫິ ຣຕຸເນຫິ, ອຄຸລໍ ວຑຸເຒສຸໍ ໂຍຊນໍ;

ຖູໂປ ທຸວິໂຍຊນຸພຸເພໂຊ, ຕິມິຣໍ ພຸຍປຫນຸຕິ ໂສ។

‘‘ນາຄາ ຕຕຸຖ ສມາຄນຸຕຸວາ, ເອກໂຕ ມນຸຕຍຸໍ ຕທາ;

ມນຸສຸສາ ເຈວ ເທວາ ຈ, ພຸທຸຊຖູປໍ ອກໍສຸ ເຕ។

‘‘ມາ ໂນ ປມຕຸຕາ ອສຸສຸມຸຫ, ອປຸປມຕຸຕາ ສເທວກາ;

ມຍມຸປີ ຖູປໍ ກສຸສາມ, ໂລກນາຖສຸສ ຕາທິໂນ។

‘‘ອິນຸທນີລໍ ມຫານີລໍ, ອໂຖ ໂຊຕິຣສໍ ມຕຶ;

ເອກໂຕ ສນຸນິປາເຕຕຸວາ, ພຸທຸຊຖູປໍ ອຉາທຍຸໍ។

‘‘ສພຸພໍ ມຕິມຍໍ ອາສີ, ຍາວຕາ ພຸທຸຊເຈຕິຍໍ;

ຕິໂຍຊນສມຸພຸເພຊໍ, ອາໂລກກຣຕໍ ຕທາ។

‘‘ຄຣຸລອາ ຈ ສມາຄນ຺ຕ຺ວາ, ເອກໂຕ ມນ຺ຕຍຸໍ ຕທາ;

ມນຸສ຺ສາ ເທວນາຄາ ຈ, ພຸທ຺ຣປູຊໍ ອກໍສຸ ເຕ.

‘‘ນາ ໂນ ປ໌ມຕ຺ຕາ ອສ຺ສຸມ຺ຫ, ອປ຺ປ໌ມຕ຺ຕາ ສເທວກາ;

ມຍມ຺ປິ ຖູປໍ ກສ຺ສາມ, ໂລກນາຖສ຺ສ ຕາທິໂນ.

‘‘ສພ຺ພໍ ມຕິມຍໍ ຖູປໍ, ອກຣຸໍ ເຕ ຈ ກລ຺ຈຸກໍ;

ໂຍຊນໍ ເຕປິ ວຑ຺ເຒສຸໍ, ອາຍຕໍ ພຸທ຺ຣເຈຕິຍໍ.

‘‘ຈຕຸໂຍຊນມຸພ຺ເພໂຣ, ພຸທ຺ຣຖູໂປ ວິໂຣຈຕິ;

ໂອກາເສຕິ ທິສາ ສພ຺ພາ, ສຕຣໍສີວ ອຸຄ຺ຄໂຕ.

‘‘ກຸມ຺ກາຕ຺ຑາ ຈ ສມາຄນ຺ຕ຺ວາ, ເອກໂຕ ມນ຺ຕຍຸໍ ຕທາ;

ມນຸສ຺ສາ ເຈວ ເທວາ ຈ, ນາຄາ ຈ ຄຣຸລອາ ຕຖາ.

‘‘ປ຺ຈເຈກໍ ພຸທ຺ຣເສຍ຺ຖສ຺ສ, ອກໍສຸ ຖູປມຸຕ຺ຕມໍ;

ນາ ໂນ ປ໌ມຕ຺ຕາ ອສ຺ສຸມ຺ຫ, ອປ຺ປ໌ມຕ຺ຕາ ສເທວກາ.

‘‘ມຍມ຺ປິ ຖູປໍ ກສ຺ສາມ, ໂລກນາຖສ຺ສ ຕາທິໂນ;

ຣຕເນທິ ຉາເທສ຺ສາມ, ອາຍຕໍ ພຸທ຺ຣເຈຕິຍໍ.

‘ໂຍຊນໍ ເຕປິ ວຑ຺ເຒສຸໍ, ອາຍຕໍ ພຸທ຺ຣເຈຕິຍໍ;

ປ໌ຄ຺ຈໂຍຊນມຸພ຺ເພໂຣ, ຖູໂປ ໂອກາສເຕ ຕທາ.

‘‘ຍກ຺ຂາ ຕຕ຺ຖ ສມາຄນ຺ຕ຺ວາ, ເອກໂຕ ມນ຺ຕຍຸໍ ຕທາ;

ມນຸສ຺ສາ ເທວນາຄາ ຈ, ຄຣຸລອາ ຈ ກຸມ຺ກາຕ຺ຑກາ.

‘‘ປ຺ຈເຈກໍ ພຸທ຺ຣເສຍ຺ຖສ຺ສ, ອກໍສຸ ຖູປມຸຕ຺ຕມໍ;

ນາ ໂນ ປ໌ມຕ຺ຕາ ອສ຺ສຸມ຺ຫ, ອປ຺ປ໌ມຕ຺ຕາ ສເທວກາ.

‘‘ມຍມ຺ປິ ຖູປໍ ກສ຺ສາມ, ໂລກນາຖສ຺ສ ຕາທິໂນ;

ຜລິກາ ຉາທມິສ຺ສານ, ອາຍຕໍ ພຸທ຺ຘເຈຕິຍໍຯ

“ໂຍຊນໍ ເຕປີ ວທ຺ເຒສຸໍ, ອາຍຕໍ ພຸທ຺ຘເຈຕິຍໍ;

ຉໂຍຊນິກມຸພ຺ເພໂຂ, ຖູໂປ ໂອກາສເຕ ຕທາຯ

“ຄນ຺ຘພ຺ພາ ຈ ສມາຄນ຺ຕ຺ວາ, ເອກໂຕ ມນ຺ຕຍຸໍ ຕທາ;

ມນຸຊາ ເທວຕາ ນາຄາ, ກຸມ຺ຠຕ຺ຘາ ຄຣຸລຸອາ ຕຖາຯ

“ສພ຺ເພ ອກໍສຸ ພຸທ຺ຘຖູປໍ, ມຍເມຕ຺ຖ ອກາຣກາ;

ມຍມ຺ປີ ຖູປໍ ກສ຺ສາມ, ໂລກນາຖສ຺ສ ຕາທິໂນຯ

“ເວທິໂຍ ສຕ຺ຕ ກຕ຺ວານ, ຘຊໍ ຉຕ຺ຕໍ ອກໍສຸ ເຕ;

ສພ຺ພໂສຓ຺ຓມຍໍ ຖູປໍ, ຄນ຺ຘພ຺ພາ ກາຣຍຸໍ ຕທາຯ

“ສຕ຺ຕໂຍຊນມຸພ຺ເພໂຂ, ຖູໂປ ໂອກາສເຕ ຕທາ;

ຣຕ຺ຕິນ຺ທິວາ ນ ຌາຍນ຺ຕິ, ອາໂລໂກ ໂຫຕິ ສພ຺ພທາຯ

“ອຠິໂຠນ຺ຕິ ນ ຕສ຺ສາຠາ, ຈນ຺ທສູຣາ ສຕາຣກາ;

ສມນ຺ຕາ ໂຍຊນສເຕ, ປທີໂປປີ ນ ປຊ຺ຊລິຯ

“ເຕນ ກາເລນ ເຍ ເກຈິ, ຖູປໍ ປູເຊນ຺ຕິ ມານຸສາ;

ນ ເຕ ຖູປໍ ອາຣຸຫນ຺ຕິ, ອມ຺ພເຣ ອຸກ຺ຂິປນ຺ຕິ ເຕຯ

“ເທເວຫິ ຐປິໂຕ ຍກ຺ໂຂ, ອຠິສມ຺ມຕນາມໂກ;

ຘຊໍ ວາ ປຸປ຺ຜທາມໍ ວາ, ອຠິໂຣເປຕິ ອຸຕ຺ຕຣິຯ

“ນ ເຕ ປສ຺ສນ຺ຕິ ຕໍ ຍກ຺ຂໍ, ທາມໍ ປສ຺ສນ຺ຕິ ຄຈ຺ຉໂຕ;

ເອວໍ ປສ຺ສິຕ຺ວາ ຄຈ຺ຉນ຺ຕາ, ສພ຺ເພ ຄຈ຺ຉນ຺ຕິ ສຸຄ຺ຄຕິໍຯ

“ວິຣຸທ຺ຘາ ເຍ ປາວຈເນ, ປສນ຺ນາ ເຍ ຈ ສາສເນ;

ປາຏິຫີຣໍ ທຏ຺ຐຸກາມາ, ຖູປໍ ປູເຊນ຺ຕິ ມານຸສາຯ

“ນຄເຣ ຫໍສວຕິຍາ, ອໂຫສິ ກຕໂກ ຕທາ;

ອາໂມທິຕໍ ຊນໍ ທິສ຺ວາ, ເອວໍ ຈິນ຺ເຕສຫໍ ຕທາຯ

‘‘ອຸຬາໂຣ ຠຄວາ ເນໂສ, ຍສ຺ສ ຘາຕຸຆເຣ ທິສໍ;

ອິມາ ຈ ຊນຕາ ຕຸຏ຺ຐາ, ກາຣໍ ກຸພ຺ພໍ ນ ຕປ຺ປເຣຯ

‘‘ອຫມ຺ປິ ກາຣໍ ກສ຺ສາມິ, ໂລກນາຖສ຺ສ ຕາທິໂນ;

ຕສ຺ສ ຘມ຺ເມສຸ ທາຍາໂທ, ຠວິສ຺ສາມິ ອນາຄເຕຯ

‘‘ສຸໂຘຕໍ ຣຊເກນາຫໍ, ອຸຕ຺ຕເຣຍ຺ຍໍ ປຏໍ ມມ;

ເວຬຄ຺ເຄ ອາລຄ຺ເຄຕ຺ວານ, ຘຊໍ ອຸກ຺ຂິປິມມ຺ພເຣຯ

‘‘ອຠິສມ຺ມຕໂກ ຄຍ຺ຫ, ອມ຺ພເຣ ຫາສິ ເມ ຘຊໍ;

ວາເຕຣິຕໍ ຘຊໍ ທິສ຺ວາ, ຠິຍ຺ໂຍ ຫາສໍ ຊເນສຫໍຯ

‘‘ຕຕ຺ຖ ຈິຕ຺ຕໍ ປສາເທຕ຺ວາ, ສມຓໍ ອຸປສງ຺ກມິໍ;

ຕໍ ຠິກ຺ຂຸໍ ອຠິວາເທຕ຺ວາ, ວິປາກໍ ປຸຈ຺ຉຫໍ ຘເຊຯ

‘‘ໂສ ເມ ກເຖສິ ອານນ຺ທີ, ປີຕິສຎ຺ຊນນໍ ມມ;

ຕສ຺ສ ຘຊສ຺ສ ວິປາກໍ, ອນຸໂຠສ຺ສສິ ສພ຺ພທາຯ

‘‘ຫຕ຺ຖິອສ຺ສຣຖາປຕ຺ຕີ, ເສນາ ຈ ຈຕຸຣງ຺ຄິນີ;

ປຣິວາເຣສ຺ສນ຺ຕິ ຕໍ ນິຈ຺ຈໍ, ຘ຺ຊທານສ຺ສິທໍ ຜລໍຯ

‘‘ສຏ຺ຐິຕູຣິຍສຫສ຺ສານິ, ເຠຣິໂຍ ສມລງ຺ກຕາ;

ປຣິວາເຣສ຺ສນ຺ຕິ ຕໍ ນິຈ຺ຈໍ, ຘ຺ຊທານສ຺ສິທໍ ຜລໍຯ

‘‘ຉຬສີຕິ ສຫສ຺ສານິ, ນາຣິໂຍ ສມລງ຺ກຕາ;

ວິຈິຕ຺ຕວຕ຺ຖາຠຣຓາ, ອາມຸກ຺ກມຓິກຸຓ຺ຑລາຯ

‘‘ອຬາຣປມ຺ຫາ ຫສຸລາ, ສຸສຎ຺ຎາ ຕນຸມຊ຺ຌິມາ;

ປຣິວາເຣສ຺ສນ຺ຕິ ຕໍ ນິຈ຺ຈໍ, ຘ຺ຊທານສ຺ສິທໍ ຜລໍຯ

“ຕິໍສກປ຺ປສຫສ຺ສານິ, ເທວໂລເກ ຣມິສ຺ສສິ;

ອສີຕິກ຺ຂຕ຺ຕຸໍ ເທວິນ຺ໂທ, ເທວຣຊ຺ຊໍ ກຣິສ຺ສສິຯ

“ສຫສ຺ສກ຺ຂຕ຺ຕຸໍ ຣາຊາ ຈ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ຠວິສ຺ສຕິ;

ປເທສຣຊ຺ຊໍ ວິປຸລໍ, ຄຓນາໂຕ ອສງ຺ຂິຍໍຯ

“ກປ຺ປສຕສຫສ຺ສມ຺ຫິ, ໂອກ຺ກາກກຸລສມ຺ຠໂວ;

ໂຄຕໂມ ນາມ ໂຄຕ຺ເຕນ, ສຕ຺ຖາ ໂລເກ ຠວິສ຺ສຕິຯ

“ເທວໂລກາ ຈວິຕ຺ວານ, ສຸກ຺ກມູເລນ ໂຈທິໂຕ;

ປຸຎ຺ຎກມ຺ເມນ ສຎ຺ຎຸຕ຺ໂຕ, ພ຺ຣຫ຺ມພນ຺ຘຸ ຠວິສ຺ສສິຯ

“ອສີຕິໂກຏີ ຉຑ຺ເຑຕ຺ວາ, ທາເສ ກມ຺ມກເຣ ພຫູ;

ໂຄຕມສ຺ສ ຠຄວໂຕ, ສາສເນ ປພ຺ພຊິສ຺ສສິຯ

“ອາຣາຘຍິຕ຺ວາ ສມ຺ພຸທ຺ຘໍ, ໂຄຕມໍ ສກ຺ຍປຸງ຺ຄວໍ;

ອຸປວາໂຓຕິ ນາເມນ, ເຫສ຺ສຕິ ສຕ຺ຖຸ ສາວໂກຯ

“ສຕສຫສ຺ເສ ກຕໍ ກມ຺ມໍ, ຜລໍ ທສ຺ເສສິ ເມ ອິຘ;

ສຸມຸຕ຺ໂຕ ສຣເວໂຄວ, ກິເລເສ ຌາປຍິໍ ມມຯ

“ຈກ຺ກວຕ຺ຕິສ຺ສ ສນ຺ຕສ຺ສ, ຈາຕຸທ຺ທີປິສ຺ສຣສ຺ສ ເມ;

ຕີຓີ ໂຍຊນານິ ສາມນ຺ຕາ, ອຸສ຺ສີຍນ຺ຕິ ຘຊາ ສທາຯ

“ສຕສຫສ຺ສິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ກມ຺ມມກຣິໍ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕິໍ ນາຠິຊານາມິ, ຉຕ຺ຕທານສ຺ສິທໍ ຜລໍຯ

“ກິເລສາ ຌາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ”ນ຺ຕິຯ

ອຖາຍສ຺ມາ ອຸປວາໂຓ ຠຄວໂຕ ອຸປຏ຺ຐາໂກ ອໂຫສິຯ ເຕນ ຈ ສມເຍນ ຠຄວໂຕ ວາຕາພາໂຘ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິຯ ເຖຣສ຺ສ ຈ ຄິຫີສຫາໂຍ ເທວຫິໂຕ ນາມ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ປຏິວສຕິຯ ໂສ ເຖຣໍ ຈຕູຫິ ປຈ຺ຈເຍຫິ ປວາເຣສິຯ ອຖາຍສ຺ມາ ອຸປວາໂຓ ນິວາເສຕ຺ວາ ປຕ຺ຕຈີວຣມາທາຍ ຕສ຺ສ ພ຺ຣາຫ຺ມຓສ຺ສ ນິເວສນໍ ອຸປຄຈ຺ຉິຯ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ “ເກນຈິ ອຕ຺ເຖນ ປໂຍຊເນນ ເຖໂຣ ອາຄໂຕ”ຕິ ຎຕ຺ວາ, “ວເທຍ຺ຍາຖ, ຠນ຺ເຕ, ເກນຕ຺ໂຖ”ຕິ ອາຫຯ ເຖໂຣ ຕສ຺ສ ພ຺ຣາຫ຺ມຓສ຺ສ ປໂຍຊນໍ ອາຈິກ຺ຂນ຺ໂຕ –

໑໗໔။

‘‘ອຣຫໍ ສຸຄໂຕ ໂລເກ, ວາເຕຫາພາຣິໂກ ມຸນິ;

ສເຈ ອຸຕ຺ໂຫຫກໍ ອຕ຺ຖິ, ມຸນິໂນ ເທຫິ ພ຺ຣາຫ຺ມຕາ။

໑໗໕။

‘‘ປູຊິໂຕ ປູຊເນຍ຺ຍານໍ, ສກ຺ກເຣຍ຺ຍານ ສກ຺ກໂຕ;

ອປຈິໂຕປເຈຍ຺ຍານໍ, ຕສ຺ສ ອິຈ຺ຉາມິ ຫາຕເວ’’ຕິ။ – ຄາຖາທ຺ວຍໍ ອກາສິ;

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ໂຍ ອິມສ຺ມິ ໂລເກ ປູຊເນຍ຺ຍານໍ ປູເຊຕພ຺ເພຫິ ສກ຺ກາທີຫິ ເທເວຫິ ມຫາພ຺ຣຫ຺ມາທີຫິ ຈ ພ຺ຣຫ຺ເມຫິ ປູຊິໂຕ, ສກ຺ກເຣຍ຺ຍານໍ ສກ຺ກາຕພ຺ເພຫິ ພິມ຺ພິສາຣໂກສລຣາຊາທີຫິ ສກ຺ກໂຕ, ອປເຈຍ຺ຍານໍ ອປຈາຍິຕພ຺ເພຫິ ມເຫສີຫິ ຂີຕາສເວຫິ ອປຈິໂຕ, ກິເລເສຫິ ອາຣກຕ຺ຕາທີນາ ອຣຫໍ, ໂສການຄມນາທີນາ ສຸຄໂຕ ສພ຺ພລ຺ລູ ມຸນິ ມຍ຺ຫໍ ສຕ຺ຖາ ເທວເທໂວ ສກ຺ການໍ ອ ຕິສກ຺ໂກ ພ຺ຣຫ຺ມານໍ ອຕິພ຺ຣຫ຺ມາ, ໂສ ທານິ ວາເຕຫິ ວາຕເຫຕຸ ວາຕກ຺ໂຂກນິມິຕ຺ຕໍ ອາພາຣິໂກ ຊາໂຕ။ ສເຈ, ພ຺ຣາຫ຺ມຕາ, ອຸຕ຺ໂຫຫກໍ ອຕ຺ຖິ, ຕສ຺ສ ວາຕາພາຣວູປສມນຕ຺ຖໍ ຕໍ ຫາຕເວ ອຸປ຺ເນຕ຺ຸ ອິຈ຺ຉາມີຕິ။ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຕ ອຸຕ຺ໂຫຫກໍ ຕຫນ຺ຣູປໍ ວາຕາຣຫລ຺ຈ ເກາສຊ຺ຊໍ ກຄ຺ໂຕ ອຸປ຺ນາເມສີ။ ເຕນ ຈ ສຕ຺ຖຸ ໂຣໂຄ ວູປ຺ສມິ။ ຕສ຺ສ ກຄວາ ອນ຺ໂມທນໍ ອກາສີຕິ။

ອຸປ຺ວາຕຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຍ຺ຖິຕາ။

໔။ ອິສິທິນ຺ນຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ທິຍ຺ຖາມຍາຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ອິສິທິນ຺ນຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ။ ກາ ອຸປ຺ປ຺ຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປຸຣິມພ຺ທ຺ເຣສ຺ ກຕາຣິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກເວ ປຸລ຺ລານິ ກໂຣນ຺ໂຕ ວິປ຺ສ຺ສີສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິລ຺ລຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ພີຊນີ ຄເຫຕ຺ວາ ໂພຣິຍາ ປູຊໍ ອກາ ສີ။ ໂສ ເຕນ ປຸລ຺ລກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຊຸປ຺ປາເທ ສຸນາປຣນ຺ຕຊນປເທ ເສຍ຺ຖິກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອິສິທິນ຺ໂນຕິ ລທ຺ຊນາໂມ ວຍປ຺ປ຺ຕ຺ໂຕ ສຕ຺ຖຸ ຈນ຺ທນມາລຸອປ໌ຜິຄຄຫເຕ ປາຜິຫາຣິຍໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ສຕ຺ຖາຣໍ ອຸປສ຺ງກມິຕ຺ວາ ຊມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ໂສຕາປນ຺ໂນ ຫຸຕ຺ວາ ອຄາຣໍ ອຊ຺ຊາວສຕິ။ ຕສ຺ສ ຫິຕານຸກມ຺ປີນີ ເທວຕາ ຕໍ ໂຈເທນ຺ຕີ –

໑໗໖။

‘‘ທິຍ຺ຖາ ມຍາ ຊມ຺ມຊຣາ ອຸປາສກາ, ກາມາ ອນິຈ຺ຈາ ອິຕິ ກາສມານາ;

ສາຣຕ຺ຕຣຕ຺ຕາ ມຕິກຸຕ຺ຫເລສຸ, ປຸຕ຺ເຕສຸ ທາເຣສຸ ຈ ເຕ ອເປກ຺ຂາ။

໑໗໗။

‘‘ອທ຺ຊາ ນ ຊານນ຺ຕີ ຍໂຕຊ ຊມ຺ມໍ, ກາມາ ອນິຈ຺ຈາ ອິຕິ ຈາປິ ອາຫຸ;

ຣາຄລ຺ຈ ເຕສໍ ນ ພລຕ຺ຖິ ເຊຕ຺ຕຸໍ, ຕສ຺ມາ ສິຕາ ປຸຕ຺ຕທາຣໍ ຊນລ຺ຈາ’’ຕິ။ –

ຄາຖາທ຺ວຍມກາສີ။

ຕຕ຺ຖ ທິຍ຺ຖາ ມຍາ ສມ຺ມສຣາ ອຸປາສກາ, ກາມາ ອນິຈ຺ຈາ ອິຕິ ກາສມານາຕິ ອິເສກຈ຺ເຈ ປຣິຍຕ຺ຕິສມ຺ມສຣາ ອຸປາສກາ ມຍາ ທິຍ຺ຖາ, ປຣິຍຕ຺ຕິສມ຺ມສຣຕ຺ຕາ ເອວ ‘‘ກາມາ ນາເມເຕ ອນິຈ຺ຈາ ທຸກ຺ຂາ ວິປຣິຕາມສມ຺ມາ’’ຕິ ກາເມສຸ ອາທີນວປ຺ຜິສໍຍຸຕ຺ຕໍ ສມ຺ມໍ ກາສມານາ, ສຍໍ ປນ ສາຣຕ຺ຕຣຕ຺ຕາ ມຕິກຸຕ຺ຫເລສຸ, ປຸຕ຺ເຕສຸ ທາເຣສຸ ຈ ເຕ ອເປກ຺ຂາຕິ ສາຣຕ຺ຕາ ຫຸຕ຺ວາ ພຫລຣາຄຣຕ຺ຕາ ມຕີສຸ ກຸຕ຺ຫເລສຸ ຈ, ມຕິຈິເຕສຸ ວາ ກຸຕ຺ຫເລສຸ, ປຸຕ຺ເຕສຸ ປຸຕ຺ຕສີຕາສຸ ທາເຣສຸ ຈ ອສິຄຕສ຺ເນທາ, ອລ຺ຸສໍ ກາຕນ຺ຕາ ອລ຺ຸສໍ ກໂຣນ຺ຕາ ທິຍ຺ຖາ ມຍາຕິ ອຕ຺ໂຖ຺.

ຍໂຕຕິ ຍສ຺ມາ ເຕ ອຸປາສກາ ສາຣຕ຺ຕຣຕ຺ຕາ ມຕິກຸຕ຺ຫເລສຸ ປຸຕ຺ເຕສຸ ທາເຣສຸ ຈ ອເປກ຺ຂວນ຺ໂຕ, ຕສ຺ມາ ອິສ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ສ ສາສເນ ສມ຺ມໍ ຍາຖາວໂຕ ອທ຺ສາ ເອກໍເສນ ນ ຊານນ຺ຕີຯ ເອວໍ ກູຕາ ຈ ‘‘ກາມາ ອນິຈ຺ຈາ’’ອິຕິ ຈາປີ ອາຫຸ ອໂຫສີ, ສຕ຺ຕປກາຕິ ວິຈິຕ຺ຕສກາວາຕິ ອສີປ຺ປາໂຍຯ ຣາຄລ຺ຈ ເຕສໍ ນ ພລຕ຺ຖິ ເຂຕ຺ຕຸນ຺ຕິ ເຕສໍ ອຸປາສການໍ ຍສ຺ມາ ຣາຄໍ ເຂຕ຺ຕຸໍ ສມ຺ຈຸສິນ຺ທິຕຸໍ ຕາ ທິສໍ ລາຕພລໍ ນຕ຺ຖິ, ຕສ຺ມາ ເຕນ ກາຣເຕນ ສິຕາ ຕຕ຺ທາວເສນ ນິສ຺ສິຕາ ປຸຕ຺ຕທາຣໍ ສນລ຺ຈ ອລ຺ລີນາ ນ ວິສ຺ສຊ຺ເຊນ຺ຕີຕິ ສພ຺ພເມຕໍ ເທວຕາ ຕໍເຍວ ອຸປາສກໍ ອຸທ຺ທິສ຺ສ ອລ຺ຸລາປເທເສນ ກເຖສີຯ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ອຸປາສໂກ ສໍເວຄຊາໂຕ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ນຈິຣສ຺ເສວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຕິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໒ຯ໔໗ຯ໔໖-໔໐) –

‘‘ວິປສ຺ສີໂນ ກຄວໂຕ, ໂພນິຍາ ປາທປຸຕ຺ຕເມ;

ສຸມໂນ ພິຊນີ ຄຍ຺ຫ, ອພິຊີ ໂພນິມຸຕ຺ຕມໍຯ

‘‘ເອການວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ອພິຊີ ໂພນິມຸຕ຺ຕມໍ;

ທຸຄ຺ຄຕີ ນາກິຊານາມິ, ພິຊນາຍ ອິທໍ ຜລໍຯ

‘‘ກິເລສາ ຊາປີຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ສສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕີຯ

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ອລ຺ຸສໍ ພຸຍາກໂຣນ຺ໂຕ ອິມາ ເອວ ຄາຖາ ອການີຕິຯ

ອິສິທິນ຺ນຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຍ຺ກິຕາຯ

໔ຯ ສມ຺ພຸລກຈ຺ຈານຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ເທໂວຈາຕີ ອາຍສ຺ມໂຕ ສມ຺ພຸລກຈ຺ຈານຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເສສຸ ກຕາສິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກເວ ປຸລ຺ລານິ ກໂຣນ຺ໂຕ ອິໂຕ ຈຕຸນວຸຕິກປ຺ປມຕ຺ຖເກ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິລ຺ລຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ສຕຣໍສີ ນາມ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ສໍ ນິໂຣສາ ວຸຍ຺ຖຫິຕ຺ວາ ປີຕ຺ຫາຍ ຈຣນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ຕາລຜລໍ ອທາສິຯ ໂສ ເຕນ ປຸລ຺ລກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ສຸປ຺ປາເທ ມຄສຣຍ຺ເຖ ຄຫປຕິກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ‘‘ສມ຺ພຸໂລ’’ຕິ ລທ຺ສນາໂມ ກຈ຺ຈານ ໂຄຕ຺ຕຕາຍ ສມ຺ພຸລກຈ຺ຈາໂນຕິ ປລ຺ລາຍິຕ຺ຖຯ

ໂສ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິເກ ສມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ປຜິລທ຺ສສທ຺ໂສ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ຕສມີເປ ເກຣວາຍ ນາມ ປພ຺ພຕຄຸຫາຍໍ ວິປສ຺ສນາຍ ກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ວິຫຣຕິຯ ອເຖກທິວສໍ ມຫາ ອກາລເມໂຜ ສຕປຜລສຫສ຺ສປຜໂລ ຖເນນ຺ໂຕ ຄຊ຺ຊນ຺ໂຕ ວິຊ຺ຊຸລ຺ລ ຕາ ນິຈ຺ຊາເຣນ຺ໂຕ ຄລຸອຄລຸອາຍນ຺ໂຕ ອຸຍ຺ຖຫິຕ຺ວາ ວສ຺ສິຕຸໍ ອາຣກິ, ອສນິໂຍ ຜລີສຸຯ ຕໍ ສທ຺ທໍ ສຸຕ຺ວາ ອຈ຺ຊຕຣຈ຺ຊວນມ ຫີສຫຕ຺ຖິອາທໂຍ ກິຕຕສິຕາ ກິຕຣວໍ ວິຣວີສຸຯ ເຖໂຣ ປນ ອາຣທ຺ສວິປສ຺ສນຕ຺ຕາ ກາເຍ ຊີວິເຕ ຈ ນິຣເປກ຺ໂຂ ວິຄຕໂລມຫໍໂສ ຕໍ ອຈິນ຺ເຕນ຺ໂຕ ວິປສ຺ສນາຍເມວ ກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ພມ຺ມາປຄເມນ ອຸຕຸສປ຺ປາຍລາເກນ ສມາຫິຕຈິຕ຺ໂຕ ຕາວເທວ ວິປສ຺ສນໍ ອຸສ຺ສຸກ຺ກາເປຕ຺ວາ ສຫ ອກິລ຺ລາຫິ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຕິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໒ຯ໔໑ຯ໗໔-໙໐) –

‘‘ສຕຣໍສີ ນາມ ກຄວາ, ສຍມ຺ກູ ອປຣາຊິໂຕ;

ວິເວກາ ວຸຍ຺ຫຶຕ຺ວານ, ໂຄຈຣາຍາກົນິກ຺ຂມິ໚

‘‘ຜລຫຕ຺ໂຖ ອຫໍ ທິສ຺ວາ, ອຸປ຺ຄຈ຺ຉິ ນຣາສກໍ;

ປ຺ສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ສຸມໂນ, ຕາລຜລໍ ອທາສຫໍ໚

‘‘ຈຕ຺ນ຺ນວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ຜລໍ ອທທິ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕິ ນາກິຊານາມິ, ຜລທານສ຺ສິທໍ ຜລໍ໚

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ໚

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ປ຺ຜິປຕ຺ຕິ ປ຺ຈ຺ຈເວກ຺ຂິຕ຺ວາ ໂສມນສ຺ສຊາໂຕ ອຸທານວເສນ ອຍ຺ຍໍ ພ຺ຍາກໂຣນ຺ໂຕ –

໑໙໙໚

‘‘ເທໂວ ຈ ວສ຺ສຕິ, ເທໂວ ຈ ຄລຸຄລຸອາຍຕິ,

ເອກໂກ ຈາຫໍ ເກຣເວ ພິເລ ວິຫຣາມິ;

ຕສ຺ສ ມຍ຺ຫໍ ເອກກສ຺ສ ເກຣເວ ພິເລ ວິຫຣໂຕ,

ນຕ຺ຖິ ກຍໍ ວາ ຉມ຺ພິຕຕ຺ຕໍ ວາ ໂລມຫໍໂສ ວາ໚

໑໙໐໚

‘‘ຘມ຺ມຕາ ມເມສາ ຍສ຺ສ ເມ, ເອກກສ຺ສ ເກຣເວ ພິເລ;

ວິຫຣໂຕ ນຕ຺ຖິ ກຍໍ ວາ, ຉມ຺ພິຕຕ຺ຕໍ ວາ ໂລມຫໍໂສ ວາ’’ຕິ໚ –

ຄາຖາທ຺ວຍໍ ອກາສິ໚

ຕຕ຺ຖ ເທໂວ ຈ ວສ຺ສຕິ, ເທໂວ ຈ ຄລຸຄລຸອາຍຕີຕິ ເທໂວ ເມໂຝ ວສ຺ສຕິ ຈ, ‘‘ຄລຸຄລຸອາ’’ຕິ ຈ ກໂຣນ຺ໂຕ ຄຊ຺ຊຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ໚ ຄຊ຺ຊນ຺ຕສ຺ສ ຫິ ອນຸກຣຓເມຕໍ໚ ເອກໂກ ຈາຫໍ ເກຣເວ ພິເລ ວິຫຣາມີຕິ ອຫຍ຺ຈ ເອກໂກ ອສຫາໂຍ ສປ຺ປຜິກຍາຍໍ ປພ຺ພຕຄຸຫາຍໍ ວສາມິ, ຕສ຺ສ ມຍ຺ຫໍ ເອວໍກູຕສ຺ສ ເມ ສໂຕ ນຕ຺ຖິ ກຍໍ ວາ ຉມ຺ພິຕຕ຺ຕໍ ວາ ໂລມຫໍໂສ ວາຕິ ຈິຕ຺ຕຸຕ຺ຣາສສຍ຺ຍິຕໍ ກຍໍ ວາ ຕໍນິມິຕ຺ຕກໍ ສຣີຣສ຺ສ ຉມ຺ພິຕຕ຺ຕໍ ວາ ໂລມຫໍສນມຕ຺ຕໍ ວາ ນຕ຺ຖິ໚

ກສ຺ມາຕິ ຕຕ຺ຖ ກາຣຓມາຫ ‘‘ຘມ຺ມຕາ ມເມສາ’’ຕິ໚ ອປຣິຍ຺ຍາຕວຕ຺ຖຸກສ຺ສ ຫິ ຕຕ຺ຖ ອປ຺ປຫີນຈ຺ຉນ຺ທຣາຄຕາຍ ກຍາທິນາ ກວິຕພ຺ພໍ, ມຍາ ປນ ສພ຺ພໂສ ຕຕ຺ຖ ປຣິຍ຺ຍາຕໍ, ຕຕ຺ຖ ຈ ຉນ຺ທຣາໂຄ ສມຸຈ຺ຉິນ຺ໂນ, ຕສ຺ມາ ກຍາທີນໍ ອກາໂວ ຘມ຺ມຕາ ມເມສາ ມມ ຘມ຺ມສກາໂວ ເອໂສຕິ ອຍ຺ຍໍ ພ຺ຍາກາສິ໚

ສມ຺ພຸລກຈ຺ຈານຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຓນາ ນິຍ຺ຖິຕາ໚

໖ຯ ນິຕກຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ກສ຺ສເສລູປມໍ ຈິຕ຺ຕນ຺ຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ນິຕກຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາຘິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ຠເວ ປຸຎ຺ຎານິ ກໂຣນ຺ໂຕ ວິປ຺ສ຺ສິສ຺ສ ຠຄວໂຕ ກາເລ ພນ຺ຘຸມຕີນຄເຣ ອາຣາມໂຄປໂກ ຫຸຕ຺ວາ ຊີວນ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ຠຄວນ຺ຕໍ ອາກາເສນ ຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ນາຬິເກຣຜລໍ ທາຕຸກາໂມ ອໂຫສິຯ ສຕ຺ຖາ ຕໍ ອນຸຄ຺ຄຓ຺ຫນ຺ໂຕ ອາກາເສເຍວ ຐຕ຺ວາ ປຏິຄ຺ຄຓ຺ຫິຯ ໂສ ຕໍ ທຕ຺ວາ ອຸຬາຣໍ ປີຕິໂສມນສ຺ສໍ ປຏິສໍເວທິຯ ໂສ ເຕນ ປຸຎ຺ຎກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ໂກສລຣຏ຺ເຐ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ນິຕໂກຕິ ລທ຺ຘນາໂມ ວິຎ຺ຎຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິເກ ຘມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ປຏິລທ຺ຘສທ຺ໂຘ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ກມ຺ມຏ຺ຐານໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຣຎ຺ເຎ ວິຫຣນ຺ໂຕ ຆເຏນ຺ໂຕ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໒ຯ໕໑ຯ໙໑-໙໙) –

‘‘ນຄເຣ ພນ຺ຘຸມຕິຍາ, ອາຣາມິໂກ ອຫໍ ຕທາ;

ອທ຺ທສໍ ວິຣຊໍ ພຸທ຺ຘໍ, ຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ອນິລຎ຺ຊເສຯ

‘‘ນາຬິເກຣຜລໍ ຄຍ຺ຫ, ພຸທ຺ຘເສຏ຺ຐສ຺ສທາສຫໍ;

ອາກາເສ ຐິຕໂກ ສນ຺ໂຕ, ປຏິຄ຺ຄຓ຺ຫິ ມຫາຍໂສຯ

‘‘ວິຕ຺ຕິສຎ຺ຊນໂນ ມຍ຺ຫໍ, ທິຏ຺ຐຘມ຺ມສຸຂາວໂຫ;

ຜລໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ທຕ຺ວານ, ວິປ຺ປສນ຺ເນນ ເຈຕສາຯ

‘‘ອຘິຄຈ຺ຉິໍ ຕທາ ປີຕິໍ, ວິປຸລຎ຺ຈ ສຸຂຸຕ຺ຕມໍ;

ອຸປ຺ປຊ຺ຊເຕວ ຣຕນໍ, ນິພ຺ພຕ຺ຕສ຺ສ ຕຫິໍ ຕຫິໍຯ

‘‘ເອກນວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ຜລໍ ອທທິໍ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕິໍ ນາຠິຊານາມິ, ຜລທານສ຺ສິທໍ ຜລໍຯ

‘‘ທິພ຺ພຈກ຺ຂຸ ວິສຸທ຺ຘໍ ເມ, ສມາຘິກຸສໂລ ອຫໍ;

ອຠິຎ຺ຎາປາຣມິປ຺ປຕ຺ໂຕ, ຜລທານສ຺ສິທໍ ຜລໍຯ

‘‘ກິເລສາ ຌາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິຯ

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ເຖເຣ ຜລສຸເຂນ ນິພ຺ພານສຸເຂນ ວິຫຣນ຺ເຕ ປຘານປຣິຄ຺ຄາຫໂກ ເຖໂຣ ຕໍ ອາຣຎ຺ຎາຍຕນໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ວສນ຺ຕານໍ ຠິກ຺ຂູນໍ ປຣິຄ຺ຄຓ຺ຫນຕ຺ຖໍ ‘‘ກສ຺ສ ເສລູປມ’’ນ຺ຕິອາທິນາ ປຐມໍ ຄາຖມາຫຯ

໑໙໑ຯ ຕຕ຺ຖ ກສ຺ສ ເສລູປມໍ ຈິຕ຺ຕໍ, ຐິຕໍ ນານຸປກມ຺ປຕີຕິ ອິມສ຺ມິໍ ອຣຎ຺ຎາຍຕເນ ວສນ຺ເຕສຸ ກສ຺ສ ຠິກ຺ຂຸໂນ ຈິຕ຺ຕໍ ອຄ຺ຄຜລາຘິຄເມນ ເອກຆນສິລາມຍປພ຺ພຕູປມໍ ສພ຺ເພສໍ ອິຎ຺ຊນານໍ ອຠາວໂຕ ວສີຠາວປ຺ປຕ຺ຕິຍາ ຈ ຐິຕໍ ສພ຺ເພຫິປິ ໂລກຘມ຺ເມຫິ ນານຸກມ຺ປຕິ ນ ເວຘຕິຯ ອິທານິສ຺ສ ອກມ຺ປນາກາຣໍ ສທ຺ຘິໍ ກາຣເຓນ ທສ຺ເສຕຸໍ ‘‘ວິຣຕ຺ຕ’’ນ຺ຕິອາທິ ວຸຕ຺ຕໍຯ ຕຕ຺ຖ ວິຣຕ຺ຕໍ

ຣຊນີເຍສູຕິ ວິຣາຄສງຂາເຕນ ອຣິຍມຄຸເຄນ ຣຊນີເຍສຸ ຣາຄຸປ຺ປຕ຺ຕິເຫຕຸກູເຕສຸ ເຕກູມກສມຸເມສຸ ວິຣຕ຺ຕໍ, ຕຕ຺ຖ ສພ຺ພໂສ ສມຸຈ຺ຈິນ຺ນຣາຄນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖ. ກຸປ຺ປນີເຍຕີ ປຝິພຄຸຄານີເຍ, ສພ຺ພສ຺ມິມ຺ປີ ອາພາຕວຕ຺ຖຸສ຺ມີ. ນ ກຸປ຺ປຕີຕິ ນ ທຸສ຺ສຕິ ນ ວິກາຣໍ ອາປຊ຺ຊຕີ. ຍສ຺ເສວໍ ກາວິຕໍ ຈິຕ຺ຕນ຺ຕິ ຍສ຺ສ ອຣິຍປຸຄ຺ຄລສ຺ສ ຈິຕ຺ຕໍ ມໂນ ເອວໍ ວຸຕ຺ຕນເຍນ ຕາທິກາເວນ ກາວິຕໍ, ກຸໂຕ ຕໍ ທຸກ຺ຂເມສ຺ສຕີຕິ ຕໍ ປຸຄ຺ຄລໍ ກຸໂຕ ສຕ຺ຕໂຕ ສງຂາຣໂຕ ວາ ທຸກ຺ຂໍ ອຸປຄມິສ຺ສຕິ, ນ ຕາທິສສ຺ສ ທຸກ຺ຂໍ ອຕ຺ຖີຕິ ອຕ຺ໂຖ.

໑໘໔. ເອວໍ ອນີຍມວາເສນ ປຸຈ຺ຈິຕມຕ຺ຖໍ ນິຕກຕ຺ເຖໂຣ ອຕ຺ຕູປນາຍິກໍ ກຕ຺ວາ ວິສ຺ສຊ຺ເຊນ຺ໂຕ ''ມມ ເສລູປມໍ ຈິຕ຺ຕ''ນ຺ຕິອາທິ ນາ ທຸຕິຍຄາຖາຍ ອຄຸລໍ ພ຺ຍາກາສີ. ຕໍ ວຸຕ຺ຕຕ຺ຖເມວ.

ນິຕກຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຝ຺ຖິຕາ.

໗. ໂສຕໂປຝິຣິຍປຸຕ຺ຕຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ນ ຕາວ ສຸປີຕຸ໌ ໂຫຕີຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ໂສຕາສ຺ສ ໂປຝິຣິຍປຸຕ຺ຕສ຺ສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປີ ປຸຣິມພຸທ຺ເຣສຸ ກຕາຣິກາໂຣ ສີຂີສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ວນຈໂຣ ຫຸຕ຺ວາ ຊີວນ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ສຕ຺ຖາຣໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ກຸຣຄຸຊິຍຜລໍ ສຕ຺ຖຸໂນ ອທາສີ. ໂສ ເຕນ ປຸຄຸລກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມີ ພຸທ຺ຣຸປ຺ປາເທ ກປີລວຕ຺ຖຸສ຺ມີ ໂປຝິຣິຍສ຺ສ ນາມ ຄາມໂກຊກສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ໂສໂຕາຕີສ຺ສ ນາມໍ ອໂຫສີ. ໂສ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ກທ຺ທິຍສ຺ສ ສາກິຍຣຄຸໂຄ ເສນາປຕີ ອໂຫສີ. ອຖ ກທ຺ທິຍຣາເຊ ເຫຝຸຖາ ວຸຕ຺ຕນເຍນ ປພ຺ພຊິເຕ, ເສນາປຕີ ''ຣາຊາປີ ນາມ ປພ຺ພຊິ, ກີ ມຍ຺ຫໍ ພຣາວາເສນາ''ຕິ ປພ຺ພຊິ? ປພ຺ພ ຊິຕ຺ວາ ປນ ນິທ຺ທາຣາໂມ ວິຫຣຕິ, ນ ກາວນມນຸຍຸຄຸຊຕີ. ຕໍ ກຄວາ ອນຸປີຍາຍໍ ອມ຺ພວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ໂອກາສໍ ຜຣາ ເປຕ຺ວາ ເຕນສ຺ສ ສຕີ ຊເນຕ຺ວາ ອິມາຍ ຄາຖາຍ ຕໍ ໂອວທນ຺ໂຕ –

໑໘໕.

''ນ ຕາວ ສຸປີຕຸ໌ ໂຫຕີ, ຣຕ຺ຕີ ນກ຺ຂຕ຺ຕມາລິນີ;

ປຝິຊຄ຺ຄິຕຸ໌ເມເວສາ, ຣຕ຺ຕີ ໂຫຕີ ວິຊານຕາ.

໑໘໔.

''ຫຕ຺ຖິກ຺ຂນ຺ຣາວປຕີຕໍ , ກຸຄ຺ຊໂຣ ເຈ ອນຸກ຺ກເມ;

ສງຄາເມ ເມ ມຕໍ ເສຍ຺ໂຍ, ຍຄ຺ເຈ ຊີເວ ປຣາຊິໂຕ''ຕີ. – ຄາຖາທ຺ວຍໍ ອກາສີ;

ຕຕ຺ຖ ນ ຕາວ ສຸປີຕຸ໌ ໂຫຕີ, ຣຕ຺ຕີ ນກ຺ຂຕ຺ຕມາລິນີຕິ ອຝຸຖທີ ອກ຺ຂເຕທີ ວຊຊິຕໍ ນວມໍ ຂຕໍ ລກີຕ຺ວາ ກິຕສ຺ສ ວິຄຸຄຸຊາຕິກ ສ຺ສ ຍາວ ນ ອຣຫຕ຺ຕໍ ຫຕ຺ຖຄຕໍ ໂຫຕີ, ຕາວ ອຍໍ ນກ຺ຂຕ຺ຕມາລິນີ ຣຕ຺ຕີ ສຸປີຕຸ໌ ນິທ຺ທາຍິຕຸ໌ ນ ໂຫຕີ, ສຸປນສ຺ສ ກາໂລ ນ ໂຫ ຕີ. ອປີຈ ໂຂ ປຝິຊຄ຺ຄິຕຸ໌ເມເວສາ, ຣຕ຺ຕີ ໂຫຕີ ວິຊານຕາຕິ ເອສາ ຣຕ຺ຕີ ນາມ ມນຸສ຺ສານໍ ມິຄປກ຺ຂີນຄຸຈ ນິທ຺ທູປຄມເນນ ວິເສສໂຕ ນິສ຺ສທ຺ທເວລາກູຕາ ປຝິປຕ຺ຕີ ອຕ຺ຕນີ ສຄຸຊຄ຺ຄິຕຸ໌ ຊາຄຣິຍານຸໂຍຄມນຸຍຸຄຸຊິຕຸ໌ເມວ ວິຊານຕາ ວິຄຸຄຸນາ ອິຈ຺ຊິຕາ ໂຫຕີຕີ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ໂສໂຕາ ສໍວິຄ຺ຄຕຣມານໂສ ທິໂຣຕ຺ຕປ຺ປໍ ປຈ຺ຈຸປ຺ຝຸເປຕ຺ວາ ອພ຺ໂກກາສິກງຄໍ ອຣີຝຸຖາຍ ວິປ຺ສ຺ສນາຍ ກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ ໂຕ ''ຫຕ຺ຖິກ຺ຂນ຺ໂຣວ ປຕີຕ''ນ຺ຕິ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ. ຕຕ຺ຖ ອວປຕີຕນ຺ຕິ ອວມຸຂໍ ປຕີຕໍ ອຸທ຺ຣປ຺ປາທໍ ອໂຣມຸຂໍ ປຕີຕໍ. ກຸຄ຺ຊໂຣ ເຈ ອນຸກ຺ກເມຕິ ກຸຄ຺ຊໂຣ ອນຸກ຺ກເມຍ຺ຍ ເຈ. ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕີ – ຍທາຫໍ ຫຕ຺ຖິມາຣຸທ຺ຫິຕ຺ວາ ສງຄາມໍ ປວິຝ຺ໂຖ ຫຕ຺ຖິກ຺ຂນ຺ຣໂຕ ປຕິໂຕ, ຕທາຫໍ ສງຄາເມ ເຕນ ຫຕ຺ຖິນາ ມທ຺ທິໂຕ ມໂຕ ອໂຫສິ ເຈ, ຕໍ ເມ ມຣຕໍ ເສຍ຺ໂຍ, ຍຄ຺ເຈ ອິທານິ ກິເລເສທີ ປຣາຊິໂຕ ຊີເວຍ຺ຍໍ, ຕໍ ນ ເສຍ຺ໂຍຕີ. ອິມໍ ຄາຖໍ ວທນ຺ໂຕເຍວ ວິປ຺ສ຺ສນໍ ອຸສ຺ສຸກ຺ກາເປຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຕີ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ

(ອປ຺ ເຖຣ ໔໗໘໔໗໑-໖) –

‘‘ນິຄລຸທ຺ໂທ ປຸເຣ ອາສິ, ວິປີເນ ວິຈຣໍ ອຫໍ;

ອທ຺ທສໍ ວິຣຊໍ ພຸທ຺ທໍ, ສພ຺ພສມ຺ມານ ປາຣຄຸ໌໑

‘‘ກຸຣຍ຺ຊີຍຜລໍ ຄຍ຺ຫ, ພຸທ຺ທເສຍ຺ຄສ຺ສທາສທໍ;

ປຸ໌ຍ຺ຍກ຺ເຂຕ຺ຕສ຺ສ ຕາທິໂນ, ປສນ຺ໂນ ເສທິ ປາຕິກິ໑

‘‘ເອກຕິເສ ອິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ຜລໍ ອທທີ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕິ ນາກິຊານາມິ, ຜລທານສ຺ສິທໍ ຜລໍ໑

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ທສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ໑

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ‘‘ສຕ຺ຖາຣາ ວຸຕ຺ຕໍ, ອຕ຺ຕນາ ວຸຕ຺ຕ’’ນ຺ຕິ ອຸກາຍຍ຺ຫີ ຄາຖໍ ‘‘ຫຕ຺ຖີກ຺ຂນ຺ທາວປຕິຕ’’ນ຺ຕິອາທິນາ ປຈ຺ຈຸທາ ຫາສິ໑ ເຕນ ອິທເມວ ອຍ຺ຍາພຍາກຣຕໍ ອໂຫສີຕິ໑

ໂສຕາໂປ໌ນິຣິຍປຸ໌ຕ຺ຕຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຍ຺ຖິຕາ໑

໘໑ ນິສກຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ປຍ຺ຈການຄ຺ເຕ ທິຕ຺ວາຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ນິສກຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ໑ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເທສຸ ກຕາຄິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກເວ ປຸ໌ຍ຺ຍານິ ອຸປ຺ຈິນນ຺ໂຕ ວິປ຺ສ຺ສີສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຍ຺ຍຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ສຕ຺ຖາຣໍ ປີຕ຺ຫາຍ ຈຣນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ກປີຕ຺ຖຜລມທາສິ໑ ໂສ ເຕນ ປຸ໌ຍ຺ຍກມ຺ເມນ ສຸຄຕີສ຺ເຍວ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມີ ພຸທ຺ທຸປ຺ປາເທ ໂກລີຍຊນປເທ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ນິສໂກຕິ ລທ຺ທນາໂມ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ສາກິຍໂກລິຍານໍ ສງຄາເມ ພຸທ຺ທານຸກາວໍ ທິສ຺ວາ ປຕິລທ຺ທສທ຺ໂທ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຕທເຫວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຕິ໑ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ຺ ເຖຣ ໔໗໘໔໗໗-໑໑) –

‘‘ສຸວຕ຺ຕາວຕ຺ຕໍ ສມ຺ພຸທ຺ທໍ, ອາຫຸຕີນໍ ປຕິຄ຺ຄຫໍ;

ຣຖິຍໍ ປຕິປ຺ຊຊນ຺ຕໍ, ກປີຕ຺ຖໍ ອທທີ ຜລໍ໑

‘‘ເອກນວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ຜລໍ ອທທີ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕິ ນາກິຊານາມິ, ຜລທານສ຺ສິທໍ ຜລໍ໑

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ທສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ໑

ໂສ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ສຫາຍກິກ຺ຂູ ປມາທວິຫາເຣນ ກາລໍ ວີຕິນາເມນ຺ເຕ ທິສ຺ວາ ເຕ ໂອວທນ຺ໂຕ –

‘‘ປ຺ລຸຈ ກາມຄຸເຓ ຫິຕ຺ວາ, ປິຍຣູເປ ມໂນຣເມ;

ສທ຺ຘາຍ ຆຣາ ນິກ຺ຂມ຺ມ, ທຸກ຺ຂສ຺ສນ຺ຕກໂຣ ກເວ’’ຕິ຺ ‒

ປຖມໍ ຄາຖໍ ອກາສິ຺

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ ‒ ພາລປຸຖຸຊ຺ຊນສ຺ສ ປິຍາຍິຕພ຺ພສກາວຕາຍ ປິຍຣູເປ ມນຸລ຺ລສກາວຕາຍ ມໂນຣເມ ຣູປາທິເກ ປ຺ລຸຈ ກາມຄຸເຓ ກາມໂກຍ຺ຘາເສ ຫິຕ຺ວາ ປຫາຍ ປຣິຈ຺ຈຊິຕ຺ວາ ກມ຺ມຜລສທ຺ຘາຍ ຣຕນຕ຺ຕຍສທ຺ຘາຍ ຈ ວເສນ ຆຣາ ຆຣພນ຺ຘນໂຕ ນິກ຺ຂມ຺ມ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ປພ຺ພຊ຺ຊໍ ອຸປຄໂຕ ວິລ຺ລຸຊາຕິໂກ ປພ຺ພຊິຕກາລໂຕ ປຍ຺ຖາຍ ຆເຜນ຺ໂຕ ວາຍມນ຺ໂຕ ວຍ຺ຍທຸກ຺ຂສ຺ສ ອນ຺ຕກໂຣ ກເວ ກເວຍ຺ຍາຕິ຺ ເອວໍ ເຕ ກິກ຺ຂູ ໂອວທິຕ຺ວາ ‘‘ອຍໍ ປເຣ ເອວ ສລ຺ລາເປນ຺ໂຕ ວິຫຣຕິ, ‘‘ສຍໍ ປນ ອກາຣໂກ’ຕິ ມາ ຈິນ຺ຕຍິຕ຺ຖາ’’ຕິ ເຕສໍ ອຕ຺ຕໂນ ປຝິປນ຺ນກາວໍ ປກາເສນ຺ໂຕ ‒

໑ລ໖຺

‘‘ນາກິນນ຺ທາມິ ມຣຓໍ, ນາກິນນ຺ທາມິ ຊີວິຕໍ;

ກາລລ຺ຈ ປຝິກ຺ງຂາມິ, ສມ຺ປຊາໂນ ປຕິສ຺ສໂຕ’’ຕິ຺ ‒

ທຸຕິຍຄາຖາຍ ອລ຺ລໍ ພ຺ຍາກາສິ຺ ຕຕ຺ຖ ນາກິນນ຺ທາມິ ມຣຓນ຺ຕິ ມຣຓໍ ນ ອກິກ຺ງຂາມິ຺ ນາກິນນ຺ທາມິ ຊີວິຕນ຺ຕິ ອິທໍ ປນ ຕສ຺ສ ກາຣຓວຈນໍ, ຍສ຺ມາ ນາກິນນ຺ທາມິ ຊີວິຕໍ, ຕສ຺ມາ ນາກິນນ຺ທາມິ ມຣຓນ຺ຕິ຺ ໂຍ ຫິ ອາຍຕິ ຊາຕິຊຣາມຣຓາຍ ກິເລສາກິສງ຺ຂາເຣ ອາຈິໂນຕິ ອຸປຈິໂນຕິ, ໂສ ປຸນພ຺ກວາກິນິພ຺ພຕ຺ຕິ ອກິນນ຺ທນ຺ໂຕ ນານ຺ຕຣິຍກຕາຍ ອຕ຺ຕໂນ ມຣຓມ຺ປິ ອກິນນ຺ທຕິ ນາມ ກາຣຓສ຺ສ ອປ຺ປຫີນຕ຺ຕາ, ຂີຓາສໂວ ປນ ສພ຺ພໂສ ອາຈຍຄາມິທມ຺ເມ ປຫາຍ ອປຈຍຄາມິທມ຺ເມ ປຕິຍ຺ຖິໂຕ ປຣິລ຺ລາຕວຕ຺ຖຸໂກ ສພ຺ພໂສ ຊີວິຕໍ ອນກິນນ຺ທນ຺ໂຕ ມຣຓມ຺ປິ ອນກິນນ຺ທຕິ ນາມ ກາຣຓສ຺ສ ເອວ ສຸປ຺ປຫີນຕ຺ຕາ຺ ເຕນາຫ ‒ ‘‘ນາກິນນ຺ທາມິ ມຣຓໍ, ນາກິນນ຺ທາມິ ຊີວິຕ’’ນ຺ຕິ຺ ຍທິ ເອວໍ ຂີຓາສວສ຺ສ ປຣິນິພ຺ພານາກິກ຺ງຂາ, ຍາວ ປຣິນິພ຺ພານາ ອວຍ຺ຖານລ຺ຈ ກຖນ຺ຕິ ອາຫ ‘‘ກາລລ຺ຈ ປຝິກ຺ງຂາມິ, ສມ຺ປຊາໂນ ປຕິສ຺ສໂຕ’’ຕິ, ກິເລສປຣິນິພ຺ພາເນ ສິທ຺ເຘ ສຕິປລ຺ລາເວປຸລ຺ລປ຺ປຕ຺ຕິຍາ ສໂຕ ສມ຺ປຊາໂນ ເກວລໍ ຂນ຺ຘປຣິນິພ຺ພານກາລໍ ປຝິກ຺ງຂາມິ, ຕໍ ອຸທິກ຺ຂມາໂນ ອາຄມຍມາໂນ ວິຫຣາມິ, ນ ປນ ເມ ມຣເຓ ຊີວິເຕ ວາ ອກິນນ຺ທນາ ອຕ຺ຖິ ອຣຫຕ຺ຕມຄ຺ເຄເນວ ຕສ຺ສ ສມຸຄ຺ຆາຝິຕຕ຺ຕາຕິ຺

ນິສກຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຓນາ ນິຍ຺ຖິຕາ຺

ລ຺ ອຸສກຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຓນາ

ອມ຺ພປລ຺ລວສງ຺ກາສນ຺ຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ອຸສກຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ຺ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາຘິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກເວ ປຸລ຺ລານິ ກໂຣນ຺ໂຕ ສິຂິສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິລ຺ລຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ສຕ຺ຖາຣໍ ປິຕ຺ຫາຍ ຈຣນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ໂກສມ຺ພຜລໍ ອທາສິ຺ ໂສ ເຕນ ປຸລ຺ລກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ກປິລວຕ຺ຖຸສ຺ມິ ສາກິຍຣາຊກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອຸສໂກຕິ ລທ຺ຘນາໂມ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ສຕ຺ຖຸ ລາຕິສມາຄເມ ພຸທ຺ຘານຸກາວໍ ທິສ຺ວາ ປຝິລທ຺ຘສທ຺ໂຘ ປພ຺ພຊິ຺ ໂສ ປພ຺ພຊິຕກາລໂຕ ປຍ຺ຖາຍ ສມຕຘມ຺ມໍ ອກຕ຺ວາ ທິວາ ສງ຺ຄຓິກາຣາໂມ ສກລຣຕ຺ຕິ ນິທ຺ທາຍມາໂນ ວິຕິນາເມຕິ຺ ໂສ ເອກທິວສໍ ມຸຍ຺ຖສ຺ສຕິ ອສມ຺ປຊາໂນ ນິທ຺ທໍ ໂອກ຺ກມນ຺ໂຕ ສຸປິເນ ເກສມສ຺ສຸໍ ໂອຫາເຣຕ຺ວາ ອມ຺ພປລ຺ລວວຕ຺ຓໍ ຈີວຣໍ ປາຣຸປິຕ຺ວາ ຫຕ຺ຖິຄີວາຍໍ ນິສີທິຕ຺ວາ ນຄຣໍ ປິຕ຺ຫາຍ ປວິຍ຺ຖໍ ຕຕ຺ເຖວ ມນຸສ຺ເສ ສມ຺ປຕ຺ເຕ ທິສ຺ວາ ລຊ຺ຊາຍ ຫຕ຺ຖິກ຺ຂນ຺ຘໂຕ ໂອຣຸຍ຺ຫ ອຕ຺ຕານໍ ທິສ຺ວາ ປຝິພຸທ຺ໂຘ, ‘‘ອີທິສໍ ນາມ ສຸປິນໍ ມຸຍ຺ຖສ຺ສຕິນາ ອສມ຺ປຊາເນນ ນິທ຺ທາຍມາເນນ ມຍາ ທິຍ຺ຖ’’ນ຺ຕິ ອຸປ຺ປນ຺ນສໍເວໂຄ ວິປສ຺ສນໍ ປຍ຺ຖເປຕ຺ວາ ນຈິຣສ຺ເສວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິ຺ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ຺ ເຖຣ ໔຺໕໔຺໑໘-໑໖) ‒

‘‘ກກຸສໍ ວິລສນ຺ຕໍວ, ເທວເທວໍ ນຣາສກໍ;

ຣຖິຍໍ ປຏິປ຺ຊຊນ຺ຕໍ, ໂກສມ຺ພໍ ອຫທີ ຕທາຯ

‘‘ເອາຕີເສ ອິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ຜລໍ ອຫທີ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕີ ນາກິຊານາມິ, ຜລທານສ຺ສິທໍ ຜລໍຯ

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ສສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິຯ

ອຖ ເຖໂຣ ຍຖາທິຎ຺ຄໍ ສຸປິນໍ ອຽກຸສໍ ກຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕສ຺ສ ອຣຕ຺ຕຕ຺ຕາ ຕສ຺ເສວ ສຸປິນສ຺ສ ກິຕ຺ຕນວເສນ ອຎ຺ຎໍ ພ຺ຍາກໂຣນ຺ໂຕ –

໑໙໗ຯ

‘‘ອມ຺ພປ຺ລ຺ລວສງກາສໍ, ອໍເສ ກຕ຺ວານ ຈີວຣໍ;

ນິສິນ຺ໂນ ຫຕ຺ຖິຄີວາຍໍ, ຄາມໍ ປີຕ຺ທາຍ ປາວິສິຯ

໑໙໘ຯ

‘‘ຫຕ຺ຖິກ຺ຂນ຺ທໂຕ ໂອຣຸຍ຺ຫ, ສໍເວຄໍ ອລກີ ຕທາ;

ໂສຫໍ ທິຕ຺ໂຕ ຕທາ ສນ຺ໂຕ, ປຕ຺ໂຕ ເມ ອາສວກ຺ຂໂຍ’’ຕີຯ – ຄາຖາທ຺ວຍມາຫ;

ຕຕ຺ຖ ອມ຺ພປ຺ລ຺ລວສງກາສໍ, ອໍເສ ກຕ຺ວານ ຈີວຣນ຺ຕິ ອມ຺ພປ຺ລ຺ລວາກາຣໍ ປວາລຸອວຕ຺ຕໍ ຈີວຣໍ ຂນ຺ເຣ ກຣິຕ຺ວາ ອຸຕ຺ຕຣາສງຄໍ ກຣິຕ຺ວາຯ ຄາມນ຺ຕິ ອຕ຺ຕໂນ ຣາຊຣານີ ຫຕ຺ຖິກ຺ຂນ຺ເຣ ນິສິນ຺ໂນ ປີຕ຺ທາຍ ປາວິສິ, ປວິຎ຺ຊມຕ຺ໂຕວ ມຫາຊເນນ ໂອໂລກິຍມາໂນ ຫຕ຺ຖິກ຺ຂນ຺ທໂຕ ໂອຣຸຍ຺ຫ ຄໍໂຕ ປຏິພຸຊ຺ຊື, ປພຸທ຺ໂຣວ ສໍເວຄໍ ອລກີ ຕທາ ‘‘ມຸຍ຺ຄສ຺ສຕິ ອສມ຺ປຊາໂນ ຫຸຕ຺ວາ ນິທ຺ທາໂຍກ຺ກມເນນ ເອຕໍ ຊາຕ’’ນ຺ຕິຯ ອປເຣ ປນ ‘‘ຣາຊາວ ຫຸຕ຺ວາ ຣຕ຺ຕິກາເຄ ເອວຣູປໍ ສຸປິນໍ ທິສ຺ວາ ວິກາຕາຍ ຣຕ຺ຕິຍາ ຫຕ຺ຖິກ຺ຂນ຺ສໍ ອາຣຸຍ຺ຫ ນຄຣວີຖິຍໍ ຈຣນ຺ໂຕ ຕໍ ສຸປິນໍ ສຣິຕ຺ວາ ຫຕ຺ຖິກ຺ຂນ຺ທໂຕ ໂອຣຸຍ຺ຫ ສໍເວຄໍ ລກິຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິເກ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປຕ຺ວາ ອຸທານໍ ອຸທາເນນ຺ໂຕ ອິມາ ຄາຖາ ອກາສີ’’ຕິ ວທນ຺ຕິຯ ທິຕ຺ໂຕຕິ ຕສ຺ມິ ຣາຊກາເລ ຊາຕິມທໂກຄມທາທິປຣິທປ຺ປິໂຕ ສມາໂນ ສໍເວຄມລກິນ຺ຕິ ໂຍຊນາຯ

ອຸສກຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຎ຺ກິຕາຯ

໑໐ຯ ກປ຺ປຍກຸຣຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ອຍມິຕິກປ຺ປໂຍຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ກປ຺ປຍກຸຣຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິຯ ອຍມ຺ປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເຣສຸ ກຕາຣິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກເວ ປຸຎ຺ຎານິ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ວິປສ຺ສິສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຎ຺ຎຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ກຄວນ຺ຕໍ ວິນຕາຍ ນາມ ນທິຍາ ຕີເຣ ອຎ຺ຎຕຣສ຺ມິ ຣຸກ຺ຂມູເລ ນິສິນ຺ນໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ເກຕກປ຺ປ຺ເຜຫິ ປູຊໍ ອກາສິຯ ໂສ ເຕນ ປຸຎ຺ຎກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຣຸປ຺ປາເທ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ທຸຄ຺ຄຕກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຍາວ ວຍປ຺ປຕ຺ຕິ, ຕາວ ອຎ຺ຎໍ ອຸປາຍໍ ອຊານນ຺ໂຕ ກປ຺ປຍຂຕ຺ຫນິວາສໂນ ສຣາວຫຕ຺ໂຖ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກຸຣໍ ປຣິເຍສນ຺ໂຕ ວິຈຣິ, ເຕນ ກປ຺ປຍກຸໂຣຕ຺ເວວ ປຎ຺ຎາຍິຕ຺ຖຯ ໂສ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕິຕໍ ວິກ຺ກິຕິຕ຺ວາ ຊີວິກໍ ກປ຺ເປນ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ຕິຕລາວນຕ຺ຖໍ ອຣຎ຺ຎໍ

ຄໂຕ ຕຕຸຖ ອຄຸຄຕຣໍ ຂີຕາສວຕຸເຖຣໍ ທິສວາ ຕໍ ອຸປສງກມິຕວາ ວນຸທິຕວາ ນິສີທິ។ ຕສຸສ ເຖໂຣ ສມຸມໍ ກເຖສີ។ ໂສ ສມຸມໍ ສຸຕວາ ປຝິລທຸຂສຫໂຂ "ກີ ເມ ອິມາຍ ກີຈຸຂຊີວີກາຍາ"ຕິ ປພຸພຊິຕວາ ອຕຕໂນ ນີວຕຸຖກປຸປຜໂຈລຸອໍ ເອກສຸມີ ຄາເນ ນີກຸຂີປີ។ ຍທາ ຈສຸສ ອນກີຣຕີ ອຸປຸປຊຊຕິ, ຕທາ ຕໍ ກປຸປຜໍ ໂອໂລເກນຸຕສຸສ ອນກີຣຕີ ວີຄຈຸສຕີ, ສໍເວຄໍ ປຝິລກີ។ ເອວໍ ກໂຣນຸໂຕ ສຕຸຕກຸຂຕຸຕຸໍ ອຸປຸປພຸພຊີ។ ຕສຸສ ຕໍ ການຕໍ ກີກຸຂູ ກຄວໂຕ ອາໂຣເຈສຸໍ។ ອເຖກທິວສໍ ກປຸປຜກຸໂຣ ກີກຸຂຸ ສມຸມສກາຍໍ ປຣີສປຣີຍນຸເຕ ນີສີນຸໂນ ນີຫຸທາຍຕິ, ຕໍ ກຄວາ ໂຈເທນຸໂຕ –

໑໙໙។

"ອຍມິຕິ ກປຸປໂຜ ກປຸປຜກຸໂຣ, ອຈຸຂາຍ ອຕິກຣີຕາຍ;

ອມຕພຝິກາຍໍ ສມຸມກຍມຕຸໂຕ, ກຕປທໍ ຊານາມີ ໂອເຈຕຸໍ។

໒໐໐។

"ມາ ໂຂ ຕຸວໍ ກປຸປຜ ປຈາເລສີ, ມາ ຕຸວໍ ອຸປກຕຸຕມຸຫີ ຕາລຸເອສຸສໍ;

ນ ຫີ ຕຸວໍ ກປຸປຜ ມຕຸຕມຄຸຍາສີ, ສງພມຊຊມຸຫີ ປຈລາຍມາໂນ"ຕີ។ –

ຄາຖາທຸວຍໍ ອກາສີ។

ຕຕຸຖ ອຍມິຕິ ກປຸປໂຜ ກປຸປຜກຸໂຣຕີ ກປຸປຜກຸໂຣ ກີກຸຂຸ "ອຍໍ ມມ ກປຸປໂຜ, ອີມໍ ປຣີຫທີຕວາ ຍຖາ ຕຖາ ຊີວາມີ"ຕີ ເອວໍ ອຸປຸປນຸນມິຈຸສາວິຕກໂກ ອຈຸຂາຍ ອຕິກຣີຕາຍ ອມຕພຝິກາຍໍ ມມ ອມຕພເຍ ຕທໍ ຕທໍ ວສຸສນຸເຕ "ອມຕມຣີຄຕໍ ອທມນຸສາສາມີ, ອທໍ ສມຸມໍ ເທເສມີ" (ມຫາວ។ ໑໒; ມ។ ນີ។ ໑។໒໘໖; ໔។໓໔໒)។ "ອນຸຣີກູຕສຸມີ ໂລກສຸມີ, ອາຫຍຸສໍ ອມຕທຸນຸທຸກີ"ນຸຕີ ອາທີນາ (ມຫາວ។ ໑໑; ມ។ ນີ។ ໑។໒໘໕; ໔។໓໔໑) ໂພເສຕວາ ມຍາ ສມຸມາມເຕ ປວສຸສີຍມາເນ ກຕປທໍ ຊານາມີ ໂອເຈຕຸໍ ໂລກີຍໂລກຸຕຕຣຊຊານານີ ອຸປເຈຕຸໍ ກາເວຕຸໍ ກຕປທໍ ກຍມຄຸຄວີທີຕກາວນາມຄຸຄໍ ອີທໍ ມມ ສາສນໍ, ຕຖາປີ ສມຸມກຍມຕຸໂຕ ມມ ສາສນສມຸມໂຕ ອຸກຸກຕຸກຈີຕຸໂຕ ອປຄຕມານໂສ ກປຸປຜກຸໂຣຕີ ຕໍ ໂຈເທຕວາ ປຸນປີສຸສ ສໂທຫຸໝໍ ໂຈຣໍ ຄຕຸຫນຸໂຕ ວິຍ ປມາທວິຫາຣໍ ທສຸເສນຸໂຕ "ມາ ໂຂ ຕຸວໍ, ກປຸປຜ, ປຈາເລສີ"ຕີ ຄາຖມາຫ។

ຕຕຸຖ ມາ ໂຂ ຕຸວໍ, ກປຸປຜ, ປຈາເລສີຕີ ຕຸວໍ, ກປຸປຜກຸຣ, "ມມ ສມຸມໍ ສຸຕີສຸສາມີ"ຕີ ນິສີທິຕວາ ມາ ໂຂ ປຈາເລສີ ມາ ປຈລາຫີ ມາ ນີທຸທໍ ອຸປຄຈຸສີ។ ມາ ຕຸວໍ ອຸປກຕຸຕມຸຫີ ຕາລຸເອສຸສນຸຕີ ຕໍ ນີທຸທາຍມານໍ ອຸປກຕຸຕມຸຫີ ກຕຸຕາສມີເປ ເທສນາຫຕຸເຖນ ອທໍ ມາ ປຕາລຸເອສຸສໍ។ ຍຖາ ອີໂຕ ປຣໍ ກິເລສປຸປຫານາຍ ອທໍ ຕໍ ນ ໂອວເທຍຸຍໍ, ຕຖາ ປຝິປຊຊາຫີຕີ ອຕຸໂຖ។ ນ ຫີ ຕຸວໍ, ກປຸປຜ, ມຕຸຕມຄຸຍາສີຕີ ຕຸວໍ, ກປຸປຜ, ສງພມຊຊມຸຫີ ປຈລາຍມາໂນ ມຕຸຕໍ ປມາຄໍ ນ ວາ ມຄຸຄສີ, "ອຍມຕິທຸລຸລໂກ ຂໂຕ ປຝິລທຸໂຂ, ໂສ ມາ ອຸປຊຊຄາ"ຕີ ເອຕຸຕກມຸປີ ນ ຊານາສີ, ປສຸສ ຍາວ ຈ ເຕ ອປຣທຸຂນຸຕີ ໂຈເທສີ។

ເອວໍ ກຄວຕາ ທຸວີຫີ ຄາຖາຫີ ຄາລຸທໍ ຕໍ ນີຄຸຄຍຸທ ໂຈທນາຍ ກຕາຍ ອຍຸກິເວຂວິທຸໂຂ ວິຍ ຈຕຸຫຄໂຊ ມຄຸຄໍ ໂອຕຣນຸໂຕ ວິຍ ຈ ສຄຸຊາຕສໍເວໂຄ ວິປສຸສນໍ ປຍຸຖເປຕວາ ນຈີຣສຸເສວ ອຣຫຕຸຕໍ ປາປຸຕີ។ ເຕນ ວຸຕຸຕໍ ອປທາເນ (ອປ។ ເຖຣ ໔។໔໔។໑໗-໔໔) –

"ວິນຕານທີຍາ ຕີເຣ, ວິຫາສີ ປຸຣິສຸຕຸຕໂມ;

ອທຸທສໍ ວິຣຊໍ ພຸທຸສໍ, ເອກຄຸຄໍ ສຸສມາທິຕໍ។

"ມສຸຄນຸສສຸສ ປຸປຸເຜນ, ເກຕກສຸສ ອທໍ ຕທາ;

ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ສຸມໂນ, ພຸທ຺ຘເສຏ຺ຐມປູ຋ຍີ຺.

‘‘ເອການວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ປຸປ຺ຜມກິປູ຋ຍີ;

ທຸຄ຺ຄຕີ ນາກິ຋ານາມິ, ພຸທ຺ຘປູ຋າຍິທໍ ຜລໍ.

‘‘ກິເລສາ ຊາປີຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ.

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣາ ວຸຕ຺ຕຄາຖາທ຺ວຍເມວ ອຕ຺ຕໂນ ອຣຫຕ຺ຕາຘິຄມນສ຺ສ ອງ຺ກຸສຠູຕນ຺ຕິ ປຈ຺ຈຸທາຫາສິ. ເຕນສ຺ສ ຕເທວ ອຍ຺ຍາພ຺ຍາກຣຕໍ ອໂຫສີຕິ.

ກປ຺ປຜກຸຣຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຓນາ ນິຏ຺ຒິຕາ.

ຈຕ຺ຕຖວຄ຺ຄວຕ຺ຓນາ ນິຏ຺ຒິຕາ.

໕. ປຍ຺ຈມວຄ຺ໂຄ

໑. ກຸມາຣກສ຺ສປຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຓນາ

ອໂຫພຸທ຺ຘາ ອໂຫ ຘມ຺ມາຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ກຸມາຣກສ຺ສປຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາຘິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກເວ ປຸຍ຺ຍານິ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ປທຸມຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຍ຺ຍຸຕໍ ປາປຸຓີ. ‘‘ກຸລເຄເຫ’’ຕິ ປນ ອງ຺ຄຸຕ຺ຕຣຏ຺ຐກຖາຍໍ (ອ. ນິ. ອຏ຺ຐ. ໑.໑.໒໑໗) ວຸຕ຺ຕໍ. ໂສ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຘມ຺ມໍ ສຸຓນ຺ໂຕ ສຕ຺ຖາຣໍ ເອກໍ ກິກ຺ຂຸ ຈິຕ຺ຕກຖິການໍ ອຄ຺ຄຏ຺ຐາເນ ຐເປນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ສຍມ຺ປິ ຕໍ ຐານນ຺ຕຣໍ ອາກງ຺ຂນ຺ໂຕ ປຓິຘານໍ ກຕ຺ວາ ຕທນຸຣູປານິ ປຸຍ຺ຍານິ ກໂຣນ຺ໂຕ ກສ຺ສປສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ສມຓຘມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ສຄ຺ຄີສ຺ເຍວ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ຣາ຋ຄເຫ ເສຏ຺ຐິຘີຕາຍ ກຸຈ຺ຉິມ຺ຫິ ປຓິສນ຺ຘິໍ ຄຕ຺ຫິ. ສາ ກິຣ ກຸມາຣິກາກາເລເຍວ ປພ຺ພ຋ິຕຸກາມາ ຫຸຕ຺ວາ ມາຕາປິຕໂຣ ຍາຈິຕ຺ວາ ປພ຺ພຊ຺຋ໍ ອລກມານາ ກຸລ຃ຣໍ ຄຕາປິ ຄພ຺ກສຕ຺ຒິຕມ຺ປິ ອ຋ານນ຺ຕີ ສາມິກໍ ອາຣາເຘຕ຺ວາ ເຕນ ອນຸຍ຺ຍາຕາ ກິກ຺ຂຸນີສຸ ປພ຺ພ຋ິຕາ. ຕສ຺ສາ ຄພ຺ກິນິກາວໍ ທິສ຺ວາ ກິກ຺ຂຸນີໂຍ ເທວທຕ຺ຕໍ ປຸຈ຺ຉິໍສຸ. ໂສ ‘‘ອສ຺ສມຓີ’’ຕິ ອາຫ. ປຸນ ທສພລໍ ປຸຈ຺ຉິໍສຸ. ສຕ຺ຖາ ອຸປາລິຕ຺ເຖຣໍ ປຓິຈ຺ຉາເປສິ. ເຖໂຣ ສາວຕ຺ຖິນຄຣວາສີນິ ກຸລານິ ວິສາຂຍ຺ຈ ອຸປາສິກໍ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ສຣາ຋ິກາຍ ປຣິສາຍ ວິນິຈ຺ຉິນນ຺ໂຕ ‘‘ປຸເຣ ລທ຺ໂຘ ຄພ຺ໂກ, ປພ຺ພຊ຺຋າ ອໂຣຄາ’’ຕິ ອາຫ. ສຕ຺ຖາ ‘‘ສຸວິນິຈ຺ຉິຕໍ ອທິກຣຓ’’ນ຺ຕິ ເຖຣສ຺ສ ສາຘຸກາຣໍ ອທາສິ.

ສາ ກິກ຺ຂຸນີ ສຸວຓ຺ຓພິມ຺ພສທິສໍ ປຸຕ຺ຕໍ ວິ຋າຍິ. ຕໍ ຣາ຋າ ປເສນທິໂກສໂລ ໂປເສສິ. ‘‘ກສ຺ສໂປ’’ຕິ ຈສ຺ສ ນາມໍ ອກໍສຸ. ອປຣກາເຄ ອລງ຺ກຣິຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກໍ ເນຕ຺ວາ ປພ຺ພາເ຋ສິ. ກຸມາຣກາເລ ປພ຺ພ຋ິຕຕ຺ຕາ ກຄວຕາ ‘‘ກສ຺ສປໍ ປກ຺ໂກສຖ, ອິທໍ ຜລໍ ວາ ຂາທນິຍໍ ວາ ກສ຺ສປສ຺ສ ເທຖາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ກຕຣກສ຺ສປສ຺ສາ’’ຕິ. ‘‘ກຸມາຣກສ຺ສປສ຺ສາ’’ຕິ. ເອວໍ ຄຫິຕນາມຕ຺ຕາ ຣຍ຺ໂຍ ໂປສາວນິກປຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ຈ ວຸຑ຺ຒກາເລປິ ກຸມາຣກສ຺ສໂປເຕ຺ວວ ປຍ຺ຍາຍິຕ຺ຖ.

ໂສ ປພ຺ພ຋ິຕກາລໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ວິປສ຺ສນາຍ ເຈວ ກມ຺ມໍ ກໂຣຕິ, ພຸທ຺ຘວຈນຍ຺ຈ ອຸຄ຺ຄຓ຺ຫາຕິ. ອຖ ເຕນ ສທ຺ຘິໍ ປພ຺ພຕມຕ຺ຖເກ ສມຓຘມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ອນາຄາມີ ຫຸຕ຺ວາ ສຸທ຺ຘາວາເສ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ ມຫາພ຺ຣຫ຺ມາ ‘‘ວິປສ຺ສນາຍ ມຸຂໍ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ມຄ຺ຄຜລປ຺ປຕ຺ຕິຍາ ອຸປາຍໍ ກຣິສ຺ສາມີ’’ຕິ ປຍ຺ຈທສ ປຍ຺ເຫ ອກິສງ຺ຂຣິຕ຺ວາ ອນ຺ຘວເນ ວສນ຺ຕສ຺ສ ເຖຣສ຺ສ ‘‘ອິເມ ປຍ຺ເຫ ສຕ຺ຖາຣໍ ປຸຈ຺ເຉຍ຺ຍາສີ’’ຕິ ອາຈິກ຺ຂິຕ຺ວາ ຄໂຕ. ໂສ ເຕ ປຍ຺ເຫ ກຄວນ຺ຕໍ ປຸຈ຺ຉິ. ກຄວາປິສ຺ສ ພ຺ຍາກາສິ. ເຖໂຣ ສຕ຺ຖາຣາ ກຖິຕນິຍາເມເນວ ເຕ ອຸຄ຺ຄຕ຺ຫິຕ຺ວາ ວິປສ຺ສນໍ ຄພ຺ກໍ ຄຕ຺ຫາເປຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓີ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໒.໕໔.໑໕໐-໑໗໗) –

“ອິໂຕ ສຕສຫສ຺ສມ຺ຫິ, ກປ຺ເປ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິ ນາຍໂກ;

ສພ຺ພໂລກຫິໂຕ ວີໂຣ, ປທຸມຸຕ຺ຕຣນາມໂກຯ

“ຕທາຫໍ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ຫຸຕ຺ວາ, ວິສ຺ສຸໂຕ ເວທປາຣຄູ;

ທິວາວິຫາຣໍ ວິຈຣໍ, ອທ຺ທສໍ ໂລກນາຍກໍຯ

“ຈຕຸສຈ຺ຈໍ ປກາເສນ຺ຕໍ, ໂພຘຍນ຺ຕໍ ສເທວກໍ;

ວິຈິຕ຺ຕກຖິການຄ຺ຄໍ, ວຓ຺ຓຍນ຺ຕໍ ມຫາຊເນຯ

“ຕທາ ມຸທິຕຈິຕ຺ໂຕຫໍ, ນິມນ຺ເຕຕ຺ວາ ຕຖາຄຕໍ;

ນານາຣຕ຺ເຕຫິ ວຕ຺ເຖຫິ, ອລງ຺ກຣິຕ຺ວານ ມຓ຺ຑປໍຯ

“ນານາຣຕນປ຺ຊໂຊຕໍ, ສສງ຺ຆໍ ໂຠຊຍີ ຕຫີ;

ໂຠຊຍິຕ຺ວານ ສຕ຺ຕາຫໍ, ນານຄ຺ຄຣສໂຠຊນໍຯ

“ນານາຈິຕ຺ເຕຫິ ປຸປ຺ເຜຫິ, ປູຊຍິຕ຺ວາ ສສາວກໍ;

ນິປຈ຺ຈ ປາທມູລມ຺ຫິ, ຕໍ ຎານ ປຕ຺ຖຍີ ອຫໍຯ

“ຕທາ ມຸນິວໂຣ ອາຫ, ກຣຸເຓກຣສາສໂຍ;

ປສ຺ສເຖຕໍ ທິຊວຣໍ, ປທຸມານນໂລຈນໍຯ

“ປີຕິປາໂມຊ຺ຊພຫຸລໍ , ສມຸຄ຺ຄຕຕນູຣຸຫໍ;

ຫາສມ຺ຫິຕວິສາລກ຺ຂໍ, ມມ ສາສນລາລສໍຯ

“ປຕິຕໍ ປາທມູເລ ເມ, ເອກາວຕ຺ຖສຸມານສໍ;

ເອສ ປຕ຺ເຖຕິ ຕໍ ຎານໍ, ວິຈິຕ຺ຕກຖິກຕ຺ຕນໍຯ

“ສຕສຫສ຺ສິໂຕ ກປ຺ເປ, ໂອກ຺ກາກກຸລສມ຺ຠໂວ;

ໂຄຕໂມ ນາມ ໂຄຕ຺ເຕນ, ສຕ຺ຖາ ໂລເກ ຠວິສ຺ສຕິຯ

“ຕສ຺ສ ຘມ຺ເມສຸ ທາຍາໂທ, ໂອຣໂສ ຘມ຺ມນິມ຺ມິໂຕ;

ກຸມາຣກສ຺ສໂປ ນາມ, ເຫສ຺ສຕິ ສຕຖ຺ ສາວໂກ.

‘‘ວິຈິຕ຺ຕປຸປ຺ຜຫຸສ຺ສານໍ, ຣຕນານຍ຺ຈ ວາຫສາ;

ວິຈິຕ຺ຕກຖິການໍ ໂສ, ອຄ຺ຄຕໍ ປາປຸຕິສ຺ສຕິ.

‘‘ເຕນ ກມ຺ເມນ ສຸກເຕນ, ເຈຕນາປຕິຉິຫີ ຈ;

ຊຫິຕ຺ວາ ມານຸສໍ ເທຫໍ, ຕາວຕິໍສມຄຈ຺ຉຫໍ.

‘‘ປຣິພ຺ກມໍ ກວາກເວ, ຣຽຄມຊ຺ເຊ ຍຖາ ນໂຜ;

ສາຂມິຄຕ຺ຣໂຊ ຫຸຕ຺ວາ, ມິຄິຍາ ກຸຈ຺ຉິໂມກ຺ກມິ.

‘‘ຕທາ ມຍິ ກຸຈ຺ຉິຄເຕ, ວຊ຺ຊວາໂຣ ອຸປ຺ຜຸກິໂຕ;

ສາເຂນ ຈຕ຺ຕາ ເມ ມາຕາ, ນິຄ຺ໂຣຂໍ ສຣຕໍ ຄຕາ.

‘‘ເຕນ ສາ ມິຄຣາເຊນ, ມຣຕາ ປຣິໂມຈິຕາ;

ປຣິຈ຺ຈຊິຕ຺ວາ ສປາຕໍ, ມເມວໍ ໂອວທີ ຕທາ.

‘‘ນິຄ຺ໂຣຂເມວ ເສເວຍ຺ຍ, ນ ສາຂມຸປສໍວເສ;

ນິຄ຺ໂຣຂສ຺ມິ ມຕໍ ເສຍ຺ໂຍ, ຍຍ຺ເຈ ສາຂມ຺ຫິ ຊີວິຕໍ.

‘‘ເຕນານຸສິຝ຺ຖາ ມິຄຍູຖເປນ, ອຫຍ຺ຈ ມາຕາ ຈ ຕເຖຕເຣ ຈ;

ອາຄມ຺ມ ຣມ຺ມໍ ຕຸສິຕາຂິວາສໍ, ຄຕາ ປວາສໍ ສຂຣໍ ຍເຖວ.

‘‘ປຸໂນ ກສ຺ສປວີຣສ຺ສ, ອຕ຺ຖເມນ຺ຕມ຺ຫິ ສາສເນ;

ອາຣຸຍ຺ຫ ເສລສິຂຣໍ, ຍຸຍ຺ຊິຕ຺ວາ ຊິນສາສນໍ.

‘‘ອິທານາຫໍ ຣາຊຄເຫ, ຊາໂຕ ເສຝ຺ຖິກຸເລ ອຫຸໍ;

ອາປນ຺ນສຕ຺ຕາ ເມ ມາຕາ, ປພ຺ພຊິ ອນຄາຣິຍໍ.

‘‘ສຄພ຺ກໍ ຕໍ ວິທິຕ຺ວານ, ເທວທຕ຺ຕມຸປານຍຸໍ;

ໂສ ອໂວຈ ວິນາເສຖ, ປາປິກໍ ກິກ຺ຂຸນີ ອິມໍ.

‘‘ອິທານິປິ ມຸນິນ຺ເທນ, ຊິເນນ ອນຸກມ຺ປິຕາ;

ສຸຂີນີ ອຊຸນີ ມຍຸຫໍ, ມາຕາ ກີກຸຊຸນຸປຸສຸສເຍ.

‘‘ຕໍ ວິທິຕຸວາ ມຫີປາໂລ, ໂກສໂລ ນໍ ອໂປສຍິ;

ກຸມາຣປຣິຫາເນນ, ນາເມນາຫລຸຈ ກສຸສໂປ.

‘‘ມຫາກສຸສປມາຄມຸມ, ອຫໍ ກຸມາຣກສຸສໂປ;

ວມຸມິກສທິສໍ ກາຍໍ, ສຸຕຸວາ ພຸທຸເຣນ ເທສິຕໍ.

‘‘ຕໂຕ ຈິຕຸຕໍ ວິມຸຈຸຈິ ເມ, ອນຸປາທາຍ ສພຸພໂສ;

ປາຍາສິ ທມຍິຕຸວາຫໍ, ເອຕທຄຸຄມປາປຸຕີ.

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍຸຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທຸຣສຸສ ສາສນ’’ນຸຕິ.

ອຣຫຕຸຕໍ ປນ ປຕຸວາ ຈິຕຸຕກຖິກາເວນ ສຕຸຖາຣາ ເອຕທຄຸເຄ ຖປີໂຕ ອຕຸຕໂນ ປຜິປຕຸຕີ ປຈຸຈເວກຸຂິຕຸວາ ຣຕນຕຸຕຍ ຄຸຫວິກາວນມຸເຂນ ອລຸລໍ ພຸຍາກໂຣນຸໂຕ –

໔໐໑.

‘‘ອໂທ ພຸທຸຣາ ອໂທ ຣມຸມາ, ອໂທ ໂນ ສຕຸຖຸ ສມຸປທາ;

ຍຕຸຖ ເອຕາທິສໍ ຣມຸມໍ, ສາວໂກ ສຈຸຆິກາທີຕີ.

໔໐໔.

‘‘ອສງເຂຍຸເຍສຸ ກປຸເປສຸ, ສກຸກາຍາຣິຄຕາ ອຫູ;

ເຕສມຍໍ ປຈຸຆິມໂກ, ຈຣິໂມຍໍ ສມຸສຸສໂຍ;

ຊາຕິມຣຕາສໍສາໂຣ, ນຕຸຖິ ທານິ ປຸນພຸກໂວ’’ຕີ. – ຄາຖາທຸວຍໍ ອກາສິ;

ຕຕຸຖ ອໂຫຕີ ອຈຸຉຣິຍຕຸເຖ ນິປາໂຕ. ພຸທຸຣາຕິ ສພຸພລຸລຸພຸທຸຣາ, ຄາຣວວເສນ ພຫຸວຈນໍ, ອໂທ ອຈຸຉຣິຍາ ສມຸພຸທຸຣາຕີ ອຕຸໂຖ. ຣມຸມາຕີ ປຣິຍຕຸຕິຣມຸເມນ ສທຸຣິ ນວ ໂລກຸຕຸຕຣຣມຸມາ. ອໂທ ໂນ ສຕຸຖຸ ສມຸປທາຕີ ອມຸຫາກໍ ສຕຸຖຸ ທສພລສຸສ ອໂທ ສມຸປຕຸຕິໂຍ. ຍຕຸຖາຕີ ຍສຸມີ ສຕຸຖຣິ ພຸຣຫຸມຈຣິຍວາເສນ. ເອຕາທິສໍ ຣມຸມໍ, ສາວໂກ ສຈຸຆິກາທີຕີຕິ ເອຕາທິສໍ ເອວຣູປໍ ສຸວິສຸທຸຣຊຸຊານາກິລຸລາປຣິວາຣໍ ອນວເສສກິເລສກຸຂຍາວຫໍ ສນຸຕໍ ປຕີຕໍ ອນຸຕຸຕຣໍ ຣມຸມໍ ສາວໂກປິ ນາມ ສຈຸຆິກຣິສຸສຕິ, ຕສຸມາ ເອວໍວິຣຄຸຕວິເສສາຣິຄມເຫຕຸກູຕາ ອໂທ ອຈຸຉຣິຍາ ພຸທຸຣາ ກຄວນຸໂຕ, ອຈຸຉຣິຍາ ຣມຸມຄຸຕາ, ອຈຸຉຣິຍາ ອມຸຫາກໍ ສຕຸຖຸ ສມຸປຕຸຕິໂຍຕິ ຣຕນຕຸຕຍສຸສ ຄຸຕານິມຸຕຸຕີ ປເວເທສິຕິ. ຣມຸມສມຸປຕຸຕິກິຕຸຕເນເນວ ທິ ສງຆສຸປຸປຜິປຕຸຕິ ກິຕຸຕິຕາ ໂຫຕີຕີ.

ເອວໍ ສາຣາຣຕາວເສນ ທສຸສິຕໍ ຣມຸມສຸສ ສຈຸຆິກິຣິຍໍ ອິທານິ ອຕຸຕຸປນາຍິກໍ ກຕຸວາ ທສຸເສນຸໂຕ ‘‘ອສງເຂຍຸເຍສູ’’ຕິ ຄາຖມາຫ. ຕຕຸຖ ອສງເຂຍຸເຍສູຕິ ຄຕນປຖໍ ວີຕິວຕຸເຕສຸ ມຫາກປຸເປສຸ. ສກຸກາຍາຕີ ປລຸຈຸປາທານກຸຂນຸຣາ. ເຕ ທິ ປຣມຕຸຖໂຕ ວິຊຊ

ມານຂມຸມສມູຫຕາຍ ‘‘ສກຸກາຍາ’’ຕິ ວຸຈຈນຸຕິ. ອຫູຕິ ນິວຕຸຕນູປາຍສຸສ ອນຂີຄຕຕຸຕາ ອນປຄຕາ ອເຫສຸຳ. ເຕສມຍໍ ປຈຸຊິມໂກ ຈຣິໂມຍໍ ສມຸສຸສໂຍຕິ ຍສຸມາ ອຍໍ ສພຸພປຈຸຊິມໂກ, ຕໂຕ ເອວ ຈຣິໂມ, ຕສຸມາ ຊາຕິມຣຕາສຫິໂຕ ຂນຸຂາທິປຜິປາຜິສລຸລິໂຕ ສໍສາໂຣ ອິທານິ ອາຍຕິ ປຸນພຸກວາກາວໂຕ ປຸນພຸກໂວ ນຕຸຖິ, ອຍມນຸຕິມາ ຊາຕິຕິ ອຕຸໂຖ.

ກຸມາຣກສຸສປຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຍຸຖິຕາ.

໔. ຂມຸມປາລຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ໂຍ ຫເວ ທຫໂຣ ກິກຸຂູຕິ ອາຍສຸມໂຕ ຂມຸມປາລຕຸເຖຣສຸສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປຸປຕຸຕິ? ອຍມຸປິ ປຸຣິມພຸທຸເຂສຸ ກຕາຂິກາໂຣ ຕຕຸຖ ຕຕຸຖ ກເວ ປຸລຸລານິ ອຸປຈິນນຸໂຕ ອຕຸຖທສຸສິສຸສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວິລຸລຸຕໍ ປຕຸໂຕ ເກນຈິເທວ ກຣຕີເຍນ ວນນຸຕໍ ອຸປຄໂຕ ສຕຸຖາຣໍ ທິສຸວາ ປສນຸນມານໂສ ປີລກຸຂຜລມທາສິ. ໂສ ເຕນ ປຸລຸລກມຸເມນ ເທວມນຸສຸເສສຸ ສໍສຣນຸໂຕ ອິມສຸມີ ພຸທຸຂຸປຸປາເທ ສຕຸຖຣິ ປຣິນິພຸພຸເຕ ອວນຸຕິຣຸເຖ ພຸຣາຫຸມຕກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ຂມຸມປາໂລຕິ ລທຸຂນາໂມ ວຍປຸປຕຸໂຕ ຕກຸກສີລໍ ຄນຸຕຸວາ ສິປຸປໍ ອຸຄຸຄເຫຕຸວາ ປຜິນິວຕຸເຕນຸໂຕ ອນຸຕຣາມຄຸເຄ ເອກສຸມີ ວິຫາເຣ ອລຸລຕຣໍ ເຖຣໍ ທິສຸວາ ຕສຸສ ສນຸຕິເກ ຂມຸມໍ ສຸຕຸວາ ປຜິລທຸຂສທຸໂຂ ປພຸພຊິຕຸວາ ວິປສຸສນໍ ວທຸເຒຕຸວາ ຂລຸອກິລຸໂລ ອໂຫສິ. ເຕນ ວຸຕຸຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໑.໓໙.໔໑-໔໘) –

‘‘ວນນຸຕເຣ ພຸທຸຂໍ ທິສຸວາ, ອຕຸຖທສຸສີ ມຫາຍສໍ;

ປສນຸນຈິຕຸໂຕ ສຸມໂນ, ປີລກຸຂສຸສາທທີ ຜລໍ.

‘‘ອຜຸຖາຣເສ ກປຸປສເຕ, ຍໍ ຜລມທທີ ຕທາ;

ທຸຄຸຄຕີ ນາກິຊານາມິ, ຜລທານສຸສິທໍ ຜລໍ.

‘‘ກິເລສາ ຊາປີຕາ ມຍຸຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທຸຂສຸສ ສາສນ’’ນຸຕິ.

ຂລຸອກິລຸໂລ ປນ ຫຸຕຸວາ ສມາປຕຸຕິສຸເຂນ ວີຕິນາເມນຸໂຕ ເອກທິວສໍ ຕສຸມີ ວິຫາເຣ ທຸເວ ສາມເຕເຣ ຣຸກຸຂຄຸເຄ ປຸປຸຜານິ ໂອຈິນນຸເຕ ອາຣູລຸຫສາຂາຍ ກຄຸຄາຍ ປຕນຸເຕ ທິສຸວາ ເຖໂຣ ອິທຸຂານຸກາເວນ ຫຕຸເຖນ ຄເຫຕຸວາ ອໂຣເຄເຍວ ກູມິຍໍ ຖເປຕຸວາ ເຕສໍ ສາມເຕຣານໍ ຂມຸມໍ ເທເສນຸໂຕ –

໔໐໓.

‘ໂຍ ຫເວ ທຫໂຣ ກິກຸຂຸ, ຍຸລຸຊຕິ ພຸທຸຂສາສເນ;

ຊາຄໂຣ ສ ຫິ ສຸຕຸເຕສຸ, ອໂມຍໍ ຕສຸສ ຊີວິຕໍ.

໔໐໔.

‘‘ຕສຸມາ ສທຸຂລຸຈ ສີລລຸຈ, ປສາທໍ ຂມຸມທສຸສນໍ;

ອນຸຍຸລຸເຊຖ ເມຂາວີ, ສຣໍ ພຸທຸຂານ ສາສນ’’ນຸຕິ. – ອິມາ ທຸເວ ຄາຖາ ອກາສິ;

ຕຕຸຖ ໂຍຕິ ອນິຍມວຈນໍ. ຫເວຕິ ທລຸຫຕຸເຖ ນິປາໂຕ. ທຫໂຣຕິ ຕຣຸໂຕ. ກິກຸຂູຕິ ກິກຸຂຸ. ຍຸລຸຊຕິຕິ ຆຜຕິ ວາຍມຕິ.

ຊາຄໂຣຕິ ຊາຄຣຓຘມ຺ມສມນ຺ນາຄໂຕ. ສຸຕ຺ເຕສູຕິ ສຸປ຺ນ຺ເຕສຸ. ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ ໂຍ ຠິກ຺ຂຸ ທຫໂຣວ ສມາໂນ ຕຣຸໂຓ ''ຐຕ຺ວາ ປຈ຺ຉາ ວຸຑ຺ຒກາເລ ຊານິສ຺ສາມີ''ຕິ ອຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ພຸທ຺ຘານໍ ສາສເນ ອປ຺ປມາທປຏິປຕ຺ຕິຍໍ ຍຸຎ຺ຊຕິ ສມຖວິປສ຺ສນາຠາວນາຍ ໂຍຄໍ ກໂຣຕິ, ໂສ ສຸຕ຺ເຕສຸ ອວິຊ຺ຊານິທ຺ທາຍ ສຸຕ຺ເຕສຸ ປມຕ຺ເຕສຸ ສທ຺ຘາທິຊາຄຣຘມ຺ມສມນ຺ນາຄເມນ ຊາຄໂຣ, ຕໂຕ ເອວ ອຕ຺ຕຫິຕປຣຫິຕປາຣິປູຣິຍາ ອໂມຆໍ ອວຎ຺ຌໍ ຕສ຺ສ ຊີວິຕໍ, ຍສ຺ມາ ຈ ເອຕເທວໍ, ຕສ຺ມາ ສທ຺ຘຎ຺ຈ ''ອຕ຺ຖິ ກມ຺ມໍ ອຕ຺ຖິ ກມ຺ມວິປາໂກ''ຕິອາທິນຍປ຺ປວຕ຺ຕໍ ກມ຺ມຜລສທ຺ຘຎ຺ຈ, ສທ຺ຘູປນິພນ຺ຘຕ຺ຕາ ສີລສ຺ສ ຈຕຸປາຣິສຸທ຺ຘິສີລຎ຺ຈ, ''ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ໂຘ ຠຄວາ, ສ຺ວາຂາໂຕ ຘມ຺ໂມ, ສຸປ຺ປຏິປນ຺ໂນ ສງ຺ໂຆ''ຕິ ເອວໍ ປວຕ຺ຕຣຕນຕ຺ຕຍປ຺ປສາທຎ຺ຈ , ວິປສ຺ສນາປຎ຺ຎາສຫິຕາຍ ມຄ຺ຄປຎ຺ຎາຍ ປຣິຎ຺ຎາຠິສເມນ ຈຕຸສຈ຺ຈຘມ຺ມທສ຺ສນຎ຺ຈ ເມຘາວີ ຘມ຺ໂມຊປຎ຺ຎາຍ ສມນ຺ນາຄໂຕ ຠິກ຺ຂຸ ພຸທ຺ຘານໍ ສາສນໍ ໂອວາທໍ ອນຸສິຏ຺ຐິໍ ອນຸສ຺ສຣນ຺ໂຕ ອາທິຕ຺ຕມ຺ປິ ອຕ຺ຕໂນ ສີສໍ ອຊ຺ຌຸເປກ຺ຂິຕ຺ວາ ອນຸຍຸຎ຺ເຊຖ, ຕຕ຺ຖ ອນຸໂຍຄໍ ອາຕປ຺ປໍ ກເຣຍ຺ຍາຕິ ອຕ຺ໂຖ.

ຘມ຺ມປາລຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

໖. ພ຺ຣຫ຺ມາລິຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ກສ຺ສິນ຺ທ຺ຣິຍານິ ສມຖງ຺ຄຕານີຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ພ຺ຣຫ຺ມາລິຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາຘິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ຠເວ ວິວຏ຺ຏູປນິສ຺ສຍໍ ກຸສລໍ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ວິປສ຺ສິສ຺ສ ຠຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຎ຺ຎຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ສຕ຺ຖາຣໍ ປິຓ຺ຑາຍ ຈຣນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ປາທຜລໍ ອທາສິ. ສຕ຺ຖາ ອນຸໂມທນໍ ວຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິ. ໂສ ເຕນ ປຸຎ຺ຎກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ໂກສລຣຏ຺ເຐ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ພ຺ຣຫ຺ມາລີຕິ ລທ຺ຘນາໂມ ວິຎ຺ຎຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ເຫຕຸສມ຺ປຕ຺ຕິຍາ ໂຈທິຍມາໂນ ສໍສາເຣ ສໍຊາຕສໍເວໂຄ ຕາທິເສນ ກລ຺ຍາຓມິຕ຺ເຕນ ສນ຺ນິສ຺ສເຍນ ພຸທ຺ຘສາສເນ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ປຕິຣູປກມ຺ມຏ຺ຐານໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຣຎ຺ເຎ ວິຫຣນ຺ໂຕ ຌານສ຺ສ ປຣິປາກຄຕ຺ຕາ ນຈິຣສ຺ເສວ ວິປສ຺ສນໍ ວຑ຺ເຒຕ຺ວາ ຉຬຠິຎ຺ໂຎ ອໂຫສິ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໒.໕໑.໖໓-໖໗) –

''ສຸວຓ຺ຓວຓ຺ຓໍ ສມ຺ພຸທ຺ຘໍ, ອາຫຸຕີນໍ ປຏິຄ຺ຄຫໍ;

ຣຖິຍໍ ປຏິປຊ຺ຊນ຺ຕໍ, ປາທຜລໍ ອທາສຫໍ.

''ເອກນວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ຜລໍ ອທທິໍ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕິໍ ນາຠິຊານາມິ, ຜລທານສ຺ສິທໍ ຜລໍ.

''ກິເລສາ ຌາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ''ນ຺ຕິ.

ຉຬຠິຎ຺ໂຎ ປນ ຫຸຕ຺ວາ ມຄ຺ຄສ຺ເຂນ ຜລສ຺ເຂນ ວິຕິນາເມນ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ປສານປຣິຄ຺ຄາຫເກນ ເຖເຣນ ຕສ຺ມິໍ ອຣຎ຺ຎາຍຕເນ ຠິກ຺ຂູ ອຸທ຺ທິສ຺ສ ວຸຕ຺ຕໍ ປສານານຸໂຍຄໍ ປຣິຄ຺ຄຓ຺ຫນ຺ໂຕ –

໒໐໕.

''ກສ຺ສິນ຺ທ຺ຣິຍານິ ສມຖງ຺ຄຕານິ, ອສ຺ສາ ຍຖາ ສາຣຖິນາ ສຸທນ຺ຕາ;

ປຫີນມານສ຺ສ ອນາສວສ຺ສ, ເທວາປິ ກສ຺ສ ປິຫຍນ຺ຕິ ຕາທິໂນ.

໒໐໖.

‘‘ມຍ຺ຫິນ຺ທ຺ຣິຍານິ ສມຖງຄຕານິ, ອສ຺ສາ ຍຖາ ສາຣຖິນາ ສ຺ທນ຺ຕາ;

ປຫີນມານສ຺ສ ອນາສວສ຺ສ, ເທວາປິ ມຍ຺ຫໍ ປິຫຍນ຺ຕິ ຕາທິໂນ’’ຕິ໚ –

ຄາຖາທ຺ວຍໍ ອພາສິ໚

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ອິມສ຺ມິ ອຣຍ຺ຍາຍຕເນ ວສນ຺ເຕສ຺ ພິກ຺ຂູສ຺ ກສ຺ສ ພິກ຺ຂ຺ໂນ ເຖຣສ຺ສ ວາ ນວສ຺ສ ວາ ມຊ຺ຊິມສ຺ສ ວາ ເຉເກນ ສາຣຖິນາ ສ຺ທນ຺ຕາ ອສ຺ສາ ວິຍ ມນຈ຺ຉຜ຺ຖານິ ອິນ຺ທ຺ຣິຍານິ ສມຖໍ ທນ຺ຕກາວໍ ນິພ຺ພິເສວນກາວໍ ຄຕານິ໚ ກສ຺ສ ນວວິຘມ຺ປິ ມານໍ ປຫາຍ ຖິຕຕ຺ຕາ ປຫີນມານສ຺ສ ຈຕ຺ນ຺ນມ຺ປິ ອາສວານໍ ອພາເວນ ອນາສວສ຺ສ ອິຜ຺ຖາທິສ຺ ຕາທິລກ຺ຂຓປ຺ປ຺ຕ຺ຕິຍາ ຕາທິໂນ ເທວາປິ ປິຫຍນ຺ຕິ ມນ຺ສ຺ສາປິ ສມ຺ມາປຜິປ຺ຕິທສ຺ສນາທິນາ ຈ ອາທເຣນ ປຕ຺ເຖນ຺ຕິຕິ໚

ຕຕ຺ຖ ຈ ຄາຖາຍໍ ປ຺ຣິມຫ຺ເຓນ ອນາຄາມິມຄ຺ຄາຘິຄໂມ ປ຺ຜ຺ໂຖ, ອນາຄາມິໂນປິ ທິ ອິນ຺ທ຺ຣິຍານິ ປຫີນກາມຣາຄພ຺ຍາປາທຕາຍ ສມຖໍ ນິພ຺ພິເສວນຕໍ ຄຕານິ ໂທນ຺ຕິ໚ ອິຕເຣນ ອຣຫຕ຺ຕມຄ຺ຄປຜິລາໂກ, ອຣຫາ ທິ ‘‘ປຫີນມາໂນ ອນາສໂວ ຕາທີ’’ຕິ ຈ ວ຺ຈ຺ຈຕິ໚

ອຖາຍສ຺ມາ ພ຺ຣຫ຺ມາລິ ປຊານປ຺ຣິຄ຺ຄາຫເກນ ວຸຕ຺ຕໍ ‘‘ກສ຺ສິນ຺ທ຺ຣິຍານີ’’ຕິ ຄາຖໍ ປຈ຺ຈນ຺ພາສິ໚ ຕທຕ຺ຖໍ ອຕ຺ຕູປນາຍິກວເສນ ວິສ຺ສຊ຺ເຊນ຺ໂຕ ‘‘ມຍ຺ຫິນ຺ທ຺ຣິຍານີ’’ຕິອາທິກາຍ ທ຺ຕິຍຄາຖາຍ ອຍ຺ຍໍ ພ຺ຍາກາສິ, ຕຕ຺ຖ ມຍ຺ຫິນ຺ທ຺ຣິຍານີຕິ ມມ ຈກ຺ຂາທີນິ ອິນ຺ທ຺ຣິຍານິ໚ ເສສໍ ວຸຕ຺ຕນຍເມວ໚

ພ຺ຣຫ຺ມາລິຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຜ຺ຖິຕາ໚

໔໚ ໂມຘຣາຊຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ຉວິປາປກຈິຕ຺ຕກຫ຺ທກາຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ໂມຘຣາຊຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ໚ ກາ ອ຺ປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປ຺ຣິມພ຺ທ຺ເຘສ຺ ກຕາຘິກາໂຣ ປທ຺ມຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກ຺ລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຍ຺ຍ຺ຕໍ ປຕ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ສຕ຺ຖ຺ ສນ຺ຕິເກ ຘມ຺ມໍ ສ຺ຕນ຺ໂຕ ສຕ຺ຖາຣໍ ເອກໍ ພິກ຺ຂ຺ໍ ລູຂຈີວຣຘຣານໍ ອຄ຺ຄຜ຺ຖາເນ ຖເປນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ຕໍ ຖານນ຺ຕຣໍ ອາກງ຺ຂນ຺ໂຕ ປຓິຘານໍ ກຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກເວ ປ຺ຍ຺ຍານິ ກໂຣນ຺ໂຕ ອຕ຺ຖທສ຺ສິສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກ຺ເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ພ຺ຣາຫ຺ມຓານໍ ວິຊ຺ຊາສິປ຺ເປສ຺ ນິປ຺ຜຕ຺ຕີ ຄໂຕ ພ຺ຣາຫ຺ມຓມາຕເວ ວິຊ຺ຊາສິປ຺ປານິ ສິກ຺ຂາເປນ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ອຕ຺ຖທສ຺ສີ ກຄວນ຺ຕໍ ພິກ຺ຂຸສງ຺ຘປ຺ຣິວຸຕໍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ປຍ຺ຈປ຺ຕິຜ຺ຖິເຕນ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ສິຣສິ ອຍ຺ຊລີ ກຕ຺ວາ ‘‘ຍາວຕາ ຣູປິໂນ ສຕ຺ຕາ’’ຕິອາທິນາ ຉຫິ ຄາຖາຫິ ອຄິຕ຺ຖວິຕ຺ວາ ກາຊນໍ ປູເຣຕ຺ວາ ມຘ຺ໍ ອ຺ປນາເມສິ໚ ສຕ຺ຖາ ມຘ຺ໍ ປຜິຄ຺ຄເຫຕ຺ວາ ອນ຺ໂມທນໍ ອກາສິ໚

ໂສ ເຕນ ປ຺ຍ຺ຍກມ຺ເມນ ເທວມນ຺ສ຺ເສສ຺ ສໍສຣນ຺ໂຕ ກສ຺ສປສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຜ຺ຖວາຫນສ຺ສ ນາມ ຣຍ຺ໂຍ ອມຈ຺ໂຈ ຫ຺ຕ຺ວາ ເຕນ ສຕ຺ຖ຺ ອານຍນຕ຺ຖໍ ປ຺ຣິສສຫສ຺ເສນ ເປສິໂຕ ສຕ຺ຖ຺ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຘມ຺ມໍ ສ຺ຕ຺ວາ ປຜິລທ຺ຘສທ຺ໂຘ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວີສ ຕິວສ຺ສສຫສ຺ສານິ ສມຓຘມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ຕໂຕ ຈ຺ໂຕ ເອກໍ ພ຺ທ຺ຘນ຺ຕຣໍ ສ຺ຄຕີສ຺ເຍວ ປ຺ຣິວຕ຺ເຕນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພ຺ທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກ຺ເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ໂມຘຣາຊາຕິ ລທ຺ຘນາໂມ ພາວຣີພ຺ຣາຫ຺ມຓສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ອ຺ຄ຺ຄຫີຕສິປ຺ໂປ ສໍເວຄຊາໂຕ ຕາປສປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຕາປສສຫສ຺ສປ຺ຣິວາໂຣ ອຊິຕາທີຫິ ສທ຺ຘິ ສຕ຺ຖ຺ ສນ຺ຕິກໍ ເປສິໂຕ ເຕສໍ ປນ຺ນຣສໂມ ຫ຺ຕ຺ວາ ປຍ຺ເຫ ປ຺ຈ຺ຉິຕ຺ວາ ປຍ຺ຫວິສ຺ສຊ຺ຊນປ຺ຣິໂຍສາເນ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປ຺ຓິ໚ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ໚ ເຖຣ ໑໚໔໚໖໔-໗໖) –

‘‘ອຕ຺ຖທສ຺ສີ ຕ຺ ກຄວາ, ສຍມ຺ກູ ອປຣາຊິໂຕ;

ພິກ຺ຂຸສງ຺ຘປ຺ຣິພ຺ຍູລ຺ໂຫ, ຣຖິຍໍ ປຜິປ຺ຊຊຖ໚

‘‘ສິສ຺ເສຫິ ສມ຺ປ຺ຣິວ຺ໂຕ, ຘຣມ຺ຫາ ອກິນິກ຺ຂມິໍ;

ນິກ຺ຂມິຕ຺ວານທ຺ ຕຕ຺ຖ, ອທ຺ທສ໌ ໂລກນາຍກ໌ໆ

‘‘ອກິວາທິຍ ສມ຺ພຸທ຺ຜໍ, ສິເຣ ກຕ຺ວານ ອຍ຺ຊລີ;

ສກໍ ຈິຕ຺ຕໍ ປສາເທຕ຺ວາ, ສນ຺ຖວີ ໂລກນາຍກໍໆ

‘‘ຍາວຕາ ຣູປີໂນ ສຕ຺ຕາ, ອຣູປີ ວາ ອສຍ຺ຍິໂນ;

ສພ຺ເພ ເຕ ຕວ ຄາຕມ຺ຫິ, ອນ຺ໂຕ ໂທນ຺ຕິ ສໂມຄຮາໆ

‘‘ສຸຂຸມຈ຺ຉິກຊາເລນ, ອຸທກໍ ໂຍ ປຣິກ຺ຂິເປ;

ເຍ ເກຈິ ອຸທເກ ປາຕາ, ອນ຺ໂຕຊາເລ ກວນ຺ຕິ ເຕໆ

‘‘ເຍສຍ຺ຈ ເຈຕນາ ອຕ຺ຖິ, ຣູປີໂນ ຈ ອຣູປີໂນ;

ສພ຺ເພ ເຕ ຕວ ຄາຕມ຺ຫິ, ອນ຺ໂຕ ໂທນ຺ຕິ ສໂມຄຮາໆ

‘‘ສມຸທ຺ຮຣສິມໍ ໂລກໍ, ອນ຺ຮກາຣສມາກຸລໍ;

ຕວ ຮມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວານ, ກງຂາໂສຕໍ ຕຣນ຺ຕິ ເຕໆ

‘‘ອວິຊ຺ຊານິວຸເຕ ໂລເກ, ອນ຺ຮກາເຣນ ໂອຕ຺ຖເຕ;

ຕວ ຄາຕມ຺ຫິ ໂຊຕນ຺ເຕ, ອນ຺ຮກາຣາ ປຮໍສິຕາໆ

‘‘ຕຸວໍ ຈກ຺ຂູສິ ສພ຺ເພສໍ, ມຫາຕມປ຺ນູທໂນ;

ຕວ ຮມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວານ, ນິພ຺ພາຍຕິ ພຫຸຊ຺ຊໂນໆ

‘‘ປຸຝກໍ ປູຣຍິຕ຺ວານ, ມຮຸຂຸທ຺ທມເນລຸອກໍ;

ອຸໂກ ຫຕ຺ເຖຫິ ປຄ຺ຄຍ຺ຫ, ອຸປເນສິ ມເຫສິໂນໆ

‘‘ປຝິຄ຺ຄຕ຺ຫິ ມຫາວີໂຣ, ສຫຕ຺ເຖນ ມຫາ ອິສີ;

ກຸຍ຺ຊິຕ຺ວາ ຕຍ຺ຈ ສພ຺ພຍ຺ຍູ, ເວຫາສໍ ນາມຸຄ຺ຄມິໆ

‘‘ອນ຺ຕລິກ຺ເຂ ຖິໂຕ ສຕ຺ຖາ, ອຕ຺ຖທສ຺ສີ ນຣາສໂກ;

ມມ ຈິຕ຺ຕໍ ປສາເທນ຺ໂຕ, ອິມາ ຄາຖາ ອກາສຖໆ

‘‘ເຍນີທໍ ຖວິຕໍ ລາຕໍ, ພຸທຸຂເສຍຸໂໂ ຈ ໂຖມີໂຕ;

ເຕນ ຈິຕຸຕປຸປ໌ສາເທນ, ທຸຄຸຄຕິ ໂສ ນ ຄຈຸສຕິ຺

‘‘ຈຕຸທຸທສລຸຈ ຂຕຸຕຸ ໂສ, ເທວຣຊຸຊໍ ກຣິສຸສຕິ;

ປຖພຸຍາ ຣຊຸຊໍ ອຍຸກສຕໍ, ວສຸຂໍ ອາວສິສຸສຕິ຺

‘‘ປລຸເຈວ ສຕກຸຂຕຸຕຸລຸຈ, ຈກຸກວຕຸຕິ ກວິສຸສຕິ;

ປເທສຣຊຸຊໍ ອສງເຂຍຸຍໍ, ມຫິຍາ ກາຣຍິສຸສຕິ຺

‘‘ອຊຸຊາຍໂກ ມນຸຕຂໂຣ, ຕິຕຸຕໍ ເວທານ ປາຣຄູ;

ໂຄຕມສຸສ ກຄວໂຕ, ສາສເນ ປພຸພຊິສຸສຕິ຺

‘‘ຄມຸກີຣໍ ນິປຸຕໍ ອຕຸຖໍ, ລາເຕນ ວິຈິນິສຸສຕິ;

ໂມຂຣາຊາຕິ ນາເມນ, ເຫສຸສຕິ ສຕຸຖຸ ສາວໂກ຺

‘‘ຕິຫິ ວິຊຸຊາຫິ ສມຸປນຸນໍ, ກຕກິຈຸຈມນາສວໍ;

ໂຄຕໂມ ສຕຸຖວາຫຄຸໂຄ, ເອຕທຄຸເຄ ຄເປສຸສຕິ຺

‘‘ຫິຕຸວາ ມານຸສກໍ ໂຍຄໍ, ເຂຕຸວານ ກວພນຸຂນໍ;

ສພຸພາສເວ ປຣິລຸລາຍ, ວິຫຣາມິ ອນາສໂວ຺

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍຸຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທຸຂສຸສ ສາສນ’’ນຸຕິ຺

ອຣຫຕຸຕໍ ປນ ປຕຸວາ ສຕຸຖລູຂໍ ສຸຕຸຕລູຂໍ ຣຊນລູຂນຸຕິ ວິເສເສນ ຕິວິເຂນປິ ລູເຂນ ສມນຸນາຄຕໍ ປໍສຸກູລໍ ຂາເຣສິ຺ ເຕນ ນໍ ສຕຸຖາ ລູຂຈີວຣຂຣານໍ ອຄຸຄຍຸຖາເນ ຖເປສິ຺ ອປຣກາເຄ ປຸຣິມກມຸມປຸປຈຸຈຍາ ປຣິຫາຣສຸສ ອກຣຫໂຕ ເຖຣສຸສ ສຣີເຣ ທທຸທຸ ປີລຸອກາທີນິ ອຸປຸປຊຸຊິຕຸວາ ວຫຸເນີສ຺ຸ ໂສ ‘‘ເສນາສນໍ ທຸສຸສຕິ’’ຕິ ເຫມນຸເຕປີ ມຄຂກຸເຂຕຸເຕສຸ ປລາລສນຸຖາຣານິ ອຕຸຖຣິຕຸວາ ເສຕິ຺ ຕໍ ເອກທິວສໍ ອຸປຍຸຖານໍ ອຸປສງກມິຕຸວາ ວນຸທິຕຸວາ ເອກມນຸຕໍ ນິສິນຸນໍ ສຕຸຖາ ປຜິສນຸຖາຣວເສນ ‘‘ຂວິປາປກາ’’ຕິອາທີນາ ປຖມຄາຖາຍ ປຸຈຸສິ຺

໒໐ໆ຺ ຕຕຸຖ ຂວິປາປກາຕິ ທທຸທຸກຈຸຊຸປີລຸອກາທິ ກິນຸນຈຸຂວິກາວໂຕ ທີນຈຸຂວິກ ທຸຍຸຄຈຸຂວິກ ຺ ຈິຕຸຕກທຸທກາຕິ ອນວເສສກິເລສປຸປຫາເນນ ພຸຣຫຸມວິຫາຣເສວນາຍ ຈ ກທຸທຈິຕຸຕ ສຸນຸທຣຈິຕຸຕ຺ ໂມຂຣາຊາຕິ ຕສຸສ ອາລປນໍ຺ ສຕຕໍ ສມາຫິໂຕຕິ ອຄຸຄຜລສມາຂິນາ ນິຈຸຈກາລໍ ອກິຕຸທໍ ສມາຫິຕມານໂສ຺ ເຫມນຸຕິກສີຕກາລຣຕຸຕິໂຍຕິ ເຫມນຸຕສມເຍ ສີຕກາລຣຕຸຕິໂຍ຺ ອຈຸຈນຸຕສໍໂຍເຄ ເຈຕໍ ອຸປໂຍຄວຈນໍ຺ ‘‘ເຫມນຸຕິກາ ສີຕກາລຣຕຸຕິໂຍ’’ຕິປິ ປາລຸອິ຺ ຕຕຸຖ ເຫມນຸຕິກາຕິ ເຫມນຸໂຕຄສາ ເຫມນຸຕປຣິຍາປນຸນາຕິ ອຕຸໂຖ຺ ກິກຸຂຸ ຕຸວໍ ສີຕິ ກິກຸຂຸ ໂກ ຕຸວໍ ອສິ, ເອວໍກູໂຕ ປເຣສຸ ຕວ ເສນາສນໍ ກຕຸວາ ອເທນຸເຕສຸ ສງພິກລຸຈ ເສນາສນໍ ອປວິສນຸໂຕ຺ ກຖໍ ກຣິສຸສສີຕິ ຍຖາວຸຕຸເຕ ສີຕກາເລ ກຖໍ ອຕຸຕກາວໍ ປວຕຸເຕສີຕິ ສຕຸຖາ ປຸຈຸສິ຺ ເອວໍ ປນ ປຸຍຸໂຖ ເຖໂຣ ສຕຸຖຸ ຕມຕຸຖໍ ກເຖນຸໂຕ –

໔໐໗။

‘‘ສມ຺ປນ຺ນສສ຺ສາ ມຄ຺ຄາ, ເກວລາ ອິຕິ ເມ ສຸຕໍ;

ປລາລຈ຺ຉນ຺ນໂກ ເສຍ຺ຍໍ, ຍຖລ຺ເລ ສຸຂຊີວິໂນ’’ຕິ။ – ຄາຖມາຫ;

ຕຕ຺ຖ ສມ຺ປນ຺ນສສ຺ສາຕິ ນິປ຺ຜນ຺ນສສ຺ສາ။ ມຄ຺ຄາຕິ ມຄ຺ຄຣຍ຺ຄໍ ວທຕິ။ ມຄ຺ຄາ ນາມ ຊານປທິໂນ ຣາຊກຸມາຣາ, ເຕສໍ ນິວາໂສ ເອໂກປີ ຊນປໂທ ຣຸລ຺ຫີວເສນ ‘‘ມຄ຺ຄາ’’ຕ຺ເວວ ພຫຸວຈເນນ ວຸຈ຺ຈຕິ။ ເກວລາຕິ ອນວເສສາ။ ອິຕິ ເມ ສຸຕນ຺ຕິ ເອວໍ ມຍາ ສຸຕໍ။ ຕຕ຺ຖ ໂຍ ອທິປ຺ໂຄ ປເທໂສ, ຕສ຺ສ ວເສນ ສຸຕນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ။ ເຕນ ເອທິເສ ກາເລ ມຄ຺ເຄສຸ ຍຕ຺ຖ ກຕ຺ຖຈິ ມຍາ ວສິຕຸໍ ສກ຺ກາຕິ ທສ຺ເສຕິ။ ປລາລຈ຺ຉນ຺ນໂກ ເສຍ຺ຍໍ, ຍຖລ຺ເລ ສຸຂຊີວິໂນຕິ ຍຖາ ອລ຺ເລ ສຸຂຊີວິໂນ ກິກ຺ຂູ ເສນາສນສປ຺ປາຍໍ ລທ຺ຄາ ສຸນ຺ທເຣຫີ ອຕ຺ຖຣຕປາວຸຣເຕຫີ ສຸເຂນ ສຍນ຺ຕີ, ເອວໍ ອຫມ຺ປີ ປລາລສນ຺ຖາຣເມວ ເທຍ຺ຄາ ສນ຺ຖຣິຕ຺ວາ ອຸປຣິ ຕິຣິຍລ຺ຈ ປລາລຈ຺ຉທເນເນວ ຉາທິຕສຣີຣຕາຍ ປລາລຈ຺ຉນ຺ນໂກ ເສຍ຺ຍໍ ສຍີ, ເສຍ຺ຍໍ ກປ຺ເປສິນ຺ຕິ ອຕ຺ຕໂນ ຍຖາລາກສນ຺ໂຕສໍ ວິກາເວຕິ။

ໂມຆຣາຊຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຍ຺ຖິຕາ။

໔။ ວິສາຂປລ຺ຈາລປຸຕ຺ຕຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ເນົາກ຺ຂິເປ ໂນ ຈ ປຣິກ຺ຂິເປ ປເຣຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ວິສາຂສ຺ສ ປລ຺ຈາລປຸຕ຺ຕສ຺ສ ຄາຖາ။ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປີ ປຸຣິມພຸທ຺ເຄສຸ ກຕາສິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກເວ ວິວຍ຺ຍູປນິສ຺ສຍໍ ປຸລ຺ລໍ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ອິໂຕ ຈຸທ຺ທເສ ກປ຺ເປ ປຈ຺ຈນ຺ຕຄາເມ ທລິທ຺ທກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິລ຺ລຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ຜລປຣິເຍສນໍ ຈຣນ຺ເຕຫີ ຕສ຺ມີ ຄາເມ ມນຸສ຺ເສຫີ ສທ຺ຄີ ອຣລ຺ລໍ ຄໂຕ ຕຕ຺ຖ ເອກໍ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ຄໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ວລ຺ລີຜລໍ ອທາສິ။ ໂສ ເຕນ ປຸລ຺ລກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມີ ພຸທ຺ຄຸປ຺ປາເທ ມຄ຺ຄຣຍ຺ເຄ ມຕ຺ຫລິກຣາຊກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິສາໂຂຕິ ລທ຺ຄນາໂມ ປລ຺ຈາລຣາຊຊີຕຸຍາ ປຸຕ຺ຕການໂຕ ປຈ຺ຉາ ປລ຺ຈາລປຸຕ຺ໂຕຕິ ປລ຺ລາຍິຕ຺ຖ။ ໂສ ປີຕຣິ ມເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ໂຕ ສຕ຺ຖຣິ ອຕ຺ຕໂນ ຄາມສມີປຄເຕ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຄມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ປຝິລທ຺ຄສທ຺ໂຄ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣາ ສທ຺ຄີ ສາວຕ຺ຖີ ຄໂຕ ວິປສ຺ສນໍ ປຍ຺ຄເປຕ຺ວາ ນຈິຣສ຺ເສວ ຉລຸອກິລ຺ໂລ ອໂຫສີ။ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ။ ເຖຣ ໑။໓໙။໓໑-໓໖) –

‘‘ສພ຺ເພ ຊນາ ສມາຄມ຺ມ, ອຄມິສຸ ວນໍ ຕທາ;

ຜລມນ຺ເວສມານາ ເຕ, ອລກິສຸ ຜລໍ ຕທາ။

‘‘ຕຕ຺ຖທ຺ທສາສິ ສມ຺ພຸທ຺ຄໍ, ສຍມ຺ກຸໍ ອປຣາຊິຕໍ;

ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ສຸມໂນ, ວລ຺ລີຜລມທາສຫໍ။

‘‘ຈຕ຺ທ຺ທເສ ອິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ຜລມທທີ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕິ ນາກິຊານາມິ, ຜລທານສ຺ສິທໍ ຜລໍ။

‘‘ກິເລສາ ຊາປີຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຄສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ။

ຉລຸອກິລ຺ໂລ ປນ ຫຸຕ຺ວາ ເຖໂຣ ລາຕີນໍ ອນຸກມ຺ປາຍ ຊາຕິກູມີ ອຄມາສິ။ ຕຕ຺ຖ ມນຸສ຺ສາ ເຖຣໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ກາເລນ ກາລໍ ຄມ຺ມໍ ສຸຕນ຺ຕາ ເອກທິວສໍ ‘‘ກຕິຫິ ນຸ ໂຂ, ກນ຺ເຕ, ອງ຺ເຄຫິ ສມນ຺ນາຄໂຕ ຄມ຺ມກຖິໂກ ໂຫຕີ’’ຕິ ຄມ຺ມກຖິກລກ຺ຂຕໍ ປຸຈ຺ຉິສຸ။

ເຖໂຣ ເຕສໍ ຂມຸມກຖິກລກຸຂຕໍ ກເຖນຸໂຕ –

໘໐໙຺

‘‘ນ ອຸກຸຂິເປ ໂນ ຈ ປຣິກຸຂິເປ ປເຣ, ນ ໂອກຸຂິເປ ປາຣຄຕໍ ນ ເອຣເຍ;

ນ ຈຕຸຕວຕຸຕໍ ປຣິສາສຸ ພຸຍາຫເຣ, ອນຸທຸຂໂຕ ສມຸມິຕກາຕີ ສຸພຸພໂຕ຺

໘໑໐຺

‘‘ສຸສຸຂຸມນິປຸຕຕຸຖທສຸສິນາ, ມຕິກຸສເລນ ນິວາຕວຸຕຸຕິນາ;

ສໍເສວິຕພຸທຸຂສີລິນາ, ນິພຸພານໍ ນ ຫີ ເຕນ ທຸລຸລກ’’ນຸຕິ຺ –

ຄາຖາທຸວຍໍ ອກາສິ຺

ຕຕຸຖ ນ ອຸກຸຂິເປຕິ ອຕຸຕານໍ ນ ອຸກຸຂິເປຍຸຍ, ຊາຕິອາທີຫິ ພາຫຸສຈຸຈາທີຫິ ຈ ອຕຸຕຸກໍສນໍ ນ ກເຣຍຸຍ຺ ໂນ ຈ ປຣິກຸຂິເປ ປເຣຕິ ປເຣ ປຣປຸຄຸຄເລ ເຕເຫວ ຊາຕິອາທີຫິ ໂນ ປຣິກຸຂິເປ ປຣິຈຸຈິນຸທິຕຸວາ ນ ຂິເປຍຸຍ ຄຸຕປຣິຂໍສນວເສນ ວາ ນ ຂິເປຍຸຍ຺ ນ ໂອກຸຂິເປ ປເຣ ອິຈຸເຈວໍ ສມຸພນຸໂຂ຺ ປເຣ ໂອຊຸຊາປນວເສນ ນ ໂອກຸຂິເປ ເຫຏຸຖໂຕ ກຕຸວາ ປເຣ ນ ໂອໂລກາເປຍຸຍ, ນ ໂອຊຸຊາເປຍຸຍາຕິ ອຕຸໂຖ຺ ‘‘ນ ອຸກຸຂິເປ’’ຕິ ເກຈິ ປຖນຸຕິ, ໂສ ເອວຕຸໂຖ຺ ປາຣຄຕນຸຕິ ສໍສາຣປາຣໍ ວິຍ ວິຊຸຊາຍ ປາຣໍ ຄຕໍ ຂີຕາສວໍ ເຕວິຊຸຊໍ ຉລຸອກິຏຸຏໍ ວາ ນ ເອຣເຍ ນ ໝຍຸເຍ ນ ອາສາເທຍຸຍ຺ ນ ຈຕຸຕວຕຸຕໍ ປຣິສາສຸ ພຸຍາຫເຣຕິ ອຕຸຕໂນ ວຕຸຕໍ ຄຸຕໍ ລາກສກຸກາຣສິໂລກໍ ນິການມຍມາໂນ ຂຕຸຕິຍປຣິສາທີສຸ ນ ກາເສຍຸຍ຺ ອນຸທຸຂໂຕຕິ ອຸທຸຂຈຸຈຣຫິໂຕ຺ ອຸທຸຂຕສຸສ ຫິ ວຈນໍ ນາທິຍນຸຕິ຺ ສມຸມິຕກາຕີຕິ ສມຸມເທວ ມິຕກາຕີ, ກາເລນ ສາປເທສໍ ປຣິຍນຸຕວຕີ ອຕຸຖສຳຫິຕເມວ ວາຈໍ ກາສນສີໂລຕິ ອຕຸໂຖ຺ ອີໂຕ ອຏຸຏຖາ ວທນຸຕສຸສ ວຈນໍ ອຄຫຕີຍໍ ໂຫຕິ຺ ສຸພຸພໂຕຕິ ສຸນຸທຣວໂຕ ສີລສມຸປນຸໂນ຺ ‘‘ສິຍາ’’ຕິ ກິຣິຍາປທໍ ອາເນຕຸວາ ໂຍເຊຕພຸພໍ຺

ເອວໍ ເຖໂຣ ສງເຂເປເນວ ຂມຸມກຖິກລກຸຂຕໍ ວຕຸວາ ເຕສໍ ຄຸຕານໍ ອຕຸຕນິ ລພຸກມານຕໍ ອຣິມຸຈຸຈິຕຸວາ ກິຍຸໂຍໂສມຕຸຕາຍ ອກິປຸປສນຸນໍ ມຫາຊນໍ ລຕຸວາ ‘‘ເອວໍວິຂສຸສ ຂມຸມກຖິກສຸສ ວິມຸຕຸຕາຍຕນສນຸນິສຸສິຕສຸສ ນ ນິພຸພານໍ ທຸລຸລກໍ, ອຖ ໂຂ ສຸລກເມວາ’’ຕິ ທສຸເສນຸໂຕ ‘‘ສຸສຸຂຸມນິປຸຕຕຸຖທສຸສິນາ’’ຕິ ທຸຕິຍຄາຖມາຫ຺ ຕສຸສຕຸໂຖ ເຫຏຸຖາ ວຸຕຸໂຕເຍວ຺

ວິສາຂປຏຸຈາລປຸຕຸຕຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຍຸຖິຕາ຺

໖຺ ຈູລຸອກຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ນທນຸຕິ ໂມຣາ ສຸສິຂາ ສຸເປຂຸຕາຕິ ອາຍສຸມໂຕ ຈູລຸອກຕຸເຖຣສຸສ ຄາຖາ຺ ກາ ອຸປຸປຕຸຕິ? ອຍມຸປີ ປຸຣິມພຸທຸເຂສຸ ກຕາຂິກາໂຣ ຕຕຸຖ ຕຕຸຖ ກເວ ວິວຍຸຜູປນິສຸສຍໍ ກຸສລໍ ອຸປຈິນນຸໂຕ ອີໂຕ ເອກຕີເສ ກປຸເປ ສິຂິສຸສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວິຍຸຍຸຕໍ ປຕຸໂຕ ເອກທິວສໍ ສຕຸຖາຣໍ ທິສຸວາ ປສນຸນມານໂສ ຉຕຸຕປກຸຕິຜລໍ ອທາສິ຺ ໂສ ເຕນ ປຸຏຏກມຸເມນ ເທວມນຸສຸເສສຸ ສໍສຣນຸໂຕ ອິມສຸມີ ພຸທຸຂຸປຸປາເທ ຣາຊຄເຫ ພຸຣາຫຸມຕກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ຈູລຸອໂກຕິ ລທຸຂນາໂມ ວຍປຸປຕຸໂຕ ຂນປາລທມເນ ສຕຸຖຸຣີ ລທຸຂປຸປສາໂທ ປພຸພຊິຕຸວາ ສມຕຂມຸມໍ ກໂຣນຸໂຕ ອິນຸທສາລຄຸຫາຍໍ ວສຕິ, ໂສ ເອກທິວສໍ ຄຸຫາທຸວາເຣ ນິສິນຸໂນ ມຄຂກຸເຂຕຸຕໍ ໂອໂລເກສິ຺ ຕສຸມີ ຂເຕ ປາວຸສກາລເມໂຆ ຄມຸກີຣມຂຸຣນິຄຸໂຆໂສ ສຕປຜລສຫສຸສປຜໂລ ອຏຸຊນ ສີຂຣສນຸນິກາໂສ ນກໍ ປູເຣຕຸວາ ປວສຸສຕິ, ມຍູຣສງຆາ ຈ ເມຆຄຊຸຊິຕໍ ສຸຕຸວາ ຫຍຸຖຕຸຍຸຖາ ເກກາສທຸທໍ ມຸຏຸຈິຕຸວາ ຕຕຸຖ ຕຕຸຖ ປເທເສ ນຈຸຈນຸຕາ ວິຈຣນຸຕິ຺ ເຖຣສຸສປີ ອາວາສຄພຸເກ ເມຆວາຕຜສຸເສຫິ ອປຄຕຂມຸມຕຸຕາ ປສຸສທຸຂກຣຊກາເຍ ກລຸລຕໍ ປຕຸເຕ ອຸຕຸສປຸປາຍລາເກນ ຈິຕຸຕໍ ເອກຄຸຄໍ ອໂຫສິ, ກມຸມຜຸຖານວີຖີ ໂອຕຣິ, ໂສ ຕໍ ລຕຸວາ ກາລສມຸປທາທີກິຕຸຕນມຸເຂນ ອຕຸຕາ

ນໍ ກາວນາຍ ອຸສ຺ສາເທນ຺ໂຕ –

໔໑໑។

‘‘ນທນ຺ຕິ ໂມຣາ ສຸສິຂາ ສຸເປ຺ຂຸຓາ, ສຸນີລຄີວາ ສຸມຸຂາ ສຸຄຊ຺ຊິໂນ;

ສຸສທ຺ທລາ ຈາປິ ມຫາມຫີ ອຍໍ, ສຸພ຺ຍາປິຕມ຺ພຸ ສຸວລາຫກໍ ນກໍ។

໔໑໔។

‘‘ສຸກລ຺ລຣູໂປ ສຸມນສ຺ສ ຊາຍຕໍ, ສຸນິກ຺ກໂມ ສາທຸ ສຸພຸທ຺ຘສາສເນ;

ສຸສຸກ຺ກສຸກ຺ກໍ ນິປຸ໌ຓໍ ສຸທ຺ທສໍ, ຝຸສາທິ ຕໍ ອຸຕ຺ຕມມຈ຺ຈຸຕໍ ປທ’’ນ຺ຕິ។ –

ທ຺ເວ ຄາຖາ ອພາສິ។

ຕຕ຺ຖ ນທນ຺ຕິ ໂມຣາ ສຸສິຂາ ສຸເປ຺ຂຸຓາ, ສຸນີລຄີວາ ສຸມຸຂາ ສຸຄຊ຺ຊິໂນຕິ ເອເຕ ມຕ຺ຖເກ ອຸຝຸຖິຕາຫິ ສຸນ຺ທຣາຫິ ສິຂາຫິ ສມນ຺ນາຄຕຕ຺ຕາ ສຸສິຂາ, ນານາວຕ຺ເຕຫິ ອເນເກຫິ ໂສກເນຫິ ກທ຺ທກປິ໌ຈ຺ເຊຫິ ສມນ຺ນາຄຕຕ຺ຕາ ສຸເປ຺ຂຸຓາ, ຣາຊິວວຕ຺ຕສ຺ງກາສາຍ ສຸນ຺ທຣາຍ ນີລວຕ຺ຓາຍ ຄີວາຍ ສມນ຺ນາຄຕຕ຺ຕາ ສຸນີລຄີວາ, ສຸນ຺ທຣມຸຂຕາຍ ສຸມຸຂາ, ມນຸຍ຺ຍວາທິຕາຍ ສຸຄຊ຺ຊິໂນ, ໂມຣາ ສິຂຕ຺ທິໂນ ລຊ຺ຊສ຺ວາທິ ເກກາສທ຺ທໍ ມຸຍ຺ຈນ຺ຕາ ນທນ຺ຕິ ຣວນ຺ຕິ។ ສຸສທ຺ທລາ ຈາປິ ມຫາມຫີ ອຍນ຺ຕິ ອຍຍ຺ຈ ມຫາປຖວີ ສຸສທ຺ທລາ ສຸນ຺ທຣຫຣິຕຕິຓາ។ ສຸພ຺ຍາປິຕມ຺ພູຕິ ອກິນວຊຝຖິຍາ ຕຫໍ ຕຫໍ ວິສ຺ສນ຺ທມານສລິລຕາຍ ສຸຝຖ຺ ພ຺ຍາປິຕຊລາ ວິຕຕຊລາ។ ‘‘ສຸສຸກ຺ກຕມ຺ພູ’’ຕິປິ ປາໂຖ, ສຸວິສຸທ຺ຘຊລາຕິ ອຕ຺ໂຖ។ ສຸວລາຫກໍ ນກນ຺ຕິ ອິທຍ຺ຈ ນກໍ ອາກາສໍ ນິລຸປ຺ປລທລສນ຺ນິເກຫິ ສມນ຺ຕໂຕ ປູເຣຕ຺ວາ ຖິເຕຫິ ສຸນ຺ທເຣຫິ ວລາຫເກຫິ ເມເຌຫິ ສຸວລາຫກໍ។

ສຸກລ຺ລຣູໂປສຸມນສ຺ສ ຊາຍຕນ຺ຕິ ອິທານິ ອຸຕ຺ສປ຺ປາຍລາເກນ ສຸຝຖ຺ ກລ຺ລຣູໂປ ກມ຺ມນິຍສກາໂວ ຕ຺ວໍ, ນີວຣເຕຫິ ອນຊ຺ຊາຣູລ຺ທຈິຕ຺ຕຕາຍ ສຸນ຺ທຣມນສ຺ສ ໂຍຄາວຈຣສ຺ສ ຍໍ ອາຣມ຺ມຕຖ຺ປນິຊ຺ຊານວເສນ ລກ຺ຂຕຖ຺ປນິຊ຺ຊານວເສນ ຈ ຊາຍຕໍ។ ສຸນິກ຺ກໂມ…ເປ… ອຈ຺ຈຸຕໍ ປທນ຺ຕິ ເອວໍ ຊາຍນ຺ໂຕ ຈ ສາທຸ ສຸພຸທ຺ຘສ຺ສ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສເນ ສຸນ຺ທຣນິກ຺ກໂມ ຫຸຕ຺ວາ ສຸປຣິສຸທ຺ຘສີລຕາຍ ສຸສຸກ຺ກໍ, ວິສຸທ຺ຘສກາວຕາຍ ສພ຺ພສ຺ສປິ ສໍກິເລສສ຺ສ ໂຄຈຣກາວານຸປຄມນໂຕ ສຸກ຺ກໍ, ນິປຸ໌ຓຍາຓໂຄຈຣຕາຍ ນິປຸ໌ຓໍ, ປຣມຄມ຺ກີຣຕາຍ ສຸທ຺ທສໍ, ປຓີຕກາເວນ ເສຝຖກາເວນ ຈ ອຸຕ຺ຕມໍ, ນິຈ຺ຈສກາວຕາຍ ອຈ຺ຈຸຕໍ ປທໍ ຕໍ ນິພ຺ພານໍ ຝຸສາທິ ອຕ຺ຕປຈ຺ຈກ຺ຂກຣເຓນ ສມ຺ມາປຝິປຕ຺ຕິຍາ ສຈ຺ຊິກໂຣຫີຕິ។

ເອວໍ ເຖໂຣ ອຕ຺ຕານໍ ໂອວທນ຺ໂຕວ ອຸຕ຺ສປ຺ປາຍລາເກນ ສມາຫິຕຈິຕ຺ໂຕ ວິປ຺ສ຺ສນໍ ອຸສ຺ສຸກ຺ກາເປຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິ។ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ។ ເຖຣ ໑។໓໙។໓໑-໔໔) –

‘‘ກຓິກາຣໍວ ຊລິຕໍ, ປຸຕ຺ຕມາເຍວ ຈນ຺ທິມໍ;

ຊລນ຺ຕໍ ທີປຣຸກ຺ຂໍວ, ອທ຺ທສໍ ໂລກນາຍກໍ។

‘‘ກທລີຝລໍ ປຄ຺ຄຍ຺ຫ, ອທາສິ ສຕ຺ຖຸໂນ ອຫໍ;

ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ສຸມໂນ, ວນ຺ທິຕ຺ວານ ອປກ຺ກມິໍ។

‘‘ເອກຕິໍເສ ອິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ຝລມທທິໍ ຕທາ;

ທຸຕຸຄຕີ ນາກີຊານາມີ, ຜລທານສຸສິທັ ຜລໍຯ

‘‘ກິເລສາ ຊາປີຕາ ມຍຸຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທຸຘສຸສ ສາສນ’’ນຸຕິ຺

ອຣຫຕຸຕໍ ປນ ປຕຸວາ ເຖເຣ ອຕຸຕໂນ ປຝິປຕຸຕີ ປຈຸຈເວກຸຂິຕຸວາ ປີຕິໂສມນສຸສຊາໂຕ ‘‘ນທນຸຕິ ໂມຣາ’’ຕິອາທິນາ ຕາເຍວ ຄາຖາ ປຈຸຈຸທາຫາສິ຺ ເຕນສຸສ ອິທເມວ ອຍຸຌາພຸຍາກຣຕໍ ອໂຫສີຕິ຺

ຈູລຸອກຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຍຸຖິຕາ຺

ກ຺ ອນູປມຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ນນຸທມານາຄຕໍ ຈິຕຸຕາຕິ ອາຍສຸມໂຕ ອນູປມຕຸເຖຣສຸສ ຄາຖາ຺ ກາ ອຸປຸປຕຸຕິ? ອຍມຸປີ ປຸຣິມພຸທຸເຘສຸ ກຕາຘິກາໂຣ ຕຕຸຖ ຕຕຸຖ ກເວ ວິວຍຸຝູປນິສຸສຍໍ ປຸຌຸຌໍ ອຸປຈິນນຸໂຕ ອິໂຕ ເອກຕິໍເສ ກປຸເປ ກຸລເຄເຫ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວິຌຸຌຸຕໍ ປຕຸໂຕ ເອກທິວສໍ ປທຸມໍ ນາມ ປຈຸເຈກພຸທຸຘໍ ປີຕຸຫາຍ ຈຣນຸຕໍ ຣຖິຍໍ ທິສຸວາ ປສນຸນມານໂສ ອຽໂກລປຸປຸເຜຫີ ປູເຊສິ຺ ໂສ ເຕນ ປຸຌຸຌກມຸເມນ ເທວມນຸສຸເສສຸ ສໍສຣນຸໂຕ ອິມສຸມີ ພຸທຸຘຸປຸປາເທ ໂກສລຣຍຸເຖ ອິພຸກກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ຣູປສມຸປຕຸຕິຍາ ອນູປໂມຕິ ລທຸຘນາໂມ ວຍປຸປຕຸໂຕ ອຸປນິສຸສຍສມຸປນຸນຕາຍ ກາເມ ປຫາຍ ປພຸພຊິຕຸວາ ວິປສຸສນາຍ ກມຸມໍ ກໂຣນຸໂຕ ອຣຌຸເຌ ວິຫຣຕິ຺ ຕສຸສ ຈິຕຸຕໍ ພຫິທຸຘາ ຣູປາທິອາຣມຸມເຕສຸ ວິຘາວຕິ຺ ກມຸມຍຸຖານໍ ປຣິວຍຸຍຕິ຺ ເຖໂຣ ວິຘາວນຸຕໍ ຈິຕຸຕໍ ນິຄຸຄຕຸຫນຸໂຕ –

໔໑໓຺

‘‘ນນຸທມານາຄຕໍ ຈິຕຸຕໍ, ສູລມາໂຣປມານກໍ;

ເຕນ ເຕເນວ ວຊສິ, ເຍນ ສູລໍ ກລິງຄຣໍ຺

໔໑໔຺

‘‘ຕາຫໍ ຈິຕຸຕກລີ ພຸຣູມິ, ຕໍ ພຸຣູມິ ຈິຕຸຕທຸພຸກກໍ;

ສຕຸຖາ ເຕ ທຸລຸລໂພ ລທຸໂຘ, ມານຕຸເຖ ມໍ ນິໂຍຊຍີ’’ຕິ຺ –

ອິມາຫິ ທຸວີຫິ ຄາຖາຫິ ໂອວທິ຺

ຕຕຸຖ ນນຸທມານາຄຕໍ ຈິຕຸຕາຕິ ນນຸທມານ ອກິນນຸທມານ ຈິຕຸຕ ອກິນນຸທມານໍ ອາຄຕໍ ອຸປຸປນຸນໍ ຺ ສູລມາໂຣປມານກນຸຕິ ທຸກຸຂຸປຸປຕຸຕິຍຸຖານຕາຍ ສູລສທິສຕຸຕາ ສູລໍ ຕໍ ຕໍ ກວໍ ກມຸມກິເລເສຫິ ເອຕຸຕກໍ ກາລໍ ອາໂຣປີຍມານໍ຺ ເຕນ ເຕເນວ ວຊສິ, ເຍນ ສູລໍ ກລິງຄຣນຸຕິ ຍຕຸຖ ຍຕຸຖ ສູລສຽຂາຕາ ກວາ ກລິງຄຣສຽຂາຕາ ອຘິກຸຍຍນກາ ການຄຸຕາ ຈ ເຕນ ເຕເນວ, ປາປຈິຕຸຕ, ວຊສິ, ຕໍ ຕເທວ ຖານໍ ອຸປຄຈຸຉສິ, ອຕຸຕໂນ ອນຕຸຖໍ ນ ສລຸລກຸເຂສີ຺

ຕາຫໍ ຈິຕຸຕກລີ ພຸຣູມີຕິ ຕໍ ຕສຸມາ ປມຕຸຕກາວໂຕ ຈິຕຸຕກລີ ຈິຕຸຕກາລກຕຸຕິ ອຫໍ ກຖຍາມິ຺ ປຸນປີ ຕໍ ພຸຣູມິ ກເຖມິ ຈິຕຸຕທຸພຸກກໍ ຈິຕຸຕສຽຂາຕສຸສ ອຕຸຕໂນ ພຫູປກາຣສຸສ ສນຸຕານສຸສ ອນຕຸຖາວຫນໂຕ ຈິຕຸຕທຸພຸກີ຺ ‘‘ຈິຕຸຕທຸພຸກຄາ’’ຕິປີ ປຖນຸຕິ຺ ຈິຕຸຕສຽຂາຕອລກຸຂິກອປຸປປຸຌຸຌາຕີ ອຕຸໂຖ຺ ກິນຸຕິ ພຸຣູຫີຕິ ເຈ? ອາຫ ‘‘ສຕຸຖາ ເຕ ທຸລຸລໂພ ລທຸໂຘ, ມານຕຸເຖ ມໍ ນິໂຍຊຍີ’’ຕິ຺ ກປຸປານໍ ອສຽຂຸເຍຍຸຍມຸປີ ນາມ ພຸທຸຘສຸຌໂຌ ໂລໂກ ໂຫຕິ, ສຕຸຖຣິ ອຸປຸປນຸເນປີ ມນຸສຸສຕຸຕສທຸຘາປຝິລາກາຫໂຍ ທຸລຸລກາ ເອວ, ລທຸເຘສຸ ຈ ເຕສຸ ສຕຸຖາປີ ທຸລຸລໂກເຍວ ໂຫຕິ຺ ເອວໍ ທຸລຸລໂກ ສຕຸຖາ ອິທານີ ຕຍາ ລທຸໂຘ, ຕສຸ

ມີ ລທ຺ເຘ ສມ຺ປຕິປິ ອນຕ຺ເຖ ອຫິເຕ ອາຍຕິຎ຺ຈ ອນຕ຺ຖາວເຫ ທຸກ຺ຂາວເຫ ອກຸສເລ ມໍ ມາ ນິໂຍເຊສີຕິຯ ເອວໍ ເຖໂຣ ອຕ຺ຕໂນ ຈິຕ຺ຕໍ ໂອວທນ຺ໂຕ ເອວ ວິປສ຺ສນໍ ວຑ຺ເຒຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໑ຯ໙໗ຯ໑໕-໑໘) –

“ປທຸໂມ ນາມ ສມ຺ພຸທ຺ໂຘ, ຈິຕ຺ຕກູເຏ ວສີ ຕທາ;

ທິສ຺ວານ ຕໍ ອຫໍ ພຸທ຺ຘໍ, ສຍມ຺ຠຸໍ ອປຣາຊິຕໍຯ

“ອງ຺ໂກລໍ ປຸປ຺ຜິຕໍ ທິສ຺ວາ, ໂອຈິນິຕ຺ວານຫໍ ຕທາ;

ອຸປຄນ຺ຕ຺ວານ ສມ຺ພຸທ຺ຘໍ, ປູຊຍິໍ ປທຸມໍ ຊິນໍຯ

“ເອກຕິໍເສ ອິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ປຸປ຺ຜມຠິປູຊຍິໍ;

ທຸຄ຺ຄຕິໍ ນາຠິຊານາມິ, ພຸທ຺ຘປູຊາຍິທໍ ຜລໍຯ

“ກິເລສາ ຌາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິຯ

ອນູປມຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາຯ

໘ຯ ວຊ຺ຊິຕຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ສໍສຣໍທີຆມທ຺ຘານນ຺ຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ວຊ຺ຊິຕຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາຘິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ຠເວ ປຸຎ຺ຎານິ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ອິໂຕ ປຎ຺ຈສຏ຺ຐິເມ ກປ຺ເປ ເອກສ຺ມິໍ ປຈ຺ຈນ຺ຕຄາເມ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຎ຺ຎຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ວນຈຣໂກ ຫຸຕ຺ວາ ວິຈຣນ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ອຸປສນ຺ຕໍ ນາມ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ຘໍ ປພ຺ພຕຄຸຫາຍໍ ວິຫຣນ຺ຕໍ ອທ຺ທສຯ ໂສ ຕສ຺ສ ອຸປສມໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ຈມ຺ປກປຸປ຺ເຜນ ປູຊໍ ອກາສິຯ ໂສ ເຕນ ປຸຎ຺ຎກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ໂກສລຣຏ຺ເຐ ອິພ຺ຠກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ ຊາຕທິວສໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ມາຕຸຄາມຫຕ຺ຖໍ ຄໂຕ ໂຣທຕິຯ ພ຺ຣຫ຺ມໂລກໂຕ ກິຣ ຈວິຕ຺ວາ ອິທາຄໂຕ ຍສ຺ມາ ມາຕຸຄາມສມ຺ຜສ຺ສໍ ນ ສຫຕິ, ຕສ຺ມາ ມາຕຸຄາມສມ຺ຜສ຺ສວຊ຺ຊນໂຕ ວຊ຺ຊິໂຕຕ຺ເວວ ນາມໍ ຊາຕໍຯ ໂສ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ສຕ຺ຖຸ ຍມກປາຏິຫາຣິຍໍ ທິສ຺ວາ ປຏິລທ຺ຘສທ຺ໂຘ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວິປສ຺ສນໍ ປຏ຺ຐເປຕ຺ວາ ຕທເຫວ ຉລຬຠິຎ຺ໂຎ ອໂຫສິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໑ຯ໙໗ຯ໘໗-໙໐) –

“ອຸປສນ຺ໂຕ ຈ ສມ຺ພຸທ຺ໂຘ, ວສຕີ ປພ຺ພຕນ຺ຕເຣ;

ເອກຈມ຺ປກມາທາຍ, ອຸປຄຈ຺ຉິໍ ນຣຸຕ຺ຕມໍຯ

“ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ສຸມໂນ, ປຈ຺ເຈກມຸນິມຸຕ຺ຕມໍ;

ອຸໂຠ ຫຕ຺ເຖຫິ ປຄ຺ຄຍ຺ຫ, ປູຊຍິໍ ອປຣາຊິຕໍຯ

“ປຎ຺ຈສຏ຺ຐິມ຺ຫິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ປຸປ຺ຜມຠິປູຊຍິໍ;

ທຸຄ຺ຄຕິໍ ນາຠິຊານາມິ, ພຸທ຺ຘປູຊາຍິທໍ ຜລໍຯ

“ກິເລສາ ຌາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິຯ

ฉฬอภิญฺโญ ปน หุตฺวา อตฺตโน ปุพฺเพนิวาสํ อนุสฺสริตฺวา สมฺมสํเวเคน –

๘๑๘฿

‘‘สํสรํ ทีฆมทฺธานํ, คตีสุ ปริวตฺติสํ;

อปสฺสํ อริยสจฺจานิ, อนฺธภูโต ปุถุชฺชโน฿

๘๑๙฿

‘‘ตสฺส เม อปฺปมตฺตสฺส, สํสารา วิปฺปมุทิตา;

สพฺพา คตี สมุจฺฉินฺนา, นตฺถิ ทานิ ปุนพฺภโว’’ติ฿ – ทฺเว คาถา อภาสิ;

ตตฺถ สํสรนฺติ สํสรนฺโต, ตสฺมึ ตสฺมึ ภเว อาหารนิกฺเขปวเสน อปราปรํ สนฺธาวนฺโต฿ ทีฆมทฺธานนฺติ จิรกาลํ อ นาทิมติ สํสาเร อปริมาณกาลํ฿ คตีสูติ สุคติทุคฺคติยานํ กมฺมานํ วเสน สุคติทุคฺคตีสุ฿ ปริวตฺติสนฺติ ฆฏิยนฺตํ วิย ปริพฺภมนฺโต จวนุปฺปชฺชนวเสน อปราปรํ ปริวตฺตึ฿ ตสฺส ปน ปริวตฺตนสฺส การณมาห ‘‘อปสฺสํ อริยสจฺจานิ, อนฺธภูโต ปุถุชฺชโน’’ติ฿ ทุกฺขาทีนิ จตฺตาริ อริยสจฺจานิ ญาณจกฺขุนา อปสฺสนฺโต อปฺปฏิวิชฺฌนฺโต, ตโต เอว อวิชฺชนฺธตาย อนฺธภูโต ปุถูนํ ชนนาทีหิ การเณหิ ปุถุชฺชโน โหนฺโต คตีสุ ปริวตฺติสนฺติ โยชนา, เตเนวาห ภ ควา –

‘‘จตุนฺนํ , ภิกฺขเว, อริยสจฺจานํ อนนุโพธา อปฺปฏิเวธา เอวมิทํ ทีฆมทฺธานํ สนฺธาวิตํ สํสริตํ มมญฺเจว ตุมฺหาก ญฺจา’’ติ (มหาว฿ ๒๘๗; ที฿ นิ฿ ๒฿๑๘๖; สํ฿ นิ฿ ๕฿๑๐๙๑; เนตฺติ฿ ๑๑๔)฿

ตสฺส มยฺหํ วุตฺตนเยน ปุพฺเพ ปุถุชฺชนสฺเสว สโต อิทานิ สตฺถารา ทินฺนนเยน อปฺปมตฺตสฺส อปฺปมาทปฏิปตฺติยา สมถวิปสฺสนาภาวนํ มตฺถกํ ปาเปตฺวา ฐิตสฺส฿ สํสารา วิปฺปมุทิตาติ สํสรนฺติ สตฺตา เอเตหีติ ‘‘สํสารา’’ติ ลทฺธ นามา กมฺมกิเลสา อคฺคมคฺเคน สมุจฺฉินฺนตฺตา วิคตนฺธกา นิมฺมูลา กตา฿ สพฺพา คตี สมุจฺฉินฺนาติ เอวํ กมฺมกิเล สวฏฺฏานํ วิปฺปมุทิตตฺตา นิรยาทิกา สพฺพาปิ คติโย สมฺมเทว อุจฺฉินฺนา วิทฺธํสิตา, ตโต เอว นตฺถิ ทานิ อายตึ ปุนพฺภโวติ อิทเมว จ เถรสฺส อญฺญาพฺยากรณํ อโหสีติ฿

วจฺฉิตฺตเถรคาถาวณฺณนา นิฏฺฐิตา฿

๗฿ สนฺนิตฺตเถรคาถาวณฺณนา

อสฺสตฺเถ หริโตภาเสติ อายสฺมโต สนฺนิตฺตเถรสฺส คาถา฿ กา อุปฺปตฺติ? อยมฺปิ ปุริมพุทฺเธสุ กตาธิกาโร ตตฺถ ตตฺถ ภเว ปุญฺญานิ อุปจินนฺโต อิโต เอกตึเส กปฺเป สิขิสฺส ภควโต กาเล เอโก โตปาลโก อโหสิ฿ โส สตฺถริ ปรินิพฺพุเต อญฺญตรํ เถรํ อุปสงฺกมิตฺวา ตสฺส สนฺติเก พุทฺธคุณปฏิสํยุตฺตํ ธมฺมํ สุตฺวา ปสนฺนมานโส ‘‘กุหึ ภ ควา’’ติ ปุจฺฉิตฺวา ปรินิพฺพุตภาวํ สุตฺวา ‘‘เอวํ มหานุภาวา พุทฺธาปิ นาม อนิจฺจตาวสํ คจฺฉนฺติ, อโห สงฺขารา อทฺธุวา’’ติ อนิจฺจสญฺญํ ปฏิลภิ฿ ตํ เถโร โพธิปูชาย อุสฺสาเหสิ฿ โส ภาเลน ภาลํ โพธิรุกฺขสฺสปิ คนฺตฺวา วิปสฺสนํ ปฏฺฐเปตฺวา พุทฺธคุเณ อนุสฺสรนฺโต โพธึ วนฺทติ฿ โส เตน ปุญฺญกมฺเมน เทวมนุสฺเสสุ สํสรนฺโต อิมสฺมึ พุทฺธุปฺปา เท โกสลรฏฺเฐ อิพฺภกุเล นิพฺพตฺติตฺวา สนฺนิโตติ ลทฺธนาโม วยปฺปตฺโต อนิจฺจตาปฏิสํยุตฺตํ ธมฺมกถํ สุตฺวา สํ เวคชาโต ปพฺพชิตฺวา วิปสฺสนํ ปฏฺฐเปตฺวา ญาณสฺส ปริปากํ คตตฺตา นจิรสฺเสว ฉฬภิญฺโญ อโหสิ฿ โส อตฺตโน

ປຸພ໌ເພນິວາສໍ ອນຸສ຺ສຣນ຺ໂຕ ສິຂິສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ໂພຣິວນ຺ທນໍ ພຸທ຺ຮານຸສ຺ສຕິ ອນິຈ຺ຈສຍ຺ລາປຜິລາກຍ຺ຈ ອນຸສ຺ສຣິຕ຺ວາ ຕທຸປ຺ປິສ຺ສເຍນ ອຕ຺ຕໂນ ວິເສສາຣິຄມໍ ປກາເສນ຺ໂຕ –

໔໑໗.

''ອສ຺ສຕ຺ເຖ ໜຣິໂຕກາເສ, ສໍວິຣູລ຺ໜມ຺ຫິ ປາທເປ;

ເອກໍ ພຸທ຺ຮຄຕໍ ສຍ຺ຍໍ, ອລກິຕ຺ຖໍ ປຕິສ຺ສໂຕ.

໔໑໘.

''ເອກຕິເສ ອິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ສຍ຺ຍມລກີ ຕທາ;

ຕສ຺ສາ ສຍ຺ຍາຍ ວາໜສາ, ປຕ຺ໂຕ ເມ ອາສວກ຺ຂໂຍ''ຕິ. –

ທ຺ເວ ຄາຖາ ອການສີ.

ຕຕ຺ຖ ອສ຺ສຕ຺ເຖຕິ ອສ຺ສຕ຺ຖຍຸຖານິເຍ, ຍ຺ວາຍໍ ເອຕຣຫິ ອມ຺ຫາກໍ ກຄວໂຕ ໂພຣິຣຸກ຺ໂຂ ອສ຺ສຕ຺ໂຖ, ເອຕສ຺ສ ຖາເນ ຕທາ ສິຂິສ຺ສ ກຄວໂຕ ໂພຣິຣຸກ຺ໂຂ ປຸຕ຺ໜຣີໂກ ກິໂຕຕິ ໂສ ອສ຺ສຕ຺ຖຍຸຖານິຍຕາຍ ''ອສ຺ສຕ຺ເຖ''ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ. ສຕ຺ຕານໍ ອສ຺ສາສຊນນໂຕ ວາ. ອປເຣ ປນ ''ອສ຺ສຕ຺ຖຣຸກ຺ຂມູເລ ນິສີທິຕ຺ວາ ຕທາ ພຸທ຺ຮານຸສ຺ສຕິຍາ ກາວິຕຕ຺ຕາ ເຖໂຣ 'ອສ຺ສຕ຺ເຖ'ຕິ ອໂວຈາ''ຕິ ວທນ຺ຕິ. ໜຣິໂຕກາເສຕິ ໜຣິເຕຫິ ສາຣມຕິວຕ຺ເຕາຫິ ໂອກາສມາເນ. ສໍວິຣູລ຺ໜມ຺ຫີຕິ ສຸຍຸຖ຺ ວິຣູລ຺ເໜ ສຸປ຺ປຕິຍຸຖິເຕ, ສຸພນນິຈິຕປ຺ຕຕປລາສປລ຺ລເວຫີ ວິຣູລ຺ໜສຍ຺ຊນ຺ເນຕິ ຈ ວທນ຺ຕິ. ປາທເປຕິ ຣຸກ຺ເຂ. ເອກໍ ພຸທ຺ຮຄຕໍ ສຍ຺ຍໍ, ອລກິຕ຺ຖໍ ປຕິສ຺ສໂຕຕິ ພຸທ຺ຮາຣມ຺ມຕໍ ອາຣມ຺ມຕສ຺ສ ເອກຊາຕິຍຕ຺ຕາ ເອກໍ ''ອິຕິປິ ໂສ ກຄວາ''ຕິອາທິນຍປ຺ປວຕ຺ຕໍ ພຸທ຺ຮານຸສ຺ສຕິສໜຄຕໍ ສຍ຺ຍໍ ພຸທ຺ຮຄຸຕານໍ ປຕິປ຺ປຕິສຣຕາໂຕ ປຕິສ຺ສໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ອລກີ.

ກທາ ປນ ສາ ສຍ຺ຍາ ລທ຺ຮາ, ກີວຕາຍ ສີທ຺ຮາຕິ ອາໜ ''ເອກຕິເສ ອິໂຕ ກປ຺ເປ''ຕິອາທີ. ອິໂຕ ກທ຺ທກປ຺ປໂຕ ຂຸທ຺ຮໍ ອາໂຣໜນວເສນ ເອກຕິເສ ກປ຺ເປ. ຍໍ ສຍ຺ຍມນ຺ຕິ ຍໍ ພຸທ຺ຮານຸສ຺ສຕິສໜຄຕໍ ສຍ຺ຍໍ, ຍໍ ວາ ພຸທ຺ຮານໍ ອນິຈ຺ຈຕໍ ທິສ຺ວາ ຕທນ຺ສາເຣນ ສພ຺ພາສງ຺ຂາເຣສຸ ຕທາ ອນິຈ຺ຈສຍ຺ຍໍ ອລກີ. ຕສ຺ສາ ສຍ຺ຍາຍ ວາໜສາຕິ ຕສ຺ສາ ຍຖາວຸຕ຺ຕາຍ ສຍ຺ຍາຍ ກາຣຕາກາເວນ ຕໍ ອຸປ຺ປິສ຺ສຍໍ ກຕ຺ວາ. ປຕ຺ໂຕ ເມ ອາສວກ຺ຂໂຍຕິ ອິທານິ ມຍາ ອາສວານໍ ຂໂຍ ນິໂຣໂຣ ອຣິຄໂຕຕິ ອິມາເຍວ ຈ ອິມສ຺ສ ເຖຣສ຺ສ ອປທານຄາຖາປີ. ຍຖາໜ (ອປ. ເຖຣ ໑.໔໔.໔໗-໕໐) –

''ອສ຺ສຕ຺ເຖ ໜຣິໂຕກາເສ...ເປ... ປຕ຺ໂຕ ເມ ອາສວກ຺ຂໂຍ.

''ອິໂຕ ເຕຣສກປ຺ປມ຺ຫິ, ຣນິຍຸໂຖ ນາມ ຂຕ຺ຕິໂຍ;

ສຕ຺ຕຣຕນສມ຺ປນ຺ໂນ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ມໜພ຺ພໂລ.

''ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ...ເປ... ກຕໍ ພຸທ຺ຮສ຺ສ ສາສນ''ນ຺ຕິ.

ສນ຺ຣິຕຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຍຸຖິຕາ.

ປຍ຺ຈມວຄ຺ຄວຕ຺ຕນາ ນິຍຸຖິຕາ.

ນິຍ຺ຖິຕາ ຈ ທຸກນິປ໌າຕອຕ຺ຕານາຯ

໓ຯ ຕິກນິປາໂຕ

໑ຯ ອຽຄຕິກການທ຺ວາຊຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ຕິກນິປາເຕ ອໂຍນິ ສຸທ຺ຣິມນ຺ເວສນ຺ຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ອຽຄຕິກການທ຺ວາຊຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປຸຣິມ ພຸທ຺ເຮສຸ ກຕາຮິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກເວ ວິວຜ຺ຜູປນິສ຺ສຍໍ ປຸລ຺ລໍ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ອິໂຕ ເອກຕິເສ ກປ຺ເປ ສິຂິສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິລ຺ລຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ສຕ຺ຖາຣໍ ປິຕ຺ທາຍ ຈຣນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ປລ຺ຈປຕິຜ຺ຄິເຕນ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ອລ຺ຊລິ ປຄ຺ຄຕ຺ຫີຯ ໂສ ເຕນ ປຸລ຺ລກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຂຸປ຺ປາເທ ທິມວນ຺ຕສມີເປ ອຸກ຺ ກຜ຺ເຖ ນາມ ນຄເຣ ວິກວສມ຺ປນ຺ນສ຺ສ ພ຺ຣາຫ຺ມຕາສ຺ສ ເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອຽຄຕິກການທ຺ວາໂຊຕິ ລທ຺ຮນາໂມ ວຍປ຺ປຕ຺ ໂຕ ວິຊ຺ຊາສິປ຺ເປສຸ ນິປ຺ຜຕ຺ຕິ ຄໂຕ ເນກ຺ຂມ຺ມຊ຺ຊາສຍຕາຍ ປຣິພ຺ພາຊກປ຺ພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອມຣໍ ຕປໍ ຈຣນ຺ໂຕ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ວິຈຣນ຺ໂຕ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຂໍ ຊນປທຈາຣິກໍ ຈຣນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິເກ ຣມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ຕໍ ມິຈ຺ຊາຕປໍ ປຫາຍ ສາສເນ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວິປສ຺ສນາຍ ກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ນຈິຣສ຺ເສວ ຉລຸອກິລ຺ໂລ ອໂຫສິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໑ຯ໘໓ຯ໘໗-໕໑) –

‘‘ອຸສກໍ ປວຣໍ ວີຣໍ, ເວສ຺ສກຸໍ ວິຊິຕາວິນໍ;

ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ສຸມໂນ, ພຸທ຺ຮເສຜ຺ຄມວນ຺ທຫໍຯ

‘‘ເອກຕິເສ ອິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ກມ຺ມມກຣີ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕິ ນາກິຊານາມິ, ວນ຺ທນາຍ ອິທໍ ຜລໍຯ

‘‘ຈຕ຺ວິສຕິກປ຺ປມ຺ຫິ, ວິກຕານນ຺ທນາມໂກ;

ສຕ຺ຕຣຕນສມ຺ປນ຺ໂນ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ມຫພ຺ພໂລຯ

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຣສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິຯ

ຉລຸອກິລ຺ໂລ ປນ ຫຸຕ຺ວາ ວິມຸຕ຺ຕິສຸເຂນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ລາຕີນໍ ອນຸກມ຺ປາຍ ອຕ຺ຕໂນ ຊາຕິກູມິ ຄນ຺ຕ຺ວາ ພຫູ ລາຕເກ ສຣເຕສຸ ຈ ສີເລສຸ ຈ ປຕິຜ຺ຖາເປຕ຺ວາ ຕໂຕ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ກຸຣຸຣຜ຺ເຖ ກຸຕ຺ທິຍສ຺ສ ນາມ ນິຄມສ຺ສ ອວິທູເຣ ອຣລ຺ເລ ວສນ຺ໂຕ ເກນຈິ ເທວ ກຣຕີເຍນ ອຸຄ຺ຄາຣາມໍ ຄໂຕ ອຸຕ຺ຕຣາປຖໂຕ ອາຄເຕຫິ ສນ຺ທິຜ຺ເຖຫິ ພ຺ຣາຫ຺ມເຕຫິ ສມາຄໂຕ ເຕຫິ, ‘‘ໂກ ກາຣທ຺ວາຊ, ກີ ທິສ຺ວາ ພ຺ຣາຫ຺ມຕານໍ ສມຍໍ ປຫາຍ ອິມໍ ສມຍໍ ຄຕ຺ຫີ’’ຕິ ປຸຈ຺ຈິໂຕ ເຕສໍ ອິໂຕ ພຸທ຺ຣສາສນໂຕ ພຫິທ຺ຣາ ສຸທ຺ຣີ ນຕ຺ຖີຕິ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ –

໘໑໙ຯ

‘‘ອໂຍນິ ສຸທ຺ຣິມນ຺ເວສໍ, ອຄ຺ຄິ ປຣິຈຣີ ວເນ;

ສຸທ຺ຣິມຄ຺ຄໍ ອຊານນ຺ໂຕ, ອກາສີ ອມຣໍ ຕປໍ’’ນ຺ຕິຯ – ປຄມໍ ຄາຖມາຫ;

ຕຕ຺ຖ ອໂຍນີຕິ ອໂຍນິໂສ ອນຸປາເຍນຯ ສຸທ຺ຣິນ຺ຕິ ສໍສາຣສຸທ຺ຣີ ກວນິສ຺ສຣຕໍຯ ອນ຺ເວສນ຺ຕິ ຄເວສນ຺ໂຕຯ ອຄ຺ຄິ ປຣິຈຣີ ວເນຕິ

‘‘ອຍំ ສុທុຂិມតុໂຄ’’ຕិ ອຂិប្ປາເយន ອຣຄុឈាយតេ ອតុតិហុតសាលាយំ ອតុយាគារំ ກតុວា ອាហុតឹ ປតុតពុឝុនុໂຕ ອតុតិເທວំ ປຣិຈຣិ ເວເທ ວុតុតວិຂិນາ ປູເຊສិ។ ສុທុຂិមតុតំ ອឌានុនុໂຕ, ອភាສិ ອມຣំ ຕປុນុຕិ ສុທុຂិយា និព្ពានសុស មតុតំ ອឌានុនុໂຕ ອតុតិປຣិຈຣຕំ ວិយ ປតុຈុຈតុតប្ប័នាហិອតុតកិលមថានុໂយតំ ‘‘ສុທុຂិមតុໂຄ’’ຕិ មតុតាយ ອភាສិ ອຈຣិ ປងិປឌឌិ។

ເອວំ ເຖເຣ ອສុសនុໂຕ ອສុសំ តຈុឆនុໂຕ ວិយ ເວເທ ວុតុតວិຂិນາ ອតុតិປຣិຈຣតាហិນາ ອនុឈុតាយ ສុທុຂិយា ອປុប្បតុតាເວນ ພທិທុສា ສុທុຂិយា ອភាວំ ທសុເສតុວា ອិທានិ ອិមសុមឹເຍວ សាສເນ ສុທុຂិ ຈ មយា ອຂិຄតាຕិ ທសុເສນុໂຕ –

៨៨០។

‘‘ຕំ ສុເຂន សុខំ លທុຂំ, ປសុស ឆមុមសុឆមុមតំ;

ຕិសុໂស ວិຊຊា ອនុប្បតុតា, កតំ ພុທុឆសុស សាសន’’នុតិ។ – ທុតិយគាថមាហ;

តតុថ តនុតិ យສុສតុថាយ ສុທុຂិ ອនុເວສនុໂຕ តសុស មតុតំ ອឌានុនុໂຕ ອតុតឹ ປຣិຈຣិ ອມຣំ តបំ ອຈຣិ, ຕំ និព្ពានសុខំ សុເຂន សមថວិປសុសនាយ សុខាយ ປងិປທាយ ອតុតកិលមថានុໂយតំ ອនុປគមុម មយា លທុຂំ ປតុតំ ອຂិគតំ។ ປសុស ឆមុមសុឆមុមតនុតិ សតុថុ សាសនឆមុមសុស សុឆមុមតំ ອວិປຣិຕនិយ្យានិកឆមុមសភាວំ ປសុស ឌានាហិតិ ឆមុមាលປនວເສន ວທតិ, ອតុតានំ ວា ອាលປតិ។ តសុស លទុឆភាວំ ປន ທសុເສນុໂຕ –

‘‘ຕិសុໂស ວិຊຊា ອនុប្បតុតា, កតំ ພុທុឆសុស សាសន’’នុតិ។ –

ອាហ , ຕំ ວុតុតតុថមេວ។ ເອວំ ສុທុຂិយា ອຂិគតុតា ‘‘ອិໂត ປឈុតាយាហំ ປຣមតុថໂត ພុຣាហុមໂណ’’ຕិ ທសុເສນុໂຕ –

៨៨១។

‘‘ພុຣហុមພនុឆុ ປុເຣ ອាສឹ, ອិທានិ ໂຂមុហិ ພុຣាហុមໂណ;

ເຕວិຊໂຊ នុហាតໂកຈមុហិ, ໂສតុតិໂຍ ຈមុហិ ເວທគູ’’ຕិ។ – តតិយំ គាថមាហ;

ຕສុសតុໂຖ – ອិໂຕ ປុព្ពេ ឌាតិមតុເຕນ ພុຣាហុមណភាວໂຕ ພុຣាហុមណានំ សមតុតាយ ພុຣហុមພនុឆុ នាម ອាសឹ។ ພាហិត ປាប៉តុតា ປន ອិທានិ ໂຂ ອຣហតុតាຂិគមេន ປຣមតុថໂຕ ພុຣាហុមໂណ ຈ ອមុហិ។ ອិໂຕ ປុព្ពេ ກວສຸຈຍກຣານំ ຕិສុសនុនំ ເວທសង្ឃាតានំ ວិຊឌានំ ອຊឈយេន សមតុតាមតុເຕន ເຕວិຊໂຊ នាម ហុតុວា ອិທានិ ກວກຸຂយករាយ ວិຊឌាយ ວເສន ຕិសុសនុនំ ວិຊឌានំ ອຂិគតុតា ປຣមតុថໂຕ ເຕວិຊໂຊ ຈ ອមុហិ។ តថា ອិໂຕ ປុព្ពេ ກວສຸສາທគនិតាយ នុហាតກວຕນិປុផតុតិយា សមតុតាមតុເຕນ នុហាតໂក នាម ហុតុວា ອិທានិ ອឈុតតិកមតុតឌເលນ ສុວិກຸខាລិតកិເលសមលតាយ ປຣមតុថໂຕ នុហាតໂក ຈមុហិ។ ອិໂຕ ປុព្ពេ ອວិមុតុតກວសុសាທមនុតឌឌាເយន ໂວທាຣមតុតໂຕ ໂສតុតិໂຍ នាម ហុតុວា ອិທានិ ສុວិមុតុតກວសុសាທឆមុមឌឌាເយន ປຣមតុថໂຕ ໂສតុតិໂຍ ຈមុហិ។ ອិໂຕ ປុព្ពេ ອປុປងិនិສុសឈុតាປឆមុមានំ ເວທានំ តតមតុເຕນ ເວທគູ នាម ហុតុວា ອិທានិ ເວທសង្ឃាເຕນ មតុគញាເຕນ សំសារមໂហឃសុស ເວທសុស ຈតុសុຈុຈសុស ຈ ປារំ គតុតា ອຂិគតុតា ញាតុតា ປຣមតុថໂត ເວທគູ ឌាໂຕຕិ។ ຕំ សុតុວា ພុຣាហុមណា សាສເນ ອຸລុຣាຣំ ປសាທំ ປເວເທសុំ។

ອງគពិກភារទ្ទាຊតុເຖរគាថាວតុតនា និឈុឋិតា។

៤។ ປຈុຈយតុເຖຣគាថាວតុតនា

ປតុຈាហាហំປុព្ពຊិໂຕតិ ອាយសុមໂຕ ປຈុຈយតុເຖຣសុស គាថា។ ກា ອុប្បតុតិ? ອយមុປិ ປុຣិមពុທុເຂសុ កតាຂិការໂຣ តតុថ

ຕຕ຺ຖ ກເວ ປຸຎ຺ຎານິ ອຸປ຺ຈິນນ຺ໂຕ ອິໂຕ ເອກນວຸເຕ ກປ຺ເປ ວິປ຺ສ຺ສິສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຎ຺ຎຸຕံ ປຕ຺ໂຕ ເອກທິວສံ ສຕ຺ຖາຣံ ວິນຕາຍ ນາມ ນທິຍາ ຕີເຣ ຄຈ຺ຉນ຺ຕံ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ມນຸຎ຺ຎທສ຺ສນານິ ມຫນ຺ຕານິ ອຸທຸມ຺ພຣຜລານິ ໂອຈິນິຕ຺ວາ ອຸປນາເມສິ ໂສ ເຕນ ປຸຎ຺ຎກມ຺ເມນ ສຸຄຕິສ຺ເຍວ ສံສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ທຸປ຺ປາເທ ໂຣຫິຕນຄເຣ ຂຕ຺ຕິຍກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ປຈ຺ຈໂຍຕິ ລທ຺ທນາໂມ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ປີຕຸ ອຈ຺ຈເຍນ ຣຊ຺ເຊ ປຕິຎ຺ຐິໂຕ ເອກທິວສံ ມຫາຣາຊພລີ ກາຕຸံ ອາຣກິ ຕຕ຺ຖ ມຫາຊໂນ ສນ຺ນິປຕິ ຕສ຺ມິ ສມາຄເມ ຕສ຺ສ ປສາທຎ຺ຊນນຕ຺ຖံ ສຕ຺ຖາ ມຫາຊນສ຺ສ ເປກ຺ຂນ຺ຕສ຺ເສວ ອາກາເສ ເວສ຺ສວເຕນ ນິມ຺ມິເຕ ຣຕນມຍກູຍາຄາເຣ ຣຕນມຍສີຫາສເນ ນິສີທິຕ຺ວາ ຘມ຺ມံ ເທເສສິ ມຫໂຕ ຊນກາຍສ຺ສ ຘມ຺ມາກິສມໂຍ ອໂຫສິ ຕံ ຘມ຺ມံ ສຸຕ຺ວາ ປຈ຺ຈຍຣາຊາປິ ຣຊ຺ຊံ ປຫາຍ ປຸຣິມເຫຕຸສຎ຺ໂຈທິໂຕ ປພ຺ພຊິ ໂສ ຍຖາ ກສ຺ສປສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ປຜິຎ຺ຎັ ອກາສີ, ເອວံ ປຜິຎ຺ຎັ ກຕ຺ວາ ວິຫາຣံ ປວິສິຕ຺ວາ ວິປ຺ສ຺ສນັ ວຑ຺ເຒນ຺ໂຕ ຎາຕສ຺ສ ປຣິປາກံ ຄຕຕ຺ຕາ ຕາວເທວ ອຣຫຕ຺ຕັ ປາປຸຕິ ເຕນ ວຸຕ຺ຕံ ອປທາເນ (ອປ ເຖຣ ໑໊ມິຍ໑໘-໔໐) –

''ວິນຕານທິຍາ ຕີເຣ, ວິຫາສີ ປຸຣິສຸຕ຺ຕໂມ;

ອທ຺ທສံ ວິຣຊံ ພຸທ຺ຘံ, ເອກຄ຺ຄံ ສຸສມາຫິຕံ

''ຕສ຺ມິ ປສນ຺ນມານໂສ, ກິເລສມລໂຘວເນ;

ອຸທຸມ຺ພຣຜລံ ຄຍ຺ຫ, ພຸທ຺ຘເສຎ຺ຐສ຺ສທາສຫံ

''ເອກນວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍံ ຜລມທທີ ຕທາ;

ທຸຄ຺ຄຕີ ນາກິຊານາມິ, ຜລທານສ຺ສິທံ ຜລံ

''ອິມມ຺ຫິ ກທ຺ທເກ ກປ຺ເປ, ສံວິຄ຺ຄມານມານໂສ;

ກສ຺ສປສ຺ສ ກຄວໂຕ, ສາສເນ ປພ຺ພຊິ ອຫံ

''ຕຖາ ປພ຺ພຊິໂຕ ສນ຺ໂຕ, ກາວນံ ອນຸຍຸຎ຺ຊິສံ;

ນ ວິຫາຣາ ນິກ຺ຂມິສ຺ສံ, ອິຕິ ກຕ຺ວານ ມານສံ

''ອຸຕ຺ຕມຕ຺ຖံ ອສມ຺ປຕ຺ໂຕ, ນ ຈ ປຕ຺ໂຕມ຺ຫິ ຕາວເທ;

ອິທານິ ປນ ຎາຕສ຺ສ, ປຣິປາເກນ ນິພ຺ພຸໂຕ;

ປຕ຺ໂຕມ຺ຫິ ອຈລံ ຐານံ, ຝຸສິຕ຺ວາ ອຈ຺ຈຸຕံ ປທံ

''ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫံ…ເປ… ກຕံ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ''ນ຺ຕິ

ອຣຫຕ຺ຕំ ປຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ປຏິປຕ຺ຕິກິຕ຺ຕນມុເខន ອញ຺ញំ ພ຺យາກໂຣນ຺ໂຕ –

៨៨៧។

‘‘ປញ຺ຈາຫាហំ ປព຺ພຊិໂຕ, សេខៃ ອប຺ປຕ຺ຕមານໂស;

វិຫາຣំ ເມ ປវិឞ຺ພស຺ស, ເຈຕໂស ປណិធិ ອហុ។

៨៨៨។

‘‘ນາសិស຺សំ ນ ປីວិស຺សាមិ, វិហារໂຕ ນ និក຺ខមេ;

ນបិ បស຺សំ និប៉ាតេស຺សំ, តណ຺ហាសល຺លេ ອនូហតេ។

៨៨៩។

‘‘តស຺ស មេវំ វិហរໂຕ, បស຺ស វិរិយបរក຺កមំ;

តិស຺ໂស វិជ຺ជា ອនុប຺បត຺តា, កតំ ពុទ຺ធស຺ស សាសន’’ន຺តិ។ –

ອិមា តិស຺ໂស គាថា ອភាសិ។

ຕຕ຺ຖ ປញ຺ຈາຫາហំ ປព຺ພຊິໂຕຕິ ປញ຺ຈາໂហ ອហំ, ປព຺ພຊິໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ປញ຺ຈາໂហ, ປព຺ພຊິຕທິວសໂຕ ປញ຺ຈໂມ ອໂហ និឞ຺ឞິໂຕຕິ ອຕ຺ໂຖ។ សេខៃ ອປ຺ປຕ຺ຕມານໂសຕិ ອនិសិលສិក຺ខាទិនំ ສិក຺ខនໂຕ សេខៃ។ ອនវសេសໂຕ មានំ សិយតិ សមុច຺ឆិន຺ទតិតិ មានໂស, ອຄ຺គមគ຺គោ, តំនិព຺ពត຺តិໂຕ មានសໂຕ ອាគតំ មានសំ, ອຣຫត຺តំ, តំ, ໂស វា ອប຺បត຺ໂຕ ເອເតនាតិ ອប຺បត຺តមានໂស។ វិ ຫາຣំ ເມ ປវិឞ຺ພស຺ស, ເຈຕໂស ປណិធិ ອຫູຕິ ເອວំ សេខស຺ស ເມ វសនកវិហារំ ໂອວរកំ បវិឞ຺ញស຺ស សໂត ເອវរູໂប ອិហានិ វុច຺ច មាឝាការៃ ເຈໂຕປណិធិ ອໂហសិ, ເອວំ មយា ຈិត຺តំ ປណិហិតន຺តិ ອត຺ໂຖ។

នាសិស຺សន຺តិອាទិនា ຈិត຺តປណិធិ ທស຺សេតិ។ តត຺ថ នាសិស຺សន຺តិ យំកិញ຺ຈិ ໂភຊនំ ន ភុញ຺ជិស຺សំ ន ភុញ຺ជិស຺សាមិ តណ຺ហាសល຺លេ មម ហទយគតេ ອនូហតេ ອនុទ຺ធតេតិ ເອວំ សព຺ពបទេសុ ໂຍເຊຕព຺ពំ។ ន បីວិស຺សាមិតិ យំកិញ຺ຈិ ប៉ាតព຺ពំ ន បីວិស຺សាមិ។ វិហារ ໂត ន និក຺ខមេតិ ອិមស຺មា ອិហានិ មយា និសិន຺នគព຺ភໂត ន និក຺ខមេយ຺យំ។ នបិ បស຺សំ និប៉ាតេស຺សន຺តិ មម សរិរស຺ស ທ຺វិស຺ បស຺សេសុ ເອកម຺បិ បស຺សំ កាយកិលមថវិໂນទនត຺ថំ ន និប៉ាតេស຺សំ, ເອກបស຺សេនបិ ន និប຺ຊຊិស຺សាមិតិ ອត຺ໂថ។

តស຺ស មេវំ វិហរໂតតិ តស຺ស មេ ເອວំ ຈិត຺តំ បណិធាយ ທល຺ហវិរិយាធិឞ຺ឋានំ កត຺វា វិបស຺សនានុໂຍគវសេន វិហរໂត។ បស຺ស វិរិយបរក຺កមន຺តិ វិធិនា ອិរយិតព຺ພໂຕ ‘‘វិរិយំ’’ បរំ ឋានំ ອក຺កមនໂត ‘‘បរក຺កໂម’’តិ ຈ លទ຺ធនាមំ ອុស຺ໂសឡ຺ហីភូតំ វាយាមំ បស຺ស ឩានាហិ។ យស຺ស បនានុភាເវន មយា តិស຺ໂស វិជ຺ជា ອនុប຺បត຺តា, កតំ ពុទ຺ធស຺ស សាសនន຺តិ វុត຺តត຺ថមេវ។

ປຈ຺ຈយຕ຺ເຖຣគាថាវណ຺ណនា និឞ຺ឋិតា។

៩។ ພាក຺ຸលត຺ເຖຣគាថាវណ຺ណនា

ໂយປុព຺ເພ ករណីយានីតិ ອាយស຺មໂຕ ພាក຺ຸលត຺ເຖຣស຺ស គាថា។ កា ອុប຺បត຺តិ? ອយម຺បិ កិរ ອតីເត ອិໂត កប຺បសតសហស຺ សានិកស຺ស ອសោ຺មេយ຺យស຺ស មត຺ថເក ອໂនមទស຺សិស຺ស ភគວໂត ອុប຺បត຺តិໂត ປុເຣតរເມវ ព຺រាហ຺មណកុເល និព຺ពត຺តិត຺វា

ວຍປ຺ປ຺ຕ຺ໂຕ ຕໂຍ ເວເທ ອຸຄ຺ຄເຫຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ສາຣໍ ອປ຺ສ຺ສນ຺ໂຕ ‘‘ສມ຺ປຣາຍິກຕ຺ຖໍ ຄເວສິສ຺ສາມີ’’ຕິ ອິສິປ຺ພ຺ພຊ຺ຊໍ ປ຺ພ຺ພຊິຕ຺ວາ ປ຺ພ຺ພຕປາເທ ວິຫຣນ຺ໂຕ ປລ຺ຈາກິລ຺ຜາອຜ຺ຖສມາປ຺ຕ຺ຕິລາກີ ຫຸຕ຺ວາ ວິຫຣນ຺ໂຕ ພຸທ຺ຜຸປ຺ປາທໍ ສຸຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຜມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ສຣເຕສຸ ປຕິຜ຺ຖິໂຕ ສຕ຺ຖຸ ອຸທຣາພາເຜ ອຸປ຺ປນ຺ເນ ອຣລ຺ຜໂຕ ເກສຊ຺ຊານີ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຕໍ ວູປສເມຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ປຸລ຺ຜໍ ອາໂຣຄ຺ຍຕ຺ຖາຍ ປຣິຕາເມຕ຺ວາ ຕໂຕ ຈຸໂຕ ພ຺ຣຫ຺ມໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ເອກໍ ອສງ຺ຂ຺ເຍຍ຺ຍໍ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ປທຸມຸຕ຺ຕຣພຸທ຺ຜກາເລ ຫໍສວຕີນຄເຣ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ ສຕ຺ຖາຣໍ ເອກໍ ກິກ຺ຂຸໍ ອປ຺ປາພາຜານໍ ອຄ຺ຄຜ຺ຖາເນ ຖເປນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ສຍໍ ຕໍ ຖານນ຺ຕຣໍ ອາກງ຺ຂນ຺ໂຕ ປຕ຺ຖິຜານໍ ກຕ຺ວາ ຍາວຊີວໍ ກຸສລໍ ອຸປ຺ຈິນິຕ຺ວາ ສຸຄຕີສ຺ເຍວ ສໍສຣນ຺ໂຕ ວິປ຺ສ຺ສີສ຺ສ ກຄວໂຕ ນິພ຺ພຕ຺ຕິໂຕ ປຸເຣຕຣເມວ ພນ຺ຜຸມຕີນຄເຣ ພ຺ຣາຫ຺ມຕກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ ປຸຣິມນເຍເນວ ອິສິປ຺ພ຺ພຊ຺ຊໍ ປ຺ພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຊານາກິລ຺ຜາລາກີ ຫຸຕ຺ວາ ປ຺ພ຺ພຕປາເທ ວສນ຺ໂຕ ພຸທ຺ຜຸປ຺ປາທໍ ສຸຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຜມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ສຣເຕສຸ ປຕິຜ຺ຖິໂຕ ກິກ຺ຂູນໍ ຕິຕປ຺ປ຺ຸຜກໂຣເຄ ອຸປ຺ປນ຺ເນ ຕໍ ວູປສເມຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ຍາວຕາຍຸກໍ ຖຕ຺ວາ ຕໂຕ ຈຸໂຕ ພ຺ຣຫ຺ມໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ເອການວຸຕິກປ຺ເປ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ກສ຺ສປ຺ສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ພາຣາຕສີຍໍ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຆຣາວາສໍ ວສນ຺ໂຕ ເອກໍ ຊິຕ຺ຕໍ ວິນສ຺ສມານໍ ມຫາວິຫາຣໍ ທິສ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ອຸໂປສຖາຄາຣາທີກໍ ສພ຺ພໍ ອາວສຖໍ ກາເຣຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ກິກ຺ຂຸສງ຺ຆສ຺ສ ສພ຺ພໍ ເກສຊ຺ຊໍ ປຕິຍາເທຕ຺ວາ ຍາວຊີວໍ ກຸສລໍ ກຕ຺ວາ ເອກໍ ພຸທ຺ຜນ຺ຕຣໍ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອມ຺ຫາກໍ ກຄວໂຕ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິໂຕ ປຸເຣຕຣເມວ ໂກສມ຺ພິຍໍ ເສຜ຺ຖິເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ។ ໂສ ອໂຣຄກາວາຍ ມຫາຍມຸນາຍ ນ຺ຫາປິຍມາໂນ ຜາຕິຍາ ຫຕ຺ຖໂຕ ມຈ຺ເຈນ ຄິລິໂຕ ມຈ຺ເຈ ເກວຜ຺ຍຫຕ຺ຖເຄເຕ ພາຣາຕສີເສຜ຺ຖິກຣິຍາຍ ວິກ຺ກິຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຄຫິເຕ ຜາລິຍມາເນປີ ປຸລ຺ຜພເລນ ອໂຣໂຄເຍວ ຫຸຕ຺ວາ ຕາຍ ປຸຕ຺ໂຕຕິ ຄເຫຕ຺ວາ ໂປ຺ສີຍມາໂນ ຕໍ ປວຕ຺ຕິ ສຸຕ຺ວາ ຊນເກຫິ ມາຕາປີຕູຫິ ‘‘ອຍໍ ອມ຺ຫາກໍ ປຸຕ຺ໂຕ, ເທຖ ໂນ ປຸຕ຺ຕ’’ນ຺ຕິ ອນຸໂຍເຄ ກເຕ ຣລ຺ຜາ ‘‘ອຸກເຍສມ຺ປີ ສາຜາຣໂຕ ໂຫຕູ’’ຕິ ທ຺ວິນ຺ນໍ ກຸລານໍ ທາຍາທກາເວນ ວິນິຈ຺ຈຍໍ ກຕ຺ວາ ຖປິຕຕ຺ຕາ ພາກຸໂລຕິ ລທ຺ຜນາໂມ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ມຫຕິ ສມ຺ປຕ຺ຕິ ອນຸກວນ຺ໂຕ ອາສີຕິໂກ ຫຸຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິເກ ຜມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ປຕິລທ຺ຜສທ຺ໂຜ ປ຺ພ຺ພຊິຕ຺ວາ ສຕ຺ຕາຫເມວ ປຸຖຸຊ຺ຊໂນ ອໂຫສີ, ອຜ຺ຖເມ ອຣຸເຕ ສຫ ປຕິສມ຺ກິທາຫີ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຕີ។ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ។ ເຖຣ ໑។໔໐។໓໙໘-໔໑໑) –

‘‘ຫິມວນ຺ຕສ຺ສາວິທູເຣ , ໂສກິໂຕ ນາມ ປ຺ພ຺ພໂຕ;

ອສ຺ສໂມ ສຸກໂຕ ມຍ຺ຫໍ, ສກສິສ຺ເສຫິ ມາປິໂຕ។

‘‘ມຕ຺ຫປາ ຈ ພຫູ ຕຕ຺ຖ, ປຸປ຺ຜິຕາ ສິນ຺ຜຸວາຣກາ;

ກປິຕ຺ຖາ ຈ ພຫູ ຕຕ຺ຖ, ປຸປ຺ຜິຕາ ຊີວຊີວກາ។

‘‘ນິຄ຺ຄຸຕ຺ຫີໂຍ ພຫູ ຕຕ຺ຖ, ພທຣາມລການິ ຈ;

ຜາຣຸສກາ ອລາພູ ຈ, ປຸຕ຺ຫຣີກາ ຈ ປຸປ຺ຜິຕາ។

‘‘ອາລຸອກາ ເພລຸວາ ຕຕ຺ຖ, ກທລີ ມາຕຸລຸງ຺ຄກາ;

ມຫານາມາ ພຫູ ຕຕ຺ຖ, ອຊ຺ຊຸນາ ຈ ປິຍງ຺ຄຸກາ។

‘‘ໂກສມ຺ພາ ສລຸອລາ ນີມ຺ພາ, ນິຄ຺ໂຣຜາ ຈ ກປິຕ຺ຖນາ;

ເອທິໂສ ອສ຺ສໂມ ມຍ຺ຫໍ, ສສິສ຺ໂສຫໍ ຕຫີ ວສີ។

‘‘ອໂນມທສ຺ສີ ກຄວາ, ສຍມ຺ກູ ໂລກນາຍໂກ;

ຄເວສໍ ປຕິສລ຺ລານໍ, ມມສ຺ສມມຸປາຄມີ។

‘‘ອຸເປຕມ္ຫີ ມຫາວີເຣ, ອໂນມທສ្សិມຫາຍເສ;

ឧເពນ ໂລກນາຖສ្ສ, ວາຕາພາໂឆ ສມុឞ្ឋຫិ។

‘‘ວິຈຣນ្ໂຕ ອຣញ្ញម្ហិ, ອທ្ទសំ ໂລກນາຍກំ;

ອុປគន្ត្វាន ສម្ពុទ្ធំ, ຈក្ខុមន្តំ ມຫາຍសំ។

‘‘ອិຣិយញ្ចាបិ ທិស្វាន, ອុបលក្ខេសហំ ຕທາ;

ອសំសយញ្ហិ ពុទ្ធស្ស, ពុយាឆិ ໂນ ອុທប្ជជ្ជថ។

‘‘ឱប្បំ ອស្សមនាគញ្ឆឹ, ມມ ສិស្សាន សន្តិកេ;

ເກສຊຸំ ກຕຸຕុກາໂມហំ, សិស្សេ ອາມន្តយឹ ຕທາ។

‘‘ປຝិស្សុតិត្វាន ເມ ວາក្យំ, សិស្សា ສព្ពេ ສគារវា;

ເອກຊຸំ សន្និបតឹស្សុ, សត្ថុគារវតា ມມ។

‘‘ឱប្បំ ປព្ពតមារុយ្ហ, ສព្ពោសឆមហាសហំ;

ປານិយោយគំ ກត្វាន, ពុទ្ធសេឞ្ឋស្សហាសហំ។

‘‘ປຣិភុត្តេ ມຫາວີເຣ, ສព្ពញ្ញុໂລກນາຍເກ;

ឱប្បំ ວາໂຕ ວុບសមិ, សុគតស្ស ມເຫសិໂນ។

‘‘ປស្សទ្ធំ ທຣថំ ທិស្វា, ອໂນມທស្សិ ມຫາຍໂສ;

ສກាសເນ ນិសិទិត្វា, ឥមា គាថា ອភាសថ។

‘‘ໂຍ ເມ ປາທាសិ ເກສຊຸំ, ពុយាឆិញ្ច ສមយិ ມມ;

ຕមហំ កិត្តយិស្សាមិ, សុណាថ ມມ ភាសໂຕ។

‘‘កប្បសតសហស្សានិ, ເທວໂລເກ ຣមិស្សតិ;

ວາທិເຕ ຕູຣិເយ ຕត្ថ, ໂມទិស្សតិ សទា ອយំ។

‘‘ມນុស្សໂລກមាគន្ត្វា , សុក្កមូເລន ໂຈທិໂຕ;

ສຫສ຺ສກ຺ຂຕ຺ຕຸໍ ຣາຊາ ຈ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕິ ຠວິສ຺ສຕິຯ

‘‘ປຎ຺ຈປຎ຺ຎາສກປ຺ປມ຺ຫິ, ອໂນໂມ ນາມ ຂຕ຺ຕິໂຍ;

ຈາຕຸຣນ຺ໂຕ ວິຊິຕາວີ, ຊມ຺ພຸມຓ຺ຑສ຺ສ ອິສ຺ສໂຣຯ

‘‘ສຕ຺ຕຣຕນສມ຺ປນ຺ໂນ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕິ ມຫພ຺ພໂລ;

ຕາວຕິໍເສປີ ໂຂເຠຕ຺ວາ, ອິສ຺ສຣໍ ກາຣຍິສ຺ສຕິຯ

‘‘ເທວຠູໂຕ ມນຸສ຺ໂສ ວາ, ອປ຺ປາພາໂຘ ຠວິສ຺ສຕິ;

ປຣິຄ຺ຄຫໍ ວິວຊ຺ເຊຕ຺ວາ, ພ຺ຍາຘິໍ ໂລເກ ຕຣິສ຺ສຕິຯ

‘‘ອປຣິເມຍ຺ເຍ ອິໂຕ ກປ຺ເປ, ໂອກ຺ກາກກຸລສມ຺ຠໂວ;

ໂຄຕໂມ ນາມ ໂຄຕ຺ເຕນ, ສຕ຺ຖາ ໂລເກ ຠວິສ຺ສຕິຯ

‘‘ຕສ຺ສ ຘມ຺ເມສຸ ທາຍາໂທ, ໂອຣໂສ ຘມ຺ມນິມ຺ມິໂຕ;

ສພ຺ພາສເວ ປຣິຎ຺ຎາຍ, ນິພ຺ພາຍິສ຺ສຕິນາສໂວຯ

‘‘ກິເລເສ ຌາປຍິຕ຺ວານ, ຕຓ຺ຫາໂສຕໍ ຕຣິສ຺ສຕິ;

ພາກຸໂລ ນາມ ນາເມນ, ເຫສ຺ສຕິ ສຕ຺ຖຸ ສາວໂກຯ

‘‘ອິທໍ ສພ຺ພໍ ອຠິຎ຺ຎາຍ, ໂຄຕໂມ ສກ຺ຍປຸງ຺ຄໂວ;

ຠິກ຺ຂຸສງ຺ເຄ ນິສີທິຕ຺ວາ, ເອຕທຄ຺ເຄ ຐເປສ຺ສຕິຯ

‘‘ອໂນມທສ຺ສີ ຠຄວາ, ສຍມ຺ຠູ ໂລກນາຍໂກ;

ວິເວການຸວິໂລເກນ຺ໂຕ, ມມສ຺ສມຸປາຄມິຯ

‘‘ອຸປາຄຕໍ ມຫາວີຣໍ, ສພ຺ພຎ຺ຎຸໍ ໂລກນາຍກໍ;

ສພ຺ໂພສເຘນ ຕປ຺ເປສິໍ, ປສນ຺ໂນ ເສຫິ ປາຓິຠິຯ

‘‘ຕສ຺ສ ເມ ສຸກຕໍ ກມ຺ມໍ, ສຸເຂຕ຺ເຕ ພີຊສມ຺ປທາ;

ເຂເປຕຸໍ ເນວ ສກ຺ໂກມິ, ຕທາ ຫິ ສຸກຕໍ ມມຯ

‘‘ລາຠາ ມມ ສຸລທ຺ຘໍ ເມ, ໂຍຫໍ ອທ຺ທກ຺ຂິ ນາຍກໍ;

ເຕນ ກມ຺ມາວເສເສນ, ປຕ຺ໂຕມ຺ຫິ ອຈລໍ ປທໍ។

‘‘ສພ຺ພເມຕໍ ອກິລ຺ລາຍ, ໂຄຕໂມ ສກ຺ຍປ຺ງຄໂວ;

ກິກ຺ຂຸສງ຺ເຆ ນິສີທິຕ຺ວາ, ເອຕທគ຺ເຄ ຖເປສິ ມំ។

‘‘ອປຣິເມຍ຺ເຍ ອິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍំ ກມ຺ມມກຣឹ ຕທາ;

ທុគ຺គຕឹ ນາກិຊານາມិ, ເກສຊ຺ຊស຺ສ ອិທំ ພລំ។

‘‘ກិເລສາ ຊາປិຕາ ມຍ຺ຫំ…ເປ… ກតំ ພຸທ຺ធស຺ស សាសន’’ន຺តិ។

ອຣຫត຺តំ ປນ ປត຺វា ເອກທិວសំ សត຺ថារា ອត຺តໂນ សាវកេ ປដិប៉ាដិយា ឋានន຺តរេ ឋເປន຺ເຕນ ອប៉຺ប៉ាພាធានំ ອគ຺គភ຺ຄា ເນ ឋປិໂຕ ໂស ປຣិນិព຺ພានសមເຍ សງ຺ឃមជ຺ເឈ ກិក຺ខូນំ ໂອវាទមុខេន ອລ຺លំ ພ຺យាករោន຺ໂຕ –

៨៨៥។

‘ໂយ ປ຺ຸພ຺ເພ ករណីយានិ, ປច຺ឆា ໂស ກាតុມិច຺ឆតិ;

ស຺ខា ໂស ធំសេ ឋានា, ປច຺ឆា ຈ ມនុតប຺ប៉តិ។

៨៨៦។

‘‘ຍល຺ហិ ກយិរា តល຺ហិ វເទ, ຍំ ນ ກយិរា ນ តំ វເទ;

ອກរោន຺តំ ภាសមានំ, ປຣិជាននិ ປណ຺ឌិតា។

៨៨៧។

‘‘ສុស຺ខំ វត និព຺ពានំ, សម຺មាសម຺ពុទ຺ធទេសិតំ;

ອໂສກំ វិរជំ ខេមំ, យត຺ថ ទុក຺ខំ និរុជ຺ឈតិ’’តិ។ – គាថាត຺តយមភាសិ;

ຕត຺ថ ໂយ ປ຺ຸព຺ເພ ករណីយានិ, ປច຺ឆា ໂស កាតុມិច຺ឆតីតិ ໂយ ປុគ຺គໂລ ປុ຺ព຺ເພ ປុរេតរំ ជរាໂຣគាទីហិ ອនភិភូតកាលេເຍວ กាតព຺ពានិ ອត຺តໂນ ហិតស຺ខាវហានិ កម຺មានិ ປមាទវេសន ອកត຺វា ປច຺ឆា ໂស កាតព຺ពកាលំ ອតិក຺កមិត຺វា កាតុំ ឥច຺ឆ តិ។ ໂសតិ ຈ និប៉ាតមត຺តំ។ តທា ປន ជរាໂຣគាទីហិ ອភិភូតត຺តា กាតុំ ນ សក຺ໂກតិ, ອសក຺ໂກន຺ໂត ຈ ស຺ខា ໂស ធំសេ ឋា នា, ປច຺ឆា ຈ មនុតប຺ប៉តីតិ ໂស ປុគ຺គໂລ ស຺ខា ឋានា សគ຺គໂត និព຺ពានໂត ຈ តទុប៉ាយស຺ស ອនុប៉຺ប៉ាទិតត຺តា ປຣិហាយន຺ໂត ‘‘ອកតំ ເມ កល຺យាណ’’ន຺តិອាទិនា (ម។ និ។ ៣។២៤៨; ເນត຺តិ។ ១២០) ປច຺ឆា ຈ ອនុតប຺ប៉តិ វិប៉຺ប៉ដិសារំ ອាប៉ជ຺ជតិ។ ម-ກាໂຣ ປទសន຺ធិករោ។ ອហំ ປន ករណីយំ កត຺វា ເອວ តុម຺ເហ ເອវំ វទាមិតិ ទស຺សេន຺ໂត ‘‘ຍល຺ហិ ກយិរា’’តិ ទុតិយំ គាថមាហ។

ຕត຺ថ ປຣិជាននិតិ ‘‘ເອត຺តໂກ អយ’’ន຺តិ ປຣិច຺ឆិជ຺ជ ជាននិ ນ ពហុំ មល຺លន຺តីតិ ອត຺ໂថ។ សម຺មាប៉ដិប៉ត຺តិវេសន ហិ ຍថា វាទី តថាការី ເອວ ໂសភតិ, ນ ឥໂត ອល຺លថា។ ករណីយប៉ຣិយាເຍន សាធារណໂត វុត຺តមត຺ថំ ឥទានិ សរូປໂត ទស຺សេតុំ ‘‘ສុ

ສຸຂໍ ວຕາ''ຕິອາຫິນາ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ។ ຕສຸສຕຸໂຖ – ສມມາ ສາມໍ ສພຸພສມມານໍ ພຸທຸຮຕຸຕາ ສມມາສມພຸທຸເສນ ກຄວຕາ ເທສິຕໍ ສພຸພໂສ ໂສກເຫຕູນໍ ອກາວໂຕ ອໂສກໍ ວິຄຕຣາຄາທິຣຊຕຸຕາ ວິຣຊໍ ຈຕູຫິ ໂຍເຄຫິ ອນຸປທຸທຸຕຕຸຕາ ເຂມໍ ນິພຸພານໍ ສຸຜຸຕຸ ສຸຂໍ ວຕ, ກສຸມາ? ຍຕຸຖ ຍສຸມິ ນິພຸພາເນ ສກລໍ ວຜຸຜທຸກຸຂໍ ນິຣຸຊຸຊຕິ ອຈຸຈນຸຕເມວ ວູປສມຕີຕີ។

ພາກຸລຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຜຸຖິຕາ។

໔។ ສນິຍຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ສຸຂລຸເຈຊີວິຕຸ ອິຈຸເຈຕິ ອາຍສຸມໂຕ ສນິຍຕຸເຖຣສຸສ ຄາຖາ។ ກາ ອຸປຸປຕຸຕິ? ອຍມຸປີ ປຸຣິມພຸທຸເຂສຸ ກຕາຣິກາໂຣ ຕຕຸຖ ຕຕຸຖ ກເວ ປຸລຸລານີ ອຸປຈິນນຸໂຕ ສີຂິສຸສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວິລຸລຸຕໍ ປຕຸໂຕ ເອກທິວສໍ ສຕຸຖາຣໍ ທິສຸວາ ປສນຸນມານໂສ ນລຸອມາລາຍ ປູຊໍ ອກາສີ។ ໂສ ເຕນ ປຸລຸລກມຸເມນ ເທວມນຸສຸເສສຸ ສໍສຣນຸໂຕ ອິມສຸມີ ພຸທຸຮຸປຸປາເທ ຣາຊຄເຫ ກຸມຸກກາຣກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ສນິໂຍຕິ ລທຸຮນາໂມ ວຍປຸປຕຸໂຕ ກຸມຸກກາຣກມຸເມນ ຊີວຕິ។ ເຕນ ຈ ສມເຍນ ສຕຸຖາ ສນິຍສຸສ ກຸມຸກກາຣສຸສ ສາລາຍໍ ນິສີທິຕຸວາ ປຸກຸກຸສາຕິສຸສ ກຸລປຸຕຸຕສຸສ ຉທາຕຸວິກາງຄສຸຕຸຕໍ (ມ។ ນີ។ ໓។໓໔໘ ອາທໂຍ) ເທເສສີ។ ໂສ ຕໍ ສຸຕຸວາ ກຕກີຈຸໂຈ ອໂຫສີ។ ສນິໂຍ ຕສຸສ ປຣິນິພຸພຸຕກາວໍ ສຸຕຸວາ ''ນີຍຸຍານິກໍ ວຕ ພຸທຸຮສາສນໍ, ຍຕຸຖ ເອກຣຕຸຕິປຣິຈເຍນາປີ ວຜຸຜທຸກຸຂໂຕ ມຸລຸຈິຕຸ ສກຸກາ''ຕິ ປຜິລທຸຮສທຸໂຮ ປພຸພຊິຕຸວາ ກຸຜິມຕຸຫນານຸຍຸຕຸໂຕ ວິຫຣນຸໂຕ ກຸຜິກຣຕໍ ປຜິຈຸຈ ກຄວຕາ ຄຣຫິໂຕ ສງຫິເກ ເສນາສເນ ວສນຸໂຕ ວິປສຸສນໍ ວທຸເຒຕຸວາ ອຣຫຕຸຕໍ ປາປຸຕີ។ ເຕນ ວຸຕຸຕໍ ອປທາເນ (ອປ។ ເຖຣ ໒។໔໗។໑-ກ) –

''ສຸວຕຸຕາວຕຸຕໍ ສມພຸທຸຣໍ, ອາຫຸຕີນໍ ປຜິຄຸຄຫໍ;

ວິປີນຄຸເຄນ ຄຈຸຉນຸຕໍ, ອທຸທສໍ ໂລກນາຍກໍ។

''ນລຸອມາລໍ ຄເຫຕຸວານ, ນິກຸຂມນຸໂຕ ຈ ຕາວເທ;

ຕຕຸຖທຸທສາສີ ສມພຸທຸຮໍ, ໂອຄຕິຕຸຕມນາສວໍ។

''ປສນຸນຈິຕຸໂຕ ສຸມໂນ, ນລຸອມາລມປູຊຍີ;

ທກຸຂິເຕຍຸຍໍ ມຫາວີຣໍ, ສພຸພໂລການຸກມຸປກໍ។

''ເອກຕຶເສ ອິໂຕ ກປຸເປ, ຍໍ ມາລມກິໂຣປຍີ;

ທຸຄຸຄຕຶ ນາກິຊານາມິ, ພຸທຸຮປູຊາຍິທໍ ຜລໍ។

''ກິເລສາ ຊາປີຕາ ມຍຸຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທຸຮສຸສ ສາສນ''ນຸຕິ។

ອຣຫຕຸຕໍ ປນ ປຕຸວາ ເຍ ກິກຸຂູ ຮຸຕງຄສມາຮາເນນ ອຕຸຕານໍ ອຸກຸກໍເສຕຸວາ ສງຫກຕຸຕາທິ ສາທິຍນຸເຕ ອລຸເລ ກິກຸຂູ ອວ ຊານນຸຕິ, ເຕສໍ ໂອວາທທານມຸເຂນ ອລຸລໍ ພຸຍາກໂຣນຸໂຕ –

໔໘໗។

''ສຸຂລຸເຈ ຊີວິຕຸ ອິຈຸເຈ, ສາມລຸລສຸມີ ອເປກຸຂວາ;

ສງ຺ຝິກໍ ນາຕິມຌ຺ເລຍ຺ຍ, ຈີວຣໍ ປານໂກຊນ໌ໍຯ

໔໔໙ຯ

ສຸຂຌ຺ເຈ ຊີວິຕຸໍ ອິຈ຺ເຉ, ສາມຌ຺ຌສ຺ມິ ອເປກ຺ຂວາ;

ອຫີ ມູສິກໂສພ຺ກໍວ, ເສເວຖ ສຍນາສນໍຯ

໔໖໐ຯ

ສຸຂຌ຺ເຈ ຊີວິຕຸໍ ອິຈ຺ເຉ, ສາມຌ຺ຌສ຺ມິ ອເປກ຺ຂວາ;

ອິຕຣິຕເຣນ ຕຸສ຺ເສຍ຺ຍ, ເອກສ຺ມ຺ມຌ຺ຈ ກາວເຍ’’ຕິຯ – ຕິສ຺ໂສ ຄາຖາ ອພາສິ;

ຕຕ຺ຖ ສຸຂຌ຺ເຈ ຊີວິຕຸໍ ອິຈ຺ເຉ, ສາມຌ຺ຌສ຺ມິ ອເປກ຺ຂວາຕິ ສາມຌ຺ຌສ຺ມິ ສມຕາກາເວ ອເປກ຺ຂວາ ສິກ຺ຂາຍ ຕິພ຺ພຄາຣໂວ ຫຸຕ຺ວາ ສຸຂໍ ຊີວິຕຸໍ ອິຈ຺ເຉຍ຺ຍ ເຈ, ອເນສນໍ ປຫາຍ ສາມຌ຺ຌສ຺ເຂນ ສເຈ ຊີວິຕຸກາໂມຕິ ອຕ຺ໂຖ ຯ ສງ຺ຝິກໍ ນາຕິມຌ຺ເລຍ຺ຍ, ຈີວຣໍ ປານໂກຊນນ຺ຕິ ສງ຺ຝໂຕ ອາກຕໍ ຈີວຣໍ ອາຫາຣໍ ນ ອວມຌ຺ເລຍ຺ຍ, ສງ຺ຝສ຺ສ ອຸປ຺ປຊ຺ຊນກລາໂກ ນາມ ປຣິສຸທ຺ຈຸປ຺ປາໂທ ໂຫຕີຕິ ຕໍ ປຣິກ຺ຌຊນ຺ຕສ຺ສ ອາຊີວປາຣິສຸທ຺ຌິສມ຺ກເວນ ສາມຌ຺ຌສຸຂໍ ຫຕ຺ຖຄຕເມວາຕິ ອທິປ຺ປາໂຍຯ ອຫີ ມູສິກໂສພ຺ກໍວາຕິ ອຫີວິຍ ມູສິກາຍ ຂຕພິລໍ ເສເວຖ ເສເວຍ຺ຍ ເສນາສນໍຯ ຍຖາ ນາມ ສປ຺ໂປ ສຍມຕ຺ຕໂນ ອາສຍໍ ອກຕ຺ວາ ມູສິກາຍ ອຌ຺ເຌນ ວາ ກເຕ ອາສເຍ ວສິຕ຺ວາ ເຍນ ກາມໍ ປກ຺ກມຕິ, ເອວເມວໍ ກິກ຺ຂຸ ສຍໍ ເສນາສນກຣຓາ ສໍກິເລສໍ ອນາປຊ຺ຊິຕ຺ວາ ຍຕ຺ຖ ກຕ຺ຖຈິ ວສິຕ຺ວາ ປກ຺ກເມຍ຺ຍາຕິ ອຕ຺ໂຖຯ

ອິທານິ ວຸຕ຺ເຕ ອວຸຕ຺ເຕ ຈ ປຈ຺ຈເຍ ຍຖາລາກສນ຺ໂຕເສເນວ ສາມຌ຺ຌສຸຂໍ ໂຫຕິ, ນ ອຌ຺ຌຖາຕິ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ ອາຫ ‘‘ອິຕຣີຕເຣນ ຕຸສ຺ເສຍ຺ຍາ’’ຕິ, ເຍນ ເກນຈິ ຫີເນນ ວາ ປຓີເຕນ ວາ ຍຖາລທ຺ເຘນ ປຈ຺ຈເຍນ ສນ຺ໂຕສໍ ອາປຊ຺ເຊຍ຺ຍາຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ເອກສ຺ມ຺ມນ຺ຕິ ອປ຺ປມາທກາວໍ, ຕຌ຺ຫິ ອນຸຍຸຌ຺ຊນ຺ຕສ຺ສ ອນວຊ຺ຊໍ ສພ຺ພໍ ໂລກິຍສຸຂໍ ໂລກຸຕ຺ຕຣສຸຂຌ຺ຈ ຫຕ຺ຖຄຕເມວ ໂຫຕີຯ ເຕນາຫ ກຄວາ – ‘‘ອປ຺ປມຕ຺ໂຕ ຫິ ຊາຍນ຺ໂຕ, ປປ຺ໂປຕິ ວິປຸລໍ ສຸຂ’’ນ຺ຕິ (ມຯ ນິຯ ໒ຯ໖໔; ສຯ ປຯ ໒໗)ຯ

ສນິຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຓນາ ນິຎ຺ຖິຕາຯ

໕ຯ ມາຕງ຺ຄປຸຕ຺ຕຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຓນາ

ອຕິສີຕນ຺ຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ມາຕງ຺ຄປຸຕ຺ຕຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍໍ ກິຣ ປທຸມຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ຫິມວນ຺ຕສ຺ສ ມິເປ ມຫໂຕ ຊາຕສ຺ສຣສ຺ສ ເຫຎ຺ຖາ ມຫຕິ ນາຄກວເນ ມຫານຸກາໂວ ນາຄຣາຊາ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ນາຄກວນ຺ໂຕ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ວິຈຣນ຺ໂຕ ສຕ຺ຖາຣໍ ອາກາເສນ ຄຈ຺ຈນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ອຕ຺ຕໂນ ສີສມຓີນາ ປູຊໍ ອກາສີຯ ໂສ ເຕນ ປຸຌ຺ຌກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຈຸປ຺ປາເທ ໂກສລຣຎ຺ເຖ ມາຕງ຺ຄສ຺ສ ນາມ ກຸຎຸມ຺ພິກສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ ມາຕງ຺ຄປຸຕ຺ໂຕຕ຺ເວວ ປຌ຺ຌາຍິຕ຺ຖຯ ໂສ ວິຌ຺ຌຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ອລສຊາຕິໂກ ຫຸຕ຺ວາ ກິຌ຺ຈິ ກມ຺ມໍ ອກໂຣນ຺ໂຕ ລາຕເກຫິ ອຌ຺ເຌຫິ ຈ ຄຣຫິໂຕ ‘‘ສຸຂຊີວິໂນ ອິເມ ສມຓາ ສກ຺ຍປຸຕ຺ຕິຍາ’’ຕິ ສຸຂຊີວິຕໍ ອາກງ຺ຂນ຺ໂຕ ກິກ຺ຂູຫິ ກຕປຣິຈໂຍ ຫຸຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຘມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ປຎິລທ຺ຘສທ຺ໂຘ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອຌ຺ເຌ ກິກ຺ຂູ ອິທ຺ຘິມນ຺ເຕ ທິສ຺ວາ ອິທ຺ຘິພລໍ ປຕ຺ເຖຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິເກ ກມ຺ມຎ຺ຖານໍ ຄເຫຕ຺ວາ ກາວນໍ ອນຸຍຸຌ຺ຊນ຺ໂຕ ຉລຸອກິຌ຺ໂຌ ອໂຫສິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໒ຯ໔໗ຯ໑໗-໒໙) –

‘‘ປທຸມຸຕ຺ຕໂຣ ນາມ ຊິໂນ, ສພ຺ພຘມ຺ມານ ປາຣຄູ;

ວິເວກກາໂມ ສມ຺ພຸທ຺ໂຘ, ຄຈ຺ຉເຕ ອນິລຎ຺ຊເສຯ

‘‘ອວິທູເຣ ຫິມວນ຺ຕສ຺ສ, ມຫາຊາຕສ຺ສໂຣ ອຫຸ;

ຕຕ຺ຖ ເມ ຠວນໍ ອາສິ, ປຸຎ຺ຎກມ຺ເມນ ສໍຍຸຕໍຯ

‘‘ຠວນາ ອຠິນິກ຺ຂມ຺ມ, ອທ຺ທສໍ ໂລກນາຍກໍ;

ອິນ຺ທີວຣໍວ ຊລິຕໍ, ອາທິຕ຺ຕໍວ ຫຸຕາສນໍຯ

‘‘ວິຈິນໍ ນທ຺ທສໍ ປຸປ຺ຜໍ, ປູຊຍິສ຺ສນ຺ຕິ ນາຍກໍ;

ສກໍ ຈິຕ຺ຕໍ ປສາເທຕ຺ວາ, ອວນ຺ທີ ສຕ຺ຖຸໂນ ອຫໍຯ

‘‘ມມ ສີເສ ມຓີ ຄຍ຺ຫ, ປູຊຍີ ໂລກນາຍກໍ;

ອິມາຍ ມຓິປູຊາຍ, ວິປາໂກ ໂຫຕຸ ຠທ຺ທໂກຯ

‘‘ປທຸມຸຕ຺ຕໂຣ ໂລກວິທູ, ອາຫຸຕີນໍ ປຏິຄ຺ຄໂຫ;

ອນ຺ຕລິກ຺ເຂ ຐິໂຕ ສຕ຺ຖາ, ອິມໍ ຄາຖໍ ອຠາສຖຯ

‘ໂສ ເຕ ອິຊ຺ຌຕຸ ສງ຺ກປ຺ໂປ, ລຠສ຺ສຸ ວິປຸລໍ ສຸຂໍ;

ອິມາຍ ມຓິປູຊາຍ, ອນຸໂຠຫິ ມຫາຍສໍຯ

‘‘ອິທໍ ວຕ຺ວານ ຠຄວາ, ຊລຊຸຕ຺ຕມນາມໂກ;

ອຄມາສິ ພຸທ຺ຘເສຏ຺ໂຐ, ຍຕ຺ຖ ຈິຕ຺ຕໍ ປຓິຫິຕໍຯ

‘‘ສຏ຺ຐິກປ຺ປານິ ເທວິນ຺ໂທ, ເທວຣຊ຺ຊມກາຣຍີ;

ອເນກສຕກ຺ຂຕ຺ຕຸຎ຺ຈ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ອໂຫສຫໍຯ

‘‘ປຸພ຺ພກມ຺ມໍ ສຣນ຺ຕສ຺ສ, ເທວຠູຕສ຺ສ ເມ ສໂຕ;

ມຓີ ນິພ຺ພຕ຺ຕເຕ ມຍ຺ຫໍ, ອາໂລກກຣໂຓ ມມໍຯ

‘‘ຉຬສີຕິສຫສ຺ສານິ , ນາຣິໂຍ ເມ ປຣິຄ຺ຄຫາ;

ວິຈິຕ຺ຕວຕ຺ຖາຠຣຓາ, ອາມຸກ຺ກມຓິກຸຓ຺ຑລາຯ

‘‘ອຬາຣປມ຺ຫາ ຫສຸລາ, ສຸສຎ຺ຎາ ຕນຸມຊ຺ຌິມາ;

ປຣິວາເຣນ຺ຕິ ມໍ ນິຈ຺ຈໍ, ມຕິປູຊາຍິທໍ ຜລໍຯ

‘‘ໂສຕ຺ຕາມຍາ ມຕິມຍາ, ໂລຫິຕງ຺ກມຍາ ຕຖາ;

ກຕ຺ທາ ເມ ສຸກຕາ ໂຫນ຺ຕິ, ຍທິຈ຺ຉສິ ປີລຸອນ຺ຘນາຯ

‘‘ກູຍາຄາຣາ ຄຫາ ຣມ຺ມາ, ສຍນລ຺ຈ ມຫາຣຫໍ;

ມມ ສງ຺ກປ຺ປມລ຺ລາຍ, ນິພ຺ພຕ຺ຕນ຺ຕິ ຍທິຈ຺ຉກໍຯ

‘‘ລາກາ ເຕສໍ ສຸລທ຺ຘລ຺ຈ, ເຍ ລການ຺ຕິ ອຸປສ຺ສຸຕິ;

ປຸລ຺ລກ຺ເຂຕ຺ຕໍ ມນຸສ຺ສານໍ, ໂອສຘໍ ສພ຺ພປາຕິນໍຯ

‘‘ມຍ຺ຫມ຺ປີ ສຸກຕໍ ກມ຺ມໍ, ໂຍຫໍ ອທກ຺ຂິ ນາຍກໍ;

ວິນິປາຕາ ປມຸຕ຺ໂຕມ຺ຫິ, ປຕ຺ໂຕມ຺ຫິ ອຈລໍ ປທໍຯ

‘‘ຍໍ ຍໍ ໂຍນູປປ຺ຊ຺ຊາມິ, ເທວຕ຺ຕໍ ອຖ ມານຸສໍ;

ທີວສລ຺ເຈວ ຣຕ຺ຕິລ຺ຈ, ອາໂລໂກ ໂຫຕິ ເມ ສທາຯ

‘‘ຕາເຍວ ມຕິປູຊາຍ, ອນຸໂກຕ຺ວານ ສມ຺ປທາ;

ລາຕາໂລໂກ ມຍາ ທິຍ຺ໂຖ, ປຕ຺ໂຕມ຺ຫິ ອຈລໍ ປທໍຯ

‘‘ສຕສຫສ຺ສິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ມຕິ ອກິປູຊຍິ;

ທຸຄ຺ຄຕິ ນາກິຊານາມິ, ມຕິປູຊາຍິທໍ ຜລໍຯ

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິຯ

ຉລຸອກິລ຺ໂລ ປນ ທຸຕ຺ວາ ປຸຄ຺ຄລາຘິຍ຺ຖານວເສນ ໂກສຊ຺ຊໍ ຄຣຫນ຺ໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ຈ ວີຣິຍາຣມ຺ກໍ ກິຕ຺ເຕນ຺ໂຕ –

໔໘໑ຯ

‘‘ອຕິສີຕໍ ອຕິອຸຕ຺ຫໍ, ອຕິສາຍມິທໍ ອຫຸ;

ອິຕິ ວິສ຺ສຍ຺ຖກມ຺ມນ຺ເຕ, ຂຕາ ອຈ຺ເຈນ຺ຕິ ມາຕເວຯ

໔໘໔ຯ

‘‘ໂຍ ຈ ສີຕຎ຺ຈ ອຸຕ຺ຫຎ຺ຈ, ຕິຓາ ຠິຍ຺ໂຍ ນ ມຎ຺ຎຕິ;

ກຣໍ ປຸຣິສກິຈ຺ຈານິ, ໂສ ສຸຂາ ນ ວິຫາຍຕິຯ

໒໓໓ຯ

‘‘ທພ຺ພໍ ກຸສໍ ໂປຏກິລໍ, ອຸສີຣໍ ມຸຎ຺ຊປພ຺ພຊໍ;

ອຸຣສາ ປນຸທິສ຺ສາມິ, ວິເວກມນຸພ຺ຣູຫຍ’’ນ຺ຕິຯ – ຄາຖາຕ຺ຕຍມາຫ;

ຕຕ຺ຖ ອຕິສີຕນ຺ຕິ ຫິມປາຕສມຍາທີນາ ອຕິວິຍ ສີຕໍ, ອິທໍ ອຫູຕິ ອາເນຕ຺ວາ ສມ຺ພນ຺ໂຘຯ ອຕິອຸຕ຺ຫນ຺ຕິ ຆມ຺ມປຣິຕາປາທີນາ ອຕິວິຍ ອຸຕ຺ຫໍ, ອຸຠເຍນປິ ອຸຕຸວເສນ ໂກສຊ຺ຊວຕ຺ຖຸມາຫຯ ອຕິສາຍນ຺ຕິ ທິວສສ຺ສ ປຣິຓຕິຍາ ອຕິສາຍໍ, ສາຍຄ຺ຄຫເຓເນວ ເຈຕ຺ຖ ປາໂຕປິ ສງ຺ຄຍ຺ຫຕິ , ຕທຸຠເຍນ ກາລວເສນ ໂກສຊ຺ຊວຕ຺ຖຸມາຫຯ ອິຕິຕິ ອິມິນາ ປກາເຣນຯ ເອເຕນ ‘‘ອິຘ, ຠິກ຺ຂເວ, ຠິກ຺ຂຸນາ ກມ຺ມໍ ກຕ຺ຕພ຺ພໍ ໂຫຕິ’’ຕິອາທິນາ (ອຯ ນິຯ ໘ຯ໘໐; ທີຯ ນິຯ ໓ຯ໓໓໒) ວຸຕ຺ຕໍ ໂກສຊ຺ຊວຕ຺ຖຸໍ ສງ຺ຄຕ຺ຫາຕິຯ ວິສ຺ສຏ຺ຐກມ຺ມນ຺ເຕຕິ ປຣິຈ຺ຈຕ຺ຕໂຍຄກມ຺ມນ຺ເຕຯ ຂຓາຕິ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາທາທໂຍ ພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍວາສສ຺ສ ໂອກາສາຯ ອຈ຺ເຈນ຺ຕີຕິ ອຕິກ຺ກມນ຺ຕິຯ ມາຓເວຕິ ສຕ຺ເຕຯ ຕິຓາ ຠິຍ຺ໂຍ ນ ມຎ຺ຎຕີຕິ ຕິຓໂຕ ອຸປ຺ຣິ ນ ມຎ຺ຎຕິ, ຕິຓໍ ວິຍ ມຎ຺ຎຕິ, ສີຕຸຕ຺ຫານິ ອຠິຠວິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕນາ ກຕ຺ຕພ຺ພໍ ກໂຣຕິຯ ກຣນ຺ຕີ ກໂຣນ຺ໂຕຯ ປຸຣິສກິຈ຺ຈານີຕິ ວີຣປຸຣິເສນ ກຕ຺ຕພ຺ພານິ ອຕ຺ຕຫິຕປຣຫິຕານິຯ ສຸຂາຕິ ສຸຂໂຕ, ນິພ຺ພານສຸຂໂຕຕິ ອຘິປ຺ປາໂຍຯ ຕຕິຍຄາຖາຍ ອຕ຺ໂຖ ເຫຏ຺ຐາ ວຸຕ຺ໂຕເຍວຯ

ມາຕງ຺ຄປຸຕ຺ຕຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາຯ

໓ຯ ຂຸຊ຺ຊໂສຠິຕຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຓນາ

ເຍ ຈິຕ຺ຕກຖີ ພຫຸສ຺ສຸຕາຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ຂຸຊ຺ຊໂສຠິຕຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍໍ ກິຣ ປທຸມຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ຠຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຎ຺ຎຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ຠຄວນ຺ຕໍ ມຫຕາ ຠິກ຺ຂຸສງ຺ເຆນ ສທ຺ຘິໍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ທສຫີ ຄາຖາຫີ ອຠິຕ຺ຖວິຯ ໂສ ເຕນ ປຸຎ຺ຎກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ປາຏລິປຸຕ຺ຕນຄເຣ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ‘‘ໂສຠິໂຕ’’ຕິສ຺ສ ນາມໍ ອໂຫສິຯ ໂຖກໍ ຂຸຊ຺ຊຘາຕຸກຕາຍ ປນ ຂຸຊ຺ຊໂສຠິໂຕຕ຺ເວວ ປຎ຺ຎາຍິຕ຺ຖຯ ໂສ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ສຕ຺ຖຣິ ປຣິນິພ຺ພຸເຕ ອານນ຺ທຕ຺ເຖຣສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຉຬຠິຎ຺ໂຎ ອໂຫສິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໒ຯ໔໗ຯ໔໑-໔໗) –

‘‘ກກຸຘໍ ວິລສນ຺ຕໍວ, ເທວເທວໍ ນຣາສຠໍ;

ຣຖິຍໍ ປຏິປ຺ຊນ຺ຕໍ, ໂກ ທິສ຺ວາ ນ ປສີທຕິຯ

‘‘ຕມນ຺ຘກາຣໍ ນາເສຕ຺ວາ, ສນ຺ຕາເຣຕ຺ວາ ພຫຸໍ ຊນໍ;

ຎາຓາໂລເກນ ໂຊຕນ຺ຕໍ, ໂກ ທິສ຺ວາ ນ ປສີທຕິຯ

‘‘ວສີສຕສຫສ຺ເສຫິ, ນີຍນ຺ຕໍ ໂລກນາຍກໍ;

ອຸທ຺ຘຣນ຺ຕໍ ພຫູ ສຕ຺ເຕ, ໂກ ທິສ຺ວາ ນ ປສີທຕິຯ

‘‘ອາຫນນ຺ຕໍ ຘມ຺ມເຠຣິໍ, ມທ຺ທນ຺ຕໍ ຕິຕ຺ຖິເຍ ຄເຓ;

ສີຫນາທໍ ວິນທນ຺ຕໍ, ໂກ ທິສ຺ວາ ນ ປ໌ສີທຕິ຺

‘‘ຍາວຕາ ພ຺ຣຫ຺ມໂລກໂຕ, ອາຄນ຺ຕ຺ວານ ສພ຺ຣຫ຺ມກາ;

ປ຺ຈ຺ຈນ຺ຕິ ນິປ຺ເຕ ປ໌ຍ຺ເຫ, ໂກ ທິສ຺ວາ ນ ປ໌ສີທຕິ຺

‘‘ຍສ຺ສຍ຺ຊລີ ກຣິຕ຺ວານ, ອາຍາຈນ຺ຕິ ສເທວກາ;

ເຕນ ປ຺ຍ຺ຍໍ ອນຸໂກນ຺ຕິ, ໂກ ທິສ຺ວາ ນ ປ໌ສີທຕິ຺

‘‘ສພ຺ເພ ຊນາ ສມາຄນ຺ຕ຺ວາ, ສມ຺ປ໌ວາເຣນ຺ຕິ ຈກ຺ຂຸມໍ;

ນ ວິກມ຺ປ໌ຕິ ອຊ຺ຊິຍ຺ໂຖ, ໂກ ທິສ຺ວາ ນ ປ໌ສີທຕິ຺

‘‘ນຄຣໍ ປ໌ວິສໂຕ ຍສ຺ສ, ຣວນ຺ຕິ ເກຣິໂຍ ພຫູ;

ວິນທນ຺ຕິ ຄຊາ ມຕ຺ຕາ, ໂກ ທິສ຺ວາ ນ ປ໌ສີທຕິ຺

‘‘ວີຖິຍາ ຄຈ຺ຉໂຕ ຍສ຺ສ, ສພ຺ພາກາ ໂຊຕເຕ ສທາ;

ອພ຺ກຸນ຺ນຕາ ສມາ ໂຫນ຺ຕິ, ໂກ ທິສ຺ວາ ນ ປ໌ສີທຕິ຺

‘‘ພ຺ຍາຫຣນ຺ຕສ຺ສ ພຸທ຺ຘສ຺ສ, ຈກ຺ກວາລຸອມ຺ປີ ສຸຍ຺ຍຕິ;

ສພ຺ເພ ສຕ຺ເຕ ວິຍ຺ຍາເປຕິ, ໂກ ທິສ຺ວາ ນ ປ໌ສີທຕິ຺

‘‘ສຕສຫສ຺ສິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ພຸທ຺ຘມກິກິຕ຺ຕຍີ;

ທຸຄ຺ຄຕີ ນາກິຊານາມິ, ກິຕ຺ຕນາຍ ອິທໍ ຜລໍ຺

‘‘ກິເລສາ ຊາປີຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ຺

ຉລຸອກິຍ຺ໂຍ ປນ ຫຸຕ຺ວາ ປ໌ຖມມຫາສງ຺ຄີຕິກາເລ ຣາຊຄເຫ ສຕ຺ຕປ໌ຕ຺ຕິຄຸຫາຍໍ ສນ຺ນິປ໌ຕິເຕນ ສງ຺ເຘນ ‘‘ອາຍສ຺ມນ຺ຕໍ ອານນ຺ທໍ ອາມນ຺ເຕທີ’’ຕິ ອາຓຕ຺ໂຕ ປ໌ຖວິຍໍ ນິມຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ ເຖຣສ຺ສ ປ຺ຣໂຕ ອຸຍ຺ກຫິຕ຺ວາ ສງ຺ຘສ຺ສ ສາສນໍ ອາໂຣເຈຕ຺ວາ ສຍໍ ປ຺ເຣຕຣໍ ອາກາເສນ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຕປ໌ຕ຺ຕິຄຸຫາທ຺ວາຣໍ ສມ຺ປ໌າປ຺ຕີ຺ ເຕນ ຈ ສມເຍນ ມາຣສ຺ສ ມາຣກາຍິການຍ຺ຈ ປ໌ພິເສຂນຕ຺ຖໍ ເທວສງ຺ເຘນ ເປ໌ສິຕາ ອຍ຺ຍຕຣາ ເທວຕາ ສຕ຺ຕປ໌ຕ຺ຕິຄຸຫາທ຺ວາເຣ ຖິຕາ ໂຫຕິ, ຕສ຺ສາ ຊຊ຺ຊໂສກິໂຕ ເຖໂຣ ອຕ຺ຕໂນ ອາຄມນໍ ກເຖນ຺ໂຕ –

໔໒໔຺

‘‘ເຍ ຈິຕ຺ຕກຖີ ພຫຸສ຺ສຸຕາ, ສມຓາ ປ໌າຍລິປ຺ຕ຺ຕວາສີໂນ;

ເສຕສຸດຕາໂຮຍນາຍຸວາ, ທຸວາເຣ ຕິຍຸຖຕິ ຊຸຊຸຊໂສກີໂຕ’’ຕິ. – ປັຖມັ ຄາຖມາຫ;

ຕຕຸຖ ຈິຕຸຕາກທີຕີ ວິຈິຕຸຕະສມຸມກຸທີກາ, ສຽຂີປັນັ, ວິຕຸຖາຣຕັ ຄມຸກີຣກຣຕັ ອຸຕຸຕານີກຣຕັ ກຽຂາວິໂນທນັ ສມຸມປ ຕີຍຸຖາປນນຸຕີ ເອວມາທີທີ ນານານເຍທີ ປເຣສັ ອຊຸຊາສຍານຸຮູປົ ສມຸມສຸສ ກຖນສີລາຕີ ອຕຸໂຖ. ພຫຸສຸສຸຕາຕີ ປຣີຍຕຸ ຕິປັຜິເວຂພາຫຸສຈຸຈປາຣີປູຣີຍາ ພຫຸສຸສຸຕາ. ສພຸພໂສ ສມິຕປາປຕາຍ ສມຕາ. ປາຜລິປຸຕຸຕວາສີໂນ, ເສຕສຸດຕາໂຮຕີ ປາຜລິ ປຸຕຸຕນຄຣວາສີຕາຍ ປາຜລິປຸຕຸຕວາສີໂນ, ເສຕັ ອລຸດຕາໂຮ, ອຍັ ອາຍຸວາ ທີພາຍຸ ອາຍສຸມາ. ທຸວາເຣ ຕິຍຸຖຕີຕີ ສຕຸຕປາກາ ຄຸທາຍ ທຸວາເຣ ຕິຍຸຖຕີ, ສຽພສຸສ ອນຸມຕີຍາ ປວີສີຕຸນຸຕີ ອຕຸໂຖ. ຕັ ສຸຕຸວາ ສາ ເທວຕາ ເຖຣສຸສ ອາຄມນັ ສຽພສຸສ ນິເວ ເທນຸຕີ –

໔໓໔.

‘‘ເຍ ຈິຕຸຕາກຖີ…ເປ… ທຸວາເຣ ຕິຍຸຖຕີ ມາລຸເຕຣີໂຕ’’ຕີ. – ທຸຕິຍັ ຄາຖມາຫ;

ຕຕຸຖ ມາລຸເຕຣີໂຕຕີ ອິທຸສິຈິຕຸຕຊນີເຕນ ວາຍຸນາ ເອຣີໂຕ, ອິທຸສິພເລນ ອາຄໂຕຕີ ອຕຸໂຖ.

ເອວັ ຕາຍ ເທວຕາຍ ນິເວທີເຕນ ສຽເພນ ກໂຕກາໂສ ເຖໂຣ ສຽພສຸສ ສນຸຕິກັ ຄຈຸຉນຸໂຕ –

໔໓໕.

‘‘ສຸຍຸທຸເສນ ສຸຍິຍຸເຖນ, ສຽຄາມວິຊເຍນ ຈ;

ພຸຣຫຸມຈຣິຍານຸຈິຕຸເຕນ, ເອວາຍັ ສຸຂເມສຕີ’’ຕີ. –

ອິມາຍ ຕຕິຍຄາຖາຍ ອລຸລັ ພຸຍາກາສີ.

ຕຕຸຖ ສຸຍຸທຸເສນາຕີ ປຸພຸພກາເຄ ຕທງຄວິກຸຂມຸກນປຸປຫານວເສນ ກິເລເສທີ ສຸຍຸຖຸ ຍຸຊຸຊເນນ. ສຸຍິຍຸເຖນາຕີ ອນຸຕຣນຸຕຣາ ກລຸຍາຕມິຕຸເຕທີ ທີນຸນສປປາຍສມຸມທາເນນ. ສຽຄາມວິຊເຍນ ຈາຕີ ສມຸຈເຉທປຸປຫານວເສນ ສພຸພໂສ ກິເລສາກີສຽ ຂາຣນີມຸມຖເນນ ລທຸຊສຽຄາມວິຊເຍນ ຈ. ພຸຣຫຸມຈຣິຍານຸຈິຕຸເຕນາຕີ ອນຸຈິຕຸເຕນ ອຄຸຄມຄຸຄພຸຣຫຸມຈຣິເຍນ. ເອວາຍັ ສຸຂເມສຕີຕີ ເອວັ ວຸຕຸຕປຸປກາເຣນ ອຍັ ຊຸຊຸຊໂສກີໂຕ ນິພຸພານສຸຂັ ຟລສມາປຸຕຸຕີສຸຂລຸຈ ເອສຕີ, ອນຸກວຕີຕີ ອຕຸໂຖ.

ຊຸຊຸຊໂສກີຕຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຍຸຖິຕາ.

໗. ວາຣຕາຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ໂຍສ ໂກຈິ ມນຸສຸເສສູຕີ ອາຍສຸມໂຕ ວາຣຕາຕຸເຖຣສຸສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປຸປັຕຸຕີ? ອຍມຸປີ ປຸຣີມພຸທຸເຊສຸ ກຕາຊິກາໂຣ ຕຕຸຖ ຕຕຸຖ ກເວ ປຸລຸລານີ ກໂຣນຸໂຕ ອີໂຕ ທວານວຸເຕ ກປຸເປ ຕິສຸສສຸສ ກຄວໂຕ ອຸປຸປັຕຸຕີໂຕ ປຸເຣຕຣເມວ ພຸຣາຫຸມຕກຸເລ ນິພຸພຕຸຕີຕຸວາ ພຸຣາຫຸມຕານັ ວິຊຸຊາສີປຸເປສຸ ປາຣຄູ ຫຸຕຸວາ ອີສີປັພຸພຊຸຊັ ປັພຸພຊີຕຸວາ ຈຕຸປຸກາສສຫສຸສານັ ອນຸເຕວາສີ ການັ ມນຸເຕ ວາເຈນຸໂຕ ວສຕີ. ເຕນ ຈ ສມເຍນ ຕິສຸສສຸສ ກຄວໂຕ ໂພຊີສຕຸຕກູຕສຸສ ຕຸສີຕາ ກາຍາ ຈວີຕຸວາ ຈຣິມກເວ ມາ ຕຸກຸຈຸຊີ ໂອກຸກມເນນ ມຫາປຖວິກມຸໂປ ອໂຫສີ. ຕັ ທີສຸວາ ມຫາຊໂນ ກີໂຕ ສັວິຄຸໂຄ ນັ ອີສີ ອຸປສຽກມິຕຸວາ ປຖວິກມຸປນ ກາຣຕັ ປຸຈຸຊີ. ໂສ ‘‘ມຫາໂພຊີສຕຸໂຕ ມາຕຸກຸຈຸຊີ ໂອກຸກມີ, ເຕນາຍັ ປຖວິກມຸໂປ, ຕສຸມາ ມາ ກາຍຖາ’’ຕີ ພຸທຸຊຸປຸປາທສຸສ ປຸພຸພນິມິຕຸຕກາວັ ກເຖຕຸວາ ສມສຸສາເສສີ, ພຸທຸຊາຣມຸມຕລຸຈ ປີຕີ ປັຜິເວເທສີ. ໂສ ເຕນ ປຸລຸລກມຸເມນ ເທວມນຸສຸເສສຸ ສັສຣນຸໂຕ ອິມສຸມີ ພຸທຸຊຸປຸປາເທ ໂກສລຣຍຸເຖ ພຸຣາຫຸມຕກຸເລ ນິພຸພຕຸຕີຕຸວາ ວາຣໂຕຕີ ລທຸຊນາໂມ ວຍປຸປຕຸໂຕ ອລຸລຕຣສຸສ ອາຣລຸລກສຸສ ເຖຣສຸສ ສນຸຕິເກ ຊມຸມັ ສຸຕຸວາ ລທຸຊປຸປສາໂທ ປັພຸພຊີຕຸວາ ສມຕຊມຸມັ ກໂຣຕີ. ໂສ ເອກທິວ

ສໍ ພຸທ຺ຸປ຺ຏ຺ຐານໍ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ອຫິນກ຺ເລ ອຄ຺ຌມຄ຺ຌໍ ກລຫໍ ກຕ຺ວາ ກາລງ຺ກເຕ ທິສ຺ວາ ‘‘ອິເມ ສຕ຺ຕາ ອຄ຺ຌມຄ຺ຌວິໂຣເຄນ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປ຺ຕ຺ຕາ’’ຕິ ສໍວິຄ຺ຄມານໂສ ຫຸຕ຺ວາ ກຄວໂຕ ສນ຺ຕິກໍ ຄໂຕ, ຕສ຺ສ ກຄວາ ຈິຕ຺ຕາຈາຣໍ ຌຕ຺ວາ ຕທນຸຣູປ຺ເມວ ໂອວາທໍ ເທນ຺ໂຕ –

໔໓໗.

‘ໂຍຆ ໂກຈິ ມນຸສ຺ເສສຸ, ປ຺ຣປ຺ຉາຕານິ ຫິໍສຕິ;

ອສ຺ມາ ໂລກາ ປ຺ຣມ຺ຫາ ຈ, ອຸກຍາ ຆໍສເຕ ນໂຣ.

໔໓໘.

‘ໂຍ ຈ ເມຕ຺ເຕນ ຈິຕ຺ເຕນ, ສພ຺ພປ຺ຉາຕານຸກມ຺ປຕິ;

ພຫຸຄ຺ຫິ ໂສ ປ຺ສວຕິ, ປຸຄ຺ຌໍ ຕາທິສໂກ ນໂຣ.

໔໓໙.

‘‘ສຸກາສິຕສ຺ສ ສິກ຺ເຂຖ, ສມຄູປ຺ຉາສນສ຺ສ ຈ;

ເອກາສນສ຺ສ ຈ ຣໂຫ, ຈິຕ຺ຕວູປ຺ສມສ຺ສ ຈາ’’ຕິ. – ຕິສ຺ໂສ ຄາຖາ ອກາສິ;

ຕຕ຺ຖ ໂຍຆ ໂກຈິ ມນຸສ຺ເສສູຕິ ອິຆ ມນຸສ຺ເສສຸ ໂຍ ໂກຈິ ຂຕ຺ຕິໂຍ ວາ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຕ ວາ ເວສ຺ໂສ ວາ ສຸທ຺ໂທ ວາ ຄຫຏ຺ໂຄ ວາ ປ຺ພ຺ພຊິໂຕ ວາ. ມນຸສ຺ສຄ຺ຄຫຕຄ຺ເຈຕ຺ຖ ອຸກ຺ກຏ຺ຐສຕ຺ຕນິທສ຺ສນນ຺ຕິ ທຏ຺ຐພ຺ພໍ. ປ຺ຣປ຺ຉາຕານິ ຫິໍສຕີຕິ ປ຺ຣສຕ຺ເຕ ມາເຣຕິ ວິພາເຆຕິ ຈ. ອສ຺ມາ ໂລກາຕິ ອິຆ ໂລກໂຕ. ປ຺ຣມ຺ຫາຕິ ປ຺ຣໂລກໂຕ. ອຸກຍາ ຆໍສເຕຕິ ອຸກຍໂຕ ຆໍສຕິ, ອຸກຍໂລກປ຺ຣິຍາປນ຺ນຫິຕສຸຂໂຕ ປ຺ຣິຫາຍຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ. ນໂຣຕິ ສຕ຺ໂຕ.

ເອວໍ ປ຺ຣປີລຸອາລກ຺ຂຕໍ ປາປ຺ຆມ຺ມໍ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ອິທານິ ປ຺ຣປີລຸອານິວຕ຺ຕິລກ຺ຂຕໍ ກຸສລໍ ຆມ຺ມໍ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ ‘ໂຍ ຈ ເມຕ຺ເຕນາ’’ຕິອາທິນາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ. ຕຕ຺ຖ ເມຕ຺ເຕນ ຈິຕ຺ເຕນາຕິ ເມຕ຺ຕາສມ຺ປຍຸຕ຺ເຕນ ຈິຕ຺ເຕນ ອປ຺ປນາປຕ຺ເຕນ ອິຕຣີຕເຣນ ວາ. ສພ຺ພປ຺ຉາຕານຸກມ຺ປຕີຕິ ສພ຺ເພ ປ຺ຉເຕ ອຕ຺ຕໂນ ໂອຣສປຸຕ຺ເຕ ວິຍ ເມຕ຺ຕາຍຕີ. ພຫຸຄ຺ຫິ ໂສ ປ຺ສວຕີ, ປຸຄ຺ຌໍ ຕາທິສໂກ ນໂຣຕິ ໂສ ຕຖາຣູໂປ ເມຕ຺ຕາວິຫາຣີ ປຸຄ຺ຄໂລ ພຫຸໍ ມຫນ຺ຕໍ ອນປ຺ປກໍ ກຸສລໍ ປ຺ສວຕິ ປ຺ຜິລກຕີ ອພິຄຈ຺ຉຕີ.

ອິທານິ ຕໍ ສສມ຺ກາເຣ ສມຖວິປ຺ສ຺ສນາຆມ຺ເມ ນິໂຍເຊນ຺ໂຕ ‘‘ສຸກາສິຕສ຺ສາ’’ຕິອາທິນາ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ. ຕຕ຺ຖ ສຸກາສິຕສ຺ສ ສິກ຺ເຂຖາຕິ ອປ຺ປິຈ຺ຉກຖາທິເກທໍ ສຸກາສິຕໍ ປ຺ຣິຍຕ຺ຕິຆມ຺ມໍ ສວນຆາຣຕາປ຺ຣິປ຺ຈ຺ຉາທິວເສນ ສິກ຺ເຂຍ຺ຍ. ສມຄູປ຺ຉາສນສ຺ສ ຈາຕິ ສມິຕປ຺ປາປານໍ ສມຕານໍ ກລ຺ຍາຕມິຕ຺ຕານໍ ອຸປ຺ຉາສການໍ ກາເລນ ກາລໍ ອຸປ຺ສງ຺ກມິຕ຺ວາ ປ຺ຍິຣຸປ຺ຉາສນຄ຺ເຈວ ປ຺ຜິປ຺ຕ຺ຕິຍາ ເຕສໍ ສມິປ຺ຈຣິຍຄ຺ຈ ສິກ຺ເຂຍ຺ຍ. ເອກາສນສ຺ສ ຈ ຣໂຫ ຈິຕ຺ຕວູປ຺ສມສ຺ສ ຈາຕິ ເອກສ຺ສ ອສຫາຍສ຺ສ ກາຍວິເວກໍ ອນຸພ຺ຣູຫນ຺ຕສ຺ສ ຣໂຫ ກມ຺ມຏ຺ຐານານຸໂຍຄວເສນ ອາສນໍ ນິສຊ຺ຊໍ ສິກ຺ເຂຍ຺ຍ. ເອວໍ ກມ຺ມຏ຺ຐານໍ ອນຸຍຸຄ຺ຊນ຺ໂຕ ກາວນຄ຺ຈ ມຕ຺ຖກໍ ປາເປ຺ນ຺ໂຕ ສມ຺ຈ຺ເຉທວເສນ ກິເລສານໍ ຈິຕ຺ຕສ຺ສ ວູປ຺ສມຄ຺ຈ ສິກ຺ເຂຍ຺ຍ. ຍາທິ ອຊິສີລສິກ຺ຂາທີທີ ກິເລສາ ອຈ຺ຈນ຺ຕເມວ ວູປ຺ສນ຺ຕາ ປ຺ຫີນາ ໂຫນ຺ຕິ, ຕາ ມຄ຺ຄຜລສິກ຺ຂາ ສິກ຺ຂນ຺ຕສ຺ສ ອຈ຺ຈນ຺ຕເມວ ຈິຕ຺ຕໍ ວູປ຺ສນ຺ຕໍ ນາມ ໂຫຕີຕິ. ຄາຖາປ຺ຣິໂຍສາເນ ວິປ຺ສສນໍ ວຑ຺ເຌຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຕີ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໔.໔໗.໔໙-໗໔) –

‘‘ອຊ຺ໂຊຄາເຫຕ຺ວາ ຫິມວໍ, ມນ຺ເຕ ວາເຈມຫໍ ຕທາ;

ຈຕຸປ຺ຜລາສສຫສ຺ສານິ, ສິສ຺ສາ ມຍ຺ຫໍ ອຸປ຺ຜຄຸຫຸໍ໚

‘‘ອສີຕາ ເວທຄູ ສພ຺ເພ, ຉລຸອງເຄ ປາຣມີ ຄຕາ;

ສກວິຊ຺ຊາຫຸປຕ຺ຖທ຺ຘາ, ທີມວນ຺ເຕ ວສນ຺ຕິ ເຕ໚

‘‘ຈວິຕ຺ວາ ຕຸສິຕາ ກາຍາ, ເທວປ຺ຕ຺ໂຕ ມຫາຍໂສ;

ອຸປ຺ປ຺ຊ຺ຊິ ມາຕຸກຸຈ຺ຉິສ຺ມີ, ສມ຺ປຊາໂນ ປຕິສ຺ສໂຕ໚

‘‘ສມ຺ພຸທ຺ເຘ ອຸປ຺ປ຺ຊ຺ຊນ຺ເຕ, ທສສຫສ຺ສີ ກມ຺ປຖ;

ອນ຺ຘາ ຈກ຺ຂຸ ອລກຶສ຺, ອຸປ຺ປ຺ຊ຺ຊນ຺ຕມ຺ທີ ນາຍເກ໚

‘‘ສພ຺ພາກາຣໍ ປກມ຺ປິຕ຺ຖ, ເກວລາ ວສຸຘາ ອຍໍ;

ນິຄ຺ໂຆສສທ຺ທໍ ສຸຕ຺ວານ, ອຸພ຺ພິຊ຺ຊີສ຺ ມຫາຊນາ໚

‘‘ສພ຺ເພ ຊນາ ສມາຄມ຺ມ, ອາຄຈ຺ຉຸໍ ມມ ສນ຺ຕິກໍ;

ວສຸຘາຍໍ ປກມ຺ປິຕ຺ຖ, ກຶ ວິປາໂກ ກວິສ຺ສຕິ໚

‘‘ອວຈາສີ ຕທາ ເຕສໍ, ມາ ເກຖ ນຕ຺ຖິ ໂວ ກຍໍ;

ວິສຍ຺ຄາ ໂຫຖ ສພ຺ເພປີ, ອຸປ຺ປາໂທຍໍ ສ຺ວຕ຺ຖິໂກ໚

‘‘ອຍ຺ຄເຫຕູທິ ສມ຺ຍຸສ຺ສ, ວສຸຘາຍໍ ປກມ຺ປຕິ;

ຕຖາ ນິມິຕ຺ຕາ ທິສ຺ສນ຺ຕິ, ໂອກາໂສ ວິປ຺ໂລ ມຫາ໚

‘‘ອສໍສຍໍ ພຸທ຺ຘເສຍ຺ໂຄ, ອຸປ຺ປ຺ຊ຺ຊິສ຺ສຕິ ຈກ຺ຂຸມາ;

ສຄ຺ຄາເປຕ຺ວານ ຊນຕໍ, ປຄ຺ຈສີເລ ກເຖສຫໍ໚

‘‘ສຸຕ຺ວານ ປຄ຺ຈສີລານິ, ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາທຄ຺ຈ ທຸລ຺ລກໍ;

ອຸພ຺ເພຄຊາຕາ ສຸມນາ, ຕຸຍ຺ຄຫຍ຺ຄາ ອທໍສ຺ ເຕ໚

‘‘ທ຺ເວນວຸເຕ ອິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ນິມິຕ຺ຕໍ ວິຍາກຣິ;

ທຸຄ຺ຄຕີ ນາກິຊານາມິ, ພຸຍາກຣຕາສ຺ສິທໍ ຜລໍ໚

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ໚

ວາຣຕຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຏ຺ຖິຕາ.

໒. ວສຸສິກຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ເອໂກປີສທຸໂຘ ເມຘາວີຕິ ອາຍສຸມໂຕ ວສຸສິກຕຸເຖຣສຸສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປຸປຕຸຕິ? ອຍມຸປີ ປຸຣິມພຸທຸເຘສຸ ກຕາຘິກາໂຣ ຕຕຸຖ ຕຕຸຖ ກເວ ປຸຘຸຘານິ ກໂຣນຸໂຕ ອຕຸຖທສຸສິສຸສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວິຘຸຘຸຕັ ປຕຸໂຕ ເອກທິວສັ ສຕຸຖາຣັ ທິສຸວາ ປສນຸນຈິຕຸໂຕ ປີລກຸຂຜລານິ ອທາສິ. ໂສ ເຕນ ປຸຘຸຘກມຸເມນ ເທວມນຸສຸເສສຸ ສັສຣນຸໂຕ ອິມສຸມິ ພຸທຸຘຸປຸປາເທ ໂກສລຣຘຸເຄ ພຸຣາຫຸມຕກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວສຸສິໂກຕິ ລທຸຘນາໂມ ວຍປຸປຕຸໂຕ ສຕຸຖຸ ຍມກປາຜິຫາຣິຍັ ທິສຸວາ ປຜິລທຸຘສທຸໂຘ ປພຸພຊິຕຸວາ ສມຕຘມຸມັ ກໂຣນຸໂຕ ອາພາຘິໂກ ອໂຫສິ. ອຖ ນັ ຘາຕກາ ເວຊຸຊປຣິທິຘຸເຄນ ເກສຊຸຊວິຘິນາ ອຸປຘຸຖທິຕຸວາ ອໂຣຄມກັສຸ. ໂສ ຕມຸຫາ ອາພາຘາ ວຸຘຸຖິໂຕ ສັເວຄຊາໂຕ ກາວນັ ອຸສຸສຸກກາເປຕຸວາ ຉລຸອກິຘຸໂຘ ອໂຫສິ. ເຕນ ວຸຕຸຕັ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໔.໔ກ.໔໐-໔໔) –

‘‘ວນນຸຕເຣ ພຸທຸຘັ ທິສຸວາ, ອຕຸຖທສຸສິ ມຫາຍສັ;

ປສນຸນຈິຕຸໂຕ ສຸມໂນ, ປີລກຸຂສຸສ ຜລັ ອທາ.

‘‘ອຘຸຄາຣເສ ກປຸປສເຕ, ຍັ ຜລັ ອທທິ ຕທາ;

ທຸຄຸຄຕິ ນາກິຊານາມິ, ຜລທານສຸສິທັ ຜລັ.

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍຸຫັ…ເປ… ກຕັ ພຸທຸຘສຸສ ສາສນ’’ນຸຕິ.

ຉລຸອກິຘຸໂຘ ປນ ຫຸຕຸວາ ອາກາເສນ ຘາຕການັ ສນຸຕິເກ ຄນຸຕຸວາ ອາກາເສ ຖິໂຕ ຘມຸມັ ເທເສຕຸວາ ເຕ ສຣເຕສຸ ສີເລສຸ ຈ ປ ຕິຘຸຖາເປສິ. ເຕສຸ ເກຈິ ກາລງກຕາ ສຣເຕສຸ ສີເລສຸ ຈ ປຕິຘຸຖິຕຕຸຕາ ສຄຸເຄ ນິພຸພຕຸຕິສຸ. ອຖ ນັ ສຕຸຖາ ພຸທຸຘຸປຘຸຖານັ ອຸປຄຕັ ‘‘ກີ ເຕ, ວສຸສິກ, ຘາຕິນັ ອາໂຣຄຸຍ’’ນຸຕິ ປຸຈຸຊິ. ໂສ ຘາຕິນັ ອຕຸຕນາ ກຕັ ອຸປກາຣັ ສຕຸຖຸ ກເຖນຸໂຕ –

໔໐.

‘‘ເອໂກປີ ສທຸໂຘ ເມຘາວີ, ອສຸສທຸຘານິຘ ຘາຕິນັ;

ຘມຸມຘຸໂຖ ສີລສມຸປນຸໂນ, ໂຫຕິ ອຕຸຖາຍ ພນຸຘຸນັ.

໔໑.

‘‘ນິຄຸຄຍຸຫ ອນຸກມຸປາຍ, ໂຈທິຕາ ຘາຕໂຍ ມຍາ;

ຘາຕິພນຸຘວເປມເນ, ກາຣັ ກຕຸວານ ກິກຸຂຸສຸ.

໔໔.

‘‘ເຕ ອພຸກຕິຕາ ກາລງກຕາ, ປຕຸຕາ ເຕ ຕິທິວັ ສຸຂັ;

ກາຕໂຣ ມຍှံ ມາຕາ ຈ, ໂມທນຸຕິ ກາມກາມີໂນ''ຕິ။ –

ຕິສຸໂສ ຄາຖາ ອກາສິ။

ຕຕ္ຖາຍံ ປຖມຄາຖາຍ ອຕ္ໂຖ – ໂຍ ກມ္ມຜລສທ္ທາຍ ຈ ຣຕນຕ္ຕຍສທ္ທາຍ ຈ ວເສນ ສທ္ໂທ, ຕໂຕ ເອວ ກມ္ມສ္ສກາຕລາຕາທີໂຍຄໂຕ ເມທາວີ, ສຕ္ຖຸ ໂອວາທສມ္ເມ ນວໂລກຸຕຕຣສມ္ເມ ຈ ຖິຕຕ္ຕາ ສມ္ມຍ္ໂຖ, ອາຈາຣສີລສ္ສ ມຄ္ຄສີລສ္ສ ຜລສີລສ္ສ ຈ ວເສນ ສີລສມ္ປນ္ໂນ, ໂສ ເອໂກປີ ຍຖາວຸຕ္ຕາຍ ສທ္ທາຍ ອກາເວນ ອສ္ສທ္ທານံ ອິຮ ອິມສ္ມິ ໂລເກ ''ອມ္ທາກံ ອິເມ''ຕິ ລາຕພ္ພຍ္ເຖນ ລາຕີນံ, ຕຖາ ເປມພນ္ຮເນນ ພນ္ຮນຍ္ເຖນ ''ພນ္ຮູ''ຕິ ຈ ລທ္ຮນາມານံ ພນ္ຮວານံ ອຕ္ຖາຍ ຫິຕາຍ ໂຫຕີຕິ။

ເອວံ ສາຮາຣຕາໂຕ ວຸຕ္ຕມຕ္ຖံ ອຕ္ຕູປນາຍິກံ ກຕ္ວາ ທສ္ເສຕຸំ ''ນິຄ္ຄຍှາ''ຕິອາທີນາ ອິຕຣຄາຖາ ວຸຕ္ຕາ။ ຕຕ္ຖ ນິຄ္ຄຍှ ອນຸກမ္ປາຍ, ໂຈທິຕາ ລາຕໂຍ ມຍາຕິ ອິທານິປີ ທຸຄ္ຄຕາ ກຸສລံ ອກຕ္ວາ ອາຍຕິ ປຣິກ္ກິເລສံ ປຸນ ມານຸກວິຕ္ຖາຕິ ນິຄ္ຄເທຕ္ວາ ລາຕໂຍ ມຍາ ໂອວທິຕາ။ ລາຕິພນ္ຮວເປເມນ ''ອມ္ທາກံ ອຍံ ພນ္ຮໂວ''ຕິ ເອວံ ປວຕ္ເຕນ ເປເມນ ມມ ໂອວາທံ ອຕິກ္ກມິຕုံ ອສກ္ໂກນ္ຕາ ກາຣံ ກຕ္ວານ ກິກ္ຂູສຸ ປສນ္ນຈິຕ္ຕາ ຫုຕ္ວາ ຈີວຣາທິປຈ္ຈຍທານເນ ເຈວ ອຸປຍ္ຖານເນ ຈ ກິກ္ຂູສຸ ສກ္ກາຣສမ္မານံ ກຕ္ວາ ເຕ ອພ္ພກຕີຕາ ກາລງກຕາ ຫုຕ္ວາ ອິມံ ໂລກံ ອຕິກ္ກນ္ຕາ။ ປຸນ ເຕຕິ ນິປາຕມຕ္ຕံ။ ຕິທິວံ ສຸຂນ္ຕິ ເທວໂລກປຣິຍາປນ္ນສຸຂံ, ສຸຂံ ວາ ອິຍ္ຖံ ຕິທິວံ ອນິຄຕາ။ ''ເກ ປນ ເຕ''ຕິ ອາຫ။ ''ກາຕໂຣ ມຍှံ ມາຕາ ຈ, ໂມທນ္ຕິ ກາມກາມີໂນ''ຕິ။ ອຕ္ຕນາ ຍຖາກາມິຕວຕ္ຖຸກາມສမງຄີໂນ ຫုຕ္ວາ ອກິຣມນ္ຕີຕິ ອຕ္ໂຖ။

ວສ္ສິກຕ္ເຖຣຄາຖາວຕ္ຕາຕນາ ນິຍ္ຖິຕາ။

ລ။ ຍໂສຊຕ္ເຖຣຄາຖາວຕ္ຕາຕນາ

ກາລປພ္ພງຄສງກາໂສຕິ ອາຍສ္ມໂຕ ຍໂສຊຕ္ເຖຣສ္ສ ຄາຖາ။ ກາ ອຸປ္ປຕ္ຕິ? ອຍမ္ປິ ປຸຣິມພຸທ္ເຮສຸ ກຕາຮິກາໂຣ ຕຕ္ຖ ຕຕ္ຖ ກເວ ປຸຄ່ລານິ ອຸປຈີນນ္ໂຕ ວິປສ္ສີສ္ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ອາຣາມໂຄປກກຸເລ ນິພ္ພຕ္ຕິຕ္ວາ ວິຍ္ຄຸຕံ ປຕ္ໂຕ ເອກທິວສံ ວິປສ္ສີ ກຄວນ္ຕံ ອາກາເສນ ຄຈ္ຄນ္ຕံ ທິສ္ວາ ປສນ္ນມານໂສ ລພုຊຜລံ ອທາສိ။

ໂສ ເຕນ ປုຄ່ລກမ္ມເນ ເທວມນຸສ္ເສສຸ ສံສຣນ္ໂຕ ອິມສ္မိ ພຸທ္ຮຸປ္ປາເທ ສາວຕ္ຖິນຄຣທ္ວາເຣ ເກວຍ္ຍຄາເມ ປຄ່ຈກຸລສຕ ເຊຍ္ຖກສ္ສ ເກວຍ္ຍສ້ສ ປုຕ္ໂຕ ຫုຕ္ວາ ນິພ္ພຕ္ຕິ, ຍໂສໂຊຕິສ້ສ ນາມံ ອກံສຸ။ ໂສ ວຍປ္ປຕ္ໂຕ ອຕ္ຕໂນ ສຫາເຍຫິ ເກວຍ່ຍປຸຕ္ເຕຫິ ສທ္ຮິ ມຈ່ຈພຕາຕ່ຖံ ອຈິຣວຕິຍံ ນທິຍံ ຊາລံ ຂິປိ။ ຕຕ່ເຖໂກ ສຸວຕ່ຕາວຕ່ໂຕ ມຫາມຈ່ໂຊ ອນ່ໂຕຊາລံ ປາວິສິ။ ຕံ ເຕ ຣຄ່ໂຍ ປເສນທິສ່ສ ທສ່ເສສ່ ။ ຣາຊາ ''ອິມສ່ສ ສຸວຕ່ຕາວຕ່ຕສ່ສ ມຈ່ຊສ່ສ ວຕ່ຕາກາຣຕံ ກຄວາ ຊານາຕີ''ຕິ ມຈ່ຊំ ຄາຫາເປຕ່ວາ ກຄວໂຕ ທສ່ເສສິ။ ກຄວາ ''ອຍံ ກສ່ສປສ່ສ ສມ່ມາສມ່ພຸທ່ຣສ່ສ ສາສເນ ໂອສກ່ກມາເນ ປພ່ພຊິຕ່ວາ ມິຈ່ຊາ ປຜິປ່ຊນ່ໂຕ ສາສນံ ໂອສກ່ກາເປຕ່ວາ ນິຣເຍ ນິພ່ພຕ່ໂຕ ເອກံ ພຸທ່ຣນ່ຕຣံ ນິຣເຍ ປຈ່ຈິຕ່ວາ ຕໂຕ ຈຸໂຕ ອຈິຣວຕິຍံ ມຈ່ໂຊ ຫုຕ່ວາ ນິພ່ພຕ່ໂຕ''ຕິ ວຕ່ວາ ຕສ່ສ ກຄີນິນຄ່ຈ ນິຣເຍ ນິພ່ພຕ່ຕກາວံ, ຕສ່ສ ກາຕິກຕ່ເຖຣສ່ສ ປຣິນິພ່ພຸຕກາວຄ່ຈ ເຕເນວ ກຖາເປຕ່ວາ ອິມິສ່ສາ ອຍ່ຖຸປ່ປຕ່ຕິຍາ ກປິລສຸຕ່ຕံ ເທເສສິ။

ສຕ່ຖຸ ເທສນံ ສຸຕ່ວາ ຍໂສໂຊ ສံເວຄຊາໂຕ ສທ່ຮິ ອຕ່ຕໂນ ສຫາເຍຫິ ກຄວໂຕ ສນ່ຕິເກ ປພ່ພຊິຕ່ວາ ປຕິຣູເປ ຄາເມ ວສນ່ໂຕ ເອກທິວສံ ສປຣິໂສ ກຄວນ່ຕံ ວນ່ທິຕုំ ເຊຕວນံ ອຄມາສິ။ ຕສ່ສ ອາຄມເນ ເສນາສນປຄ່ລາປນາທິນາ ວິຫາເຣ ອຸຈ່ຈາສທ່ທມຫາສທ່ໂທ ອໂຫສິ။ ຕံ ສຸຕ່ວາ ''ກຄວາ ສປຣິສံ ຍໂສຊံ ປຕາເມສີ''ຕິ (ອຸທາ။ ຂ໑) ສພ່ພံ ອຸທາເນ ອາຄຕນເຍນ ເວທິຕພ່ພံ။ ປຕາມິໂຕ ປນ ອາຍສ່ມາ ຍໂສໂຊ ກສາກິຫໂຕ ກທ່ໂທ ອສ່ສາຊານີໂຍ ວິຍ ສံວິຄ່ຄມານໂສ ສທ່ຮິ ປຣິສາຍ ວຄ່ຄຸມຸທາຍ ນທິຍາ ຕີເຣ ວສນ່ໂຕ ພເຍນ່ໂຕ ວາຍມນ່ໂຕ ວິປສ່ສນံ ວທ່ເທຕ່ວາ ອນ່ໂຕວສ່ເສເຍວ ຉລຄ່ອກິຄ່ໂຍ ອໂຫສິ။ ເຕນ ວຸຕ່ຕံ ອປທາເນ (ອປ။ ເຖຣ ຂ။ຂກ။໑ຂ-໑ລ) –

''ນຄເຣ ພນ່ຮຸມຕິຍາ, ອາຣາມິໂກ ອຫံ ຕທາ;

ອທຸທສໍ ວິຣຊໍ ພຸທຸສໍ, ຄຈຸຉນ຺ຕໍ ອນີລຍຸຊເສ຺.

‘‘ລພຸຊໍ ຜລມາຫາຍ, ພຸທຸສເສຍຸຖສ຺ສຫາສທໍ;

ອາກາເສວ ຖິໂຕ ສນ຺ໂຕ, ປຜິຊຸຄຄາທິ ມຫາຍໂສ.

‘‘ວິຕ຺ຕິສຍຸຊານໂນ ມຍ຺ທໍ, ທິຍຸຖສມ຺ມສ຺ຂາວໂຫ;

ຜລໍ ພຸທຸສສ຺ສ ທຕ຺ວານ, ວິປ຺ປສນ຺ເນນ ເຈຕສາ.

‘‘ອຣິຄຍຸສີ ຕທາ ປີຕີ, ວິປຸລໍ ສຸຂມຸຕ຺ຕມໍ;

ອຸປ຺ປຊຸຊເຕວ ຣຕນໍ, ນິພ຺ພຕ຺ຕສ຺ສ ຕທີ ຕທີ.

‘‘ເອກນວຸຕິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ຜລໍ ອທທີ ຕທາ;

ທຸຄຸຄຕີ ນາກິຊານາມິ, ຜລທານສ຺ສິທໍ ຜລໍ.

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ທໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທຸສສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ.

ວລຸອກິຍຸສໍ ປນ ສມານໍ ສປ຺ຣິສໍ ອາຍສ຺ມນ຺ຕໍ ຍໂສຊໍ ສຕ຺ຖາ ປກ຺ໂກສິຕ຺ວາ ອາເນຍຸຊສມາປຕ຺ຕິນາ ປຜິສນ຺ຖາຣມກາສິ. ໂສ ສພ຺ເພປີ ສຸຕ຺ງຄສມ຺ເມ ສມາທາຍ ວຕ຺ຕຕິ. ເຕນສ຺ສ ສຣີຣໍ ກິສໍ ອໂຫສິ ລູຂໍ ທຸພ຺ພຕ຺ຕໍ, ຕໍ ກຄວາ ປຣມປ຺ປິຈຸຉຕາຍ ປສໍສນ຺ໂຕ –

໘໔໓.

‘‘ກາລປພ຺ພງຄສງກາໂສ , ກິໂສ ສມນິສນ຺ຖໂຕ;

ມຕ຺ຕຍຸສູ ອນ຺ນປານສ຺ທິ, ອທີນມານໂສ ນໂຣ’’ຕີ. – ປຖມໍ ຄາຖມາຫ;

ຕຕ຺ຖ ກາລປພ຺ພງຄສງກາໂສຕິ ມໍສູປຈຍວິຄເມນ ກິສທຸສຕ຺ຖິຕສຣີຣາວຍວຕາຍ ທນ຺ຕິລຕາປພ຺ພສທິສງໂຄ, ເຕນາຫ ‘‘ກິໂສ ສມນິສນ຺ຖໂຕ’’ຕີ. ກິໂສຕິ ໂມເນຍຸຍປຜິປທາປູຣເຕນ ກິສສຣີໂຣ. ສມນິສນ຺ຖໂຕຕິ ສມນິທີ ສນ຺ຖຕຄຕ຺ໂຕ ອປ຺ປມໍສໂລທິຕ ຕາຍ ປາກຜິທີ ກຕ຺ຫຣສິຣາທີ ວິຕຕສຣີໂຣ. ມຕ຺ຕຍຸສູຕິ ປຣິເຍສນປຜິຄຸຄຫຕາປຣິໂກຄວິສ຺ສຊຸຊເນສ຺ ປມາຕຍຸສູ. ອທີນ ມານໂສຕິ ໂກສຊຸຊາທີທີ ອນກິກູຕ຺ຕ຺ຕາ ອລີນຈິຕ຺ໂຕ ອກ຺ສີຕວຸຕ຺ຕີ. ນໂຣຕິ ປຸຣິໂສ, ໂປຣິສສ຺ສ ສຸຣສ຺ສ ວຫນໂຕ ໂປຣິສ ລກ຺ຂຕາສມ຺ປນ຺ໂນ ປຸຣິສໂຣຍ຺ໂຫຕິ ອຣິປ຺ປາໂຍ.

ເອວໍ ເຖໂຣ ສຕ຺ຖາຣາ ປສຍຸໂຄ ປສຍຸຖກາວານຸຣູປໍ ອຕ຺ຕໂນ ອຣິວາສນຂນ຺ຕິວີຣິຍາຣມ຺ກວິເວກາກິຣຕິກິຕ຺ຕນມຸເຂນ ກິກ຺ຂູນໍ ສມ຺ມໍ ກເຖນ຺ໂຕ –

໘໔໔.

‘‘ຟຸຍຸໂຖ ທໍເສທີ ມກເສທີ, ອຣຍຸສສ຺ມີ ພຣຫາວເນ;

ນາໂຄ ສງຄາມສີເສວ, ສໂຕ ຕຕຸຣາສິວາສເຍ.

໔໔໔.

‘‘ຍຖາ ພຸຣຫຸມາ ຕຖາ ເອໂກ, ຍຖາ ເທໂວ ຕຖາ ທຸເວ;

ຍຖາ ຄາໂມ ຕຖາ ຕໂຍ, ໂກລາຫລໍ ຕຕຸຕຸຕຣີ’’ນຸຕິ. –

ອິມາ ທຸເວ ຄາຖາ ອກາສິ.

ຕຕຸຖ ນາໂຄ ສງຄາມສີເສວາຕິ ຍຖາ ນາມ ອາຊາເນຍຸໂຍ ຫຕຸຖິນາໂຄ ຍຸທຸຂມຕຸຫເລ ອສິສຕຸຕິໂຕມຣາທິປຸປຫາເຣ ອທິວາເສຕຸວາ ປຣເສນໍ ວິທຸທໍເສຕິ, ເອວໍ ກິກຸຂຸ ອຣຸຄຸສຸມີ ພຸຣທາວເນ ອຣຸຄຸລານິຍໍ ທໍສາທິປຣິສຸສເຍ ສໂຕ ສມຸປຊາໂນ ອທິວາເສຍຸຍ, ອທິວາເສຕຸວາ ຈ ກາວນາພເລນ ມາຣພລໍ ວິທເມຍຸຍ.

ຍຖາ ພຸຣຫຸມາຕິ ຍຖາ ພຸຣຫຸມາ ເອກໂກ ຈິຕຸຕປຸປໂກປຣຫິໂຕ ຊານສຸເຂນ ນິຈຸຈເມວ ສຸຂິໂຕ ວິຫຣຕິ ຕຖາ ເອໂກຕິ ກິກຸຂຸປິ ເອໂກ ອທຸຕິໂຍ ວິເວກສຸຂມນຸພຸຣູເຫນຸໂຕ ສຸຂໍ ວິຫຣຕິ. ເອກສຸສ ສາມຄຸຄສຸຂໍ ປຕິຕນຸຕິ ຫີ ວຸຕຸຕໍ. ເອເຕນ ເອກວິຫາຣີ ກິກຸຂຸ ‘‘ພຸຣຫຸມສໂມ’’ຕິ ໂອວາທໍ ເທຕິ. ຍຖາ ເທໂວ ຕຖາ ທຸເວຕິ ຍຖາ ເທວານໍ ອນຸຕຣນຸຕຣາ ຈິຕຸຕປຸປໂກໂປປິ ສີຍາ, ຕຖາ ທຸວິນຸນໍ ກິກຸຂູນໍ ສຫວາເສ ພຍຸພນາປິ ກເວຍຸຍາຕິ ສຫຸຕິຍວາເສນ ກິກຸຂຸ ‘‘ເທວສໂມ’’ຕິ ວຸຕຸໂຕ. ຍຖາ ຄາໂມ ຕຖາ ຕໂຍຕິ ອສຸມິເມວ ປາເດ ຕິຕຸຕໍ ກິກຸຂູນໍ ສຫວາໂສ ຄາມວາສສທິໂສ ວິເວກວາໂສ ນ ໂຫຕີຕິ ອທິປຸປາໂຍ . ໂກລາຫລໍ ຕຕຸຕຸຕຣີນຸຕິ ຕໂຕ ຕຍໂຕ ອຸປຣີ ຈ ພຫູນໍ ສໍວາໂສ ໂກລາຫລໍ ອຸຈຸຈາສທຸທມຫາສທຸທມຫາຊນສນຸນິປາຕສທິໂສ, ຕສຸມາ ເອກວິຫາຣີນາ ກວິຕພຸພນຸຕິ ອທິປຸປາໂຍຕິ.

ຍໂສຊຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຍຸຖິຕາ.

໑໐. ສາຜິມຕຸຕິຍຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ

ອຖ ຕຸຍຸທໍ ປຸເຣ ສຫຸຂາຕິ ອາຍສຸມໂຕ ສາຜິມຕຸຕິຍຕຸເຖຣສຸສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປຸປຕຸຕິ? ອຍມຸປິ ປຸຣິມພຸທຸເຂສຸ ກຕາທິກາໂຣ ຕຕຸຖ ຕຕຸຖ ກເວ ປຸຄຸລານິ ອຸປຈິນນຸໂຕ ສິທຸຂຕຸຖສຸສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວິຄຸຄຸຕໍ ປຕຸໂຕ ເອກທິວສໍ ສຕຸຖາຣໍ ທິສຸວາ ປສນຸນມານໂສ ຕາລວຕຸຍໍ ອທາສິ. ໂສ ເຕນ ປຸຄຸລກມຸເມນ ເທວມນຸສຸເສສຸ ສໍສຣນຸໂຕ ອິມສຸມີ ພຸທຸຂຸປຸປາເທ ມຄຂຣຍຸເຖ ພຸຣາຫຸມຄາກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ສາຜິມຕຸຕິໂຍຕິ ລທຸຂນາໂມ ວຍປຸປຕຸໂຕ ເຫຕຸສມຸປນຸນຕາຍ ອາຣຄຸຄກກິກຸຂູນໍ ສນຸຕິເກ ປພຸພຊິຕຸວາ ວິປສຸສນາຍ ກມຸມໍ ກໂຣນຸໂຕ ຂລຸອກິຄຸໂລ ອໂຫສິ. ເຕນ ວຸຕຸຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໑.໓໙.໔໙-໔໗) –

‘‘ສິທຸຂຕຸຖສຸສ ກຄວໂຕ, ຕາລວຕຸຍມທາສຫໍ;

ສຸມເນຫິ ປຕິຈຸຂນຸນໍ, ຂາຣຍາມິ ມຫາຣຫໍ.

‘‘ຈຕຸນຸນວຸຕິໂຕ ກປຸເປ, ຕາລວຕຸຍມທາສຫໍ;

ທຸຄຸຄຕີ ນາກິຊານາມິ, ຕາລວຕຸຍສຸສິທໍ ຜລໍ.

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍຸຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທຸຂສຸສ ສາສນ’’ນຸຕິ.

ລຸອກິຍໂຍ ປນ ທຸຕວາ ກິກ຺ຂູ ໂອວທຕິ ອນຸສາສຕິ ພຫູ ຈ ສຕ຺ເຕ ຘມ຺ມໍ ກເຖຕ຺ວາ ສຣເຕສຸ ຈ ສີເລສຸ ຈ ປຕິຏ຺ຐາເປສີຯ ອຍ຺ຍຕຣຍ຺ຈ ກຸລໍ ອສ຺ສທ຺ຘໍ ອປ຺ປສນ຺ນໍ ສທ຺ຘໍ ປສນ຺ນໍ ອກາສີຯ ເຕນ ຕສ຺ມີ ກຸເລ ມນຸສ຺ສາ ເຖເຣ ອກິປ຺ປສນ຺ນາ ອເຫສຸໍຯ ຕຕ຺ເຖກາ ທາຣິກາ ອກິຮູປາ ທສ຺ສນີຍາ ເຖຣໍ ປີຕ຺ຬາຍ ປວິຏ຺ຐໍ ສກ຺ກຈ຺ຈໍ ໂກຊເນນ ປຣິວິສຕິຯ ອເຖກທິວສໍ ມາໂຣ “ເອວໍ ອິມສ຺ສ ອຍໂສ ວຒ຺ຌິສ຺ສຕິ, ອປ຺ປຕິຏ຺ໂຐ ກວິສ຺ສຕີ”ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ເຖຣສ຺ສ ຣູເປນ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ທາຣິກໍ ຫຕ຺ເຖ ອຄ຺ຄເຫສິຯ ທາຣິກາ “ນາຍໍ ມນຸສ຺ສສມ຺ຜສ຺ໂສ”ຕິ ຈ ອຍ຺ຍາສິ, ຫຕ຺ຖຍ຺ຈ ມຸຍ຺ຈາເປສີຯ ຕໍ ທິສ຺ວາ ພຣຊໂນ ເຖເຣ ອປ຺ປສາທໍ ຊເນສີຯ ປຸນທິວເສ ເຖໂຣ ຕໍ ກາຣຕໍ ອນາວຊ຺ເຊນ຺ໂຕ ຕໍ ພຣໍ ອຄມາສີຯ ຕຕ຺ຖ ມນຸສ຺ສາ ອນາທຣໍ ອກໍສຸຯ ເຖໂຣ ຕໍ ກາຣຕໍ ອາວຊ຺ເຊນ຺ໂຕ ມາຣສ຺ສ ກິຣິຍໍ ທິສ຺ວາ “ຕສ຺ສ ຄີວາຍໍ ກຸກ຺ກຸຣກຸຓປໍ ປຏິມຸຍ຺ຈຕູ”ຕິ ອຘິຏ຺ຐຫິຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ໂມຈນຕ຺ຖໍ ອຸປຄເຕນ ມາເຣນ ອຕິຕ ທິວເສ ກຕກິຣິຍໍ ກຖາເປຕ຺ວາ ຕໍ ຕຊ຺ເຊຕ຺ວາ ວິສ຺ສຊ຺ເຊສີຯ ຕໍ ທິສ຺ວາ ພຣສາມິໂກ “ຂມຖ, ກນ຺ເຕ, ອຈ຺ຈຍ”ນ຺ຕິ ຂມາເປຕ຺ວາ “ອຊ຺ຊຕ຺ເຄ ອຫເມວ, ກນ຺ເຕ, ຕຸມ຺ເຫ ອຸປຏ຺ຐຫາມີ”ຕິ ອາຫຯ ເຖໂຣ ຕສ຺ສ ຘມ຺ມໍ ກເຖນ຺ໂຕ –

໘໔ຝຯ

“ອທຸ ຕຸຍ຺ຫໍ ປຸເຣ ສທ຺ຘາ, ສາ ເຕ ອຊ຺ຊ ນ ວິຊ຺ຊຕິ;

ຍໍ ຕຸຍ຺ຫໍ ຕຸຍ຺ຫເມເວຕໍ, ນຕ຺ຖິ ທຸຈ຺ຈຣິຕໍ ມມຯ

໘໔ກຯ

“ອນິຈ຺ຈາ ຫິ ຈລາ ສທ຺ຘາ, ເອວໍ ທິຏ຺ຐາ ຫີ ສາ ມຍາ;

ຣຊ຺ຊນ຺ຕິປີ ວິຣຊ຺ຊນ຺ຕິ, ຕຕ຺ຖ ກີ ຊີຍ຺ຍເຕ ມຸນິຯ

໘໔ຓຯ

“ປຈ຺ຈຕິ ມຸນິໂນ ກຕ຺ຕໍ, ໂຖກໍ ໂຖກໍ ກຸເລ ກຸເລ;

ປິຓ຺ຑິກາຍ ຈຣິສ຺ສາມິ, ອຕ຺ຖິ ຊງ຺ຆພລໍ ມມາ”ຕິຯ –

ຕິສ຺ໂສ ຄາຖາ ອກາສີຯ

ຕຕ຺ຖ ອທຸ ຕຸຍ຺ຫໍ ປຸເຣ ສທ຺ຘາ, ສາ ເຕ ອຊ຺ຊ ນ ວິຊ຺ຊຕີຕິ, ອຸປາສກ, ອິໂຕ ປຸພ຺ເພ ຕວ ມຍິ “ອຍ຺ໂຍ ຘມ຺ມຈາຣີ ສມຈາຣີ”ຕິອາທິນາ ສທ຺ຘາ ອໂຫສິ, ສາ ສທ຺ຘາ ເຕ ຕວ ອຊ຺ຊ ອິທານິ ນ ອຸປລພ຺ກຕິຯ ຕສ຺ມາ ຍໍ ຕຸຍ຺ຫໍ ຕຸຍ຺ຫເມເວຕນ຺ຕິ ຈຕຸປຈ຺ຈຍທານໍ, ຕຸຍ຺ຫເມວ ເອຕໍ ໂຫຕຸ, ນ ເຕນ ມຍ຺ຫໍ ອຕ຺ໂຖ, ສມ຺ມາ ປສນ຺ນຈິຕ຺ເຕນ ຫິ ທານໍ ນາມ ທາຕພ຺ພນ຺ຕິ ອຘິປ຺ປາໂຍຯ ອຖ ວາ ຍໍ ຕຸຍ຺ຫໍ ຕຸຍ຺ຫເມເວຕນ຺ຕິ ຍໍ ຕວ ມຍິ ອຊ຺ຊ ອຄາຣວໍ ປວຕ຺ຕໍ, ຕໍ ຕຸຍ຺ຫເມວ, ຕສ຺ສ ຜລໍ ຕຍາ ເອວ ປຈ຺ຈນຸກວິຕພ຺ພໍ, ນ ມຍາຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ນຕ຺ຖິ ທຸຈ຺ຈຣິຕໍ ມມາຕິ ມມ ປນ ທຸຈ຺ຈຣິຕໍ ນາມ ນຕ຺ຖິ ມຄ຺ເຄເນວ ທຸຈ຺ຈຣິຕເຫຕູນໍ ກິເລສານໍ ສມຸຈ຺ຆິນ຺ນຕ຺ຕາຯ

ອນິຈ຺ຈາ ຫິ ຈລາ ສທ຺ຘາຕິ ຍສ຺ມາ ໂປຖຊ຺ຊນິກາ ສທ຺ຘາ ອນິຈ຺ຈາ ເອກນ຺ຕິກາ ນ ໂຫຕິ, ຕໂຕ ເອວ ຈລາ ອສ຺ສປິຏ຺ເຐ ຐປິຕ ກຸມ຺ກຕ຺ຑໍ ວິຍ, ຖຸສຣາສິມ຺ຫິ ນິຂາຕຂາຕ຺ຖໍ ວິຍ ຈ ອນວຏ຺ຐິຕາຯ ເອວໍ ທິຏ຺ຐາ ຫີ ສາ ມຍາຕິ ເອວໍ ກູຕາ ຈ ສາ ສທ຺ຘາ ມຍາ ຕຍິ ທິຏ຺ຐາ ປຈ຺ຈກ຺ໂຂ ວິທິຕາຯ ຣຊ຺ຊນ຺ຕິປີ ວິຣຊ຺ຊນ຺ຕີຕິ ເອວໍ ຕສ຺ສາ ອນວຏ຺ຐິຕຕ຺ຕາ ເອວ ອິເມ ສຕ຺ຕາ ກທາຈິ ກຕ຺ຖຈິ ມິຕ຺ຕສນ຺ຖວວເສນ ຣຊ຺ຊນ຺ຕິ ສິເນຫມ຺ປີ ກໂຣນ຺ຕິ, ກທາຈິ ວິຣຊ຺ຊນ຺ຕິ ວິຣຕ຺ຕຈິຕ຺ຕາ ໂຫນ຺ຕິຯ ຕຕ຺ຖ ກີ ຊີຍ຺ຍເຕ ມຸນີຕິ ຕສ຺ມີ ປຸຖຊ຺ຊນານໍ ຣຊ຺ຊເນ ວິຣຊ຺ຊເນ ຈ ມຸນິ ປພ຺ພຊິໂຕ ກີ ຊີຍ຺ຍຕິ, ກາ ຕສ຺ສ ຫານີຕິ ອຕ຺ໂຖຯ

‘‘ສເຈ ມມ ປຈ຺ຈເຍ ນ ຄຏ຺ຫຄ, ກາຖໍ ຓຸມ຺ເຫ ຍາເປຄາ’’ຕິ ເອວໍ ມາ ຈິນ຺ຕຍິຕິ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ ‘‘ປຈ຺ຈຕີ’’ຕິ ຄາຖມາຫ. ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ ມຸນິໂນ ປພ຺ພຊິຕສ຺ສ ກຕ຺ຕໍ ນາມ ກຸເລ ກຸເລ ອນຸພຣໍ ທິວເສ ທິວເສ ໂຖກໍ ໂຖກໍ ປຈ຺ຈເຕ, ນ ຈ ຕຸຍ຺ຫໍ ເອວ ເຄເຫ. ປິຕ຺ທິກາຍ ຈຣິສ຺ສາມິ, ອຕ຺ຖິ ຊງ຺ຆພລໍ ມມາຕິ ອຕ຺ຖິ ເມ ຊງ຺ຆພລໍ, ນາຫໍ ໂອກຄ຺ຄຊ຺ໂຍ ນ ຂລ຺ໂຊ ນ ຈ ປາທໂຣຄີ, ຕສ຺ມາ ປິຕ຺ທິກາຍ ມິສ຺ສກກິກ຺ຂາຍ ຈຣິສ຺ສາມິ, ‘‘ຍຖາປິ ກມ຺ໂຣ ປຸປ຺ຜ’’ນ຺ຕິອາທິນາ (ສ. ປ. ໔໙; ເນຕ຺ຕິ. ໑໒໓) ສຕ຺ຖາຣາ ວຸຕ຺ຕນເຍນ ປິຕ຺ທາຍ ຈຣິຕ຺ວາ ຍາເປສ຺ສາມິຕິ ທສ຺ເສຕິ.

ສາຜິມຕ຺ຕິຍຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຏ຺ຖິຕາ.

໑໑. ອຸປາລິຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ສທ຺ທາຍອກິນິກ຺ຂມ຺ມາຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ອຸປາລິຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປທຸມຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ຫໍສວ ຕີນຄເຣ ກຸລຆເຣ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ສຕ຺ຖຸ ສມ຺ມຸ ສຸຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ເອກໍ ກິກ຺ຂຸ ວິນຍທຣານໍ ອຄ຺ຄຏ຺ຖາເນ ຕ຺ເປນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ອທິກາຣກມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ຕໍ ຏານນ຺ຕຣໍ ປຕ຺ເຖສີ. ໂສ ຍາວຊີວໍ ກຸສລໍ ກຕ຺ວາ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຮຸປ຺ປາເທ ກປ຺ປກເຄເຫ ປຕິສນ຺ທີ ຄຕ຺ຫິ, ອຸປາລີຕິສ຺ສ ນາມໍ ອກໍສຸ. ໂສ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ອນຸຣຸທ຺ຮາທີນໍ ຉນ຺ນໍ ຂຕ຺ຕິຍານໍ ປສາທໂກ ຫຸຕ຺ວາ ຕຖາຄເຕ ອນຸປິຍມ຺ພວເນ ວິຫຣນ຺ເຕ ປພ຺ພຊນຕ຺ຖາຍ ນິກ຺ຂມນ຺ເຕຫິ ຉຫິ ຂຕ຺ຕິເຍຫິ ສທ຺ທິ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ປພ຺ພຊິ. ຕສ຺ສ ປພ຺ພຊ຺ຊາວິທານໍ ປາລຸອິຍໍ ອາຄຕເມວ (ຈູລວ. ໓໓໐).

ໂສ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອຸປສມ຺ປນ຺ໂນ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິເກ ກມ຺ມຜ຺ຖານໍ ຄເຫຕ຺ວາ ‘‘ມຍ຺ຫໍ, ກນ຺ເຕ, ອຣ຺ຸສວາສໍ ອນຸຊານາຖາ’’ຕິ ອາຫ. ກິກ຺ຂຸ ຕວ ອຣ຺ຸເຍ ວສນ຺ຕສ຺ສ ເອກເມວ ສຸຣໍ ວຑ຺ຒິສ຺ສຕິ, ອມ຺ຫາກໍ ປນ ສນ຺ຕິເກ ວສນ຺ຕສ຺ສ ຄນ຺ຖຸຣ຺ຸຈ ວິປສ຺ສ ນາສຸຣ຺ຸຈ ປຣິປູເຣສ຺ສຕີຕິ. ເຖໂຣ ສຕ຺ຖຸ ວຈນໍ ສມ຺ປຕິຈ຺ຉິຕ຺ວາ ວິປສ຺ສນາຍ ກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ນຈິຣສ຺ເສວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຄີ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໑.໑.໔໔໑-໔໔໔) –

‘‘ນຄເຣ ຫໍສວຕິຍາ, ສຸຊາໂຕ ນາມ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຕ;

ອສີຕິໂກຜິນິຈໂຍ, ປຫູຕທນທ຺ຸຍວາ.

‘‘ອຊ຺ຊາຍໂກ ມນ຺ຕທໂຣ, ຕິຕ຺ຕໍ ເວທານ ປາຣຄູ;

ລກ຺ຂເຕ ອິຕິຫາເສ ຈ, ສທມ຺ເມ ປາຣມີ ຄໂຕ.

‘‘ປຣິພ຺ພາຊາ ເອກສິຂາ, ໂຄຕມາ ພຸທ຺ຮສາວກາ;

ຈຣກາ ຕາປສາ ເຈວ, ຈຣນ຺ຕິ ມຫິຍາ ຕທາ.

‘‘ເຕປິ ມໍ ປຣິວາເຣນ຺ຕິ, ພ຺ຣາຫ຺ມໂຕ ວິສ຺ສຸໂຕ ອິຕິ;

ພຫ຺ຸຊ຺ຊໂນ ມໍ ປູເຊຕິ, ນາຫໍ ປູເຊມິ ກິຍ຺ຈນໍ.

‘‘ປູຊາຣຫໍ ນ ປສ຺ສາມິ, ມານຕ຺ຖທ຺ໂຮ ອຫໍ ຕທາ;

ພຸທ຺ໂຮຕິ ວຈນໍ ນຕ຺ຖິ, ຕາວ ນຸປ຺ປຊ຺ຊເຕ ຊິໂນ.

‘‘ອຈ຺ຈເຍນ ອໂຫຣຕ຺ຕໍ, ປທຸມຸຕ຺ຕຣນາມໂກ;

ສພ຺ພໍ ຕມໍ ວິໂນເທຕ຺ວາ, ໂລເກ ອຸປ຺ປ຺ຊຊິ ຈກ຺ຂຸມາ។

‘‘ວິຕ຺ຖາຣິເກ ພາຫຸຊຄ຺ເລ, ປຸຖ຺ກູເຕ ຈ ສາສເນ;

ອຸປາຄມິ ຕທາ ພຸທ຺ໂຂ, ນຄຣໍ ຫໍສສວ຺ຫຍໍ។

‘‘ປີຕ຺ ອຕ຺ຖາຍ ໂສ ພຸທ຺ໂຂ, ຂມ຺ມໍ ເທເສສິ ຈກ຺ຂຸມາ;

ເຕນ ກາເລນ ປຣິສາ, ສມນ຺ຕາ ໂຍຊນໍ ຕທາ។

‘‘ສມ຺ມໂຕ ມນຸຊານໍ ໂສ, ສຸນນ຺ໂທ ນາມ ຕາປໂສ;

ຍາວຕາ ພຸທ຺ຂປຣິສາ, ປຸປ຺ເຜຫຈ຺ຊາທຍິ ຕທາ។

‘‘ຈຕຸສຈ຺ຈໍ ປກາເສນ຺ເຕ, ເສຄ຺ເຖ ຈ ປຸປ຺ຜມຕ຺ຫເປ;

ໂກຍິສຕສຫສ຺ສານໍ, ຂມ຺ມາກິສມໂຍ ອຫຸ។

‘‘ສຕ຺ຕຣຕ຺ຕິນ຺ທິວໍ ພຸທ຺ໂຂ, ວສ຺ເສຕ຺ວາ ຂມ຺ມວຸຄ຺ຄິໂຍ;

ອຄ຺ຄເມ ທິວເສ ປຕ຺ເຕ, ສຸນນ຺ທໍ ກິຕ຺ຕຍີ ຊິໂນ។

‘‘ເທວໂລເກ ມນຸສ຺ເສ ວາ, ສໍສຣນ຺ໂຕ ອຍໍ ກເວ;

ສພ຺ເພສໍ ປວໂຣ ຫຸຕ຺ວາ, ກເວສ຺ ສໍສຣິສ຺ສຕິ។

‘‘ກປ຺ປສຕສຫສ຺ສມ຺ຫິ, ໂອກ຺ກາກກຸລສມ຺ກໂວ;

ໂຄຕໂມ ນາມ ໂຄຕ຺ເຕນ, ສຕ຺ຖາ ໂລເກ ກວິສ຺ສຕິ។

‘‘ຕສ຺ສ ຂມ຺ເມສ຺ ທາຍາໂທ, ໂອຣໂສ ຂມ຺ມນິມ຺ມິໂຕ;

ມນ຺ຕາຕີປຸຕ຺ໂຕ ປຸຕ຺ໂຕຕິ, ເຫສ຺ສຕິ ສຕ຺ຖຸ ສາວໂກ។

‘‘ເອວໍ ກິຕ຺ຕຍິ ສມ຺ພຸທ຺ໂຂ, ສຸນນ຺ທໍ ຕາປສໍ ຕທາ;

ຫາສຍນ຺ໂຕ ຊນໍ ສພ຺ພໍ, ທສ຺ສຍນ຺ໂຕ ສກໍ ພລໍ។

‘‘ກຕຄ຺ຊລີ ນມສ຺ສນ຺ຕິ, ສຸນນ຺ທໍ ຕາປສໍ ຊນາ;

ພຸທ຺ເຂ ກາຣໍ ກຣິຕ຺ວານ, ໂສເຂສີ ຄຕິມຕ຺ຕໂນ។

‘‘ຕຕ຺ຖ ເມ ອຫຸ ສງ຺ກປ຺ໂປ, ສຸຕ຺ວານ ມຸນິໂນ ວຈໍ;

ອຫມ຺ປິ ກາຣໍ ກສ຺ສາມິ, ຍຖາ ປສ຺ສາມິ ໂຄຕມໍ။

‘‘ເອວາຫໍ ຈິນ຺ຕຍິຕ຺ວານ, ກິຣິຍໍ ຈິນ຺ຕຍິໍ ມມ;

ກ຺ຍາຫໍ ກມ຺ມໍ ອາຈຣາມິ, ປຸຎ຺ຎກ຺ເຂຕ຺ເຕ ອນຸຕ຺ຕເຣ။

‘‘ອຍຎ຺ຈ ປາຐິໂກ ຠິກ຺ຂຸ, ສພ຺ພປາຐິສ຺ສ ສາສເນ;

ວິນເຍ ອຄ຺ຄນິກ຺ຂິຕ຺ໂຕ, ຕໍ ຐານໍ ປຕ຺ຖເຍ ອຫໍ။

‘‘ອິທໍ ເມ ອມິຕໍ ໂຠຄໍ, ອກ຺ໂຂຠໍ ສາຄຣູປມໍ;

ເຕນ ໂຠເຄນ ພຸທ຺ຘສ຺ສ, ອາຣາມໍ ມາປເຍ ອຫໍ။

‘‘ໂສຠນໍ ນາມ ອາຣາມໍ, ນຄຣສ຺ສ ປຸຣຕ຺ຖໂຕ;

ກິຓິຕ຺ວາ ສຕສຫສ຺ເສນ, ສງ຺ຆາຣາມໍ ອມາປຍິໍ။

‘‘ກູຏາຄາເຣ ຈ ປາສາເທ, ມຓ຺ຑເປ ຫມ຺ມິເຍ ຄຸຫາ;

ຈງ຺ກເມ ສຸກເຕ ກຕ຺ວາ, ສງ຺ຆາຣາມໍ ອມາປຍິໍ။

‘‘ຊນ຺ຕາຆຣໍ ອຄ຺ຄິສາລໍ, ອໂຖ ອຸທກມາຬກໍ;

ນ຺ຫານຆຣໍ ມາປຍິຕ຺ວາ, ຠິກ຺ຂຸສງ຺ຆສ຺ສທາສຫໍ။

‘‘ອາສນ຺ຘິໂຍ ປີຐເກ ຈ, ປຣິໂຠເຄ ຈ ຠາຊເນ;

ອາຣາມິກຎ຺ຈ ເຠສຊ຺ຊໍ, ສພ຺ພເມຕໍ ອທາສຫໍ။

‘‘ອາຣກ຺ຂໍ ປຏ຺ຐເປຕ຺ວານ, ປາກາຣໍ ກາຣຍິໍ ທຬ຺ຫໍ;

ມາ ນໍ ໂກຈິ ວິເຫເຐສິ, ສນ຺ຕຈິຕ຺ຕານ ຕາທິນໍ။

‘‘ສຕສຫສ຺ເສນາວາສໍ, ສງ຺ຆາຣາເມ ອມາປຍິໍ;

ເວປຸລ຺ລໍ ຕໍ ມາປຍິຕ຺ວາ, ສມ຺ພຸທ຺ຘໍ ອຸປນາມຍິໍ။

‘‘ນິຏ຺ຐາປິໂຕ ມຍາຣາໂມ, ສມ຺ປຏິຈ຺ຉ ຕຸວໍ ມຸນິ;

ນິຍ຺ຍາເທສ຺ສາມິ ຕໍ ວີຣ, ອຘິວາເສຫິ ຈກ຺ຂຸມ။

“ປທຸມຸຕ຺ຕໂຣ ໂລກວິທູ, ອາຫຸຕີນໍ ປຏິຄ຺ຄໂຫ;

ມມ ສງ຺ກປ຺ປມຎ຺ຎາຍ, ອຠິວາເທສິ ນາຍໂກ.

“ອຠິວາທນມຎ຺ຎາຍ, ສພ຺ພຎ຺ຎຸສ຺ສ ມເຫສິໂນ;

ໂຠຊນໍ ປຏິຍາເທຕ຺ວາ, ກາລມາໂຣຈຍິ ອຫໍ.

“ອາໂຣຈິຕມ຺ຫິ ກາລມ຺ຫິ, ປທຸມຸຕ຺ຕຣນາຍໂກ;

ຂີຓາສວສຫສ຺ເສຫິ, ອາຣາມໍ ເມ ອຸປາຄມິ.

“ນິສິນ຺ນໍ ກາລມຎ຺ຎາຍ, ອນ຺ນປາເນນ ຕປ຺ປຍິ;

ຠຸຕ຺ຕາວິ ກາລມຎ຺ຎາຍ, ອິທໍ ວຈນມພ຺ຣວິ.

“ກີໂຕ ສຕສຫສ຺ເສນ, ຕຕ຺ຕເກເນວ ກາຣິໂຕ;

ໂສຠໂນ ນາມ ອາຣາໂມ, ສມ຺ປຏິຈ຺ຉ ຕຸວໍ ມຸນິ.

“ອິມິນາຣາມທາເນນ , ເຈຕນາປຓິຘີຫິ ຈ;

ຠເວ ນິພ຺ພຕ຺ຕມາໂນຫໍ, ລຠາມິ ມມ ປຕ຺ຖິຕໍ.

“ປຏິຄ຺ຄເຫຕ຺ວາ ສມ຺ພຸທ຺ໂຘ, ສງ຺ຆາຣາມໍ ສຸມາປິຕໍ;

ຠິກ຺ຂຸສງ຺ເຆ ນິສີທິຕ຺ວາ, ອິທໍ ວຈນມພ຺ຣວິ.

‘ໂຍ ໂສ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ປາທາສິ, ສງ຺ຆາຣາມໍ ສຸມາປິຕໍ;

ຕມຫໍ ກິຕ຺ຕຍິສ຺ສາມິ, ສຸຓາຖ ມມ ຠາສໂຕ.

“ຫຕ຺ຖີ ອສ຺ສາ ຣຖາ ປຕ຺ຕີ, ເສນາ ຈ ຈຕຸຣງ຺ຄິນີ;

ປຣິວາເຣສ຺ສນ຺ຕິມໍ ນິຈ຺ຈໍ, ສງ຺ຆາຣາມສ຺ສິທໍ ຝລໍ.

“ສຏ຺ຐິ ຕູຣສຫສ຺ສານິ, ເຠຣິໂຍ ສມລງ຺ກຕາ;

ປຣິວາເຣສ຺ສນ຺ຕິມໍ ນິຈ຺ຈໍ, ສງ຺ຆາຣາມສ຺ສິທໍ ຝລໍ.

“ຉຬສີຕິສຫສ຺ສານິ, ນາຣິໂຍ ສມລງ຺ກຕາ;

ວິຈິຕ຺ຕວຕ຺ຖາ຺ກຣຓາ, ອາມຸຕ຺ຕມຕິກຸຕ຺ຫລາ຺

‘‘ອລຸອາຣປມ຺ຫາ ຫສຸລາ, ສຸສລຸຓາ ຕນຸມຊ຺ຊິມາ;

ປຣິວາເຣສ຺ສນ຺ຕິມໍ ນິຈ຺ຈໍ, ສງ຺ໝາຣາມສ຺ສິທໍ ຜລໍ຺

‘‘ຕິໍສກປ຺ປສຫສ຺ສານິ, ເທວໂລເກ ຣມິສ຺ສຕິ;

ສຫສ຺ສກ຺ຂຕ຺ຕຸໍ ເທວິນ຺ໂທ, ເທວຣຊ຺ຊໍ ກຣິສ຺ສຕິ຺

‘‘ເທວຣາເຊນ ປຕ຺ຕພ຺ພໍ, ສພ຺ພໍ ປຝິລກິສ຺ສຕິ;

ອນູນໂກໂຄ ຫຸຕ຺ວານ, ເທວຣຊ຺ຊໍ ກຣິສ຺ສຕິ຺

‘‘ສຫສ຺ສກ຺ຂຕ຺ຕຸໍ ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ, ຣາຊາ ຣຝ຺ເຖ ກວິສ຺ສຕິ຺

ປຖພ຺ຍາ ຣຊ຺ຊໍ ວິປຸລໍ, ຄຓນາໂຕ ອສງ຺ຂິຍໍ຺

‘‘ກປ຺ປສຕສຫສ຺ສມ຺ຫິ, ໂອກ຺ກາກກຸລສມ຺ກໂວ;

ໂຄຕໂມ ນາມ ໂຄຕ຺ເຕນ, ສຕ຺ຖາ ໂລເກ ກວິສ຺ສຕິ຺

‘‘ຕສ຺ສ ທມ຺ເມສຸ ທາຍາໂທ, ໂອຣໂສ ທມ຺ມນິມ຺ມິໂຕ;

ອຸປາລິ ນາມ ນາເມນ, ເຫສ຺ສຕິ ສຕ຺ຖຸ ສາວໂກ຺

‘‘ວິນເຍ ປາຣມີ ປຕ຺ວາ, ຖານາຖາເນ ຈ ໂກວິໂທ;

ຊິນສາສນໍ ທາເຣນ຺ໂຕ, ວິຫຣິສ຺ສຕິນາສໂວ຺

‘‘ສພ຺ພເມຕໍ ອກິຍ຺ຍາຍ, ໂຄຕໂມ ສກ຺ຍປຸງ຺ຄໂວ;

ກິກ຺ຂຸສງ຺ເຆ ນິສີທິຕ຺ວາ, ເອຕທຄ຺ເຄ ຖເປສ຺ສຕິ຺

‘‘ອປຣິເມຍ຺ຍຸປາທາຍ, ປຕ຺ເຖມິ ຕວ ສາສນໍ;

ໂສ ເມ ອຕ຺ໂຖ ອນຸປ຺ປຕ຺ໂຕ, ສພ຺ພສໍໂຍຊນກ຺ຂໂຍ຺

‘‘ຍຖາ ສູລາວຸໂຕ ໂປໂສ, ຣາຊທຕ຺ເທນ ຕຊ຺ຊິໂຕ;

ສູເລ ສາຕໍ ອວິນ຺ທນ຺ໂຕ, ປຣິມຸຕ຺ຕິໍວ ອິຈ຺ຉຕິ຺

‘‘ຕເຖວາຫໍ ມຫາວີຣ, ກວທຕ຺ເທນ ຕຊ຺ຊິໂຕ;

ກມ຺ມສູລາວຸໂຕ ສນ຺ໂຕ, ປີປາສາເວຫນຍ຺ຜິໂຕຯ

‘‘ກເວ ສາຕໍ ນ ວິນ຺ທາມິ, ໜຍ຺ໜນ຺ໂຕ ຕິໜິ ອຄ຺ຄິກິ;

ປຣິມຸຕ຺ຕິ ຄເວສາມິ, ຍຖາປີ ຣາຊທຕ຺ທິໂຕຯ

‘‘ຍຖາ ວິສາໂທ ປຸຣິໂສ, ວິເສນ ປຣິປີລຸອິໂຕ;

ອຄທໍ ໂສ ຄເວເສຍ຺ຍ, ວິສຆາຕາຍຸປາລນໍຯ

‘‘ຄເວສມາໂນ ປສ຺ເສຍ຺ຍ, ອຄທໍ ວິສຆາຕກໍ;

ຕໍ ປີວິຕ຺ວາ ສຸຂີ ອສ຺ສ, ວິສມ຺ຫາ ປຣິມຸຕ຺ຕິຍາຯ

‘‘ຕເຖວາຫໍ ມຫາວີຣ, ຍຖາ ວິສຫໂຕ ນໂຣ;

ສມ຺ປີລຸອິໂຕ ອວິຊ຺ຊາຍ, ສທ຺ຘມ຺ມາຄທເມສຫໍຯ

‘‘ຘມ຺ມາຄທໍ ຄເວສນ຺ໂຕ, ອທ຺ທກ຺ຂິ ສກ຺ຍສາສນໍ;

ອຄ຺ຄໍ ສພ຺ໂພສຘານໍ ຕໍ, ສພ຺ພສລ຺ລວິໂນທນໍຯ

‘‘ຘມ຺ໂມສຘໍ ປີວິຕ຺ວານ, ວິສໍ ສພ຺ພໍ ສມູຫນິ;

ອຊຣາມຣໍ ສີຕິພາວໍ, ນິພ຺ພານໍ ຜສ຺ສຍິ ອຫໍຯ

‘‘ຍຖາ ພູຕຍ຺ຜິໂຕ ໂປໂສ, ພູຕຄ຺ຄາເຫນ ປີລຸອິໂຕ;

ພູຕເວຊ຺ຊໍ ຄເວເສຍ຺ຍ, ພູຕສ຺ມາ ປຣິມຸຕ຺ຕິຍາຯ

‘‘ຄເວສມາໂນ ປສ຺ເສຍ຺ຍ, ພູຕວິຊ຺ຊາສຸ ໂກວິທໍ;

ຕສ຺ສ ໂສ ວິຫເນ ພູຕໍ, ສມູລຍ຺ຈ ວິນາສເຍຯ

‘‘ຕເຖວາຫໍ ມຫາວີຣ, ຕມຄ຺ຄາເຫນ ປີລຸອິໂຕ;

ຌາຕາໂລກໍ ຄເວສາມິ, ຕມໂຕ ປຣິມຸຕ຺ຕິຍາຯ

‘‘ອຖທ຺ທສໍ ສກ຺ຍມຸນິ, ກິເລສຕມໂສຘນໍ;

ໂສ ເມ ຕມໍ ວິໂນເທສິ, ພູຕເວຊ຺ໂຊວ ພູຕກໍຯ

‘‘ສໍສາຣໂສຕໍ ສຎ຺ຉິນ຺ທິໍ, ຕຓ຺ຫາໂສຕໍ ນິວາຣຍິໍ;

ຠວໍ ອຸຄ຺ຆາຏຍິໍ ສພ຺ພໍ, ຠູຕເວຊ຺ໂຊວ ມູລໂຕ။

‘‘ຄຣຸລໂອ ຍຖາ ໂອປຕຕິ, ປນ຺ນຄໍ ຠກ຺ຂມຕ຺ຕໂນ;

ສມນ຺ຕາ ໂຍຊນສຕໍ, ວິກ຺ໂຂເຠຕິ ມຫາສຣໍ။

‘‘ປນ຺ນຄໍ ໂສ ຄເຫຕ຺ວານ, ອໂຘສີສໍ ວິເຫຐຍໍ;

ອາທາຍ ໂສ ປກ຺ກມຕິ, ເຍນກາມໍ ວິຫງ຺ຄໂມ။

‘‘ຕເຖວາຫໍ ມຫາວີຣ, ຍຖາປິ ຄຣຸລໂອ ພລີ;

ອສງ຺ຂຕໍ ຄເວສນ຺ໂຕ, ໂທເສ ວິກ຺ຂາລຍິໍ ອຫໍ။

‘‘ທິຏ຺ໂຐ ອຫໍ ຘມ຺ມວຣໍ, ສນ຺ຕິປທມນຸຕ຺ຕຣໍ;

ອາທາຍ ວິຫຣາເມຕໍ, ຄຣຸລໂອ ປນ຺ນຄໍ ຍຖາ။

‘‘ອາສາວຕີ ນາມ ລຕາ, ຊາຕາ ຈິຕ຺ຕລຕາວເນ;

ຕສ຺ສາ ວສ຺ສສຫສ຺ເສນ, ເອກໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕເຕ ຜລໍ။

‘‘ຕໍ ເທວາ ປຍິຣຸປາສນ຺ຕິ, ຕາວທູຣຜເລ ສຕິ;

ເທວານໍ ສາ ປິຍາ ເອວໍ, ອາສາວຕີ ລຕຸຕ຺ຕມາ။

‘‘ສຕສຫສ຺ສຸປາທາຍ, ຕາຫໍ ປຣິຈເຣ ມຸນິ;

ສາຍໍ ປາຕໍ ນມສ຺ສາມິ, ເທວາ ອາສາວຕີ ຍຖາ။

‘‘ອວຎ຺ຌາ ປາຣິຈຣິຍາ, ອໂມຆາ ຈ ນມສ຺ສນາ;

ທູຣາຄຕມ຺ປິ ມໍ ສນ຺ຕໍ, ຂໂຓຍໍ ນ ວິຣາຘຍິ။

‘‘ປຏິສນ຺ຘິໍ ນ ປສ຺ສາມິ, ວິຈິນນ຺ໂຕ ຠເວ ອຫໍ;

ນິຣູປຘິ ວິປ຺ປມຸຕ຺ໂຕ, ອຸປສນ຺ໂຕ ຈຣາມຫໍ။

‘‘ຍຖາປິ ປທຸມໍ ນາມ, ສູຣິຍຣໍເສນ ປຸປ຺ຜຕິ;

ຕເຖວາຫໍ ມຫາວີຣ, ພຸທ຺ຘຣໍເສນ ປຸປ຺ຜິໂຕ။

‘‘ຍຖາ ພລາກໂຍນິມຸຫີ, ນ ວິຊຊຕິ ປຸໂມ ສທາ;
ເມເພສຸ ຄຊຊມາເນສຸ, ຄພຸກໍ ຄຕຸໜນຸຕິ ຕາ ສທາ។

‘‘ຈິຣມຸປິ ຄພຸກໍ ສາເຣນຸຕິ, ຍາວ ເມໂພ ນ ຄຊຊຕິ;
ກາຣໂຕ ປຣິມຸຈຸຈນຸຕິ, ຍທາ ເມໂພ ປວສຸສຕິ។

‘‘ປທຸມຸຕຸຕຣພຸທຸຮສຸສ, ສມຸມເມເພນ ຄຊຊໂຕ;
ສທຸເທນ ສມຸມເມພສຸສ, ສມຸມຄພຸກໍ ອຄຕຸໜຫໍ។

‘‘ສຕສຫສຸສຸປາທາຍ, ປຸຄຸລຄພຸກໍ ສເຣມຫໍ;
ນປຸປມຸຈຸຈາມິ ກາຣໂຕ, ສມຸມເມໂພ ນ ຄຊຊຕິ។

‘‘ຍທາ ຕຸວໍ ສກຸຍມຸນິ, ຣມຸເມ ກປີລວຕຸຖເວ;
ຄຊຊສິ ສມຸມເມເພນ, ກາຣໂຕ ປຣິມຸຈຸຈຫໍ។

‘‘ສຸຄຸລຕໍ ອນິມິຕຸຕລຸຈ, ຕຖາປຸປຕິຫິຕມຸປິ ຈ;
ຈຕຸໂຣ ຈ ຜເລ ສພຸເພ, ສມຸເມວໍ ວິຊນຍີ ອຫໍ។

‘‘ອປຣິເມຍຸຍຸປາທາຍ, ປຕຸເຖມິ ຕວ ສາສນໍ;
ໂສ ເມ ອຕຸໂຖ ອນຸປຸປຕຸໂຕ, ສນຸຕິປທມນຸຕຸຕຣໍ។

‘‘ວິນເຍ ປາຣມີ ປຕຸໂຕ, ຍຖາປີ ປາຄິໂກ ອິສີ;
ນ ເມ ສມສໂມ ອຕຸຖິ, ສາເຣມິ ສາສນໍ ອຫໍ។

‘‘ວິນເຍ ຂນຸຮເກ ຈາປີ, ຕິກຈຸເຣເທ ຈ ປຄຸຈເກ;
ເອຕຸຖ ເມ ວິມຕິ ນຕຸຖິ, ອກຸຂເຣ ພຸຍຄຸຊເນປີ ວາ។

‘‘ນິຄຸຄເຫ ປຜິກມຸເມ ຈ, ຖານາຖາເນ ຈ ໂກວິໂທ;
ໂອສາຣເຕ ວຸຍຸຖາປເນ, ສພຸພຕຸຖ ປາຣມີ ຄໂຕ។

‘‘ວິນເຍ ຂນຸຮເກ ວາປີ, ນິກຸຂິປີຕຸວາ ປທໍ ອຫໍ;

ອຸຠໂຕ ວິນິເວເຖຕ຺ວາ, ຣສໂຕ ໂອສເຣຍ຺ຍຫໍ.

“ນິຣຸຕ຺ຕິຍາ ສຸກຸສໂລ, ອຕ຺ຖານຕ຺ເຖ ຈ ໂກວິໂທ;

ອນຍ຺ຍາຕໍ ມຍາ ນຕ຺ຖິ, ເອກຄ຺ໂຄ ສຕ຺ຖຸ ສາສເນ.

“ຣູປທກ຺ເຂ ອຫໍ ອຊ຺ຊ, ສກ຺ຍປຸຕ຺ຕສ຺ສ ສາສເນ;

ກງ຺ຂໍ ສພ຺ພໍ ວິໂນເທມິ, ຉິນ຺ທາມິ ສພ຺ພສໍສຍໍ.

“ປທໍ ອນຸປທຍ຺ຈາປິ, ອກ຺ຂຣຍ຺ຈາປິ ພ຺ຍຍ຺ຊນໍ;

ນິທາເນ ປຣິໂຍສາເນ, ສພ຺ພຕ຺ຖ ໂກວິໂທ ອຫໍ.

“ຍຖາປິ ຣາຊາ ພລວາ, ນິຄ຺ຄຫິຕ຺ວາ ປຣນ຺ຕເປ;

ວິຊິນິຕ຺ວານ ສງ຺ຄາມໍ, ນຄຣໍ ຕຕ຺ຖ ມາປເຍ.

“ປາກາຣໍ ປຣິຂຍ຺ຈາປິ, ເອສິກໍ ທ຺ວາຣໂກຏ຺ຐກໍ;

ອຏ຺ຏາລເກ ຈ ວິວິເຘ, ກາຣເຍ ນຄເຣ ພຫູ.

“ສິງ຺ຆາຏກໍ ຈຈ຺ຈຣຍ຺ຈ, ສຸວິຠຕ຺ຕນ຺ຕຣາປຓໍ;

ກາຣເຍຍ຺ຍ ສກໍ ຕຕ຺ຖ, ອຕ຺ຖານຕ຺ຖວິນິຈ຺ຉຍໍ.

“ນິຄ຺ຆາຕຕ຺ຖໍ ອມິຕ຺ຕານໍ, ຉິທ຺ທາຉິທ຺ທຍ຺ຈ ຊານິຕຸໍ;

ພລກາຍສ຺ສ ຣກ຺ຂາຍ, ເສນາປຈ຺ຈໍ ຐເປຕິ ໂສ.

“ອາຣກ຺ຂຕ຺ຖາຍ ຠຓ຺ຑສ຺ສ, ນິຘານກຸສລໍ ນຣໍ;

ມາ ເມ ຠຓ຺ຑໍ ວິນສ຺ສີຕິ, ຠຓ຺ຑຣກ຺ຂໍ ຐເປຕິ ໂສ.

“ມມຕ຺ໂຕ ໂຫຕິ ໂຍ ຣຍ຺ໂຍ, ວຸທ຺ຘິໍ ຍສ຺ສ ຈ ອິຈ຺ຉຕິ;

ຕສ຺ສາຘິກຣຓໍ ເທຕິ, ມິຕ຺ຕສ຺ສ ປຏິປຊ຺ຊິຕຸໍ.

“ອຸປ຺ປາເທສຸ ນິມິຕ຺ເຕສຸ, ລກ຺ຂເຓສຸ ຈ ໂກວິທໍ;

ອຊ຺ຊາຍກໍ ມນ຺ຕຘຣໍ, ໂປໂຣຫິຈ຺ເຈ ຐເປຕິ ໂສ.

“ເອເຕຫງ຺ເຄຫິ ສມ຺ປນ຺ໂນ, ຂຕ຺ຕິໂຍຕິ ປວຸຈ຺ຈຕິ;

ສທາ ຣກ຺ຂນ຺ຕິ ຣາຊານໍ, ຈກ຺ກວາໂກວ ທຸກ຺ຂິຕໍຯ

‘‘ຕເຖວ ຕ຺ວໍ ມຫາວີຣ, ຫຕາມິຕ຺ໂຕວ ຂຕ຺ຕິໂຍ;

ສເທວກສ຺ສ ໂລກສ຺ສ, ຄມ຺ມຣາຊາຕິ ວຸຈ຺ຈຕິຯ

‘‘ຕິຕ຺ຖິເຍ ນິຫນິຕ຺ວານ, ມາຣຄ຺ຈາປີ ສເສນກໍ;

ຕມນ຺ຄກາຣໍ ວິຄມິຕ຺ວາ, ຄມ຺ມນຄຣໍ ອມາປຍິຯ

‘‘ສີລໍ ປາກາຣກໍ ຕຕ຺ຖ, ຌາຓໍ ເຕ ທ຺ວາຣໂກຎ຺ຖກໍ;

ສທ຺ຄາ ເຕ ເອສິກາ ວີຣ, ທ຺ວາຣປາໂລ ຈ ສໍວໂຣຯ

‘‘ສຕິປຎ຺ຖານມຎ຺ຎາລໍ, ປຄ຺ຌາ ເຕ ຈຈ຺ຈຣໍ ມ຺ເນ;

ອິທ຺ຄິປາທຄ຺ຈ ສິງ຺ຆາຎໍ, ຄມ຺ມວິຖິ ສ຺ມາປີຕາຯ

‘‘ສ຺ຕ຺ຕນ຺ຕໍ ອກິຄມ຺ມຄ຺ຈ, ວິນຍຄ຺ຈາປີ ເກວລໍ;

ນວງຄໍ ພຸທ຺ຄວຈນໍ, ເອສາ ຄມ຺ມສກາ ຕວຯ

‘‘ສ຺ຄ຺ຌຕໍ ອນິມິຕ຺ຕຄ຺ຈ, ວິຫາຣຄ຺ຈປ຺ປຕິຫິຕໍ;

ອາເນຄ຺ຊຄ຺ຈ ນິໂຣໄຄ ຈ, ເອສາ ຄມ຺ມກຸຝິ ຕວຯ

‘‘ປຄ຺ຌາຍ ອຄ຺ໂຄ ນິກ຺ຂິຕ຺ໂຕ, ປຝິກາເນ ຈ ໂກວິໂທ;

ສາຣິປຸຕ຺ໂຕຕິ ນາເມນ, ຄມ຺ມເສນາປຕິ ຕວຯ

‘‘ຈຸຕູປປາຕກຸສໂລ , ອິທ຺ຄິຍາ ປາຣມີ ຄໂຕ;

ໂກລິໂຕ ນາມ ນາເມນ, ໄປໂຣຫິຈ຺ໂຈ ຕວໍ ມຸເນຯ

‘ໂປຣາຕກວໍສຄໂຣ, ອຸຄ຺ຄເຕໂຊ ທຸຣາສໂທ;

ຊຸຕວາທີຄ຺ເຕນຄ຺ໂຄ, ອກ຺ຂທສ຺ໂສ ຕວໍ ມຸເນຯ

‘‘ພຫຸສ຺ສ຺ໂຕ ຄມ຺ມຄໂຣ, ສພ຺ພປາຄີ ຈ ສາສເນ;

ອານນ຺ໂທ ນາມ ນາເມນ, ຄມ຺ມາຣກ຺ໂຂ ຕວໍ ມຸເນຯ

‘‘ເອເຕ ສພ຺ເພ ອຕິກ຺ກມ຺ມ, ປເມສິ ຠຄວາ ມມໍ;

ວິນິຈ຺ຉຍໍ ເມ ປາທາສິ, ວິນເຍ ວິຎ຺ຎຸເທສິຕໍຯ

‘‘ໂຍ ໂກຈິ ວິນເຍ ປຎ຺ຫໍ, ປຸຈ຺ຉຕິ ພຸທ຺ຘສາວໂກ;

ຕຕ຺ຖ ເມ ຈິນ຺ຕນາ ນຕ຺ຖິ, ຕຎ຺ເຎວຕ຺ຖໍ ກເຖມຫໍຯ

‘‘ຍາວຕາ ພຸທ຺ຘເຂຕ຺ຕມ຺ຫິ, ຐເປຕ຺ວາ ຕໍ ມຫາມຸນິ;

ວິນເຍ ມາທິໂສ ນຕ຺ຖິ, ກຸໂຕ ຠິຍ຺ໂຍ ຠວິສ຺ສຕິຯ

‘‘ຠິກ຺ຂຸສງ຺ເຆ ນິສີທິຕ຺ວາ, ເອວໍ ຄຊ຺ຊຕິ ໂຄຕໂມ;

ອຸປາລິສ຺ສ ສໂມ ນຕ຺ຖິ, ວິນເຍ ຂນ຺ຘເກສຸ ຈຯ

‘‘ຍາວຕາ ພຸທ຺ຘຠຓິຕໍ, ນວງ຺ຄໍ ສຕ຺ຖຸສາສນໍ;

ວິນໂຍຄຘໍ ຕໍ ສພ຺ພໍ, ວິນຍມູລປສ຺ສິໂນຯ

‘‘ມມ ກມ຺ມໍ ສຣິຕ຺ວານ, ໂຄຕໂມ ສກ຺ຍປຸງ຺ຄໂວ;

ຠິກ຺ຂຸສງ຺ເຆ ນິສີທິຕ຺ວາ, ເອຕທຄ຺ເຄ ຐເປສິ ມໍຯ

‘‘ສຕສຫສ຺ສຸປາທາຍ, ອິມໍ ຐານໍ ອປຕ຺ຖຍິໍ;

ໂສ ເມ ອຕ຺ໂຖ ອນຸປ຺ປຕ຺ໂຕ, ວິນເຍ ປາຣມິໍ ຄໂຕຯ

‘‘ສກ຺ຍານໍ ນນ຺ທິຊນໂນ, ກປ຺ປໂກ ອາສຫໍ ປຸເຣ;

ວິຊຫິຕ຺ວານ ຕໍ ຊາຕິໍ, ປຸຕ຺ໂຕ ຊາໂຕ ມເຫສິໂນຯ

‘‘ອິໂຕ ທຸຕິຍເກ ກປ຺ເປ, ອຎ຺ຊໂສ ນາມ ຂຕ຺ຕິໂຍ;

ອນນ຺ຕເຕໂຊ ອມິຕຍໂສ, ຠູມິປາໂລ ມຫທ຺ຘໂນຯ

‘‘ຕສ຺ສ ຣຎ຺ໂຎ ອຫໍ ປຸຕ຺ໂຕ, ຈນ຺ທໂນ ນາມ ຂຕ຺ຕິໂຍ;

ຊາຕິມເທນຸປຕ຺ຖທ຺ໂຘ, ຍສໂຠຄມເທນ ຈຯ

‘‘ນາຄສຕສຫສ຺ສານິ, ສພ຺ພາລງ຺ກາຣຠູສິຕາ;

ຕິຘາປຠິນ຺ນາ ມາຕງ຺ຄາ, ປຣິວາເຣນ຺ຕິ ມໍ ສທາຯ

‘‘ສພເລຫີ ປເຣໂຕຫໍ, ອຸຍຸຍານໍ ຄນ຺ຕຸການໂກ;

ອາຣຸຍ຺ຫ ສີຣິກໍ ນາຄໍ, ນຄຣາ ນິກ຺ຂມີ ຕທາຯ

‘‘ຈຣເຄນ ຈ ສມ຺ປນ຺ໂນ, ຄຸຕ຺ຕທ຺ວາໂຣ ສຸສໍວຸໂຕ;

ເທວໂລ ນາມ ສມ຺ພຸທ຺ໂຘ, ອາຄຈ຺ຉິ ປຸຣໂຕ ມມຯ

‘‘ເປເສຕ຺ວາ ສີຣິກໍ ນາຄໍ, ພຸທ຺ຘໍ ອາສາທຍີ ຕທາ;

ຕໂຕ ສລ຺ຊາຕໂກໂປ ໂສ, ນາໂຄ ນຸທ຺ຘຣເຕ ປທໍຯ

‘‘ນາຄໍ ຣຸຕ຺ຕມນໍ ທິສ຺ວາ, ພຸທ຺ເຘ ໂກຘໍ ອກາສຫໍ;

ວິເຫສຍິຕ຺ວາ ສມ຺ພຸທ຺ຘໍ, ອຸຍ຺ຍານໍ ອຄມາສຫໍຯ

‘‘ສາຕໍ ຕຕ຺ຖ ນ ວິນ຺ທາມິ, ສີໂຣ ປຊ຺ຊລິໂຕ ຍຖາ;

ປຣິລຸອາເຫນ ໝຍ຺ຫາມິ, ມຈ຺ໂຌວ ພລຸອິສາທໂກຯ

‘‘ສສາຄຣນ຺ຕາ ປຖວີ, ອາທິຕ຺ຕາ ວິຍ ໂຫຕິ ເມ;

ປີຕຸ ສນ຺ຕິກຸປາຄມ຺ມ, ອິທໍ ວຈນມພ຺ຣວີຯ

‘‘ອາສີວິສໍວ ກຸປິຕໍ, ອຄ຺ຄິກ຺ຂນ຺ຘໍວ ອາຄຕໍ;

ມຕ຺ຕໍວ ກຸລ຺ຊຣໍ ທນ຺ຕີ, ຍໍ ສຍມ຺ກຸມສາທຍີຯ

‘‘ອາສາທິໂຕ ມຍາ ພຸທ຺ໂຘ, ໂຆໂຣ ອຸຄ຺ຄຕໂປ ຊິໂນ;

ປຸຣາ ສພ຺ເພ ວິນສ຺ສາມ, ຂມາເປສ຺ສາມ ຕໍ ມຸນີຯ

‘‘ໂນ ເຈ ຕໍ ນິຊ຺ຊາເປສ຺ສາມ, ອຕ຺ຕທນ຺ຕໍ ສມາຫິຕໍ;

ໂອເຣນ ສຕ຺ຕທິວສາ, ຣຘ຺ຖໍ ເມ ວິຘມິສ຺ສຕິຯ

‘‘ສຸເມຂໂລ ໂກສີໂຍ ຈ, ສີຄ຺ຄໂວ ຈາປີ ສຕ຺ຕໂກ;

ອາສາທຍິຕ຺ວາ ອີສໂຍ, ທຸຄ຺ຄຕາ ເຕ ສຣຘ຺ຖກາຯ

‘‘ຍທາ ກຸປ຺ປນ຺ຕິ ອີສໂຍ, ສລ຺ລຕາ ພ຺ຣຫ຺ມຈາຣິໂນ;

ສເທວກໍ ວິນາເສນ຺ຕິ, ສສາຄຣໍ ສປພ຺ພຕໍຯ

‘‘ຕິໂຍຊນສຫສ຺ສມ຺ຫິ, ປຸຣິເສ ສນ຺ນິປາຕຍິ;

ອຈ຺ຈຍໍ ເທສນຕ຺ຖາຍ, ສຍມ຺ຠຸໍ ອຸປສງ຺ກມິຯ

‘‘ອລ຺ລວຕ຺ຖາ ອລ຺ລສີຣາ, ສພ຺ເພວ ປຎ຺ຊລີກຕາ;

ພຸທ຺ຘສ຺ສ ປາເທ ນິປຕິຕ຺ວາ, ອິທໍ ວຈນມພ຺ຣວຸໍຯ

‘‘ຂມສ຺ສຸ ຕ຺ວໍ ມຫາວີຣ, ອຠິຍາຈຕິ ຕໍ ຊໂນ;

ປຣິຬາຫໍ ວິໂນເທຫິ, ມາ ໂນ ຣຍ຺ຫໍ ວິນາສຍຯ

‘‘ສເທວມານຸສາ ສພ຺ເພ, ສທານວາ ສຣກ຺ຂສາ;

ອໂຍມເຍນ ກູເຏນ, ສິຣໍ ຠິນ຺ເທຍ຺ຍ ເມ ສທາຯ

‘‘ທເວ ອຄ຺ຄິ ນ ສຓ຺ຐາຕິ, ພີຊໍ ເສເລ ນ ຣູຫຕິ;

ອຄເທ ກິມິ ນ ສຓ຺ຐາຕິ, ໂກໂປ ພຸທ຺ເຘ ນ ຊາຍຕິຯ

‘‘ຍຖາ ຈ ຠູມິ ອຈລາ, ອປ຺ປເມຍ຺ໂຍ ຈ ສາຄໂຣ;

ອນນ຺ຕໂກ ຈ ອາກາໂສ, ເອວໍ ພຸທ຺ຘາ ອໂຂຠິຍາຯ

‘‘ສທາ ຂນ຺ຕາ ມຫາວີຣາ, ຂມິຕາ ຈ ຕປສ຺ສິໂນ;

ຂນ຺ຕານໍ ຂມິຕານຎ຺ຈ, ຄມນໍ ຕໍ ນ ວິຊ຺ຊຕິຯ

‘‘ອິທໍ ວຕ຺ວານ ສມ຺ພຸທ຺ໂຘ, ປຣິຬາຫໍ ວິໂນທຍໍ;

ມຫາຊນສ຺ສ ປຸຣໂຕ, ນຠໍ ອພ຺ຠຸຄ຺ຄມີ ຕທາຯ

‘‘ເຕນ ກມ຺ເມນຫໍ ວີຣ, ຫີນຕ຺ຕໍ ອຊ຺ຌຸປາຄໂຕ;

ສມຕິກ຺ກມ຺ມ ຕໍ ຊາຕິໍ, ປາວິສິໍ ອຠຍໍ ປຸຣໍຯ

‘‘ຕທາປິ ມໍ ມຫາວີຣ, ຑຍ຺ຫມານໍ ສຸສຓ຺ຐິຕໍ;

ປຣິຬາຫໍ ວິໂນເທສິ, ສຍມ຺ຠຸຎ຺ຈ ຂມາປຍີຯ

‘‘ອຊ຺ຊາປິ ມໍ ມຫາວີຣ, ຑຍ຺ຫມານໍ ຕິຫຄ຺ຄິຠິ;

ນິພ຺ພາເປສິ ຕໂຍ ອຄ຺ຄີ, ສີຕິຠາວຎ຺ຈ ປາປຢີຯ

“ເຍສໍ ໂສຕາວຘານຕ຺ຖິ, ສຸຕາຖ ມມ ຠາສໂຕ;

ອຕ຺ຖໍ ຕຸຍ຺ຫໍ ປວກ຺ຂາມິ, ຍຖາ ທິຏ຺ຐໍ ປທໍ ມມຯ

“ສຍມ຺ຠຸໍ ຕໍ ວິມາເນຕ຺ວາ, ສນ຺ຕຈິຕ຺ຕໍ ສມາຫິຕໍ;

ເຕນ ກມ຺ເມນຫໍ ອຊ຺ຊ, ຊາໂຕມ຺ຫິ ນິຈໂຍນິຍໍຯ

“ມາ ໂວ ຂຓໍ ວິຣາເຘຖ, ຂຓາຕີຕາ ຫິ ໂສຈເຣ;

ສທຕ຺ເຖ ວາຍເມຍ຺ຍາຖ, ຂໂຓ ໂວ ປຏິປາທິໂຕຯ

“ເອກຈ຺ຈານຎ຺ຈ ວມນໍ, ເອກຈ຺ຈານໍ ວິເຣຈນໍ;

ວິສໍ ຫລາຫລໍ ເອເກ, ເອກຈ຺ຈານຎ຺ຈ ໂອສຘໍຯ

“ວມນໍ ປຏິປນ຺ນານໍ, ຜລຏ຺ຐານໍ ວິເຣຈນໍ;

ໂອສຘໍ ຜລລາຠີນໍ, ປຸຎ຺ຎກ຺ເຂຕ຺ຕໍ ຄເວສິນໍຯ

“ສາສເນນ ວິຣຸທ຺ຘານໍ, ວິສໍ ຫລາຫລໍ ຍຖາ;

ອາສີວິໂສ ທິຏ຺ຐວິໂສ, ເອວໍ ຌາເປຕິ ຕໍ ນຣໍຯ

“ສກິໍ ປີຕໍ ຫລາຫລໍ, ອຸປຣຸນ຺ຘຕິ ຊີວິຕໍ;

ສາສເນນ ວິຣຸຊ຺ຌິຕ຺ວາ, ກປ຺ປໂກຏິມ຺ຫິ ຑຍ຺ຫຕິຯ

“ຂນ຺ຕິຍາ ອວິຫິໍສາຍ, ເມຕ຺ຕຈິຕ຺ຕວຕາຍ ຈ;

ສເທວກໍ ໂສ ຕາເຣຕິ, ຕສ຺ມາ ເຕ ອວິຣາຘິຍາຯ

“ລາຠາລາເຠ ນ ສຊ຺ຊນ຺ຕິ, ສມ຺ມານນວິມານເນ;

ປຖວິສທິສາ ພຸທ຺ຘາ, ຕສ຺ມາ ເຕ ນ ວິຣາຘິຍາຯ

“ເທວທຕ຺ເຕ ຈ ວຘເກ, ໂຈເຣ ອງ຺ຄຸລິມາລເກ;

ຣາຫຸເລ ຘນປາເລ ຈ, ສພ຺ເພສໍ ສມໂກ ມຸນິຯ

‘‘ເອເຕສံ ປຝິໂພ ນຕຸຖິ, ຣາໂຕເມສໍ ນ ວິຊຸຊຕິ;

ສພຸເພສံ ສມໂກ ພຸທຸໂຣ, ວຂກາສຸໂຂຣສສຸສ ຈ໚

‘‘ປນຸເຖ ທີສຸວານ ກາສາວံ, ຂທຸທິຕံ ມີລຸຫມກຸຂິຕံ;

ສີຣສຸມີ ອຄຸຂລີ ກຕຸວາ, ວນຸທິຕພຸພံ ອິສີທຸຂຊໍ໚

‘‘ອພຸກາຕິຕາ ຈ ເຍ ພຸທຸຂາ, ວຕຸຕມານາ ອນາຄຕາ;

ຂເຊນາເນນ ສຸຊຸຊນຸຕິ, ຕສຸມາ ເອເຕ ນມສຸສີຍາ໚

‘‘ສຕຸຖຸກປຸປໍ ສຸວິນຍံ, ຂາເຣມິ ຫທເຍນຫໍ;

ນມສຸສມາໂນ ວິນຍံ, ວິຫຣິສຸສາມິ ສພຸພທາ໚

‘‘ວິນໂຍ ອາສໂຍ ມຍຸຫໍ, ວິນໂຍ ຖານຈງກມံ;

ກປຸເປມິ ວິນເຍ ວາສံ, ວິນໂຍ ມມ ໂຄຈໂຣ໚

‘‘ວິນເຍ ປາຣມິປຸປຕຸໂຕ, ສມເຖ ຈາປິ ໂກວິໂທ;

ອຸປາລິ ຕံ ມຫາວີຣ, ປາເທ ວນຸທຕິ ສຕຸຖຸໂນ໚

‘‘ໂສ ອຫံ ວິຈຣິສຸສາມິ, ຄາມາ ຄາມံ ປຸຣາ ປຸຣံ;

ນມສຸສມາໂນ ສມຸພຸທຸຂံ, ຂມຸມສຸສ ຈ ສຸຂມຸມຕໍ໚

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍຸຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທຸຂສຸສ ສາສນ’’ນຸຕິ໚

ຕຕຸຖ ທີ ນໍ ສຕຸຖາ ສຍເມວ ສກລံ ວິນຍປີຝກໍ ອຸຄຸຄຕຸຫາເປສິ໚ ໂສ ອປຣກາເຄ ກາຣຸກຈຂກວຕຸຖຸໍ (ປາຣາ໚ ກ໑) ອຊຸຊກວຕຸຖຸໍ (ປາຣາ໚ ໑໕໑) ກຸມາຣກສຸສປວຕຸຖຸນຸຕິ ອິມານິ ຕີຕີ ວຕຸຖູນິ ວິນິຈຸຂຍິ໚ ສຕຸຖາ ເອເກກສຸມີ ວິນິຈຸຂິເຕ ສາຂຸກາຣံ ທຕຸວາ ຕໂຍປີ ວິນິຈຸຂເຍ ອຝຸຖຸປຸປຕຸຕີ ກຕຸວາ ເຖຣံ ວິນຍຂຣານໍ ອຄຸຄຝຸຖາເນ ຖເປສິ໚ ໂສ ອປຣກາເຄ ເອກສຸມີ ອຸໂປສຖທີວເສ ປາຕິໂມກຸຂຸທຸເທສສມເຍ ກິກຸຂູ ໂອວທນຸໂຕ –

໘໔໙໚

‘‘ສທຸຂາຍ ອກິນິກຸຂມຸມ, ນວປພຸພຊິໂຕ ນໂວ;

ມິຕຸເຕ ກເຊຍຸຍ ກລຸຍາເຕ, ສຸທຸຂາຊີເວ ອຕນຸທິເຕ໚

໘໕໐໚

‘‘ສທฺธาย อภินิกฺขมฺม, นวปพฺพชิโต นโว;

สงฺฆสฺมึ วิหรํ ภิกฺขุ, สิกฺเขถ วินยํ พุโธฯ

๔๕๑ฯ

‘‘สทฺธาย อภินิกฺขมฺม, นวปพฺพชิโต นโว;

กปฺปากปฺเปสุ กุสโล, จเรยฺย อปุรกฺขโต’’ติฯ – อิมา ตีสฺสา คาถา อภาสิ;

ตตฺถ สทฺธายาติ สทฺธานิมิตฺตํ, น ชีวิกตฺถนฺติ อตฺโถฯ สทฺธายาติ วา กมฺมผลานิ รตนตฺตยญฺจ สทฺทหิตฺวาฯ อภินิกฺขมฺมาติ ฆราวาสโต นิกฺขมิตฺวาฯ นวปพฺพชิโตติ นโว หุตฺวา ปพฺพชิโต, ปฐมวเย เอว ปพฺพชิโตฯ นโวติ สาสเน สิกฺขาย อภินโว ทหโรฯ มิตฺเต ภเชยฺย กลฺยาเณ สุทฺธาชีเว อตนฺทิเตติ ‘‘ปิโย ครุ ภาวนีโย’’ติอาทินา (อฯ นิฯ ๗ฯ๓๗) วุตฺตลกฺขเณ กลฺยาณมิตฺเต, มิจฺฉาชีวํ วิวชฺเชเนน สุทฺธาชีเว , อารทฺธวีริยตาย อตนฺทิเต ภเชยฺย อุปสงฺกเมยฺย, เตสํ โอวาทานุสาสนิปฏิคฺคหณวเสน เสเวยฺยฯ สงฺฆสฺมึ วิหรนฺติ สงฺเฆ ภิกฺขุสมูเห วตฺตปฏิวตฺตปูรณวเสน วิหรนฺโตฯ สิกฺเขถ วินยํ พุโธติ โพธสาณตาสุกุสโล หุตฺวา วินยปริยตฺตึ สิกฺเขยฺยฯ วินโย หิ สาสนสฺส อายุ, ตสฺมึ ฐิเต สาสนํ ฐิตํ โหติฯ ‘‘พุทฺโธ’’ติ จ ปฐนฺติ, โส เอวตฺโถฯ กปฺปากปฺเปสูติ กปฺปิยากปฺปิเยสุ กุสโล สุตฺตวเสน สุตฺตานุโลมวเสน จ นิปุโณ เฉโกฯ อปุรกฺขโตติ น ปุรกฺขโต ตณฺหาทิฏฺฐีหิ กฺโตจิ ปุเรกฺขารํ อปจฺจาสีสนฺโต หุตฺวา วิหเรยฺยฯ

อุปาลิตฺเถรคาถาวณฺณนา นิฏฺฐิตาฯ

๑๘ฯ อุตฺตรปาลตฺเถรคาถาวณฺณนา

ปณฺฑิตํ วต มํ สนฺตนฺติ อายสฺมโต อุตฺตรปาลตฺเถรสฺส คาถาฯ กา อุปฺปตฺติ? อยมฺปิ ปุริมพุทฺเธสุ กตาธิการโร ตตฺถ ตตฺถ ภเว ปุญฺญานิ อุปจินนฺโต วิปสฺสิสฺส ภควโต คมนมคฺเค เสตุํ การาเปสิฯ โส เตน ปุญฺญกมฺเมน เทวมนุสฺเสสุ สํสรนฺโต อิมสฺมึ พุทฺธุปฺปาเท สาวตฺถิยํ พฺราหฺมณกุเล นิพฺพตฺติตฺวา อุตฺตรปาโลติ ลทฺธนาโม วยปฺปตฺโต ยมกปาฏิหาริยํ ทิสฺวา ปฏิลทฺธสทฺโธ ปพฺพชิตฺวา สมณธมฺมํ กโรติฯ ตสฺส เอกทิวสํ อโยนิโสมนสิการวเสน อนุภูตารมฺมณํ อนุสฺสรนฺตสฺส กามราโค อุปฺปชฺชิฯ โส ตาวเทว สโทหฺฌํ โจรํ คตฺหนฺโต วิย อตฺตโน จิตฺตํ นิคฺคเหตฺวา สํเวคชาโต ปฏิปกฺขมนสิกาเรน กิเลเส วิกฺขมฺเภตฺวา วิปสฺสนาย กมฺมํ กโรนฺโต ภาวนํ อุสฺสุกฺกาเปตฺวา อรหตฺตํ ปาปุณิฯ เตน วุตฺตํ อปทาเน (อปฯ เถร ๔ฯ๔๗ฯ๑๖-๔๐) –

‘‘วิปสฺสิโน ภควโต, จงฺกมนฺตสฺส สมฺมุขา;

ปสนฺนจิตฺโต สุมโน, เสตุํ การาปยึ อหํฯ

‘‘เอกนวุติโต กปฺเป, ยํ เสตุํ การยึ อหํ;

ทุคฺคตึ นาภิชานามิ, เสตุทานสฺสิทํ ผลํฯ

‘‘กิเลสา ฌาปิตา มยฺหํ…เป… กตํ พุทฺธสฺส สาสน’’นฺติฯ

อรหตฺตํ ปน ปตฺวา อตฺตโน ปฏิปตฺตึ ปจฺจเวกฺขิตฺวา สีหนาทํ นทนฺโต –

๘๕๘។

“ปตฺหิตํ ๑๓ มํ สนฺตํ, อลมตฺถวิจินฺตกํ;

ปญฺจ กามคุณา โลเก, สมฺโมหา ปาตยึสุ มํ។

๘๕๙។

“ปกฺขนฺโท มารวิสเย, ทฬฺหสลฺลสมปฺปิโต;

อสกฺขิ มจฺจุราชสฺส, อหํ ปาสา ปมุจฺจิตุํ។

๘๖๐។

“สพฺเพ กามา ปหีนา เม, ภวา สพฺเพ ปทาลิตา;

วิกฺขีโณ ชาติสํสาโร, นตฺถิ ทานิ ปุนพฺภโว”ติ។ –

ติสฺโส คาถา อภาสิ។

ตตฺถ ปตฺหิตํ ๑๓ มํ สนฺตนฺติ สุตจินฺตามยาย ปญฺญาย วเสน ปญฺญาสมฺปนฺนมฺปิ นาม มํ สมานํ។ อลมตฺถวิจินฺตกนฺติ อตฺตโน จ ปเรสญฺจ อตฺถํ หิตํ วิจินฺเตตุํ สมตฺถํ, อลํ วา ปริยตฺตํ อตฺถสฺส วิจินฺตกํ, กิเลสวิทฺธํสนสมตฺถํ อตฺถทสฺสินํ วา, สพฺพเมตํ อตฺตโน อนุตฺตมภาวิกตาย เถโร วทติ។ ปญฺจ กามคุณาติ รูปาทโย ปญฺจ กามโกฏฺฐาสา។ โลเกติ เตสํ ปวตฺติฏฺฐานทสฺสนํ។ สมฺโมหาติ สมฺโมหนิมิตฺตํ อโยนิโสมนสิการเหตุ។ สมฺโมหาติ วา สมฺโมหนา สมฺโมหการา។ ปาตยึสูติ ฆรภาวโต ปาเตสุํ, โลกโต วา อุตฺตริตุกามํ มํ โลเก ปาตยึสูติ อตฺโถ។

ปกฺขนฺโทติ อนุปวิฏฺโฐ។ มารวิสเยติ กิเลสวิสเย กิเลสมารสฺส ปวตฺติฏฺฐาเน, ตสฺส วสํ คโตติ อธิปฺปาโย។ เทวปุตฺตมารสฺส วา อิสฺสริยฏฺฐาเน ตํ อนุปวิสิตฺวา ฐิโต។ ทฬฺหสลฺลสมปฺปิโตติ ทฬฺหํ ถิรํ, ทฬฺเหน วา สลฺเลน สมปฺปิโต, ราคสลฺเลน หทยํ อาหจฺจ วิทฺโธ។ อสกฺขิ มจฺจุราชสฺส, อหํ ปาสา ปมุจฺจิตุนฺติ อตฺถมตฺถสตฺถาเสน ราคาทิสลฺลํ อนวเสสโต อุทฺธรนฺโตเยว ราคพนฺธนสงฺขาตา มจฺจุราชสฺส ปาสา อหํ ปริมุจฺจิตุํ อสกฺขิ, ตโต อตฺตานํ ปโมเจสึ។

ตโต เอว จ สพฺเพ กามา ปหีนา เม, ภวา สพฺเพ ปทาลิตาติ วตฺถารมฺมณาทิเภเทน อเนกเภทภินฺนา สพฺเพ กิเลสกามา อริยมคฺเคน สมุจฺเฉทวเสน มยา ปหีนา។ กิเลสกาเมสุ หิ ปหีเนสุ วตฺถุกามาปิ ปหีนา เอว โหนฺติ។ ตถา กามภวภมฺมภวาทโย ภวา สพฺเพ มคฺคญาณาสินา ปทาลิตา วิทฺธํสิตา។ กมฺมภเวสุ หิ ปทาลิเตสุ อุปปตฺติภวา ปทาลิตา เอว โหนฺติ។ เอวํ กมฺมภวานํ ปทาลิตตฺตา เอว วิกฺขีโณ ชาติสํสาโร, นตฺถิ ทานิ ปุนพฺภโวติ។ ตสฺสตฺโถ เหฏฺฐา วุตฺโตเยว។ อิทเมว จ เถรสฺส อญฺญาพฺยากรณํ อโหสิ។

อุตฺตรปาลตฺเถรคาถาวณฺณนา นิฏฺฐิตา។

๑๙។ อภิภูตตฺเถรคาถาวณฺณนา

ສຸຓາຖ ຎາຕໂຍ ສພ຺ເພຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ອຠິຠູຕຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາຘິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ຠເວ ປຸຎ຺ຎານິ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ເວສ຺ສຠຸສ຺ສ ຠຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິຎ຺ຎຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ຕາທິເສນ ກລ຺ຍາຓມິຕ຺ເຕນ ສນ຺ນິສ຺ສເຍນ ສາສເນ ອຠິປ຺ປສນ຺ໂນ ອໂຫສິຯ ໂສ ສຕ຺ຖຸ ປຣິນິພ຺ພຸເຕ ຕສ຺ສ ຘາຕຸໍ ຄເຫຕຸໍ ມຫາຊເນ ອຸສ຺ສາຫໍ ກໂຣນ຺ເຕ ສຍໍ ສພ຺ພປຖມໍ ຄນ຺ໂຘທເກນ ຈິຕກໍ ນິພ຺ພາເປສິຯ ໂສ ເຕນ ປຸຎ຺ຎກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ເວຐປຸຣນຄເຣ ຣາຊກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອຠິຠູໂຕຕິ ລທ຺ຘນາໂມ ປິຕຸ ອຈ຺ຈເຍນ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣຕິຯ ຕສ຺ມິຎ຺ຈ ສມເຍ ຠຄວາ ຊນປທຈາຣິກໍ ຈຣນ຺ໂຕ ອນຸປຸພ຺ເພນ ຕໍ ນຄຣໍ ປາປຸຓິຯ ຕໂຕ ໂສ ຣາຊາ ''ຠຄວາ ກິຣ ມມ ນຄຣໍ ອນຸປ຺ປຕ຺ໂຕ''ຕິ ສຸຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຘມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ທຸຕິຍທິວເສ ມຫາທານໍ ປວຕ຺ເຕສິຯ ຠຄວາ ຠຸຕ຺ຕາວີ ຕສ຺ສ ຣຎ຺ໂຎ ອຊ຺ຌາສຍານຸຣູປໍ ອນຸໂມທນໍ ກໂຣນ຺ໂຕເຍວ ວິຕ຺ຖາຣໂຕ ຘມ຺ມໍ ເທເສສິຯ ໂສ ຘມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ລທ຺ຘປ຺ປສາໂທ ຣຊ຺ຊໍ ປຫາຍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ສຈ຺ຉາກາສິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໘ຯ໕໗ຯ໑໑-໑໕) –

''ຑຍ຺ຫມາເນ ສຣີຣມ຺ຫິ, ເວສ຺ສຠຸສ຺ສ ມເຫສິໂນ;

ຄນ຺ໂຘທກໍ ຄເຫຕ຺ວານ, ຈິຕໍ ນິພ຺ພາປຍິໍ ອຫໍຯ

''ເອກຕິໍເສ ອິໂຕ ກປ຺ເປ, ຈິຕໍ ນິພ຺ພາປຍິໍ ອຫໍ;

ທຸຄ຺ຄຕິໍ ນາຠິຊານາມິ, ຄນ຺ໂຘທກສ຺ສິທໍ ຝລໍຯ

''ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ''ນ຺ຕິຯ

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ວິມຸຕ຺ຕິສຸເຂນ ວິຫຣນ຺ເຕ ຕສ຺ມິໍ ຕສ຺ສ ຎາຕກາ ອມຈ຺ຈາ ປາຣິສຊ຺ຊາ ນາຄຣາ ຊານປທາຕິ ສພ຺ເພ ສມາຄນ຺ຕ຺ວາ, ''ຠນ຺ເຕ, ກສ຺ມາ ຕ຺ວໍ ອມ຺ເຫ ອນາເຖ ກຕ຺ວາ ປພ຺ພຊິໂຕ''ຕິ ປຣິເທວິໍສຸຯ ເຖໂຣ ເຕ ຎາຕິປ຺ປມຸເຂ ມນຸສ຺ເສ ປຣິເທວນ຺ເຕ ທິສ຺ວາ ເຕສໍ ອຕ຺ຕໂນ ປພ຺ພຊ຺ຊກາຣຓວິຠາວນມຸເຂນ ຘມ຺ມໍ ກເຖນ຺ໂຕ –

໘໕໕ຯ

''ສຸຓາຖ ຎາຕໂຍ ສພ຺ເພ, ຍາວນ຺ເຕຕ຺ຖ ສມາຄຕາ;

ຘມ຺ມໍ ໂວ ເທສຍິສ຺ສາມິ, ທຸກ຺ຂາ ຊາຕິ ປຸນປ຺ປຸນໍຯ

໘໕໖ຯ

''ອາຣຠຖ ນິກ຺ກມຖ, ຍຸຎ຺ຊຖ ພຸທ຺ຘສາສເນ;

ຘຸນາຖ ມຈ຺ຈຸໂນ ເສນໍ, ນຬາຄາຣໍວ ກຸຎ຺ຊໂຣຯ

໘໕໗ຯ

''ໂຍ ອິມສ຺ມິໍ ຘມ຺ມວິນເຍ, ອປ຺ປມຕ຺ໂຕ ວິຫສ຺ສຕິ;

ປຫາຍ ຊາຕິສໍສາຣໍ, ທຸກ຺ຂສ຺ສນ຺ຕໍ ກຣິສ຺ສຕິ''ຕິຯ – ຕິສ຺ໂສ ຄາຖາ ອຠາສິ;

ຕຕ຺ຖ ສຸຕາຖາຕິ ນິສາເມຖ, ອິທານິ ມຍາ ວຸຈ຺ຈມານໍ ໂອຫິຕໂສຕາ ໂສຕທ຺ວາຣານຸສາເຣນ ອຸປຘາເຣຖາຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ຎາຕໂຍຕິ ຎາຕີ ປມຸເຂ ກຕ຺ວາ ເຕສໍ ສພ຺ເພສໍ ອາລປນໍ, ເຕນາຫ ‘‘ສພ຺ເພ ຍາວນ຺ເຕຕ຺ຖ ສມາຄຕາ’’ຕິ, ຍາວນ຺ໂຕ ຍຕ຺ຕກາ ເອຕ຺ຖ ສມາຄເມ, ເອຕິສ຺ສໍ ວາ ມມ ປພ຺ພຊ຺ຊາຍ ສມາຄຕາຕິ ອຕ຺ໂຖຯ

ອິທານິ ຍໍ ສນ຺ຘາຍ ‘‘ສຸຕາຖາ’’ຕິ ສວນາຓຕ຺ຕິກວຈນໍ ກຕໍ, ຕໍ ‘‘ຘມ຺ມໍ ໂວ ເທສຍິສ຺ສາມີ’’ຕິ ປຏິຊານິຕ຺ວາ ‘‘ທຸກ຺ຂາ ຊາຕິ ປຸນປ຺ປຸນ’’ນ຺ຕິອາທິນາ ເທເສຕຸໍ ອາຣຠິຯ ຕຕ຺ຖ ທຸກ຺ຂາ ຊາຕິ ປຸນປ຺ປຸນນ຺ຕິ ຊາຕິ ນາເມສາ ຄພ຺ໂຠກ຺ກນ຺ຕິມູລກາທິເກາທສ຺ສ ຊຣາທິເກາທສ຺ສ ຈ ອເນກວິຫິຕສ຺ສ ທຸກ຺ຂສ຺ສ ອຘິຏ຺ຐານຠາວໂຕ ທຸກ຺ຂາຯ ສາ ປຸນປ຺ປຸນໍ ປວຕ຺ຕມານາ ອຕິວິຍ ທຸກ຺ຂາຯ

ຕສ຺ສາ ປນ ຊາຕິຍາ ສມຕິກ຺ກມນຕ຺ຖໍ ອຸສ຺ສາໂຫ ກາຕພ຺ໂພຕິ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ ອາຫ ‘‘ອາຣມ຺ຠຖາ’’ຕິອາທິຯ ຕຕ຺ຖ ອາຣມ຺ຠຖາຕິ ອາຣມ຺ຠຘາຕຸສງ຺ຂາຕໍ ວີຣິຍໍ ກໂຣຖຯ ນິກ຺ກມຖາຕິ ໂກສຊ຺ຊປກ຺ຂໂຕ ນິກ຺ຂນ຺ຕຕ຺ຕາ ນິກ຺ກມຘາຕຸສງ຺ຂາຕໍ ຕທຸຕ຺ຕຣີ ວີຣິຍໍ ກໂຣຖຯ ຍຸຎ຺ຊຖ ພຸທ຺ຘສາສເນຕິ ຍສ຺ມາ ສີລສໍວເຣ ຐຕ຺ວາ ອິນ຺ທ຺ຣິເຍສຸ ຄຸຕ຺ຕທ຺ວາຣຕາ ໂຠຊເນ ມຕ຺ຕຎ຺ຎຸຕາ ສຕິສມ຺ປຊ຺ຎນ຺ຕິ ອິເມສຸ ຘມ຺ເມສຸ ປຕິຏ຺ຐິຕານໍ ຊາຄຣິຍານຸໂຍຄວເສນ ອາຣມ຺ຠນິກ຺ກມຘາຕຸໂຍ ສມ຺ປຊ຺ຊນ຺ຕິ, ຕສ຺ມາ ຕຖາຠູຕາ ສມຖວິປສ຺ສນາສງ຺ຂາເຕ ອຘິສີລສິກ຺ຂາທິສງ຺ຂາເຕ ວາ ຠຄວໂຕ ສາສເນ ຍຸຕ຺ຕປ຺ປຍຸຕ຺ຕາ ໂຫຖຯ ຘຸນາຖ ມຈ຺ຈຸໂນ ເສນໍ, ນລ຺ອາຄາຣໍວ ກຸຎ຺ຊໂຣຕິ ເອວໍ ປຏິປຊ຺ຊນ຺ຕາ ຈ ເຕຘາຕຸອິສ຺ສຣສ຺ສ ມຈ຺ຈຸຣາຊສ຺ສ ວສໍ ສຕ຺ເຕ ເນຕີຕິ ຕສ຺ສ ເສນາສງ຺ຂາຕໍ ອພລໍ ທຸພ຺ພລໍ ຍຖາ ນາມ ຖາມພລູປປ຺ປນ຺ໂນ ກຸຎ຺ຊໂຣ ນລ຺ເອຫິ ກຕໍ ອຄາຣໍ ຂເຓເນວ ວິທ຺ຘໍເສຕິ, ເອວເມວ ກິເລສຄຓໍ ຘຸນາຖ ວິຘມຖ ວິທ຺ຘໍເສຖາຕິ ອຕ຺ໂຖຯ

ເອວໍ ປນ ພຸທ຺ຘສາສເນ ອຸສ຺ສາຫໍ ກໂຣນ຺ຕສ຺ສ ເອກໍສິໂກ ຊາຕິທຸກ຺ຂສ຺ສ ສມຕິກ຺ກໂມຕິ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ ‘ໂຍ ອິມສ຺ມິ’’ນ຺ຕິອາທິນາ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫຯ ຕໍ ສຸວິຎ຺ເຎຍ຺ຍເມວຯ

ອຠິຠູຕຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາຯ

໑໘ຯ ໂຄຕມຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ສໍສຣນ຺ຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ໂຄຕມຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍໍ ກິຣ ປຸຣິມພຸທ຺ເຘສຸ ກຕາຘິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ຠເວ ປຸຎ຺ຎານິ ກໂຣນ຺ໂຕ ສິຂິມ຺ຫິ ຠຄວຕິ ປຣິນິພ຺ພຸເຕ ຕສ຺ສ ຈິຕກໍ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ປູເຊນ຺ເຕສຸ ອຏ຺ຐຫິ ຈມ຺ປກປຸປ຺ເຜຫິ ຈິຕກໍ ປູເຊສິຯ ໂສ ເຕນ ປຸຎ຺ຎກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ສກ຺ຍຣາຊກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ໂຄຕໂມຕິ ໂຄຕ຺ຕວເສເນວ ອຠິລກ຺ຂິຕນາໂມ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ສຕ຺ຖຸ ຎາຕິສມາຄເມ ປຏິລທ຺ຘສທ຺ໂຘ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວິປສ຺ສນາຍ ກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ຉລ຺ອຠິຎ຺ໂຎ ອໂຫສິຯ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປຯ ເຖຣ ໒ຯ໔໘ຯ໖-໑໐) –

‘‘ຌາຍມານສ຺ສ ຠຄວໂຕ, ສິຂິໂນ ໂລກພນ຺ຘຸໂນ;

ອຏ຺ຐ ຈມ຺ປກປຸປ຺ຜານິ, ຈິຕກໍ ອຠິໂຣປຍີຯ

‘‘ເອກຕິໍເສ ອິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ປຸປ຺ຜມຠິໂຣປຍີ;

ທຸຄ຺ຄຕິໍ ນາຠິຊານາມິ, ຈິຕປູຊາຍິທໍ ຜລໍຯ

‘‘ກິເລສາ ຌາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິຯ

ຉລ຺ອຠິຎ຺ໂຎ ປນ ຫຸຕ຺ວາ ວິມຸຕ຺ຕິສຸເຂນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ຎາຕເກຫິ ‘‘ກສ຺ມາ, ຠນ຺ເຕ, ອມ຺ເຫ ປຫາຍ ປພ຺ພຊິໂຕ’’ຕິ ປຸຏ຺ໂຐ ສໍສາເຣ ອຕ຺ຕນາ ອນຸຠູຕທຸກ຺ຂຎ຺ເຈວ ອິທານິ ອຘິຄຕໍ ນິພ຺ພານສຸຂຎ຺ຈ ປກາເສນ຺ໂຕ –

໔໕໗.

‘‘ສໍສຣຸຫີ ນິຣຍໍ ອຄຈຸລິສຸສໍ, ເປຕໂລກມຄມໍ ປຸນປຸປຸນໍ;

ທຸກຸຂມມຸຫີປີ ຕິຣຈຸລານໂຍນິຍໍ, ເນກສາ ຫີ ວຸສິຕໍ ຈີຣໍ ມຍາ.

໔໕໘.

‘‘ມານຸໂສປີ ຈ ກໂວກິຣາຂິໂຕ, ສຄຸຄກາຍມຄມໍ ສກີ ສກີ;

ຣູປະາຕຸສຸ ອຣູປະາຕຸສຸ, ເນວສຸຄິສຸ ອສຸຄິສຸຍຸຖິຕໍ.

໔໖໐.

‘‘ສມຸກວາ ສຸວິທິຕາ ອສາຣກາ, ສງຂຕາ ປຈລິຕາ ສເທຣິຕາ;

ຕໍ ວິທິຕຸວາ ມຫມທຕຸຕສມຸກວໍ, ສນຸຕິເມວ ສຕິມາ ສມຊຸຊຄ’’ນຸຕີ. –

ຕິຫີ ຄາຖາຫີ ເຕສໍ ສມຸມໍ ເທເສສີ.

ຕຕຸຖ ສໍສຣນຸຕີ ອນາທິມຕີ ສໍສາເຣ ສໍສຣນຸໂຕ ກມຸມກິເລເສຫີ ປຸຄຈສຸ ຄຕິສຸ ຈວນຸປປາຕວເສນ ອປຣາປຣໍ ສໍສຣນຸໂຕຕິ ອຕຸໂຖ. ຫີຕິ ນິປາຕມຕຸຕໍ. ນິຣຍໍ ອຄຈຸລິສຸສນຸຕິ ສຸຄຊີວາທິກໍ ອຍຸຖວິຂໍ ມຫານິຣຍໍ, ກຸກຸກຸລາທິກໍ ໂສລສວິຂໍ ອຸສຸສທນິຣຍຄຈ ປຟິສນຸຂິວເສນ ອຸປຄຈຸລິ . ‘‘ປຸນປຸປຸນ’’ນຸຕີ ອິທໍ ອິຂາປີ ອາເນຕພຸພໍ . ເປຕໂລກນຸຕີ ເປຕຸຕິວິສຍໍ, ຂຸປຸປິປາສາທິເກາທໍ ເປຕຕຸຕກາວນຸຕີ ອຕຸໂຖ. ອຄມນຸຕີ ປຟິສນຸຂິວເສນ ອຸປຄຈຸລິ ອຸປປຊຸຊີ. ປຸນປຸປຸນນຸຕີ ອປຣາປຣໍ. ທຸກຸຂມມຸຫີປີຕິ ອຄຸຄມຄຸລໍ ຕິຂິຕາກສາປໂຕຫາກິພາຕາທິທຸກຸເຂຫີ ທຸສຸສຫາຍປີ. ລິງຄວິປລຸລາເສນ ເຫຕໍ ວຸຕຸຕໍ ‘‘ທຸກຸຂມມຸຫີປີ’’ຕີ. ຕິຣຈຸລານໂຍນິຍນຸຕີ ມິຄປກຸຂິອາທິເກທາຍ ຕິຣຈຸລານໂຍນິຍໍ. ເນກສາ ຫີຕິ ໂອຍຸຖໂຄຕຄທຸຣກາທິວເສນ ເຈວ ກາກພລາກກຸລລາທິວເສນ ຈ ອເນກປຸປກາຣໍ ອເນກວາຣຄຈ ຈີຣໍ ທີພມທຸສານໍ ມຍາ ວຸສິຕໍ ນິຈຸຈໍ ອຸຕຸຣສຸຕມານສຕາທິວເສນ ທຸກຸຂໍ ອນຸກູຕໍ. ຕິຣຈຸລານໂຍນິຍໍ ນິພຸພຕຸຕສຕຸໂຕ ມຫາມູລຸຫຕາຍ ຈິຣຕຣໍ ຕຕຸເຖວ ອປຣາປຣໍ ປຣິວຕຸຕຕີຕິ ທສຸສນຕຸຖໍ ອິຂ ‘‘ຈີຣ’’ນຸຕີ ວຸຕຸຕໍ.

ມານຸໂສປີ ຈ ກໂວກິຣາຂິໂຕຕິ ມນຸສຸສຕຸຕກາໂວປີ ມຍາ ຕາທິເສນ ກຸສລກມຸມຸນາ ສມວາເຍນ ອກິຣາຂິໂຕ ສາຂິໂຕ ອຂິຄໂຕ. ກາຕາກຈຸລໂປປມສຸຕຸຕເມຕຸຖ (ມ. ນິ. ໓.໔໘໔; ສໍ. ນິ. ໕.໑໑໑໗) ອຸທາຫຣິຕພຸພໍ. ສຄຸຄກາຍມຄມໍ ສກີ ສກີນຸຕີ ສຄຸຄຄຕິສງຂາຕໍ ກາມາວຈຣເທວກາຍໍ ສກີ ສກີ ກທາຈິ ກທາຈິ ອຸປປຊຸຊນວເສນ ອຄຈຸລິ. ຣູປະາຕຸສູຕີ ປຸຖຸຊຸຊນກາວຄຸຄປຣິໂຍສາເນສຸ ຣູປກເວສຸ ອຣູປະາຕຸສູຕີ ອຣູປກເວສຸ. ເນວສຸຄິສຸ ອສຸຄິສຸຍຸຖິຕນຸຕີ ຣູປາຣູປະາຕູສຸ ຈ ນ ເກວລໍ ສຸຄິສຸ ເອວ, ອຖໂຂ ເນວສຸຄິນາສຸຄິສຸ ອສຸຄິສຸ ຈ ອຸປປຊຸຊ ຖິຕໍ ມຍາຕິ ອາເນຕຸວາ ໂຍເຊຕພຸພໍ. ເນວສຸຄິຄຸຄຫເຄນ ເຫຕຸຖ ເນວສຸຄິນາສຸຄິກໂວ ຄຫິໂຕ. ຍທີປີເມ ທເວ ກວາ ຣູປາຣູປະາຕຸຄຸຄຫເຄເນວ ຄຍຫນຸຕີ, ເຍ ປນ ອິໂຕ ພາຫິຣກາ ຕຕຸຖ ນິຈຸຈສຸຄິໂນ ກວວິໂມກຸຂສຸຄິໂນ ຈ, ເຕສໍ ຕສຸສາ ສຸຄາຍ ມິຈຸລາກາວທສຸສນຕຸຖໍ ວິສໍ ຄຫິຕາຕີ ທຍຸຖພຸພໍ.

ເອວໍ ທວິຫີ ຄາຖາຫີ ກວມູລສຸສ ອນຸປຈຸລິນຸນຕຸຕາ ອນາທິມຕີ ສໍສາເຣ ອຕຸຕໂນ ວຍຸຍທຸກຸຂານຸກວໍ ທສຸເສຕຸວາ ອິທານິ ຕທຸປຈຸເຈທເນ ວິວຍຸຍສຸຂານຸກວໍ ທສຸເສນຸໂຕ ‘‘ສມຸກວາ’’ຕິອາທິມາ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາທ. ຕຕຸຖ ສມຸກວາຕິ ກວາ. ການກວາທໂຍ ເອວ ທິ ເຫຕຸປຈຸຈຍສມວາເຍນ ກວນຸຕີຕິ ອິຂ ສມຸກວາຕິ ວຸຕຸຕາ. ສຸວິທິຕາຕິ ວິປສຸສນາປຸຄຸລາສທິຕາຍ ມຄຸຄປຸຄຸລາຍ ສຸຍຸຖຸ ວິທິຕາ. ອສາຣກາຕິອາທິ ເຕສໍ ວິທິຕາກາຣທສຸສນໍ. ຕຕຸຖ ອສາຣກາຕິ ນິຈຸຈສາຣາທິສາຣຣຫິຕາ. ສງຂຕາຕິ ສເມຈຸຈ ສມຸກຸຍຍ ປຈຸຈເຍຫິ ກຕາ. ປຈລິຕາຕິ ສງຂຕຕຸຕາ ເອວ ອຸປຸປາທຊຣາທີຫີ ປກາຣໂຕ ຈລິຕາ ອນວຍຸຖິ

ຕາ។ ສເທຣິຕາຕິ ສຫາ ສພ຺ພກາລໍ ກຽເຄນ ເຂຣິຕາ, ອິຕ຺ຕຣາ ກຽຄຄາມິໂນ ປກຽຄຸໂນຕິ ອຕ຺ໂຖ។ ຕໍ ວິທິຕ຺ວາມໝຕ຺ຕສມ຺ກວນ຺ຕິ ຕໍ ຍຖາວຸຕ຺ຕໍ ສຽຂຕສກາວໍ ອຕ຺ຕສມ຺ກວໍ ອຕ຺ຕນີ ສມ຺ກູຕໍ ອຕ຺ຕາຍຕ຺ຕໍ ອິສ຺ສຣາທິວເສນ ອປ຺ຣາຍຕ຺ຕໍ ປຣິລ຺ຍາກິສມຍວເສນ ອທໍ ວິທິຕ຺ວາ ຕປ຺ປ຺ຜີປກ຺ຂກູຕໍ ສນ຺ຕິເມວ ນິພ຺ພານເມວ ມຄ຺ຄປລ຺ຍາສຕິຍາ ສຕິມາ ຫຸຕ຺ວາ ສມຊ຺ຊຄໍ ອຣິຄຈ຺ຈໍ ອຣິຍມຄ຺ຄກາວນາຍ ອນຸປ຺ປ຺ຕ຺ໂຕຕິ។ ເອວໍ ເຖໂຣ ລາຕການໍ ຄມ຺ມເທສນາມຸເຂນ ອລ຺ລໍ ພ຺ຍາກາສີ។

ໂຄຕມຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຍ຺ຖິຕາ។

໑໔។ ຫາຣິຕຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ໂຍ ປ຺ຸພ຺ເພ ກຣຕີຍານີຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ຫາຣິຕຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ។ ກາ ອຸປ຺ປ຺ຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປທຸມຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິລ຺ລຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ສຕ຺ຖຣິ ປຣິນິພ຺ພຸເຕ ຕສ຺ສ ຈິຕກປ຺ູຊາຍ ກຍິຣມານາຍ ຄນ຺ເຄນ ປູຊໍ ອກາສິ។ ໂສ ເຕນ ປຸລ຺ລກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຣຸປ຺ປາເທ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຕກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຫາຣິໂຕຕິ ລທ຺ຄນາໂມ ວຍປ຺ປ຺ຕ຺ໂຕ ຊາຕິມານໍ ນິສ຺ສາຍ ອລ຺ເລ ວສລວາເທນ ສມຸທາຈຣຕິ។ ໂສ ກິກ຺ຂູນໍ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຄມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ປຜິລທ຺ຄສທ຺ໂຄ ປພ຺ພຊິໂຕປີ ຈິຣປຣິຈິຕຕ຺ຕາ ວສລສມຸທາຈາຣໍ ນ ວິສ຺ສຊ຺ຊີ។ ອເຖກທິວສໍ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິເກ ຄມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ສລ຺ຊາຕສໍເວໂຄ ວິປສ຺ສນໍ ປຍ຺ຖເປຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ຈິຕ຺ຕປ຺ປວຕ຺ຕຶ ອຸປປຣິກ຺ຂນ຺ໂຕ ມານຸທ຺ຄຈ຺ຈວິຄ຺ຄຫິຕຕໍ ທິສ຺ວາ ຕໍ ປຫາຍ ວິປສ຺ສນໍ ອຸສ຺ສຸກ຺ກາເປຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຕີ។ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ។ ເຖຣ ໒។໔໖។໖໖-໖໗) –

‘‘ຈິຕາສຸ ກຸຣຸມານາສຸ, ນານາຄນ຺ເຄ ສມາຫເຍ;

ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ສຸມໂນ, ຄນ຺ຄມຸຍ຺ຖິມປ຺ູຊຍຶ។

‘‘ສຕສຫສ຺ສິໂຕ ກປ຺ເປ, ຈິຕກໍ ຍມປ຺ູຊຍຶ;

ທຸຄ຺ຄຕຶ ນາກິຊານາມິ, ຈິຕປ຺ູຊາຍິທໍ ຜລໍ។

‘‘ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ…ເປ… ກຕໍ ພຸທ຺ຄສ຺ສ ສາສນ’’ນ຺ຕິ។

ອຣຫາ ປນ ຫຸຕ຺ວາ ວິມຸຕ຺ຕິສຸຂໍ ອນຸກວນ຺ໂຕ ‘‘ໂຍ ປ຺ຸພ຺ເພ ກຣຕີຍານີ’’ຕິອາທິນາ ຕິຫິ ຄາຖາຫິ ກິກ຺ຂູນໍ ໂອວາທທານມຸເຂນ ອລ຺ລໍ ພ຺ຍາກາສີ។ ຕາສໍ ອຕ຺ໂຖ ເຫຍ຺ຖາ ວຸຕ຺ໂຕເຍວ។

ຫາຣິຕຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ ນິຍ຺ຖິຕາ។

໑໖។ ວິມລຕ຺ເຖຣຄາຖາວຕ຺ຕນາ

ປາປມິຕ຺ເຕຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ວິມລຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ។ ກາ ອຸປ຺ປ຺ຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເຄສຸ ກຕາຄິກາໂຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກເວ ວິວຍ຺ຍູປນິສ຺ສຍໍ ປຸລ຺ລໍ ອຸປຈິນນ຺ໂຕ ປທຸມຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ກຄວໂຕ ກາເລ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິລ຺ລຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ສຕ຺ຖຣິ ປຣິນິພ຺ພຸເຕ ສາຣຸກິລຸອນທິວເສສຸ ວິຕິວຕ຺ເຕສຸ ສຕ຺ຖຸ ສຣີຣໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຸປາສເກສຸ ຊາປນຍ຺ຖານໍ ຄຈ຺ຉນ຺ເຕສຸ ສຕ຺ຖຸ ຄຸເຕ ອາວຊ຺ຊິຕ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ສຸມນປ຺ຸປ຺ເຜຫິ ປູຊມກາສີ។ ໂສ ເຕນ ປຸລ຺ລກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິ ພຸທ຺ຣຸປ຺ປາເທ ພາຣາຕສິຍໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຕກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິມໂລຕິ ລທ຺ຄນາໂມ ວຍປ຺ປ຺ຕ຺ໂຕ ໂສມມິຕ຺ຕຕ຺ເຖຣໍ ນິສ຺ສາຍ ສາສເນ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ເຕເນວ ອຸສ຺ສາຫິໂຕ ວິປສ຺ສນໍ ປຍ຺ຖເປຕ຺ວາ ນຈິຣສ຺ເສວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຕີ។ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ។ ເຖຣ ໒។໔໖។໕໗-໖໒) –

‘‘ນິຫຣນ຺ເຕ ສຣີຣມ຺ຫິ, ວຊ຺ຊມານາສຸ ເກຣີສຸ;

ປສນຸນຈິຕຸໂຕ ສຸມໂນ, ປຽຜິປຸປຸ໌ຜມປູຊຍີ.

''ສຕສຫສຸສິໂຕ ກປຸເປ, ຍໍ ປຸປຸ໌ຜມກິປູຊຍິ;

ທຸຄຸຄຕິ ນາກິຊານາມິ, ເທຫປູຊາຍິທໍ ຜລໍ.

''ກິເລສາ ຊາປິຕາ ມຍຸຫໍ...ເປ... ກຕໍ ພຸທຸຣສຸສ ສາສນ''ນຸຕິ.

ອຣຫຕຸຕໍ ປນ ປຕຸວາ ອຕຸຕໂນ ສຫາຍສຸສ ກິກຸຂຸສຸສ ໂອວາທໍ ເທນຸໂຕ –

໔໖໔.

''ປາປມິຕຸເຕ ວິວຊຸເຊຕຸວາ, ກເຊຍຸຍຸຕຸຕມປຸຄຸຄລໍ;

ໂອວາເທ ຈສຸສ ຕິຽເຖຍຸຍ, ປຕຸເຖນຸໂຕ ອຈລໍ ສຸຂໍ.

໔໖໕.

''ປຣິຕຸຕໍ ທາຣຸມາຣຸຍຸຫ, ຍຖາ ສີເທ ມຫຕຸຕເວ;

ເອວໍ ກຸສີຕມາຄມຸມ, ສາຣຸຊີວີປິ ສີທຕິ;

ຕສຸມາ ຕໍ ປຣິວຊຸເຊຍຸຍ, ກຸສີຕໍ ຫີນວີຣິຍໍ.

໔໖໖.

''ປວິວິຕຸເຕຫິ ອຣິເຍຫິ, ປຫິຕຕຸເຕຫິ ຊາຍິກິ;

ນິຈຸຈໍ ອາຣທຸຣວີຣິເຍຫິ, ປຕຸທິເຕຫິ ສຫາວເສ''ຕິ. –

ຕິສຸໂສ ຄາຖາ ອກາສິ.

ຕຕຸຖ ປາປມິຕຸເຕຕິ ອກລຸຍາຕມິຕຸເຕ ອສປຸປຸຣິເສ ຫີນວີຣິເຍ. ວິວຊຸເຊຕຸວາຕິ ຕໍ ອກຊນວເສນ ທູຣໂຕ ວຊຸເຊຕຸວາ. ກເຊຍຸຍຸຕຸຕມປຸຄຸຄລນຸຕິ ສປຸປຸຣິສໍ ປຕຸທິຕໍ ກລຸຍາຕມິຕຸຕໍ ໂອວາທານຸສາສນີຄຫຕາວເສນ ເສເວຍຸຍ. ໂອວາເທ ຈສຸສ ຕິຽເຖຍຸຍາຕິ ອສຸສ ກລຸຍາຕມິຕຸຕສຸສ ໂອວາເທ ອນຸສິຽກິຍໍ ຍຖານຸສິຽຖໍ ປຜິປຊຊນວເສນ ຕິຽເຖຍຸຍ. ປຕຸເຖນຸໂຕຕິ ອາກງຂນຸໂຕ. ອຈລໍ ສຸຂນຸຕິ ນິພຸພານສຸຂໍ ຜລສຸຂຄຸຈ. ຕມຸປິ ທິ ອກຸປຸປກາວໂຕ ''ອຈລ''ນຸຕິ ວຸຈຸຈຕິ. ເສສໍ ວຸຕຸຕຕຸຖເມວ.

ວິມລຕຸເຖຣຄາຖາວຕຸຕນາ ນິຽກິຕາ.

ຕິກນິປາຕວຕຸຕນາ ນິຽກິຕາ.

ປຖໂມ ກາໂຄ ນິຽກິໂຕ.